غالب ببلیوگرافی

(کتابیں)

محمد انصار اللہ

غالب انسٹی ٹیوٹ، نئی دہلی

غالب ببلیوگرافی

(کتابیں)

محمد انصار اللہ

غالب انسٹی ٹیوٹ نئی دہلی

غالب کا دو سو سالہ جشن ولادت

1797 - 1997

غالب ببلیو گرافی

(کتابیں)

مصنف : ڈاکٹر محمد انصار اللہ

سال اشاعت : ۱۹۹۸ء

اہتمام : شاہد ماہلی

کمپیوٹر کمپوزنگ : محمد عمر کیرانوی

قیمت : دو سو روپے (Rs. 200/-)

مطبع : اصیلا آفسیٹ پرنٹرز، دہلی

غالب انسٹی ٹیوٹ

ایوانِ غالب (ماتا سندری لین) نئی دہلی ۱۱۰۰۰۲

باسمہ تعالیٰ

پیش لفظ

غالب انسٹی ٹیوٹ اُردو کا علمی و ادبی ادارہ ہے جس میں غالب پر خصوصیت سے کام ہوتا ہے، اس ادارے کے زیر اہتمام ہر سال غالب پر بین الاقوامی سمینار منعقد ہوتا ہے، اس ادارے میں ایک ادبی و تحقیقی رسالہ بھی برسوں سے شایع ہو رہا ہے اور اس کے ذریعے غالب پر وقیع مواد اکٹھا ہو گیا ہے، اس کا اندازہ ادارے کی حال کی دو کتابوں سے ہو سکتا ہے، ایک کا نام "تحقیقات" اور دوسری کا نام "تنقیدات" ہے۔

چونکہ غالب پر تحقیق و تنقید کا سلسلہ جاری ہے اور یہ سلسلہ نہ صرف اردو میں جاری ہے بلکہ بعض دوسری زبانوں میں بھی اس کی کڑی مل جاتی ہے، اور بخوبی ممکن ہے کہ یہ سلسلہ مدتوں جاری رہے، اس وجہ سے غالب انسٹی ٹیوٹ کی مجلس عاملہ کو غالب کی Biblography (کتابیات) کی ضرورت کا احساس بڑی شدت سے ہو رہا تھا، چنانچہ اس نے اس سلسلے میں ایک منصوبہ تیار کیا، مقام شکر ہے کہ اردو کے مشہور محقق پروفیسر انصاراللہ نے اس منصوبے پر کام کرنا شروع کر دیا، اور چند سال کی کوشش سے یہ کام پایۂ تکمیل کو پہنچا دیا۔

غالب کی کتابیات تیار کرنا نہایت مشکل کام تھا، اس لئے کہ دنیا کے ہر بڑے ملک میں اُن کے فکر و فن کی اتنی شہرت ہوئی چنانچہ وہاں کے نقادوں اور محققوں نے ان کو اپنی توجہ کا مرکز بنایا، اور ان پر نہ صرف مقالے لکھے بلکہ کتابیں بھی تیار کیں، دوسرے ممالک کے اس سرمایے تک رسائی جتنا مشکل کام ہے اس کا بخوبی اندازہ ہو سکتا ہے۔ لیکن پروفیسر انصار اللہ نے دنیا کی مختلف زبانوں میں بکھرے ہوے مواد تک رسائی حاصل کی، اور غالب کی کتابیات پر ایک معتبر کتاب تیار کر لی۔

غالب پر کتابیات کی ایک ضخیم جلد نکل آئی، اس سلسلے میں یہ چند امور بڑی توجہ چاہتے ہیں:

غالب ہندوستان کے سب سے بڑے اور سب سے مقبول شاعر ہیں۔ ان کی شہرت بین الاقوامی ہے اور اس شہرت میں کوئی ان کا ثانی نہیں۔ ساری دنیا میں غالب پر بکھرے ہوئے مواد سے اس کا ثبوت ملتا ہے۔

غالب شناسی نہایت مشکل امر ہے، اس کے لئے سیکڑوں ہزاروں کتابوں سے استفادہ ضروری ہے، اور یہ کتابیں صرف اُردو، فارسی یا انگریزی میں نہیں بلکہ دنیا کی اکثر زبانوں میں ہیں، اور ہمارے ملک کے غالب شناسوں کو ان زبانوں کی ہوا تک نہ لگی ہو، تو ان زبانوں میں غالب پر جو مواد ہے اس سے استفادے کا سوال ہی نہیں پیدا ہوتا۔ اس وجہ سے غالب شناسی کا دعویٰ بے بنیاد ٹھہرتا ہے۔

ہم لوگوں میں دوسرے ملکوں کے ادب سے استفادے کا جذبہ بھی نہیں ہے، اور پیدا کیوں کر ہو، ہم تو ایک دو زبانوں کے علاوہ کچھ اور جانتے ہی نہیں، افسوس ہے کہ ہماری زبان میں ترجمے کا بھی چلن ختم ہو گیا، اور ہم اپنی انا میں اتنے محو ہیں کہ دنیا کے فکر و فن کو خاطر میں نہیں لاتے، یہ ہمارے ملک کا بڑا المیہ ہے، ہم سے زیادہ بر خود غلط کوئی قوم نہ ہو گی۔

غالب کی عالمگیر مقبولیت کا تقاضا ہے کہ ہم دوسری زبانوں کو سیکھیں اور اُردو کو

اور مقبول بنانے کی کوشش کریں۔ یہ کام کسی ایک آدمی یا ایک ادارے کے ذریعے انجام نہیں دیا جاسکتا، ملک کے سارے ادارے جٹ کر یہ کام کریں تو کامیابی کی توقع کی جاسکتی، دنیا کی ہر بڑی زبان میں اُردو کی مختصر قواعد، اُردو ریڈر اور اُردو لغت کی شدید ضرورت ہے۔

غالب شناسی عالمی برادری کا ایک وسیلہ بن سکتا ہے۔

غالب پر تحقیق و تنقید کرنا مشکل کام ہے، ان پر جو کتابیات تیار ہوئی ہے اس سے اندازہ ہوگا کہ بغیر سینکڑوں ہزاروں کتابوں کے مطالعے کے غالب پر کوئی قابل توجہ کام نہیں ہو سکتا۔

ہندوستان میں کم از کم ایک ایسے کتاب خانے کی تشکیل کی ضرورت ہے جس میں غالب پر ساری دنیا میں جتنا بکھرا ہوا مواد ہے سب جمع ہوں۔

کتابیات غالب اُردو ادب میں ایک قابل قدر اضافہ ہے، اور اس کتاب کو غالب انسٹی ٹیوٹ نے طبع کر کے اُردو دنیا پر احسان کیا ہے۔ امید ہے یہ کتاب جس توجہ کی مستحق ہے، قارئین کی طرف سے یہ توجہ ظہور پذیر ہوگی۔

نذیر احمد

وائس چیرمین، غالب انسٹی ٹیوٹ

ایوان غالب، نئی دہلی

گزارش

اردو دنیا میں مقبول ترین شخصیت بلا شبہ مرزا اسد اللہ خان غالب کی ہے۔ ان کے بارے میں اردو نثر و نظم کے علاوہ دنیا کی مختلف زبانوں میں جتنا لکھا گیا ہے، برصغیر کے کسی دوسرے شخص کے بارے میں اتنا نہیں لکھا گیا ہے۔

ہندوستان اور پاکستان میں کئی صاحبان ہمت نے غالبیات کی فہرست سازی کا کام کیا ہے اور اس میں شبہ نہیں کہ وہ سبھی کام اپنی اپنی جگہ پر نہایت اہم اور مفید بھی ہیں لیکن تصنیف و تالیف اور طباعت و اشاعت کی تیز رفتاری نے کسی ایک کو بھی "اپ ٹو ڈیٹ" نہیں رہنے دیا ہے۔ اس سلسلے کا ایک لطیفہ یہ ہے کہ میں نے غالب سے متعلق پروفیسر ہیرو جی کتاوکا (جاپان) سے ان کی دو کتابوں کی درخواست کی۔ جواب میں انھوں نے لکھا:

"میں نے ایک کتاب اور بنائی ہے۔ پارسل میں تین کتابیں بھیجی جا رہی ہیں۔"

بلا شبہ پروفیسر موصوف مبارکباد کے مستحق ہیں کہ محض چند مہینوں (اپریل تا ستمبر ۱۹۹۷ء) میں انھوں نے اپنی زبان میں تین قابل قدر اور وقیع کتابیں شایع کر دی ہیں۔

پاکستان میں بوجوہ فہرست سازی نے ایک لائق تحسین علمی مشغلے کی حیثیت حاصل کر لی ہے اور وہاں متعدد اداروں کی طرف سے علمی کاموں کی طرح طرح کی فہرستیں شایع کی جا رہی ہیں لیکن یہاں کی گوناگوں علمی اور تحقیقی مصروفیتیں ہندوستان کے ارباب قلم کو اس کام کی طرف کماحقہ، متوجہ ہونے کا موقع نہیں دے رہی ہیں۔

غیر ملکی احباب کی عنایتوں اور ہر قسم کی سہولتوں کے باوجود ہندوستان میں پاکستان

اور دوسرے ممالک کی مطبوعات کا حصول ہی نہیں، ان کے بارے میں معلومات کی فراہمی بھی ''کارے دارد'' کے مصداق ہے۔ یہی نہیں بلکہ خود ہندوستان کے طول و عرض میں جو علمی کام ہو رہے ہیں ان سب کا سراغ لگالینا بھی آسان نہیں ہے۔ ایک ہی موضوع سے متعلق ملک کی ایک سے زاید یونیورسٹیوں میں تحقیقی کاموں کا کیا جانا اسی صورت حال کا نتیجہ ہے چنانچہ فہرست سازی کے کاموں کے ''اَپ ٹوڈیٹ'' ہونے کا مطالبہ اور دعوا دونوں بیجا اور غیر صحیح ہیں۔ راقم سطور نے غالب صدی کے موقع پر پروفیسر آل احمد سرور کی ایما سے جو ''غالب ببلیوگرافی'' تیار کی تھی وہ اُس زمانے میں سب سے زیادہ مبسوط تھی لیکن چند ماہ کے بعد ہی تشنگی کا احساس ہونے لگا تھا۔

کئی برس کے بعد استاد محترم پروفیسر نذیر احمد نے ذکر کیا تو خیال ہوا کہ کام کو چند جلدوں میں تقسیم کرنا چاہیے اور پہلی جلد صرف کتابوں کے ذکر پر مشتمل ہو۔ اسی خیال کے مطابق یہ پہلی جلد استاد محترم کے ارشاد کی تعمیل میں غالب انسٹی ٹیوٹ، نئی دہلی کے لیے تیار کی گئی ہے۔ کتاب کا نام وہی ''غالب ببلیوگرافی'' رہنے دیا ہے۔ کوشش کی ہے کہ اس میں بحدِ امکان زیادہ سے زیادہ کتابوں کا ذکر کر دیا جائے۔

اس کام میں سبھی احباب نے ہر طرح تعاون کیا ہے اور میں ان سب کا نہایت ممنون ہوں۔ تین صاحبوں یعنی پروفیسر لطیف الزماں خاں (ملتان)، ڈاکٹر حنیف نقوی (بنارس) اور جناب مہر الٰہی (علی گڑھ) کا خصوصیت سے ذکر ضروری ہے کہ انھوں نے وہ کیا جو یہی کر سکتے تھے۔ اللہ ان کی نیکیوں کے لیے عمدہ اجر عطا کرے۔

محمد انصار اللہ

دوشنبہ ۱۷۔ نومبر ۱۹۹۷ء

بیت الابصار
۴/۱۸۰۴، سر سید روڈ
سر سید نگر، علی گڑھ
۲۰۲۰۰۲

-1	پیش لفظ : پروفیسر نذیر احمد	
-2	گزارش : ڈاکٹر محمد انصار اللہ	
-3	پہلا حصہ۔ غالب کی / سے متعلق کتابیں	1
	(الف) اردو میں	2
	(ب) دوسری زبانوں میں	207
-4	دوسرا حصہ۔ کتابوں میں غالب	276
	(الف) اردو میں	277
	(ب) دوسری زبانوں میں	347
-5	اشاریے	365

پہلا حصّہ

غالب سے متعلق کی کتابیں

(الف)

اُردو میں

فہرست

-1	آپ بیتی اور لطیفے	5
-2	سوانحات	8
-3	مرثیہ وغیرہ	23
-4	نذر وغیرہ	24
-5	مزاج اور علم	29
-6	شعر و فن	35
-7	مطالعہ خطوط وغیرہ	45
-8	تنقید و تحقیق	48
-9	ردِّ غالب	57
-10	اشخاص اور غالب	62
-11	مقامات اور غالب	74
-12	زمانہ اور غالب	77
-13	جائزۂ غالبیات	79
-14	ڈرامے فیچر وغیرہ	83
-15	اشاریۂ غالب	91
-16	مضامین کے مجموعے	96
-17	دیوانِ غالب	114
-18	متفرق تصانیف اور مجموعے	134

19-	انتخابِ کلام	138
20-	شرحیں	143
21-	فرہنگ وغیرہ	163
22-	مرقعے طغرا وغیرہ	165
23-	خطوط	170
24-	متفرق خطوط و انتخابات	182
25-	دوسری نثریں	187
26-	ایم۔اے کے مقالے	188
27-	ایم فل کے مقالے	191
28-	ڈاکٹریٹ کے مقالے	192
29-	ترجمے	195
30-	رسالے وغیرہ	202
31-	تحریریں جو نایاب ہیں	205

۱۔ آپ بیتی اور لطیفے

۱۔ سرگذشتِ غالب   میرزا محمد بشیر بھرتپوری   عزیزی پریس، آگرہ   ۱۹۴۲

دیباچہ   غالب کی داستانِ حیات، خود اُس کی زبانی

سرگذشت: خطوں کے اقتباس سے مرتب کردہ، سولہ ابواب میں۔

پیدائش ، خاندانی حالات ، مکان ، اسیری، بھائی کا انتقال،

نواب یوسف علی خاں ، مذہب ، آم سے رغبت ، قولنج کا دورہ

، قطعہ وفات ، تعلیم ، شاعری ، فارسی سے عشق ، معیار کلام .

ضعیفی ، وغیرہ۔   ۹۶ صفحے

۲۔   سرگذشت غالب   ناصر عابدی   الکتاب، کراچی   یکم اکتوبر ۱۹۶۵

مع نکات و لطایف   ۹۶ صفحے

۳۔ (۱) غالب کی آپ بیتی   نثار احمد فاروقی   کتابیات، لاہور   فروری ۱۹۶۹

۔ خطوں کی مدد سے مرتب کردہ، چار ابواب میں   قریب ۸۰ صفحے

۔ جون ۱۹۶۴ء میں پہلی بار مجلہ نقوش لاہور کے آپ بیتی نمبر میں

اکتالیس صفحوں پر چھپی تھی۔

(۲)   ایضاً   نثار احمد فاروقی   دہلی   ۱۵۱

۴۔ غالب کی شوخیاں   عبدالباری آسی   مکتبہ دین و ادب، لکھنؤ   اپریل ۱۹۶۵

۲۶۱ صفحے

یہ کتاب پہلی بار جنوری ۱۹۳۲ء میں نگار کے خاص نمبر کی صورت میں

چھپی تھی۔

۵۔ غالب کی کہانی، خود اسی کی زبانی صغیر خاں

۶۔ (ا) غالب کے لطیفے مفتی انتظام اللہ شہابی حالی پبلشنگ ہاؤس، دہلی سنہ ندارد پہلی بار

(۲) ایضاً ایضاً ایضاً ۱۹۴۷ دوسری بار

۷۸ صفحے

(۳) ایضا ایضاً ذیشان اکیڈمی، کراچی سنہ ندارد

(۴) ایضا ایضاً مشتاق بک کارنر، لاہور سنہ ندارد

۷۔ کہانی میری، زبانی میری حفیظ عباسی مجلس اشاعت ادب، دلّی اپریل ۱۹۶۸

(غالب کی آپ بیتی)

حالات، تصانیف ، اندازِ بیان تا ص ۹۱

غالب کے اُردو دیوان کا وہ انتخاب جو اُنھوں نے خود نواب

کلب علی خاں کو رامپور بھیجا تھا۔ ص ۹۲ تا ۱۶۰

۸۔ لطایف غالب مسز ایس ایم اے شاہ مکتبہ پنجاب ،لاہور ۱۹۳۸

۔ غالب کے سینتالیس لطیفوں کا مجموعہ

۔ تمہید از مولانا محمد احمد دہلوی ۳۲ صفحے

۹۔ لطایف غالب فیاض نیازی خان اکیڈمی، لاہور جنوری ۱۹۶۶

۹۶ صفحے

۱۰۔ لطایف غالب حکیم محمد حسن میرٹھی نامی پریس، میرٹھ ۱۹۰۴

۱۱۔ مرزا غالب کے لطیفے ساجد صدیقی، وآئی آسی مکتبہ دین و ادب، لکھنؤ فروری ۱۹۶۸

۱۲۸ صفحے

۱۲۔ (ا) نکاتِ غالب نظام الدین حسین نظامی بدایونی نظامی پریس، بدایوں ۱۶ر جنوری ۱۹۲۰ پہلی بار

مع مقدمہ از سید محمود غازیپوری بیرسٹر ایٹ لا

پہلا حصہ : غالب کی سرگذشت (غالب کے لفظوں میں)

دوسرا حصہ : ادبی نکتے (خطوں کے اقتباس)

تیسرا حصہ : مرزا کے لطیفے ۷۲ صفحے

(۲)ایضاً نظامی بدایونی نظامی پریس، بدایوں مارچ ۱۹۲۴ دوسری بار

غالب کی خودنوشت

حصہ اول : اُردوے معلا اور عودہندی سے ماخوذ

حصہ دوم : لطایف وظرایف ۶۸ صفحے

(۳) نکات غالب نظامی بدایونی نظامی پریس، بدایوں جنوری ۱۹۲۷ تیسری بار

(۴) ایضاً ایضا ایضاً ۱۹۵۷

(۵) ایضاً ایضا ایضا ۱۳۳۸ھ / ۱۹۵۹ء

۸۰ صفحے

۱۳۔ نوادر مرزا محمد عسکری ادبی پریس، لکھنؤ ۱۹۳۳

یعنی مجموعہ لطایف وظرایف

۲۔ سوانحات

۱۴۔ آبِ حیات مولانا محمد حسین آزادؔ ومل پبلیکیشنز، بمبئی ۱۹۸۷

میں ترجمۂ غالب مع پیش لفظ و حواشی نوشتۂ کالیداس گپتا رضاؔ ۵۱ صفحے

۱۵۔(۱) آثارِ غالب شیخ محمد اکرام بمبئی ۱۹۳۶ پہلی بار

(۲) آثارِ غالب ایضاً کتبخانہ تاج آفس، بمبئی سنہ ندارد

غالب نامہ حصۂ نثر مرزا غالب کی زندگی اور تصانیف کا تفصیلی مطالعہ۔

جدید علم نفسیات اور فن تنقید کی روشنی میں ۳۷۶ صفحے

(۳) آثارِ غالب شیخ محمد اکرام کتبخانہ تاج آفس، بمبئی سنہ ندارد چوتھی بار

(۴) ایضاً ایضاً لکھنو ۱۹۵۰

۱۶۔ اصہار الغالب الحاج صاحبزادہ ناصر الدین احمد خاں کتابستان، دہلی فروری ۱۹۶۹

عرف خسرو مرزا الیسوعی اعلا پرنٹنگ پریس، دہلی

خاندان لوہارو سے غالبؔ کے نسبی تعلق کی تفصیلات۔ یادداشت کے مطابق۔

پیش لفظ از مولانا سید عبدالدایم

تمہید اور وجہ تالیف کے بعد گزٹ مطبوعہ ۱۹۰۷ء اور بعض دوسرے کاغذوں

کی نقل۔

آخر میں پانچ شجرے اور تتمہ میں غالبؔ کی آخری زندگی کے حالات

۱۷۔ بچوں کے غالب افتخار بیگم صدیقی غالب انسٹی ٹیوٹ، نئی دہلی ۱۹۹۵

۔غالب کی زندگی اور شاعری کا تعارف ۸۲ صفحے

۔کارٹون اور تصاویر بھی

۱۸۔ بچوں کے غالب   لیش سروج   سیمانت پرکاشن، دہلی   ۱۹۹۴

۱۹۔(۱) بچوں کے مرزا غالب   ڈاکٹر اسلم فرخی   ہمدرد فاؤنڈیشن، کراچی   مئی ۱۹۹۳

(۲) ایضاً   ایضاً   مکتبہ پیامِ تعلیم، نئی دہلی

۲۰۔ ترجمانِ غالب   مالک رام   مرکز تصنیف و تالیف، نکودر
مکتبہ جامعہ لمیٹڈ، نئی دہلی

۲۱۔ تعارفِ غالب   سیف سلطانپوری   تھرپارکر ڈسٹرکٹ کلچرل ایسوسی ایشن   سال ندارد
میرپورخاص، سندھ

حالاتِ غالبؔ اور لطیفے
تصانیف اور مشاہیر کی رائیں   ۳۸ صفحے

۲۲۔ تقویمِ غالب   ڈاکٹر حنیف نقوی

۲۳۔ جاگیر غالب   پرتھوی چندر   مکتبہ جامعہ لمیٹڈ، نئی دہلی   ۱۹۷۰
جن پتھ، دہلی

۔جاگیر سے متعلق کاغذات کا عکس   ۳۱۱ صفحے

۲۴۔ جاگیر غالب   مرحوم پرتھوی چندر   مکتبہ کارواں، لاہور   ۱۹۹۴
مرتب: ڈاکٹر سید معین الرحمٰن

۔بموجب سرکاری ریکارڈ
۔عرضداشت حق خاندانی پنشن بنام ایسٹ انڈیا کمپنی سرکار ہند
۔انگریزی اور اردو میں متعلق کاغذات کے عکس

۲۵۔(۱) چچا غالب (سوانح)   محمد حسین حسان ندوی   مکتبہ جامعہ لمیٹڈ نئی دہلی   ۱۹۷۰

(۲) ایضاً   ایضاً   ایضاً   ۱۹۹۳

۲۶۔(۱) جشنِ غالب ڈاکٹر سعادت علی صدیقی ادارۂ فروغ اُردو، لکھنؤ فروری ۱۹۷۱

۔جیل کی زندگی کے حالات، غالب کا فارسی ترکیب بند مع اُردو ترجمہ

۔پیش گفتار از ڈاکٹر سید رغیب حسین ۸۰ صفحے

(۲) ایضاً ڈاکٹر سعادت علی صدیقی ادارۂ فروغ اُردو، لکھنؤ ۱۹۸۰

۲۷۔ حقِ جاگیر غالب پرتھوی چندر مکتبہ جامعہ لمیٹڈ، نئی دہلی فروری ۱۹۶۸

جن پتھ، دہلی

مقدمے کے سلسلے کے کاغذوں کے عکس ۱۵۹ صفحے

۲۸۔ حیاتِ غالب علیم الدین سالک و آقا بیدار بخت دین محمدی پریس، لاہور ۱۹۱۰

۸۰ صفحے

۲۹۔(۱) حیاتِ غالب شیخ محمد اکرام فیروز سنز، لاہور سنہ نامعلوم

۔مصنف کی کتاب "غالب نامہ" کا دوسرا حصہ ۲۴۷ صفحے

(۲) ایضاً شیخ محمد اکرام مرکنٹائل پریس، لاہور ۱۹۳۶

(۳) ایضاً ایضاً جہانگیر بک ڈپو، دہلی سنہ ندارد

(۴) ایضاً ایضاً ایضاً ۱۹۸۳ تیسری بار

(۵) ایضاً ایضاً لاہور ۱۹۸۳

اس میں نو ابواب ہیں۔

۳۰۔ حیاتِ غالب نواب سید محمد میرزا موج نگارستان پریس، لکھنؤ اکتوبر ۱۸۹۹

۔بہ سرپرستی ہز ہائنس شہزادہ والا قدر مرزا سلیمان قدر بہادر

۔متداول کتابوں سے ماخوذ۔ غالب کے حالات، تصانیف اور لطیفے وغیرہ

۳۲ صفحے علاوہ سرورق

۳۱۔ حیاتِ غالب کا ایک باب ڈاکٹر ملک حسن اختر مکتبہ عالیہ، لاہور ۱۹۸۷
ـ تحقیق کی روشنی میں
ـ غالب کے مقدمہ پنشن سے متعلق پنجاب آرکائیوز لاہور میں محفوظ
بعض دستاویزوں کی روشنی میں
ـ دستاویزوں کے عکس بھی کتاب میں شامل ۱۳۶ صفحے

۳۲۔ حیات غالب کے مرتب ڈاکٹر گوہر نوشاہی مقتدرہ قومی زبان ۱۹۹۷
سترہ سال اسلام آباد
غالب کے مقدمۂ پنشن سے متعلق ایک سو چھپن دستاویزات
مع اردو ترجمہ و حواشی

۳۳۔ ذکرِ غالب بشیر احمد علوی کاکوروی

۳۴۔(۱) ذکرِ غالب مالک رام مکتبہ جامعہ لمیٹڈ، نئی دہلی اپریل ۱۹۳۸ پہلی بار
دیباچہ از ڈاکٹر سید عابد حسین ص ۳ تا ۴
غالب کے سوانح، تصانیف، اخلاق و عادات ص ۵ تا ۱۰۳
ـ یہ کتاب دراصل مالک رام کے مرتب کردہ مجموعہ "سبد چیں" کا مقدمہ ہے
جو ضخیم ہو جانے کی وجہ سے اس میں شامل نہیں کیا گیا۔

(۲) ذکرِ غالب مالک رام مکتبہ جامعہ لمیٹڈ، نئی دہلی اکتوبر ۱۹۵۰ء دوسری بار
۲۳۰ صفحے

(۳) ذکرِ غالب مالک رام مکتبہ جامعہ لمیٹڈ، نئی دہلی جنوری ۱۹۵۵ تیسری بار
ـ کتاب کے آخر میں اشاریہ بھی ۲۱۴ صفحے

(۴) ذکرِ غالب مالک رام مکتبہ جامعہ لمیٹڈ، نئی دہلی ستمبر ۱۹۶۴ چوتھی بار
۳۲۵ صفحے

(۵) ذکرِ غالب مالک رام ایضاً فروری ۱۹۷۶ پانچویں بار
دیباچہ از سید عابد حسین ، عرضِ مؤلف ـ مالک رام
پہلا باب : سوانح حیات
دوسرا باب : تصنیفات فارسی و اردو، قاطع برہان کا مباحثہ، لطائف غیبی کا مصنف

تیسرا باب : عادات واخلاق

کتابیات واشاریہ کل ۲۷۹ صفحے

(۶)۔ذکر غالب مالک رام مکتبہ شعر وادب لاہور ۱۹۷۵

۳۵۔(۱) روحِ غالب ڈاکٹر سید محی الدین قادری زورؔ ادارہ ادبیات اُردو، حیدر آباد، دکن ۱۹۳۹ پہلی بار

مکتبہ ابراہیمیہ مشین پریس، حیدر آباد

پیش لفظ از سیّد مہدی حسن بلگرامی

غالب سے متعلق کتابوں اور شرحوں کا تعارف

غالب کے ادبی کارنامے۔ فارسی، اُردو کی نظم ونثر

غالب کے شاگردوں کا حال اور نمونہ کلام

غالب کے خطوں کا انتخاب ۲۴۰ صفحے

(۲) روحِ غالب ڈاکٹر محی الدین قادری زورؔ ادارۂ ادبیات اُردو حیدر آباد ۱۹۵۰ دوسری بار

افضل برقی پریس حیدر آباد

۲۴۴ صفحے

۳۶۔(۱) سرگذشت غالب ڈاکٹر سید محی الدین قادری زور مکتبہ ابراہیمیہ، حیدر آباد، دکن ۱۹۳۹ پہلی بار

۔طالبعلموں کے لیے ادارہ ادبیات اُردو، حیدر آباد

۔غالبؔ کے حالات وغیرہ ۶۴ صفحے

(۲) سرگذشت غالب ڈاکٹر سید محی الدین قادری زور افضل برقی مشین پریس حیدر آباد ۱۹۵۰ دوسری بار ۸۶ صفحے

(۳) ایضاً ایضاً ادارہ ادبیات اُردو، حیدر آباد

۔غالب کی حیات اور کارنامے ۶۸ صفحے

۳۷۔ سیر غالب　حکیم ابوالحسنات بیدل فاروقی سہارنپوری　دارالحسنات، سہارنپور　۱۳۸۸ھ

اشاریہ، دیباچہ، قطعہ تاریخ ص ۳۔۱۰　خواجہ پریس، دہلی　۱۹۶۹ء

غالب کی مختصر سوانح حیات ص ۱۱۔۲۱

خانگی زندگی اور خاندانی حالات وغیرہ　ص ۲۲۔۳۴

ادبی زندگی، فارسی اور اُردو نظم ونثر　ص ۳۵۔۲۱۱

تکملہ۔ تصویر کا دوسرا رُخ، اظہارِ سقم اور توجیہات ص ۲۱۲۔۲۴۰

ضمیمہ، خاتمہ، قطعات اور چند حقایق　ص ۲۴۱۔۲۵۶

۳۸۔ صلائے عام ہے یارانِ نکتہ داں کے لیے　مولوی مہیش پرشاد　پریس نامعلوم　ستمبر ۱۹۳۳

غالب کے قدر شناسوں کے نام۔ غالب کے مکتوب الیہم کے حالات کی دریافت کے لیے

۸ صفحے

۳۹۔ (۱) غالب　ادارۂ تصنیف و تالیف　شیخ غلام علی اینڈ سنز، لاہور　سنہ نامعلوم

۱۸۸ صفحے

(۲) غالب　ایضاً　فیروز سنز لمیٹڈ، لاہور ۱۹۶۸ آٹھویں بار

۸۰ صفحے

(۳) غالب　ایضاً　ایضاً　۱۹۶۹　نویں بار

۸۰ صفحے

۴۰۔ غالب　رضیہ سجاد ظہیر　آئینہ ادب، لاہور　۱۹۶۳

۱۵۶ صفحے

۴۱۔ (۱) غالب (سوانح)　[illegible] شریف احمد عثمانی　مکتبہ ادب، لاہور　اپریل ۱۹۶۱

۱۱۰ صفحے

(۲) ایضاً　ایضاً　۱۹۷۰

۴۲۔ غالب مہدی نظمی ہندوستان پبلکیشنز، غازی آباد ۱۹۷۰
مرزا کی حیات اور اُن کا فلسفۂ شاعری ۶۴ صفحے

۴۳۔ غالب مہدی نظمی غازی آباد ۱۹۸۷
۔ منظوم سوانح حیات

۴۴۔ غالب آگہی سید قدرت نقوی مغربی پاکستان اُردو اکیڈیمی، لاہور اکتوبر ۱۹۹۲

۴۵۔ غالب۔ احوال و آثار ڈاکٹر حنیف نقوی ادارہ نصرت پبلشرز، لکھنؤ ۱۹۹۰
غالب کا سال ولادت ، غالب کا سفر کلکتہ
غالب کی ایک غزل اور مرزا یوسف ، منشی نولکشور اور غالب
غالب سے منسوب ایک شعر ، تلامذۂ غالب پر ایک نظر

۴۶۔ غالب۔ احوال و آثار کاظم علی خاں لکھنو

۴۷۔ غالب پریشاں انیس ناگی جمالیات، لاہور ۱۹۹۳

۴۸۔ غالب۔ تاریخ کے آئینے میں سید نظیر حسین زیدی مسعود اکادمی، کراچی اگست ۱۹۶۳
غالب اور نواب حامد علی خاں، اور اتحاد پریس سکھر
سوانح غالب۔ تاریخی اعتبار سے
کے علاوہ چار متفرق مضامین ۲۴۰ صفحے

۴۹۔ غالب۔ درون خانہ کالیداس گپتا رضا ساکار پبلشرز، بمبئی دسمبر ۱۹۸۹
(محقق سوانح)
خانہ باغ ، غالب کا خاندان ، غالب کی والدہ
غالب کی تاریخ ولادت ، نام ، مذہب
زوجۂ غالب ، غالب بنام امراو بیگم ، سفر کلکتہ کی توقیت
عارف اور فرزندی غالب ، کلو داروغہ ، مرزا عباس بیگ

نواب مرزا الٰہی بخش خاں معروف، نواب احمد بخش خاں

مرزا افضل بیگ، آب حیات میں ترجمہ غالب مع حواشی

توقیت غالب ص تا ص ۲۹۵

اشاریہ ص ۲۹۶ تا ۳۲۴

۵۰۔ (۱) غالب۔ غلام رسول مہر جالندھری شیخ مبارک علی تاجر کتب مئی ۱۹۳۶

سوانح اور انتقاد مسلم پرنٹنگ پریس، لاہور پہلی بار

۔غالب کی مستند سوانح عمری جو خود میرزا کے کلام نثر و نظم سے مأخوذ ہے۔

۔چودہ ابواب میں۔ حالات، سفر، پنشن، اسیری، تصانیف وغیرہ

۳۷۹ صفحے

(۲) ایضاً غلام رسول مہر عربین پریس، لاہور مارچ ۱۹۴۱

۴۸۳ صفحے دوسری بار

(۳) ایضاً ایضاً شیخ مبارک علی اینڈ سنز، لاہور ۱۹۴۴ تیسری بار

(۴) ایضاً ایضاً عالمگیر الیکٹرک پریس، لاہور دسمبر ۱۹۴۶

۴۸۰ صفحے چوتھی بار

۔مع تقریب از عبدالمجید سالک بٹالوی

۔حاشیے پر مولانا ابوالکلام آزاد کے نوٹ بھی

(۵) غالب غلام رسول مہر آزاد بکڈپو، امرتسر سن ندارد

۵۰۲ صفحے

(۶) ایضاً ایضاً لاہور ۱۹۵۰ء

چودہ ابواب: پیدائش، نام، نسب وغیرہ، شادی اور خانگی زندگی

دہلی میں سکونت، سفر کلکتہ، رامپور اور میرٹھ کے سفر

پنشن کا مقدمہ ، ابتلائے اسیری ، مالی حالات

داستان غدر ، پنشن کے حصول کے لیے سعی ، عوارض اور وفات

اخلاق و عادات ، تصانیف، کلام ،طریقِ اصلاح اور مشاعرے

۵۱۔ غالب شخصیت و کردار لطیف اللہ مکتبۂ ندیم، کراچی ۱۹۸۵

۵۲۔ غالب کا مقدمہ پنشن انیس ناگی القمر انٹر پرائزز، لاہور مئی ۱۹۹۶

۵۳۔ غالب کی باتیں شمس ہمن گرامی ساحل بکڈپو، پورنیہ ۱۹۵۳

پیش لفظ از محشر اعظمی ۱۔۴

غالب ۵۔۱۳ ، رازِ ہستی ۱۴۔۲۷ ، تخیل جنت ۲۸۔۴۵

پند و نصائح ۴۶۔۵۹ ، تصور فنا ۶۰۔۸۳

غالب سرورِ کائنات کے حضور میں ۸۴۔۹۶

چند گھنٹے غالب کے ساتھ ۹۷۔۱۱۰

۵۴۔ غالب کی زندگی امیر حسن نورانی آزاد کتاب گھر، دہلی مئی ۱۹۶۹

۱۰۴ صفحے

۵۵۔(۱) غالب کی کہانی محمد شفیع الدین نیرؔ نیر کتاب گھر، دہلی ۱۹۶۸

۔بچوں کے لیے ۱۲۸ صفحے

۔کتابت و طباعت قابل تعریف

۔غالب کے حالات،شاعری اور خطوط نگاری کا ذکر

(۲) ایضاً محمد شفیع الدین نیرؔ نیر کتاب گھر، دہلی ۱۹۷۴

۵۶۔ غالب نکتہ بیں سجاد مرزا فروغ ادب اکادمی، گوجرانوالہ ۱۹۹۴

۵۷۔ غالب نکتہ داں رشید احمد صدیقی مکتبہ دانیال، کراچی جنوری ۱۹۹۷

مرتبین : مہر الٰہی ندیم و لطیف الزماں خاں

دوست آں باشد از مرتبین ص ۵

کوئی بتلاؤ کہ ہم بتلائیں کیا ص ۱۷ ، غالب اور علی گڑھ ص ۲۷

غالب ایک عظیم صاحب طرز انشا پرداز ص ۳۵، غالب کی خوش بیانی ص ۴۴

غالب مشاعرے کا افتتاحی خطبہ ص ۵۲،

غالب کی شخصیت اور شاعری ص ۵۸ تا ۱۳۲

۵۸۔ غالب نما۔ سید مرتضٰی حسین بلگرامی بک سنٹر، علی گڑھ ۱۹۷۰

حالات اور قلمی تراشے ۶۴ صفحے

۵۹۔ غالبیہ اکبر علی خاں عرشی زادہ ادارہ نگار رامپور ۱۹۶۳

مختلف مآخذ سے منقول غالب کے حالات

۶۰۔ فسانۂ غالب مالک رام مکتبہ جامعہ لمیٹڈ، نئی دہلی جنوری ۱۹۷۷

حیات غالب سے متعلق پندرہ مضامین کا مجموعہ :

توقیت غالب، تاریخ ولادت ، ایک فارسی خط کی تاریخ ، میرزا یوسف

عبدالصمد استاد غالب ، غالب کی مہریں، نواب شمس الدین احمد خاں

مقدمہ پنشن کا عرضی دعوا ، قتیل پنجابی الاصل تھا ، ایک معاصر اندراج

سکے کا الزام اور اس کی حقیقت ، دربار رامپور سے تعلقات ، غالب سوسائٹی

آزاد بنام غالب، غالب سے منسوب دوسرا سکہ

کل ۱۹۱ صفحے

۶۱۔ فغان غالب راجا گلزار احمد مکتبہ المختار، راولپنڈی ۱۹۹۶

۶۲۔ گفتار غالب مالک رام مکتبہ جامعہ لمیٹڈ، نئی دہلی اگست ۱۹۸۵

پیش گفتار ۷۔ ۲۰

میر اور غالب ۲۳۔، انسان کی خلافت الٰہیہ ۳۲۔

کلام غالب میں معاشرتی عناصر ۴۲۔ ، ذوق اور غالب ۶۸۔
گل رعنا (بہرۂ اُردو) ۸۲۔ ، گل رعنا (بہرۂ فارسی) ۱۰۷۔
دیوان اُردو کی کہانی ۱۳۴۔ ، چراغ دیر ۱۸۱۔
غالب کی فارسی تصانیف ۱۸۹۔ ، دعاے صباح ۲۰۳۔
سوالات عبد الکریم ۲۳۵ ، احسان (عبد الرحمان)
غالب اور ذکا (حبیب اللہ) ۲۵۰۔
غالب اور تنافر ۲۵۸ تا ۲۶۴

۶۳۔ مرزا غالب شہزاد بکڈپو، دہلی ۱۹۶۴
۱۶ صفحے

۶۴۔ مرزا غالب پروفیسر ابوالخیر کشفی کراچی

۶۵۔ مرزا غالب ڈاکٹر شمیم حنفی ادارۂ فروغ اُردو، لکھنؤ اگست ۱۹۶۴
۔بچوں کے لیے کتابچہ سرفراز قومی پریس، لکھنؤ ۶۴ صفحے

۶۶۔ مقام غالب سید مبارز الدین رفعت ادارہ ادبیات اُردو، حیدر آباد دکن ۱۹۶۰
پانچ ابواب : سوانح ، فارسی نظم و نثر
غالب سے متعلق کتابوں کا تعارف اور بعض کا خلاصہ بھی ۱۶۰ صفحے

۶۷۔ ہوگا کوئی ایسا بھی کہ غالب کو نہ جانے ڈاکٹر محمود الٰہی شعبہ اردو، گورکھپور یکم فروری ۱۹۶۹
۔غالب کا تعارف اور نمونہ کلام یونیورسٹی، گورکھپور
۸ صفحے

۶۸۔ یادِ غالب خورشید حسن ۱۹۶۰

۶۹۔ یادِ غالب خالد بزمی، خالد شفیق مجلس اردو، لاہور فروری ۱۹۶۹
اور صابر گیلانی ۱۵۷ صفحے

۷۰۔(۱) یادگار غالب　الطاف حسین حالؔی پانی پتی　محمد رحمت اللہ رعدؔ کا نامی پریس، کانپور　۱۸۹۷　پہلی بار

۔جناب مرزا اسد اللہ خاں المتخلص بہ غالبؔ دہلوی کی زندگی کے حالات اوران کی اقسام نظم ونثر اردو وفارسی کا انتخاب اور ہر ایک قسم پر جداگانہ ریمارکس۔　۴۳۸ صفحے

(۲) ایضاً　خواجہ الطاف حسین حالؔی　غالب انسٹی ٹیوٹ، نئی دہلی فائن آرٹ پریس، دہلی　۱۹۸۶

۔۱۸۹۷ء کے ایڈیشن کو آفسٹ کے ذریعے سے چھاپا گیا۔

۔دیباچہ　۱ تا ۸

پہلا حصہ : مرزا کی لائیف　۹۔

دوسرا حصہ : مرزا کے کلام پر ریویو اور اس کا انتخاب　۱۰۶۔

دیوان ریختہ کا انتخاب　۱۳۹۔ نثر اردو پر ریویو اور اس کا انتخاب　۱۷۴۔

نظم ونثر دفارسی پر ریمارک　۱۹۶۔　غزلیات فارسی کا انتخاب　۲۰۵۔

مرزا کی غزل کا نظیریؔ ، ظہوریؔ کی غزل سے مقابلہ　۲۷۱۔

مرزا کی رباعیات فارسی　۲۸۶ ، مرزا کے قصاید فارسی　۲۹۶۔

قطعات فارسی، ترکیب بند ، مثنوی　۳۲۳۔

نثر فارسی پر ریمارک　۳۳۷ ، مرزا کی نثر کا ظہوریؔ، شیخ علی حزیںؔ، اور ابوالفضل کی نثر سے مقابلہ　۴۱۱ ، خاتمہ　۴۲۰ تا ۴۳۸

(۳) یادگار غالب　خواجہ الطاف حسین حالؔی　یوپی اُردو اکادمی، لکھنو　۱۹۸۲

طالبعلموں کی سہولت کے لیے

۱۸۹۷ کے ایڈیشن کا فوٹو آفسیٹ ایڈیشن　۱۹۲ صفحے

(۴)یادگارِ غالب خواجہ الطاف حسین حاؔلی یوپی اُردو اکادمی، لکھنو ۱۹۸۶

دوسرا فوٹو آفسٹ ایڈیشن

دیباچہ، پہلا حصہ۔ مرزا کی لائف

دوسرا حصہ۔ مرزا کے کلام پر ریویو اور اس کا انتخاب

نثر اردو پر ریویو اور اس کا انتخاب ۱۹۲ صفحے

(۵) ایضاً الطاف حسین حاؔلی مطبع فیض عام، علی گڑھ ۱۳۱۵ھ پہلی بار

۳۹۲ صفحے

(۶) ایضاً ایضاً مطبع مسلم یونیورسٹی، علی گڑھ دوسری بار

(۷) ایضاً ایضاً ایضاً ۱۹۳۰ تیسری بار

۳۹۲ صفحے

(۸) ایضاً ایضاً ایضاً ۱۹۵۸

۳۹۲ صفحے

(۹) ایضاً ایضاً انوار المطابع، لکھنو ۱۹۲۲

(۱۰) ایضاً ایضاً دایرۂ ادبیہ، لکھنو ۱۹۲۴

۴۵۴ صفحے

(۱۱) یادگارِ غالب الطاف حسین حاؔلی مطبع کریمی، لاہور ۱۹۲۴

۴۵۴ صفحے

(۱۲) ایضاً ایضاً ایضاً ۱۹۳۰

۳۹۲ صفحے

(۱۳) ایضاً ایضاً تاج بک ڈپو، لاہور ۱۹۵۵

(۱۴) یادگار غالب	الطاف حسین حالی	رائے صاحب رام دیال اگروال	۱۹۴۶
مع مختصر سوانح حالی	مرتب : دیانراین نگم	الہ آباد	
(۱۵) ایضاً	ایضاً	رائے صاحب رام دیال اگروال	۱۹۵۸
		الہ آباد ۴۱۰ صفحے	
(۱۶) ایضاً	ایضاً	ایضاً	۱۹۷۷
		۴۱۰ صفحے	
(۱۷)(الف) یادگار غالب	الطاف حسین حالی	اردو اکیڈمی سندھ، کراچی	۱۹۶۲
جلد اول (اردو)		اردو مرکز، کراچی ۲۱۶ صفحے	
(ب) یادگار غالب۔	الطاف حسین حالی	اردو اکیڈمی، سندھ، کراچی	۱۹۶۲
جلد دوم (فارسی)		صفحہ ۲۱۷ تا ۴۶۳	
(۱۸) یادگار غالب	الطاف حسین حالی	مجلس ترقی ادب، لاہور	دسمبر ۱۹۶۳
	مرتب: خلیل الرحمان داودی	۵۰+۵۹۷ صفحے	
(۱۹) یادگار غالب مصنفہ حالی	مرتب مالک رام	مکتبہ جامعہ لمیٹڈ، نئی دہلی	اگست ۱۹۷۱
۔حصہ اردو		۲۱۹ صفحے	
(۲۰) ایضاً	ایضاً	ایضاً	۱۹۷۷
		۲۱۹ صفحے	
(۲۱) یادگار غالب مصنفہ حالی	مرتب: مالک رام	مکتبہ جامعہ لمیٹڈ، نئی دہلی	۱۹۷۱
۔حصہ فارسی			

(۲۲) ان کے علاوہ مطبع ریاض ہند، علی گڑھ ، انوار احمدی، الہ آباد،
کشمیر کتاب گھر، لاہور ، عشرت پبلشنگ ہاوس ، لاہور ، وغیرہ
مختلف مطبعوں سے بھی حالی کی "یادگار غالب" شائع ہوئی ہے۔

۷۱۔ یوسف ہندی قیدِ فرنگ میں ۔حالاتِ قیدِ غالب	مولوی محسن بن شبیر	ادارۂ ادبیاتِ اُردو، حیدر آباد، دکن ۷۹ صفحے	ربیع الثانی ۱۳۵۱ھ ۱۹۳۲ء
۷۱۔الف(۱) یادِ بود غالب	خواجہ احمد فاروقی	ترقی اردو بیورو، نئی دہلی ۱۴۸ صفحے	جنوری تا مارچ ۱۹۹۳
(۲) ایضاً	ایضاً	قومی کونسل برائے فروغ اردو زبان، دہلی	۱۹۹۷

۳۔ مرثیہ وغیرہ

۷۲۔(ا) مرثیہ مرزا غالبؔ خواجہ الطاف حسین حالیؔ نظامی پریس، بدایوں 1915 پہلی بار
۔ مع مقدمہ نظامی

(۲) ایضاً ایضاً ایضاً ۱۹۲۷ دوسری بار

۷۳۔(ا) مرثیہ مرزا غالب خواجہ الطاف حسین حالی صدیق بک ڈپو، لکھنو ۱۹۲۹ پہلی بار
انوار المطابع لکھنو، ۱۲ صفحے

(۲) ایضاً ایضاً ادارہ فروغ اردو، لکھنو

۷۴۔ مرثیہ غالب الطاف حسین حالی انجمن ترقی اردو ہند، دہلی ۱۹۴۴ پہلی بار
مرتب: رشید احمد ۳۲ صفحے

۷۵۔ ایضاً مرتب پی ایل شرما انجمن ترقی اردو ہند، دہلی ۱۹۴۴

۷۶۔ مرثیہ غالب مولانا الطاف حسین حالیؔ نیو امپیریل بک ڈپو، دہلی سنہ ندارد
مرتب صبوحی صاحب
دیباچہ از صبوحی
مولانا حالی (تعارف) ، مرزا اسد اللہ خاں غالب (حالات)
مرثیہ مع نثری ترجمہ تا صفحہ ۴۶

۷۷۔ اسد اللہ خاں غالب مرد کالی داس گپتا رضا ساکار پبلکیشنز، بمبئی ۱۹۹۱
اور سلسلہ غالبیات کے دوسرے مضامین
دس مضامین : اسد اللہ خاں غالب مرد (غالب کا آخری خط
بیدل اور غالب، والی لوہارو اور ۱۸۵۷، تصانیف شیفتہ
فسانۂ غالب ، اولیات مالک رام ، حیات غالب
غالب کو نام اور پتے کی شہرت کا خیال،
نائخ غالب اور اقبال کا کچھ غیر متداول کلام ،
غالب اور اقبال مشرقی افریقہ میں ۱۵۸ صفحے

۴۔ نذر وغیرہ

۷۸۔ انداز بیاں اور ہاشم عظیم آبادی پٹنہ ۱۹۸۲

غالبؔ کی زمینوں میں مزاحیہ اور طنزیہ غزلوں کا مجموعہ ۲۵۲ صفحے

۷۹۔ بزم غالب ایس اے مہدی (علیگ) اسرار کریمی پریس ۱۵ اگست ۱۹۶۸

الہ آباد

۔صد سالہ جشن غالب کے سلسلے میں مشرقی افریقہ سے غالبؔ کے

ایک پرستار کا ہدیۂ عقیدت

دو لفظ ۱۔۸ ، غالبؔ (نظم) ۹۔۱۰

تضمینیں اور رنگِ غالبؔ (مہدی کا کلام) ۱۱۔۶۴

۸۰۔ بیاد غالب اطہر رضوی رضویہ سوسائٹی، کراچی ۱۹۹۵

غالب کی زمینوں میں غزلیں ۳۰۰ صفحے

۸۱۔پیامبر مغفرت۔ ابوالعجز ساجد علی اسدی جیپوری بزم احباب اسدی کراچی ۱۹۷۵

۱۹۷۵ء مجموعہ کے دونوں نام تاریخی ہیں۔

مخزن نعت مقبول

۱۳۹۵ھ ۱۷۶ صفحے

غالب کی زمینوں میں شاعر کی دو سو چونتیس نعتوں کا مجموعہ

۸۲۔ پیکر تصویر سید محمد ظفر ترمذی جھنگ ۱۹۸۰

۔ہم طرح غالبؔ

۸۳۔ تضمین دیوان غالب (مکمل) خواجہ صبا اکبر آبادی غیر مطبوعہ

۸۴۔ تضمین دیوان غالب　سید معراج رسول معراج وارثی لکھنوی　آل انڈیا ہندی اردو سنگم، لکھنو　۱۹۷۹

ایک نظر　از　ڈاکٹر ولی الحق انصاری

تضمین دیوان غالب۔　۲۳۲ صفحے

۸۵۔ دو آہنگ　منشی محمود حسن محمود نہٹوروی　۱۳۰۶ھ

۔غالب اور محمود کی ہم طرح غزلوں کا مجموعہ۔

۔اس مجموعے کے تین ایڈیشن اور بھی شایع ہوے۔

۸۶۔ دیوان اول اردو　خان بہادر رضا علی وحشت کلکتوی　۱۹۱۰

۔اول سے آخر تک غالب کی زمین میں، غالب کی تراکیب اور مضامین وغیرہ

۸۷۔ دیوان ریاض　ریاض خیر آبادی　غیر مطبوعہ

ریاض نے اوایل عمری میں دیوان غالب کے جواب میں یہ دیوان تیار کیا تھا۔

اس کے مخطوطہ بہ خط ریاض کی دریافت کا سہرا نادم سیتاپوری کے سر ہے۔

۸۸۔ سووینیر یوم غالب　بزم فنکار، بمبئی　۸/ مارچ ۱۹۵۷

۸۹۔ غالب سرائی　سید لطیف الرحمان　عثمانیہ بک ڈپو، کلکتہ

۔غالب کی مدح میں غزلوں اور رباعیوں کا مجموعہ

۹۰۔ غالب سے ہمکلام　خواجہ محمد امیر صبا اکبر آبادی

غالب کی فارسی رباعیوں کا اردو رباعیوں میں ترجمہ

۹۱۔ غالب کو برا کیوں کہو　دلاور فگار

۔غالب کی صد سالہ برسی کے موقع پر طنزیہ مزاحیہ منظومات

۹۲۔ غالب کی رہگذر　واجد سحری　ایجوکیشنل پبلشنگ ہاؤس، دہلی　۱۹۹۹

۔غالب کی زمینوں میں مختلف شعرا کی غزلیں　۱۲۸ صفحے

۹۳۔ غالب کی زمینوں میں پچیس سلام تصویر فاطمہ ۔احمد برادرس، کراچی ۱۹۸۸

۹۴۔غالب میلہ اور مرتب: ہیرا لعل فلک دہلوی بھگوان سہائے مولا، دہلی یکم مارچ ۱۹۶۹

عظیم الشان مشاعرہ ستائیس شاعروں کا کلام ۱۶ صفحے

۹۵۔ مدحت ابرار کرتپوری ایجوکیشنل پبلشنگ ہاوس، دہلی

۔غالب کی زمینوں میں نعتیہ کلام ۱۴۴ صفحے

۹۶۔ مدحت خیر البشر سید اصغر حسین راغب مراد آبادی سفینہ اکیڈیمی، کراچی فروری ۱۹۷۹

غالب کی زمینوں میں تریسٹھ نعتیں۔ان کے علاوہ چار رباعیاں اور

ایک قطعہ بھی ۱۸۴ صفحے

۹۷۔مقام غالب پدم شری لسان الملک مولانا لطف اللہ اورینٹل ریسرچ مارچ ۱۹۶۹

سید احمد اللہ قادری انسٹی ٹیوٹ، حیدر آباد، دکن

صد سالہ تقریب کے یادگار موقع پر سو بند کا خراجِ عقیدت

پیش لفظ از جناب یم ہدایت اللہ ۱۰۱ صفحے

۹۸۔ نذر غالب غلام جیلانی اصغر سرگودھا اکادمی، سرگودھا جنوری ۱۹۶۹

۱۴۲ صفحے

۹۹۔ نذر غالب رضی الدین و جلیسان ہم مشرب، حیدر آباد، سندھ مارچ ۱۹۶۹

احمد ذاکر

۱۰۰۔ نذر غالب نریش کمار شاؔد مشورہ بکڈپو، دلّی

۲۸۸ صفحے

۱۰۱۔ نذر غالب ظ۔ انصاری

۱۰۲۔ نذر غالب پروفیسر شاہ عطاؔ کاکوی عظیم الشان بکڈپو، پٹنہ فروری ۱۹۶۹

لیبل لیتھو پریس پٹنہ

۔غالب کی صد سالہ برسی کے موقع پر نذر عقیدت

۔غالب کی زمینوں میں غزلیں اور تضمینیں ۹۶ صفحے

۱۰۳۔(۱) نذر غالب ڈاکٹر وحید قریشی سنگ میل پبلکیشنز، لاہور ۱۹۶۹ پہلی بار

پیش لفظ از ڈاکٹر جسٹس ایس اے رحمان ۳۱۸ صفحے

(۲) ایضاً ڈاکٹر وحید قریشی سنگ میل پبلکیشنز، لاہور ۱۹۷۰ دوسری بار

۳۱۸ صفحے

۱۰۴۔ نذر غالب غالب صد سالہ تقریبات کمیٹی، رائچور ۱۹۷۱

سترہ اردو (ص ۱ تا ۸۸)، چار انگریزی (ص ۵ تا ۶۲)

اور تین کنڑ (ص ۷۴ تا ۱۰۳) کل چوبیس مضامین نثر و نظم کا مجموعہ

۱۰۵۔ نذر غالب مرتب: ملک اسماعیل حسن خاں شاہجہانپور

کلکتہ سیمینار کے مضامین کا مجموعہ

۱۰۶۔ نقش جاوداں مرتبین: ظہیر الحق ظہیر سہاروی، ادارہ اردوئے معلیٰ، ۲۴ فروری ۱۹۶۸

خان نیازی امروہوی راوڑ کیلا

۔روداد مشاعرہ جشن غالب، آل انڈیا ہندی اردو سنگم، راوڑ کیلا

پیش لفظ از برج رتن ، خطبہ صدارت از محمد یونس سلیم

کلام کے ساتھ ہر شاعر کے مختصر حالات بھی ۶۴ صفحے

۱۰۷۔ ہم طرح غالب سلیمان اویس علمی کتابخانہ، لاہور جولائی ۱۹۶۹

۔شان غزل ۲۰۸ صفحے

۱۰۸۔ یک چمن گل پروفیسر اختر اورینوی کتاب منزل پٹنہ ۱۹۶۹

(مجموعہ کلام)

۔اس میں ایک قصیدہ " بہ حضور غالب " غالب سے اس قصیدے کی

زمین میں۔:   دہر جز جلوۂ یکتائی معشوق نہیں
۔شاعر نے اس مجموعے کو غالبؔ کی نذر کیا ہے   ۶۴ صفحے

۵۔ مزاج اور علم

۱۰۹۔ تصورات غالب محمد عزیز حسن (علیگ) غالب اکیڈمی، نئی دہلی جون ۱۹۸۷

۔مرزا غالب کے تصورات: تمنا، حسن، ویرانی،

جنت اور فریب ہستی کا تجزیہ

۱۱۰۔(۱) جوہر آئینہ۔ نندلال کول طالبؔ کاشمیری طالب بھون، سری نگر ۱۹۷۱

(جائزۂ کلام غالب) جمال پریس، دہلی ۴۳۰ صفحے

(۲) ایضاً ایضاً سیمانت پرکاشن، نئی دہلی ۱۹۸۰

جمال پریس، دہلی

مرزا غالب ۷۔ گزارش احوال ص ۹۔ طالب کاشمیری ص ۱۳۔

مرزا غالب کی شاعری سے متعلق اہل ادب کے مختلف نظریے ص ۱۴۔

حقیقت شعر و شاعری ص ۱۹۔ مرزا کا شاعرانہ ماحول اور شاعری میں مقام ۲۲۔

محاسن کلام و معایب کلام ص ۲۷۔ مرزا کی عشقیہ شاعری ص ۳۳۔

محاکات، ندرت تشبیہ وغیرہ ص ۴۷۔

جدت تخیل اور حسن ادا، سوز و گداز اور درد و غم ص ۶۰۔

تصوف ص ۷۶، شوخی طبیعت و ظرافت ص ۹۲۔

پہلو دار طرز ادا ص ۹۸۔

خمریات اور رندانہ مضامین ص ۱۰۶۔

غیرت، خودداری اور مضامین رشک ص ۱۱۳۔

قنوطیت ص ۱۲۱، فلسفہ حیات و ممات ص ۱۲۶۔

معنی آفرینی، فارسیت، پیچیدگی و ابہام ص ۱۳۳۔

زبان و بیان پر اعتراضات کی اصلیت ۱۷۴،

سرقہ، توارد، اخذ و اثر ۱۸۲،

دیگر شعرا کے کلام سے مماثلت ص۲۰۹،

مرزا کے کلام میں تکرار ص۳۶۱ تا ۴۳۰

اشاریہ ص۴۱۷

۱۱۱۔(۱) حکیم فرزانہ ڈاکٹر شیخ محمد اکرام فیروز سنز لمیٹڈ، لاہور ۱۹۵۷ پہلی بار

۔مصنف کی کتاب "غالب نامہ" کا پہلا حصہ

غالب کے فلسفہ اور دید و دانش سے متعلق ۳۲۴ صفحے

غالب کا ادبی ارتقا، عام تبصرہ ، غالب کا فلسفہ ،

غالب اور مشاہیر فارسی شعرا، مغلیہ تہذیب و تمدن کا ترجمان

(۲) حکیم فرزانہ ڈاکٹر شیخ محمد اکرام لاہور ۱۹۷۷ دوسری بار

۱۱۲۔ غالب اور بغاوت حنیف صدیقی طلعت بک سنٹر، کانپور اگست ۱۹۷۵

انتساب۔۱، عرض حال۔۳

غالب کون تھا۔۷، غالب کا کردار۔۱۷ ،غالب کا جذبۂ بغاوت۔۴۷

غالب بہ حیثیت شاعر۔۹۴، غالب بہ حیثیت نثر نگار۔۱۳۲،

غالب کے ہمعصر شاعر۔۱۵۳، غالب کی مقبولیت کا راز۔۱۷۴ ،

غالب کی یادگاریں۔۲۰۲، جشن غالب۔۲۱۲، افادیات۔۲۱۶ تا ۲۱۹

۱۱۳۔(۱) غالب اور تصوف سید محمد مصطفا علی صابری دار الاشاعت اسلامیہ، کلکتہ ۱۹۷۷

مع تشریح اشعار پہلی بار

اُنتیس ابواب میں۔

کلام غالب کے حوالے سے مسایل تصوف کا بیان ۱۸۲ صفحے

(۲) غالب اور تصوف — سید محمد مصطفیٰ علی صابری — ایجوکیشنل پبلشنگ ہاؤس کلکتہ ۱۹۹۰

غالب کے کلام میں مسایل اور اصطلاحات فلسفہ و تصوف کی وضاحت کی گئی ہے۔ ابواب یہ ہیں :

۱۔ تعارف	۲۔ غالب اور تصوف	۳۔ ایمان
۴۔ تخلیق	۵۔ تصوف	۶۔ ظاہر و باطن
۷۔ ذات محمدیؐ	۸۔ تقدیر	۹۔ فنا و بقا
۱۰۔ عشق	۱۱۔ عالم مثال	۱۲۔ تنزیہ و تشبیہ
۱۳۔ خیر و شر	۱۴۔ قرب و معیت	۱۵۔ محبت اور اخلاص
۱۶۔ سماع	۱۷۔ عبرت	۱۸۔ وحدت فی الکثرت
۱۹۔ تصوف میں مختلف مراتب	۲۰۔ دنیا کی بے ثباتی	۲۱۔ توکل
۲۲۔ انسان	۲۳۔ استعداد اور تالیف	۲۴۔ گناہ
۲۵۔ ایمان اور کفر	۲۶۔ دعا	۲۷۔ عقل اور مذہب
۲۸۔ محمد رسول اللہؐ	۲۹۔ حضرات صوفیا کی اصطلاحات	

۱۱۴۔ غالب اور وحدت الوجود — ڈاکٹر حبیب النساء بیگم — اردو ریسرچ سنٹر بنگلور، نمبر ا۔۱۵

۱۱۵۔ غالب بہ حیثیت محقق — قاضی عبدالودود — خدا بخش اورینٹل پبلک ۱۹۹۰

مقدمہ : غالب کی راست گفتاری — لائبریری پٹنہ

غالب بہ حیثیت محقق و فرہنگ غالب (تبصرہ)۔

غالب کا ایک فرضی استاد — عبدالصمد — بہ مرمزد عبدالصمد — ۳۳۶ صفحے

۱۱۶۔ غالب کا ذوق تماشا — ڈاکٹر وزیر آغا — اقبال اکیڈیمی پاکستان، لاہور ۱۹۹۶

۱۳۰ صفحے

۱۱۷۔ غالب کا سائنسی شعور ڈاکٹر سید حامد علی شاہ انجمن ترقی اُردو، پاکستان، کراچی ۱۹۹۶

۱۵۲ صفحے

۱۱۸۔ غالب کا علمی سرمایہ ڈاکٹر سید معین الرحمان یونیورسل بکس، لاہور فروری ۱۹۸۹

۱۱۹۔ غالب کا فنکارانہ شعور محمد مشتاق شارق میرٹھ انجمن ترقی اردو ہند ۱۹۸۹

نئی دہلی

مباحث : غالب کی اصلاحوں کے اصول، غالب کی اصلاحیں

متروکات و معایب سخن ، شاگردوں کی تربیت ۱۷۷ صفحے

۱۲۰۔ غالب کی تخلیقی تخیل شہید صفی پوری ادارۂ فروغ اردو، لکھنو مارچ ۱۹۸۹

تعارف از سید احتشام حسین ۳۳۶ صفحے

کہتا ہوں سچ از شہید صفی پوری

فکر و فن ، اردو غزل ، غالب کا انداز بیاں ، غالب کا تفکر

غالب کا عشق، غالب کی قنوطیت ور جائیت، غالب کی تخلیقی تخیل

۱۲۱۔ غالب کی تہذیبی شخصیت جیلانی کامران راولپنڈی کشاف پبلیکیشنز، ۱۹۷۴

لاہور ۷۶ صفحے

۱۲۲۔ غالب کی جمالیات ڈاکٹر شکیل الرحمان عصمت پبلیکیشنز، سرینگر دسمبر ۱۹۶۹

حرف اول : آریائی لا شعور کی آواز

بنیادی جمالیاتی رجحان۔ رنگ اور لہو

ٹریجڈی کی جمالیات۔ آریائی لاشعور

آتش۔ بنیادی جمالیاتی علامیہ۔ اس کا مطالعہ

حسیاتی آتشیں پیکر، محبوب، پرچھائیں

آفتاب۔ برق کا پیکر ، پیکر نفس ۲۶۲ صفحے

۱۲۳۔ غالب کی ہندوستانیت　　ساحل احمد　　اردو رائٹرس گلڈ، الہ آباد　　۱۹۹۶

یہ رسالہ طالبعلموں کے لیے ہے　　۳۲ صفحے

۱۲۴۔ غالب کے تخلیقی سرچشمے　　پروفیسر حامدی کاشمیری　　ادارہ ادب، سرینگر　　مئی ۱۹۶۹

دیباچہ۔ نقش اول　　پہلا باب : جوہر اندیشہ

دوسرا باب : شہر آرزو　　تیسرا باب : آشوب آگہی　　۱۵۱ صفحے

۱۲۵۔ غالبیات کا تحقیقی اور توضیحی مطالعہ　　ڈاکٹر سید معین الرحمان، لاہور

مقالہ برائے پی ایچ ڈی　　۷۸۸ صفحے

مشتملات : نظم و نثر اردو کی کتابیں، غالب کی مطبوعات نظم و نثر فارسی

قضیہ برہان اور اس سلسلے کی اردو مطبوعات غالب

غالب کے اردو فارسی شعری اور نثری انتخابات و متفرقات

۱۲۶۔ فکر غالب　　پرتھوی چندر　　نیو تاج آفس، دہلی　　۱۹۶۱

پیام وطن پریس، دہلی

غالب کے حالات، خصوصیات کلام

چند خطوط اور انتخاب دیوان　　۲۴۰ صفحے

۱۲۷۔ فلسفی غالب　　احمد رضا　　دانش محل، لکھنؤ　　۱۹ـ۳

(ریٹائرڈ جج)　　نامی پریس، لکھنؤ

مقدمہ ۔ ص ۵

فلسفی شاعر ۔ ص ۱۰　　، خدا کا فلسفیانہ تصور ۔ ص ۔ ۳

غلطی ہائے مضامین ۔ ص ۴۹　　، نظام عالم حیات ۔ ص ۔ ۲

جبر و اختیار ۔ ص ۸۵　　، ، ۱۵ خیال ۔ ص ۱۰۱

حسن خود بیں۔ ص ۱۳۲ ، شمع سخن ۔ ص ۱۴۰

زندہ جاوید غالبؔ ص ۱۶۱ تا ۱۹۱

۱۲۸۔ گیتا اور غالب بلجیت سنگھ مطیرؔ دہلی ۱۹۶۹

۱۲۹۔ مرزا غالب اور مغل جمالیات پروفیسر شکیل الرحمان ادارہ فروغ اردو ۱۹۸۷

لاہور ۱۳۵ صفحے

دامن صد رنگ گلستاں۔ مغل مصوری کا عرفان

جلوۂ صد رنگ۔ رنگ اور روشنی

۱۳۰۔ مرزا غالب اور ہندی ڈاکٹر شکیل الرحمان معصوم پبلکیشنز، سرینگر فروری ۱۹۸۷

مغل جمالیات

۱۳۱۔ مرزا غالب کا داستانی مزاج پروفیسر شکیل الرحمان ادارہ فروغ اردو نومبر ۱۹۸۷

لاہور

فسون طلسم، نظارۂ تحیر:

داستانیت کا عرفان اور فسون اور تحیر کے تجربے،

روایات اور مرزا غالب

داستانی روایات اور رینی داستانیت،

داستانیت اور غالب کے بصیرت

صحرا نوردی کے جمالیاتی تجربے: رینی ایپک، علامت،

استعارہ اور پیکر ۱۷۴ صفحے

۱۳۲۔ مرزا غالب۔ پروفیسر سید احتشام حسین غیر مطبوعہ

زندہ اور روشناس خلق

۱۳۳۔ مشاہدۂ غالب بلجیت سنگھ مطیرؔ دہلی ۱۹۶۹

۶۔ شعر و فن

۱۳۴۔ آوازِ غالب — نریش کمار شاد

۱۳۵۔ دیوانِ غالب اور غالب کی غزل — عبدالقیوم — دارالادب، لاہور — ۱۹۶۷
۲۸۸ صفحے

۱۳۶۔ شعور اور لاشعور کا شاعر۔ غالب — ڈاکٹر سلیم اختر — فیروز سنز لمیٹڈ لاہور — ۱۹۸۴
۱۸۰ صفحے

۱۳۷۔ شہنشاہ سخن مرزا غالب۔ غالب کے کلام پر ناقدانہ نظر — ڈاکٹر سید عارف شاہ گیلانی — مدینہ پبلشنگ کمپنی کراچی — ۱۹۷۰
۴۲۹ صفحے

۱۳۸۔ طرزِ غالب — محمد عرفان — مکتبہ دین و ادب، لکھنو — اگست ۱۹۷۲

۱۳۹۔ (۱) غالب (ابتدائی دور) — ڈاکٹر خورشید الاسلام — انجمن ترقی اردو ہند، علی گڑھ — ۱۹۶۰ پہلی بار

دیباچہ ص ۳

پہلا باب: خاندان، زمانہ، مطالعہ۔ ص ۱۱

دوسرا باب: شوکت، جلال اسیر، بیدل، غنی، ناصر علی،

ناسخ۔ غالب کی ابتدائی شاعری پر ان کے اسالیب کا اثر۔ ص ۳۱

تیسرا باب: تمثیل نگاری، خیال بندی، مناسبات لفظی۔ ص ۱۲۵

چوتھا باب: غالب کا اپنا کارنامہ۔ ص ۱۰۰

ضمیمے (دو)۔ ص ۲۰۳ — کتابیات ص ۲۸۱ تا ص ۲۸۳

(۲) غالب (ابتدائی دور) — ڈاکٹر خورشید الاسلام — انجمن ترقی اردو ہند، دہلی — مئی ۱۹۷۵ء دوسری بار
۲۸۴ صفحے

۱۴۰۔(۱) غالب اور آہنگِ غالب ڈاکٹر یوسف حسین خاں غالب اکیڈیمی ۱۹۶۸
نئی دہلی ۳۰۴ صفحے

(۲) ایضاً ڈاکٹر یوسف حسین خاں غالب اکیڈیمی ۱۹۷۱ دوسری بار
۔نظر ثانی اور اضافوں کے بعد نئی دہلی، ۴۴۲ صفحے

۱۴۱۔ غالب، اردو، غزل ڈاکٹر یعقوب مرزا انجمن ترقی اردو، ہند، دہلی ۱۹۹۳

۱۴۲۔(۱) غالب اور اردو غزل عبدالرحمان عباسی چریاکوٹی نسیم بک ڈپو، لکھنو ۱۹۹۲

(۲) ایضاً ایضاً انجمن ترقی اردو ہند، دہلی ۱۹۹۴

۱۴۳۔(۱) غالب اور اس کی شاعری حمید الدین احمد مارہروی الناظر بک ایجنسی، لکھنو
۔کلام غالب پر تنقیدی نظر

(۲) ایضاً حمید الدین احمد مارہروی سفینہ بک ایجنسی ۱۹۲۸
الہ آباد، یونانی دواخانہ، الہ آباد
۴۰ صفحے

(۳) ایضاً ایضاً اردو رائٹرز گلڈ الہ آباد ۱۹۹۶

۱۴۴۔ غالب اور اس کی شاعری نریش کمار شاؔد سٹار پبلکیشنز، دہلی ۱۹۶۶
غالبؔ پر میرؔ کا اثر۔ ص ۳ غالب اپنے خطوط کے آئینے میں۔ ص ۱۵
غالبیئے ۔ص ۲۹ غالب سے انٹرویو۔ ص ۳۷
غالب مشرقی پنجاب میں۔ ص ۴۶
صدرنگ۔ غالب کے سو منتخب اشعار مع تشریحات ص ۶۷۔ ۱۳۷

۱۴۵۔(۱) غالب اور مطالعۂ غالب ڈاکٹر عبادت بریلوی ظفر سنز پرنٹرس، لاہور ۱۹۶۹
رائٹرز اکیڈمی، لاہور
حیات غالب پر چند خیالات۔ ا، غالب کے حالات زندگی اور شخصیت ۔ ۱۷

غالب کا ماحول۔۶۸، غالب کی تصانیف۔۱۴۹، غالب کی شاعرانہ عظمت ۔۱۹۹
غالب کی شاعری کا آفاقی پہلو۔۲۱۵، غالب کی شاعری کے نئے زاویے ۔۲۳۱
غالب کی شاعری میں شوخی اور شگفتگی کے عناصر ۔۲۴۳،
غالب کی شاعری میں اجتماعی شعور ۔۲۵۵
غالب کی شاعری میں غمِ دوراں۔۲۶۷، غالب کی عشقیہ شاعری ۔۲۹۱
غالب کی شاعری کا جمالیاتی پہلو۔۳۳۳، غالب کی تصویر کاری ۔۳۴۵،
غالب کے فنی اضافے ۳۶۳ ، غالب اور ان کے خطوط ۔۳۷۵،
غالب کا ایک اہم خط۔نامۂ غالب ۴۰۷، غالب کے اہم نقاد ۔۴۲۵
مطالعہ غالب کے سو سال ۴۵۱ ، کتابیات غالب ۔۴۸۶
اشاریہ تا ص ۵۰۵

(۲) غالب اور مطالعہ غالب ڈاکٹر عبادت بریلوی سکینہ پبلشنگ ہاوس جون ۱۹۷۰
(وہی مباحث) دہلی

۱۴۲۔(۱) غالب ایک مطالعہ پروفیسر ممتاز حسین انجمن ترقی اردو، ۱۹۶۹ پہلی بار
پاکستان، کراچی
حرفے چند از جمیل الدین عالی ۷۔۸،
حرف آغاز ۹۔۱۹
تاریخ کی رزمگاہ میں غالب کا موقف۔۲۱ ، غالب کا ردِ عمل۔۴۰
غالب کا آئینہ فن۔۸۱ ، احساس طرب اور طنز۔۱۱۱
احساس غم ۱۳۰ تا ۱۷۱
(۲) غالب ایک مطالعہ پروفیسر ممتاز حسین انجمن ترقی اردو، پاکستان، کراچی ۱۹۹۳، ...ی بار

(۳) غالب ایک مطالعہ　پروفیسر ممتاز حسین　نصرت پبلشرز، لکھنو　۱۹۸۶
نظامی پریس، لکھنو

حرف آغاز　از　مصنف　۔۷

تاریخ کی رزمگاہ میں غالب کا موقف　۔۱۹　،　غالب کا ردِ عمل ۔ ۳۶

غالب کا آئینۂ فن　۷۷　تا　۱۶۶

۱۴۷۔　غالب تشریح و مطالعہ　پروفیسر نیّر مسعود

۱۴۸۔ غالب۔ تقلید اور اجتہاد　ڈاکٹر خورشید الاسلام　ایجوکیشنل بک ہاوس　۱۹۷۹
علی گڑھ

مصنف کی کتاب "غالب۔ ابتدائی دور" کا یہ تیسرا اور نیا ایڈیشن ہے۔

دیباچہ ۔ ۷

پہلا باب　:　خاندان ، زمانہ ، مطالعہ ۔۱۱

دوسرا باب: جلال اسیر، شوکت، بیدل، غنی اور ناصر علی ۔۳۱

تیسرا باب: تمثیل نگاری ، خیال بندی ، مناسبات لفظی ،
بنیادی رجحانات اور ناسخ　۔۱۰۵

چوتھا باب : غالب کا اپنا کارنامہ　۲۱۵ تا ۲۵۹

۱۴۹۔ غالب۔ حیات اور شاعری　نند کشور وکرم　دہلی　۱۹۶۹

۱۵۰۔ (ا) غالب۔ شخص اور شاعر　پروفیسر مجنوں گورکھپوری　مکتبۂ ارباب قلم　۱۹۷۴
کراچی

گفتنی　از　شبنم رومانی ۔ "غالبؔ اور مجنوںؔ" کے عنوان سے مجنوں کی
پانچ تقریروں کا مجموعہ :

ا۔ غالب کا عہد اور غالب ۲۔ غالب۔ فکر و نظر ۳۔ غالب کا انداز بیان

۴۔غالب اور ہم ۵۔حق تو یہ ہے ۱۲۶ صفحے

(۲)۔ غالب۔ شخص اور شاعر مجنوں گورکھپوری ایجو کیشنل بک ہاوس، علی گڑھ ۱۹۷۶

۔پاکستانی ایڈیشن کا عکسی ایڈیشن ۱۲۸ صفحے

۱۵۱۔ غالب شناسی ظ۔انصاری انٹر نیشنل ادبی ٹرسٹ، بمبئی دسمبر ۱۹۶۵ پہلی بار

(حصہ۔۱) علوی بک ڈپو، بمبئی

غالب کا مطالعہ ، زندگی اور فن ، ابر گہر بار کا اردو ترجمہ ،

غالب کا ورثہ ۱۶۴ صفحے

۱۵۲۔(۱) غالب شناسی حصہ۔۲ ڈاکٹر ظ۔انصاری بمبئی ۱۹۷۰ پہلی بار

غالب کے اردو فارسی کلام کا انتخاب ۱۴۶ صفحے

(۲)غالب شناسی ظ۔انصاری لیڈرز پریس، بمبئی فروری ۱۹۷۲ دوسری بار

(حصہ۔۲)۔۔انتخاب اردو و فارسی سے مع دیباچہ

غالب شناسی کے زینے۔۷ تا ۳۰

انتخاب کلام اردو۔ ۳۱تا۲۱۹

انتخاب کلام فارسی۔ ۱تا۱۴۶

یہ کتاب ۱۹۷۰ء میں پہلی بار انسٹی ٹیوٹ آف اورینٹل اسٹڈیز، ماسکو سے شایع ہوئی تھی۔

۱۵۳۔ غالب۔غالب۔غالب پروفیسر خواجہ احمد فاروقی ۱۹۶۹

۱۵۴۔ غالب۔ فکروفن رشید حسن خاں غالب اکیڈمی، کراچی ۱۹۸۷

۱۵۵۔(۱) غالب۔ فکروفن فخر الاسلام اعظمی شبلی نیشنل کالج، اعظم گڈھ دسمبر ۱۹۸۲

(۲) ایضاً ایضاً ایضاً جولائی ۱۹۹۰ء دوسری بار

۱۵۶۔ غالب فکرو فن ڈاکٹر شوکت سبزواری انجمن ترقی اردو ۱۹۶۱ پہلی بار
پاکستان، کراچی
عرض حال
غالب محقق کی حیثیت سے ۹ ، ذال معجمہ فارسی میں۔ ۱۳۷
میر و غالب۔ کے فکرو فن کا تقابلی مطالعہ ۱۷۱،
غالب اور میرٹھ۔ ۲۲۱، غالب کے اردو کلام کی اشاعت۔ ۲۴۴
غالب کی شخصیت۔ ۲۵۲، غالب خطوط کے آئینے میں ۲۶۰ ۔ ۲۶۴
۱۵۷۔ غالب۔ فکرو فن کے آئینے میں حبیب الرحمان مکتبہ شاہین، پشاور ۱۹۷۶
۱۵۸۔ غالب۔ فکرو فن کے آئینے میں محمد عبدالرشید کانپور ۱۹۸۰
ایم اے رشید
۔غالب کی حیات و سیرت، خطوط اور شاعری پر تبصرہ ۶۴ صفحے
۱۵۹۔(۱) غالب کا خصوصی مطالعہ جمیل احمد انجم علمی کتابخانہ، لاہور اکتوبر ۱۹۸۵
(۲) ایضاً ایضاً ایضاً ۱۹۹۱
۱۶۰۔ غالب کا خصوصی مطالعہ ڈاکٹر رشید احمد گوریچہ مکتبہ علم و ادب لاہور ۱۹۹۲
۱۶۱۔ غالب کا فن پروفیسر اسلوب احمد انصاری شعبہ اردو، مسلم یونیورسٹی ۱۹۷۰
علی گڑھ ۵۶ صفحے
۱۶۲۔(۱) غالب کا فن ڈاکٹر عبادت بریلوی گلوب پبلشرز، لاہور دسمبر ۱۹۶۸
اردو ڈائجسٹ پرنٹرز لاہور
مرزا غالب کی شخصیت اور فن کا جائزہ ۲۸۵ صفحے

(۲) غالب کا فن ڈاکٹر عبادت بریلوی ادارۂ ادب و تنقید، لاہور جون ۱۹۸۷

پیش لفظ

اہمیت ، عوامل و محرکات ، موضوع اور فن کی ہم آہنگی

وزن و آہنگ ، روایت کا اثر ، علامات و اشارات

رمزیت اور ایمائیت ، تصویر کاری ، زبان و بیان ،

ماحصل اشاریہ ۲۸۵ صفحے

۱۶۳۔ غالب کا فن اور اس کا نفسیاتی پس منظر پروفیسر اختر اورینوی نسیم بک ڈپو، لکھنو ۱۹۶۹

۱۶۴۔ غالب کی شاعری ڈاکٹر عبدالسلام سلاؔم سندیلوی نسیم بک ڈپو ۱۹۶۹

کا نفسیاتی مطالعہ لکھنو ۵۴۲ صفحے

پیش لفظ

شخصیت کا مفہوم غالب کی شخصیت

غالب کی شاعری ، غالب کا مشاہدۂ باطن ، غالب کا مشاہدۂ ظاہر

غالب کا تخلیقی عمل ، غالب کی شاعری کا قارئین پر اثر

۱۶۵۔(۱) غالب کی شخصیت اور شاعری پروفیسر رشید احمد صدیقی دہلی یونیورسٹی، دہلی ۱۹۷۰

بہ سلسلۂ نظام اردو خطبات پہلی بار

شخصیت ص ۴۵، شاعری ص ۹۶

دہلی یونیورسٹی کے شعبہ اردو میں یہ دونوں لکچر فروری ۱۹۶۹ء میں دیے گیے تھے۔

(۲) غالب کی شخصیت اور شاعری پروفیسر رشید احمد صدیقی ۱۹۷۸ دوسری بار

دہلی یونیورسٹی، دہلی ۱۰۴ صفحے

(۳) ایضاً ایضاً لاہور ۱۹۸۱

۱۶۶۔ غزلیات غالب کا عروضی تجزیہ صغیر النسا بیگم مکتبہ جامعہ، نئی دہلی ستمبر ۱۹۸۴

پیش لفظ از پروفیسر گیان چند ۱۹۔۲۲

کتاب کے بارے میں از شمس الرحمان فاروقی ۲۳

فن عروض۔ چند بنیادی باتیں از ڈاکٹر من سعید ۲۵۔۳۰

عرض مصنف ۳۱۔۳۲، مقدمہ ۳۳۔۴۱

تقطیع اور اس کا طریقہ ۴۲۔۴۷، غزلوں کی بحر اور فہرست ۵۰۔۹۴

غزلوں کی بحر، زحاف وغیرہ ۹۵۔۴۵۲

۱۶۷۔ (۱) فلسفۂ کلام غالب پروفیسر سید شوکت سبزواری قومی کتب خانہ مارچ ۱۹۴۶
جلیل اکیڈیمی، بریلی پہلی بار

پیش کش ۔۵

پیش لفظ از علامہ نیاز فتحپوری ۷۔۸

گزارش احوال واقعی الف۔ج

غالب کے حکمیاتی تصورات۔ ۳، غالب کا نظریۂ حیات۔ ۸۳

غالب کی اخلاقی قدریں ۔۱۳۹، ارٹ اور جمال۔ ۱۷۱

فہرست ماخذ ۔۲۸۱

(۲) فلسفۂ کلام غالب پروفیسر شوکت سبزواری انجمن ترقی اردو، پاکستان، کراچی ۱۹۶۹

حرفے چند از جمیل الدین عالی۔ ۹، عرض حال۔ ۱۱

پیش لفظ از علامہ نیاز فتحپوری۔ ۱۷، گزارش احوال۔ ۱۹

تصور کائنات۔ ۲۱، وجود اور ہستی۔ ۴۱، بقا اور فنا۔ ۶۵

غالب کا نظریۂ حیات۔ ۹۱، اخلاقی قدریں۔ ۱۳۵، غالب کا فن اور فلسفہ۔ ۱۶۲

فنی تجزیہ۔ ۲۲۹، غزل سرای۔ ۲۴۹، غالب کی رنگیں نوای۔ ۲۵۸

طلسم گنجینۂ معانی۔۲۶۸تا۲۹۹

۱۶۸۔ گل نغمہ عبدالستار شاہدی کلکتہ ۱۹۶۹

غالب سے متعلق مضامین کا مجموعہ

۱۶۹۔(۱) محاسن کلام غالب۔ڈاکٹر عبدالرحمان بجنوری۔ مطبع مسلم یونیورسٹی انسٹی ٹیوٹ، علی گڑھ ۱۳۳۹ھ/۱۹۲۱ء

انجمن ترقی اردو ہند،اورنگ آباد

یہ "دیوان غالب۔ نسخۂ حمیدیہ" کا مقدمہ ہے اور پہلی مرتبہ رسالہ اردو، اورنگ آباد میں اسی سال میں چھپا تھا۔

(۲) محاسن کلام غالب عبدالرحمان بجنوری ۔ انجمن ترقی اردو، ہند، اورنگ آباد ۱۹۲۵

۱۰۵ صفحے دوسری بار

(۳) ایضاً ایضاً ایضاً ۱۹۳۵ تیسری بار

(۴) ایضاً ایضاً انجمن ترقی اردو، ہند، علی گڑھ مئی ۱۹۵۲ چوتھی بار

۹۲ صفحے

پیش لفظ از قاضی عبدالغفار دو صفحے

غالب اور بجنوری کی تصویر اور ان کی تحریر کا عکس

(۵) ایضاً عبدالرحمان بجنوری انجمن ترقی اردو، ہند، علی گڑھ ۱۹۵۸ پانچویں بار

(۶) ایضاً ایضاً ایضاً ستمبر ۱۹۶۶ چھٹی بار

(۷) ایضاً ایضاً انجمن ترقی اردو، ہند، نئی دہلی ۱۹۸۳

۹۲ صفحے

مع پیش لفظ از قاضی محمد عبدالغفار

اور یہ اندراج کہ "جملہ حقوق بحق انجمن محفوظ"

(۸) محاسن کلام غالب عبدالرحمان بجنوری یوپی اردو اکیڈیمی، لکھنو

۱۷۰۔ محاسن کلام غالب مصنف عبدالرحمان بجنوری خیابان ادب، لاہور ۱۹۶۹

مرتب : ڈاکٹر غلام حسین ذوالفقار

۱۷۱۔ محاسن کلام غالب عبدالرحمان بجنوری دارالکتاب، کراچی ۱۹۶۹

(صدی ایڈیشن) مرتب: زاہد علی فخری پرنٹنگ پریس، کراچی

۸۳ صفحے

۱۷۲۔(۱) مرزا غالب کی شاعری مرزا محمد عسکری دلگداز پریس، لکھنو ۱۹۲۵

۔ لکچر مورخہ ۱۶۔ جمادی الاولیٰ ۱۳۴۳ھ ۳۱ صفحے

(۲) ایضاً مرزا محمد عسکری صدیق بکڈپو، لکھنو ۱۹۴۴ دوسری بار

۱۷۳۔ مطالعہ غالب ڈاکٹر گوہر نوشاہی مکتبہ عالیہ لاہور ۱۹۹۱

۱۷۴۔ مقام غالب محمد موسیٰ خاں کلیم ادارہ نئی تحریریں، پیشاور نومبر ۱۹۶۵

، نقوش پریس، لاہور

۔ غالب کے فکروفن کا مطالعہ، ایک نئے انداز سے، نفسیات کی روشنی میں

حرف آغاز ، کچھ فن کے بارے میں

اردو شاعری کا پس منظر ، غالب کا ماحول اور معاصرین

شخصیت کی تعمیر ، فکر غالب پر ایک نظر

غالب اور آرٹ ۲۵۶ صفحے

۷۔ مطالعہ خطوط وغیرہ

۱۷۵۔ خطوطِ غالب۔ فنی تجزیہ حامدہ مسعود ایجوکیشنل بک ہاوس، علی گڑھ ۱۹۸۲

تعارف از پروفیسر عتیق احمد صدیقی ،

دیباچہ از مصنفہ

غالب۔ مفہوم مراسلت ، تخاطب و تکلم، ڈرامائی انداز

مرقع کشی و جزئیات نگاری ، اثر آفرینی ، شوخی و ظرافت

اشعار کا استعمال ، جملوں کی ساخت ، مقفی و مسجع طرز

زبان ، الفاظ ، محاورے، مصطلحات ،

ضائع، بدائع اور تزئین معنوی

اہم اسالیب نثر ، خطوط میں غالب کی شخصیت

انتخاب خطوط

کتابیات تا صفحہ ۲۶۳

۱۷۶۔ خطوط غالب کا تحقیقی مطالعہ ڈاکٹر کاظم علی خاں کتاب نگر، لکھنؤ ۱۹۸۱

۱۷۷۔ رہنمائے طالب، ریاض ایم فرمان علی، لاہور سنہ ندارد

خلاصہ مکاتیب غالب ترمیم کردہ علامہ ابو لکمال محمود و جیہوی

مقدمہ

مرزا کے تلامذہ ، انگریزی تعلقات

متعلقات انشا ، فرہنگ متن اے تخے

۱۷۸۔ غالب اور فن تنقید اخلاق حسین عارف غالب اکیڈمی، نئی دہلی ، جب ۱۹۷۷

۔ غالب کے اپنے خطوں سے بحث جو ان کے فن پر روشنی ڈالتے ہیں۔

پچیس لوگوں کے نام غالب کے خطوں کے حوالے سے ۱ تا ۴۰۰
متفرقات۔چند شعروں کی تشریح ۴۰۳ تا ۴۱۵

۱۷۹۔ غالب کا تنقیدی شعور اخلاق حسین عارف ادارہ فروغ اردو، لکھنو ۱۹۶۹
(مکتوبات کے آئینے میں) مع تعارف از پروفیسر سید احتشام حسین ۱۶۷ صفحے

۱۸۰۔ مآثر غالب ڈاکٹر مختار الدین احمد ۱۹۹۴
قاضی عبدالودود کی کتاب مآثر غالب سے متعلق واقعات

۱۸۱۔ محاسن خطوط غالب ڈاکٹر غلام حسین ذوالفقار مکتبہ خیابان ادب، لاہور فروری ۱۹۶۹
مع انتخاب خطوط غالب جدید اردو ٹایپ پریس، لاہور
عرضِ ناشر
خطوط غالب کے مجموعے۔۱، غالب کی اردو نثر۔۱۱
محاسن خطوط غالب۔۳۵، غالب کا اجتماعی احساس ۔۶۷
انتخاب خطوط غالب (ایک سو اٹھارہ خطوط) ۔۸۵
تشریحات ۲۱۷ تا ۲۲۰

۱۸۲۔ (۱) مطالعہ خطوط غالب پروفیسر عبدالقوی دسنوی شعبۂ اردو ۱۹۷۶
سیفیہ کالج، بھوپال
(۲) مطالعہ خطوط غالب ایضاً نسیم بک ڈپو، لکھنو ۱۹۷۹
مع اضافہ ۱۴۰ صفحے
(۳) مطالعہ خطوط غالب پروفیسر عبدالقوی دسنوی نسیم بک ڈپو، لکھنو ۱۹۸۶ دوسری بار
ابواب: مطالعۂ خطوط غالب
نقدپارے، حیات نامۂ غالب
کتابیات

۱۸۳۔ مکاتیب غالب اور ۱۸۵۷	ڈاکٹر معین الدین عقیل و ڈاکٹر صدیقہ ارمان	کراچی	۱۹۹۴
۱۸۴۔ (۱) نگارشات غالب	عبدالرزاق جمالی	تاج بکڈپو، لاہور	پہلی بار
(۲) ایضاً	ایضاً	ملک نذیر احمد، لاہور	۱۹۵۲
	۱۲۸ صفحے	دوسری بار
۱۸۵۔ نگارشات غالب		مکتبہ ادب، کراچی	۱۹۵۲

غالب کی نثر اردو کے محاسن، تعارف مکتوب الیہم۔ ۱ تا ۲۶

نگارشات (= خطوط وغیرہ) غالب ۲۷ تا ۱۲۸

۸۔ تنقید و تحقیق

۱۸۶۔ آیات غالب سید نذیر علی شاہ۔ ادارہ حلیمہ سعدیہ عرفانیہ، بھاولپور ۱۹۶۸

مکتبہ جدید پریس، لاہور ۱۱۲ صفحے

۱۸۷۔(۱) اطراف غالب ڈاکٹر سید محمد عبداللہ گلوب پبلشرز، لاہور ۱۹۶۸

۔ مرزا کی شخصیت کے مختلف پہلوؤں، اور ان کی فارسی، اردو شاعری

اور نثر وغیرہ کا جایزہ ۳۲۰ صفحے

(۲) ایضاً ڈاکٹر سید محمد عبداللہ گلوب پبلشرز، لاہور ۱۹۷۹ دوسری بار

(۳) ایضاً ایضاً ایجوکیشنل بک ہاوس، علی گڑھ ۱۹۷۴

غالب اور میر ار از داں۔ ۱۱ ، غالب کی غزل۔ ۳۷

غالب کی تصویر آفرینی۔ ۴۹ ، غالب کا تصور فن۔ ۶۰

غالب کا حاسۂ انتقاد۔ ۶۷ ، غالب دو زبان شاعر۔ ۸۷

غالب کی فارسی شاعری۔ ۱۱۵ ، میر و غالب کی ہم طرح غزلیں۔ ۱۵۴

غالب معتقد میر۔ ۱۷۵ ، غالب پیشرو اقبال۔ ۲۲۷

غالب کی نثر۔ ۲۵۷ ، غالب کی سوانح عمریاں۔ ۲۹۵

انتخاب یا کاروبار رسوائی۔ ۳۱۸ ، غالب کا ایک شعر۔ ۳۲۸

دیوان غالب کا ایک اہم نسخہ۔ ۳۳۲ ، خط نگاری اور غالب کی خط نگاری۔ ۳۴۵

شرح ناتمام۔ ۳۷۹ تا ۴۰۰

۱۸۸۔ تحقیق غالب ڈاکٹر سید معین الرحمان اردو اکیڈیمی، سندھ، کراچی ۱۹۸۱

خطوط غالب کے ادوار، غالب کا شعری رویہ ۱۸۵۷ء کے پس منظر میں،

گل رعنا نسخہ غالب بخط غالب، گل رعنا مطبوعہ لاہور (عابدی) کی حقیقت،
گل رعنا نسخہ مالک رام کا زمانۂ کتابت، غالب کے بعد ان پر پہلا مضمون،
غالب اور مجروح کی مکاتبت، قطعہ غالب بہ سلسلۂ قضیۂ غالب،
عود ہندی۔ غالب کے خطوں کا پہلا مجموعہ،
غالب کی معدوم تصانیف ۲۸۵ صفحے علاوہ کتابیات

۱۸۹۔(۱) تلاش غالب ڈاکٹر نثار احمد فاروقی کتابیات، لاہور مئی ۱۹۶۹
۔ مصنف کے دس مضامین کا مجموعہ ۲۶۹ صفحے
نوادر غالب (خطوط غالب مع اردو ترجمہ)، غالب اور ریاض الافکار،
کچھ غالب کے بارے میں، حادثۂ اسیری،
تلامذۂ غالب پر ایک نظر،
اردوے معلا کا غالب نمبر،
کلام غالب کا ایک ہمعصر شارح درگا پرشاد نادر دہلوی،
دیوان غالب نسخۂ امروہہ

(۲) تلاش غالب ڈاکٹر نثار احمد فاروقی علمی مجلس، دہلی مئی ۱۹۶۹
کوہ نور پریس، دہلی ۳۰۴ صفحے
۔ غالب کے تیرہ غیر مطبوعہ خط، نو دریافت کلام اور فکر و فن سے متعلق مضامین
سرسخن
غالب کی آپ بیتی، نوادر غالب، غالب کا کچھ غیر مطبوعہ کلام،
حادثۂ اسیری، تلامذۂ غالب پر ایک نظر،
اردوے معلا کا غالب نمبر، کچھ غالب کے بارے میں،
غالب اور ریاض الافکار، دیوان غالب نسخۂ امروہہ،

مطالعہ غالب اور اثر لکھنوی،

کلام غالب کا ایک ہمعصر شارح۔ درگا پرشاد نادر دہلوی۔

۱۹۰۔ تمنا کا دوسرا قدم اور غالب ڈاکٹر فرمان فتحپوری حلقہ نیاز و نگار۔ ستمبر ۱۹۹۵
کراچی ۱۳۶ صفحے

۱۹۱۔ جہانِ غالب ڈاکٹر عبادت بریلوی ادارہ ادب و تنقید، لاہور ۱۹۸۷
۔ غالب کی زندگی کے حالات، ان کی شخصیت، ماحول، تصانیف اور
ان کے فکر و فن کا جایزہ

۱۹۲۔ جہان غالب نادم سیتاپوری ادارہ سلطان حسین اینڈ سنز، کراچی ۱۹۶۳
رسالوں میں شایع شدہ مصنف کے مضامین کا مجموعہ

۱۹۳۔ خیابان غالب نادم سیتاپوری مدینہ پبلشنگ کمپنی، کراچی اپریل ۱۹۷۰
غالبیات کے مختلف پہلوؤں سے متعلق مضامین مثلاً
غالب کے خطوط، افرادِ خاندان کے نام وغیرہ

۱۹۴۔ دبستان غالب ناصر الدین ناصر مکتبہ الفتح، لاہور ۱۹۶۹
پیش لفظ از پروفیسر سید علی صفدر جعفری، عرض مدعا از مولف
غالب ، غالب کا اسلوب نگارش ، نقش فریادی
اعجاز سخن ، کیفیت استغراق ، ادائے خاص
تصویر نگاری ، شوخیِ تحریر ، سلاست بیان
عقدہ ہائے مشکل ، مقام غالب
کتابیات ۴۲۳ صفحے

۱۹۵۔ دیدار غالب عرش ملسیانی مرکز تصنیف و تالیف، نکودر جولائی ۱۹۷۴
غالب کا انا ، غالب بہ حیثیت غزل گو

غالب کو خراج ہائے عقیدت ، غالب ایک ڈرامائی فیچر
غالب کا تصور عشق ، غالب اور لوہارو
کوئی بتلاؤ کہ ہم بتلائیں کیا ۱۶۶ صفحے

۱۹۶۔ رموز غالب ڈاکٹر گیان چند مکتبہ جامعہ لمیٹڈ، نئی دہلی فروری ۱۹۷۶
تحقیقی مضامین : نسخۂ بھوپال کی اصلاحیں اور اضافے،
نسخۂ عرشی طبع ثانی سے متعلق کچھ معروضات
غالب کا خود نوشت دیوان، نسخۂ عرشی زادہ ایک جائزہ،
نسخہ عرشی کچھ اشعار کی قرائتیں
خود نوشت مخطوطہ غالب اور اس کی اصلاحیں
دیوان غالب کا متنازع مخطوطہ
دیوان غالب کے متنازع مخطوطے پر مزید مشاہدات
"بیاض غالب کا ایک تحقیقی جایزہ" پر ایک نظر
تنقیدی مضامین: غالب کے طرفدار نہیں،
غالب کے نقاد ، غالب کی زبان اور ابتدائی کلام ۳۴۴ صفحے

۱۹۷۔ شہرت عامہ بہار الحق ۱۹۴۴
شیخ اکرام کی کتاب "غالب نامہ" کا خلاصہ

۱۹۸۔ غالب سید فیاض محمود پنجاب یونیورسٹی، لاہور ۱۹۶۹

۱۹۹۔ غالب آشفتہ سر ڈاکٹر نذیر احمد ملتان آرٹس فورم، ملتان فروری ۱۹۹۶
مرتبین: مہر الٰہی ندیم و لطیف الزماں خاں
مصنف کے نو تحقیقی مضامین کا مجموعہ
غالب اور ظہوری ، عرفی اور اس کا اثر غالب پر
نظیری اور اس کا اثر غالب کی شاعری پر

پنج آہنگ۔اہنگ دوم۔زمزمہ چہارم میں غالب کے منتخب الفاظ

غالب کے ایک خط کے بعض امور کی توضیح

غالب کے ایک نایاب خط کے بارے میں چند توضیحات

دستنبواور دساتیر

،غالب کے بعض اردو خطوط سے متعلق کچھ علمی وادبی مسایل

غالب کے ایک شعر کی چار تلمیحات

۲۰۰۔ غالب آشفتہ نوا ڈاکٹر آفتاب احمد خاں انجمن ترقی اردو، پاکستان، کراچی ۱۹۸۹

۲۰۱۔ غالب پر چند مقالے پروفیسر نذیر احمد غالب انسٹی ٹیوٹ، نئی دہلی دسمبر ۱۹۹۱

۔خود مصنف کے مقالات کا مجموعہ ۲۲۸ صفحے

۲۰۲۔ غالب زندہ ہے ڈاکٹر آمنہ خاتون بنگلور ۱۹۷۴

۲۰۲۔الف غالب کی شناخت ڈاکٹر کمال احمد صدیقی غالب انسٹی ٹیوٹ، نئی دہلی ۱۹۹۷

پیش لفظ از سید مظفر حسین برنی ص۵

حرف آغاز از کمال احمد صدیقیؔ ص۹

غالب کی شناخت ص۱۷

عہد غالب کا فکری پس منظر ص۳۶

میرزا کا سنہ ولادت ص۵۱

مخطوطہ شناسی۔ استناد کا مسئلہ ص۷۱

آہنگ ص۹۶

غالب کے تین شعر ص۱۰۷

موازنۂ ذوق وغالب ص۱۱۶

ایک جعلی نسخہ ص ۱۲۴

مخطوطے کی پرکھ ص ۱۳۸

بیانات ص ۲۳۷

غالب اور لُغت ص ۲۴۷

۲۰۳۔ غالب کے سات رنگ ڈاکٹر سہیل بخاری آزاد بک ڈپو جون ۱۹۷۰
سرگودھا ۱۱۲ صفحے

۲۰۴۔(۱) غالب نام آورم نادم سیتاپوری ادارہ فروغ اردو، لکھنو ۱۹۶۲
۔غالب کے چند خطوں اور مصنف کے مضامین کا مجموعہ ۲۰۷ صفحے

(۲) غالب نام آورم نادم سیتاپوری سنگ میل پبلکیشنز جولائی ۱۹۷۰
لاہور ۳۷۶ صفحے

۲۰۵۔(۱) غالب نامہ ڈاکٹر شیخ محمد اکرام کتبخانہ تاج آفس، بمبئی ۱۹۳۷ پہلی بار
مسلم گجرات پریس، سورت ۳۲۰ صفحے

سوانحی حصہ = حیات غالب، اور

تنقیدی حصہ = غالب نما۔اس میں غالب کے ادبی ارتقا اور ان کے

کلام پر عمومی تبصرہ کیا ہے

(۲) غالب نامہ ڈاکٹر شیخ محمد اکرام احسان بک ڈپو، لکھنو سنہ ندارد
۴۱۴ صفحے

(۳) غالب نامہ۔آثار غالب ایضاً تاج کمپنی لمیٹڈ، لاہور ۱۹۳۹
مرکنٹائل پریس، لاہور ۴۱۵ صفحے

(۴) غالب نامہ۔آثار غالب ایضاً کتبخانہ تاج آفس، بمبئی چوتھی بار
۳۷۶ صفحے

بعد میں اس کو الگ الگ تین کتابوں میں تقسیم کیا گیا:

پہلا حصہ تذکرہ جس کا نام حیات غالب رکھا

دوسرا حصہ تبصرہ جس کا نام حکیم فرزانہ ہوا

تیسرا حصہ کلام کی بہ لحاظ ادوار ترتیب پر مشتمل ارمغان غالب کے نام سے شائع ہوا

۲۰۶۔ غالبیات۔ چند شخصی کالی داس گپتا رضا ساکار پبلشرز، بمبئی جنوری ۱۹۸۹

اور غیر شخصی حوالے مرتب: اعجاز سیمابی ۱۷۲ صفحے

- یادداشتیں۔ تین در جن سے زیادہ اشخاص سے متعلق

۲۰۷۔ غالبیات۔ چند عنوانات کالی داس گپتا رضا ول پبلکیشنز، بمبئی جنوری ۱۹۸۲

غالب کا ملازم خاص۔ کلو داروغہ

غوث علی شاہ قلندر پانی پتی اور مرزا غالب

مکتوبات شوکت شاگرد غالب، سید جمیل الدین بغدادی

بیاض جمیل، بیاض رفعت

مولانا فضل حق خیر آبادی کا ایک تاریخی قصیدہ

مطالعات و مشاہدات۔ ۲۲۳ صفحے

۲۰۸۔ غالبیات کے چند مباحث ڈاکٹر ابو محمد سحر نسیم بک ڈپو، لکھنو مئی ۱۹۷۳

سرفراز قومی پریس، لکھنو

دیباچہ۔ ص ۵

دیوان غالب، اپریل فول اور اہل تحقیق ص ۔ ۷

امیر مینائی کا ایک شعر دیوان غالب میں۔ ص ۱۷

اپریل فول یا جعل۔ ص ۲۲ ، کچھ نسخہ حمیدیہ کے بارے میں۔ ص ۳۱

کچھ نسخہ بھوپال بخط غالب کے بارے میں ص ۱۵۱

نسخہ بھوپال بخط غالب سے گل رعنا بخط غالب تک ص ۱۹۰ تا ص ۲۱۵

۲۰۹۔ کچھ غالب کے بارے میں (حصہ اول) — قاضی عبدالودود — خدابخش اورینٹل پبلک لائبریری، پٹنہ — ۱۹۹۵

مختلف رسالوں میں شائع شدہ مضامین۔

غالب کے کلام اور خطوط وغیرہ سے متعلق ص ۱ تا ۲۸۰

۲۱۰۔ کچھ غالب کے بارے میں (حصہ دوم) — قاضی عبدالودود — خدابخش اورینٹل پبلک لائبریری، پٹنہ — ۱۹۹۵

برہان قاطع کے قضیہ وغیرہ سے متعلق مضامین، اور

بعض کتابوں پر تبصرے وغیرہ ص ۲۸۱ تا ۵۷۴

۲۱۱۔ لمعات غالب — ڈاکٹر عارف بٹالوی — ملک سراج الدین اینڈ سنز لاہور — جولائی ۱۹۶۲ — ۱۸۰ صفحے

۲۱۲۔ متعلقات غالب — کالی داس گپتا رضا — ول پبلکیشنز، بمبئی — اگست ۱۹۷۸

مع تعارف از گیان چند

غزل قدسی اور تضمین غالب ، دعائے صباح ، مرزا عباس بیگ

مرزا افضل بیگ ، غالب بنام سیاح وغیرہ غالب بابا خاں

ذکا شاگرد غالب ۱۷۸ صفحے بہ شمول اشاریہ و تعلیقات

۲۱۳ نام آورم — علی مظہر رضوی — مجلس یادگار غالب، حیدرآباد — ۹۲ صفحے

۲۱۴۔ نقش غالب — پروفیسر اسلوب احمد انصاری۔ غالب اکیڈمی، نئی دہلی ۱۹۷۰

کلام غالب کا ایک رخ ، غالب کا فن ، ۱۰۲ صفحے

غالب اور اقبال ، غالب کی فارسی غزل ،

ابر گہر بار کا ایک پہلو

خطوط غالب میں نفس کی پرچھائیاں

۲۱۵۔ نگار غالب علی عباس اُمید، بھوپال صد سالہ جشن غالب کمیٹی غازیپور، فروری ۱۹۶۹

سید حسین عباس عابدی، غازیپور

طاق دیدار۔ انتساب۔ ص۵

گزارش احوال واقعی۔ ص۶

غالب بہ زبان غالب۔ ص۷ ، غالب کی تصانیف کا تعارف۔ ص۲۷

غالب بہ زبان امید۔ ص۳۰ ، کتابیات۔ ص۶۳

۲۱۶۔ نوائے غالب طالب رزاقی اردو اکیڈیمی، نئی دہلی ۱۹۸۴

۲۱۷۔ یکجہتی اور غالب اخلاق حسین عارف

۹۔ ردِّ غالب

۲۱۸۔ اغلاط غالب مصنف کا نام وغیرہ معلوم نہ ہو سکا۔ بدایوں

۲۱۹۔(۱) جہان غالب کوثر چاندپوری نسیم بک ڈپو، لکھنو ۱۹۶۳

۔غالب سے متعلق حقایق کا بیان، مختلف عنوانوں کے تحت، تاکہ صحتمند اختلاف کی ترغیب ہو۔

غالب کا ماحول۔ ۱۷ ، غالب کا علمی پس منظر۔ ۳۳

غالب کا قلمی چہرہ۔ ۴۶ ، غالب کی رند مشربی اور آزادہ روی۔ ۴۸

غالب کا ضابطہ رومان۔ ۵۸ ، غالب کی اخلاقی کمزوریاں۔ ۶۴

غالب کی خانگی زندگی۔ ۹۷، غالب کی وطن پرستی۔ ۱۱۱

غالب کے شاعرانہ تصرفات۔ ۱۴۱،

غالب کے مہمل اشعار، اعادہ و تکرار۔ ۱۷۶

غالب کا انداز بیان۔ ۱۸۷ ، غالب اور اظہار شخصیت۔ ۲۰۴

غالب کا فلسفہ زندگی۔ ۲۱۴

حوالہ جات۔ ۲۸۱ ، کتابیات۔ ۲۸۶ تا ۲۷۹

(۲) جہان غالب کوثر چاندپوری حامد برادرس، لاہور جون ۱۹۶۶

دین محمدی پریس، لاہور ۳۲۳ صفحے

۲۱۰۔ غالب اپنے آئینے میں اختر صدیقی بھارتی پبلکیشنز، دہلی اپریل ۱۹۷۰

(عبدالجبار) ڈی لکس ایڈیشن

عرض ناشر۔ ۱، تأثر از محمد مسلم۔ ۳ ، انتساب۔ ۵

حرف آغاز۔ ۷ ، مرزا کا خاندان اور مختصر حالات زندگی۔ ۹

خاندانی عظمت میں مبالغہ آرائی۔۱۲ ، مرزا کے اخلاق و عادات۔۱۶

مرزا غالب کی خود ستائی۔۲۴ ، ادبی مناقشے۔۲۹،

مرزا کی مالی حالت۔۳۷ ، حصول زر اور طلب۔۴۰،

موقع پرستی۔۴۷ ، کلام غالب۔۵۳

تکرار مضامین۔۶۸ ، مرزا کے اچھے اشعار ۷۳ تا ۸۷

۲۲۱۔غالب۔ مرتب: تجسّس اعجازی دارالاحباب لکھنو فروری ۱۹۶۹

تصویر کا دوسرا رخ سرفراز قومی پریس لکھنو

عرض ناشر

ایک الجھن کا ازالہ از تجسّس اعجازی

مکتوب یگانہ، غالب کی بدمزاقیاں از ابوالمعانی مرزا یاس و یگانہ چنگیزی

غالب کے شارحین از یگانہ، معایب کلام غالب از نظم طباطبائی

معایب کلام غالب از بیخود موہانی ، معایب کلام غالب از سہا

عایب کلام غالب از عبدالباری آسی، غالب از مولانا عبدالسلام ندوی

غالب۔ایک مطالعہ از اثر لکھنوی، غالب (مکتوبات نیاز)

غالب کی اخلاقی کمزوریاں از عبدالمالک آروی،

مرزا کا دیوان ریختہ از خلیفہ عبدالحکیم

غالب کے سات شعر از تجسّس اعجازی، غالب پر میر کے اثرات از تجسّس اعجازی

اشاریہ اور فہرستِ مآخذ تا صفحہ ۱۶۰

۲۲۲۔غالب۔ ہنسراج رہبر لاجپت رائے اینڈ سنز، دہلی ۱۹۷۲

حقیقت کے آئینے میں

کتاب میں دستنبو کا ترجمہ بھی شامل ہے۔

مصنف کمیونسٹ اور مارکسی عالم ہیں ۲۲۳ صفحے

۲۲۳۔(۱) غالب شکن مرزا یاس ویگانہ چنگیزی ۱۹۳۴ پہلی بار

یہ چنگیزی کا پروفیسر سید مسعود حسن رضوی ادیب کے نام خط ہے۔

اس میں غالب کے بعض شعروں کو مہمل اور بعض کو مالِ مسروقہ بتایا ہے۔

(۲) غالب شکن مرزا یاس ویگانہ چنگیزی آرمی پریس، آگرہ ۱۹۳۵ دوسری بار ۸۰ صفحے

(۳) ایضاً ایضاً حیدر آباد ۱۹۳۵ دوسری بار

(۴) ایضاً ایضاً ۱۹۶۹

۲۲۴۔غالب شناسی کے کرشمے افتخار احمد عدنی پاکستان رائٹرز کواپریٹیو اپریل ۱۹۹۵ سوسائٹی، لاہور، کراچی ۲۳۱ صفحے

۲۲۵۔ غالب کون؟ سلیم احمد مکتبہ المشرق، کراچی ستمبر ۱۹۷۱

آغاز ۔۵

شاعری اور شخصیت۔۷ ، شخصیت مثبت اور منفی۔۱۲

شخصیت انا اور اصول حقیقت۔۱۹ ، شخصیت انا اور شعور۔۳۰

شخصیت انا اور لا شعور۔۳۵ ، شخصیت اور اسلوب ۔۴۰

شخصیت اور فریضہ قربانی۔۴۶ ، غالب نام آورم۔۵۰،

آشوب آگہی۔۶۷، ،مسایل تصوف۔۸۰،

آئینہ زوددان۔۹۵ ،عندلیب گلشن ناآفریدہ۔۱۳۰،

فرزند آزر۔۱۵۷ شکریہ۔۱۶۰

۲۲۶۔ غالب کون ہے؟ سید شجاعت علی قدرت نقوی دانشکدہ، ملتان ۱۹۶۹ امر وزپرنٹنگ پریس ملتان

کتاب کے مباحث: ۲۰۸ صفحے

غالب کا رابطہ فرنگ، غالب کے معتقدات اور

غالب کے آخری ایام

۲۲۷۔ غالب۔ مدح و قدح کی روشنی میں۔ حصہ اول — سید صباح الدین عبدالرحمان — معارف پریس، اعظم گڈھ — ۱۹۷۷

غالب کے وقت سے ۱۹۲۸ء تک ان کی حمایت و

مخالفت میں جو لکھا گیا، اس کا جایزہ

دیباچہ ا۔ ۵

سرور، شیفتہ وغیرہ سے غلام علی وحشت تک۔ ا،

غالب کے اور مداح معاصرین۔ ۲۲، غالب کے عقید تمند شاگرد۔ ۴۰

غالب کے ناقد معاصرین۔ ۵۳،

غالب پر کچھ تنقیدیں (یگانہ سے عبداللطیف تک) ۳۰۶ تا ۴۲۴

۲۲۸۔ غالب۔ مدح و قدح کی روشنی میں۔ حصہ دوم — سید صباح الدین عبدالرحمان — معارف پریس، اعظم گڑھ — ۱۹۷۹

۔ جدید محققین ناقدین کی تحریروں کا جایزہ

دیباچہ ا۔ ۳

عسکری، بیخود وغیرہ سے عبادت بریلوی تک۔ ا

غالب کا صد سالہ یادگار سمینار۔ ۳۷۹

تتمہ ۳۸۷

۲۲۹۔ غَلَبچی — وزیرالحسن سید زبیری — ڈیسنٹ پریس، کراچی — ۱۹۸۲

۔ غالب کی مخالفت میں

۲۳۰۔ مقام غالب　عبدالصمد صارم الازہری　ادارہ علمیہ، لاہور　اپریل ۱۹۶۸

مقصود شخصیت پرستی یا نام پرستی کے رجحان کو روکنا ہے۔

غالب کو زبان و فن کے معاملے میں سند یا صاحب تصرف تسلیم نہیں کیا جا سکتا۔

ابوابِ کتاب: حالاتِ غالب،　غالب کی شاعری کے تاریک پہلو،

غالب کی شاعری کے روشن پہلو،　خلاصۂ معایب کلام غالب

۲۵۷ صفحے

۲۳۱۔ نمونۂ مغلوبیت غالب　شنکر پرشاد جوشؔ ساکن بھوپال　مطبع صدیقی، بھوپال

۔یہ عہد نواب صدیق حسن خاں　۱۰ صفحے

۔غالب پر اعتراضات اور اہل انصاف سے "تصدیق" کی خواہش

۔یہ رسالہ عبدالقوی دسنوی کی کتاب "بھوپال اور غالب" میں بھی شامل

۱۰۔ اشخاص اور غالب

۲۳۲۔ اقبال اور غالب ڈاکٹر حامدی کاشمیری ادارہ ادب، سرینگر جنوری ۱۹۷۸
(تخلیقی عمل کا مطالعہ)

اقبال اور غالب کے تخلیقی محرکات و شعری عمل کا تجزیہ اور تحلیل،
دونوں کے مابین مماثلتوں اور اختلافوں سے مدلل بحث،
چار ابواب میں ۲۳۵ صفحے

۲۳۳۔ انتخاب آتش و غالب برج نراین چکبست ساکار پبلکیشنز، بمبئی مارچ ۱۹۸۰
مرتب: کالی داس گپتا رضا

عرض حال از کالی داس گپتا رضا۔ ۷

دیباچہ از برج نراین چکبست۔ ۹

انتخاب آتش (پہلے دیوان سے)۔ ۱۰،

انتخاب غالب (متداول کلام سے)۔ ۱۲۲ تا ۱۹۶

۔ مرتب نے یہ انتخاب ماہنامہ صبح امید لکھنو اکتوبر ۱۹۱۸ء تا مارچ ۱۹۲۱ء
سے اخذ کیا ہے۔

۲۳۴۔ بزم غالب سید عبدالرووف عروج ادارہ یادگار غالب، کراچی مارچ ۱۹۶۹
غالب کے دو سو سے زاید شاگردوں، رشتہ داروں، حریفوں اور
دوستوں کا تذکرہ ۴۲۵ صفحے

۲۳۵۔ بیاد غالب و فیض بسلسلہ تقریبات ادارہ یادگار غالب، کراچی فروری ۱۹۸۷
(مجلہ) غالب و فیض ۵۵ صفحے

واقعات غالب از سحر انصاری ،

غالب کے خود نوشت حالات (عکس)

فیض اور غالب از ڈاکٹر آفتاب احمد

غالب کے کلام میں استفہام از ڈاکٹر فرمان فتحپوری

گنج معانی از فیض احمد فیض ،

کلام غالب کی شرحیں از آفتاب احمد خاں

۲۳۶۔ بیان میرٹھی اور غالب ڈاکٹر شرف الدین ساحل علیم پرنٹرس ناگپور ۱۹۹۷

بیان میرٹھی اور غالب	ص ۱۷۔۲۰
غالب کی زمینوں میں بیان کی غزلیں	ص ۲۰۔۲۸
قصیدہ در مدح علی مراد خان	ص ۲۸۔۳۰
مثنوی در صفت انبہ	ص ۳۱۔۳۴
قطعہ در تشابیہ کوزۂ قند کالپی	ص ۳۴۔۳۷
غالب کی زمین میں بیان کا سہرا	ص ۳۸۔۴۰
غالب کی غزل پر تضمین	ص ۴۰۔۴۳
تیغ ہندی۔	ص ۴۳۔۷۹
حل المطالب	ص ۷۹۔۱۳۲
اس شرح کے متعلق قیاس آرائیاں	ص ۱۳۳۔۱۳۶
حواشی	ص ۱۳۷۔۱۴۲
کیا بیان نے غالب سے ملاقات کی تھی	ص ۱۴۳۔۱۴۵
فرقانی اور غالب	ص ۱۴۵۔۱۵۰
تفصیل کارس	ص ۱۵۰۔۱۵۱
بیان کا ننہال دہلی میں	ص ۱۵۱۔۱۵۴

ص ۱۵۵۔۱۵۶

۲۳۷۔(۱) پیغمبران سخن (کبیر، میر، غالب) علی سردار جعفری مکتبہ گفتگو، بمبئی فروری ۱۹۷۰ ۲۰۲ صفحے

(۲) ایضاً ایضاً مکتبہ اردو ادب، لاہور ۱۹۸۳ ۱۷۴ صفحے

(۳) ایضاً ایضاً مکتبہ دانیال، کراچی ۱۹۸۳ ۱۷۸ صفحے

۲۳۸۔ تفتہ اور غالب ڈاکٹر محمد ضیاءالدین انصاری۔ غالب اکیڈمی، نئی دہلی دسمبر ۱۹۸۴

تفتہ کے حالات زندگی، تفتہ اور غالب کے تعلقات،

تفتہ کے نام غالب کے خطوط اور کلام تفتہ کا انتخاب ۲۳۰ صفحے

۲۳۹۔(۱) تلامذۂ غالب مالک رام۔ مرکز تصنیف و تالیف، نکودر دسمبر ۱۹۵۷

۳۱۴ صفحے پہلی بار

۔مرزا غالب کے ایک سو چھیالیس شاگردوں کا تذکرہ مع تیس شاگردوں کی تصاویر کے۔

۔یہ پہلے جون ۱۹۵۱ء سے جون ۱۹۵۲ء تک "اردو ادب" علی گڑھ میں بالاقساط چھپا تھا۔

مولوی مہیش پرشاد نے غالب کے شاگردوں اور مکتوب الیہم کی تصاویر اور ان کے حالات جمع کیے تھے۔ ان کے وہ سب کاغذ انجمن ترقی اردو (ہند) علی گڑھ کے کتبخانے میں محفوظ تھے۔ کہتے تھے کہ ان میں سے کوئی آدھے کاغذ مالک رام کے قبضے میں آ گئے تھے۔ حقیقت حال کا علم تو عالم الغیب ہی کو ہے۔

(۲) تلامذۂ غالب مالک رام مکتبہ جامعہ لمیٹڈ، نئی دہلی مئی ۱۹۸۴ دوسری بار

ایک سو چھیاسی شاگردوں کا تذکرہ

(۳) ایضاً مالک رام گلوب پبلشرز، لاہور سنہ نا معلوم

۲۴۰۔ حافظ و غالب۔ چودھری نبی احمد باجوہ۔ گورنمنٹ کوارٹرز، لاہور فروری ۱۹۷۴

دونوں کی ہم طرح غزلوں کا انتخاب۔

۲۴۱۔ خاندان لوہارو کے شعرا حمیدہ سلطان احمد غالب انسٹی ٹیوٹ، نئی دہلی

جون ۱۹۸۱

خاندان لوہارو ص ۷ تا ۹

اس خاندان کے اکیس شاعروں کے حالات اور نمونہ کلام ص ۱۰ تا ۱۵۶

اعظم مرزا اعزالدین احمد خاں، اعتماد مرزا اعتماد الدین احمد خاں،

ثانی امین الدین احمد خاں، تاباں مرزا شجاع الدین احمد خاں،

ثاقب مرزا شہاب الدین احمد خاں، سائل مرزا سراج الدین احمد خاں

شاداں مرزا حسین علی خاں، طالب مرزا سعید الدین احمد خاں،

عارف مرزا زین العابدین خاں، علائی مرزا علاء الدین احمد خاں،

عالی مرزا جمیل الدین احمد خاں، کامل مرزا باقر علی خاں

معروف مرزا الہٰی بخش، مسرور مرزا غلام حسین خاں،

محو مرزا غلام حسن خاں، مائل مرزا ممتاز الدین احمد خاں،

مطلبی سید مطلبی فرید آبادی، محشر مرزا اصلاح الدین احمد خاں

نیر درخشاں مرزا ضیاء الدین احمد خاں، نیر سید احمد شفیع فرید آبادی،

ہاشمی سید ہاشمی فرید آبادی

۲۴۲۔ دود چراغ محفل پیر سید حسام الدین راشدی۔ ادارہ یادگار غالب کراچی
ایجوکیشنل پریس، کراچی
۱۳۸۸ھ / مارچ ۱۹۶۹ء

حقیقتِ حال

گل محمد خاں ناطق مکرانی۔ معترض غالب

منشی محمدی خادم بردوانی۔ غالب کا ملاقاتی

مولوی احمد حسن رسوا بجنوری۔ غالب کا ہمنوا

شاہ باقر علی باقر بگای۔ شاگرد غالب

مولانا دلاور علی ثاقب وطرزی ہاپوڑی۔ شاگرد غالب ۱۷۲ صفحے

۲۴۳۔ ذکر غالب، ذکر عبدالحق سحر انصاری ادارہ یادگار غالب، کراچی یکم ستمبر ۱۹۷۱

مقدمے کا مقدمہ از سحر انصاری

روایداد مقدمہ غالب از مولوی عبدالحق

غالب اور میرن صاحب از مولوی عبدالحق

اشاریۂ عبدالحق ۷۲ صفحے

۲۴۴۔ شارحین غالب کا تنقیدی مطالعہ ڈاکٹر محمد ایوب شاہد مغربی پاکستان جون ۱۹۸۸
جلد اول اردو اکیڈیمی، لاہور

باب اول تا پنجم ص ۱ تا ۴۴۸

حرف آغاز، عصری شعری رویہ اور غالب کا شعور فن

مشکلات کلام غالب۔ ابتدائی شعور واحساس

تفہیم غالب۔ بیسویں صدی، نصف اول

ایضاً۔ بیسویں صدی، ربع ثلاثہ

۲۴۴۔ب ایضاً ۔جلد دوم باب ششم تا نہم ص۴۴۹تا۶۰۷
تفہیم غالب۔ بیسویں صدی، نصف آخر
معنویت کا اختلاف وارتقا، متفرقات
مستقبل کے امکانات کتابیات

۲۴۵۔طوطیان ہند ڈاکٹر نظام الدین اس گوریکر رائٹرس امپوریم لمیٹڈ، بمبئی ۱۹۷۴
خسرو کی مثنوی کشورِ ہند،
فیضی کی مثنوی نل ودمن،
اور غالب کی مثنوی شہر بنارس
کا تعارف ۲۴۳ صفحے

۲۴۶۔ غالب اور ابوالکلام محمد عتیق صدیقی مکتبہ شاہراہ، دہلی فروری ۱۹۶۹
الہلال کا اداریہ۔ میرزا غالب مرحوم کا غیر مطبوعہ کلام،
"غالب از مہر" پر مولانا آزاد کے حواشی وغیرہ ۲۴۸ صفحے

۲۴۷۔(۱)غالب اور اقبال کی ڈاکٹر یوسف حسین خاں غالب اکیڈیمی، نئی دہلی اپریل ۱۹۷۹
متحرک جمالیات
مرنے سے ایک دن پہلے مصنف نے ۴فروری ۱۹۷۸ء کو اس کا
پیش لفظ لکھا
پہلا حصہ: غالب واقبال کے کلام کی ہیئت اور اسلوب اور
تخلیقی توانائی
دوسرا حصہ: غالب واقبال کی متحرک جمالیات ۲۰۸ صفحے

(۲) ایضاً ڈاکٹر یوسف حسین خاں نگارشات لاہور ۱۹۸۶
۲۰۲ صفحے

۲۴۸۔ غالب اور اقبال کے کلام کا انتخاب غالب اکادمی، نئی دہلی ۱۹۷۸
۱۰۴ صفحے

۲۴۹۔ غالب اور ان کے معترضین سید لطیف الرحمان عثمانیہ بکڈپو، کلکتہ جنوری ۱۹۷۳
صد سالہ جشن غالب

عرض حال۔ ۵

غالب کی فارسی شاعری۔ ۲۵، غالب کی فارسی دانی۔ ۶۴

قاطع برہان کا ہنگامہ۔ ۱۳۱، غالب کی اردو شاعری۔ ۳۰۴

شخصیات۔ تعارف ۳۴۳ تا ۴۰۷

۲۵۰۔ غالب اور انیس۔ ایک تقابلی مطالعہ ڈاکٹر جافر حسن حیدر آباد غیر مطبوعہ

۲۵۱۔ غالب اور ذکا ضیاء الدین احمد شکیب غالب اکیڈیمی، نئی دہلی فروری ۱۹۷۲
دونوں کی نادر تحریروں کا مجموعہ ۱۲۸ صفحے

۲۵۲۔ غالب اور سرور ایم حبیب خاںؒ انجمن ترقی اردو، ہند نئی دہلی دسمبر ۱۹۷۵
کوہ نور پرنٹنگ پریس، دہلی

(۔ چودھری عبدالغفور سرور مارہروی) ۱۲۷ صفحے

۲۵۳۔ غالب اور شاہان تیموریہ ڈاکٹر خلیق انجم مکتبہ جامعہ لمیٹڈ، نئی دہلی دسمبر ۱۹۷۴
پیش لفظ

ذوق اور غالب ظفر کی شیعت اور غالب

غالب اور تیموری شاہزادے جواں بخت کا سہرا

قلعہ کی ملازمت مرزا فرخندہ شاہ

مرزا خضر سلطان خضر دہلوی مرزا شاہرخ

مرزا فخرو　　　مرزا خدا بخش قیصر
کلام غالب اور قلعہ معلا　　　فارسی کلام
اردو کلام　　　۱۵۸ صفحے مع اشاریہ وغیرہ

۲۵۴۔ غالب اور صفیر بلگرامی　مشفق خواجہ　عصری مطبوعات، کراچی　۱۹۸۱
دیباچہ
صفیر بلگرامی، غالب و صفیر کی مراسلت، غالب و صفیر کی ملاقات
دیباچہ رشحات صفیر اور قطعہ غالب، انشائے سبد گل
جلوۂ خضر، مرقع فیض اور تنبیہ صفیر بلگرامی، محشرستان خیال
توضیح المقال فی شرح محشرستان خیال، مخمسات بر غزلیات غالب
متفرقات، کتابیات　۲۰۳ صفحے

۲۵۵۔ غالب اور مجروح　ڈاکٹر سید معین الرحمان　لاہور　۱۹۶۹

۲۵۶۔ غالب اور ہاجر　ساحر دہلوی　کوی راج رگھونندن سنگھ　۱۹۷۲
ساحر، دہلی
رگھوناتھ سنگھ ہاجر دہلوی نے اپنے تیسرے دیوان میں سب غزلیں
غالب کی زمینوں میں کہی ہیں۔
مولف نے دونوں کی ایک زمین میں غزلیں بالمقابل لکھ کر دونوں کا
موازنہ کیا ہے۔　۱۵۲ صفحے

۲۵۷۔ غالب دہلوی، اقبال لاہوری　سید عبدالمجید راہی　شمع ادب، ملتان　۱۹۸۴
اور خیال امروہوی میری نظر میں　۲۹۶ صفحے

۲۵۸۔ غالب سے فراز تک　مرتبین: ندیم خاں، دستک پبلیکیشنز، لاہور　سنہ ندارد
بختاور بلال　۱۶۰ صفحے

مختلف شاعروں کی منتخب غزلوں کا مجموعہ

۲۵۹۔ غالب شناس مالک رام پروفیسر گیان چند جین غالب اکیڈیمی، نئی دہلی

غالب سے متعلق مالک رام کی کتابوں اور مضامین کا جایزہ ۱۶۰ صفحے

پیش لفظ ص ۱۳

پہلا باب تمہید ص ۱۵

دوسرا باب طبعزاد کتابیں ص ۲۳

ذکر غالب، انگریزی کتابچہ مرزا غالب

تلامذۂ غالب

تیسرا باب مضامین ص ۵۳

چوتھا باب تدوین اور ادارت ص ۹۳

پانچواں باب مجموعی جایزہ ص ۱۴۹

کتابیات ء ص ۱۵۵

اشاریہ

۲۶۰۔ غالبیات اور ہم ڈاکٹر ابو محمد سحر مکتبہ جامعہ لمیٹڈ، نئی دہلی ۱۹۹۵

غالب اور ہم ، غالب اور اُردو ، دیوان غالب ویدمقدس اور بجنوری

کے علاوہ مصنف کے چار مضامین غالب کی شخصیت، سوانح اور فن سے متعلق

۱۱۱ صفحے

۲۶۱۔ غالب کا ایک مشاق شاگرد کالی داس گپتا رضا ول پبلکیشنز، بمبئی ۱۹۹۳

بالمکند بیصبر۔ حیات اور انتخاب تصانیف ۱۴۰ صفحے

۲۶۲۔ غالب کا عظیم المرتبت شاگرد۔ ڈاکٹر ظفر اوگانوی ۱۹۷۶

صفیر بلگرامی یہ کتاب نو ابواب پر مشتمل ہے۔

۲۶۳۔غالب کے چند نقاد　ڈاکٹر سلیمان اطہر جاوید　غالب انسٹی ٹیوٹ، نئی دہلی　۱۹۹۵

۔غالب کے نقادوں کے فن سے بحث　۲۴۲ صفحے

۲۶۴۔غالب کے معنوی اساتذہ　بھیم سین　انجمن ترقی اُردو 'ہند' نئی دہلی　۱۹۸۰

ظفر ادیب　۴۶۸ صفحے

فارسی اُردو کے وہ شعرا جن سے غالب متاثر ہوئے

ابواب ۔ شخصیت ، آگرہ ، دہلی ، لکھنؤ ، کلکتہ ،

کلکتہ سے واپسی ، رامپور ، حاصل مطالعہ

۲۶۵۔ غزل غالب اور حسرت　رشید احمد صدیقی　الوقار پبلکیشنز، لاہور　۱۹۹۵

مرتب: ڈاکٹر سید معین الرحمان　۱۶۰ صفحے

۲۶۶۔ فانی اور غالب　مولوی فرید احمد بدایونی　کراچی　۱۹۸۰ ؟

فانی کو غالب پر ترجیح دی گئی ہے۔

۲۶۷۔ فیضانِ غالب　عرش ملسیانی　غالب اکیڈمی، نئی دہلی　مارچ ۱۹۷۷

۔شروع میں حرف ناتمام اور ''غالب نام آور'' کے عنوان سے غالب کا تعارف۔

۔غالب کے درج ذیل شاگردوں کا احوال اور انتخاب کلام:

آرام اکبر آبادی،　ادیب دہلوی،　اسماعیل میرٹھی،　انور دہلوی،

شاہ باقر بہاری،　بیتاب رامپوری　بالمکند بیصبر،　تفتہ،

تحسین،　ثاقب،　حالی،　نبی بخش حقیر

ذکا،　جانی بہاری لال راضی،　نواب محمد علی رشکی جہانگیر آبادی

رنج وطیب میرٹھی،　زکی،　سالک،　سیاح،

شاداں وخیالی،　شیفتہ، حسرتی،　صفیر بلگرامی،　صوفی

طالب،　طرزی،　بہادر شاہ ظفر،　عارف،

عاشق،　عزیز،　علائی،　قدر،

مجروح،　محمود،　مشتاق،　نشاط،

ناظم،　نیر درخشاں،　ولی،　۲۹۲ صفحے

۲۶۸۔(۱) قتیل اور غالب سید اسد علی انوری فرید آبادی | مکتبہ جامعہ لمیٹڈ، نئی دہلی جید برقی پریس، دہلی | ۱۹۳۹ پہلی بار ۱۳۰ صفحے

(۲) ایضاً سید اسد علی انوری فرید آبادی | مکتبہ جامعہ لمیٹڈ، نئی دہلی ۱۹۶۹

۲۶۹۔ کبیر و غالب کا تقابلی مطالعہ | بلجیت سنگھ مطیر | دہلی | ۱۹۸۴

۲۷۰۔ مخاطبینِ غالب | انتظام اللہ شہابی

۲۷۱۔ موازنۂ ہوس و غالب | سید محمد حسن شرقی، لکھنوی | نامی پریس، لکھنو | مارچ ۱۹۳۳

مرزا تقی علی خاں ہوس اور مرزا اسد اللہ خاں غالب کا موازنہ

مع مقدمہ از خواجہ عبدالرووف عشرت لکھنوی۔ دو صفحے

تبصرہ بر کلام غالب

غالب کی شاعری بہ مقابلہ ہوس کے پست ہے،

موازنۂ ہوس و غالب ۳۲ صفحے

۲۷۲۔(۱) مومن و غالب | حکیم سید اعجاز احمد معجز سہسوانی | نظامی پریس، فیض آباد ۶۴ صفحے | ۱۹۳۱

(۲) ایضاً | ایضاً | سرفراز قومی پریس، لکھنو | ۱۳۵۰ھ / ۱۹۳۲ء

(۳) مومن و غالب | سید اعجاز احمد معجز سہسوانی | سرفراز قومی پریس لکھنو | ۱۹۶۹

۲۷۳۔ مومن و غالب کے کلام کا انتخاب | عزیز یار جنگ عزیز | ادبی ٹرسٹ بکڈپو، حیدر آباد، دکن اعظم اسٹیم پریس، حیدر آباد، دکن | ۱۳۶۰

۲۷۴۔ نگارستان سخن | ظہیر الدین ظہیر دہلوی | مطبع احمدی، دہلی | ۲۷۔ صفر ۱۲۷۹ھ
۲۴/ اگست ۱۸۶۲ء

۔ ذوق، غالب اور مومن کے کلام کا انتخاب
۔ غالب کے ۱۴۰۷ شعر ۱۷۶ صفحے

۲۷۵۔ نیاز و نگار اور غالب شناسی | فہمیدہ عبدالحسین | شعبہ اردو، کراچی یونیورسٹی، کراچی | نومبر ۱۹۹۶

۲۷۶۔ ہمعصروں پر غالب کا اثر | بھیم سین ظفر ادیب | قصر اردو، دہلی | ۱۹۷۱
پہلا حصہ : غالب کے ابتدائی حالات
دوسرا حصہ : ہمعصر شعرا پر غالب کے اثرات ۴۰۸ صفحے

۱۱۔ مقامات اور غالب

۲۷۷۔ باندہ اور غالب صالحہ بیگم قریشی برگ اکیڈیمی، باندہ ۱۹۹۴

اس میں نواب ذوالفقار علی بہادر اور نواب علی بہادر ثانی علی کی
تصویر کے علاوہ نقشہ سفر مرزا غالب اور ۱۸۷۴ء کا باندہ کا نقشہ
بھی شامل ہے ۱۱۱ صفحے

۲۷۸۔ بنگال میں غالب شناسی ڈاکٹر کلیم سہسرامی کلچرل اکیڈیمی ڈھاکا یکم نومبر ۱۹۹۰

پیش لفظ
بنگال میں غالب شناسی ،
غالب کے ایک حریف۔ آقا احمد علی
غالب کے ایک بنگالی شاگرد۔ خواجہ عبدالغفار اختر
کلام غالب کے بنگلہ تراجم،
غالب کے فکر و فن کا تجزیہ ۹۶ صفحے

۲۷۹۔ بھوپال اور غالب پروفیسر عبدالقوی دسنوی شعبہ اردو، سیفیہ کالج فروری ۱۹۶۹
بھوپال ۱۲۸ صفحے

دفتر کھلا، بھوپال آنے کی دعوت ،
بھوپال اور تلامذۂ غالب، بھوپال میں غالب کے ملنے والے
خمسہ بر غزلیات غالب، نمونۂ مغلوبیت غالب،
نسخہ حمیدیہ سہا مجددی اور مطالب الغالب،
ایک غزل۔ جو غالب سے منسوب ہوی

۲۸۰۔ غالب اور بنگال شانتی رنجن بھٹاچاریہ ہندوستانی ارٹ پریس، کلکتہ ۱۹۷۷

۔غالب کے سفر کلکتہ وغیرہ کی تفصیلات

۔بعض باتیں غیر مستند بھی ۶۸ صفحے

۲۸۱۔غالب اور حیدرآباد ضیاءالدین احمد شکیب ادبی ٹرسٹ بکڈپو، حیدر آباد، دکن فروری ۱۹۶۹

پیش لفظ

فضا ، غالب کے تعلقات ،دبستان

غالبیات ،آثار

بعض تصویریں اور عکس تحریر بھی ۲۲۴ صفحے

۲۸۲۔ غالب کی دلّی سید ضمیر حسن دہلوی تاج پبلشرز، دہلی ۱۹۷۷

مقدمہ

دلی جو ایک شہر تھا (پانچ رپورتاژ)

شخصیات (چار خاکے)

انشائیے (سات) ۱۷۵ صفحے

۲۸۳۔ غالب فخر روزگار دلّی رفیع رووف دہلی ۱۹۹۱

ہم سخن فہم ہیں غالب کے طرفدار نہیں (معاصرین اور ناقدین کی آرا کا جائزہ)

غالب کی آگرے کی ابتدائی زندگی اور شادی۔

غالب کی آگرے سے دلّی میں آمد

دربار مغلیہ سے غالب کی وابستگی

ہنگامہ غدر میں غالب پر جو بیتی

غالب رامپور میں ، غالب اور تصوف

غالب کی گرہستی اور خاندانی زندگی

غالب کے فارسی کلام کا جائزہ

غالب کا سفر کلکتہ وغیرہ

حالی کا مرثیہ غالب

غالب کے دیوان اردو کا جائزہ

مکتوبات غالب

۱۶۶ صفحے

۱۲۔ زمانہ اور غالب

۲۸۴۔ تنقید غالب کے سو سال گروپ کیپٹن مجلس یادگار غالب، لاہور ۱۹۶۹
سید فیاض محمود پنجاب یونیورسٹی، لاہور
۔غالب سے متعلق متعدد اہل قلم کی اہم تحریروں کا انتخاب
۔زمانی تسلسل کو بھی پیش نظر رکھا گیا ہے ۶۲۸ صفحے

۲۸۵۔ غالب اور اس کا عہد شمع زیدی صد سالہ یادگار غالب کمیٹی، نئی دہلی ۱۹۶۹

۲۸۶۔ غالب اور عصر غالب ڈاکٹر محمد ایوب قادری غضنفر اکیڈیمی، کراچی ۱۹۸۲
تعارف از ڈاکٹر معین الدین عقیل
نواب الٰہی بخش خاں معروف کا غیر مطبوعہ کلام،
غالب اور سر سید احمد خاں غالب اور غیاث الغات
غالب سے معاصرین کی چھیڑ چھاڑ غالب اور مارہرہ
غالب کے چند شاگرد غالب اور روہیلکھنڈ
مطائبات غالب قطعات تاریخ انتقال و مزار غالب
نظامی بدایونی کا مضمون "مرزا غالب کے مزار کی مرمت"

۲۸۷۔ غالب۔ پس منظر، پیش منظر ساحل احمد اردو رائٹرز گلڈ، الہ آباد

۲۸۸۔ غالب تب اور اب پروفیسر سید مسعود حسن رضوی ادیب مقبول اکیڈیمی، لاہور
مرتب : ڈاکٹر طاہر تونسوی ، [illegible] ۱۹۹۱

۲۸۹۔ غالب۔ سب اچھا کہیں جسے پروفیسر کرار حسین ادارہ یادگار غالب کراچی مارچ ۱۹۹۹
۴۳ صفحے
معاشرتی پس منظر ، اکبر آباد (آگرہ) ، دہلی مرحوم

زندگی کی کشمکش ، حادثات زمانہ ، توازن اور پختگی

۲۹۰۔ غالب شاعر امروز و فردا ڈاکٹر فرمان فتحپوری اظہار سنز پبلشرز، لاہور ستمبر ۱۹۷۰
۳۲۷ صفحے

۲۹۱۔ وفات غالب کا سوواں سال اشرف قدوسی ادارہ معاشرتی بہبود، ساہیوال ۱۹۶۹

۱۳۔ جایزۂ غالبیات

۲۹۲۔ بیاض غالب۔ تحقیقی جایزہ | کمال احمد صدیقی | ادارہ مطالعات غالب، سرینگر ۴۸۷ صفحے | ۱۹۷۶

نسخہ بیاض غالب (دیوان غالب۔ نسخہ امروہہ) نہ میرزا کے خط میں ہے اور نہ میرزا کے پاس رہا ہے۔

۲۹۳۔ غالب پر چند تحقیقی مطالعے | ڈاکٹر نذیر احمد | غالب انسٹی ٹیوٹ، نئی دہلی | ۱۹۹۶

۲۹۴۔ غالب شکن اور نیاز | ڈاکٹر نجیب جمال | کاروان ادب، لاہور | جولائی ۱۹۹۰

۲۹۵۔ غالب کی بعض تصانیف کے بارے میں | کالی داس گپتا رضا | ساکار پبلکیشنز، بمبئی | دسمبر ۱۹۹۰

”غالب کی تصانیف تینتیس ہیں۔ مخطوطات کو شامل کر لیں تو چار درجن سے زاید ہونگی۔“

غالب کی زندگی میں مطبوعات غالب ، دیوان غالب اردو

غالب کی متنازعہ رباعی ، غالب کے ایک قطعے کی اولین شرح .

مثنوی بیان نموداری شان نبوت وولایت ، نسخہ ارسطو جاہ،

مہر نیمروز ، غالب کی زندگی میں مہر نیمروز کی اشاعتیں،

دعاے صباح

اشاریہ | ۱۵۶ صفحے علاوہ اشاریہ

۲۹۶۔ غالب کی عظمت نمبر ۱ | عابد رضا بیدار | رامپور انسٹی ٹیوٹ آف اورینٹل اسٹڈیز، دہلی | ۱۹۶۹ | ۶۲ صفحے

۲۹۷۔ غالب کی عظمت عابد رضا بیدار رامپور انسٹی ٹیوٹ آف اورینٹل 1969
نمبر ۲ اسٹڈیز، دہلی ۱۱۶ صفحے

پیش گفتار ، مقالہ افتتاحیہ

روداد ۔ مختلف اہل قلم کی غالب کے بارے میں رائے

علم و فن دہلی کا غالب نمبر

۲۹۸۔ غالب کی عظمت عابد رضا بیدار رامپور انسٹی ٹیوٹ آف اورینٹل اسٹڈیز، دہلی
نمبر ۳ ص ۱۱۹ تا ۱۸۲ ۱۹۶۹ء

انتخاب کلام غالب۔ جو خود شاعر نے اپنے

آخری دنوں میں رامپور بھیجا تھا

۲۹۹۔ (۱) غالب کے کلام میں نادم سیتاپوری ادارہ فروغ اردو، لکھنو ۱۹۴۷
الحاقی عناصر

(۲) ایضاً ایضاً ایضاً ۱۹۶۵
۲۸۵ صفحے

پیش لفظ از مولانا عبدالماجد دریابادی

حرفے چند از نادم سیتاپوری

اسد سے غالب تک ، الحاق و انتساب،

غلطیہائے مضامین بقول آسی،

بھوپال والی غزل ، دیوان غالب • چند تبصرے

(۳) غالب کے کلام میں الحاقی عناصر نادم سیتاپوری مدینہ پبلشنگ کمپنی، کراچی
۳۲۰ صفحے ۱۹۷۰

۳۰۰۔ غالبیات نو　　عابد رضا بیدار　　رامپور انسٹی ٹیوٹ آف اورینٹل، اسٹڈیز، دہلی

حصہ اول　　۳۲ صفحے　　۱۹۶۹

روز مرہ اور محاورۂ غالب　از　اشک

دیوان تسکین　　غالب اور ابو الکلام

بھوپال اور غالب　　قاطع برہان اور رسایل متعلقہ

اصہار الغالب　　(غالب) تصویر کا دوسرا رخ

مزاحیہ شرح دیوان غالب　　شاعر کا غالب نمبر

جامعہ کا غالب نمبر

۳۰۱۔ غالبیات نو　　عابد رضا بیدار　　رامپور انسٹی ٹیوٹ آف اورینٹل اسٹڈیز، دہلی　　۱۹۶۹

حصہ دوم　　۱۱۲ صفحے

اٹھارہ پاکستانی، تیئیس ہندوستانی کتابوں، اور

انتیس غالب نمبروں کا تعارف، اور

دہلی اور علی گڑھ کے غالب سیمیناروں کی روداد

۳۰۲۔ نسخہ بھوپال اور　پروفیسر عبدالقوی دسنوی　　شعبہ اردو، سیفیہ کالج، بھوپال

نسخہ بھوپال ثانی　　۸۸ صفحے　　فروری ۱۹۷۰

یہ رسالہ پہلے مجلّہ سیفیہ کے غالب نمبر میں شامل ہو کر شایع ہوا تھا

۳۰۳۔ نسخہ شیرانی اور　سید قدرت نقوی　　مغربی پاکستان، اردو اکیڈیمی، لاہور

دوسرے مقالات　　۵۲۰ صفحے　　مارچ ۱۹۸۸

کل آٹھ مقالے ہیں:

دیوان غالب۔ نسخہ شیرانی　　۴۰۴ صفحے

درفش کاویانی　　احوال غالب اور مولوی عبدالحق

قاطع برہان میں اضافے غالب اور انیس
غالب کا ذہنی ارتقا غالب نقاد فن
غالب اور تنقید

۳۰۴۔ یادگار غالب سید حیدر عباس رضوی بھوپال بک ہاوس، بھوپال ۱۹۸۱
۔ایک جایزہ

پیش لفظ
سوانح نگاری کے اصول۔۹ یادگار غالب کا جایزہ۔۱۹
غالب کی زندگی کے چند اہم پہلو۔۲۷، غالب کے اردو کلام کی خصوصیات۔۳۹
غالب کی نثر نگاری۔۴۹، حیوان ظریف، مرزا غالب۔۵۹
غالب کی شہرت کا سنگ بنیاد، یادگار غالب۔۶۶
حالی کی نثر نگاری۔ایک جایزہ ۷۴ تا۷۹

۱۴۔ڈرامے فیچر وغیرہ

۳۰۵۔ پیکرِ غالب محمد عبداللطیف خاں جدید آغا پورہ، حیدر آباد، دکن ۱۹۶۹

یعنی مرزا غالب کی جیتی جاگتی بولتی تصویریں ڈراموں کی شکل میں

پیش لفظ ، تعارف ، دیباچہ

غالب میری نظر میں

سات ڈرامے جن میں غالب کے احوال کی پیشکش کی گئی ہے ۹۶ صفحے

۳۰۶۔ تذکرۂ غالب و غلام حسین راز گجراتی نیشنل بکڈپو، گجرات ۱۹۷۳

غالب پسند آم

۳۰۷۔ تصویرِ خیال (ڈرامہ) ابرارالرحمان قدوائی قدوائی پبلکیشنز، دہلی۔ فروری ۱۹۶۹

۷۰ صفحے

۳۰۸۔ تصویرِ غالب (ڈرامہ) ڈی اے ہیرن قربان

۳۰۹۔ تماشائے اہل کرم مرزا ظفرالحسن ادارہ یادگارِ غالب، کراچی ۱۹۶۸

ابتدائیہ از ادارہ ۔۷

نظم (تماشائے اہل کرم) از سید محمد جعفری۔۱۰

غالب ہمارا تہذیبی ورثہ از پروفیسر کرار حسین۔۱۲

غالب کی شخصیت۔ شعر اور خطوط کے آئینے میں از محمد نعمہ مہاجر۔۲۲

انگریز، اردو، انگلستان از سید ہاشم رضا۔۲۹

تراشے۔ جرائد سے۔۳۶، تاثرات حاضرین تقریب۔۹۳

شکریہ از ادارہ ۔۹۷

۳۱۰۔ تماشااور تماشائی ڈاکٹر محمد حسن دہلی ۱۹۷۵

۔غالب پرایک اسٹیج ڈراما

۳۱۱۔ جانِ غالب انعام اللہ خاں انعام تاج کمپنی، لاہور

حکایتوں، شکایتوں پر مشتمل اسد مرزا اور ستمگر کے خطوط جن میں

غالب کی مشکل پسندی کو بہت مبالغے سے نمایاں کیا ہے۔

۳۱۰۔ چھیڑ غالب سے چلی جائے اکبر علی خاں عرشی زادہ کتاب کار، رامپور ستمبر ۱۹۶۵

پرانے رسالوں، اخباروں سے ماخوذ ریڈیائی فیچر اور مزاحیہ مضامین

وغیرہ کا انتخاب ۲۸۸ صفحے

ابواب: ا۔ زندگی اپنی جب اس شکل سے گذری غالب

۲۔ مر گئے پر دیکھیے دکھلائیں کیا

۳۔ ذکر میرا مجھ سے بہتر ہے کہ اس محفل میں ہے

۳۱۳۔ دودِ چراغِ محفل ڈاکٹر رفیعہ سلطانہ اعجاز پرنٹنگ پریس، حیدر آباد، دکن

۹۰ صفحے ۱۹۶۹

غالب کی حیات اور کارناموں پر ایک ڈرامہ

۔تین ایکٹ اور کئی سین

۳۱۴۔ عالم بالا سے غالب کے خطوط ہاشم عظیم آبادی مکتبہ آزاد پٹنہ دسمبر ۱۹۸۹

ہاشم عظیم آبادی کے نام

۳۱۵۔ غالب (ناول) قاضی عبدالستار

۳۱۶۔ غالب (فلم) ڈائرکٹر: سہراب مودی بمبئی ہندوستان

۵۵۔۱۹۵۴ء میں ریلیز ہوی

کہانی: سعادت حسن منٹو ، مکالمے: راجیندر سنگھ بیدی

۳۱۷۔غالب(فلم) ڈائرکٹر: عطاءاللہ شاہ ہاشمی پاکستان

۳۱۸۔غالب (دستاویزی فلم) اسکرپٹ: خلیق ابراہیم خلیق وزارت اطلاعات، حکومت پاکستان

۳۱۹۔غالب (فلم) ڈائرکٹر: موہن سکھدیو کہانی: کیفی اعظمی

موسیقی: مدن موہن پروڈیوسر: ساون کمار تاک

ہندوستان بمبئی ۱۹۶۹ء

۳۲۰۔غالب (ڈراما) خواجہ معین الدین کراچی

۳۲۱۔(ا) غالب (ڈراما) نذیر محمد خاں مکتبہ صبا، حیدر آباد، دکن اکتوبر ۱۹۶۸

۱۵۷ صفحے پہلی بار

غالب کی شخصیت اور شاعری پر مبنی ایک علاماتی تمثیل

مقدمہ۔ الف تا ص

ڈراما پانچ حصوں اور کئی منظروں میں

(۲) ایضاً نذیر محمد خاں مکتبہ دانیال، کراچی فروری ۱۹۸۵

۱۸۸ صفحے دوسری بار

۳۲۲۔ غالب۔ انسان اور شاعر شمع زیدی دہلی

(دو ریل کی فلم)

۳۲۳۔ غالب بُرانہ مان ریاض صدیقی اسرار پبلکیشنز، کراچی جولائی ۱۹۹۲

۳۲۴۔(ا) غالب پی ٹی کورس پر میجر محمد عاشق عارف پبلکیشنز، لاہور ۱۹۵۱

پہلی بار

(۲) ایضاً ایضاً ایضاً ۱۹۶۷

۱۰۳ صفحے دوسری بار

۳۲۵۔ غالب چچا مرزا اظہر افسر حیدر آباد، دکن ۱۹۷۳

۔ مرزا غالب پر ایک طویل ڈراما

۳۲۶۔ غالب خستہ ریاض صدیقی حلقہ ادب، لاڑکانہ، سندھ جولائی ۱۹۶۹

انصاف پریس، لاڑکانہ ۳۴ صفحے

۳۲۷۔ غالب خستہ کے بغیر غلام احمد فرقت کاکوری مکتبہ شاہراہ، دہلی فروری ۱۹۶۹

مقدمہ ، خطبہ صدارت ۳۱۴ صفحے

اردو اور مرزا غالب۔ کفن کھسوٹوں کے نرغے میں،

غالب کا استعمال غالب اور آم،

غالب جدید محققین کی محفل میں،

چندہ بازان جہاں را بہ حقارت منگر،

غالب کا میمورنڈم بارگاہِ ایزدی میں،

غالب قاتلان انبہ کے نرغے میں،

مرزا غالب کا مکتب ۔۔۔۔۔ پہلے دن سے ساتویں دن تک

غالب اور ڈارون لٹ جائیگی جس دن مرے سجدوں کی حقیقت،

غالب کے خط: ہمایوں کبیر، میاں علی عباس حسینی،

بابائے اردو مولانا عبدالحق، وقار عظیم

جوش ملیح آبادی، شوکت تھانوی،

اور عبادت بریلوی کے نام

۳۲۸۔ غالب سے معذرت کے ساتھ احمد جمال پاشا نسیم بکڈپو، لکھنو ستمبر ۱۹۶۴

نثر و نظم میں قدیم و جدید ۲۲۲ صفحے

مختلف اہل قلم کی پیراڈیوں وغیرہ کا مجموعہ

۳۲۹۔ غالب کا پیار (ڈراما) مرزا صادق بیگ پارس ہنگولوی بمبئی ۱۹۷۰

۳۳۰۔ غالب کون ہے (ڈراما) سید محمد مہدی نئی آواز، جامعہ نگر، دہلی دسمبر ۱۹۸۰

۔۱۹۶۹ میں لکھا اور اسٹیج کیا گیا ۷۲ صفحے

۳۳۱۔ غالب کی شوخیاں احمد جمال پاشا غیر مطبوعہ

۔غالب کی خوش بیانی از رشید احمد صدیقی وغیرہ

مختلف اہل قلم کی پیراڈیوں کا مجموعہ

۔نسخہ مملوکہ پاشا اور مینٹل ریسرچ انسٹی ٹیوٹ، سیوان

۳۳۲۔(ا) غالب کے ڈرامے۔ ادارہ فروغ اردو، لاہور ۱۹۵۱

جنھیں شوکت تھانوی نے لکھا سویرا آرٹ پریس، لاہور ۲۲۴ صفحے

غالب سے متعلق چودہ ایسے ڈراموں کا مجموعہ جن میں سے ہر ایک کی کہانی غالب کے ایک شعر کے مفہوم پر مبنی ہے۔اشعار یہ ہیں :

۱۔میں بلاتا تو ہوں اس کو مگر۔الخ ۲۔رہیے اب ایسی جگہ چلکر جہاں۔الخ

۳۔بہراہوں میں تو چاہیے دونا ہو التفات

۴۔تاب لاتے ہی بنیگی غالب ۵۔آہ کو چاہیے اک عمر اثر ہوتے تک

۶۔بنا ہے شہ کا مصاحب پھرے ہے اتراتا ۷۔بار ہا دیکھی ہیں ان کی رنجشیں

۸۔دیا ہے خلق کو بھی تا اسے نظر نہ لگے ۹۔بارے آموں کا کچھ بیاں ہو جائے

۱۰۔تم سلامت رہو ہزار برس ۱۱۔کاوکاو سخت جانیہائے تنہائی نہ پوچھ

۱۲۔ہیں کواکب کچھ، نظر آتے ہیں کچھ ۱۳۔وہ بھی کہتے ہیں کہ یہ بے ننگ و نام ہے

۱۴۔یاد تھیں ہم کو بھی رنگا رنگ بزم آرائیاں

۔یہ سب ڈرامے ریڈیو پاکستان سے نشر ہو چکے تھے

(۲) غالب کے ڈرامے شوکت تھانوی بک سروس، دہلی جولائی ۱۹۷۰
۱۸۸ صفحے

۳۳۳۔ غالب کی واپسی (ڈراما) سلیم تمنائی میسور ۱۹۶۹
مہارانی کالج میسور میں اسٹیج پر پیش کیا گیا۔

۳۳۴۔(۱) غالب کے رومان ڈاکٹر عارف بٹالوی الفلاح پبلکیشنز، لاہور ۱۹۶۹
ایک دلچسپ رومانی داستان ۲۷۲ صفحے

(۲) ایضاً ڈاکٹر عارف بٹالوی شاہی بک اسٹال، کشمیر، سرینگر
۔حیات غالب کے وہ گوشے جو عیش و طرب سے سرشار رہے۔
۔ایک خیالی مشاعرہ بھی

۳۳۵۔ غالب مزاح کی زد میں تسلیم احمد تصور سورج پبلشنگ بیورو، لاہور جون ۱۹۹۶

۳۳۶۔ غالب کے نئے خطوط ڈاکٹر انور سدید مکتبہ اردو زبان، سرگودھا ۱۹۸۲
۔غالب کے اسلوب میں

۳۳۷۔ کہرے کا چاند ڈاکٹر محمد حسن شعبہ اردو، دہلی یونیورسٹی دہلی فروری ۱۹۶۹
(ڈراما) ۶۹ صفحے
غالب کی زندگی سے متعلق تین ایکٹ کا اسٹیج ڈراما
غالب کے خطوں کے اقتباس اور کلام پر مبنی

۳۳۸۔(۱) مرزا غالب منجو قمر یداللہی نگاہ پبلکیشنز، حیدر آباد، دکن ۱۹۶۹
(اردو ڈرامہ) ۱۶۰ صفحے
غالب کی حیات اور ان کے عہد سے متعلق ڈراما
پہلا باب: لطف شباب دوسرا باب: اضطراب
تیسرا باب: انقلاب

(۲) ایضاً منجو قمر یداللّٰہی نگاہ پبلیکیشنز، حیدر آباد ۱۹۸۲ دوسری بار

تین ابواب میں منقسم ۱۱۲ صفحے

شروع میں مختلف لوگوں کی رائیں بھی

۳۳۹۔ مرزا غالب بندر روڈ پر خواجہ معین الدین شعبہ تالیف، ڈراما گلڈ، کراچی ۱۹۷۳

پیش لفظ از مختار مسعود ، مصنف کون؟ ۱۳۵ صفحے

تاریخی یادداشت ڈرامے کی مختلف پیشکشوں کے بارے میں

جدول ڈرامے کی مختلف پیشکشوں میں حصہ لینے والے

ایک بات اور مناظر سے متعلق

مناظر کی ترتیب۔ کردار جس ترتیب سے اسٹیج پر آتے ہیں

کھیل کا متن

۳۴۰۔ (۱) مرزا غالب۔ اے حمید خالد بکڈپو، لاہور نومبر ۱۹۶۲

رائل پارک میں (طنز و مزاح) نامی پریس لاہور پہلی بار

۲۵۵ صفحے

(۲) ایضاً اے حمید فیروز سنز لمیٹڈ، ۱۹۹۰ دوسری بار

لاہور، راولپنڈی، کراچی ۲۵۱ صفحے

۳۴۱۔ مرزا غالب۔ لندن میں اس آئی آغا کلر پرنٹنگ پریس، دہلی ۱۹۸۶

(ڈراما) اسٹار پبلیکیشنز، دہلی

۔ تمام کردار اور واقعات خیالی ہیں ۲۸ صفحے

۳۴۲۔ مرزا غالب لندن میں شان الحق حقی کراچی یا ملتان

۔ ریڈیائی تمثیلچہ

۔ پہلے یہ ماہِ نو کراچی جنوری فروری ۱۹۶۹ میں چھپا تھا۔

۳۴۳۔ مرزا نوشہ عشرت رحمانی مکتبۂ خاور، لاہور ۱۹۵۷

ایک ادبی تاریخی ناول ۳۰۳ صفحے

۳۴۴۔ مکالمۂ غالب (ڈراما) سید مرتضیٰ حسین بلگرامی بک سنٹر، علی گڑھ ۱۹۷۰

غالب اپنے آئینہ میں (حالات) ۷ تا ۲۰

منشی نبی بخش حقیر ۲۱ تا ۲۰

سید غلام حسنین قدر بلگرامی ۲۹۔۶۷

حضرت صاحب عالم و شاہ عالم مارہروی ۶۸ تا ۱۰۷

غالباً اس کا دوسرا تیسرا حصہ بھی چھپ گیا ہے۔

۳۴۵۔ میرے غالب تک عذرا عادل رشید وجے پاکٹ بکس، دہلی سنہ ندارد

(ناول) ۔مع پیش لفظ ۱۶۶ صفحے

۳۴۶۔ نورتن شوکت تھانوی نسیم بک ڈپو، لکھنو ۱۹۶۰ تیسری بار

۳۴۷۔ نہیں بہار کو فرصت ظ۔انصاری مکتبہ جامعہ لمیٹڈ، نئی دہلی ۱۹۶۶

۔غالب پر تین ایکٹ کا ڈراما

۳۴۸۔ یہ ترا بیان غالب عشرت رحمانی

(ڈراما) ۔مرزا کے حالات

۱۵۔اشاریۂ غالب

۳۴۹۔ اشاریہ خطوط غالب جلد اول | اخلاق | یونیورسٹی بک ہاوس، لاہور | ۱۹۹۲

۳۵۰۔ اشاریہ خطوط غالب ۔ جلد دوم | ساجدہ پروین | یونیورسل بکس، لاہور | ۱۹۹۳

۳۵۱۔اشاریۂ غالب | ڈاکٹر سید معین الرحمان | مجلس یادگار غالب، لاہور مطبع عالیہ، لاہور | ۱۹۶۹

پیش لفظ از پروفیسر علاءالدین صدیقی ۔ الف

تعارف از پروفیسر حمید احمد خاں ۔ ج تا ہ

عرض مرتب از سید معین الرحمان ۔ ۵ تا ۲۳

پہلا باب: تصانیف غالب ۔ مطبوعات در حیات ۔ ۲۵

دوسرا باب: تصانیف غالب ۔ تعارفات مابعد ۔ ۹۵

تیسرا باب: متفرقات غالب ۔ ۱۹۵

چوتھا باب: تراجم غالب ۔ ۲۷۳

ضمیمہ: اضافات متعلق بہ تصانیف غالب ۔ ۳۹۷

انڈکس و غلط نامہ ۴۲۵ تا ۴۹۰

۳۵۲۔اشاریۂ کلام غالب | پروفیسر خواجہ احمد فاروقی | شعبہ اردو، دہلی یونیورسٹی، دہلی یونین پرنٹنگ پریس، دہلی فروری ۱۹۷۰

۔کلام غالب میں فارسی ترکیبیں

حصہ اول : اردو ص ۱ تا ۲۲۴

حصہ دوم : فارسی ص ۲۲۵ تا ۵۰۰

۳۵۳۔ توضیحی اشاریۂ غالب نامہ۔ فاروق انصاری غالب انسٹی ٹیوٹ، نئی دہلی ۱۹۹۵

(ابتدا سے جولائی ۱۹۹۳ء تک)

پیش لفظ۔۷ ، کچھ اشاریے کے بارے میں۔۱۰

غالب انسٹی ٹیوٹ کا قیام اور اس کے مقاصد۔۱۵،

غالب انسٹی ٹیوٹ کی سرگرمیاں۔۱۹

اداریے۔۳۰، غالب سے متعلق مضامین۔۳۳

غالب کے ہمعصر۔۶۹، دیگر موضوعات۔۷۸

خصوصی نمبر۔۸۹، تبصرے۔۱۰۲

مقالہ نما۔۱۰۴، اشاریہ۔۱۲۳

۳۵۴۔ جہان غالب قاضی عبدالودود خدابخش اورینٹل پبلک لائبریری، پٹنہ ۱۹۹۵

۔غالب سے متعلق کتابوں وغیرہ سے محققانہ بحثیں جو مختلف رسالوں میں شائع ہوئی تھیں۔

۔یہ دراصل غالب انسائیکلوپیڈیا ہے جس کی بعض قسطیں اب بھی رسالوں میں منتشر ہیں مثلاً اس کی ایک قسط گورکھپور یونیورسٹی کے شعبۂ اردو کے مجلّہ "افکار نو" بابت ۶۳۔۱۹۶۲ء میں چھپی ہے۔

۳۵۵۔ رسالہ نقوش میں نائیلہ انجم الفیصل، لاہور ۱۹۸۹

ذخیرۂ غالبیات

۳۵۶۔ غالب ببلیوگرافی ڈاکٹر محمد انصاراللہ شعبہ اردو، مسلم یونیورسٹی، علی گڑھ ۱۹۷۲

پیش لفظ از پروفیسر آل احمد سرور ۱۔۳

پہلا حصہ: غالب کی اور غالب سے متعلق کتابیں ۱ـ۱۲۲

دوسرا حصہ: رسالوں کے غالب نمبر ۱ـ۱۶۰

تیسرا حصہ: رسالوں کے مضامین ۱ـ۱۶۰

ضمیمہ ۱۶۱ـ۱۶۷

اشاریہ الف تا ص

۳۵۷ـ غالب ببلیوگرافی ڈاکٹر محمد ظہیر برنی نظام الدین، دہلی ۱۹۹۶

یہ غالباً تین حصوں میں ہے؟

۳۵۸ـ غالب راجستھانی میں یوسف جھنجھنوی ساہتیہ مجلس پرکاشن جھنجھنو ۱۹۸۳

اس میں کلام غالب کا راجستھانی میں ترجمہ بھی

۳۵۹ـ غالب نامہ۔ تجزیاتی مطالعہ عاصمہ اعجاز یونیورسل بکس، لاہور شعبہ اردو، گورنمنٹ کالج، لاہور فروری ۱۹۹۴

غالب انسٹی ٹیوٹ کے مجلّہ "غالب نامہ" کا اشاریہ، مصنف وار نگارشات

ابتدائیہ، حرفے چند۔از ڈاکٹر سید معین الرحمان۔۱۱

دیباچہ۔حدود کار کی نوعیت اور اہمیت ـ۱۳

مآخذ و منابع۔غالب نامہ کے کتابیاتی کوائف ـ۲۵

غالب نامہ: امتیاز و اختصاص ـ۳۳،

غالب نامہ۔اداریوں کا جایزہ اور تجزیہ۔۴۱

پہلی منزل: ابجدی ترتیب سے مصنف وار نگارشات کی نشاندہی۔۶۰

دوسری منزل: موضوع وار ذخیرۂ غالبیات۔توضیح و تجزیہ ـ۱۱۳

تیسری منزل: غالبیات کے علاوہ دیگر مشمولات۔ موضوع [illegible]

جایزہ ـ۳۰۷ اختتامیہ ـ۲۴۳ [illegible]

۳۶۰۔ غالب نما سید ابن حسن قیصر ادارہ یادگار غالب، کراچی مارچ ۱۹۶۹
۱۹۴۷ء تا ۱۹۶۸ء پاکستانی مطبوعات کا وضاحتی اشاریہ
بہ اعتبار حروف تہجی ۱۴۸ صفحے

۳۶۱۔ غالبیات پروفیسر عبدالقوی دسنوی نسیم بکڈپو، لکھنو جنوری ۱۹۶۹
(ببلیوگرافی) سرفراز قومی پریس، لکھنو

کچھ غالبیات کے بارے میں ۷۔۹
تصانیف غالب و برائے غالب۔۱۱
رسایل واخبارات: بہ ترتیب مضمون نگار۔۵۳،
بہ ترتیب موضوع ۔۱۶۱
مکالمے خاکے وغیرہ: بہ ترتیب قلمکار ۔۲۶۹،
بہ ترتیب نگارشات۔۲۷۷
نظمیں، غزلیں: بہ ترتیب شعرا ۔۲۸۵،
بہ ترتیب موضوع۔۲۹۴
تبصرے ۳۰۲
کتابیات ۳۰۸

۳۶۲۔ غالبیات سجاد احمد لاڑ فہیم اکیڈیمی، راجن پور ۱۹۹۰

۳۶۳۔ غالبیات نمبر۔ سید قاسم محمود محمود کتاب لاہور
(رسالہ کتاب، لاہور)

۳۶۴۔ فہرست نمایش ڈاکٹر کوکب قدر شعبۂ اردو، مسلم یونیورسٹی، علی گڑھ ۱۹۶۹
آزاد لایبریری، علی گڑھ سجاد علی میرزا
۔ بہ سلسلہ غالب صدی تقریبات

۳۶۵۔ میرزا غالب ڈاکٹر انعام الحق کوثر مقتدرہ قومی زبان، اسلام آباد 1987
(کتابیات۔ حصہ اول) ۵۲ صفحے

۱۶۔ مضامین کے مجموعے

۳۶۶۔ آئینہ غالب ڈایرکٹر پبلکیشنز ڈویژن، گورنمنٹ آف انڈیا پریس، ستمبر ۱۹۶۴
دہلی الہ آباد

۔ماہنامہ آجکل دہلی میں، غالب کی شخصیت اور شاعری سے متعلق
شائع شدہ بائیس مضامین کا مجموعہ

عرض مرتب

غالب کی خانگی زندگی۔ حمید احمد خاں ، غالب۔ آغا حیدر حسن

غالب کی کہانی خود ان کی زبانی۔ محمد عتیق،

مرزا غالب کی تصویریں۔ مختار الدین احمد

غالب کے بعض اشعار کے مطالب۔ اثر لکھنوی

غالب اور آزردہ۔ خواجہ احمد فاروقی

غالب کی اپنے کلام پر اصلاحیں۔ امتیاز علی عرشی،

غالب کا شعور۔ راجیندر ناتھ شیدا

غالب کے خطوط صفیر بلگرامی کے نام۔ قاضی عبدالودود

غالب اور اردو خطوط نویسی۔ برجموہن دتاتریہ کیفی

۱۸۵۷ء کا ہنگامہ اور خطوط غالب۔ تنویر احمد علوی

غالب کی ایک نادر فیصلہ کن تحریر۔ منظور الحسن برکاتی

غالب کے چند اہم نقاد۔ محمد حسن،

احوال غالب کی گمشدہ کڑیاں۔ غلام رسول مہر

غالب کا ایک شعر۔ مالک رام،

غالب کے اردو دیوان کی اشاعتیں۔ عطا کاکوی
غالب کے تغزل کا سماجی پہلو۔ عبادت بریلوی،
غالب اور برہان۔ امتیاز علی خاں عرشی
غالب کے چند قلمزدہ اشعار۔ وجاہت علی سندیلوی،
غالب اور عارف۔ شاہد صدیقی
مرزا غالب ایک صوفی۔ میکش اکبر آبادی
مرزا غالب کا فارسی کلام۔ مرزا جعفر حسین

۲۷۷ صفحے عرض مرتب کے علاوہ

۳۶۷۔(ا)احوال غالب ڈاکٹر مختار الدین احمد انجمن ترقی اردو 'ہند' علی گڑھ جون ۱۹۵۳
۲۹۵ صفحے پہلی بار

حیات غالب سے متعلق مختلف لوگوں کے مضامین جو علی گڑھ میگزین کے غالب نمبر ۱۹۴۹ء میں چھپے تھے۔

(۲) ایضاً ڈاکٹر مختار الدین احمد انجمن ترقی اردو 'ہند' نئی دہلی ۱۹۸۶
۲۷۶ صفحے دوسری بار

دیباچہ طبع دوم، دیباچہ طبع اول
غالب اور علی گڑھ۔ پروفیسر رشید احمد صدیقی
غالب کے حالات میں پہلا مضمون۔ پروفیسر سید مسعود حسن رضوی ادیب
غالب کے خود نوشت حالات۔ اظہار الحق ملک
مرزا غالب کا نسب نامہ۔ خواجہ قمر الدین راقم
سرغالب در حدیث دیگراں۔ ڈاکٹر مختار الدین احمد۔
غالب کی خانگی زندگی کی ایک جھلک۔ پروفیسر حمید احمد خاں
مرزا غالب۔ مالک رام،

غالب کی خاندانی پنشن۔غلام رسول مہر

روئداد مقدمہ مرزا غالب۔بابائے اردو مولوی عبدالحق

دہلی سوسائٹی اور مرزا غالب۔ڈاکٹر عبدالستار صدیقی

معرکہ غالب اور حامیان قتیل۔خواجہ احمد فاروقی

مرزا غالب کی تصویریں۔ڈاکٹر مختار الدین احمد

ہرمزد ثم عبدالصمد۔قاضی عبدالودود

امراو بیگم۔پروفیسر حمید احمد خاں

باقر علی خاں کامل۔حمیدہ سلطان

من کیستم۔خواجہ قمرالدین راقم

خواجہ قمرالدین راقم۔مرزا رفیق بیگ

غالب کے چند اعزہ۔ناظمہ بیگم پروین

(۳) احوال غالب ڈاکٹر مختار الدین احمد الوقار پبلکیشنز، لاہور ۱۹۹۰

۳۶۸۔ احوال و نقد غالب محمد حیات خاں سیال نذر سنز، لاہور جنوری ۱۹۶۷

۔غالب کی زندگی اور شخصیت سے متعلق مضامین کا مجموعہ ۸۴۵ صفحے

۔آل احمد سرور کے یہ مضامین: غالب کی عظمت ۱۴۵۔۱۵۸

غالب کا ذہنی ارتقا ۲۹۹۔۳۲۲

۳۶۹۔ اسرار غالب سید قدرت اللہ نقوی تخلیق کار پبلشرز، دہلی

۳۷۰۔ بازیافت غالب ڈاکٹر سید معین الرحمان لاہور ۱۹۶۹

مضامین کا مجموعہ

۳۷۱۔ زمانہ کی غالبیات خدابخش اورینٹل پبلک لائبریری، پٹنہ ۱۹۹۴

۔نگم کے "زمانہ" (۱۹۰۳ء تا ۱۹۴۲ء) میں شائع شدہ غالب سے

متعلق مضامین کا مجموعہ

تصویر غالب   پیشکش دیانرائن نگم۔ ۲

غالب مغفور ا۔ز۔ لکھنوی۔ ۵،

مرزا غالب کی اردو فارسی شاعری ا۔ز۔ لکھنوی۔ ۲۵

فلسفۂ غالب   جگیشور ناتھ ورما بیتاب بریلوی۔ ۳۱

براوننگ اور غالب   سید مقبول حسن احمد پوری   ۶۲

کلیم اور سلیم دونوں شراب کے نشے میں۔ غالب کے ایک شعر
کے متعلق۔   میر ولی اللہ   ۶۶

مرزا غالب مرحوم کا ایک غیر مطبوعہ قصیدہ   ابوالکلام آزاد   ۷۵

مرزا غالب مرحوم کی ایک غیر مطبوعہ غزل۔ ابوالکلام آزاد   ۸۵

غالب اور ڈاکٹر سید عبداللطیف   سید علی عباس حسینی   ۸۶

غالب۔ ڈاکٹر عبداللطیف کی کتاب پر تبصرہ   دیانرائن نگم   ۹۶

رقعات غالب میں کاٹ چھانٹ۔ پروفیسر مہیش پرشاد   ۹۷

غالب کا مذہب   سید عاشق علی۔   ۱۰۰

روح کلام غالب   مولوی نظام الدین حسین نظامی بدایونی   ۱۰۲

غالب مصنفہ غلام رسول مہر پر تبصرہ   دیانرائن نگم۔   ۱۱۲

مرزا غالب کی بے اعتدالیاں   اقبال انصاری۔   ۱۱۵

خطوط غالب مرتبہ مہیش پرشاد پر تبصرہ   دیانرائن نگم۔   ۱۲۱

انتخاب دیوان غالب   سلیم جعفر۔   ۱۲۴

دیوان غالب اردو کے قلمی نسخے مہیش پرشاد۔   ۱۲۶

دیوان غالب مرتبہ ذاکر حسین نگم   ۱۲۹

بیان غالب مرتبہ اغا محمد باقر۔ نظم ۱۲۹

روح غالب مرتبہ محی الدین قادری زور۔ نظم۔ ۱۳۰

دیوان غالب مرتبہ نظامی بدایونی۔ نظم۔ ۱۳۱

دیوان غالب مرقع چغتائی۔ نظم۔ ۱۳۲

غالب پر اہم خبریں۔ نظم۔ ۱۳۳

قتیل اور غالب حکیم ابو العلا ناطق ۱۳۴

غالب (نظم)۔ روش صدیقی ۱۴۳

۳۷۲۔ شہرت غالب بہ گیتی عبدالقوی دسنوی شعبہ اردو، سیفیہ کالج، بھوپال ۱۹۷۰

معروف قلمکاروں کے تنقیدی مضامین جو مجلہ سیفیہ کے غالب نمبر میں چھپے تھے:

غالب کی شاعری ۔ پروفیسر محمد مجیب

غالب کا صحیفہ منسوخ۔ ڈاکٹر گیان چند جین

غیر مطبوعہ مکتوبات مرزا غالب مرحوم۔ رضا محمد حضرت جی

غلطیہائے مضامین مت پوچھ۔ وجاہت علی سندیلوی

کلام غالب کی شرحیں۔ ڈاکٹر سید حامد حسین،

غالب کی خود اشتہاریت۔ حنیف کیفی بریلوی

غالب کی تفہیم۔ عابد رضا بیدار، وغیرہ

۳۷۳۔ عرض ہنر پروفیسر محمد حسن نصرت پبلشرز، لکھنو دسمبر ۱۹۷۷

۱۔ دو غالب ۲۔ غالب کا فن ۳۔ غالب یعنی داخلیت کی آواز

۴۔ غالب کا شعری آہنگ ۵۔ غالب کا نثری آہنگ

۶۔ غالب اور جدید ذہن ۷۔ غالب کا تشکیلی دور

۸۔ غالب اپنے اشعار کے آئینے میں

ان کے علاوہ کچھ اور متفرق مضامین

۳۷۴۔ عرفان غالب پروفیسر آل احمد سرور۔ شعبہ اردو، مسلم یونیورسٹی، علی گڑھ ۱۹۷۳
مارچ ۱۹۶۹ کے غالب سیمینار کے مضامین۔ ۲۹۹ صفحے

تعارف ۔ آل احمد سرور ، غالب پر ایک نظر۔ پروفیسر محمد مجیب

غالب اور عصریت۔ عالم خوند میری،

غالب کی حسیت کے چند عناصر۔ عمیق حنفی

غالب کی شاعری کا علامتی پہلو۔ محمود ہاشمی،

غالب کا صحیفہ منسوخ۔ ڈاکٹر گیان چند

غالب اور مسایل تصوف۔ میکش اکبر آبادی

مرزا غالب اور مسایل تصوف۔ سعید احمد اکبر آبادی

غالب کا فکری پس منظر۔ ڈاکٹر وحید اختر

اردو شاعری پر غالب کا اثر۔ شمس الرحمان فاروقی

غالب کی شاعرانہ عظمت۔ ڈاکٹر محمد یسین

غالب کی شاعری سے متعلق ہمارا تنقیدی رویہ۔ وارث علوی

غالب خوف پر قابو پانے کی ایک کوشش۔ باقر مہدی

غالب کا مطالعہ جدید نفسیات کی روشنی میں۔ ڈاکٹر باقر مہدی

پورے غالب۔ آل احمد سرور

کچھ خطوط غالب کے بارے میں۔ خلیل الرحمان اعظمی

کلام غالب کے قوافی ور دیف کا صوتی آہنگ۔ پروفیسر مسعود حسین خاں

غالب کی شخصیت اور فن۔ ڈاکٹر وارث کرمانی

۳۷۵۔ عرفان غالب | سلطان صدیقی | الحمرا اکیڈیمی، لاہور | ۱۹۷۴
۱۷۶ صفحے

۳۷۶۔ عظمت غالب | سید قدرت نقوی | تخلیق کار پبلشرز، دہلی

۳۷۷۔(۱) عظمت غالب۔ فکر و فن | ڈاکٹر عبدالمغنی | انجمن ترقی اردو ہند، دہلی | ۱۹۹۰
۱۲۹ صفحے

غالب کے ماحول اور شخصیت کے تناظر میں ان کے فن کی خصوصیات سے بحث

(۲) عظمت غالب۔ فکر و فن | ڈاکٹر عبدالمغنی | القمر انٹر پرائزز، لاہور | ستمبر ۱۹۹۳

۳۷۸۔ عیار غالب | مالک رام | علمی مجلس، دلی | فروری ۱۹۶۹

توقیت غالب۔ مالک رام۔ ۹

غالب کی اردو شاعری کے چند پہلو۔ فراق گورکھپوری۔ ۱۷

غالب کا فن۔ ڈاکٹر محمد حسن۔ ۳۷،

غالب کا نعتیہ کلام۔ ضیا احمد بدایونی۔ ۶۱

جہان غالب۔ قاضی عبدالودود۔ ۹۹،

خطوط مشاہیر بنام ولایت و عزیز صفی پوری شاگرد غالب۔

پروفیسر سید مسعود حسن رضوی ادیب۔ ۱۰۹

غالب کی صحیح تاریخ ولادت۔ سید صمد حسین رضوی۔ ۱۷۱

زبان غالب۔ گیان چند ۱۷۱

غالب کا تصور ویرانی۔ محمد عزیز حسن مراد آبادی۔ ۱۸۱،

غالب ایک نفسیاتی مطالعہ۔ ڈاکٹر نریندر ناتھ دگ۔ ۲۱۵

غالب کی بیماریاں اور مرض الموت۔ڈاکٹر عبد الجلیل۔۲۳۱
چراغ دیر۔ منظوم اردو ترجمہ۔اختر حسین ۲۵۱
غالب شناسی۔جب اور اب۔مالک رام ۲۵۹ تا ۲۷۲

۳۷۹۔غالب　مرتب: ڈاکٹر امرت لعل عشرت　غالب صد سالہ جشن کمیٹی یوپی　۱۹۶۹
ناشر: پرشوتم سنگھ سیٹھی　اکرام حسین لیتھو الیکٹرک مشین پریس، بنارس

فہرست مضامین　ث۔ چ
اپنی بات۔ پرشوتم سنگھ سیٹھی　ح۔خ
سفینہ جب کہ کنارے پہ۔ عشرت　د
ذکر غالب۔ فراق گورکھپوری۔۱۔۱۳
مرزا غالب (نظم)۔ تلوک چند محروم ۱۴۔۱۶
عجب آزاد مرد تھا۔ڈاکٹر اعجاز حسین ۱۷۔۲۷
شرح مصرع غالب (بنارس کعبہ ہندوستان ہے۔) کی تضمین۔ نذیر بنارسی۔۲۸۔۲۹
غالب اور اقبال۔ جگن ناتھ آزاد ۳۰۔۵۶
غالب بہ حیثیت غزلگو۔ عرش ملسیانی ۵۷۔۷۶
غالب (نظم)۔ نازش پرتابگڑھی۔۷۷
غالب کا تصور عشق۔ حمیدہ سلطان۔۸۰
نذر غالب (نظم)۔ حفیظ بنارسی۔۸۷
اسد اللہ خان غالب (نظم)۔ جوہر بنارسی۔ ۹۳
نذر غالب (نظم) مسلم الحریری بنارسی ۹۶
غالب کا مذہبی عقیدہ۔ سید سلیمان عباس رضوی ۹۷۔ ۱۶۳
مثنوی اور غالب۔ڈاکٹر سید محمد عقیل ۱۶۴

ذکر و فکر غالب (نظم) علیم مسرور بنارسی ۱۸۲

غالب چراغ دیر کی روشنی میں۔ڈاکٹر امرت لعل عشرت ۱۸۴

غالب ذکر و فکر۔ کنور مہیندر سنگھ بیدی سحر۔ ۱۹۸

غالب کے اشعار۔ گنجینۂ معانی کا طلسم۔ڈاکٹر سید محمود الحسن ۲۲۰۔۲۳۱

باد نفس اور نکہت گل۔ پروفیسر سید احتشام حسین ۲۳۲۔۲۳۶

غالب کا عظیم کارنامہ۔ طنز و مزاح کے آئینے میں۔ڈاکٹر رام اسرا رازؔ

۳۸۰۔ غالب بانژاد نو عمر حیات، ظہور الاسلام، شعبہ اردو، سیفیہ کالج، بھوپال ۱۹۷۱

اقبال مسعود

نئے لکھنے والوں کے آٹھ مضامین جو مجلّہ سیفیہ کے غالب نمبر میں چھپے تھے:

غالب ایک قصیدہ نگار۔ عمر حیات خاں غوری

انقلاب ۱۸۵۷ء کا غالب پر اثر۔اقبال مسعود

غالب خود اپنے کلام کا شارح۔ سید ظہور الاسلام

غالب اور نعت گوی۔ خالد محمود

غالب نام آورم۔ حسین احمد حسینی

غالب سیفیہ کالج میں۔ نثار راہی وغیرہ

۳۸۱۔ غالب بہ حیثیت عتیق احمد اردو بک ہاوس، علی گڑھ ۱۹۹۶

اردو شاعر اور مکتوب نگار

کلام غالب پر تبصرہ ۵۔۸ سوانح حیات مرزا غالب۔ ۹۔۱۳

غالب کی مقبولیت کے اسباب ۱۴۔۲۶

غالب کی شاعری کا پس منظر ۲۷۔۴۱

حیات غالب کی چند اہم تاریخیں ۴۲۔۴۵

غالب کاالہام شعر وادب ۴۶۔۶۶

مکتوبات غالب ۶۷۔۷۹

سوالات وجوابات (متعلق بہ خطوط غالب) ۸۰۔۸۲

غالب قصیدہ گوکی حیثیت سے ۸۳۔۸۶

۳۸۲۔ غالب بہ صد انداز پبلیکیشنز ڈویژن، دہلی

۔غالب سے متعلق منتخب مضامین

۔انگریزی، ہندی اور اردو میں

۳۸۳۔ غالب پر چند تحریریں ڈاکٹر سعادت علی صدیقی انجمن ترقی اردو، ہند، دہلی ۱۹۹۰

۳۸۴۔ غالب ذاتی تاثرات سید سجاد باقر رضوی و پنجاب یونیورسٹی، لاہور ۱۹۶۹

کے آئینے میں ڈاکٹر عبدالشکور احسن مجلس یادگار غالب، لاہور

غالب کی شخصیت اور فن سے متعلق مضامین کا انتخاب مثلاً:

غالب میری نظر میں از غلام رسول مہر ۱۷۹ صفحے

۳۸۵۔غالب صدی میگزین پروفیسر نورالحسن ہاشمی غالب صدی تقریبات ۱۹۶۹

لکھنو یونیورسٹی، لکھنو

۳۸۶۔غالب غالب مرزا ظفر الحسن ادارہ یادگار غالب، کراچی ۱۹۷۳

۳۸۷۔غالب۔ فکر وفن شعبہ اردو، گورکھپور یونیورسٹی، نامی پریس، لکھنو

گورکھپور ۱۲۰ صفحے ۱۹۷۰

ابتدائیہ۔ڈاکٹر محمود الٰہی (یہ ۱۹۶۹ء کے غالب سمینار کے مضامین کا مجموعہ ہے)

رپورٹ۔ گورکھپور یونیورسٹی میں غالب سمینار۔ مجاہد حسین رضوی

خطبہ افتتاحیہ۔ پروفیسر خواجہ احمد فاروقی

مطالعہ غالب کے چند پہلو۔ پروفیسر سید احتشام حسین

غالب کے خطوط میں نفس کی پرچھائیں۔ پروفیسر اسلوب احمد انصاری

دو غالب۔ ڈاکٹر محمد حسن،

غالب اور ذال فارسی۔ ڈاکٹر نذیر احمد

غالب کی شاعری، بازیچۂ اصوات۔ ڈاکٹر مغنی تبسم

رفتار ادب۔ غالبیات ۱۹۶۹ء میں۔ ڈاکٹر محمود الٰہی

۳۸۸۔ غالب کچھ مضامین ڈاکٹر خلیق انجم انجمن ترقی اردو، ہند، دہلی ۱۹۹۱

حرف آغاز

غالب کی فارسی غزل۔ سید حامد

غالب کے فارسی قصاید کا مطالعہ لسانی نقطۂ نظر سے۔ ڈاکٹر نذیر احمد

غالب کے کچھ شعروں کا متن۔ ڈاکٹر کمال احمد صدیقی،

خطوط غالب میں طنز و مزاح۔ ڈاکٹر خلیق انجم

۳۸۹۔ غالب۔ کچھ جایزے وقار رعنائی و اوصاف احمد شعبہ اردو و فارسی لکھنو یونیورسٹی، لکھنو ۲۸ فروری ۱۹۶۶ ۱۱۲ صفحے

ذیل کے مضامین شامل ہیں:

غالب کی بت شکنی۔ سید احتشام حسین

غالب کے اردو قصیدے۔ آفتاب اختر

غالب اپنی شخصیت کے آئینے میں۔ آل احمد سرور

غالب کا تصور غم۔ اوصاف احمد

غالب کی اردو غزل۔ سید احمد

مرزا غالب بہ حیثیت نثر نگار۔ شجاعت علی سندیلوی

غالب کی شخصیت۔ شوکت سبزواری

غالب کی شاعری میں تازگی

اور زندگی کا راز۔ | ظ۔انصاری

غالب کی فارسی شاعری۔ | محمد شکیل احمد

غالب ایک مطالعہ۔ | محمد سلیم شبنم

۳۹۰۔ غالب نام آور | ادارہ اردو، کراچی | انجمن ترقی اردو، پاکستان، کراچی | ۱۹۶۹

سہ ماہی اردو میں شائع شدہ مضامین کا انتخاب

حرفے چند ، غالب کی خودنوشت

نسب نامہ غالب از راقم دہلوی۔ مرزا رفیق بیگ

عہد و سوانح غالب۔ ڈاکٹر محمد اشرف،

غالب سے متعلق ۱۸۶۸ء کا ایک انگریزی خط۔ ڈاکٹر سید سجاد

غالب اور دربار رامپور۔ مالک رام

روئداد مقدمہ غالب۔ عبدالحق

۱۸۵۷ء اور غالب۔ گوپی چند نارنگ

غمگین اور غالب۔ محمد مسعود احمد

محاسن کلام غالب۔ عبدالرحمان بجنوری

غالب۔ پروفیسر آل احمد سرور

غالب کا فلسفہ۔ سید ہاشمی فرید آبادی

غالب کا فن اور اس کا نفسیاتی پس منظر۔ اختر اورینوی

کلام غالب اور اردو کی شرحیں۔ سید ہاشمی فرید آبادی

میخانہ آرزو سر انجام۔ مسلم ضیائی

مثنوی ابر گہربار۔ تحسین سروری

۳۹۱۔ غالب نام آورم — مجلس یادگار غالب، حیدر آباد، پاکستان — فروری ۱۹۶۹

بجنوری سے نیاز جالندھری تک کی تحریروں کے اقتباس اور

غالب کے منتخب اشعار — ۹۲ صفحے

۳۹۲۔ گفتۂ غالب — ڈاکٹر محمد سیادت نقوی — غالب انسٹی ٹیوٹ، نئی دہلی — ۱۹۹۴

سات مضامین کا مجموعہ — ۱۶۸ صفحے

۳۹۳۔ گنجینۂ غالب — پبلیکیشنز ڈویژن، دہلی — فروری ۱۹۶۹

رسالہ آجکل میں شایع شدہ مضامین کا انتخاب، — ۱۸۶ صفحے

کچھ غالب کے بارے میں۔ امتیاز علی عرشی،

نواب میر تراب علی خاں۔ مالک رام،

غالب اور ذال فارسی۔ قاضی عبدالودود،

غالب کی شاعری کے بعض خاص پہلو۔ غلام رسول مہر،

غالب کا قیام آگرہ اور تذکرہ سرور۔ خواجہ احمد فاروقی،

مرزا غالب سے ایک ملاقات۔ مختار الدین احمد،

مرزا غالب کے چار خط۔ سید احتشام حسین،

ابر گہر بار۔ ظ۔ انصاری،

غالب کا تنقیدی شعور۔ اعجاز حسین،

نوادر غالب۔ نثار احمد فاروقی،

غالب کی ایک مہر۔ مختار الدین احمد،

غالب کے خطوط کی تاریخیں اور ترتیب۔ سید قدرت نقوی،

غالب خیام کے رنگ میں۔ حسن عسکری پلکھنوی،

غالب اور قید۔ مرتضا حسین،

۳۹۴۔ مقالات بین الاقوامی غالب سمینار (اردو) — ڈاکٹر یوسف حسین خاں — غالب انسٹی ٹیوٹ، نئی دہلی — ۱۹۶۹

۱۹۶۹ء کے سمینار کے سولہ مقالے

بہ شمول پیش لفظ — ۳۵۶ صفحے

۳۹۵۔ (۱) نقد غالب — ڈاکٹر مختار الدین احمد — انجمن ترقی اردو ہند، علی گڑھ — جون ۱۹۵۶

غالب کے فن سے متعلق علی گڑھ میگزین کے غالب نمبر ۱۹۴۹ء

میں چھپے ہوئے مضامین

مقدمہ — پروفیسر آل احمد سرور

غالب کا تفکر۔ سید احتشام حسین

غالب کی عظمت۔ آل احمد سرور

غالب معتقد میر۔ سید عبداللہ

غالب کی شاعری میں حسن و عشق۔ حمید احمد خاں

غالب کی عشقیہ شاعری۔ عبادت بریلوی

غالب کا نظریۂ شعر۔ ڈاکٹر وحید قریشی

غالب کی فنکاری۔ اختر اورینوی

غالب کی شاعری کے چند بنیادی عناصر۔ غلام رسول مہر

غالب اور عصر جدید۔ خلیل الرحمان اعظمی

دیوان ناظم میں غالب کا حصہ۔ شیخ محمد اکرام

کوئی بتلاؤ کہ ہم بتلائیں کیا۔ رشید احمد صدیقی

اردو شاعری میں غالب کی اہمیت۔ آفتاب احمد

مرزا غالب۔ مالک رام

غالب بہ حیثیت محقق۔ قاضی عبدالودود ۵۷۲ صفحے

(۲) نقد غالب ڈاکٹر مختار الدین احمد الوقار پبلکیشنز، لاہور ۱۹۹۵

مع مقدمہ۔ پروفیسر آل احمد سرور ۳۶۸ صفحے

۳۹۶۔ نقش ہائے رنگ رنگ قمر اعظم ہاشمی غالب صد سالہ تقریبات کمیٹی، پٹنہ یونیورسٹی، پٹنہ

لیبل لیتھو پریس، پٹنہ ۱۹۶۹

ان مقالوں، نظموں وغیرہ کا مجموعہ جو غالب سمیناروں میں پڑھے گئے ۲۵۲ صفحے

۳۹۷۔ نقش ہائے رنگ رنگ (مضامین) اخلاق حسین عارف

۳۹۸۔ نقوش غالب ڈاکٹر سید معین الرحمان الوقار پبلکیشنز لاہور ۱۹۹۵

۳۸۹ صفحے

۳۹۹۔ نقوش غالب　　ایجوکیشنل بک ہاؤس علی گڑھ　　۱۹۷۲

کہتے ہیں کہ......۔از　ڈاکٹر شیام لال کالڑا (عابد) پیشاوری　ص ۲۰۱ تا ۳۱۰

اس کے علاوہ گیان چند جین وغیرہ کے کئی مضامین

۴۰۰۔ نقوش غالب　　سرگودھا اکادمی، سرگودھا

غالب سے متعلق مقالوں کا مجموعہ

۴۰۱۔ نوائے غالب　　ڈاکٹر حکم چند نیر　　بنارس ہندو یونیورسٹی بنارس　　۱۹۶۹

غالب کے حالات، ان کے کلام اور خطوں کا انتخاب　　۱۸۰ صفحے

۔صد سالہ یادگار غالب کمیٹی، بنارس ہندو یونیورسٹی، بنارس

مرزا غالب،　　پیغامات

اپنی بات۔　　ڈاکٹر حکم چند نیر،

غالب کون ہے۔　　ڈاکٹر رام آسرا راز

مرزا غالب کی شاعری۔ ڈاکٹر دیوراج،

انتخاب کلام غالب، انتخاب خطوط غالب

۴۰۲۔ مجموعہ مضامین　　مرتب: پروفیسر ظہیر احمد صدیقی　　غالب اکیڈمی، نئی دہلی　　۱۹۹۷

مختلف رسالوں میں شائع شدہ مضامین کا انتخاب

کتاب کا نام ابھی متعین نہیں ہوا۔

کتاب تین جلدوں میں ہوگی

پہلی جلد کے مضامین کی فہرست:

پیش لفظ	پروفیسر ظہیر احمد صدیقی
دیباچہ	ڈاکٹر عقیل احمد
غالب کے باقیات الصالحات	نادم سیتاپوری

غالب کا قیام آگرہ اور سن ولادت	پروفیسر خواجہ محمد حامد
غالب اور قومی دفاتر خانہ	سید اکبر علی ترمذی
غالب عہد و سوانح غالب	کے۔ ایم اشرف
غالب کا سن ولادت	ثمینہ شوکت
احوال غالب کی گم شدہ کڑیاں	غلام رسول مہر
غالب اور دربار رام پور	مالک رام
جانشینی غالب کا مسئلہ	یوسف بخاری
مرزا غالب حالات عادات خصائل	مالک رام
غالب اور عوارض	ڈاکٹر مناظر عاشق ہرگانوی
غالب اور طب قدیم	مولانا حکیم محمد احمد صاحب برکاتی
غالب کے ادبی معرکے	مالک رام
غالب کا ماحول	کوثر چاندپوری
ملا عبدالصمد (استاد غالب)	مالک رام
غالب پر سکہ کا الزام اور اس کی حقیقت	مالک رام
غالب اور دربار اودھ	شیخ تصدق حسین
غالب اور میرٹھ	شوکت سبزواری
غالب کے بہاری شاگرد	ڈاکٹر خالد رشید صبا
مرزا غالب کے بنارسی تلامذہ	خیر بہوروی
غالب کے ایک باکمال شاگرد	حنیف نقوی
ولایت علی خان ولایت و عزیز	
غالب اور بہار	قاضی عبدالودود

خوب چند ذکا اور مرزا غالب	خواجہ احمد فاروقی
غالب کے افغان دوست اور شاگرد	خان غازی کابلی
سالک اور غالب	تحسین سروری
غالب اور مفتی محمد عباس	مرتضیٰ حسین فاضل لکھنوی
غالب اور مفتی میر محمد عباس	مختار الدین احمد

۱۷۔ دیوانِ غالب

۴۰۳۔(ا)دیوان اسد اللہ خاں به اہتمام سید عبدالغفور سید المطابع عرف شعبان ۱۲۵۷ھ
صاحب غالب تخلص مطبع سید الاخبار، دہلی اکتوبر ۱۸۴۱ء
مالک: سید محمد خاں بہادر

دیباچہ غالب (فارسی) ص ۳۔۵
غزلیں ص ۹۵ تک، قصیدے ص ۹۹ تک
قطعات ورباعیات ص ۱۰۳ تک
تقریظ نوشتہ نواب ضیاءالدین احمد خاں نیر درخشاں (۱۲۵۴ھ/۱۸۳۹ء)
۔ تقریظ میں شعروں کی تعداد ۱۰۷۰، بصورت موجودہ ۱۰۹۳
۔ تین شعر مکرر لکھے ہیں اس لیے صحیح تعداد ۱۰۹۶
غلط نامہ ص ۱۰۹

(۲)دیوان اسد اللہ خاں مع پیش لفظ از کالی داس گپتا رضا ومل پبلیکیشنز، بمبئی ۱۹۸۶
صاحب غالب تخلص (عکسی) ۱۰۹ صفحے

۴۰۴۔ دیوان اردو مرزا مطبع دار السلام جمادی الاول ۱۲۶۳ھ
اسد اللہ خان غالب عرف مطبع صادق الاخبار، دہلی مئی ۱۸۴۷ء
۔ بہ تصحیح غالب و بہ اہتمام نورالدین احمد لکھنوی
۔ مع تقریظ نیر درخشاں
بیسنی روٹی والا دو شعر کا قطعہ اور چودہ شعر کی غزل "جاں کے لیے" بھی شامل
۔کل شعر ۱۱۵۸ کل ۹۸ صفحے

۴۰۵۔ درس غالب   مرتب: پیرزادہ ابراہیم محمد حنیف   اردوے معلا اکادمی، لاہور   ۱۹۳۸
حجازی پریس لاہور

۔ مطبع دارالسلام کا مطبوعہ متن،
۔ قدیم و جدید کلام کا مکمل مجموعہ۔ برائے طلبا۔ بہ التزام حرکات
۔ کتابت میں سررشتہ تعلیم کے سسٹم پر عمل کیا گیا ہے   ۱۹۹ صفحے

۴۰۶۔ دیوان غالب   بہ اہتمام امو جان   مطبع احمدی، دہلی، شاہدرہ   ۲۰ محرم ۱۲۷۸ھ
۔ مع تقریظ نیر درخشاں ۲۹ جولائی ۱۸۶۱ء   ۲۹ جولائی ۱۸۶۱ء
۔ اغلاط سے پر   ۔ کل ۷۹۶ اشعار   ۔ کل ۸۸ صفحے

۴۰۷۔ دیوان غالب۔ بہ اہتمام منشی شیو نراین   مطبع منشی شیو نراین عرف   ۱۰ ۱۲۸۰ھ
مطبع مفید خلائق آگرہ   ۱۸۶۳ء
۔ مطبع احمدی کے مطبوعہ متن کی نقل   ۱۰۴ صفحے
۔ ایک شعر سہواً چھوٹ گیا ہے۔   کل ۷۹۵ اشعار
۔ بقول مالک رام یہ اس قلمی نسخے پر مبنی ہے جو غالب نے نواب یوسف علی خاں
کی خدمت میں بھیجا تھا اور جو اب رضا لائبریری رامپور میں محفوظ ہے

۴۰۸۔ دیوان غالب۔ مع خاتمۃ الطبع از مرزا تفتہ   مطبع نظامی، کانپور   ذی الحجہ ۱۲۷۸ھ
محمد عبدالرحمان بن حاجی محمد روشن خاں   جون ۱۸۶۲ء
۔ یہ ۱۸۶۱ء کا مطبوعہ متن ہے اور اس نسخے پر مبنی ہے جس کی
محمد عبدالرحمن خود غالب سے تصحیح کی تھی
یہ درخشاں کی تقریظ شامل نہیں ہے
۔ کل ۱۰۲ اشعار   ۱۰۲ صفحے

۴۰۹۔ دیوان غالب پیش لفظ، کالی داس گپتا رضا ومل پبلکیشنز، بمبئی جنوری ۱۹۸۷
(چوتھا ایڈیشن) یہ مطبع نظامی کانپور کے مطبوعہ نسخے کا عکسی ایڈیشن ہے ۱۰۴ صفحے

۴۱۰۔ (۱) دیوان غالب اردو مرتب: مالک رام آزاد کتاب گھر، دلّی مارچ ۱۹۵۷ پہلی بار
۔ مطبع نظامی کانپور کے مطبوعہ متن کے مطابق،
مع مقدمہ مرتب۔ ۳۶ صفحے
۔ غالب کا سہرا اور چار شعر اردوے معلا کے بھی شامل کیے گیے ہیں۔
شعروں کی تعداد ۱۸۱۸ ۳۵۹ صفحے
۔ متن کی تصحیح کی ہے لیکن اس کی نشاندہی نہیں کی ہے۔

(۲) ایضاً مرتب: مالک رام ازاد کتاب گھر، دہلی ۱۹۶۰ دوسری بار
۳۵۹ صفحے

(۳) ایضاً۔ صدی ایڈیشن ایضاً صدسالہ یادگار غالب کمیٹی، دہلی فروری ۱۹۶۹
لبرٹی آرٹ پریس، دلّی
شروع میں صرف دو صفحے کا تعارف

(۴) ایضاً۔ صدی ایڈیشن مرتب: مالک رام ازاد کتاب گھر، دہلی

(۵) دیوان غالب مرتب: مالک رام لاہور ۱۹۷۶
۲۱۶ صفحے

(۶) دیوان غالب اردو مرتب: مالک رام غالب انسٹی ٹیوٹ، نئی دلّی ۱۹۷۹
سود لیتھو پریس، دہلی

سرورق کا اندراج:
"دیوان غالب کا یہ نسخہ مطبع نظامی کانپور کے نسخے پر مبنی ہے جو ۱۸۶۲ء
میں شائع ہوا تھا۔ یہ غالب کا سب سے آخری صحیح کردہ متن ہے اور

اس میں کلام بھی سب سے زیادہ ہے۔"

توقیت غالب ایک صفحہ ، عرض ناشر: محمد یونس سلیم ایک صفحہ

تعارف: مالک رام ۷۔۸ ، دیباچہ فارسی۔ غالب ۹۔۱۰

دیوان ۱۱۔۲۱۶۔ متن کے ساتھ کوئی حاشیہ نہیں

اس میں ۱۸۱۸ شعر ہیں اور ضمیمہ کے طور پر سہرا بھی شامل کیا گیا ہے۔

۴۱۱(۱) دیوان غالب مع تعارف از غالب انسٹی ٹیوٹ، نئی دہلی فروری ۱۹۸۶
(اردو) محمد شفیع قریشی ۲۴۰ صفحے

مطبع نظامی کانپور کے متن کے ساتھ نسخۂ حمیدیہ کا کلام بھی شامل

(۲) ایضاً محمد شفیع قریشی پروگریسیو بکس، لاہور مئی ۱۹۹۲

(۳) ایضاً ایضاً مکتبہ فیاض، لاہور اکتوبر ۱۹۹۳

۴۱۲(۱) دیوان غالب مرتب: مولانا حامد علی خاں مجلس یادگار غالب ۱۹۶۹
۲۱۹ صفحے پنجاب یونیورسٹی، لاہور

مطبع نظامی کانپور کے متن کی متداول نسخوں کی مدد سے تصحیح کی ہے۔

(۲) دیوان غالب مولانا حامد علی خاں پنجاب یونیورسٹی، لاہور ۱۹۸۰
۲۵۶ صفحے

(۳) ایضاً ایضاً الفیصل ناشران و اپریل ۱۹۹۵
تاجران کتب، لاہور

۴۱۳۔(۱) دیوان غالب نورالحسن نقوی مکتبہ الفاظ علی گڑھ ۱۹۸۰
(نسخہ حامد علی خاں)

مقدمہ از نقوی ص ۳۔۲۴

دیباچہ فارسی غالب ص ۲۵

دیوان۔ کہیں کہیں حاشیے بھی ہیں۔ ص ۲۷ تا ۲۵۵

(۲) ایضاً نور الحسن نقوی مکتبہ الفاظ علی گڑھ ۱۹۹۳
مقدمہ از نور الحسن نقوی ایجوکیشنل بک ہاوس علی گڑھ
دیباچہ از غالب ۲۷۱ صفحے

(۳) ایضاً نور الحسن نقوی ایجوکیشنل بک ہاوس علی گڑھ ۱۹۹۶
۲۷۱ صفحے

۴۱۴۔(۱) دیوان غالب مع پیش نامہ از کتاب نگر، لکھنو جنوری ۱۹۵۸
پروفیسر احتشام حسین تنظیم پریس، لکھنو
۔مرزا غالب کے صحیح کیے ہوے مطبع نظامی کانپور کے نسخے کے مطابق
۔پاکٹ ایڈیشن ۱۷۶ صفحے

(۲) دیوان غالب پروفیسر سید احتشام حسین کتاب نگر، لکھنو ۱۹۷۲

۴۱۵۔(۱) دیوان غالب مرتب: آغا محمد طاہر ازاد بکڈپو، دہلی ۱۳۵۵ھ
(طاہر ایڈیشن) نبیرۂ آزاد لیبل آرٹ پریس، دہلی ۱۹۳۶ء
متن مرتب کے نانا نواب حسین مرزا کے ہاتھ کے لکھے ہوے اس
نسخے پر مبنی جسے خود غالب نے پڑھکر اپنی مہر اور دستخط سے مزین
کیا تھا ۱۴۷ صفحے

(۲) ایضاً آغا محمد طاہر اردو اکیڈیمی، سندھ، کراچی ۱۹۶۸ تیسری بار

(۳) ایضاً ایضاً ماہنامہ کتاب لاہور۔ غالب نمبر فروری ۱۹۶۹
۱۹۳۶ء کا مطبوعہ مکمل متن
مع تمہید و تعارف و حیات غالب سنین کے آئینے میں از گوہر نوشاہی
دیباچہ طبع اول از آغا طاہر

(۴)ایضاً ۔ مرتب: ڈاکٹر گوہر نوشاہی سنگ میل پبلکیشنز، لاہور فروری ۱۹۶۹
نسخۂ طاہر ۱۹۲ صفحے

(۵)دیوان غالب ۔ نسخۂ طاہر مرتب: ڈاکٹر گوہر نوشاہی لاہور ۱۹۸۰
۱۵۸ صفحے

۴۱۶۔ (۱)دیوان غالب مرتب: ڈاکٹر یوسف حسین خاں غالب انسٹی ٹیوٹ، نئی دہلی ۱۹۷۷
۱۵۶ صفحے

وہ متن جو غالب نے نواب یوسف علی خاں والی رامپور کی خدمت میں
بھیجا تھا، مع نسخۂ حمیدیہ

(۲) دیوان غالب ڈاکٹر یوسف حسین خاں و غالب انسٹی ٹیوٹ، نئی دہلی ۱۹۷۷
پاپولر ایڈیشن نثار احمد فاروقی
مع مقدمہ و فرہنگ الفاظ

۴۱۷۔۔(۱) دیوان غالب جدید مرتب: مفتی محمد انوار الحق مفید عام اسٹیم پریس، آگرہ ۱۹۲۱
المعروف بہ نسخہ حمیدیہ
۵۔ صفر ۱۲۳۷ھ کے لکھے ہوئے اس مخطوطے کے مطابق جو
۱۸۲۱ء
میاں فوجدار محمد خاں (بھوپال) کے کتب خانے میں دستیاب ہوا تھا۔

تمہید از مفتی محمد انوار الحق ص ۳ تا ۳۱
مقدمہ از ڈاکٹر عبدالرحمان بجنوری ص ۳۳ تا ۱۳۹
متن (کل ۱۸۸۳ شعر) ص ۱ تا ۳۰۲

(۲)ایضاً (عکسی) مرتب مفتی محمد انوار الحق اترپردیش اردو اکادمی، لکھنؤ ۱۹۸۲
المعروف بہ نسخہ حمیدیہ

نسخہ مطبوعہ ۱۹۲۱ء کا پہلا فوٹو افسٹ ایڈیشن

مع پیش لفظ از محمود الہی

(۳) ایضاً مرتب: مفتی محمد انوار الحق مدھیہ پردیش اردو اکیڈمی، بھوپال ۱۹۸۲

نسخۂ حمیدیہ نسخہ مطبوعہ ۱۹۲۱ء کا دوسرا ایڈیشن

۴۱۸۔(۱) دیوان غالب مرتب: پروفیسر حمید احمد خاں مجلس ترقی ادب، لاہور جولائی ۱۹۶۹

نسخۂ حمیدیہ ۲۹۰ صفحے پہلی بار

(۲) ایضاً ایضاً ایضاً مئی ۱۹۸۳

نسخۂ حمیدیہ

دوسری بار

دیباچہ از پروفیسر حمید احمد خاں	ص ۱۷	تا	۲۹
متن مع حواشی	ص ۱	تا	۲۹۰
غلط نامہ	ص ۱	تا	۴

۴۱۹۔ غالب کا منسوخ دیوان مرتب مسلم ضیائی ادارۂ یادگار غالب، کراچی مارچ ۱۹۶۹

وہ کلام جو متداول دیوان میں شامل نہیں ہے

مآخذ اور اختلافات نسخ کی بھی نشاندہی کی ہے ۳۴۳ صفحے

۴۲۰۔ مجموعۂ نیرنگ (نسخۂ حمیدیہ) ۱۹۶۶

۴۲۱۔ نے ناشنیدۂ غالب مرتب اکبر رضا جمشید بک ایمپوریم، پٹنہ ۱۹۶۸

لیتھو آرٹ پریس، پٹنہ ۱۱۵ صفحے

نسخۂ حمیدیہ، نسخہ آسی اور نسخۂ عرشی سے ماخوذ

غالب کا غیر متداول کلام

۴۲۲۔ دیوان غالب مرتب ڈاکٹر وحید قریشی مجلس ترقی ادب، لاہور اگست ۱۹۶۹

۔ نسخۂ شیرانی تا صفحہ ۱۰۹ اب

حافظ محمود خاں شیرانی کے مملوکہ مخطوطے کا عکس

کوی حواشی نہیں۔

۔ صرف دو صفحوں کا پیش لفظ

۴۲۳۔ دیوان غالب بخط غالب مرتب اکبر علی خاں ادارہ یادگار غالب، رامپور ستمبر ۱۹۶۹

(نسخۂ عرشی زادہ) عرشی زادہ

۔ نودریافت نسخۂ بھوپال کا صفحہ بہ صفحہ عکس۔ دیدہ زیب

۔ دعوایہ ہے کہ یہ نسخہ ۱۲۳۱ھ میں غالب نے خود اپنے ہاتھ سے لکھا تھا۔

تعارف از پروفیسر آل احمد سرور ۹ ۔ ۱۰

ابتدائیہ ۱۲ ۔ ۱۳، مباحث ۱۴ ۔ ۳۱

یاد آورد۔ مخطوطے کے کلام کی قرات ۳۲ ۔ ۴۰

عکس مخطوطہ ۲ ۔ ۱۲۶

۴۲۴۔ (ا) بیاض غالب محمد طفیل نقوش پریس، لاہور ۱۹۶۹

(نودریافت، بخط غالب) پہلی بار

یہ مجلّہ نقوش کے غالب نمبر کا دوسرا حصہ

مباحث: بیاض غالب، دیوان غالب کا ایک نادر انتخاب۔

گل رعنا بخط غالب (عکسی)، دو غیر مطبوعہ خط بنام غالب

غالب اور غنیۃ الطالبین، میخانۂ آرزو سر انجام

غالب کے سات فارسی خط اور صادقین کی تیرہ غیر مطبوعہ تصویریں

(۲) ایضاً محمد طفیل نقوش پریس، لاہور ۱۹۸۴دوسری بار
۳۷۲ صفحے

۴۲۵۔(۱)دیوان غالب مولانا نظام الدین حسین نظامی پریس بدایوں مارچ ۱۹۱۵
(معرّا) نظامی بدایونی ۲۸۴ صفحے پہلی بار
۔مع دیباچہ، سوانح غالب
۔مرزا کا فوٹو بھی شامل

(۲)دیوان غالب نظامی بدایونی نظامی پریس بدایوں ۱۹۲۲ چوتھی بار
مع حواشی ۲۴۶ صفحے
۔سید محمود کا ۱۸/اکتوبر ۱۹۱۹ء کا لکھا ہوا دیباچہ
۔مرتب کے لکھے ہوے چاروں ایڈیشنوں کے دیباچے

(۳) دیوان غالب نظامی بدایونی نظامی پریس، بدایوں ۱۹۲۳ پانچویں بار
(جیبی سایز) مع خودنوشت سوانح و فرہنگ غالب

۴۲۶۔(۱) دیوان غالب سید امیر حسن نورانی راجا رامکمار پریس، لکھنؤ اگست ۱۹۵۷
۔مع تصحیح و حالات زندگی غالب ۱۵۸ صفحے
۔یہ دیوان غالب مرتبہ آسی کا نیا ایڈیشن ہے۔ صرف حالات میں
معمولی ردوبدل کی گئی ہے۔

(۲) ایضاً سید امیر حسن نورانی راجا رامکمار پریس، لکھنو ۱۹۶۰

۴۲۷۔(۱) آثار غالب۔ مرتب: ڈاکٹر شیخ محمد اکرام تاج آفس، بمبئی ۱۹۴۴ پہلی بار
ارمغان غالب یعنی "غالب نامہ" کا تیسرا حصہ۔ اردو فارسی کلام ۳۲۰ صفحے
دیوان کی تاریخی ترتیب
اردو کلام کو پانچ ادوار میں تقسیم کیا ہے:

ریختہ	۱۸۰۷ء	تا	۱۸۲۱ء
خمخانۂ شباب	۱۸۲۱ء	تا	۱۸۲۷ء
بہار عجم	۱۸۲۷ء	تا	۱۸۴۷ء
نوائے ظفر	۱۸۴۷ء	تا	۱۸۵۷ء
چراغ سحری	۱۸۵۷ء	تا	۱۸۶۹ء

(۲) ارمغان غالب مرتب ڈاکٹر شیخ محمد اکرام فیروز سنز، لاہور ۱۹۵۷

مرکنٹائل پریس، لاہور دوسری بار

۴۲۸۔ (۱) دیوان غالب کامل۔ مرتب کالی داس گپتا رضا ساکار پبلیکشنز، بمبئی فروری ۱۹۸۸

تاریخی ترتیب سے

مقدمہ۔ ماخذ اور توقیت وغیرہ تا ص ۹۷

دیوان غالب۔ گیارہ ادوار میں تا ص ۳۶۷

اشاریہ تا ص ۴۰۰

(۲) ایضاً مرتب: کالی داس گپتا رضا انجمن ترقی اردو، ۱۹۹۴

پاکستان، کراچی دوسری بار

۴۲۹۔ دیوان غالب متداول مرتب: ڈکالی داس گپتا رضا ساکار پبلیکیشنز، بمبئی

تاریخی ترتیب سے ۱۵ر فروری ۱۹۹۱

۴۳۰۔ دیوان غالب مرتب: ڈاکٹر سید عبداللطیف حیدر آباد، دکن ۱۳۴۷ھ / ۱۹۲۸ء

۔ تاریخ وار

۔ ۱۹۲۸ء میں چھپنا شروع ہوا۔ ایک سو چھبیس صفحے چھپے تھے۔ مطبع میں

آگ لگ گئی اور وہ سب جل گئے۔

۔ سرورق پر "کتاب دوم۔ حصہ اول ۱۲۲۵ھ تا ۱۲۳۳ھ" تحریر ہے

۴۳۱۔(۱)دیوان غالب اردو مرتب مولانا امتیاز علی خاں عرشی انجمن ترقی اردو، ہند، علی گڑھ
(نسخۂ عرشی)
دسمبر ۱۹۵۸ پہلی بار

۔تمام اردو کلام تاریخی ترتیب سے
۔بارہ قلمی اور مطبوعہ نسخوں اور دیگر حوالوں کی مدد سے
۔خاص خاص شعروں کی شرح غالب کے لفظوں میں
۔چغتائی کی بنائی ہوئی اور غالب کی اصل تصویر بھی شامل

حصہ اول : گنجینۂ معنی ۔ غزلیں قصیدے، رباعی ۱۱۸ صفحے
حصہ دوم : نوائے سروش ۱۴۰ صفحے
حصہ سوم : یادگار نالہ۔ قطعے، مثنوی، قصیدے، مرثیے، سہرے
اور غزلیں ۵۴ صفحے

مرتب کا مقدمہ، اختلاف نسخ اور حواشی وغیرہ کل ۶۳۲ صفحے

(۲)دیوان غالب اردو مرتب: امتیاز علی عرشی انجمن ترقی اردو ہند، دہلی ۱۹۸۲
نسخۂ عرشی۔ نقش ثانی
دوسری بار

۔اس میں بعض اندراج اکبر علی خاں عرشی زادہ کے بھی

تقریب ز۔ح
مقدمہ ۱۔۱۶۰
گنجینہ معنی ۱۔۱۲۶ ، نوائے سروش ۱۲۷۔۳۴۷
یادگار نالہ ۳۵۹۔۴۴۲ ، یاد آورد ۴۴۳۔۴۵۷
استدراک ۴۵۹۔۵۲۴

۴۳۲۔(۱)دیوان غالب مرتب: غلام رسول مہر شیخ غلام علی اینڈ سنز، لاہور ۱۹۶۷
(عکسی) علمی پرنٹنگ پریس، لاہور

۔ بحد امکان سارا کلام جمع کرنے کی کوشش کی ہے۔

۔ متن کی صحت کا اہتمام کیا ہے

۔ کلام کی تاریخیں متعین کرنے کی سعی کی ہے۔

۔ ضمیموں میں غالب کا کمیاب کلام مع انتخاب نسخۂ حمیدیہ ۴۰۳ صفحے

(۲) ایضاً غلام رسول مہر حق برادرز، لاہور ۱۸۰ صفحے

۴۳۳۔ (ا) دیوان غالب مرتب: خان بہادر شیخ عبدالقادر گلزار محمدی سٹیم پریس، لاہور ۱۹۱۹
پاکٹ ایڈیشن بیرسٹر ایٹ لا ۳۵۲ صفحے

(۲) دیوان غالب ایضاً مطبع گلاب سنگھ، لاہور
پاکٹ ایڈیشن

۴۳۴۔ دیوان غالب۔ الناظر بک ایجنسی، لکھنو قبل ۱۹۲۲
پاکٹ ایڈیشن

۴۳۵۔ دیوان غالب مرتب محمد ہاشم اسٹار پاکٹ بکس سیریز، دہلی
پاکٹ ایڈیشن ۱۶۰ صفحے

۴۳۶۔ (ا) دیوان غالب مشورہ بک ڈپو، دہلی پہلی بار
پاکٹ ایڈیشن

(۲) ایضاً ایضاً جولائی ۱۹۶۰
پاکٹ ایڈیشن ۱۷۳ صفحے تیسری بار

۴۳۷۔ دیوان غالب (اردو) برائے مکتبہ جامعہ ملیہ مطبع ثقافت دہلی ۱۳۴۳ھ
پاکٹ ایڈیشن اسلامیہ، علی گڑھ بار دوم جنوری ۱۹۲۵

۔ کسی نے چپک لگا کر علی گڑھ کو دہلی بنا دیا ہے۔

۔ دیباچہ نوشتہ غالب بہ زبان فارسی

۔اسے ڈاکٹر ذاکر حسین نے چھپوایا تھا لیکن ان کا نام کہیں تحریر نہیں ہے

۔آخر میں "بیاض" کے لیے کئی ورق سادہ کل ۲۷۶ صفحے

۴۳۸۔(ا) دیوان غالب (اردو) بہ فرمایش میرزا عبدالغفار مطبع آفتاب برلن ۱۳۴۵ھ

پاکٹ ایڈیشن خاں افغانی ۱۹۲۶ء

۔وہی دیباچہ جو مطبع شرکت کاویانی کے نسخے میں

۔بطور مجموعی بالکل وہی جو مطبع شرکت کاویانی کا مطبوعہ نسخہ ہے

۔آخر میں بیاض کے لیے کئی ورق سادہ کل ۲۷۶ صفحے

۴۳۹۔ دیوان غالب مرتب پروفیسر سید مسعود حسن رضوی ادیب لکھنو ۱۹۵۸

۴۴۰۔(ا) دیوان غالب مرتب: م۔ع۔اسلام آئینہ ادب، لاہور ۱۹۶۴

۱۴۴ صفحے

(۲) ایضاً ایضاً ایضاً ۱۹۶۷

۱۴۴ صفحے

(۳) ایضاً ایضاً ایضاً ۱۹۸۲

ترمیم واضافہ کے ساتھ چوتھی بار

۴۴۱۔ دیوانِ غالب مرتب: بحر الہ آبادی مکتبہ پروین، الہ آباد ۱۹۵۸

مع مضامین اسرار کریمی پریس، الہ آباد

غالب کی مختصر سوانح ،غالب کی انانیت وانفرادیت از بحر الہ آبادی

محاسن کلام غالب از عبدالرحمان بجنوری،

غالب کی مقبولیت کے اسباب از شیخ محمد اکرام

غالب کی عشقیہ شاعری از مولانا الطاف حسین حالی

غالب کے تغزل میں شوخی کا پہلو از عبادت بریلوی

غم جاناں اور غم دوراں از عبادت بریلوی، ص ۱ تا ۹۶

دیوان غالب مع دیباچہ فارسی از غالب ص ۱ تا ۲۷۲

۴۴۲۔(۱) دیوان غالب مرتب: پروفیسر ملک حسن اختر مکتبہ میری لائبریری، لاہور ۱۹۵۷ پہلی بار

اردو کی مشہور ترین کتاب کا صحیح ترین نسخہ

اعراب کے ساتھ

مع دیباچہ فارسی غالب

(۲) دیوان غالب مرتب: پروفیسر ملک حسن اختر مکتبہ میری لائبریری، لاہور ۱۹۶۹

(اضافوں کے ساتھ) دوسری بار

دیباچہ فارسی غالب۔ ص ۴

غالب کی شاعری۔ مختلف نقادوں کی رایوں کے اقتباس

از پروفیسر ملک حسن اختر ص ۵۔۱۶

دیوان غالب ص ۱۷۔۱۵۲

(۳) ایضاً مرتب: ملک حسن اختر مکتبہ میری لائبریری، لاہور ۱۹۷۵ تیسری بار

۴۴۳۔ دیوان غالب مرتب: خورشید زہرا لاہور ۱۹۶۹

۴۴۴۔ دیوان غالب مرتب رخسانہ نگہت مکتبہ عالیہ، لاہور ۱۹۷۸

۴۴۵۔ دیوان غالب بہ اہتمام اس ریاض الدین الیکٹرک ابوالعلائی ستمبر ۱۹۲۷

(حوض و حاشیہ پر) پریس، آگرہ ۲۰ صفحے

۴۴۶۔(۱) دیوان غالب۔ مرتب: رفیق زکریا مکتبہ جامعہ لمیٹڈ بمبئی نومبر ۱۹۶۹

صدی ایڈیشن

(۲) دیوان غالب مرتب رفیق زکریا مدینہ پبلشنگ کمپنی کراچی

۴۴۷۔ دیوان غالب مرتب خالد شریف ماورا پبلشرز، لاہور ۱۹۸۳
۱۹۲ صفحے

۴۴۸۔ دیوان غالب بہ اہتمام شمیم جہاں انجمن ترقی اردو، ہند، نئی دہلی ۱۹۸۹
(نسخۂ انجمن)

۴۴۹۔ دیوان غالب مرتب صفدر حسین الحمد پبلکیشنز، لاہور دسمبر ۱۹۹۰

۴۵۰۔ دیوان غالب مرتب طاہر تونسوی نسیم بک ڈپو، لکھنو ۱۹۷۸

۴۵۱۔ دیوان غالب مرتب پروفیسر عبدالقادر سروری تاج اکیڈمی، حیدر آباد اکتوبر ۱۹۶۰

۴۵۲۔ (۱) دیوان غالب بہ اہتمام عنایت اللہ تاج کمپنی لمیٹڈ، لاہور یکم جولائی ۱۹۳۸
مع تعارف ۳۱۲ صفحے
۔ڈی لکس، عکسی، آٹھ رنگوں میں، بڑا سایز
۔ صحت املا کے اہتمام کے ساتھ

(۲) ایضاً بہ اہتمام عنایت اللہ تاج کمپنی لمیٹڈ، لاہور ۱۹۳۸
۔ڈی لکس، عکسی، رنگین، چھوٹا سایز

۴۵۳۔ دیوان غالب مرتب سید مرتضا حسین فاضل لکھنوی لاہور ۱۹۶۷
تین جلدوں میں مع مقدمہ ۱۴۰ صفحے

۴۵۴۔ دیوان غالب تقدیم: فرخ جلالی خدا بخش اورینٹل پبلک ۱۹۹۶
لائبریری، پٹنہ

۴۵۵۔ دیوان غالب گوشہ ادب، لاہور ۱۹۵۰
(ٹایپ میں) انشا پریس لاہور
۔گردپوش پر نسخہ نظامی بدایوں والی غالب کی تصویر ۲۲۵ صفحے

۴۵۶۔ دیوان غالب مرتب: شاہ فیاض عالم گوشۂ ادب لاہور ۱۹۵۵
۲۳۰ صفحے

۴۵۷۔ دیوان غالب گوشۂ ادب لاہور
۲۸۵ صفحے

۴۵۸۔ دیوان غالب دیباچہ از مظفر علی سید نیا ادارہ، لاہور

۴۵۹۔ دیوان غالب مرتب ڈاکٹر سید معین الرحمان جلال انور شیر اکیڈیمی، لاہور جون ۱۹۷۶

۴۶۰۔ (۱) دیوان غالب مرتب: محمد شفیع الدین نیر انجمن ترقی اردو، ہند علی گڑھ ۱۹۵۶

(۲) ایضاً ایضاً آزاد کتاب گھر، دہلی ۲۳۹ صفحے

۴۶۱۔ انداز بیان غالب مرتب: خواجہ الیاس اختر کوہ نور آرٹ پریس کلکتہ جولائی ۱۹۶۹
یعنی دیوان غالب مع قادر نامہ

۔بہت خوبصورت مع چند تصاویر کے

۔اردو، انگریزی اور بنگالی تینوں خطوں میں

۔آخر میں تینوں زبانوں میں چند الفاظ کی فرہنگ

۴۶۲۔ (۱) دیوان غالب مرتب سردار جعفری ہندستانی بک ٹرسٹ ۱۹۵۸
(خاص ایڈیشن) کیتان بھون، بمبئی ۷۰۴ صفحے

۔اردو، ہندی دونوں خطوں میں

۔ہندی میں سات آٹھ ہزار لفظوں کی فرہنگ

۱۹۵۹ء میں اعلا طباعت کے لیے حکومت ہند نے پہلا انعام دیا

۔متن مطابق دیوان غالب مرتبہ مالک رام

۔دیباچہ مرتب۔ غالب کی شخصیت اور شاعری

(۲)دیوان غالب مرتب سردار جعفری ہندوستانی بک ٹرسٹ، بمبئی ۱۹۵۸
(عام ایڈیشن)

۴۶۳۔ مرزا اسد اللہ خان غالب دہلوی کا دیوان برصغیر کے غالباً ہر قابل ذکر مطبع سے چھپتا رہا ہے۔ جن اشاعتوں کا حال راقم کو معلوم ہو سکا یہ ہیں:

(۱) الہ آباد۔رام نراین لعل بکسیلرز ۱۹۲۵،۱۹۴۶،۱۹۵۵

(۲)امرتسر آرٹ پریس (سنہ ندارد)

(۳) حیدر آباد، دکن الیاس ٹریڈرس ۱۹۷۷(۔طالبعلموں کے لیے ۱۶۰ صفحے)

مطبع اورینٹل ورکس (سنہ نامعلوم)

(۴) دہلی جوہر ہند پریس۔باہتمام منشی جی نارائن۔نومبر ۱۹۸۹

جہانگیر بکڈپو سنہ ندارد

جید برقی پریس ۱۹۵۸

مطبع چشمہ فیض ۱۸۸۶

حالی پبلشنگ ہاوس ۱۹۵۹

مطبع فاروقی سنہ ندارد

فرید اینڈ کو (۱۲۶ صفحے)

کوہ نور پریس (نیو تاج اوفس) ۱۴۲ صفحے

مکتبہ جامعہ لمیٹڈ ۱۹۲۳

مہالکشمی پریس سال نامعلوم

میور پریس ۱۸۸۱(حوض و حاشیے پر، ۲۷ صفحے)،

۱۸۸۲(حوض و حاشیے پر، ۱۷ صفحے)

(۵) کانپور۔

مطبع قیومی۔ سال نامعلوم

مطبع مجتبائی ۱۳۴۱ھ حوض وحاشیہ پر، ۶۰ صفحے، مع دیباچہ فارسی غالب
۱۹۲۲ء

مجیدی پریس۔ اگست ۱۹۱۴(۱۲۰ صفحے)،

۱۳۳۷ھ / ۱۹۱۹ء۔ حوض وحاشیے پر ۶۸ صفحے مع دیباچہ غالب فارسی

حاشیہ پر ۶۸ صفحے مع دیباچہ فارسی غالب' ۱۹۲۲، ۱۹۲۶

نولکشور پریس۔ ۱۳۰۴ھ / ۱۸۸۶ء،

۱۳۲۰ھ / فروری ۱۹۰۳ء (۱۰۴ صفحے)،

۱۳۳۲ھ / ۱۹۱۴ء (۱۰۴ صفحے)

(۶) کراچی ۔دانشکدہ۔ ۱۹۶۴،

تاج آرٹ پریس (۲۱۳ صفحے)، محرابِ ادب

(۷) لاہور۔ شیخ الٰہی بخش محمد جلال الدین (۳۵۰ صفحے)،

شیخ برکت علی اینڈ سنز (۱۶۰ صفحے)

تعلیمی پریس،

ستار پبلکیشنز۔ ۱۹۶۷

شیخ جان محمد اللہ بخش۔ جنوری ۱۹۳۷ (دیوان غالب اردو مع ضمیمہ)

شیخ ظفر سنز (۱۶۰ صفحے)

علمی پرنٹنگ پریس،

شیخ غلام علی اینڈ سنز (۹۶ صفحے)

شیخ مبارک علی ۱۹۲۷

فیروز پرنٹنگ ورکس ۱۹۲۳

مرغوب ایجنسی پبلشرز (۲۳۲ صفحے)

کارواں بک ہاوس ۱۹۶۳

مطبع مفید عام۔ ۱۹۰۵، ۱۹۱۲، ۱۹۱۹

مکتبہ علوم وفنون ۱۹۸۴ (۱۶۰ صفحے)

ہند پبلشرز

(۸) لکھنو

مطبع منشی تیج کمار جون ۱۹۵۱ (غالب کے حالات اور دیباچہ فارسی غالب۔ ۱۵۸ صفحے)

جون ۱۹۷۶ میں بارہویں بار

دانش محل ۱۹۶۸ (صدسالہ ایڈیشن۔ ۱۸۴ صفحے)

راجا رامکمار پریس۔

صدر محبس پریس۔ اپریل ۱۸۸۲

نامی پریس۔ جنوری ۱۸۹۱، مارچ ۱۸۹۸، ۱۹۰۱،

جمادی الاول ۱۳۲۹ھ آٹھویں بار (۱۱۶ صفحے)

مئی ۱۹۱۱ء

۱۹۱۴، جنوری ۱۹۲۶، نومبر ۱۹۳۰

نولکشور پریس نومبر ۱۸۷۳ (۱۰۳ صفحے)،

اگست ۱۸۷۷ (۱۰۳ صفحے)، ۱۸۷۹،

جولائی ۱۸۸۱، صفر ۱۳۰۱ھ / دسمبر ۱۸۸۳ء (۱۰۳ صفحے)، جون ۱۹۲۵،

۱۹۴۳ء ۱۹۴۴ء جنوری ۱۹۴۷ء ۱۹۵۱ء ۱۹۵۲ء
اگست ۱۹۵۷ء، اگست ۱۹۶۰ء۔

(۹) میرٹھ مطبع گیان پرکاش ۱۸۹۴ـ۹۵

۱۸۔ متفرق تصانیف اور مجموعے

۴۶۴۔(۱) قادر نامہ — مطبع سلطانی، دہلی — ۱۲۷۲ھ / دسمبر ۱۸۵۶ء — پہلی بار

غلام رسول مہر اس کا مصنف مرزا غالب کو نہیں سمجھتے۔

(۲) قادر نامہ — مطبع العلوم، دہلی — ۲۶ر نومبر ۱۸۶۱ — دوسری بار

(۳) ایضاً — محبس پریس، دہلی — ۲۲۔ محرم ۱۲۸۰ھ / ۹۔ جولائی ۱۸۶۳ء — تیسری بار

یہ متن بطور مثنوی دیوان غالب نسخہ عرشی میں شامل کیا گیا۔

(۴) ایضاً — مطبع منشی مداری لال، لاہور — اکتوبر ۱۸۷۳

۔زین العابدین خاں عارف کے بیٹوں کی تعلیم کے لیے

۔۱۳۷ شعر، دو غزلیں اور ایک قطعہ — ۸ صفحے

(۵) قادر نامہ — مطبع نظامی، کانپور — ۱۲۹۵ھ / ۱۸۷۸ء

(۶) ایضاً — ایضاً — ۱۲ صفحے — ۱۳۰۲ھ / ۱۸۸۵ء

(۷) ایضاً — مطبع منشی مداری لال، لاہور — ۱۸۹۱

(۸) ایضاً — مطبع نظامی کانپور — ۲۸ فروری ۱۸۹۱

(۹) قادر نامہ غالب — مطبع فیض محمدی، لکھنو — ۱۸۹۲

(۱۰) ایضاً — مصری لال پریس، ہاتھرس — ۱۸۹۶

(۱۱) ایضاً — بہ اہتمام سید حسن باقر منیجر و منصرم — مطبع انوری، لکھنو — دسمبر ۱۹۰۳

(۱۲) قادر نامہ ہلالی اسٹیم پریس، سادھواڑہ ۱۹۰۷
(۱۳) ایضاً مطبع قیومی، کانپور ۱۹۱۱
(۱۴) ایضاً ابوالعلائی الکٹرک پریس، دہلی ۱۹۲۷
(۱۵) ایضاً مرزا غالب لکھنو ۱۹۳۰
(۱۶) ایضاً فیروز سنز پرنٹنگ ورکس، لاہور ۱۹۴۶
(۱۷) ایضاً مطبع جان جہاں، دہلی

۴۶۵۔ قادر نامہ مع تمہید از ڈاکٹر سید سجاد جون ۱۹۲۹

۔ متن مطابق مطبوعہ مطبع سلطانی دہلی

۔ مجلّہ عثمانیہ حیدر آباد جلد ۳ نمبر ۱۰ بابت جون ۱۹۲۹ء میں شامل

۴۶۶۔ ایضاً مرتب: تحسین سروری مکتبہ نیاراہی، کراچی جنوری ۱۹۵۹

"پہلی بات" کے تحت اس کی اہمیت وافادیت سے بحث

۴۶۷۔ قادر نامہ غالب مرتب: ڈاکٹر محمد باقر مجلس یادگار غالب ۱۹۶۹

مع پیش لفظ پنجاب یونیورسٹی لاہور ۲ صفحے

۴۶۸۔ قادر نامہ غالب مرتب: عبدالقوی دسنوی سیفیہ کالج بھوپال فروری ۱۹۷۱

علوی پریس بھوپال ۳۱ صفحے

۴۶۹۔ قادر نامہ ڈاکٹر محمود الرحمان نیشنل بک فاؤنڈیشن، اسلام آباد ۱۹۹۲

۴۷۰۔ گل رعنا مرتب: مالک رام علمی مجلس دلی مئی ۱۹۷۰

۔ مولوی سراج الدین کلکتہ کی فرمائش سے ۱۸۲۸ء میں خود غالب کا لیا
ہوا ان کے فارسی اور اردو کلام کا انتخاب

مقدمہ از مالک رام، دیباچہ از غالب

انتخاب کلام اردو و فارسی از غالب

حواشی		از مالک رام

کتابیات		۲۰۶ صفحے

۱۷۴۔ گل رعنا		مرتب سید وزیر الحسن عابدی		ادارہ تحقیقات پاکستان، لاہور

دانشگاہ پنجاب، لاہور

دسمبر ۱۹۶۹ لکھا ہے لیکن فی الواقع طباعت دسمبر ۱۹۷۰ میں مکمل ہوئی

پیش لفظ از ڈاکٹر شیخ محمد اکرام		ص ۳

مقدمہ مرتب		ص ۱۵۔۸۱

دیباچہ گل رعنا از غالب ص ۱۔۸

انتخاب کلام اردو ص ۱۱۔۶۵

تمہید انتخاب کلام فارسی ص ۶۷

انتخاب کلام فارسی ص ۶۹۔۱۱۸

خاتمہ گل رعنا از غالب ص ۱۱۹۔۱۲۸

تعلیقات۔ انتخاب اردو ص ۱۳۱۔۲۳۵

ضمیمہ ا۔ گل رعنا اور قتیل و واقف ص ۲۳۶۔۲۴۳

باد مخالف، گل رعنا اور کلکتے کے اعتراضات ص ۲۴۴۔۲۴۹

ضمیمہ ۲۔ غالبؔ کی ایک فارسی تحریر مع آشتی نامہ

منقول از نامہ ہاے فارسی غالب ص ۲۵۰۔ ۲۶۴

ضمیمہ ۳۔ مولوی سراج الدین احمد کے بارے میں ص ۲۶۵۔۲۶۷

غلط نامہ ص ۲۶۸۔۲۷۶

متن مرتب کے دعوے کے باوجود نسخہ گل رعنا بخط غالب پر مبنی نہیں ہے۔

۴۷۲۔ گل رعنا		مرتب سید قدرت نقوی	انجمن ترقی اُردو پاکستان کراچی	۱۹۷۵
مع آشتی نامہ غالب
متن مبنی بر نسخہ مملوکہ سید وصی احمد بلگرامی
حرفے چند۔ جمیل الدین عالی	ز۔ط
مقدمہ (غالب کے سفر کلکتہ سے متعلق مفصل بحث)۔ سید قدرت نقوی ا۔ ۵۹
گل رعنا ۶۰۔ ۱۸۸،	خاتمہ ۱۸۹۔ ۱۹۸
آشتی نامہ غالب (کلیات میں اس کا عنوان مثنوی باد مخالف)۔ تعارف ۲۰۱۔ ۲۱۲
متن آشتی نامہ ۲۱۳۔ ۲۲۳
فارسی غزلیات	۲۲۴۔ ۲۲۷،	توضیحات ۲۲۹۔ ۳۵۵
عکس مخطوطہ گل رعنا

۴۷۳۔ (ا) کلیات غالب اردو	خان اصغر حسین خاں	مکتبہ کارواں، لاہور	۱۹۶۳
نظیر لدھیانوی	کارواں پریس، لاہور	۲۷۸ صفحے

(۲)	ایضاً	ایضاً	ایضاً	اگست ۱۹۶۶
۲۷۴ صفحے

۴۷۴۔	کلیات غالب اردو	پروفیسر یوسف جمال انصاری	مکتبہ کارواں، لاہور
مع نسخہ حمیدیہ

۱۹۔ انتخاب کلام

۴۷۵۔ اشعار غالب پروفیسر عبدالمنان بیدل نیشنل پریس الہ آباد ۱۹۴۲

لالا رام نراین لعل بکسیلر الہ آباد پہلی بار

۔یہ امتحانی ضرورتوں کو پورا کرنے کے لیے ہے۔

پہلا حصہ: ذکر غالب۔ سوانح، تلامذہ اور معاصرین، شاعری،

محاسن و نقایص کلام، موازنہ غالب و مومن

دوسرا حصہ: اشعار غالب۔ رنگ میر، رنگ نظیری، رنگ بیدل ۱۰۶ صفحے

۴۷۶۔(۱) اشک ورشک غالب سید ظہیر الدین علوی مسلم ایجوکیشنل پریس، علی گڑھ ۱۹۴۱

غالب کے منتخب شعروں کو دو عنوانوں "اشک" اور "رشک" کے

تحت جمع کیا ہے ۱۱۲ صفحے

(۲) ایضاً سید ظہیر الدین علویؔ نذیر اینڈ سنز دوسری بار

۴۷۷۔ انتخاب اردو کلیات غالب شمس الرحمان فاروقی انجمن ترقی اردو، ہند، دہلی ۱۹۹۳

۴۷۸۔ انتخاب دیوان غالب امتیاز علی خاں عرشی

بقول مرتب یہ وہی ہے جو حسب تصریح نسخہ بدایوں آخر ۱۲۴۸ھ / ۱۸۳۳ء

میں مرتب ہوا تھا۔

۴۷۹۔ انتخاب دیوان غالب مغیث الدین فریدی سرسید بک ڈپو، علی گڑھ ۱۹۵۴

مع شرح و مقدمہ ۱۸۰ صفحے

۴۸۰۔ انتخاب دیوان غالب رئیس المطابع، کانپور ۱۹۲۹

۱۸۶ صفحے

۴۸۱۔ انتخاب دیوان غالب سنٹرل بک ڈپو، جامع مسجد، دہلی

۴۸۲۔انتخاب وشرح حامد حسن قادری آگرہ ۱۹۱۴
دیوان غالب اردو

۴۸۳۔(۱) انتخاب غالب سید اختر عباس نقوی غالب بکڈپو، لاہور جون ۱۹۵۲
۳۲ صفحے پہلی بار

(۲) ایضاً ایضاً مکتبہ میری لائبریری، لاہور ۱۹۶۴
۳۲ صفحے دوسری بار

(۳) ایضاً ایضاً مکتبہ میری لائبریری، لاہور ۱۹۶۶
۳۲ صفحے تیسری بار

۴۸۴۔ انتخاب غالب امیر احمد علوی

۴۸۵۔ انتخاب غالب امتیاز علی خاں عرشی کتابخانہ رامپور ۱۹۴۲ پہلی بار
۔نسخہ رامپور جدید مطبع قیمہ، بمبئی

یہ انتخاب غالب نے نواب کلب علی خاں کے حکم سے ۱۲۸۳ھ میں کیا تھا۔

تقریب۔بشیر حسین زیدی ہ۔ط ۱۹۶۶ء

دیباچہ۔امتیاز علی عرشی ی۔م

انتخاب غالب فارسی ۱۔۱۷۶، رباعیات ۱۷۷۔۱۸۲

انتخاب غالب اردو ۱۸۳۔۳۱۸، شرح غالب ۳۱۹۔۳۳۵

اختلاف نسخ ۳۳۶۔۳۴۲، اشاریہ ۳۴۳۔۳۴۴

۴۸۶۔(۱) انتخاب غالب فیاض زیدی ۱۸ صفحے
(چھبیس غزلیں)

مع

(۲) شرح انتخاب غزلیات غالب برائے نصاب امتحان اعلیٰ قابلیت اردو ۲۰ صفحے

۴۸۷۔(۱) انتخاب غالب مشرف انصاری سنگ میل پبلکیشنز، لاہور فروری ۱۹۶۹
۹۶ صفحے

(۲) ایضاً ایضاً سنگ میل پبلکیشنز، لاہور اکتوبر ۱۹۷۳ء
۹۶ صفحے دوسری بار

۴۸۸۔ انتخاب غالب ممتاز حسین اردو اکیڈیمی سندھ، کراچی مارچ ۱۹۵۷ پہلی بار
مع مقدمہ اردو مرکز، لاہور ۱۴۸ صفحے

۴۸۹۔ (۱) انتخاب کلام غالب منشی بشیر احمد علوی ادارہ فروغ اردو، لکھنو
مع مقدمہ و مختصر حالات و سوانح

(۲) انتخاب کلام غالب منشی بشیر احمد انوار المطابع، لکھنو ۴۸ صفحے

۴۹۰۔ انتخاب کلام غالب ڈاکٹر مسعود حسین خاں انجمن ترقی اردو، ہند ۱۹۹۱
نئی دہلی

۴۹۱۔ دیوان غالب۔ ردیف ی عشرت پبلشنگ ہاوس، لاہور ۱۹۷۱

۴۹۲۔ دیوان غالب ردیف ن ایضاً ۱۹۷۴

۴۹۳۔ دیوان غالب۔ ردیف ن قابل بکڈپو، لاہور

۴۹۴۔ دیوان غالب۔ ردیف ی کشمیر کتاب گھر، لاہور ۱۹۷۱

۴۹۵۔ دیوان غالب۔ ردیف ی کشمیر کتاب گھر، لاہور ۱۹۷۱

۴۹۶۔ ریختہ غالب یعنی پروفیسر نورالحسن ہاشمی نصرت پبلشرز، لکھنو ۱۹۸۵
انتخاب دیوان غالب

مقدمہ ص ۳۔۶

متداول دیوان سے تیس غزلیں اور انتخاب بقیہ
دیوان غالب سے ص ۷۔۷۷

انتخاب دیوان غالب۔ نسخہ حمیدیہ ص ۷۸۔۸۰

۴۹۷۔ سرود غالب سید یوسف بخاری دہلوی علمی پرنٹنگ پریس، لاہور فروری ۱۹۶۸
شیخ مبارک علی، لاہور

۔ موضوع اور خیال کے اعتبار سے ایک سو اکھتر عنوانوں کے تحت
کلام غالب کی ترتیب۔

۔ پہلی بار ۱۹۳۷ء میں، دوسری بار ۱۹۴۷ء میں آئینہ غالب کے نام سے
اسے مرتب کیا لیکن چھپنے کی صورت نہ ہو سکی۔

۔ یہ سرود غالب نئے نام کے ساتھ تیسری بار کی ترتیب ہے۔

مقدمہ از سید مرتضا حسین فاضل لکھنوی ۲۰۸ صفحے

۴۹۸۔(۱) غالب پروفیسر محمد مجیب مکتبہ جامعہ لمیٹڈ، نئی دہلی فروری ۱۹۶۹

۔ اردو کلام کا انتخاب

۔ زیادہ کلام دور اول کا ہے۔

مقدمہ۔ غالب کا زمانہ اور اردو کلام ۱۳۱ صفحے

(۲) ایضاً پروفیسر محمد مجیب مکتبہ جامعہ لمیٹڈ، نئی دہلی ۱۹۷۲

۴۹۹۔(۱) غالب۔ حالات و انتخاب فیروز سنز، لاہور ۱۹۶۸

۸۰ صفحے آٹھویں بار

(۲) ایضاً فیروز سنز، لاہور ۱۹۶۹

۸۰ صفحے نویں بار

۵۰۰۔ غالب کے بہترین پانچ شعر حافظ علی بہادر خاں دہلی پرنٹنگ ورکس، دہلی فروری ۱۹۵۳
(اہل نظر کی نظر میں)

پیش لفظ ۳ صفحے، غالب دہلوی (حالات) ۲ صفحے

مختلف لوگوں کے انتخاب کردہ شعروں کا مجموعہ ۳۲ صفحے

۵۰۱۔ غالب کے بہترین سو شعر مفید کتابخانہ، بمبئی ۱۴۶ صفحے

۵۰۲۔ غالب کے سوا سو شعر مکتبہ نظامیہ، بھوپال ۱۹۴۵

۵۰۳۔ غالب کے سو شعر محمود علی خاں دہلی ۱۹۳۶

۵۰۴۔ غالب کے سو شعر اے اس حامد ملتانی ۱۹۴۱

۵۰۵۔ غالب کے سو نشتر محمد عباس طالب

۵۰۶۔ کلام غالب۔ انتخاب جلیل قدوائی ادارۂ نگارش و مطبوعات، کراچی ۱۳۸۰ھ

(نسخۂ قدوائی) ۱۰۵ صفحے اگست ۱۹۶۰ء

پیشکش بہ جشن نود سالۂ بابائے اردو

۔ غالب کے بہترین شعروں کا انتخاب

۔ خراب شعروں کی آلائش سے پاک

۵۰۷۔ منتخبات غالب مطبع انوار محمدی، لکھنو سنہ ندارد

۔ غالب کی غزلوں کا انتخاب ۴۷ صفحے

۵۰۸۔(۱) منتخبۂ غالب شمیم انہونوی نسیم بک ڈپو، لکھنو پہلی بار

(۲) ایضاً ایضاً ایضاً ۱۹۸۵ دوسری بار

۵۰۹۔ میخانۂ حرف غالب انسٹی ٹیوٹ، نئی دہلی ۱۹۹۷

۵۱۰۔ نقش ہائے رنگ رنگ سید مرتضیٰ حسین فاضل لکھنوی

یا آئینہ خانہ

۔ اس کتاب کا ایک حصہ مع مقدمہ سرود غالب مولفہ یوسف بخاری میں شامل ہو کر ۱۹۶۸ء میں چھپ چکا ہے۔

۲۰۔ شرحیں

۵۱۱۔ آہنگ غالب فطرت نگار منشی پریم چند دوآبہ ہاوس، لاہور سنہ ندارد

۔یعنی دیوان غالب اردو کی بہترین و مکمل شرح مع

سوانح حیات و تنقید کلام ۳۰۴ صفحے۔

۵۱۲۔ ارمغان غالب محبوب الٰہی گیلانی الکٹرک پریس، لاہور ۱۹۵۰

۔کلام غالب، ردیف میم کی شرح

۵۱۳۔ اصلاحات غالب علامہ علی حیدر نظم طباطبائی اعجاز پرنٹنگ پریس، حیدر آباد، دکن ۱۹۶۶

مرتب محمد عبدالرزاق راشد

پیش لفظ از مولوی سید امجد ابن طباطبائی ۳۔۴

دیباچہ از مرتب ۵۔۹،

طباطبائی کے حالات ۱۰۔۱۶

متن کتاب ۱۷۔۸۷

۔غالب نے اپنے اشعار میں جو ردوبدل کی اور بعض اشعار [illegible]

خارج کر دیا، اس کے وجوہ کو اس کتاب میں قلمبند کیا گیا ہے۔

۵۱۴۔(۱) افکار غالب ڈاکٹر خلیفہ عبدالحکیم مکتبہ معین الادب، لاہور [illegible] ۱۹۵۲

انشا پریس، [illegible] [illegible]

۵۳۵ صفحے

(۲) ایضاً ایضاً [illegible] ۹۶۳ [illegible]

(۳) افکار غالب ڈاکٹر خلیفہ عبدالحکیم سلطانہ پریس، لاہور مئی ۱۹۷۳
۵۳۵ صفحے تیسری بار

۵۱۵۔ (۱) الہامات غالب۔ پروفیسر ملک محمد عنایت اللہ شیخ ظفر محمد اینڈ سنز، لاہور ۱۹۳۹
شرح دیوان غالب مرکنٹائل پریس، لاہور ۴۰۰ صفحے

(۲) ایضاً ایضاً ایم ایچ سعید کمپنی، کراچی ۱۹۷۱
تعارف از شمس بریلوی ۳۔۶
سخن ہائے گفتنی ۷۔۴۰
شرح کلام غالب ۴۱۔۴۶۳ صفحے

۵۱۶۔ انتخاب و شرح دیوان غالب نوراللہ محمد نوری حیدر آباد، دکن
۔عثمانیہ یونیورسٹی، حیدر آباد کے انٹر میڈیٹ کے نصاب کے لیے

۵۱۷۔ انداز غالب نریش کمار شاد مشورہ بک ڈپو، دہلی ۱۹۶۸
غالب کی اردو غزلیات مع مطالب
کلام غالب کو سادہ نثر میں منتقل کرنے کی کوشش ۲۸۸ صفحے

۵۱۸۔ (۱) باقیات غالب وجاہت علی سندیلوی نسیم بکڈپو، لکھنو ۱۹۶۰ پہلی بار
۔غالب کا باقی ماندہ کلام جو نسخہ حمیدیہ وغیرہ میں دستیاب ہے اس کا
جامع انتخاب
۔چند شعروں کی تشریح لیکن تشریح کے ساتھ
متعلق اشعار نقل نہیں کیے
۔غالب سے متعلق بعض مضامین بھی ۱۵۶ صفحے

(۲) باقیات غالب وجاہت علی سندیلوی نسیم بک ڈپو، لکھنؤ اپریل ۱۹۶۹
۱۸۸ صفحے دوسری بار

۵۱۹۔ بوستان خرد۔ خواجہ قمرالدین راقم غیر مطبوعہ و نایاب
شرح کلام غالب سال تالیف ۱۳۲۳ھ/۱۹۰۵ء

۵۲۰۔(۱) بیان غالب آغا محمد باقر شیخ برکت علی اینڈ سنز، لاہور مئی ۱۹۳۹
شرح دیوان غالب وزیر ہند پریس، امرتسر
۔مختلف شارحین حسرت، طباطبائی، بیخود، آسی، شوکت اور سعید کے
نقطۂ نظر کو واضح کر کے ایک مطلب پر پہنچنے کی کوشش کی ہے۔
اس مناسبت سے اس کو جامع الشروح کہنا چاہئے۔
۔اس میں قصیدے، قطعے اور رباعی بھی شامل ہیں۔
۔مصنف کے بیٹے آغا سلمان باقر کے بقول اس کے کوئی ساٹھ
ایڈیشن نکل چکے ہیں۔ ۶۴۸ صفحے

(۲) بیان غالب۔ آغا محمد باقر شیخ مبارک علی، لاہور ۱۹۴۰
کلام غالب کی ایک دلپذیر شرح آزاد بکڈپو، امرتسر ۶۴۸ صفحے

(۳) بیان غالب آغا محمد باقر عالمگیر الکٹرک پریس، لاہور ۱۹۴۷
۶۴۸ صفحے چوتھی بار

(۴) بیان غالب آغا محمد باقر شیخ مبارک علی لاہور ۱۹۴۸
۶۴۸ صفحے پانچویں بار

(۵) ایضاً ایضاً شیخ مبارک علی تاجر کتب، لاہور ۱۹۵۴
۶۴۸ صفحے

۵۲۱۔ تجزیۂ کلام غالب سید رفیع الدین بلخی اکاڈمی آف ایجوکیشنل ریسرچ، کراچی ۱۹۶۶
مقدمہ از سید علی حسنین زیبا ردولوی
تعارف از سید الطاف علی بریلوی

پیش لفظ از مصنف: عظمت و مقبولیت غالب کو جانچنے کا ایک نیا معیار

قایم کرنے کی ضرورت ۲۰۸ صفحے

۵۲۲۔ ترجمان غالب سید شہاب الدین مصطفا مکتبہ نشاۃ ثانیہ، حیدر آباد دکن،

نیشنل فائن پرنٹنگ پریس، حیدر آباد

۱۵/ جولائی ۱۹۵۶ ۴۶۴ صفحے

۔یعنی دیوان غالب کی مکمل و جدید ترین شرح

۔مطالب وضاحت اور تفصیل سے پیش کیے گیے ہیں

۔مع دیباچہ از پروفیسر عبدالقادر سروری

۵۲۳۔ تعبیر غالب ڈاکٹر سید نیر مسعود رضوی کتاب نگر، لکھنؤ ۱۹۷۳

۔بیس شعروں کی شرح

۔مع غالب سے متعلق چند مضامین کے

تفہیم غالب پر ایک گفتگو۔۹، فکر غالب۔۴۶

غالب اور مرزا رجب علی بیگ سرور۔۵۱ قاطع برہان۔۵۹

عرفی کا ایک شعر اور غالب کی تشریح۔۹۲

تعبیر غالب ۱۰۲۔۲۰۸ صفحے

۵۲۴۔ تفسیر غالب یعنی ڈاکٹر گیان چند جین جموں کشمیر کلچرل اکیڈیمی، سرینگر

غالب کے غیر متداول کلام کی شرح مارچ ۱۹۷۲

۔عبدالباری آسی کے پیش کردہ غیر مطبوعہ کلام کو "قطعی طور پر وضعی اور جعلی" قرار دیا ہے۔

دیباچہ ص ۹

گنجینۂ معنی (نسخہ عرشی) کے قصاید ص ۱۴

گنجینہ معنی کی غزلیات ص۵۹

گنجینۂ معنی کی رباعیات ص۴۹۴

یادگار نالہ (نسخہ عرشی) کے منتخب اشعار۔ ص ۴۹۶

غالب کے خودنوشت دیوان کے نئے اشعار ص ۵۲۴

ضمیمہ: نسخہ عرشی کے چند اشعار۔ ۵۶۵ صفحے

۵۲۵۔ تفہیم غالب سید احسن زیدی

۵۲۶۔ تفہیم غالب شمس الرحمان فاروقی غالب انسٹی ٹیوٹ، نئی دہلی ۱۹۸۹

عزیز پرنٹنگ پریس، دہلی

۔قدیم وجدید شعریات کی روشنی میں غالب کے ۱۳۸ منتخب اشعار

کی شرح

حرف آغاز۔ پروفیسر کامل قریشی، ۹۔۱۰

پیش لفظ۔ محمد شفیع قریشی ۱۱۔۱۳

دیباچہ۔ شمس الرحمان فاروقی۔ ۱۴۔۲۰

گلشن بےخار اور یادگار غالب کے اقتباس۔ ۲۱

تفہیم غالب۔ ۲۲۔۳۷۰

تمت۔ ۳۷۱

اشاریہ۔ ۳۷۲۔۳۷۸ صفحے

۵۲۷۔ جان غالب انعام اللہ خاں ناصر تاج کمپنی، ۱۹۱۱ء

انتخاب مع شرح دیوان ۹۶ صفحے

۵۲۸۔ جدید شرح دیوان غالب سیماب اکبرآبادی

۔شرح طباطبائی کے جواب میں
۔کلام غالب کے عیوب و محاسن سے بحث
۔رسالہ شاعر بمبئی میں بالاقساط شائع ہوئی تھی۔

۵۲۹۔ جوہر آئینہ محمد احمد بیخود موہانی
غالب سے متعلق تنقید و تشریح
مسعود حسن رضوی ادیب کی "ہماری شاعری" پر اعتراضات بھی

۵۳۱۔ حل المطالب۔ محمد مرتضا بیان ویزدانی میرٹھی علمی مجلس، دلّی ۱۹۷۸
شرح دیوان غالب مرتب: مالک رام
یہ شرح پہلے رسالہ "لسان الملک" میرٹھ میں بالاقساط چھپی تھی۔

۵۳۲۔(۱) حل کلیات اردو ابوادریس حافظ احمد حسن مطبع شوکت المطابع میرٹھ ۱۳۱۷
مرزا غالب دہلوی مرحوم شوکت میرٹھی اکتوبر ۱۸۹۹ء
۔کہا گیا ہے کہ غالب کے دیوان اردو کی یہ پہلی شرح ہے
۔بیحد مختصر
۔لفظوں کے معنی اور ان کی اصل سے مفصل بحث کی ہے ۱۴۶ صفحے
(۲) ایضاً شوکت میرٹھی مطبع شوکت المطابع، میرٹھ ۱۹۰۶

۵۳۳۔ حل کلیات غالب مولا بخش واصف

۵۳۴۔ خوش مطالب پروفیسر شریف احمد عاصی کرنالی جدید بک ڈپو، لاہور
۔شرح دیوان غالب ردیف ن، ی
۔بی۔اے۔ کے طالب علموں کے واسطے ۱۱۲ صفحے

۵۳۴۔ دیوان غالب مولوی محمد منیر۔ منیر لکھنوی مطبع مجیدی، کانپور
۔مع مختصر حالات و شرح ۱۲۸ صفحے

۵۳۵۔ دیوان غالب　اس ام شفیق سیال　نذر سنز، لاہور　جولائی ۱۹۶۷

ردیف نون، ی

۔شروع میں مرزا کے حالات اور خصوصیات کلام　۹۹ صفحے

۵۳۶۔(۱) دیوان غالب　لبھو رام جوش ملسیانی　آتمارام اینڈ سنز، دہلی　جنوری ۱۹۵۰

مع شرح

۔شعر کی وضاحت پر توجہ کو مرکوز رکھا ہے۔

۔شرح طالب علموں کے لیے ہے۔　۴۴۸ صفحے

(۲)　ایضاً　جوش ملسیانی　آتمارام اینڈ سنز، دہلی　جون ۱۹۵۱ تیسری بار

(۳)　ایضاً　ایضاً　ایضاً　۱۹۵۶ چوتھی بار

(۴)　ایضاً　ایضاً　ایضاً　ستمبر ۱۹۵۸ پانچویں بار

۴۳۲ صفحے

۵۳۷۔(۱) دیوان غالب اردو　فضل الحسن حسرت موہانی　۱۹۰۵ پہلی بار

مع شرح

اشعار کا متن دیوان غالب مطبوعہ امو جان (مطبع احمدی، دہلی) پر مبنی

۔شرح مبتدیوں کے لیے ہے، اس لیے طوالت سے احتراز کیا ہے۔

(۲) دیوان غالب اردو　حسرت موہانی　۱۹۰۶ دوسری بار

مع شرح　بیجا اختصار کے عیب کو دور کیا

۔بعض شعروں کے مطالب از سر نو لکھے

(۳)　ایضاً　حسرت موہانی　اردو پریس، علی گڑھ　۱۹۱۱ تیسری بار

دیباچے (طبع اول، طبع ثانی اور طبع ثالث کے) ا۔۲

مقدمہ: غالب کا حال ا۔۶، مرزائی شاعری ۷۔۱۶

دیوان مع شرح ۱۔۱۵۶

ضمیمہ ۱۵۷۔۱۵۸

(۴) دیوان غالب اردو — فضل الحسن حسرت موہانی — الناظر پریس، لکھنو — ۱۹۱۶
مع شرح — ۱۷۶ صفحے — چوتھی بار

(۵) ایضاً — حسرت موہانی — مطبع انوار المطابع، لکھنو — ۱۹۲۲ پانچویں بار
۔اسے بیگم حسرت نے کانپور سے شائع کیا

(۶) ایضاً — حسرت موہانی — مطبع رئیس المطابع، کانپور — ساتویں بار

(۷) ایضاً — ایضاً — انتظامی پریس، حیدر آباد

(۸) ایضاً — ایضاً — الکتاب، آرام باغ، کراچی — مارچ ۱۹۶۵
۲۱۴ صفحے

۵۳۸۔ دیوان غالب — نریش کمار شاد
مع شرح

۵۳۹۔(۱) دیوان غالب مع شرح — عبدالرشید علوی — حق برادرز، لاہور — ۱۹۴۰
مع مقدمہ از غلام رسول مہر

(۲) ایضاً — عبدالرشید علوی — حق برادرز، لاہور — ۱۹۶۹

۵۴۰۔ دیوان غالب مع شرح — سید غضنفر علی غضنفر — ایم فرمان علی اینڈ سنز، لاہور — ۱۹۶۹
استقلال پریس، لاہور — ۳۶۸ صفحے

۵۴۱۔ دیوان غالب مع شرح — غلام رسول مہر — حق برادرس، لاہور — ۱۸۰ صفحے

۵۴۲۔(۱) دیوان غالب — نظام الدین حسین — نظامی پریس، بدایوں — ۱۹۱۷
مع شرح — نظامی بدایونی — پہلی بار

(۲) دیوان غالب مع۔ نظام الدین حسین نظامی پریس، بدایوں ۱۹۱۸
شرح نظامی و سوانح غالب نظامی بدایونی دوسری بار

(۳) ایضاً ایضاً ایضاً ۱۹۲۰ تیسری بار
۲۵۱ صفحے

۔ مع مقدمہ از ڈاکٹر سید محمود غازی پوری پی ایچ ڈی، بیرسٹر ایٹ لا

(۴) دیوان غالب مع نظامی بدایونی نظامی پریس بدایوں ۱۹۲۷ چھٹی بار
شرح نظامی

۵۴۳۔ (۱) رموز غالب احسان بن دانش فاروقی پریس، دہلی ۱۹۳۸
(دیوان غالب مع شرح و سوانح)
حدیث غالب۔ عیوب وغیرہ تا ص ۴۲
شرح دیوان ۴۳ تا ۴۱۶

(۲) ایضاً احسان بن دانش دوسری بار

(۳) ایضاً ایضاً ۴۱۶ صفحے تیسری بار

۵۴۴۔ (۱) رموز غالب پروفیسر طفیل دارا علمی کتابخانہ، لاہور پہلی بار
۔ طالب علموں کے لیے، شرح دیوان غالب ردیف ن
۔ غالب کے حالات اور ان کی شاعری کے پانچ ادوار

(۲) رموز غالب پروفیسر طفیل دارا علمی کتابخانہ، لاہور ۱۹۷۰
۔ ردیف ن دوسری بار

(۳) ایضاً۔ ردیف ی پروفیسر طفیل دارا علمی کتاب خانہ لاہور

۵۴۵۔ رموز کلام غالب محمد اسحاق امرتسری دار الاشاعت، کلکتہ ۱۹۳۴

۵۴۶۔(ا)روح المطالب فی	سید اولاد حسین	شیخ مبارک علی لاہور	دسمبر ۱۹۶۷
شرح کلام غالب (اردو)	شاداں بلگرامی	مظفر پرنٹرز، لاہور	پہلی بار

۔تالیف ۱۹۴۶

۔مصنف کو اعتراف کہ اگر طباطبای کی شرح نہ ہوتی تو یہ شرح نہیں لکھی جا سکتی تھی۔

۔شارح نے غالب کے اکثر شعروں میں اصلاح فرمای ہے۔

۔ہر لفظ کی لغوی حقیقت پر اچھی طرح روشنی ڈالی ہے	۶۱۹ صفحے

(۲) ایضاً	شاداں بلگرامی	مطبع کوہ نور، لاہور

سال طباعت ۱۳۶۵ھ لکھا ہے جو فی الواقع سال تالیف ہے۔

۱۹۴۶ء

۵۴۷۔ روح غالب	صوفی غلام مصطفا تبسم	گلوب پبلشرز، لاہور	جنوری ۱۹۶۹

۵۴۸۔(ا) روح غالب	ابو نعیم مولانا عبدالحکیم	تاج بک ڈپو، لاہور	۱۹۵۴
(شرح دیوان غالب اردو)	خاں نشتر جالندھری		۷۰۲ صفحے

(۲) ایضاً	نشتر جالندھری	تاج بک ڈپو، لاہور	۱۹۹۲

۵۴۹۔(ا)روح کلام غالب المعروف بہ	مرزا عزیز بیگ	نظامی پریس، بدایوں	۱۹۳۵
تفسیر کلام غالب (منظوم)	مرزا سہارنپوری		پہلی بار

مقدمہ	از نظامی بدایونی

حالات مصنف مرحوم از مرزا ظفر بیگ

۹۲۰ میں غالب کے اردو دیوان کی ایک سو چھتیس غزلوں کی تضمین اس طرح کی کہ ہر شعر کا مطلب واضح ہو جاے۔اس کے چھ ماہ بعد مصنف نے رحلت کی۔

۲۵۲ صفحے

(۲) روح کلام غالب غالب ثانی مرزا عزیز بیگ مرزا مرحوم نشریات ادب اکیڈمی ۱۹۶۸

مرتب حواشی: سید افتخار حسین زیدی سہارنپور دوسری بار

۔ غزلیات غالب کی شعری تشریح

۵۵۰۔ سرو وصنوبر سید محمد محمود رضوی مخمور اکبر آبادی مدینہ پبلشنگ کمپنی، کراچی ۱۹۷۱

۵۵۱۔ (۱) شرح دیوان غالب جدید مولانا عبدالباری آسی الدنی صدیق بکڈپو، لکھنو ۱۹۳۰

۔ مرزا غالب کے غیر مطبوعہ کلام کی شرح پہلی بار

(۲) مکمل شرح کلام غالب عبدالباری آسی صدیق بک ڈپو، لکھنو مارچ ۱۹۳۱

(ترمیم شدہ) اشاعت العلوم پریس، لکھنو

۔ یعنی غالب کے غیر مطبوعہ کلام کی مفصل اور مکمل شرح

مقدمہ: کل غیر مطبوعہ کلام کو اس شرح میں نہیں لیا گیا ہے۔

یہ غیر مطبوعہ غزلیں غالب کے سوا کسی اور کے دماغ سے نہیں نکل سکتیں

(۳) ایضاً عبدالباری آسی نولکشور پریس، لکھنو

۴۷۲ صفحے

(۴) غالب کے غیر مطبوعہ کلام کی مفصل اور مکمل شرح مولوی عبدالباری آسی مرحوم مکتبہ شعر و ادب، لاہور

۔ ۱۹۳۱ء کے مطبوعہ نسخے کا عکسی ایڈیشن ۳۱۸ صفحے

۵۵۲۔ شرح دیوان غالب مولانا سید محمد احمد بیخود موہانی نظامی پریس، لکھنو ۱۹۷۰

مرتب: سید سکندر آغا

غالب کے تمام شعروں کی تشریح کی ہے۔

۔ مختلف شارحین خصوصاً طباطبائی کے اعتراضوں کا ترکی بہ ترکی جواب دیا ہے۔

۔مختلف اہل قلم کی رائیں نقل کی ہیں۔
۔یہ شرح ۱۹۲۳ء کے موسم گرما میں مکمل ہوی۔ سکندر آغا نے غالب صدی کے موقع پر اسے چھپوایا
مع مقدمہ از عبدالاحد خاں خلیل ۶۱۴ صفحے

۵۵۳۔ شرح دیوان غالب اخلاق حسین عارف
بہ ترتیب نو

۵۵۴۔ شرح دیوان غالب عاصی کرنالی لاہور
۔ردیف ن

۵۵۵۔ شرح دیوان غالب عاصی کرنالی اردو کتاب گھر، لاہور ۱۹۵۲
ردیف ی مع فرہنگ

۵۵۶۔ شرح دیوان غالب سید علی عبدل

۵۵۷۔(۱) شرح دیوان غالب فیاض حسین جامعی نئی زندگی بکڈپو، دہلی ستمبر ۱۹۵۴
اردو یونین پریس، دہلی
۔مطالب کے بیان میں اختصار سے کام لیا ہے
تعارف از گلزار دہلوی تا ص ۴
تلخیص از یادگار غالب (غالب کے حالات) ۵۔۲۰
حصہ اول۔ صرف ردیف الف کی شرح ۲۱۔۱۰۶
(۲) ایضاً حصہ دوم۔ ردیف ی فیاض حسین جامعی نئی زندگی بکڈپو، دہلی

۵۵۸۔ شرح دیوان غالب ایم ڈی کشتہ ۱۹۳۹

۵۵۹۔(۱) شرح دیوان اردوے غالب مولانا سید علی حیدر نظم طباطبائی مطبع مفید الاسلام حیدر آباد، دکن ۱۳۱۸ھ / ۱۹۰۰ء

۔زبان اور محاورے کے اعتبار سے کلام غالب میں غلطیوں کی نشاندہی کی ہے
۔کہیں کہیں اصلاحیں بھی تجویز کی ہیں
۔یہ سب سے زیادہ مفصل شرح ہے ۳۴۸ صفحے

(۲)شرح دیوان اردوے غالب مولانا سید علی حیدر انوار بکڈپو، لکھنو، ۱۹۵۴
نظم وحیدر طباطبائی سرفراز قومی پریس، لکھنو ۳۶۸ صفحے

(۳) ایضاً ایضاً انوار بک ڈپو، لکھنو ۱۹۶۱
مطبع انوار المطابع، لکھنو
۳۶۸ صفحے

(۴) ایضاً۔جدید ایڈیشن ایضاً ادارہ فروغ اردو، لکھنو ۱۹۷۷
۴۳۰ صفحے

(۵) ایضاً ایضاً مبارک بک ڈپو، کراچی

۵۶۰۔شرح طباطبائی اور پروفیسر سید مسعود حسن رضوی ادیب کتاب نگر، لکھنو ۱۹۷۳
تنقید کلام غالب

پیش نامہ ایک صفحہ

پہلا باب۔محاسن کلام: لطافت و ندرت مضمون

حسنِ ادا حسنِ بندش، مناسبت الفاظ وغیرہ ۹۔۴۸

دوسرا باب۔معایب کلام: الفاظ جو بعد کو متروک ہوئے

الفاظ ادائے مطلب سے قاصر، الفاظ کا خلاف محل استعمال

تعقید لفظی و معنوی، الفاظ کا حذف

بے لطف مضامین وغیرہ ۴۹۔۱۰۰

۵۶۱۔ شرح دیوان غالب مولوی جمال الدین نوری حیدرآباد غیر مطبوعہ

۵۶۲۔(۱) شرح دیوان غالب پروفیسر یوسف سلیم چشتی عشرت پبلشنگ ہاؤس، لاہور جنوری ۱۹۵۹

۔شعر کی فنی خوبیوں اور خامیوں کی تعیین کی بھی کوشش کی ہے

(۲) ایضاً پروفیسر یوسف سلیم چشتی مکتبہ ترقی ادب، امروہہ ۱۹۶۷

۹۵۲ صفحے

(۳) شرح دیوان غالب پروفیسر یوسف سلیم چشتی نئی دہلی ۱۹۸۳

۔جدید ایڈیشن

۔دیباچہ ۲۱۔۲۲

فصل اول۔ غالب کے سوانح حیات۔ ۲۳

فصل دوم۔ مرزا کی شخصیت۔ ۳۱

فصل سوم۔ مرزا کی تصنیفات۔ ۴۳

فصل چہارم۔ عہد غالب کے سیاسی تہذیبی اور تمدنی حالات۔ ۴۸

فصل پنجم۔ غالب کا فن۔ ۶۹

فصل ششم۔ غالب کا فلسفہ اور تصوف۔ ۱۳۹

فصل ہفتم۔ غالب کی مقبولیت کے اسباب اور شعرائے مابعد پر ان کا اثر۔ ۲۱۷

شرح دیوان غالب ۲۳۰۔۹۲۷

(۴) شرح دیوان غالب یوسف سلیم چشتی اعتقاد پبلشنگ ہاؤس

۵۶۳۔ شرح کلام غالب طاہر نبیرہ آزاد آزاد بک ڈپو، لاہور ۱۹۳۴

۵۶۴۔(۱) شرح کلام غالب ڈاکٹر محمد شرف الدین ساحل انتخاب پبلشنگ ہاؤس، ناگپور اگست ۱۹۹۰ پہلی بار

۔ردیف واو

۔ناگپور یونیورسٹی۔ کے بی اے سال اول کے طالب علموں کے لیے
۔شروع میں غالب کی حیات وشاعری کا تعارف ۵۴ صفحے
(۲) شرح کلام غالب ڈاکٹر محمد شرف الدین ساحل انتخاب پبلشنگ ہاوس، ناگپور
۔ردیف واو مارچ ۱۹۹۶ دوسری بار
۔ناگپور یونیورسٹی کے بی اے سال اول کے طالب علموں کے لیے ۵۴ صفحے
۵۶۵۔ صحیفہ غالب شیخ عبدالرحمان طارق گیلانی الکٹرک پریس، لاہور ۱۹۳۵
دار التالیف ہند، لاہور
۔محاسن کلام غالب اور شرح اشعار غالب
۵۶۶۔ عنقاے معانی شیر علی خاں سرخوش انقلاب اسٹیم پریس، لاہور
۔جلد اول
یعنی مکمل و بہترین شرح اردو دیوان غالب ۷۲۹ صفحے
۵۶۷۔ عنقاے معانی شیر علی خاں سرخوش انقلاب اسٹیم پریس، لاہور
۔ضمیمہ ص ۷۳۰ تا ۷۷۶
۵۶۸۔ کنز المطالب مولانا سید ابوالحسن ناطق گلاوٹھوی مکتبۂ دین وادب، لکھنو فروری ۱۹۶۹
شرح دیوان غالب تنویر پریس، لکھنو پہلی بار
مرتب: بابو عبدالحلیم انصاری ناگپور
۔یہ ردیف 'ز' تک ۱۹۲۸ء میں جلوۂ یار میرٹھ میں بالاقساط چھپی۔
جون ۱۹۶۵ میں مصنف نے اسے مکمل کیا۔
۔زبان وبیان سے بحث کی ہے۔
۔واقعات ولطایف کے ساتھ اپنے شعر بھی نقل کیے ہیں
۔مع حرف آغاز از مولانا خیر بہوروی ۲۹۶ صفحے

۵۶۹۔ گفتار غالب | عارف بٹالوی | غیر مطبوعہ

شرح کلام غالب

۵۷۰۔(۱) گنجینۂ تحقیق | سید محمد احمد بیخود موہانی | نظامی پریس لکھنو | ۱۹۳۲

(۲) ایضاً | ایضاً | یوپی اردو اکادمی، لکھنو | ۱۹۷۹

اس میں چار ابواب ہیں:

۱۔ آئینۂ تحقیق: دیوان غالب کی نو شرحوں کے متعلق مجمل رائے، غالب کی ایک غزل کا حل۔

۲۔ سرمہ تحقیق: آئینہ تحقیق پر اودھ پنچ کے اعتراضوں کا جواب نگار لکھنو میں شائع شدہ آرلیں کے مضمون کا جواب جس میں اشعار غالب کو اساتذۂ فارسی کے کلام پر ترجیح دی ہے۔

۳۔ مایۂ تحقیق: شاداں لکھنوی، پروفیسر نامی اور شاداں بلگرامی وغیرہ کی شرحوں سے اختلاف

۴۔ آیۂ تحقیق: ناطق لکھنوی کی تنقید کے رد میں۔

۵۷۱۔ گنجینۂ معنی | ڈاکٹر جعفر رضا | کتابستان، الہ آباد | اکتوبر ۱۹۶۹

۔ تنقید کی کتاب ہے۔ کہیں کہیں شرح کا انداز پیدا ہو گیا ہے۔

۔ایک مضمون میں مرزا غالب کے بعض اشعار کی مختلف شرحوں سے بحث

۵۷۲۔(۱) مراۃ الغالب | سید وحید الدین بیخود دہلوی | مطبع محبوب المطابع، دہلی | مارچ ۱۹۲۴

شرح دیوان غالب

آغا حیدر حسن قدر دہلوی کی فرمائش پر لکھی گئی

بعض شعروں میں معنی کے نئے گوشے تلاش کیے ہیں

طول کلام سے دامن بچایا ہے۔

آغا محمد طاہر کا دیباچہ ص ۳۔۸

شرح ص ۹۔۳۴۷

(۲) مراۃ الغالب بیخود دہلوی کریمی پریس، لاہور مارچ ۱۹۳۴

شرح دیوان غالب

(۳) ایضاً ایضاً عثمانیہ بک ڈپو، کلکتہ ۱۹۳۴ پہلی بار

۳۹۹ صفحے

(۴) ایضاً ایضاً آزاد بک ڈپو، دہلی ۱۹۳۵

(۵) ایضاً ایضاً مطبع محبوب المطابع، دہلی ستمبر ۱۹۴۵ تیسری بار

(۶) ایضاً ایضاً عثمانیہ بک ڈپو، کلکتہ ۱۹۵۵ چوتھی بار

۳۸۱ صفحے

(۷) ایضاً ایضاً عثمانیہ بک ڈپو، کلکتہ ۱۹۸۵

۵۷۳۔ مراد غالب پروفیسر منظور احسن عباسی ماڈل ٹاؤن، لاہور ۱۹۷۵

۔دیوان غالب کی مختصر ترین شرح ۴۳۲ صفحے

۔پہلے بالاقساط ماہنامہ معیار میرٹھ میں چھپی تھی

۵۷۴۔ مزاحیہ شرح غلام احمد فرقت کاکوروی ادارہ فروغ، اردو، لکھنو ستمبر ۱۹۶۴

۔دیوان غالب اردو سرفراز قومی پریس، لکھنو ۴۵۲ صفحے

۔مع مقدمہ مرزا اسد اللہ خاں غالب (نوشتہ فرقت بہ طرز غالب)۔ ۱۲ صفحے

۵۷۵۔ (ا) مشکلات غالب نیاز فتحپوری نسیم بک ڈپو، لکھنو نومبر ۱۹۶۱

شاہی پریس، لکھنو

۔طالب علموں کے لیے مشکل اشعار کی شرح

تعارف دو صفحے

شرح (۲۳۴ غزلوں کی) ۵۔۱۷۸

(۲) مشکلات غالب نیاز فتحپوری ادارہ نگار پاکستان، کراچی ۱۹۶۲

(۳) ایضاً نیاز فتحپوری ادارہ نگار پاکستان، کراچی ۱۹۶۷

رسالہ نگار پاکستان بابت اکتوبر ۱۹۹۳ء میں بھی چھپی تھی۔ کل اسی صفحے۔

۵۷۶۔(۱) مطالب الغالب ممتاز احمد سہا مجددی علیگ دین محمدی اسٹیم پریس، لاہور ۱۹۲۳

۔یعنی دیوان غالب کی بہترین و جدید ترین شرح

۔شرح میں کلام پر غلو آمیز تبصرہ اور اس کے مخاطب ترقی یافتہ ادبی شعور

کے مالک سخن سنج ہیں۔

۔سارا متداول کلام شامل ہے۔

مقدمہ: ۲۹ صفحے کل ۳۹۹ صفحے

(۲) ایضاً ممتاز احمد سہا مجددی علیگ شیخ مبارک علی اینڈ سنز، لاہور ۱۹۲۶

(۳) ایضاً ایضاً قدرت اللہ کریمی پریس، لاہور ۱۹۲۸

۳۹۹ صفحے، علاوہ مقدمہ

(۴) ایضاً ایضاً شیخ مبارک علی تاجر کتب، لاہور ۱۹۳۱

عالمگیر الکٹرک پریس، لاہور تیسری بار

مقدمہ ۳۔۳۱

شرح ۱۔۴۰۰

۵۷۷۔(۱) مطالب غالب عرف قاضی سعید الدین احمد مطبع مسلم یونیورسٹی، علی گڑھ ۱۳۴۵ھ

ہدیۂ سعیدیہ پہلی بار ۲۷ جولائی ۱۹۲۶ء

۔یعنی دیوان غالب مع شرح و مقدمہ

مشتمل بر سوانح و تنقید کلام غالب

۔حسب موقع حالی، حسرت، طباطبائی اور بجنوری کی شرح کے حوالے دیے ہیں۔

مقدمہ ۳۔۳۹، شرح ۴۰۔۴۱۶

(۲) ایضاً قاضی سعید الدین احمد یونائٹڈ پبلشرز، لاہور ۱۹۵۲
۵۲۸ صفحے

۵۷۸۔(ا) مطالعہ غالب نواب جعفر علی خاں اثر لکھنوی دانش محل، لکھنو ستمبر ۱۹۵۲
سرفراز قومی پریس، لکھنو پہلی بار

غالب و میر کا موازنہ
غالب کے چالیس شعروں کی تشریح، اور
انتخاب اشعار غالب ۱۱۲ صفحے

(۲) مطالعۂ غالب اثر لکھنوی دانش محل، لکھنو نومبر ۱۹۵۷ دوسری بار
۱۱۲ صفحے

۵۷۹۔ مفہوم غالب صاحبزادہ احسن علی خاں مکتبہ میری لائبریری، لاہور ۱۹۶۹
حمایت اسلام پریس، لاہور ۵۱۷ صفحے

۵۸۰۔(ا) نشاط غالب وجاہت علی سندیلوی انوار بک ڈپو، لکھنو ۱۹۶۱
(۲) ایضاً وجاہت علی سندیلوی ادارہ فروغ اردو، لکھنو ۱۹۶۴

پیش لفظ از مصنف ص۔ا،
عرشی صاحب کا مکتوب ص۔۲۵
شرح (کوئی ساٹھ شعروں پر بحث و تبصرہ) اور
مختصر انتخاب کلام غالب ص۲۶۔۲۸۸

۵۸۱۔(ا) نواے سروش غلام رسول مہر شیخ غلام علی اینڈ سنز، لاہور ۱۹۶۷

مکمل دیوان اردو مع شرح ۱۰۹۶ صفحے

(۲) ایضاً غلام رسول مہر لاہور ۱۹۶۹

۵۸۲۔ وثوق صراحت مولوی عبدالعلی والہ حیدر آبادی، دکنی مطبع نامی فخر نظامی ۱۳۱۳ھ

۱۳۱۱ھ حیدر آباد، دکن ۱۸۹۵ء

مختصر اشارات پر مشتمل، طالب علموں کے لیے

۔غزل کے ۱۱۳۲، قصیدے کے سولہ شعروں کی شرح

شرح کا نام تاریخی ہے۔ ۱۳۱۱ھ / ۹۴۔۱۸۹۳ء میں والہ نے اسے تالیف کیا، اس کے بعد وفات پائی۔

۔والہ کے بیٹے عبدالواجد نے اپنے دیباچے کے ساتھ اسے ۱۳۱۳ھ میں چھپوایا۔

۵۸۳۔ وجدان تحقیق محمد عبدالواجد واجد مطبع فخر نظامی، حیدر آباد، دکن ۱۳۱۹ھ

فرزند حضرت والہ مرحوم ۱۹۰۲ء

۔یعنی شرح دیوان اردوے غالب۔ صرف ردیف الف

۱۴۰ صفحے مع خاتمۃ الطبع وغیرہ

۲۱۔ فرہنگ وغیرہ

۵۸۴۔ تلمیحات غالب　محمود نیازی　غالب اکیڈیمی، نئی دہلی　جون ۱۹۷۲
تعارف از امتیاز علی خاں عرشی
۔ان تلمیحات کی جو غالب کے اردو کلام میں آئی ہیں، آسان زبان
میں تشریح　۱۲۰ صفحے

۵۸۵۔ روزمرہ ومحاورۂ غالب　پریم پال اشک　قصر اردو، دہلی　فروری ۱۹۶۹
جمال پرنٹنگ پریس دہلی　۳۲۰ صفحے

۵۸۶۔ غالب کی شاعری میں　اسرار احمد　ادبستان پٹنہ　۱۹۸۷
تشبیہات واستعارات

۵۸۷۔ فرہنگ عودہندی　سید ابو محمد کاوش ہنسوی　شیخ جان محمد اللہ بخش　جنوری ۱۹۳۹
تاجران کتب، لاہور

۵۸۸۔(۱) فرہنگ غالب　مولانا امتیاز علی عرشی　اشاعت خانہ، رامپور　۱۹۴۷
فارسی　ناظم برقی پریس، رامپور پہلی بار
۔فارسی، عربی، ترکی، سنسکرت، ہندی اور اردو لغات
کی تحقیق وتشریح۔ غالب کے اپنے لفظوں میں

دیباچہ از مولف	۱۔۴۷
حصہ اول۔ فارسی	۱۔۲۶۱
حصہ دوم۔اردو	۲۶۳۔۲۹۰
ہندوستانی لغت نویسوں کا تعارف	۲۹۶ صفحے

(۲) فرہنگ غالب (فارسی)　امتیاز علی عرشی　انجمن ترقی اردو، ہند، علی گڑھ

۵۸۹۔ لغات غالب محمد یونس سلیم خدا بخش اورئنٹل ۱۹۹۵

پبلک لائبریری، پٹنہ ۱۷۴ صفحے

۵۹۰۔ محاسن الفاظ غالب نذیر احمد کتابیات، لاہور مئی ۱۹۶۹

ریٹائرڈ پرنسپل، ملتان

تعارف از غلام رسول مہر، حرف آغاز

صنائع بدائع لفظی و معنوی ، فارسی شاعری میں ضائع بدائع

غالب کی صنائع کلام غالب سے بدائع کی مثالیں

حرف اختتام ۱۷۲ صفحے علاوہ غلط نامہ

۵۹۱۔ محاورات غالب نریش کمار شاد کتبخانہ انجمن ترقی اردو، دہلی ۱۹۶۷

مقدمہ از مالک رام

حروف تہجی کی ترتیب سے محاورے، ان کا مطلب۔ سند میں غالب

کا شعر یا ان کی نثر کا اقتباس ۹۳ صفحے

۲۲۔ مرقعے، طغرا وغیرہ

۵۹۲۔ دیوان غالب مصور مرتب: نورالدین آزاد، بمبئی غالب انسٹی ٹیوٹ، نئی دہلی
(اردو ایڈیشن) ۲۶۰ صفحے فروری ۱۹۶۹ء
پیش لفظ از رفیق زکریا
رنگین تصاویر از امکمار شرما، لائن تصاویر: فیض مجدد
بہترین طباعت کے لیے پہلا انعام ملا

۵۹۳۔ دیوان غالب تزئین کتابت: سلطان القلم خلیق ٹونکی غالب اکیڈمی نئی دہلی، ۱۹۹۴
ڈی لکس ایڈیشن
۔ تین رنگوں میں مع چھ رنگین تصاویر
سرورق غالب کی تحریر میں۔

۵۹۴۔ (ا) دیوان غالب مصور محمد عبدالرحمان چغتائی جہانگیر بک کلب، لاہور
(مرقع چغتائی) جولائی ۱۹۲۸
مقدمہ بہ زبان انگریزی۔ اقبال اور جیمس ایچ کزنس ڈی لٹ
تقریظ۔ تحہاے گفتنی از چغتائی
۔ قریب پچاس رنگین تصاویر قریب ۳۰۰ صفحے
قسم اول و قسم دوم

(۲) ایضاً محمد عبدالرحمان چغتائی احسن برادرس، لاہور ۱۹۲۸
(مرقع چغتائی۔ سستا ایڈیشن)

(۳) ایضاً ایضاً رپن پرنٹنگ ورکس، دہلی

(۴) ایضاً (مرقع چغتائی) ایضاً مطبع نظامی، کانپور ... کی بار

۵۹۵۔(۱) دیوان غالب مصور عبدالرحمان چغتائی جہانگیر بک کلب، لاہور

۔ نقش چغتائی ۱۹۱ صفحے ۱۹۳۵ پہلی بار

(۲) ایضاً۔ نقش چغتائی ایضاً ۱۹۵۸ دوسری بار

(۳) ایضاً ایضاً

۔یہ مرقع چغتائی کی کتابت کا چربہ ہے

(۴) ایضاً عبدالرحمان چغتائی ایوان اشاعت، لاہور ۱۹۶۷

پریس پرنٹو، لاہور چوتھی بار

۱۹۲ صفحات مع اکیس تصاویر

۵۹۶۔ دیوان غالب مصور صادقین ادارہ یادگار غالب، کراچی ۱۹۶۹

۵۹۷۔ دیوان غالب مکتبہ شاہراہ، دہلی فروری ۱۹۵۸

عکسی مصور جید برقی پریس، دہلی

۵۹۸۔ دیوان غالب اردو دیباچہ از مینیجر مرغوب ایجنسی، لاہور سنہ ندارد

۔باتصویر، پاکٹ ایڈیشن

مع (تعارف) غالب دہلوی و

غیر مطبوعہ کلام غالب۔

۵۹۹۔ دیوان غالب مصور حنیف رامے سویرا آرٹ پریس، لاہور ۱۹۶۵ پہلی بار

۔باتصویر، ٹائپ میں نیا ادارہ، لاہور

حرف اول۔ مظفر علی سید۔ ا

دیباچہ اسد اللہ خان غالب۔ ۷

دیوان (غالب) مروّج

خاتمہ۔نواب ضیاءالدین احمد خاں نیر ور خشاں۔ ۲۱۵

رنگ بیدل ۲۱۹۔۲۷۲ حرف آخر ۲۷۳۔۳۲۰

۶۰۰۔ دیوان غالب مصور آذر زوبی کراچی ۱۹۶۱

۶۰۱۔ رنگین غالب فریم غالب یادگار کمیٹی، بمبئی ۱۹۶۹

غالب کی سات رنگی تصویر،

چار غزلیں اور مہر۔

۶۰۲۔ شعر پہ شوشہ وہاب حیدر (متوفی ۱۹۶۶ء) ابراہیم رحمت اللہ بمبئی ستمبر ۱۹۶۴

غالب سے متعلق پچاس کارٹونوں کا مجموعہ

۶۰۳۔ غالب البم غالب انسٹی ٹیوٹ، نئی دہلی ۱۹۶۹

۶۰۴۔ غالب تھرماس ایگل کمپنی ہند ۱۹۶۹

۶۰۵۔ (۱) غالب پنسلیں غالب لائبریری، کراچی ۱۹۶۹

(۲) غالب کارڈ

(۳) غالب کلنڈر

ان کی فروخت سے وہ کتابیں شایع کی جائیںگی جو غالب کی صد سالہ سالگرہ سے متعلق ہیں

۶۰۶۔ غالب کلنڈر ماہنامہ کتاب لکھنو ۱۹۶۹

۶۰۷۔ غالب ریکارڈ ہز ماسٹرس وائس، ہند ۱۹۶۹

۶۰۸۔ غالب ڈائری یونائٹڈ بینک لمیٹڈ، کراچی ایسٹ پبلشرز لمیٹڈ، کراچی ۱۹۶۹

۶۰۹۔ غالب ڈائری ماہنامہ نگارشات، دانشمندان، امروہہ ۱۹۷۲

۔اس میں غالب کی تصویریں

غالب کے لفظوں میں اشعار غالب کی شرحیں،

۔غالب کی زندگی کے اہم واقعات تاریخ وار

۔ماہرین غالبیات کی رائیں وغیرہ

۶۱۰۔ غالب طغرا　انجمن ترقی اردو ہند، دہلی　۱۹۷۵

۔پانچ رنگوں میں

۔غالب کی تصویر (غالب کی اصل شبیہہ کا عکس)، دستخط

مہر کا عکس اور حاشیے پر چند غزلیں

اس کی فروخت کی رقم اردو گھر کی تعمیر میں خرچ ہو گی۔

۶۱۱۔ غالبی طغرا　غالب یادگار کمیٹی، بمبئی　۱۹۶۹

۶۱۲۔ غالب کولاج　پروفیسر وشوامتر داسوانی،　ناشر: اسلام الدین،　فروری ۱۹۷۴

(Collage)　گوالیار۔　گوالیار۔

اس پر "تم سلامت رہو ہزار برس" بخط غالب

۶۱۳۔ غالب کا مجسمہ　طاہر ایم سید　بہ مقام رامپور　۱۹۶۴

۶۱۴۔ غالب کے سوانداز　مرتب: محبوب الرحمان فاروقی　دہلی　۱۹۹۷

۔اس میں غالب کے شعروں پر مبنی بر جند رسیال کی تصویریں،

اور ڈاکٹر اوم پرکاش کیجری وال کا کیا ہوا غالب کے بعض شعروں کا

انگریزی ترجمہ شامل ہے۔

۶۱۵۔ مرزا غالب کی کرسی　قومی عجایب گھر، کراچی

۔میرٹھ کے نواب افتخار احمد خاں ابن نواب محمد اسماعیل خاں نے

۱۹۶۴ء میں قومی عجایب گھر کو عنایت کی

۶۱۶۔(ا) مرقع شہاب　شہاب الدین رحمت اللہ　کراچی　۱۹۸۲ پہلی بار

۔بجواب مرقع چغتائی

۔غالب کی ہر غزل پر بہ قید قافیہ و ردیف ایک غزل کہی ہے

بیشتر شعروں کو خود مصور کیا ہے

(۲) ایضاً شہاب الدین رحمت اللہ مکتبہ جامعہ لمیٹڈ نئی، دہلی ۱۹۸۴ دوسری بار

۶۱۷۔ مرقع غالب (اردو) مولانا خیر بہوروی غالب اکیڈیمی، بنارس فروری ۱۹۵۸
اسرار کریمی پریس، الہ آباد ۵۰ صفحے

۔مقدمہ از مالک رام

۔غالب کی مستند، غیر مستند دس تصاویر کا مجموعہ

۔ہر تصویر کی کیفیت بھی بیان کی ہے

۶۱۸۔مرقع غالب اے۔اے اسپا بمبئی ۱۹۶۹

۔اس میں ایک سو ایک پینٹنگ ہیں۔

۶۱۹۔مرقع غالب پرتھوی چندر مکتبہ جامعہ لمیٹڈ، نئی دہلی ۱۹۶۶
حصہ اول: لکشمی پرنٹنگ ورکس، دہلی

۔پیغامات، دیباچہ از مرتب
تعارف از سردار جعفری و مالک رام
سوانح حیات از مرزا غالب، تبصرہ از مرتب
دیوان غالب مع حواشی،
تلمیحات و تشریحات اشعار مندرجہ مکتوبات
و عکس خطوط منتخب نوشتۂ مرزا غالب ۱۹۲ صفحے
مرقع غالب حصہ دوم
عکس خطوط نوشتہ مرزا غالب بنام [illegible]
نواب یوسف علی خاں و نواب کلب علی خاں ۱۰۴ صفحے

۶۲۰۔ نقش غالب اشاعت القرآن، دہلی مرتب ۱۹۶۱

۲۳۔ خطوط

۶۲۰(۱) اردوے معلا   اکمل المطابع، دہلی   ۲۱۔ ذیقعدہ ۱۲۸۵ھ

بہ اہتمام منشی جواہر سنگ جوہر   ۶۔ مارچ ۱۸۶۹ء

۔ کل ۴۷۰ خط

۔ شروع میں مجروح کا پانچ صفحے کا دیباچہ   ۴۶۴ صفحے

(۲) کتاب اردوے معلا   بہ اہتمام سکریٹری بورڈ آف اکزامنرس، کلکتہ   مطبع اردو گائیڈ کلکتہ

۔ حصہ اول   برائے آنرز ڈگری امتحانات   یکم مارچ ۱۸۸۳

۔ کل ۴۷۴۔ خط   ۵۰۷ صفحے

بعض فقرے، مجروح کا دیباچہ اور سالک کی تقریظ نکال دی گئی۔

(۳) اردوے معلا۔ حصہ اول   اکمل المطابع، دہلی   یکم رجب ۱۳۰۸ھ   دوسری بار

۳۸۴ صفحے   ۱۱ فروری ۱۸۹۱ء

(۴) اردوے معلا   بہ اہتمام "العبد محمد عبدالاحد   مطبع نامی مجتبائی، دہلی   اپریل ۱۸۹۹

مع حصہ دوم   عفی عنہ پروپرائٹر مطبع"

شروع میں سات دیباچے اور تقریظیں وغیرہ

حصہ دوم میں ۵۳ خط

خطوں کی فراہمی کا کام حالی نے کیا   ۳۴۷+۵۶ صفحے

(۵) اردوے معلا   پہلے حصے کے آخر میں محمد عبدالاحد کے   مطبع نامی مجتبائی، دہلی اپریل ۱۸۹۹

مع حصہ دوم   نام کے ساتھ "مرحوم و مغفور"

۔ پہلا حصہ ۳۸۴ صفحے، دوسرا حصہ ۶۴ صفحے

(۶) اردوے معلا   مطبع فاروقی، دہلی   ۱۹۰۸

(۷) اردوے معلا　　مطبع فاروقی، دہلی　　۱۹۱۰

حصہ اول و دوم　　۳۸۴ صفحے

(۸) اردوے معلا　　مطبع مفید عام، آگرہ　　۱۹۱۴

حصہ اول، دوم

۶۲۲۔ اردوے معلا　　مرتب: محمد حسن　　مطبع انوار المطابع، لکھنو　　۱۹۲۲

ہر دو حصص　　۳۸۴ صفحے

۶۲۳۔ مکمل اردوے معلا　　مولوی محمد منیر　　مطبع مجیدی، کانپور　　ذی الحجہ ۱۳۴۰ھ

منیر لکھنوی　　۱۹۳۲ء

۔ مختصر حالات غالب از مرتب

۔ ہر دو حصص۔ بہ ترتیب نو

۔ ہر مکتوب الیہ کے نام کے خط یکجا کر کے فہرست میں ہر ایک کے نام کے خطوں کی تعداد لکھی ہے۔　　۳۸۴ صفحے

۶۲۴۔ (۱) اردوے معلا مکمل　　بہ اہتمام شیخ مبارک علی　　شیخ مبارک علی اینڈ سنز، لاہور ستمبر ۱۹۲۲

(ہر دو حصص مع ضمیمہ)　　مطبع کریمی، لاہور　　پہلی بار

۔ غالب کے حالات، عادات و خصایل۔　　۴۲۰ صفحے

۔ شیر محمد سرخوش کا دیباچہ (مرزا کے مکتوبات اور ان کا طرز تحریر)

۔ غالب سے متعلق اقبال کی نظم

دو نئے رقعے نواب سید سجاد مرزا کے نام، اور

آخر میں چند رقعے سید غلام حسنین قدر بلگرامی کے نام بطور ضمیمہ۔

(۲) اردوے معلا مکمل　　بہ اہتمام شیخ مبارک علی　　مطبع کریمی، لاہور　　۱۹۲۶　　دوسری بار

۴۲۰ صفحے

(۳) اردوے معلا مکمل به اہتمام شیخ مبارک علی مطبع کریمی، لاہور ۱۹۳۰ تیسری بار

ہر دو حصص مع ضمیمہ ۴۲۰ صفحے

۔دیباچہ (مرزا غالب دہلوی) از ادیب ۱۶ صفحے

دیباچہ از میر مہدی مجروح ۴ صفحے

ضمیمہ خطوط غالب کی خصوصیات از شیر محمد سرخوش ۶ صفحے

اور پچیس نئے خط

(۴) اردوے معلا حصہ اول رام نراین لال، الہ آباد ۱۹۲۷

نیشنل پریس، الہ آباد ۸۴ صفحے

(۵) اردوے معلا رفاہ عام اسٹیم پریس، لاہور ۱۹۲۷

ہر دو حصص

(۶) ایضاً شیخ ظفر محمد تاجر کتب، لاہور

۳۸۰ صفحے

(۷) اردوے معلا رام نراین لال، الہ آباد ۱۹۵۲

حصہ اول نیشنل پریس الہ آباد ۴۳۸ صفحے

۶۲۵۔ اردوے معلا مرتب: مرزا ادیب لاہور اکیڈیمی، لاہور جنوری ۱۹۶۴

ہر دو حصص مع مقدمہ مرتب ۴۰۰ صفحے

۶۲۶۔ اردوے معلا سید مرتضا حسین فاضل لکھنوی مجلس ترقی ادب، لاہور اپریل ۱۹۶۹

صدی ایڈیشن حصہ اول۔ جلد اول

مقدمہ از مرتب تشکر و امتنان از مرتب

دیباچہ از میر مہدی مجروح متن ۴۳۲ صفحے

٦٢٧۔ اردوے معلا • سید مرتضا حسین فاضل مجلس ترقی ادب، لاہور ۱۹۶۹

۔ حصہ اول۔ جلد دوم تا صفحہ ۸۴۸

٦٢٨۔ ایضاً ایضاً مجلس ترقی ادب لاہور اپریل ۱۹۷۰

۔ حصہ دوم وسوم

تا صفحہ ۱۲۴۵ مع اشاریہ وغیرہ

٦٢٩۔ خطوط غالب مولوی مہیش پرشاد ہندوستانی اکیڈیمی، الہ آباد

۔ جلد اول نظر ثانی از ڈاکٹر عبدالستار صدیقی سٹی پریس، الہ آباد

۔ ۴۵۲ خط اور کچھ عکس جنوری ۱۹۴۱

۔ خطوں کے عکس فراہم کر کے متن کی تصحیح کی گئی ہے ۲۴+۴۰۰ صفحے

٦٣٠۔ ایضاً ۔ جلد دوم مولوی مہیش پرشاد

۔ تکمیل سے پہلے مولوی مہیش پرشاد کا انتقال ہو گیا۔ انجمن ترقی اردو، ہند نے وارثوں سے سارے کاغذ خرید لیے۔ مسودہ انجمن سے گم ہو گیا۔ بدگمان کہتے تھے کہ کچھ کاغذ مولانا خیر بھوروی کو ملے اور باقی جناب مالک رام کی تحویل میں پہنچے۔ واللہ اعلم۔

انجمن کے دفتر (علیگڑھ) میں مولوی مہیش پرشاد کے کاغذ جن میں غالب کے بعض شاگردوں کی تصویریں اور احوال بھی تھے، جستے کے ایک بڑے صندوق میں رکھے تھے۔ پروفیسر آل احمد سرور کے حکم سے ٦٩۔۱۹٦٨ء میں راقم نے ایم حبیب خاں کے تعاون سے ان کی فہرست تیار کر کے اسی صندوق میں رکھوادی تھی۔ پھر ان کاغذوں پر جو گذری اس کا حال اللہ ہی بہتر جانتا ہے۔

۶۳۱۔ خطوط غالب مالک رام انجمن ترقی اردو، ہند، علی گڑھ مارچ ۱۹۶۳

مولوی مہیش پرشاد کے خطوط غالب کا دوسرا ایڈیشن جس کے سرورق پر

مرتب کی حیثیت سے مولوی صاحب کے بجائے مالک رام کا نام چھپا

تعارف از آل احمد سرور

دیباچہ از مہیش پرشاد

کل ۵۲۸ خطوط ۴۴۸ صفحے

۶۳۲۔ خطوط غالب غلام رسول مہر کتاب منزل، لاہور ۱۹۴۹

حصہ اول پاکستان ٹائمس پریس، لاہور

و دوم

۶۳۳۔ (۱) خطوط غالب غلام رسول مہر کتاب منزل، لاہور مئی ۱۹۵۱ء

۔ حصہ اول ۳۶۱ صفحے پاکستان ٹائمس پریس، لاہور دوسری بار

۔ حصہ دوم ۴۳۶ صفحے ایضاً ۱۹۵۲

(۲) خطوط غالب غلام رسول مہر پنجاب یونیورسٹی، لاہور ۱۹۶۲ تیسری بار

حصہ اول، دوم

(۳) خطوط غالب ایضاً شیخ غلام علی اینڈ سنز، لاہور ۱۹۶۸ چوتھی بار

ہر دو حصص ۵۸۴ صفحے

(۴) خطوط غالب ایضاً مجلس یادگار غالب لاہور ۱۹۶۹

جلد اول پنجاب یونیورسٹی، لاہور ۵۱۸ صفحے

(۵) خطوط غالب ایضاً مجلس یادگار غالب، لاہور ۱۹۶۹

جلد دوم صفحہ ۱۰۱۱ تک

(۶) خطوط غالب　　غلام رسول مہر　　پنجاب یونیورسٹی، لاہور　　۱۹۷۴
جلد اول و جلد دوم (یکجا)　　کتاب منزل، لاہور

(۷) ایضاً　　ایضاً　　ایضاً　　۱۹۸۲

(۸) ایضاً　　ایضاً　　شیخ غلام علی اینڈ سنز، لاہور　　۱۹۹۳ ساتویں بار

۶۳۴۔(۱) عود ہندی　　مرتب چودھری عبدالغفور سرور مارہروی　　مطبع مجتبائی، میرٹھ
۲۸ جمادی الثانی تا ۱۰ رجب ۱۲۸۵ھ / ۱۵ تا ۲۷۔ ۲ اکتوبر ۱۸۶۸ء
حسب فرمائش میاں محمد ممتاز علی خاں رئیس میرٹھ
پہلی فصل: مہر غالب۔ چودھری عبدالغفور کی مرتب کردہ ۔۱۳۱ خط
دوسری فصل: میاں ممتاز علی خاں کی جمع کردہ　　۔ ۳۷ خط
کل ۱۶۸ خط بہ شمول نامۂ غالب
خاتمہ میں غالب کی لکھی ہوئی پانچ تقریظیں اور دیباچے　　۱۸۸ صفحے

(۲) عود ہندی　　بہ اہتمام محمد ممتاز علی　　مطبع مجتبائی، میرٹھ　　۱۰ر رجب ۱۲۸۵ھ
۲۷/۲ اکتوبر ۱۸۶۹ء

(۳) عود ہندی　　ایضاً　　مطبع ارائنی، دہلی　　۲۰ر صفر ۱۲۹۵ھ
۱۸۸ صفحے　　۲۳ر فروری ۱۸۷۸ء

(۴) ایضاً　　مطبع منشی نولکشور، کانپور　　ر مضان ۱۲۹۵ھ
ستمبر ۱۸۷۸ء

(۵) ایضاً　　مطبع منشی نولکشور، لکھنو　　ستمبر ۱۸۸۱ء
۱۶۶ صفحے
۔ مطبع مجتبائی میرٹھ کے مطبوعہ نسخے کی نقل

(۶) عود ہندی بہ اسم تاریخی مہر غالب　　مطبع منشی نولکشور، کانپور　　۱۸۸۷

۱۲۷۸

(۷) عود ہندی　　مطبع منشی نولکشور، کانپور　　۱۹۱۳　　چوتھی بار

۱۸۳ صفحے

(۸) عود ہندی بہ اہتمام کیسری داس سیٹھ　　مطبع منشی نولکشور، لکھنو　　۱۳۱۳ھ تیسری بار

تمہید۔ محمد ممتاز علی خاں　　دسمبر ۱۹۲۵ء

پہلی فصل: چودھری عبدالغفور سرور کا لکھا ہوا دیباچہ

سرور، صاحب عالم اور شاہ عالم مارہروی کے نام ۱۳۱ خط

دوسری فصل:

نواب انوار الدولہ شفق، مرزا یوسف علی خاں عزیز، میر مہدی،

نواب علاء الدین خاں، میر سرفراز حسین، منشی ہرگوپال تفتہ۔

مرزا حاتم علی مہر، خواجہ غلام غوث بے خبر،

عبدالغفور خاں نساخ، نواب مصطفا خاں شیفتہ،

مردان علی خاں رعنا، منشی غلام بسم اللہ،

قاضی عبدالجمیل، مولوی عبدالرزاق شاکر، مولوی عزیز الدین،

مفتی سید عباس اور مرزا رحیم بیگ مصنف ساطع برہان کے نام نامۂ غالب

ظہیر الدین کی طرف سے ان کے چچا کے نام

مرزا کلب حسین خان بہادر نادر کے مجموعہ قصاید کا دیباچہ،

خواجہ بدر الدین خاں کی حدایق الانظار کا دیباچہ

مولوی فرزند احمد (صفیر) کے رسالہ تذکیر و تانیث کا دیباچہ،

مرزا حاتم علی مہر کی مثنوی کی تقریظ

مرزارجب علی بیگ سرور کی گلزار سرور کی تقریظ
غلام مولا قلق میرٹھی کی لکھی ہوئی عود ہندی کی تقریظ اور قطعات تاریخ
وغیرہ ۱۸۴ صفحے

(۹) عود ہندی مطبع مفید عام، آگرہ مئی ۱۹۱۰
(۱۰) ایضاً مطبع مدرسۃ العلوم، علی گڑھ ۱۹۱۰
(۱۱) عود ہندی مطبع رام نراین لعل، الہ آباد ۱۳۳۱ھ / ۱۹۱۲ء
(۱۲) ایضاً ایضاً ۱۹۲۶ ۲۱۸ صفحے
(۱۳) ایضاً مطبع مسلم یونیورسٹی، علی گڑھ ۱۹۲۷ ۱۸۶ صفحے
(۱۴) ایضاً مطبع رام نراین لعل الہ آباد جون ۱۹۲۸
۔ آخر میں مشکل لفظوں کی فرہنگ۔ ۶۴ صفحے کل ۲۱۸ صفحے
(۱۵) عود ہندی مطبع رام نراین لعل الہ آباد ۱۹۲۹
(۱۶) ایضاً مطبع منشی نو لکشور، لکھنو ۱۹۴۱ ۲۶۸ صفحے

۶۳۵۔ عود ہندی مرتب: امیر حسن نورانی راجا رام کمار پریس، لکھنو ۱۹۶۰
۲۶۸ صفحے

۵۳۶۔ کتاب عود ہندی کو:
گلزار ہند اسٹیم پریس لاہور، شیخ مبارک علی کے مطبع کریمی لاہور
(۱۷۹ صفحے) محمد ممتاز علی خاں کے مطبع لاہور
شیخ الٰہی بخش و محمد جلال الدین تاجران کتب لاہور (۱۸۴ صفحے)۔
تیج کمار بک ڈپو لکھنو، مقتدیٰ خاں شروانی علی گڑھ۔
محمد ممتاز علی خاں لاہور اور عبدالواسع جعفری نے پہلے

مطبع انوار احمدی الہ آباد (۲۴۱ صفحے)

کے علاوہ اطراف ملک کے دوسرے مطبعوں نے بھی شایع کیا ہے۔

۶۳۷۔ عودِ ہندی مع تعلیقات و حواشی سید مرتضیٰ حسین فاضل لکھنوی مجلس ترقی ادب، لاہور جون ۱۹۶۷

تعارف از مرتب، پیش لفظ از مرتب، عرضِ ناشر

ترتیب کتاب۔ فہرست میں مکتوب الیہم کے نام، خطوں کی ابتدائی عبارت

موضوع اور زمانۂ تحریر ۱۔۵۰

دیباچہ مرتب ۵۱۔۷۵

پانچ تقریظیں اور دیباچے ۱۔۴۶۳

تعلیقات و حواشی ۴۶۷۔۵۱۳ اشاریہ وغیرہ ۵۱۷۔۵۸۸

۶۳۸۔ (۱) غالب کے خطوط ڈاکٹر خلیق انجم غالب انسٹی ٹیوٹ، نئی دہلی مارچ ۱۹۸۴

جلد اول

کچھ اس تنقیدی ایڈیشن کے بارے میں۔ ۱۳،

خطوط غالب کے مختلف ایڈیشن اور ری پرنٹ۔ ۲۳

غالب کے اردو املا کی خصوصیات۔ ۶۴،

غالب کی زبان پر فارسی اثرات، انگریزی الفاظ کا استعمال۔ ۷۷

غالب کے اردو خطوط کی مجموعی تعداد۔ ۹۳،

خطوط غالب کا تنقیدی مطالعہ۔ ۹۹

غالب سے قبل اردو کا نثری سرمایہ اور اردو مکتوب نگاری کا آغاز۔ ۱۰۱

شگفتن گلہائے ناز۔ ۱۳۷،

بنتی نہیں ہے بادہ و ساغر کہے بغیر۔ ۱۷۲

غالب کے خطوط (متون، تصویریں اور خطوط کے عکس)۔ ۲۳۳
متون کے مآخذ۔ ۴۲۹، حواشی۔ ۴۴۹ تا ۴۸۱
مقدمے کا ایک جزو نگار پاکستان کراچی (فروری ۱۹۸۸ء) میں اَسّی صفحوں پر چھپا ہے۔

(۲) ایضاً۔ جلد دوم ڈاکٹر خلیق انجم غالب انسٹی ٹیوٹ، نئی دہلی ۱۹۸۵
۔ کل دریافت شدہ خطوط۔ ۸۷۰ متون ۴۹۱،
متن کے مآخذ ۸۴۷ حواشی ۸۸۲ تا ۹۷۰

(۳) ایضاً۔ جلد سوم ڈاکٹر خلیق انجم غالب انسٹی ٹیوٹ، نئی دہلی ۱۹۸۷
متون۔ ۹۷۹، خطوں کے عکس۔ ۱۲۶۲
متن کے مآخذ ۱۳۰۹، حواشی ۱۳۴۵۔ ۱۴۰۳

(۴) ایضاً۔ جلد چہارم ڈاکٹر خلیق انجم غالب انسٹی ٹیوٹ، نئی دہلی ۱۹۹۳
خطوں کی مجموعی تعداد۔ ۱۴۱۱، متون۔ ۱۴۱۵
متن کے مآخذ۔ ۱۵۹۹، حواشی۔ ۱۶۱۷
جہان غالب۔ ۱۶۴۷، کتابیات۔ ۱۷۴۱
اشاریہ ۱۷۵۱ تا ۱۷۸۹

۶۳۹۔ (۱) غالب کے خطوط ڈاکٹر خلیق انجم انجمن ترقی اردو پاکستان، کراچی ۱۹۸۹
جلد اول، دوم،

(۲) ایضاً سوم، چہارم ایضاً ایضاً ۱۹۹۵

۶۴۰۔ غالب کے خطوط سید توسل حسین انوار بک ڈپو، لکھنؤ ۲۰۰۱ء

۶۴۱۔ غالب کے خطوط ہاشم ملیح آبادی

۶۴۲۔(۱) مکاتیب الغالب مولوی سید شاہ علی احسن مارہروی انجمن ترقی اردو، ہند، علی گڑھ

مع مقدمہ

(۲) ایضاً ایضاً علی گڑھ بک کمپنی، علی گڑھ ۱۹۳۱

مقدمہ ۱۔۶۸، خطوط ۶۹۔۲۰۸

مسلم یونیورسٹی علی گڑھ کے اردو کے پرچے ۲۰۹۔۲۳۷

۶۴۳۔(۱) مکاتیب غالب اردو مولانا امتیاز علی خاں عرشی مطبع قیمہ، بمبئی ۱۹۳۷

تقریب از بشیر حسین زیدی ۵ صفحے پہلی بار

مقدمہ مرتب ۱۷۵ صفحے، متن ۱۲۱ صفحے

آخر میں غلط نامہ وغیرہ

یہ نواب یوسف علی خاں ناظم اور نواب کلب علی خاں کے نام کے

کتب خانہ رامپور میں محفوظ ۱۱۵ خطوں کا مجموعہ ہے۔

(۲) مکاتیب غالب مولانا امتیاز علی خاں عرشی مطبع سرکاری، رامپور ۱۹۴۳

(اضافوں کے ساتھ) دوسری بار

مقدمہ۔ حالات، تصانیف، غالب کی خطوط نگاری۔ ۱۸۳ صفحے

متن: ۱۱۷ خط بہ شمول چار فارسی مکتوبات۔ ۱۳۵ صفحے

اشاریے: اشخاص و قبایل، مقامات، کتب و اخبارات

(۳) مکاتیب غالب: امتیاز علی خاں عرشی ناظم برقی پریس، رامپور جنوری ۱۹۴۵

دیباچہ ۱۲۸ صفحے، متن، ۱۱۷ صفحے تیسری بار

حواشی ۱۹۲ صفحے

(۴) مکاتیب غالب امتیاز علی خاں عرشی ناظم برقی پریس، رامپور ۱۹۴۶ چوتھی بار

(۵) مکاتیب غالب اردو امتیاز علی خاں عرشی رامپور ۱۹۴۷ پانچویں بار

۔ کل ۱۳۰ خطوط

(۶) ایضاً	امتیاز علی خاں عرشی	رامپور	۱۹۴۹	چھٹی بار
	۔ سستا نسخہ، طالب علموں کے لیے			
	۔ کل ایک سو تیس خط		۲۰۵ صفحے	
	مع دیباچہ		۲۵۴ صفحے	

۶۴۴۔ مکتوبات غالب (عکس) پرتھوی چندر جن پتھ، نئی دہلی ۱۹۷۵

۲۴۔ متفرق خطوط وانتخابات

۶۴۵۔(۱) ادبی خطوط غالب مرزا محمد عسکری نظامی پریس، لکھنو ۱۹۲۹

ایسے خطوں کا مجموعہ جن میں مرزا غالب نے نکات ادبیہ حل کیے ہیں، اشعار کے معنی سمجھائے ہیں اور شعرا کے متعلق رائے زنی کی ہے مع ایک مفید دیباچہ اور ضمیمہ کے، جس میں مرزا غالب کے مکتوب الیہم کے حالات مع ان کے نمونۂ کلام کے درج ہیں۔

تمہید: خصوصیات خطوط غالب ص ا۔ ۵۳

ادبی خطوط مرزا غالب (متن)۔ غالب کے وہ خط جن میں نکات ادبیہ حل کیے ہیں یا شعروں سے بحث کی ہے

ضمیمہ: تینتیس مکتوب الیہم کے حالات ۱۷۹۔ ۳۰۴

(۲) ایضاً مرزا محمد عسکری مطبع انوار المطابع، لکھنو ۱۹۳۳ دوسری بار ۳۰۴ صفحے

(۳) ایضاً ایضاً مطبع انوار المطابع، لکھنو ۱۹۳۸

(۴) ایضاً ایضاً ادارہ فروغ اردو، لکھنو ۱۹۵۳

(۵) ایضاً ایضاً مبارک بک ڈپو، کراچی ۱۹۵۴ تیسری بار ۳۰۴ صفحے

(۶) ادبی خطوط غالب مرزا محمد عسکری ایجوکیشنل پریس، کراچی۔ ۱۹۶۴ ساتویں بار

(۷) ایضاً ایضاً ایضاً ۱۹۷۰ نویں بار

(۸) ایضاً ایضاً ادارہ فروغ اردو، لکھنو ۱۹۷۰

۶۴۶۔(۱) انتخاب خطوط غالب ڈاکٹر خلیق انجم انجمن ترقی اردو، ہند، دہلی

(۲) ایضاً ایضاً ایضاً ۱۹۹۴

۲۰۸ صفحے دوسری بار

۶۴۷۔ انتخاب خطوط غالب ایوب صابر ملٹی بکس، لاہور ۱۹۹۳

۶۴۸۔(۱) انتخاب خطوط غالب ڈاکٹر عبادت بریلوی و مشرف انصاری اردو اکیڈیمی سندھ، کراچی ۱۹۵۲

(۲) ایضاً ایضاً اردو مرکز، لاہور اپریل ۱۹۵۳

مقدمے میں غالب کے حالات اور مکتوب نگاری سے بحث ۱۹۲ صفحے

(۳) انتخاب خطوط غالب ڈاکٹر عبادت بریلوی اردو مرکز، لاہور اکتوبر ۱۹۶۰

۱۹۲ صفحے

(۴) ایضاً عبادت بریلوی و مشرف انصاری اردو اکیڈیمی سندھ، کراچی ۱۹۷۵

اردو مرکز، لاہور

(۵) ایضاً ایضاً ایضاً ۱۹۸۸

۶۴۹۔ انتخاب خطوط غالب پیش لفظ از محمود الٰہی اتر پردیش اردو اکادمی، لکھنو ۱۹۸۷

انتخاب کس نے کیا اور کن مآخذ سے۔ پیش لفظ میں یہ مذکور نہیں ہے۔

۹۱ صفحے

۶۵۰۔ انتخاب خطوط غالب ڈاکٹر حکم چند نیر ۱۹۸۷

۶۵۱۔ انتخاب رقعات غالب مولوی سید شاہ علی احسن مارہروی پی سی دواشی شرینی، علی گڑھ

مع مقدمہ و فرہنگ ۶۸ + ۲۶۳ صفحے

۶۵۲۔ انتخاب رقعات و اشعار غالب کالی داس گپتا رضا ساکار پبلیکیشنز لمیٹڈ، بمبئی فروری ۱۹۹۲

۴۸ صفحے

۶۵۳۔ انتخاب غالب مرتب: مرزا اسد اللہ خاں غالب مطبع فیض احمدی دہلی ۱۲۸۳ھ / ۱۸۶۶ء

۔اردو خطوط و اشعار کا انتخاب

حسب فرمایش ڈاکٹر مولوی ضیاء الدین احمد خاں

۔یہ انتخاب مولوی صاحب کی کتاب "انشائے اردو" کے حصہ دوم میں شامل۔

۶۵۴۔ (۱) انتخاب غالب مرتب: محمد عبدالرزاق راشد چشتیہ پریس، حیدر آباد، دکن

۱۳۴۵ھ / نومبر ۱۹۲۶ء

یعنی رقعہ ہاے مرزا اسد اللہ خاں عرف مرزا نوشہ

۔اس میں کئی لطیفے اور مکتوب بھی شامل ۲۴ صفحے

۔یہ مجموعہ پہلی بار ماہنامہ "تحفہ" حیدر آباد، دکن اکتوبر نومبر دسمبر ۱۹۲۶ء / ۱۳۴۵ھ کے شمارے میں شایع ہوا تھا۔

(۲) ایضاً مرتب: محمد عبدالرزاق راشد دین محمدی پریس، لاہور ۱۹۴۳

اقبال اکیڈیمی، لاہور ۸۴ صفحے

پہلا حصہ : دو دیباچے، بارہ خط، دو نقلیں، ایک لطیفہ

دوسرا حصہ : اردو کے اکتیس شعر، خطوں میں نقل کیے جانے کے لیے

شروع اور آخر میں غالب کی لکھی ہوی مختصر نثریں۔

ڈاکٹر مختار الدین احمد کی توضیح کے ساتھ یہ علی گڑھ میگزین کے غالب نمبر ۱۹۴۹ء میں بھی چھپ چکا ہے۔

۶۵۵۔ انتخاب غالب منشی بشیر احمد

۶۵۶۔ انشائے غالب ڈاکٹر عبدالستار صدیقی لاہور غیر مطبوعہ

۶۵۷۔انشائے غالب　مرتب رشید حسن خاں　مکتبہ جامعہ لمیٹڈ، نئی دہلی　اکتوبر ۱۹۹۴

پہلا حصہ　: دو دیباچے، بارہ خط، دو نقلیں، ایک لطیفہ

دوسرا حصہ : اکتیس منتخب اشعار　۱۴۷ صفحے

۔یہ مجموعہ اس سے پہلے دو بار "انتخاب غالب" اور ایک بار "انتخاب رقعات واشعار غالب" کے نام سے چھپ چکا ہے۔

۶۵۸۔(ا) جان غالب　محمد حسین شمس علوی کاکوروی　انوار بک ڈپو، لکھنؤ　۱۹۶۶

۔مرزا غالب کے نادر خطوط کا مجموعہ　۶۲ صفحے

(۲) ایضاً　محمد حسین شمس علوی　ادارہ فروغ اردو، لکھنو　۱۹۶۸

۱۳۸ صفحے

۶۵۹۔(ا) رقعات غالب عبدالرحمان شوق امرتسری　وزیر ہند اسٹیم پریس، آگرہ　۱۹۱۵

(۲) ایضاً　ایضاً　دین محمدی پرنٹنگ پریس، لاہور　۱۹۳۷

۱۳۸ صفحے

۶۶۰۔عکس غالب　پروفیسر آل احمد سرور　شعبہ اردو، مسلم یونیورسٹی، علی گڑھ　۱۹۷۳

پیش لفظ۔ ص ۷،　غالب کے بہترین اردو خطوط۔ ص ۲۰

۶۶۱۔مکاتیب غمگین وغالب　سید ہدایت النبی

(خلیفہ غمگین)

۶۶۲۔مکتوبات غالب و مجروح　مرتب میر افضل علی عرف میرن صاحب　غیر مطبوعہ

(اردو)

نسخہ مملوکہ آفاق حسین آفاق دہلوی نبیسہ میرن صاحب

۔بہتر (۷۲) خط بنام نبی بخش حقیر اور دوان کے بیٹے عبداللطیف کے نام

۶۶۳۔(۱) منتخبات عود ہندی مولوی سید شاہ علی احسن مارہروی مطبع انوار احمدی، الہ آباد
مع مقدمہ و فرہنگ ۹+۸۷+۲۰۴ صفحے

(۲) ایضاً ایضاً علی گڑھ ۱۹۲۹

۶۶۴۔ نادر خطوطِ غالب سید محمد اسماعیل رسا ہمدانی گیاوی کاشانۂ ادب، لکھنو ۱۹۳۹
۱۹۱۲ فائن پریس، لکھنو ۶۲ صفحے

کتاب کا نام تاریخی ہے جس سے سال ترتیب معلوم ہوتا ہے

چھبیس (۲۶) خط بنام سید شاہ کرامت حسین کرامت ہمدانی بہاری و صفیر بلگرامی، ایک خط بنام صوفی منیری

مع مفصل مقدمہ جس میں غالب، ان کی نثر نگاری، خطوط نویسی اور مکتوب الیہم کا تعارف ہے

اس مجموعہ میں بجز ایک خط جو بنام صوفی ہے، سب جعلی ہیں۔

۶۶۵۔(۱) نادرات غالب مرتب: آفاق حسین آفاق دہلوی ادارہ نادرات غالب، کراچی
مجموعہ جمع کردہ میرن صاحب مشہور پریس، کراچی ۱۹۴۹

حصہ اول۔ مقدمہ: غالب اور ان کے ترانوے شاگردوں کے حالات۔ ۱۷۹ صفحے

حصہ دوم۔ چوہتر مکتوبات غالب (بنام حقیر و عبداللطیف)۔ ۹۰ صفحے

حواشی مرتب ۷۰ صفحے

(۲) ایضاً مرتب: آفاق حسین آفاق ادارہ نادرات غالب، کراچی مارچ ۱۹۹۲ دوسری بار

۲۵۔ دوسری نثریں

۶۶۶۔ نوادرِ غالب　　ڈاکٹر مختار الدین احمد　　غیر مطبوعہ

پرانے اخباروں، بیاضوں اور مجموعوں سے ماخوذ غالب کی منظوم و منثور تحریریں۔

۶۶۷۔ مجموعہ نثر غالب اردو　مرتب: خلیل الرحمان داودی　مجلس ترقی ادب، لاہور نومبر ۱۹۶۷

جزو اول: رسائل غالب۔ نکات و رقعات، لطائف غیبی،

سوالات عبدالکریم، نامۂ غالب، تیغ تیز　　۲۱۷ صفحے

جزو دوم: متفرق نثر پارے (کل اٹھائیس)۔ دیباچے،

تقریظ، خاتمے وغیرہ　　۲۰۴ صفحے

ہر ایک کے شروع میں مرتب کی لکھی ہوئی تمہید (تعارف)

۲۶۔ ایم اے کے مقالے

۶۶۸۔ اردو رسایل کے غالب نمبر اشاریہ	شمیم اختر	پنجاب یونیورسٹی، لاہور	۱۹۷۰	نگراں: ڈاکٹر افتخار احمد صدیقی ۲۱۸ صفحے
۶۶۹۔ اشاریہ خطوط غالب جلد اول	اخلاق	گورنمنٹ کالج، لاہور	۱۹۹۱_۹۲	
۶۷۰۔ اشاریہ خطوط غالب جلد دوم	ساجدہ پروین	ایضاً	۱۹۹۲_۹۳	
۶۷۱۔ اقبال اور غالب کا تقابلی مطالعہ	مس تفسیر النعیم	یونیورسٹی اورینٹل کالج، لاہور	۱۹۶۴	نگراں: ڈاکٹر سید عبداللہ
۶۷۲۔ ایس ایم اکرام بطور غالب شناس	قمر النسا شیخ	گورنمنٹ کالج فیصل آباد	۱۹۷۴	نگراں: ڈاکٹر سید معین الرحمان ۲۱۸ صفحے
۶۷۳۔ ڈاکٹر سید عبداللہ بطور غالب شناس	شکیلہ شاہجہاں	گورنمنٹ کالج، لاہور	۱۹۹۵	نگراں: ڈاکٹر سید معین الرحمان ۱۸۷ صفحے
۶۷۴۔ ''غالب اور انقلاب ستاون'' مصنفۂ ڈاکٹر سید معین الرحمان کا تحقیقی جایزہ	شاہدہ شاہین	گورنمنٹ کالج فیصل آباد	۱۹۷۸	
۶۷۵۔ غالب پر بیدل کے اثرات	حبیبہ سعید	سندھ یونیورسٹی، حیدر آباد، پاکستان	۱۹۶۶	
۶۷۶۔ غالب کی امیجری	زرینہ خٹک	پنجاب یونیورسٹی، لاہور	۱۹۷۰	نگراں: ڈاکٹر عبادت بریلوی ۱۶۴ صفحے
۶۷۷۔ غالب کے اثرات شعرائے مابعد پر	عابدہ رشید جہاں	سندھ یونیورسٹی، حیدر آباد، پاکستان	۱۹۶۰	

۶۷۸۔غالب کے فارسی کلام پر ناقدانہ نظر ناہید اختر گورنمنٹ کالج فیصل آباد، پاکستان ۱۹۷۸
مصنفہ ڈاکٹر عارف شاہ گیلانی کا جائزہ

۶۷۹۔ مولانا غلام رسول مہر نیر سلطانہ گورنمنٹ کالج، فیصل آباد ۱۹۷۰
بطور غالب شناس نگران: ڈاکٹر سید معین الرحمان ۲۰۳ صفحے

۶۸۰۔ ڈاکٹر فرمان فتحپوری سیدہ افصح وحید گورنمنٹ کالج، لاہور ۱۹۹۶
بطور غالب شناس

۶۸۱۔ کلام غالب میں فکری عناصر صابرہ بانو پنجاب یونیورسٹی، لاہور ۱۹۷۱
نگران: سجاد باقر رضوی ۱۱۹ صفحے

۶۸۲۔ مرزا اسد اللہ خاں غالب ظ۔انصاری ایشیائی علوم کا روسی انسٹی ٹیوٹ ۱۹۶۹
(مقالہ بہ زبان روسی) ماسکو

۶۸۳۔ مطالعہ غالب نجمہ نیاز گورنمنٹ کالج، فیصل آباد [illegible]
انیسویں صدی میں نگران: ڈاکٹر سید معین الرحمان ۳۰۱ صفحے

۶۸۴۔مکاتیب غالب میں روح عصر سفینۃ النساء جموں و کشمیر یونیورسٹی، جموں ۱۹۶۶

۶۸۵۔ مومن و غالب کا تقابلی مطالعہ شگفتہ پروین عباسی یونیورسٹی اورینٹل کالج، لاہور [illegible]
نگران: ڈاکٹر ناظر حسن زیدی

۶۸۶۔ میر و غالب کا تقابلی مطالعہ مس پروین عتیق یونیورسٹی اورینٹل کالج، لاہور [illegible]
نگران: ڈاکٹر سید عبداللہ

۶۸۷۔نقد و بررسی غزلیات فارسی مرزا ڈاکٹر محمد حسن حائری تہران یونیورسٹی، ایران [illegible]
اسد اللہ خاں غالب دہلوی نگران: ڈاکٹر اسماعیل حاکمی ۱۳۵ صفحے

۶۸۸۔ ڈاکٹر وحید قریشی حنا انیس گورنمنٹ کالج، لاہور ۱۹۹۵
بطور غالب شناس ۱۱۹ صفحے

۶۸۹۔ سید وقار عظیم | روشینہ ریاض | گورنمنٹ کالج، لاہور | ۱۹۹۶
بطور غالب شناس

۲۷۔ ایم فِل کے مقالے

۶۹۰۔ میر مہدی مجروح　محمد فیروز دہلوی　دہلی یونیورسٹی دہلی
نگراں: ڈاکٹر مغیث الدین فریدی

۶۹۱۔ عہد غالب کا تہذیبی اور تنقیدی مطالعہ　شاکرہ بیگم　دہلی یونیورسٹی، دہلی
نگراں ڈاکٹر تنویر احمد علوی

۶۹۲۔ نواب الٰہی بخش خاں معروف حیات اور خدمات　خورشید عالم　مسلم یونیورسٹی علی گڑھ
نگراں ڈاکٹر محمد انصار اللہ

۲۸۔ ڈاکٹریٹ کے مقالے

۶۹۳۔ اردو غزل میں تخلیقی عمل کا مطالعہ غالب کے خصوصی حوالے سے	غوث محمد خاں	لکھنو یونیورسٹی، لکھنو	
۶۹۴۔ اردو نثر کی ترقی میں غالب کا حصہ	محمد مرتضا ہاشمی	رانچی یونیورسٹی، رانچی	۱۹۸۴
۶۹۵۔ انشا سے غالب تک اردو کے ادبی معرکے	محمد یعقوب نگراں: ڈاکٹر خلیق انجم	دہلی یونیورسٹی، دہلی	۱۹۷۷
۶۹۶۔ انیسویں صدی کے ہندوستانی افکار کی روشنی میں غالب کی اردو شاعری کا مطالعہ	نشاط ہادی	الہ آباد یونیورسٹی، الہ آباد	
۶۹۷۔ جدید اردو شعرا پر مرزا غالب کا اثر ۱۹۵۸ء سے پہلے	ڈاکٹر اشرف علی خاں	ناگپور یونیورسٹی، ناگپور	
۶۹۸۔ خطوط غالب کا اسلوب	عبدالمنان خاں نگراں: ڈاکٹر نصیر احمد خاں	جواہر لال نہرو یونیورسٹی، دہلی	۱۹۹۰
۶۹۹۔ خطوط غالب کا تحقیقی اور تنقیدی مطالعہ	جمیلہ عباسی	لکھنو یونیورسٹی، لکھنو	
۷۰۰۔ خطوط غالب کا تحقیقی اور تنقیدی مطالعہ	محمد رفیع انصاری	بنارس ہندو یونیورسٹی، وارانسی	
۷۰۱۔ دیوان غالب سے متعلق قلمی نسخوں کا تنقیدی مطالعہ	سید فرحت حسین نگراں: ڈاکٹر قمر رئیس	دہلی یونیورسٹی، دہلی	۱۹۷۳
۷۰۲۔ شارحین دیوان غالب کی شروح کا تقابلی مطالعہ	ڈاکٹر محمد ایوب نگراں ڈاکٹر وحید قریشی	پنجاب یونیورسٹی، لاہور	۱۹۸۶

۷۰۳۔ شیخ محمد اکرام۔ حیات و ادبی خدمات	ڈاکٹر معظم الدین	مسلم یونیورسٹی علی گڑھ	
۷۰۴۔ عبدالرحمان بجنوری۔ حیات و ادبی کارنامے	ڈاکٹر محمد زاہد	مسلم یونیورسٹی علی گڑھ	
۷۰۵۔ غالب۔ ابتدائی دور	ڈاکٹر خورشید الاسلام	مسلم یونیورسٹی، علی گڑھ	۱۹۵۴
۷۰۶۔ غالب۔ ان کی شاعری اور فن	محمد مظہر عالم	پٹنہ یونیورسٹی پٹنہ	۱۹۸۰
۷۰۷۔ غالب ایک جائزہ	محمد موسیٰ خاں کلیم نگراں: ڈاکٹر سید محمد عبداللہ	پنجاب یونیورسٹی، لاہور	بعد ۱۹۵۸
۷۰۸۔ غالب کا ادبی شعور نثری تصانیف کے آئینے میں	کاظم علی خاں نگراں: ڈاکٹر ملک زادہ منظور احمد	کانپور یونیورسٹی، کانپور	
۷۰۹۔ غالب کا شعری فن	سیدا ے حسنات نگراں: ڈاکٹر محمد حسن	دہلی یونیورسٹی، دہلی	۱۹۶۸
۷۱۰۔ غالب کا عظیم المرتبت شاگرد صفیر بلگرامی	ڈاکٹر ظفر اوگانوی	پٹنہ یونیورسٹی، پٹنہ	۱۹۶۔
۷۱۱۔ غالب کا غیر متداول کلام	صبیحہ انور	لکھنو یونیورسٹی، لکھنو	
۷۱۲۔ غالب کی اردو اور فارسی شاعری کا تقابلی مطالعہ اور مآخذ کی تحقیق	ڈاکٹر محمد عبداللہ شیدا	جموں کشمیر یونیورسٹی، جموں	۱۹۶۔
۷۱۳۔ غالب کی امیجری	صبیحہ وجاہت	مسلم یونیورسٹی، علی گڑھ	۱۹۶۱
۷۱۴۔ غالب کی تنقید کا مطالعہ	جگن کور	کشمیر یونیورسٹی، سری نگر	۱۰
۷۱۵۔ غالب کی شاعری کا فکری آہنگ	سید اقبال احمد	مگدھ یونیورسٹی، بودھ گیا	۱۹۸۵

۷۱۶۔ غالب کی شاعری میں   ڈاکٹر حسن امام   مگدھ یونیورسٹی، بودھ گیا   ۱۹۷۷
استعارے کا نظام   نگراں: ڈاکٹر وہاب اشرفی

۷۱۷۔ غالب کی نثر   محمد موسیٰ مجروح   گورکھپور یونیورسٹی، گورکھپور
نگراں: محمود الٰہی

۷۱۸۔ غالب کے اردو خطوط کا تنقیدی مطالعہ   زاہد شمیم   کشمیر یونیورسٹی، سری نگر   ۱۹۷۳

۷۱۹۔ غالب کے خطوط کا سماجیاتی مطالعہ   نصیر الدین   گورکھپور یونیورسٹی، گورکھپور
نگراں: ڈاکٹر احمر لاری   ۱۹۸۲

۷۲۰۔ غالب کے خطوط میں عصری حسیت   ن۔ حسنین بیگم   پٹنہ یونیورسٹی، پٹنہ

۷۲۱۔ غالب کے مکاتیب کا نثری اسلوب   سید ابوالعاصم   دہلی یونیورسٹی، دہلی   ۱۹۷۴
نگراں: پروفیسر خواجہ احمد فاروقی

۷۲۲۔ غالب کے نقاد   ڈاکٹر محمد مشتاق خاں   گورکھپور یونیورسٹی، گورکھپور   ۱۹۸۲
نگراں: پروفیسر محمود الٰہی

۷۲۳۔ غالبیات کا تحقیقی و توضیحی مطالعہ   ڈاکٹر سید معین الرحمان   سندھ یونیورسٹی، جامشورو   ۱۹۷۲
نگراں: ڈاکٹر غلام مصطفٰی خاں   ۷۸۸ صفحے

۷۲۴۔ غالبیات کا تحقیقی و تنقیدی جائزہ   سید متین الرحمان   سیفیہ کالج بھوپال   بعد ۱۹۷۴

۷۲۵۔ کلام غالب کا فنی مطالعہ   فریدہ بیگم   مسلم یونیورسٹی، علی گڑھ   ۱۹۷۹

۷۲۶۔ کلیات نظم فارسی اسد اللہ   ڈاکٹر سید غلام اکبر نقوی   تہران یونیورسٹی   ۱۹۶۱
خان غالب دہلوی   نگراں: ڈاکٹر حسین خطیبی   ایران
۱۴۸ صفحے ٹائپ میں

۷۲۷۔ ناقدین غالب   عبد المغنی فاروقی   سری وینکٹیشور یونیورسٹی، تروپتی

۲۹۔ ترجمے

۷۲۸۔ آئینۂ معنی — مشتاق احمد بھٹی — مکتبہ علمیہ، لاہور — ۱۳۶۹
ترجمہ و توضیح غزلیات غالب فارسی، ردیف میم

۷۲۹۔ اوراق معانی — ڈاکٹر تنویر احمد علوی — اردو اکادمی، دہلی — ۱۹۹۲
غالب کے فارسی خطوں کا ترجمہ — ۴۲۱ صفحے

۷۳۰۔ باغ دودر — مترجم: حفیظ ہوشیار پوری — بعد ۱۹۶۹
حصہ نثر

۷۳۱۔ پنج آہنگ — مترجم: محمد عمر مہاجر — ادارہ یادگار غالب، پاکستان، کراچی — ۱۳۸۹ھ / مارچ ۱۹۶۹ء
آہنگ پنجم کے ایک سو ساٹھ فارسی خطوں کا اردو ترجمہ — ۲۰۰ صفحے

۷۳۲۔ (۱) ترجمہ دستنبو — ڈاکٹر خواجہ احمد فاروقی
مجلہ افکار کراچی کے غالب نمبر۔ فروری ۱۹۶۹ء میں شامل
(۲) ایضاً — ڈاکٹر خواجہ احمد فاروقی — ترقی اردو بیوریو، نئی دہلی
(۳) ایضاً — ایضاً — قومی کونسل برائے فروغ اردو زبان، نئی دہلی — ۱۹۷

۷۳۳۔ ترجمہ دستنبو — ادارہ تحریر — پاکستان، کراچی
"۱۸۵۷ء میں غالب پر کیا گذری" کے عنوان سے روزنامہ "حریت" کراچی (۱۲/ نومبر ۱۹۶۸ء تا ۱۰/ جنوری ۱۹۶۹ء) میں شامل

۷۳۴۔ دستنبو — مخمور سعیدی — الکتاب، کراچی — ۱۳۸۹ھ / ۱۹۶۹ء
مع غالب کے حالات نوشتہ مالک رام
یہ ترجمہ پہلی بار ماہنامہ تحریک دہلی کے غالب نمبر اپریل مئی ۱۹۶۱ء میں چھپا تھا
دوسری بار پھر تحریک کے غالب نمبر ۱۹۶۹ء میں شامل ہو کر شائع ہوا۔

۷۳۵۔ ترجمہ غزلیات غالب آغا محمد باقر نبیرہ آزاد شیخ مبارک علی، لاہور ۱۹۵۰
ردیف میم تعلیمی پریس، لاہور ۱۲۰ صفحے

۷۳۶۔ دیوان غالب فارسی رفیق خاور پاکستان
مع اردو ترجمہ

۷۳۷۔ رباعیات فارسی غالب سید امیر حسن نورانی ادارہ فروغ اردو، لکھنو ۱۳۸۸ھ
غالب کی مکمل فارسی رباعیات مع اردو ترجمہ ۱۹۶۸ء
کہنے کی باتیں ص ۵ تا ۸، رباعیات ۹۔ ۱۱۲

۷۳۸۔ رسالہ شرح دعاے صباح موسوم بہ سید آغا مہدی صفدر پریس، لکھنو
معراج الصلاح المعروف بہ نور کا تڑکا ۴۰ صفحے
۱۳۶۸ھ ۱۹۴۸ء تک کے قطعات شامل

۷۳۹۔ شش جہات غالب چودھری نبی احمد باجوہ آل پاکستان اسلامک ۱۳۹۲ھ
(منظوم) ایجوکیشن کانگریس لاہور ۱۹۷۲ء
فرنڈس کالونی، لاہور ۱۰۰ صفحے
چھ فصلوں (جہات) میں کلیات غالب کا انتخاب،
۱۔ قطعات ۲۔ مثنویات ۳۔ غزلیات
۴۔ رباعیات ۵۔ قصاید ۶۔ ترکیب بند
کل قریب دو ہزار شعروں کا صفحہ بہ صفحہ منظوم اردو ترجمہ

۷۴۰۔ (ا) غالب مصنف: ڈاکٹر سید عبداللطیف دکن لا آرٹ پریس حیدر آباد ۱۹۳۲
مترجم: سید معین الدین قریشی
۔ انگریزی سے اردو ترجمہ
۔ سات ابواب میں، غالب کی حیات اور اردو شاعری کی تنقیدی تحسین

دیباچہ۔۳، تمہید۔۹

مواد اور اس کی فراہمی۔۲۳، مواد اور اس کی تاریخی ترتیب۔۳۵

مسایل غالب۔۵۲، غالب کا زاویہ نگاہ زندگی۔۷۰

پُرعظمت شاعری۔۹۶، غالب کی شاعری۔۱۱۳ تا صفحہ ۱۴۴

(۲) غالب   مصنف: ڈاکٹر سید عبداللطیف   جہانگیر بک ڈپو، دہلی   سنہ ندارد

مترجم: سید معین الدین قریشی

حیات اور اردو شاعری کی تنقیدی تحسین

آخر میں دو ضمیمے   ص ۱۴۴ تا ۱۵۲

اور اشاریہ   ص ۱۵۳ تا ۱۵۶

۱۴۷۔(۱) غالب اور انقلاب   ڈاکٹر سید معین الرحمان   سنگ میل پبلیکیشنز لاہور ، ۱۹۷۴

سنہ ستاون   ۲۱۶ صفحے   پہلی بار

(۲) ایضاً   ایضاً   سنگ میل پبلیکیشنز، لاہور   ۱۹۷۶

۲۸۵ صفحے   دوسری بار

(۳) ایضاً   ایضاً   غالب انسٹی ٹیوٹ، نئی دہلی   ۱۹۸۸

پیش لفظ از رشید حسن خاں۔۳، حرفے چند۔۹

دیباچہ۔۱۰، دستنبو کا تعارف۔۱۴

رستخیز بیجا۔فارسی متن اور اردو ترجمہ از رشید حسن خاں۔۴۹

انقلاب ستاون سے متعلق غالب کے خطوط اور ان کا شعری رویہ۔۳۰۸

تین ضمیمے: غالب کا مضمون درباب تباہی شہر دہلی،

ملکہ وکٹوریہ کا اعلان اور بیگم حضرت محل کا فرمان،

نثر غالب درباب تحسین و تائید سرکار انگریزی۔   ۳۴۳ تا ۳۶۷

(۴) غالب اور انقلاب ستاون   ڈاکٹر سید معین الرحمان   الفیصل تاجران کتب، لاہور ۱۹۸۹

انقلاب ۱۸۵۷ء سے متعلق غالب کی تحریریں، تفصیلی مقدمہ کے ساتھ،

دستنبو کی پہلی اشاعت کا متن رشید حسن خاں کے اردو ترجمے کے ساتھ،

یہ ترجمہ پہلی بار ۱۹۶۱ء میں مجلہ اردوے معلا   دلی جلد دوم میں چھپا تھا۔

۳۹۲ صفحے

۷۴۲۔ (۱) مرزا غالب کا روزنامچہ   مرتب: خواجہ حسن نظامی دہلوی   دہلی   ۱۹۲۲

غدر دہلی کے افسانوں کا ساتواں حصہ

غالب کے خطوں میں جہاں جہاں غدر کا ذکر آیا ہے اسے روزنامچہ کی

صورت میں مرتب کیا ہے۔

(۲) ایضاً   مرتب: خواجہ حسن نظامی دہلوی   حلقہ مشائخ بک ڈپو، دہلی   دوسری بار

نورتن آرٹ لیتھو پریس، دہلی

۷۲ صفحے   ۱۳۴۰ھ / جون ۱۹۲۴ء

(۳) ایضاً   مرتب: خواجہ حسن نظامی دہلوی   محبوب المطابع پرنٹنگ پریس، دہلی   ۱۹۴۰

اس میں مرزا یعقوب بیگ نامی کا خلاصہ دستنبو بھی شامل   تیسری بار

خلاصہ دستنبو ص ۶۰ تا ۷۱

۷۴۳۔ غزلیات غالب فارسی   آغا محمد باقر نبیرہ آزاد   شیخ مبارک علی تاجر کتب، لاہور سنہ ندارد

ردیف میم کی غزلوں کا اردو ترجمہ مع شرح   ۱۱۸ صفحے

۷۴۴۔ غمگین و غالب کے فارسی خطوط   سید عبداللہ و

سید وزیر الحسن عابدی

اورینٹل کالج میگزین لاہور فروری ۱۹۶۴ء میں شامل

۷۴۵۔ قند مکرر اکبر علی خاں انجمن ترقی اردو، ہند، علی گڑھ ۱۳۸۹ھ
غالب کے فارسی خطوں کا اردو ترجمہ ۱۹۶۹ء

۷۴۶۔ کاس الکرام خوشی محمد سخنور کتب خانہ کلیمی، راولپنڈی سنہ ندارد
ترجمہ وشرح غزلیات مرزا غالب

۷۴۷۔ مثنوی ابر گہربار محمد رفیق خاور ۱۳۷۵
در معجزات نبوی۔ ترجمہ منظوم

۷۴۸۔ مثنوی ابر گہربار ظ۔ انصاری
ایک جزو کا ترجمہ، شرح وتوضیح کے ساتھ
غالب شناسی، انٹرنیشنل ساہتیہ بمبئی
دسمبر ۱۹۶۵ء (ص ۱۰۳ تا ۱۶۴) میں شامل

۷۴۹۔ مثنوی ابر گہربار سید مرتضیٰ حسین فاضل لکھنوی مجلس یادگار غالب، لاہور
متن کلیات مطبوعہ نولکشور پریس لکھنو کے مطبوعہ نسخے کے مطابق
پہلی بار سہ ماہی ''اردو'' کراچی جنوری ۱۹۶۶ء میں شامل ہو کر چھپا۔

۷۵۰۔ غالب کی فارسی مثنوی اختر حسن انڈین لینگویجز فورم، حیدر آباد دکن دسمبر ۱۹۷۴
چراغ دیر
تعارف از اندرا دیوی دھن راج گیر پیش گفتار از مالک رام
تمنائے گلشن تمنائے چیدن از اختر حسن
چراغ دیر غالب کی فارسی مثنوی، منظوم اردو ترجمے کے ساتھ
مترجم کا سوانحی خاکہ ۷۹ صفحے
یہ منظوم اردو ترجمہ پہلے مالک رام کی عیار غالب میں شامل ہو کر
شائع ہوا تھا۔

۷۵۱۔ مثنوی چراغ دیر ڈاکٹر حنیف نقوی بنارس

منظوم اردو ترجمہ

۷۵۲۔ ایضاً مسلم الحریری بنارس ۱۹۶۹

۷۵۳۔ مثنوی دعاے صباح محمد امیر حیدر خاں مہاراجکمار محمود آباد نظامی پریس، لکھنو

نظامی جنتری براے ۱۹۵۰ء مرتبہ عارف میں شامل

۷۵۴۔ مثنویات غالب فارسی ڈاکٹر ظ۔ انصاری غالب انسٹی ٹیوٹ، نئی دہلی

(مع اردو ترجمہ) ۲۸۴ صفحے

غالب کی گیارہ مثنویاں اور اردو ترجمہ۔

کل اٹھارہ سو پینتالیس اشعار

۷۵۵۔ مرزا غالب کی ڈاکٹر نتالیہ پریگارینا ادارہ ادبیات اردو ۱۹۹۷ء

زندگی اور شاعری مترجم: اسامہ فاروقی حیدر آباد، دکن

روسی سے ترجمہ

یہ پہلے ماہنامہ سب رس حیدر آباد میں بالاقساط چھپا تھا۔

۷۵۶۔ مرزا غالب مالک رام

مترجم اردو، مولوی محمد اسماعیل پانی پتی

انگریزی سے ترجمہ

۷۵۷۔ مکاتبات باغ دودر سید وزیر الحسن عابدی پنجاب یونیورسٹی، لاہور جولائی ۱۹۶۸

باغ دو در کے دوسرے دَر کے ساتھ فارسی خطوں کا اردو ترجمہ مع توضیحات

۱۲۲ صفحے

یہ ترجمہ تحقیق نامہ باغ دودر کے عنوان سے اصل کتاب کی اشاعت ثانی میں شریک

۷۵۸۔ مکتوبات غالب لطیف الزماں خاں الفیصل ناشران و تاجران کتب، لاہور دسمبر ۱۹۹۵

نامہ ہائے فارسی غالب مرتبہ اکبر علی ترمذی کے فارسی متن اور

انگریزی مقدمہ کا اردو ترجمہ ۱۹۱ صفحے

۷۵۹۔ مہر نیمروز پروفیسر سید عبدالرشید فاضل انجمن ترقی اردو پاکستان ۱۳۸۸ھ

(اردو ترجمہ) کراچی ۱۹۶۹ء

حرفے چند۔ جمیل الدین عالی ص ٦، مقدمہ مترجم ص ۹

آغاز ص ۵۷، قطعہ تاریخ نیر ور خشاں۔ ص ۲۳٦

حواشی۔ مترجم ص ۲۴۱، فرہنگ۔ مترجم ص ۲۸۷۔۳۰۱

۷٦۰۔ نقش ہائے رنگ رنگ ڈاکٹر ظہیر احمد صدیقی شعبہ اردو، دہلی یونیورسٹی، دہلی ۱۹۷۰

ڈھائی سو سے زاید فارسی غزلوں اور مثنویوں (سرمہ بینش، چراغ دیر

باد مخالف، تقریظ آئین اکبری اور ابر گہر بار) کا اردو نثر میں لفظی

ترجمہ ۴۱۵ صفحے

۷٦۱۔ نکات غالب و حسب الحکم میجر فلر صاحب بہادر مطبع سراجی، دہلی فروری ۱۸٦۷

رقعات غالب مع صحتنامہ ڈایرکٹر پبلک انسٹرکشن، پنجاب پہلی بار

پہلا رسالہ۔ نکات غالب: فارسی زبان کے قواعد۔ یہ پنج آہنگ کے آہنگ دوم

کا خود مرزا کا کیا ہوا آزاد اردو ترجمہ ہے ۲۰ صفحے

دوسرا رسالہ۔ رقعات غالب: غالب کے پندرہ رقعے بہ زبان فارسی ۱٦ صفحے

۷٦۲۔ نکات و رقعات غالب مرتب: اکبر علی خاں جموں اینڈ کشمیر اکیڈیمی آف اکتوبر ۱۹٦۲

(عرشی زادہ) آرٹس کلچر اینڈ لینگویجز۔ سرینگر

تعارف از مرتب۔ بارہ صفحے

مطبع سراجی کی مطبوعہ کتاب کے سرورق کا عکس

آخر میں صحتنامہ اور حواشی کل ۵۸ صفحے

۳۰۔ رسالے وغیرہ

(غالب اور تصانیفِ غالب کے ہمنام)

۷۶۳۔ اردوے معلا ماہنامہ مدیر: حسرت موہانی

علی گڑھ جولائی ۱۹۰۳ء میں جاری ہوا

۷۶۴۔ اردوے معلا مجلّہ شعبہ اردو، کراچی یونیورسٹی، کراچی مدیر: ڈاکٹر محمد ایوب قادری

۱۹۸۲ء سے

۷۶۵۔ اردوے معلا مجلّہ شعبہ اردو، دہلی یونیورسٹی، دہلی نگراں: پروفیسر خواجہ احمد فاروقی

۷۶۶۔ دستنبو بمبئی ۱۹۱۰ء میں جاری ہوا

۷۶۷۔ غالب آگرہ، چھتہ راجہ کاشی ماہنامہ

مدیر: مقبول حسین قاتل اکبر آبادی و منشی شمس الدین شمس اکبر آبادی

مارچ ۱۹۲۹ء میں نکلنا شروع ہوا

اپریل کا شمارہ ۴۸ صفحے کا

جون، جولائی ۱۹۲۹ء کے شمارے میں میر نذر علی دردؔ کاکوروی کا مضمون

"حضرت غالب اور ان کا کلام" چھپا۔

۷۶۸۔ غالب امرتسر ماہنامہ مدیر: مرزا شجاع

فروری ۱۹۲۷ء میں اس کا تیسرا شمارہ نکلا

۲۷/ جون ۱۹۱۹ء کے شمارے میں حافظ محمود خاں شیرانی کا مقالہ

"میرزا غالب کا کلام اردو و فارسی" چھپا تھا۔

۷۶۹۔غالب بمبئی　ماہنامہ　۱۹۵۰ء کے آس پاس
قاضی معراج دھولپوری نے "تبرکات غالب" کے عنوان سے چھ شعر
جنوری ۱۹۵۰ء میں چھپوائے تھے۔

۷۷۰۔غالب　ڈیرہ اسماعیل خاں　ہفتہ وار

۷۷۱۔غالب الاخبار، سیتاپور　ہفتہ وار
مرتبین۔ مرزا قاسم حسن، اغا عبدالغنی وکیل دہلوی
شاہ محمد صادق مارہروی
مرزا غالب کی وفات کے دو ہفتے بعد ۱۸۶۹ء میں جاری ہوا
شاید دو تین شمارے نکلے۔
شاہ محمد صادق کے مطبع صبح صادق سیتاپور میں چھپتا تھا۔

۷۷۲۔غالب　علی گڑھ　پندرہ روزہ　مدیر: کنور اخلاق محمد خاں شہریار
دوسرا شمارہ　۲۲ر نومبر　۱۹۵۹ء کو نکلا
کل چار پانچ شمارے نکلے

۷۷۳۔غالب　کراچی، ادارۂ یادگار غالب، ناظم آباد　سہ ماہی
مدیر اعلا　فیض احمد فیض　مدیر مرزا ظفر الحسن
جنوری تا مارچ ۱۹۷۵ کا شمارہ پہلا تھا۔
اب مرتبین مختار زمن اور مشفق خواجہ ہیں۔

۷۷۴۔غالب　منٹگمری (ساہیوال)　ماہنامہ
مدیر: مولانا سعید احمد خاں　سید عبدالرشید　جنوری ۱۹۳۴

۷۷۵۔غالب نامہ　نئی دہلی، غالب انسٹی ٹیوٹ　سہ ماہی
مدیر اعلی: ڈاکٹر یوسف حسین خاں
۱۹۷۶ میں جاری ہوا۔
اب مدیر اعلا پروفیسر نذیر احمد ہیں۔

۷۷۶۔ مہر نیمروز بجنور ہفتہ وار بہ پروپرائٹری حافظ محمد کریم اللہ
۱۸۷۹ء میں یا اس سے کچھ قبل جاری ہوا۔

۷۷۷۔ مہر نیمروز کراچی ماہنامہ مدیر حسن مثنیٰ ندوی
۱۹۷۸ء سے

۷۷۸۔ مہر نیمروز کراچی مدیر؟

۳۱۔ تحریریں جو نایاب ہیں

۷۷۹۔ اردو زبان کے ظہور کا حال۔

جولائی ۱۸۶۶ء میں غالب نے لکھا تھا:

"جناب کیمس صاحب بہادر نے) کچھ اردو زبان کے ظہور کا حال پوچھا تھا۔
اس کا جواب لکھ بھیجا۔" (عود ہندی مرتبہ مرتضیٰ حسین فاضل ص ۲۳۲)

۷۸۰۔ اردو قصہ (ناتمام)۔

حالی کا بیان ہے کہ:

"(مرزا غالب کی تصانیف میں) چند اجزا ایک ناتمام قصے کے بھی ہیں جو
مرزا نے مرنے سے چند روز پہلے لکھنا شروع کیا تھا" (یادگار غالب ص [illegible])

۷۸۱۔ رسالہ در آئین پیچ بائے پتنگ۔

خود غالب نے تحریر کیا ہے کہ:

"طالع یار خاں کہ دوست دیرینہ من است بار ہا از من بہ پرسش [illegible]
بہ پارسی ترجمہ کردن ہندی عبارتے را کہ بہ گزارش آئین [illegible]
مشتمل بود از من خواست۔ سفینہ کہ دیباچہ و خاتمہ [illegible]
کار فرما [illegible]" (باغ [illegible])

۶۸۲۔ سنین فارسیہ کا حال۔

غالب کے ۱۸۶۰ء کے ایک خط میں ہے:

"سنین فارسیہ کا حال بہ تفصیل اجمال ایک ورقہ پر [illegible] ہے
(مکاتیب غالب مرتبہ عرشی ص ۱۱۴)

۶۸۳۔ سولہ شعرا کے تراجم۔

۱۸۶۴ء میں غالب نے ایک خط میں لکھا ہے کہ:

"میں نے سولہ آدمی (کے حالات) لکھ بھیجے، بہ قید اس کے کہ اب زندہ و موجود ہیں"

ان سولہ میں نواب ضیاءالدین احمد خان بہادر رئیس لوہارو، نواب مصطفا خان بہادر علاقہ دار جہانگیر آباد، اور منشی ہر گوپال معزز قانون گو سکندر اباد شامل تھے۔

۶۸۴۔ نثر میں کوی کتاب۔

غالب نے ۱۸۵۸ء کے ایک خط میں ذکر کیا ہے کہ:

"ابھی تو یہی سوچ رہا ہوں کہ کیا لکھوں؟ کون سی بات، کون سی کہانی، کون سا مضمون تحریر کروں اور کیا تدبیر کروں؟

(ب)

دوسری زبانوں میں

1-	اطالوی	210
2-	انگریزی	211
3-	اودھی	224
4-	بلوچی	225
5-	بنگلہ	226
6-	پشتو	229
7-	پنجابی	230
8-	تمل	231
9-	تیلگو	231
10-	جاپانی	232
11-	جرمن	234
12-	روسی	235
	(الف) زبان ازبک	235
	(ب) زبان تاجک	236
	(ج) زبان چیک	237
	(د) روسی	238

-13	سرائیکی	240
-14	سندھی	241
-15	زبان سویڈن	241
-16	فارسی	241
	(الف) نظم ونثر وغیرہ	242
	(ب) قضیہ برہان	259
-17	کشمیری	268
-18	مرہٹی	269
-19	ملیالم	269
-20	ہندی	270

ا۔ اطالوی

ا۔ GHALIB - SELECTED POEMS — پروفیسر احمد علی — روم۔ اطالیہ

(اطالوی ایڈیشن)

منتخب کلام غالب کا ترجمہ مع تعارف

۲۔ GHALIB — پروفیسر اے سینڈر بوسانی — روم اطالیہ

۲۔ انگریزی

۱۔ (۱) Anecdotes from the life of Ghalib اختر انصاری ادارۂ شعر و ادب علی گڑھ ۱۹۷۲

(مطائباتِ غالب)

(۲) ایضاً (مطائبات غالب) ایضاً ایضاً ۱۹۷۶

۲۔ A short biography of Mirza Ghalib اندر جیت لال سلوچہ پرکاشن، دہلی فروری ۱۹۶۹

پیش لفظ۔ ۲ صفحے حیات غالب۔ ۳۶ صفحے

غالب اور غزل اور چند شعروں کے ترجمے۔ ۸ صفحے

۳۔ Aspects of Ghalib سول شڈلر پاکستان امریکی ثقافتی مرکز، کراچی ۱۹۷۰

۹۴ صفحے

۴۔ Candle Smoke اندر جیت لال غالب اکیڈمی، نئی دہلی ۱۹۷۰

مع پیش لفظ از ڈاکٹر خورشید الاسلام مکتبہ جامعہ لمیٹڈ، نئی دہلی

غالب کی مکمل سوانح حیات

بیس فارسی، اردو غزلوں کے منظوم ترجمے

مع خوبصورت تصاویر

۵۔ دستنبو (انگریزی ترجمہ) پروفیسر خواجہ احمد فاروقی شعبہ اردو، دہلی یونیورسٹی، دہلی ۱۹۷۰

مع مقدمہ و حواشی

۶۔ (۱) Dance of sparks- Imagery of fire in Ghalib's poetry (رقص شرر) انی میری شمل غالب اکیڈمی نئی دہلی ۱۹۔۔

(۲) Dance of sparks-Imagery of fire.in Ghalib's poetry انی میری شمل ۵۰ پیپر بیک ۔۔ غالب اکیڈمی نئی دہلی ۱۹۔۹

تعارف ص ۲

غالب کی نظم رقصاں ص ۲۰، رقص شرر ص ۶۲

رقص زنجیر ص ۹۶، شاعر اور خط تحریر ص ۱۱۲

اشاریہ ص ۱۳۷ تا ۱۴۱

۷۔ Distracting words(۱) ڈاکٹر محمد ذاکر دہلی اکتوبر ۱۹۷۴

(آشفتہ بیانی)

تعارف ص ۱۳

۱۳۲ شعروں کا انگریزی ترجمہ ص ۱۳

اشعارِ غالب ص ۶۷ تا ۸۲

Distracting words(۲) ڈاکٹر محمد ذاکر دہلی ستمبر ۱۹۷۶

غالب کے ۱۴۳ فارسی اور اردو شعروں کا ترجمہ دوسری بار

۸۔ Evaluation of Ghalibs ڈاکٹر وارث کرمانی صد سالہ یادگار غالب ۱۹۷۲

Persian poetry کمیٹی، (شعبۂ فارسی) علی گڑھ

(= غالب کی فارسی شاعری کا جایزہ)

تعارف ص ۱

حیات غالب ص ۱، ورثہ غالب ص ۱۷

غالب کی شاعری ص ۴۳، فلسفہ ص ۶۰

طرز اور ادا ص ۹۳

ضمیمہ ص ۱۰۷، کتابیات ص ۱۱۱

ترجمے کا نظام ص ۱۱۵، اشاریہ ص ۱۱۷ تا ۱۲۰

۹۔ Fifty odes of Ghalib رفیق خاور ۱۹۷۲

۱۰۔ Ghalib a critical ڈاکٹر سید عبداللطیف قریشی حیدر آباد، دکن ۱۹۲۸
appreciation of his life and Urdu poetry ۱۴۲ صفحے پہلی بار

زبان جدید میں غالب کی مخالفت میں پہلی آواز

تمہید، مواد اور اس کی فراہمی، تاریخی ترتیب

مسایل غالب، غالب کا زاویۂ نگاہ، پُر عظمت شاعری

غالب کی شاعری،

ضمیمے دو، اشاریے وغیرہ

(۲)۔ Ghalib-a critical ڈاکٹر سید عبداللطیف قریشی چندر کانت پریس اپریل ۱۹۲۹
appreciation of life and Urdu poetry حیدر آباد، دکن دوسری بار
۱۰۴ صفحے

۱۱۔ Ghalib-a critical سید فیاض محمود مجلس یادگار غالب، لاہور ۱۹۶۹
introduction پنجاب یونیورسٹی لاہور ۵۱۸ صفحے

۱۲۔ Ghalib and 1857 بلجیت سنگھ مطیر دہلی ۱۹۶۹

۱۳۔(۱) Ghalib and his علی سردار جعفری و پاپولر پرکاشن، بمبئی ۱۹۷۰
poetry قراۃ العین حیدر ۹۲ صفحے

پیش لفظ از رفیق زکریا

غالب از سردار جعفری، خطوط غالب کے اقتباس

غالب کے اردو، فارسی اشعار کا ترجمہ

(۲) ایضاً علی سردار جعفری و پاپولر پرکاشن، بمبئی بار دیگر
قراۃ العین حیدر

۱۴- Ghalib (Centenary celebrations) آل انڈیا غالب سنٹرل کمیٹی صد سالہ یادگار غالب کمیٹی، دہلی ۱۹۶۹

۱۵- (۱) Ghalib (eminent Urdu poet) محمد مجیب ساہتیہ اکیڈیمی، نئی دہلی ۱۹۶۹

تعارف: عہد غالب ص۹، غالب۔ شخص ص ۱۸

روایات شعری ص ۳۱، غالب بہ حیثیت شاعر ص ۳۸

انگریزی ترجمے ص ۴۷

حواشی ص ۷۷، کتابیات ص ۷۹

(۲) ایضاً محمد مجیب ساہتیہ اکیڈیمی نئی دہلی دوسری، تیسری بار

(۳) ایضاً پروفیسر محمد مجیب ساہتیہ اکیڈیمی، نئی دہلی ۱۹۸۹ چوتھی بار

۱۶- Ghalib Eternal غالب اکیڈیمی، نئی دہلی ۲۱ر فروری ۱۹۶۹

غالب اکیڈیمی۔ منصوبہ اور اس کی تفصیلات

۱۷- Ghalib-his life and Persian poetry ڈاکٹر سید عارف شاہ گیلانی الائنز بک کارپوریشن کراچی نومبر ۱۹۵۶ ہندوستان میں: رائٹرس امپوریم، بمبئی

حصہ اول: غالب کی سوانح عمری۔ ۱۲ باب

حصہ دوم: غالب کی شاعری۔ ۸ باب

حصہ سوم: غالب کی فارسی شاعری کا انتخاب۔ قریب ایک ہزار شعر

کتابیات واشاریہ کے علاوہ ۲۹۴ صفحے

۱۸- Ghalib-his life and thought ناز فیروز سنز، لاہور مئی ۱۹۶۹

۱۲۵ صفحے

۱۹- Ghalib-his life and letters رالف رسل اور خورشید الاسلام جارج ایلن اینڈ ان ون، لندن ۱۹۶۸

(غالب کے خطوں کا انگریزی ترجمہ) ۴۰۴ صفحے

تعارف: خاندانی پس منظر وغیرہ

دہلی اور کلکتہ،   غالب اور مغل دربار،   خطوط

۱۸۵۷ء کی بغاوت اور مابعد،   آخری برسوں میں

کتابیات،   اشاریے   اور حواشی

۲۰۔Ghalib-life and works ڈائرکٹر پبلکیشنز ڈویژن حکومت ہند، نئی دہلی فروری ۱۹۶۹

چھ مختصر مضامین کا مجموعہ   ۴۰ صفحے

اے بایوگریفیکل اسکیچ   از ایم اے حسینی

غالب کنٹریبیوشن ٹوارڈ ولٹریچر   از ایم اے حسینی

ورکس آف غالب

کرونولوجی آف ایونٹس ان غالبس لائف

اردو ان پوسٹ انڈپنڈنس انڈیا   از اے جے زیدی

پرشین رائٹرس آف انڈیا   از ڈاکٹر اے ایچ عابدی

۲۱۔Ghalib lives ڈاکٹر آمنہ خاتون   پردھان پرنٹرز، بنگلور   ۱۹۶۹

غالب کے سوانح، فن اور ان کی تصانیف کا تعارف

مختلف اصناف سے غالب کے ایک سو پانچ شعروں کا انتخاب اور

ان کا انگریزی ترجمہ۔

کچھ شعروں کا ترجمہ کنڑ زبان میں بھی   کل ۱۰۰+۸ صفحے

اس کتاب کا ترجمہ ملیالم زبان میں بھی کرانے کا منصوبہ

۲۲۔Ghalib - selected poems پروفیسر احمد علی   I. S. E. M. O.   ۱۹۶۹

Translated with an introduction   Rome   ۷۰+۲۵ صفحے

نسخہ حمیدیہ سے کلام غالب کا انتخاب۔ دو شعر نسخہ عرشی سے بھی،

غزلوں، قصیدوں کے کل ۲۸۸ شعروں کا ترجمہ مع اردو متن
تمہید میں غالب کے فکر و فن کا مجمل جایزہ
ترجمہ فکر و فن کی ترجمانی کے ساتھ، زیادہ سے زیادہ لفظی اور
مطابق اصل

۲۳۔ Ghalib- selected ghazalyat خواجہ طارق محمود چکوال لاہور ۱۹۹۵
غالب کی منتخب غزلوں کا منظوم ترجمہ

۲۴۔ Ghalib- translation of twenty-five verses چودھری محمد نعیم رائٹرس ورکشاپ، کلکتہ ۱۹۷۰
انگریزی ترجمہ کے ساتھ اصل شعر رومن خط میں
مقصود ترجمہ نہیں بلکہ ایسی تشریحات کے ساتھ مفہوم کو پیش کرنا
ہے کہ پڑھنے والا اصل شعر کی طرف خود متوجہ ہو جاے۔

۲۵۔ Ghalib's philosophy of beauty عابدہ شاہ پنجاب یونیورسٹی لاہور ۱۹۶۷
مقالہ براے ایم اے (فلسفہ) ۳۱۹ صفحے
پیش لفظ اور پانچ ابواب میں

۲۶۔ Ghalib - passion flower اس ڈی مصرا ۱۹۷۴

۲۷۔ Ghalib's selected ghazals پروفیسر محمد مجیب غالب اکیڈمی، نئی دہلی ۱۹۶۹

۲۸۔ Ghalib - the man and his verses پی ال لاکھن پال انٹرنیشنل بکس، دہلی دسمبر ۱۹۶۰
راج آرٹ پریس، دہلی
ابتدائیہ : غالب کا تعارف، پہلا حصہ : غالب۔ شخص
دوسرا حصہ : غالب کی شاعری، اشاریہ وغیرہ : ۲۶۳ صفحے

۲۹۔ Ghalib - the man - the times پران کے ورما وکینگ، نئی دہلی ۱۹۸۹

۳۰۔ Ghalib - the poet and his age رالف رسل۔ کیمبرج جارج ایلن ان ون، لندن ۱۹۷۲
۱۳۱ صفحے

۳۱۔ Ghalib reveals himself ڈاکٹر نورالحسن نقوی شعبہ اردو، ۱۹۷۲
(his life through his writings) مسلم یونیورسٹی، علی گڑھ
(= غالب کی آپ بیتی)
مع انتخاب کلام، اور
قریب چالیس شعروں کا انگریزی ترجمہ

۳۲۔ Ghazals of Ghalib دانیال لطیفی
(رومن خط میں)

۳۳۔ Ghazalyat-e-Ghalib پروفیسر محمد مجیب وغیرہ مسلم پروگریسیو گروپ نئی دہلی
(غالب کی منتخب رومانی غزلیں)
شاعر انسانیت از ڈاکٹر ذاکر حسین
پیش لفظ از ایم آر بیگ
غزلیات غالب ص ا تا ۱۶۰

۳۴۔ Ghalib Reverberations داود کمال گولڈن بلاک ورکس، کراچی ۱۹۷۰
پیش لفظ از فیض احمد فیض ۲ صفحے
تعارف از ڈاکٹر مظہر علی خاں ۴ صفحے
اشعار غالب مع انگریزی ترجمہ

۳۵۔ Hundred gems from Ghalib رحمت اللہ فیروز سنز کراچی ۱۹۱۰

۳۶۔ Indian Khayyam محمد رفیق خاور حیدر آبادی بعد ۱۹۳۵
مع مقدمہ از پروفیسر گراہم بیلی، لندن

غالب اوراس کی فارسی، اردو شاعری کا تعارف

غالب کی بعض فارسی، اردو غزلوں کا انگریزی میں آزاد ترجمہ

۳۷۔ International Ghalib Seminar ڈاکٹر یوسف حسین خاں آل انڈیا غالب سنٹری کمیٹی ۱۹۶۹ ایوان غالب، نئی دہلی

(انگریزی مقالات بین الاقوامی غالب سیمینار۔ جلد اول)

تعارف از یوسف حسین

افتتاحی خطبہ از قاضی عبدالودود

غالب کی غزل۔ ردیف ''برقص'' از انی ماری شمل

غالب اور ہنگامہ ۱۸۵۷ء از رالف رسل

انسانی مذہب اور روایت میں غالب کا مقام از ڈاکٹر داود رہبر

کچھ غالب کی فارسی شاعری سے متعلق از ڈاکٹر جان مارک

غالب اور دورِ جدید از ڈاکٹر ملیناابش انووا

غالب سوویت یونین میں از اکادمیشین بی غفوروف

غالب اور طرزِ بیدل از پروفیسر اے سینڈر بوسانی

غالب کی تحریروں کے مطالعے کے بعض مسایل از ڈاکٹر اے سخاچوف

غالب کی شاعری میں بعض پیکر از پروفیسر اسلوب احمد انصاری

غالب کی بعض فارسی مثنویاں ار ڈاکٹر ان ایچ انصاری

غالب اور ان کا زمانہ از ڈاکٹر بی اس اُپادھیاے

غالب اور ترقی پسند اردو ادب از سجاد ظہیر

غالب کا طرز اور نظام شاعری از احمد علی

غالب پر تحقیق از علی جواد زیدی

۳۸۔ Interpretations from Ghalib جیالال کول کشمیری   آتمارام اینڈ سنز، دہلی   ۱۹۵۷

(غالب کی ترجمانیاں)

مع پیش لفظ   از   مولانا ابوالکلام آزاد

دیوان غالب۔ انتخاب (فارسی خط میں) ص ۱ تا ۱۶

۳۲۶ شعروں کا ترجمہ (= ترجمانی) ص ۱ تا ۹۲

خیال کو واضح کرنے کے لیے اپنی طرف سے بہت کچھ اضافہ بھی کیا ہے۔

۳۹۔ Life of Ghalib   صلاح الدین خدا بخش

۴۰۔ Metaphysics of عارفہ پروین   پنجاب یونیورسٹی، لاہور   ۱۹۶۳

Ghalib in his Urdu poetry

مقالہ   برائے ایم اے (فلسفہ)

مقدمہ   اور چھ ابواب پر مشتمل

آخر میں کتابیات   ۷۷ صفحے

۴۱۔ Mirza Ghalib biography   مالک رام   نیشنل بک ٹرسٹ، نئی دہلی   ۱۹۶۸

پہلا باب: غالب کی زندگی کے حالات

دوسرا باب: دو سو سے زاید اردو اشعار کا ترجمہ انگریزی میں

مختلف عنوانوں کے تحت   ۹۳ صفحے

اس کتاب کا ترجمہ ہندی، پنجابی، گجراتی، مراٹھی،

تیلگو اور اردو میں ہو چکا ہے۔

۴۲۔ Mirza Ghalib محمد مجیب   N. C. E. R. T. نئی دہلی   ۱۹۷۰

شعر کیا ہے؟   ۔   اردو شاعری کی ابتدا اور روایات

حیات غالب   ۔   غالب کی شاعری   ۷۲ صفحے

۴۳- Mirza Ghalib آر کے کلدیپ انٹر ٹریڈ پبلکیشنز، کلکتہ ۱۹۶۷

غالب کی فکر اور شاعری کا تنقیدی مطالعہ بودھی پریس، کلکتہ

شروع کے دس صفحے خود کلدیپ کے ہیں۔ باقی پوری کتاب لاکھن پال کی

کتاب سے منقول بتائی گئی ہے۔ ۱۱۲ صفحے

۴۴- Mirza Ghalib سارسوتی سرن منشی رام منوہر لال پبلشرس، دہلی ۱۹۷۶

فارسی شاعری کا پس منظر، غالب۔ شخص، غالب، شاعر

غالب کی جامعیت، صوفیانہ پس منظر غالب کی انفرادیت

زندگی کی طرف رویہ، غالب کی شاعری، فنکارانہ پہلو

غزل کے ماسوا، اردو شاعری پر غالب کا اثر

کتابیات اور اشاریے ۲۳۱ صفحے

۴۵- Persian Ghazals of Ghalib ڈاکٹر یوسف حسین غالب انسٹی ٹیوٹ، نئی دہلی

(غزلیات غالب فارسی) فروری ۱۹۸۰

تعارف از پروفیسر نذیر احمد ص ۷ تا ۱۸

پہلا حصہ: فارسی غزلوں کا انگریزی ترجمہ

(۲۵۵ غزلیں) ص ۱ تا ۱۸۸

دوسرا حصہ: غزلوں کا فارسی متن

انتخاب فارسی غزلیات غالب ص ۹ تا ۱۶۰

۴۶- Persian letters of Ghalib سید اکبر علی ترمذی غالب اکیڈیمی نئی دہلی ۱۹۷۱

(نامہ ہائے فارسی غالب) ایشیا پبلشنگ ہاوس، دہلی

مع پیش لفظ از قاضی عبدالودود

نیشنل آرکائیوز آف انڈیا، نئی دہلی میں محفوظ، سفر کلکتہ سے متعلق

غالب کے خطوط، مع مقدمہ وحواشی

۴۷۔ Poems of Ghalib اعجاز احمد دی ایشیا سوسائٹی، نیویارک ۷۰-۱۹۶۹

اور دوسرے

غالب کے شعروں سے متاثر ہو کر ایڈرین رچ (Adriene Rich)

رابرٹ بلای اور دوسرے امریکی شاعروں کی لکھی ہوئی نظمیں

۴۸۔ Readings from Ghalib. غالب انسٹی ٹیوٹ، نئی دہلی ۱۹۹۷

۴۹۔ Records in Commemoration رمیش بہاری لال ۱۹۶۹

of Ghalib Centenary ۸ صفحے

۵۰۔ Selected verses صوفیہ سعداللہ بیکنز فیلڈ، لندن ۱۹۶۵

of Mirza Ghalib rendered into English

مع ساٹھ تصاویر ۱۲۴ صفحے

۵۱۔ Selections from Ghalib ایچ سی سارسوت کوہ نور پریس، دہلی ۱۹۶۹

۵۶ صفحے

۵۲۔ Selections from کے ان سود اسٹرلنگ پبلشرز دہلی ۱۹۷۸

Ghalib and Iqbal

پیش لفظ از اس اے آئی ترمذی

دیباچہ از کے ان سود

انتخابات غالب واقبال ۱۱۰ صفحے

۵۳۔ Selections from ڈاکٹر محمد یعقوب مرزا غالب انسٹی ٹیوٹ، نئی دہلی ۱۹۹۲

Ghazals of Ghalib (غالب کے منتخب اردو کلام کا ترجمہ)

انگریزی ترجمے کے ساتھ اصل اردو غزلیں بھی ۹۶ صفحے

۵۴۔Ten gems from Ghalib شہاب الدین رحمت اللہ یوسف بلڈنگ، پٹنہ ۱۹۴۵

غالب کے دس منتخب پسندیدہ شعروں کا انگریزی ترجمہ

ہر صفحہ پر ایک شعر کے خیال کو مصور کر کے

اس کے نیچے اصل شعر اور اس کا ترجمہ لکھا ہے۔

۵۵۔(۱)The life and odes of Ghalib) عبداللہ انور بیگ اردو اکیڈیمی، لاہور ۱۹۴۰

پہلا حصہ: حیات غالب ۱۸۱ صفحے پہلی بار

دوسرا حصہ: کوئی چار سو شعروں کا انگریزی ترجمہ

(۲) ایضاً عبداللہ انور بیگ اردو اکیڈیمی، لاہور ۱۹۶۹

دوسری بار

۵۶۔The melody of an angel ایش کمار پبلکیشنز بیورو، ۱۹۸۲

(مرزا غالب۔ فکر اور فن) پنجاب یونیورسٹی، چندی گڑھ

پیش لفظ، تعارف

سوانحی پس منظر، غالب۔ شخص، قنوطی شاعر

شاعر عشق، شاعر خمریات، ادبی ناقد

فن

ضمیمے: اردو خطوط، اردو و فارسی کی تصانیف

اشاریے ۱۷۸ صفحے

۵۷۔The problems of پروفیسر احمد علی کراچی پریس، کراچی ۱۹۶۹

style and technique in Ghalib's selected poems ۳۲۲ صفحے

۵۸۔Tradition and ڈاکٹر وارث کرمانی شعبہ فارسی، مسلم یونیورسٹی، علی گڑھ ۱۹۷۶

rationalism in Ghalib ۵۴ صفحے

مع پیش لفظ از علی محمد خسرو

Urdu ghazals of Ghalib_۵۹ یوسف حسین غالب انسٹی ٹیوٹ، نئی دہلی

(غزلیات غالب۔اردو) جولائی ۱۹۷۷

پیش لفظ از بیگم عابدہ احمد ص ۹۔۱۰

دیباچہ از یوسف حسین ص ۱۱۔۱۲

تعارف۔غالب۔ شخص ۱۔۱۳

غالب۔شاعر ص ۱۳۔۲۴

اردو غزلیات غالب (۲۳۴غزلوں کے سترہ سوسے زاید اشعار) کا

انگریزی ترجمہ ص ۲۵۔۳۲۱

صحتنامہ ص ۳۲۲، اشاریہ ص ۳۲۳۔۳۲۵

اردو غزلیات غالب مع انتخاب نسخۂ حمیدیہ، بھوپال ایڈیشن ص ۱۔۱۱۴

۳۔ اودھی

۶۰۔ سازِ اودھی میں نغمۂ غالب ڈاکٹر نورالحسن ہاشمی نظامی پریس، لکھنو ۱۹۸۵
۱۱۶ صفحے

پیش لفظ۔ غالب کا مختصر تعارف۔

فہرست ان اشعار کی جن کا ترجمہ کیا گیا۔

غالب کے ترانوے اردو اور سات فارسی شعروں کا اودھی میں منظوم ترجمہ۔

ساتھ ہی ہر شعر کا اردو میں مطلب اور مشکل لفظوں کے معنی بھی لکھے ہیں۔

۶۱۔ غالب کاویہ کا اودھی روپ نورالحسن ہاشمی غالب انسٹی ٹیوٹ، نئی دہلی ۱۹۹۴
(دیوناگری خط میں)

پرستاونا از پروفیسر نذیر احمد ۲ صفحے

پرسنگ از مولف ۲ صفحے

غالب کا مختصر پریچے ۲ صفحے

ترجمہ (اودھی بھاشا میں)۔ پہلے اصل شعر، پھر مشکل لفظوں کے ہندی میں معنی، شعر کے بارے میں کچھ، اور پھر ترجمہ ۱۰۰ صفحے

۴۔ بلوچی

۶۲۔ غالب کہ ہر کس آ ئیا ساڈائیت پروفیسر کرار حسین ادارہ یادگار غالب، کراچی مارچ ۱۹۶۹
(بلوچی بدل) ٹرینوک: محمد صدیق آزاد وفای پریس پاکستان، کراچی
یعنی غالب سب اچھا کہیں جسے ۴۰ صفحے

۵۔ بنگلہ

۶۳۔ آتش غالب شریمتی جوتھیکا تلاپترا آنندا پبلشر لمیٹڈ، کلکتہ جنوری ۱۹۹۰

حیات غالب کو کہانی کے انداز میں لکھا ہے، اور غالب کے ایک سو چالیس شعروں کا ترجمہ کیا ہے۔

مرزا کی اردو، فارسی تصانیف کی فہرست بھی دی ہے۔

۶۴۔ Ten gems from Ghalib راجہ راو دھیریندر

ترجمہ بہ زبان بنگلہ۔ غالب کے دس چیدہ اشعار

۶۵۔ حیات غالب (ناول) تارا شنکر بندو پادھیائے

آغاز ۱۹۶۸ء میں

۶۶۔(۱) دیوان غالب منیر الدین یوسف اسلامک فاونڈیشن، ڈھاکہ ۱۹۶۵ پہلی بار

بنگلہ زبان میں پچاس منتخب غزلوں کا نثر و نظم میں ترجمہ جو اصل مفہوم سے بہت قریب ہے۔

(۲) ایضاً منیر الدین یوسف اسلامک فاونڈیشن، ڈھاکہ ۱۹۸۰ دوسری بار

۶۷۔ غالب سب اچھا کہیں جسے پروفیسر کرار حسین ادارہ یادگار غالب، کراچی ۱۹۶۹ (بنگلہ ترجمہ) ۳۴ صفحے

غالب اور عہد غالب کا تعارف

۶۸۔ غالب کا ترجمہ ڈاکٹر مفیض احمد چودھری بنگلہ دیش (کلام غالب)

۶۹۔ غالب کے کلام کا بنگالی ترجمہ پریت کمار نیوگی، ایچ پی ٹاون، چوبیس پرگنہ ۱۹۷۱

۷۰۔ غزلیات غالب کا انتخاب   ابو سعید ایوب   ڈے پبلشنگ ہاوس، کلکتہ   جنوری ۱۹۷۶

منتخب شعروں کا آزاد نثری ترجمہ

تعارفی اور تنقیدی مقدمے کے ساتھ

۷۱۔ ماہنامہ کوبیتا کلکتہ کا   مارچ، اپریل ۱۹۶۹

غالب نمبر

۷۲۔ کوبی گالب کا بیز آلو کے   ست گنگوپادھیائے   چچوڑہ ضلع ہگلی   نومبر ۱۹۸۸

(غالب اپنے کلام کی روشنی میں)

۔غالب کے اشعار کی روشنی میں زندگی کے مختلف پہلوؤں سے بحث

بنگلہ شاعروں اور غالب کے کردار کی یکسانیت کی نشاندہی۔

۷۳۔ گالب ری کوبیتا   مترجم: شکتی چٹوپادھیائے   کلکتہ   ۱۳۸۱ بنگلہ / ۱۹۷۴ء

اور عین رشید

دوسو چار منتخب شعروں کا منظوم ترجمہ۔

ہر صفحہ پر دو شعر بنگلہ خط میں پھر ان کا منظوم ترجمہ

شروع میں اٹھارہ صفحوں پر حیات غالب

۷۴۔ گالب ری گجل   سونتہ مجومدار

(غالب کی غزلیں)

۷۵۔ (۱) گالب ری گجل تھے کے   ابو سعید ایوب   بنگلہ دیش   جنوری ۱۹۷۶   پہلی بار

(غالب کی غزلوں سے)

ایک سو اٹھائیس شعروں کا نثری ترجمہ مع اصل اشعار

(۲) ایضاً   ابو سعید ایوب   ایضاً   ستمبر ۱۹۷۶   چوتھی بار

۷۶۔ مرجا گالب　　　سادھن داس گپتا　　　فروری ۱۹۸۱

قریب چار سو شعروں کا بنگلہ ترجمہ　　۲۲۴ صفحے

شروع کے ایک سو آٹھ صفحوں میں غالب کی زندگی اور

اس کے عہد کا تعارف۔

۷۷۔ مرجا گالب یر چیٹھی　　　پسپتو مکھ پادھیائے　　　دسمبر ۱۹۸۰

(مرزا غالب کے خطوط)　　　اکسٹھ خطوں کا ترجمہ

پیش لفظ میں خطوط غالب کی اہمیت سے بحث۔

۷۸۔(۱) مرجا گالب یر کوبیتا　　　ست گنگو پادھیائے　　　۱۹۶۳ پہلی بار

(مرزا غالب کی شاعری)　　　۳۴ صفحے

ایک سو چار شعروں کا منظوم بنگلہ ترجمہ

ہر صفحہ پر غالب کی چھوٹی سی تصویر

(۲) ایضاً　　　ست گنگو پادھیائے　　　۱۹۷۳ دوسری بار

ڈھائی سو شعروں کا منظوم ترجمہ

٦۔ پشتو

۷۹۔(۱) دمرزا اسداللہ خان غالب مترجم: سراج الاسلام سراج یونیورسٹی بک ایجنسی پشاور
(پشتو نظم کینے) فروری ۱۹۶۹ء پہلی بار

یعنی دیوان غالب کا منظوم پشتو ترجمہ

مع تعارف و پیش لفظ

(۲) ایضاً سراج الاسلام سراج یونیورسٹی بک ایجنسی پشاور

جون ۱۹۷۴ء دوسری بار

پیش لفظ و تعارف ۱٦ صفحے

ترجمہ دیوان غالب ٦۳ صفحے

۸۰۔ دیوان غالب مترجم: مینوش غیر مطبوعہ

نصف صفحے پر اصل غزل، اس کے بالمقابل پشتو ترجمہ

۸۱۔ غالب ترجمہ کڑونکی: بیگم شاہ ادارۂ یادگار غالب، کراچی مارچ ۱۹۶۹

چہ ہر خوک تے وائی بنہ وفائی پریس پاکستان کراچی

دپشتو ترجمہ پروفیسر کرار حسین کی کتاب "غالب سب اچھا کہیں جسے"

کا پشتو ترجمہ ۴۰ صفحے

۷۔ پنجابی

۸۲۔ دیوان غالب　　استاد دامن　　اردو مرکز، لاہور　　۱۹۶۹

(محض ایک جزو کا ترجمہ)

۸۳۔ دیوان غالب　　اسیر عابد　　مجلس ترقی ادب، لاہور　　مئی ۱۹۸۷

اصل متن دے نال دیوان غالب دا منظوم پنجابی ترجمہ　　۵۱۱　　صفحے

(بامحاورہ منظوم پنجابی ترجمہ۔ بارہ برس کی محنت میں مکمل کیا ہے)

مع دیباچہ　　از　　احمد ندیم قاسمی

۸۴۔ غالب جنہوں ہر کوئی چنگا آکھے　　پروفیسر کرار حسین　　ادارہ یادگار غالب، کراچی　　۱۹۶۹

(پنجابی ترجمہ)　　۱۲۷　　صفحے

۸۔ تمل

۸۵۔ غالب زندہ ہے   آمنہ خاتون

غالب کے سو سے زاید شعروں کا انتخاب اور ان کا ترجمہ

۹۔ تیلگو

۸۶۔ غالب زندہ ہے   آمنہ خاتون

غالب کے سو سے زاید شعروں کا انتخاب اور ان کا ترجمہ

۸۷۔ کلام غالب کا ترجمہ   دسرتھی   اپریل ۱۹۶۱

مرزا غالب کے کلام کا تیلگو میں ترجمہ

اس کتاب کا افتتاح گورنر یوپی مسٹر بی رام کرشن راو نے مدراس میں کیا۔

۱۰۔ جاپانی

۸۸۔ Diwan-e-Ghalib 29 April 1997

Translated into Japanese by
Prof. Hiroji Kataoka
Daito Bunka University
Saita maken 355, Japan

۲۳۵ غزلیات ، ۵ قصاید

۱۷ قطعات ، ۱۵ رباعیات

کل ۳۵۴ صفحات

۸۹۔ Diwan-e-Ghalib 28 August 1997

in a chronological order
Translated into Japanese and
edited by Prof. Hiroji Kataoka

پہلی غزل ۱۸۱۲ء کی ؏ عہدے سے مدح ناز کے باہر نہ آ سکا

آخری غزل ۱۸۶۲ء کی کیونکہ اس بت سے رکھوں جان عزیز

ہر غزل، قصیدے، قطعے اور رباعی کے ساتھ نمبر شمارہ بھی لکھا ہے

جو پہلے دیوان میں ہے کل ۳۸۴ صفحات

۹۰۔ Researches in Diwan-e-Ghalib (September) 1997

By Prof. Hiroji Kataoka

Contents :

(1) The Universality of Diwan-e-Ghalib
(2) The way of Composing Ghazals of Diwan-e-Ghalib
(3) The love and jealousy in Diwan-e-Ghalib
(4) The Humor and Satire of Diwan-e-Ghalib

(5) The Sorrow of Diwan-e-Ghalib

(6) The social side of Diwan-e-Ghalib

(7) The Images of Diwan-e-Ghalib

(8) The Beauty of Diwan-e-Ghalib

(9) Quais and Farhad in the Diwan-e-Ghalib

(10) Ghalib from the view-points of Indian and Pakistani critics

(11) Ghalib and progressive Urdu Literature.

(12) Ghalib from the veiwpoint of Faiz

(13) Diwan-e-Ghalib from the Standpoint of chronology.

یہ مصنف کے شائع شدہ متفرق مضامین کا مجموعہ ہے۔

۱۱۔ جرمن

۹۱۔ غالب کے اردو، فارسی کلام کا ترجمہ　　مس اَنی میری شموئیل　　میونخ　　۱۹۷۳

(ANNEMAIRE SCHIMMEL)

۱۲۔ روسی

(الف) زبان اُزبک

۹۲۔ (۱) شیدا۔ رحمان بیر وی محمد جانوف و تاشقند، ازبکستان ۱۹۶۵ پہلی بار
ین ِ غن مرزا
مع مقدمہ از ڈاکٹر قمر رئیس
یہ ازبک زبان میں غالب کے اردو دیوان کے انتخاب کا مقفا اور
پابند ترجمہ ہے
پہلی بار پینتیس ہزار کی تعداد میں چھپا۔

(۲) ایضاً۔ رحمان بیر وی محمد جانوف و تاشقند، ازبکستان ۱۹۶۵ دوسری بار
بعد نظر ثانی و اضافہ ین ِ غن مرزا
مع مقدمہ از ڈاکٹر قمر رئیس

(ب) زبان تاجک

۹۳۔HAYAT VA GODIYAT-E-MIRZA ڈاکٹر عبداللہ تاجکستان اکیڈیمی، تاشقند ۱۹۶۵

ASADULLO GOLIB جان غفوروف ۱۵۲صفحے

(حیات وایجادات مرزا غالب)

مرزا کا تاجک شاعروں سے موازنہ کر کے مماثلت تلاش کی ہے۔

پہلا باب: عہد غالب

دوسرا باب: غالب کی نثری اور شعری تخلیقات،

فارسی شاعری کے نظریاتی عنصر

پنج آہنگ اور قاطع برہان وغیرہ کا تعارف،

ضمناً اردوے معلا اور عود ہندی کا بھی ذکر۔

تیسرا باب: ملاحظات۔ذوق، آتش، رجب علی بیگ سرور اور سرسید کا تعارف۔

غالب کی حیات و شاعری سے متعلق ہندوستان میں شایع شدہ

کتابوں اور مضامین کا تعارف

مصنف کو اس پر ڈاکٹریٹ کی سند ملی

اس میں اردو شاعری کا ذکر محض ضمناً

روس میں شایع ہونے والا غالب سے متعلق یہ پہلا باضابطہ کام ہے۔

۹۴۔ شاعر مشہور ہند شرف بانو پولا توا ۱۹۶۸

(مشمولہ رسالہ شرقِ سرخ)

غالب کے اردو مکاتیب کا تجزیہ،

خطوط کی الفاظ شماری بھی۔

بیدل اور نظیر اکبر آبادی کے حوالے سے غالب کے شاعرانہ اسلوب کا تجزیہ۔

۹۵۔ عودِ ہندی   شرف بانو پولا توا   نشریات عرفان، تاجکستان   ۱۹۸۲
(ترجمہ بہ زبان تاجک)

۹۶۔ غالب کی سو رباعیاں   شرف بانو پولا توا   ڈی پلاٹووا انسٹی ٹیوٹ اور ینٹل اسٹڈیز، ماسکو

۹۷۔ غالب کی فارسی نظم ونثر   ڈاکٹر عبداللہ جان غفوروف   نشریات عرفان، تاجکستان   ۱۹۶۹
کا انتخاب مع دیباچہ

درفش کاویانی، دستنبو، پنج آہنگ، مہر نیمروز وغیرہ کے علاوہ
ڈیڑھ سو غزلوں، رباعیوں، قصیدوں کا انتخاب وترجمہ بہ زبان تاجک

۹۸۔ غالب کے اردو مکاتیب   ڈاکٹر شرف بانو پولا توا   نشریات عرفان، تاجکستان
قبل ۱۹۶۹

غالب کے خطوں کی تاریخ وار درجہ بندی کر کے ان کی نثر کے
تین ادوار قایم کیے ہیں۔
غالب کے خطوں کے ذخیرۂ الفاظ اور اسلوب کا تعارف کرایا ہے۔
پہلا باب: غالب کی زندگی کا تاریخی پس منظر
دوسرا باب: اردو نثر کے ارتقا کا خاکہ

(ج) زبان چیک

۹۹۔ دیوان غالب   مادام ہبش منوا   غالباً پراگ سے شائع ہوا
(ترجمہ بہ زبان چیک)   (HUBSCH MANNOYA)
کوئی چالیس پینتالیس غزلیں

۱۰۰۔ دیوان غالب   پروفیسر یان مارک
(ترجمہ بہ زبان چیک)

(د) زبان روسی

۱۰۱۔ ترجمہ کلام غالب　نکولای گلیبوف، غضنفر علیف　ماسکو　۱۹۶۹
سوا سو غزلوں اور رباعیوں وغیرہ کا ترجمہ
یہ پہلا مجموعہ ہے۔

۱۰۲۔ مرزا غالب　ڈاکٹر الیاس ہاشموف　۱۹۶۹

۱۰۳۔ مرزا غالب کی زندگی اور شاعری　ڈاکٹر نتالیہ پریگارینا　ماسکو
فارسی اور اردو شاعری کا تجزیہ
اسامہ فاروقی نے اس کتاب کا اردو میں ترجمہ کیا
۹۶-۱۹۹۵ء میں یہ اردو ترجمہ بالاقساط ماہنامہ سب رس
حیدر آباد میں چھپا

۱۰۴۔ مرزا اسد اللہ خان غالب　ظ۔ انصاری　۱۹۶۸ء
(بہ زبان روسی)

۔ انیسویں صدی عیسوی کے صاحب طرز اردو، فارسی شاعر و نثر نگار
۔ اس پر ایشیائی علوم کے روسی انسٹی ٹیوٹ، ماسکو نے مصنف کو ایم۔ اے
کی سند عطا کی

۱۰۵۔ مرزا غالب۔　مرتبین: غفوروف، شعبہ مشرق سائنسی اکیڈیمی، روس　۱۹۷۲
مشرق کے شاعر اعظم　چلوئشف، کیول سنگھ،
ظ۔ انصاری اور گلیبف
اٹھارہ ہندوستانی: ڈاکٹر ذاکر حسین، سجاد ظہیر، خواجہ احمد فاروقی،

ممتاز حسین، تاراچند، فراق گورکھپوری،
آل احمد سرور، علی سردار جعفری، محمد مجیب،
میکش اکبر آبادی، سید عابد حسین،
شوکت سبزواری، کیول سنگھ، احتشام حسین،
خورشید الاسلام، ظ۔انصاری، ملک راج اور مالک رام
گیارہ روسی: چلوئشف، گلیبوف، غفوروف،
علیف وغیرہ، اور ایک اطالوی مصنف بیوزانی کے
تیس مضامین کا مجموعہ، جو انگریزی سے روسی زبان
میں منتقل کیے گیے تھے۔

۱۰۶۔ غالب شناسی	ظ۔انصاری	انسٹی ٹیوٹ آف اورینٹل اسٹڈیز	۱۹۷۰
انتخاب اردو و فارسی مع دیباچہ		آرمیانسکی، ماسکو	

۱۳۔ سرائیکی

۱۰۷۔ غالب دیاں غزلاں　　پروفیسر دلشاد کلانچوی　　مکتبہ میری لائبریری، لاہور　　۱۹۶۹

مقدمہ از مسعود حسن شہاب　　ص ۹۔۱۴

پیش لفظ از دلشاد کلانچوی　　ص ۱۵۔۲۰

اشارات خواندگی ترجمہ　　ص ۲۱۔۲۴

منظوم ترجمہ کلام غالب　　ص ۲۵۔۹۶

چوبیس غزلوں کا منظوم ترجمہ۔ عموماً 'کا' 'کی' کے وغیرہ کی تبدیلی سے کام نکالا ہے۔

اصل اردو متن بالمقابل لکھا ہے۔

۱۴۔ سندھی

۱۰۸۔ غالب۔ سب اچھا کہیں جسے   پروفیسر کرار حسین   ادارہ یادگار غالب، کراچی
(اردو سے ترجمہ)   ۸۴ صفحے

۱۵۔ زبان سویڈن

۱۰۹۔ GHALIB'S VERSER   پی ال اکھن پال   غالب سوسائٹی اسٹاکھوم، ستمبر ۱۹۷۶
۱۲۰ صفحے

غالب اور اس کی شاعری کا تعارف
مع ترجمہ بعض اشعار

۱۶۔ فارسی

(الف) نظم و نثر وغیرہ

۱۱۰۔ احوال و آثار میرزا   محمد علی فرجار   مرکز تحقیقات فارسی ایران و پاکستان ، اسلام آباد
اسد اللہ خان غالب   ۱۹۷۷

پیش گفتار   ڈاکٹر محمد جعفر محجوب

مقدمہ مولف: ہندوستان میں فارسی زبان وادب کی روایت
اور تاریخ   از   محمد علی فرجار

پہلا حصہ :   ایران و ہند کے تمدن کے باہمی ارتباط،
غیر منقسم ہندوستان کے مختلف گوشوں میں فارسی زبان کا رواج

دوسرا حصہ : مرزا غالب کی سوانح حیات،
غالب کی مختلف منظوم و منثور تصانیف،
بعض نکتہ ہای دربارۂ نویسندگی غالب،
غالب کی نثر و نظم کی نمایاں خصوصیات
نمونۂ کلام میرزا غالب : غزل، قصیدہ، رباعی، قطعہ وغیرہ۔

۱۱۱۔ سرگذشت غالب   آقای رازی   ایم فرمان علی بکسیلرز، لاہور   ۱۰۴ صفحے

۱۱۲۔ (۱) کلیات نظم غالب   بہ تصحیح و اہتمام نواب ضیاء الدین   مطبع دارالسلام عرف   ۱۸۴۵
(فارسی)   احمد خاں نیر ور خشاں   مطبع صادق لاخبار دہلی
مع دیباچہ غالب و تقریظ
غالب نے اس کو "میخانۂ آرزو سر انجام" کے نام سے ۱۸۳۱ء سے پہلے

مرتب کیا تھا۔

صحیح تعداد اشعار ۶۶۹۴ کل ۳+۵۰۶ صفحے

(۲) ایضاً مرتب: نیر ورخشاں منشی نولکشور پریس، لکھنو ۱۲۷۹ھ
مئی، جون ۱۸۶۳ء

مع مثنوی ناتمام (فارسی) جو بعد میں "ابر گہر بار" کے نام سے چھپی۔
آخر میں نثری تقریظ، مجروح کی منظوم تاریخ اور مختلف شاعروں کے قطعات تاریخ بھی شامل

صحیح تعداد اشعار ۱۰۴۴۸ کل ۵۶۳ صفحے

(۳) ایضاً مرتب: نیر ورخشاں منشی نولکشور پریس، لکھنو جنوری ۱۸۷۲
۵۵۶ صفحے دوسری بار

(۴) ایضاً ایضاً ایضاً ۱۸۹۳ تیسری بار

(۵) ایضاً ایضاً ایضاً جمادی الثانی ۱۳۴۳ھ
۵۲۴ صفحے دسمبر ۱۹۲۴ء

(۶) ایضاً مرتب: امیر حسن نورانی راجا رام کمار پریس، لکھنو فروری ۱۹۶۸
مع مثنوی دعاے صباح ۷۲۲ صفحے

۱۱۳۔ کلیات غالب فارسی ڈاکٹر ذاکر حسین

۱۱۴۔ کلیات غالب مرتب: مالک رام غیر مطبوعہ
(نظم فارسی) نو خطی اور دو قدیم مطبوعہ نسخوں کی مدد سے

۱۱۵۔ کلیات غالب فارسی غلام رسول مہر شیخ مبارک علی اینڈ سنز، لاہور ۱۹۶۵
احوال غالب از مرتب ص ۱۔۱۴
غالب کے فارسی کلام پر ریویو از حالی ص ۱۵۔۱۰۴

غالب کا لکھا ہوا دیباچہ، اور

میر مہدی مجروحؔ کی تحریر کردہ تقریظ کل ۶۶۷ صفحے

۱۱۶۔(۱) کلیات غالب فارسی سید مرتضیٰ حسین فاضل لکھنوی مجلس ترقی ادب، لاہور ۱۳۸۷ھ

۔ جلد اول جون ۱۹۶۷ء

پیش گفت از سید مرتضیٰ حسین فاضل ص ۱۔۳۲

مقدمہ از سید عابد علی عابد ص ۱۔۱۴۰

قطعات، مثنویات، فاتحے، نوحے، مخمس، ترکیب بند اور ترجیع بند وغیرہ

کل ۵۱۲ صفحے

(۲) ایضاً۔ جلد دوم سید مرتضیٰ حسین فاضل مجلس ترقی ادب، لاہور جون ۱۹۶۷

اکثر قصیدے ۴۰۱ صفحے

(۳) ایضاً۔ جلد سوم سید مرتضیٰ حسین فاضل مجلس ترقی ادب، لاہور ستمبر ۱۹۶۷

غزلیات۔ الف سے ی تک ص ۱۔۳۷۴

رباعیات۔ ایک سو دو ص ۳۷۵۔۴۱۰

معمّیات۔ ص ۴۱۱

ابیات ص ۴۱۱۔۴۱۳

تقریظ غالب ص ۴۱۴۔۴۲۳

تاریخ اختتام از میر مہدی مجروح ص ۴۱۸۔۴۲۳

۱۱۷۔ کلیات غالب غلام رسول مہر مجلس یادگار غالب، لاہور ۱۹۶۹

فارسی۔ نظم پنجاب یونیورسٹی، لاہور

پہلا حصہ : قصاید ۴۸۴ صفحے

مثنویات ۱۶۱ صفحے

(۲) ایضاً۔دوسرا حصہ غلام رسول مہر مجلس یادگار غالب،لاہور ۱۹۶۹
مع تعارف ودیباچہ وغیرہ
قطعات، رباعیات، ترکیب بند
ترجیع بند، اور مخمس ۲۵۲ صفحے

(۳) ایضاً۔تیسرا حصہ سیدوزیرالحسن عابدی مجلس یادگار غالب،لاہور ۱۹۶۹
غزلیات فارسی مرزاغالب مکتبہ میری لائبریری،لاہور

۱۱۸۔(۱)میخانۂ آرزوسرانجام مصنف ومرتب: مطبع دارالسلام،دہلی ۱۸۴۵
(کلیات نظم ونثر فارسی) مرزااسداللہ خاں غالب
زمانۂ ترتیب: ستمبر اکتوبر نومبر ۱۸۳۵ء ۵۰۶ صفحے

(۲) ایضاً مرتب۔ مسلم ضیائی
کلیات غالب فارسی کاقدیم ترین نسخہ
سہ ماہی اردو کراچی، جنوری ۱۹۶۸ء میں شامل ہوکر شائع ہوا

۱۱۹۔میخانۂ آرزو مرتب: ڈاکٹر محمد حسن حائری نشر مرکز، تہران ۔ ۱۹۹۳
شرح احوال و بررسی آثار و گزیدہ اشعار غالب دہلوی۔
سخن نخست، مقدمہ مرتب، مقدمہ شاعر، قصیدہ،
غزل، مثنوی، مخمس، قطعہ، رباعی،
گزارش، فہرست مقالہ ہا، کتاب نامہ،
اعلام

۱۲۰۔دیوان غالب بہ تصحیح ذوالفقار اخگر لاہور ۱۹ــــ
آثار نسخہ

۱۲۱۔ سبد باغ دو در　　مصنف و مرتب: مرزا غالب

۱۲۸۳　　۔نام تاریخی ہے اور یہ "سبد چیں" کا بڑا ایڈیشن ہے۔

پہلا حصہ: سبد چیں اور چند نظمیں

دوسرا حصہ: بعض نثریں جو کلیات نثر میں شامل تھیں

کتابت ۱۲۸۳ھ میں شروع ہو کر ۱۲۸۷ھ میں مکمل ہوئی

۱۸۶۶ء　　جنوری ۱۸۷۰ء

غالب نے ہیرا سنگھ درد کو چھپوانے کی اجازت دی لیکن طباعت کا کام نہیں ہو سکا۔

۱۲۲۔ (۱) سبد باغ دو در　سید وزیر الحسن عابدی　پنجاب یونیورسٹی، لاہور　جولائی ۱۹۶۸

مجموعہ نظم و نثر فارسی

فہرست و دیباچہ وغیرہ　　۲۲ صفحے

سبد باغ دو در (مجموعہ نظم و نثر فارسی، مرتبہ غالب ۱۲۸۳ھ ر ۶۷۔۱۸۶۶) ۱۹۸ صفحے

تحقیق نامہ از مرتب۔ تلخیص مکاتبات، تعلیقات و اشاریہ وغیرہ　　۲۴۰ صفحے

یہ مجموعہ پہلے یونیورسٹی اورینٹل کالج، لاہور کی میگزین میں اگست ۱۹۶۰ء اور اگست ۱۹۶۱ء میں چھپا تھا۔

باغ　دو　در۔　پہلا　در۔ منظومات = قطعات ،

ترکیب بند ، مثنوی، قصاید، غزلیات ، رباعیات،

فرد　اور　تخمیس　بر　غزل　قدسی

ایضاً۔　دوسرا　در۔　منثورات = خطوط، دیباچے، تقاریظ

(۲) ایضاً　سید وزیر الحسن عابدی　پنجاب یونیورسٹی لاہور　۱۹۷۰ دوسری بار

۱۲۳۔ سبد باغ دودر　مولانا امتیاز علی خاں عرشی　انجمن ترقی اردو، پاکستان، کراچی　۱۹۶۹

(۱)　(تلخیص)　۵۲ صفحے

(۲)　ایضاً　ایضاً　ایضاً　۱۹۷۳

۱۲۴۔ (۱) سبد چیں　بہ اہتمام محمد مرزا خاں مالک مطبع محمدی، دہلی ۱۳۔ ربیع الثانی ۱۲۸۴ھ

اگست ۱۸۶۷ء

بقیہ دیوان غالب: مثنوی ابر گہر بار، نئے قصیدے

اور　قطعات　فارسی　مع　دیباچہ　غالب

کل ۷۳۰ شعر　۴۰ صفحے + ۲ صفحے　صحیح　نامہ

۱۲۵۔　سبد چیں　اختر انصاری اکبر آبادی　کراچی

۱۲۶۔ (۱)　سبد چیں　مالک رام　مکتبہ جامعہ لمیٹڈ، نئی دہلی

مجموعہ کلام فارسی جو کلیات نظم فارسی میں شامل نہیں ہے

(۲) ایضاً۔　مالک رام　مکتبہ جامعہ لمیٹڈ، نئی دہلی　اپریل ۱۹۳۸

مع اضافہ

۱۲۷۔ سبد چیں　سید وزیر الحسن عابدی　پنجاب یونیورسٹی، لاہور　۱۹۶۹

۷۱ صفحے

۱۲۸۔ انتخاب دیوان غالب فارسی　حامد حسن قادری　غیر مطبوعہ

۱۲۹۔ انتخاب غالب　ڈاکٹر ذاکر حسین　شعبہ اردو، دہلی یونیورسٹی، دہلی　فروری ۱۹۵۰

غالب کی فارسی مثنویاں اور غزلیں وغیرہ　۴۲ صفحے

۱۳۰۔ غالب کے اشعار فارسی کا مجموعہ　قاضی عبدالودود　غیر مطبوعہ

دانشگاہ علی گڑھ کے شیفتہ کلکشن سے مخطوطے پر مبنی

۱۳۱۔ غزلیات غالب　محمد مجیب　مسلم پروگریسیو گروپ، دہلی　۱۲۹ صفحے

۱۳۲۔ متاع غالب　مرزا جعفر حسین　مسلم یونیورسٹی، علی گڑھ　فروری ۱۹۶۹

غالب کے فارسی کلام کا انتخاب　۱۴۱ صفحے

۱۳۳۔ نقشہاے رنگ رنگ　پروفیسر شاہ عطاء الرحمان　عظیم الشان بک ڈپو، پٹنہ　جون ۱۹۶۹

عطا کاکوی　۹۶ صفحے

انتخاب کلام غالب فارسی

۱۳۴۔ نقش ہاے رنگا رنگ　نیاز فتحپوری　ادارہ نگار لکھنو

غالب کی فارسی گوی اور اس کی خصوصیات

۱۳۵۔ الہامات غالب　آقای رازی　ایم فرمان علی اینڈ سنز، لاہور

ترجمہ و شرح غزلیات غالب، ردیف میم　۱۲۸ صفحے

۱۳۶۔ (۱) روح غالب　صوفی غلام مصطفا تبسم　گلوب پبلشرز، لاہور　فروری ۱۹۶۹

(شرح غزلیات غالب فارسی)　۲۵۶ صفحے

(۲) ایضاً۔ جلد اول　ایضاً　ایضاً　۱۹۸۱

الف تاخ۔ ایک سو دس غزلیں　۱۲+۴۸۴ صفحے

ایضاً۔ جلد دوم　صوفی غلام مصطفا تبسم　ایضاً　۱۹۸۱

د تای۔ دو سو بارہ غزلیں　۶+۸۴۵ صفحے

۱۳۷۔ غالب کے فارسی کلام پر ناقدانہ نظر　ڈاکٹر عارف شاہ گیلانی

۱۳۸۔ گنجینۂ مطالب (فارسی)　آقا بیدار بخت خاں　تاج بک ڈپو، لاہور

دیوان غالب۔ ردیف میم مع شرح　۲۷ صفحے

۱۳۹۔ کلیات نظم فارسی　مصنف: دکتر سید غلام اکبر نقوی　تہران یونیورسٹی　۱۹۶۰۔۶۱

اسد اللہ خاں غالب دہلوی　نگراں: دکتر حسین خطیبی　براے پی۔ ایچ۔ ڈی

فصل اول۔ عصر غالب: مختصری در تاریخ زبان فارسی تا عہد

سلاطین مغولی، نثر فارسی در ہند

اوضاع سیاسی، نفوذ انگلیسہا۔

فصل دوم۔ (الف) شرح احوال زندگانی غالب۔

ولادت و خاندان، ازدواج، ورد دہلی،

مسافرت بہ لکھنو و کلکتہ، حبس

دربار بہادر شاہ، مرگ عارف، شورش سپاہیان ہند

فوت میرزا یوسف خاں، دردربارِ والیانِ رامپور

قاطع برہان، سیرت و اخلاق، مذہب غالب،

علاقہ غالب بہ ایران، مربیان و ممدوحین

(ب) ہمعصر و شاگردان غالب۔ بہادر شاہ ظفر، نصیر الدین حیدر،

واجد علی شاہ اختر، نواب کلب علی خاں۔

(ج) امرا، حکما و علما مربوط بہ غالب۔ شیفتہ، آزردہ، شیخ نصیر الدین،

حکیم احسن اللہ خاں، نواب ضیاء الدین احمد خاں،

مولوی فضل حق خیر آبادی۔

(د) شعرائے ہمعصر: ذوق، ناسخ و دیگر ۵۸ شعرا

(ہ) شاگردان غالب۔ ۸۳ شاگردان

فصل سوم۔ مختصری در آثار نظم و نثر اردو و فارسی غالب

فصل چہارم۔ بخش اول۔ بحث مفصل در کلیات نظم فارسی غالب

بخش دوم: سبک شعر غالب۔ مطالب، موضوعات۔

صنایع شعری، مبالغہ در کلام غالب و غیرہ۔ کل ۱۴۸ صفحے

۱۴۰۔ مثنوی ابر گہربار | بہ سعی میر فخر الدین | مطبع اکمل المطابع، دہلی | ۱۲۸۰ھ / ۱۸۶۴ء

مشمولات: دو قصیدے، دو مدحیہ قطعے، ایک قطعہ در تعمیر مسجد و چاہ اجمیر، دس رباعیاں۔

شروع میں غالب کا دیباچہ، آخر میں غالب کی تقریظ اور مختلف لوگوں کے قطعات تاریخ۔

اس کتاب کا ہر صفحہ مصنف (غالب) کی نظر سے گذرا ہے۔ ۴۱ صفحے

۱۴۱۔ ایضاً | مرتب: شیخ اصغر علی ——

مشمولہ اورینٹل کالج میگزین لاہور فروری تا مئی ۱۹۵۸ء

۱۴۲۔ مثنوی ابر گہربار | مع مقدمہ و تصحیح متن سید مرتضیٰ حسین فاضل لکھنوی، | انجمن ترقی اردو، کراچی | اکتوبر ۱۹۶۶

ابتدائیہ از تحسین سروری

مثنوی میں آٹھ عنوان اور ۱۰۶۴ شعر

یہ سہ ماہی اردو کراچی جنوری تا اکتوبر ۱۹۶۶ء میں شایع ہوا

۱۴۳۔ ایضاً | مرتب: رفیق خاور | رائٹرز بیورو، کراچی | اگست ۱۹۶۹

۱۴۶ صفحے

۱۴۴۔ مثنوی بیان نمود داری شان نبوت وولایت کہ در حقیقت پر تو نور الانوار حضرت الوہیت است | مطبع سلطانی شاہجہاں آباد | ۱۲۶۸ھ / اگست ۱۸۵۲ء

بعد میں یہ کلیات غالب (فارسی) مطبوعہ ۱۸۶۳ء میں شعروں کے حذف و اضافہ کے ساتھ شامل کرلی گئی۔

۱۴۵۔ مثنویات غالب | ڈاکٹر ظ۔ انصاری | غالب انسٹی ٹیوٹ۔ نئی دہلی | جولائی ۱۹۸۳

۱۴۶۔ نقد و بررسی غزلیات فارسی مصنف دکتر محمد حسن حایری تہران یونیورسٹی ۱۹۷۹
میرزا اسد اللہ خان غالب دہلوی نگراں: دکتر اسماعیل حاکمی برائے ایم اے فارسی
مقدمہ: نگاہی بر تاریخ شبہ قارہ ہند و پاکستان و اوضاع سیاسی و اجتماعیِ آں۔
گسترش شعر و ادب فارسی در شبہ قارہ ہند و پاکستان۔
مختصری در زندگانی میرزا اسد اللہ خان غالب دہلوی۔
مقام غالب در شعر و ادب
نقد و بررسی غزلیات فارسی غالب دہلوی
توضیحات مقالاتیکہ در مورد غالب نوشتہ شدہ است
منابع کل ۱۳۵ صفحے

۱۴۷۔ ہفت رنگ غالب اخلاق حسین عارف لکھنؤ ۱۹۷۷

۱۴۸۔ (۱) مثنوی دعاے صباح حسب ایماے مرزا عباس بیگ مطبع نو لکشور، ۱۹۶۸
(حضرت علیؓ سے منسوب ایک دعا) لکھنؤ ۲۶ صفحے
عربی متن حوض میں + فارسی نثری ترجمہ
+ غالب کا کیا ہوا منظوم فارسی ترجمہ
کل ۱۲۹ شعر مع سات شعر مناجات امام زین العابدین کے
(۲) ایضاً باہتمام منشی مظہر حسین مطبع نامی مظہر العلوم لکھنؤ شعبان ۱۳۱۲ھ
۲۴ صفحے فروری ۱۸۹۵ء

۱۴۹۔ دعاے صباح مع ترجمہ نثر و مقدمہ از کالی داس گپتا رضا ونل پبلیکیشنز، بمبئی
ترجمہ منظوم از مرزا اسد اللہ خان غالب دسمبر ۱۹۷۷
دعاے صباح۔ اولین اشاعت مطبوعہ

مطبع نولکشور لکھنو کی　　من و عن نقل　　۲۶+۲۰ صفحے

۱۵۰۔ مثنوی دمغ الباطل (فارسی)　به اہتمام حافظ عبداللہ　فخر المطابع، دہلی　۱۲۷۱
مخطوطہ ڈاکٹر عبداللہ چغتائی کے ذاتی کتب خانے میں ہے۔
کُل قریب دو ہزار شعر　　۸۶ صفحے

۱۵۱۔ (۱) کلیات نثر غالب فارسی　منشی نولکشور پریس، لکھنؤ　رمضان ۱۲۸۴ھ / جنوری ۱۸۶۸ء　پہلی بار

فہرست کلیات غالب　ا۔۲

پنج آہنگ　ا۔۱۲۲، مہر نیمروز　۱۲۳۔۱۸۸۴

دستنبو　۱۸۹۔۲۰۸، خاتمہ پنج آہنگ وغیرہ تا ۲۱۲

(۲) ایضاً　منشی نولکشور پریس، لکھنؤ　شوال ۱۲۸۷ھ / جنوری ۱۸۷۱ء دوسری بار
۔ مع دو خط زاید　۴۱۸ صفحے

(۳) ایضاً　ایضاً، کانپور　۱۲۹۲ھ / ستمبر ۱۸۷۵ء　تیسری بار
۴۱۳ صفحے

(۴) ایضاً　منشی نولکشور پریس، لکھنو　اپریل ۱۸۸۴　چوتھی بار
۴۱۷ صفحے

(۵) ایضاً　منشی نولکشور، پریس، کانپور　شعبان ۱۳۰۵ھ / اپریل ۱۸۸۸ء
۴۱۷ صفحے

۱۵۲۔ آہنگ پنجم　به تصحیح سید علی رضا　مطبع انوار الاسلام،　۱۳۲۸ھ
(از کلیات نثر غالب)　حیدر آباد، دکن　۱۹۱۰ء

۱۵۳۔ پنج آہنگ　به اہتمام حکیم غلام نجف خان بہادر　مطبع سلطانی، دہلی　۱۳۔ رمضان ۱۲۶۵ھ
۴۔ اگست ۱۸۴۹ء

آہنگ اول: فقرے جو به لحاظ مراتب اچھے برے موقعوں پر لکھے جائیں۔

آہنگ دوم: چار زمزموں میں۔ مصادر، محاورات، مصطلحات اور بعض لفظوں سے متعلق۔

آہنگ سوم: غالب کے فارسی اشعار جو نثری تحریروں کی آرائش کے لیے کار آمد ہیں۔

آہنگ چہارم: مرزا کے دیباچے اور تقریظیں وغیرہ۔

آہنگ پنجم: مرزا کے خطوط　۹۳ ۴ صفحے

۱۵۴۔ (۱) پنج آہنگ　به اہتمام منشی نورالدین احمد لکھنوی　مطبع دارالسلام، دہلی　۱۲۶۹ھ
اپریل ۱۸۵۳ء

حسب اندراج سرورق "به تصحیح حضرت مصنف"

بعد کے کچھ خطوں کا اضافہ، اس لیے طباعت اوایل ۱۸۵۴ء

میں مکمل ہوئی ہو گی۔　۴۴۴ صفحے

(۲) پنج آہنگ　مطبع منشی نولکشور　شوال ۱۲۸۷
جنوری ۱۸۷۱

۱۵۵۔ پنج آہنگ　تصحیح و تحقیق سید وزیر الحسن عابدی　پنجاب یونیورسٹی، لاہور　۱۹۶۹
مجلس یادگار غالب، لاہور

ہر مکتوب الیہ کے نام کے خط یکجا کر دیے ہیں

دیباچہ مرتب

آہنگ اول: القاب و آداب اور ان سے متعلقہ مراتب

آہنگ دوم: مصادر و مصطلحات و لغات فارسی

آہنگ سوم: اشعار مکتوبی منتخب از دیوان فارسی

آہنگ چہارم: کتابوں کے خطبے، تقریظیں اور متفرق عبارتیں

آہنگ پنجم: مکاتیب

مرتب نے ہر مکتوب الیہ کے نام کے خط یکجا کر دیے ہیں۔ تا صفحہ ۲۱۴

۱۵۶۔ پنج آہنگ میں مکاتیب غالب کالی داس گپتا رضا ومل پبلکیشنز، بمبئی اپریل ۱۹۸۹

کلیات نثر غالب طبع دوم کے متعلق اوراق کا عکس ص ۹۶ تا ۲۵۴

اس میں کل ۱۶۹ خط

مع پیش لفظ از مرتب ، آخر کتاب میں اشاریہ بھی

۱۵۷۔ پنج آہنگ کا قدیم ترین نسخہ (عکسی ایڈیشن) ڈاکٹر حنیف نقوی خدا بخش لائبریری، پٹنہ ۱۹۹۷

۱۵۸۔ دستنبو بہ اہتمام شیو نارائن مطبع مفید خلائق، آگرہ ۱۲۷۵ھ پہلی بار

شروع نومبر ۱۸۵۸ء

مصنف کی سرگذشت ابتداے ۱۸۵۷ء تا ۳۱ جولائی ۱۸۵۸ء

شروع میں ملکۂ معظمہ انگلستان کی خدمت میں تہنیت فتح ہندوستان

پر مشتمل فارسی قصیدہ

کتاب کے آخر میں بھی: "جہاندار فرزانہ وکٹوریا کی مدح"

اور مہر و تفتہ کے قطعۂ تاریخ ۸۰ صفحے

۱۵۹۔ (ا) دستنبوی بہ اہتمام قاضی عبدالجمیل جنون مطبع لٹریری سوسائٹی روہیلکھنڈ، بریلی ۱۲۸۲ ۱۸۶۵

مع قصیدہ فتح دہلی۔ اکتوبر ۱۸۵۸ء

حاشیے پر غالب نے مشکل لفظوں کے معنی بھی لکھے ہیں ۶۱ صفحے

(۲) دستنبوی بہ اہتمام قاضی مطبع لٹریری سوسائٹی ۱۲۸۸ھ
عبدالجمیل جنون روہیلکھنڈ، بریلی ۱۸۷۱ء دوسری بار
۶۱ صفحے

(۳) ایضاً ایضاً ۱۸۸۴

۱۶۰۔ (۱) دستنبو مرتب: مالک رام مکتبہ جامعہ لمیٹڈ، نئی دہلی ۱۹۶۲

(۲) دستنبو مرتب: مالک رام صد سالہ یادگار غالب کمیٹی، دہلی ۱۹۶۹
مکتبہ جامعہ لمیٹڈ، نئی دہلی ۵۰ صفحے

۱۶۱۔ ایضاً ڈاکٹر عبدالشکور احسن مجلس یادگار غالب، لاہور ۱۳۸۹ھ
پنجاب یونیورسٹی، لاہور ۱۹۶۹ء
۹۲ صفحے

۱۶۲۔ غالب کے فارسی خطوط قاضی عبدالودود غیر مطبوعہ
بیشتر بہ نام محمد علی خاں

۱۶۳۔ غالب وذکا کی مراسلت (فارسی) مرتب: مولوی محمد حبیب اللہ ذکا مدراسی غیر مطبوعہ
نسخۂ مملوکۂ آغا حیدر حسن (حیدر آباد)

۱۶۴۔ غالب کی نادر تحریریں ڈاکٹر خلیق انجم مکتبہ شاہراہ، دہلی فروری ۱۹۶۱
مختلف رسالوں میں شائع شدہ خط اور دوسری تحریریں
مع اشاریہ و غلط نامہ ۱۸۴ صفحے

۱۶۵۔ (۱) مآثر غالب قاضی عبدالودود
غالب کی کمیاب اردو فارسی کی نظم ونثر اور خطوط وغیرہ، علمی اور

کمیاب مطبوعہ کتابوں سے ماخوذ

یہ مجموعہ پہلی بار علی گڑھ میگزین کے غالب نمبر (۴۹۔۱۹۴۸ء) میں

"آثار غالب" کے نام سے شامل ہوا۔ پھر نیا سرورق لگا کر

"مآثر غالب" کے نام سے منظر عام پر لایا گیا۔

(۲) مآثر غالب قاضی عبدالودود انجمن ترقی اردو، بہار، پٹنہ ستمبر ۱۹۴۹ پہلی بار

غالب کی کمیاب نظم ونثر کا مجموعہ

(۳) مآثر غالب قاضی عبدالودود ادارۂ تحقیقات اردو، پٹنہ ۱۹۹۵

بہ تصحیح ڈاکٹر حنیف نقوی ۱۲۰ صفحے

عرض حال، التماس

حصہ اول: اردو نثر، اردو نظم، فارسی نثر، فارسی نظم

حصہ دوم: خطوط غالب

حواشی حصہ اول، حصہ دوم اور

حواشی واستدراک، پس گفتار

۱۶۶۔ (۱) متفرقات غالب سید مسعود حسن رضوی ادیب ہندوستان پریس، رامپور ۱۹۴۷

کتابخانہ ریاست، رامپور بار اول

ایک قلمی بیاض سے ماخوذ غالب کے غیر مطبوعہ خطوط اور

فارسی منظومات

مقدمہ: ۳۰ صفحے

حصہ اول: مکتوبات۔ ۴۹ خط بنام مولوی سراج الدین احمد،

مرزا احمد بیگ طپاں، مرزا ابوالقاسم خاں قاسم،

ادارہ جام جہاں نما، شیخ ناسخ ۱۰۲ صفحے

حصہ دوم: منظومات۔ غزل در توصیف طپاں و قاسم،

دو قطعات متعلق بہ قاسم، مثنوی باد مخالف، سلام،

مثنوی غالب من جانب بہادر شاہ ظفر ۵۱ صفحے

ضمیمہ الف۔ رقعہ ناطق بنام غالب

ضمیمہ ب۔ اقتباس مثنوی میر دوست علی خلیل در جواب مثنوی غالب

ضمیمہ ج۔ منشی ولایت وعزیز صفی پوری کے قلم سے غالب سے

اصلاح لینے کا حال ۲۴ صفحے

(۲) متفرقات غالب سید مسعود حسن رضوی ادیب کتاب نگر، لکھنو ۱۹۶۹ پہلی بار

ایک خط بنام منشی ولایت وعزیز کا اضافہ

(۳) ایضاً سید مسعود حسن رضوی ادیب کتاب نگر، لکھنو ۱۹۷۲ دوسری بار

۱۶۷۔ مرزا غالب کے چند غیر مطبوعہ فارسی خطوط خواجہ احمد فاروقی ۱۹۶۰

۔ غمگین کے نام

۱۶۸۔ مکاتیب غالب (فارسی) امتیاز علی خاں عرشی سال ترتیب ۱۹۴۱ غیر مطبوعہ

تاریخی ترتیب سے مطبوعہ و غیر مطبوعہ خطوط

۱۶۹۔ نامہ ہائے فارسی غالب سید اکبر علی ترمذی غالب اکیڈیمی، نئی دہلی ۱۹۶۹

سفر کلکتہ سے متعلق،

اصل خطوں کے عکس بھی

۱۷۰۔ تشریح مکاتیب غالب آقا رازی لاہور ۱۹۵۱

۱۷۱۔ مہر نیمروز بحکم مرزا فتح الملک بہادر مطبع فخر المطابع، دہلی ۔ ربیع الثانی ۱۲۷۱ھ

۲۸ دسمبر ۱۸۵۴

تالیف ۱۲۶۶ھ / ۱۸۵۰ء تا ۱۲۷۰ھ / ۱۸۵۴ء ۱۱۶ صفحے

۱۷۲۔ مہر نیمروز فارسی به اہتمام پراگ نراین مطبع منشی نو لکشور، لکھنو ۱۳۳۳ھ / جون ۱۹۱۵ء
۱۶۳ صفحے

۱۷۳۔ (۱) مہر نیمروز به تصحیح و تحشیہ مولانا اولاد حسین شاداں بلگرامی روڈی پرنٹنگ ورکس، لاہور ۱۹۲۵ پہلی بار

شیخ مبارک علی، لاہور

متن + فرہنگ + حالات غالب ۱۳۲ صفحے

(۲) مہر نیمروز ایضاً ایضاً ۱۹۳۷ دوسری بار

۱۷۴۔ مہر نیمروز ڈاکٹر عبدالشکور احسن مجلس یادگار غالب، لاہور ۱۳۸۸ھ
پنجاب یونیورسٹی، لاہور ۱۹۶۹ء
۲۰۹ صفحے

(ب) قضیۂ برہان

۱۷۵۔ برہان قاطع — مولوی محمد حسین تبریزی برہاؔن تخلص — افضل المطابع، کلکتہ ۱۲۵۲ھ
به اہتمام محمد اعظم لکھنوی ۱۸۳۶ء

تالیف ۱۰۶۲ھ / ۱۶۵۲ء

اس کا جو نسخہ غالب کے پیش نظر تھا، وہ کتب خانۂ رامپور میں محفوظ ہے۔
۹۲۴ صفحے

۱۷۶۔ برہان قاطع — مولوی محمد حسین بن تبریزی برہان تخلص — کتبخانہ زوار، تہران ۱۳۳۰ھ
۱۹۵۱_۵۲ء

مرتب: پروفیسر ڈاکٹر محمد معین، تہران یونیورسٹی

مقدمہ مرتب: ۱۵۸ صفحے، دیباچہ مولف: ۳۸ صفحے

پہلی جلد ۔ الف تا ث ۔ ص ۱ تا ۵۵۰

دوسری جلد ۔ ج تا س ۔ ص ۵۵۱ تا ۱۲۱۶

تیسری جلد ۔ ش تا ل ۔ ص ۱۲۱۷ تا ۱۹۲۳

چوتھی جلد ۔ م تا ی ۔ ص ۱۹۲۴ تا ۲۴۶۹

پانچویں جلد ۔ تعلیقات دکتر محمد معین: کل ۲۸۷ صفحے

مقدمے کا ایک حصہ جس میں برہان قاطع کے جواب اور جواب جواب کے طور پر لکھی جانے والی کتابوں کا تعارف ہے "لغت نامۂ دہخدا" کے شمارۂ مسلسل ۴۰ میں مقدمہ کے طور پر شامل ہے۔

۱۷۷۔ فرہنگ انجمن آرائے ناصری   رضا قلی خاں ہدایت   کارخانہ علی قلی خاں،   جمادی الآخر ۱۲۸۸ھ
تہران
بہ سلسلۂ معرکہ قاطع برہان   تالیف ۱۲۸۸ھ / ۱۸۷۱ء
مشتمل بر یک مقدمہ در تواریخ معتبرہ و دوازدہ آرایش و بست و چہار انجمن
ان میں یہ دو آرایش قابل توجہ:
برخی از لغات کہ صاحبان فرہنگ و برہان در آں اشتباہ و سہو کردند
بعضی اشتباہات در لغاتِ برہان و خطائیکہ دیگراں را دست دادہ
۱۷۸۔ قاطع برہان   مرزا اسد اللہ خاں غالب   مطبع نولکشور، لکھنو   رمضان ۱۲۷۸ھ   پہلی بار
مع مختصر تقریظ غالب   ۲۱۔ مارچ ۱۸۶۲ء
اس ایڈیشن کے آخر میں غالب کی مہر ثبت ہے۔
اس میں غالب نے برہان قاطع کی خامیوں کی نشاندہی کر کے
۲۸۴ کلمات پر اعتراض کیے ہیں۔   ۹۷ صفحے
۱۷۹۔ قاطع برہان کا پہلا مسودہ   مولوی امتیاز علی خاں عرشی   دہلی   ۱۹۷۴
غالب کے لکھے ہوئے تمام حواشی (مؤلفہ ۱۸۵۸ء تا ۱۸۶۰ء) یکجا کر کے
ان پر تبصرہ اور محاکمہ کیا ہے۔
۱۸۰۔ قاطع برہان و   قاضی عبد الودود   بہ سلسلہ مطبوعات ادارہ تحقیقات اردو، پٹنہ   ۱۹۶۷
رسایل متعلقہ
پیش گفتار از مرتب   تعارف از ڈاکٹر ذاکر حسین
قاطع برہان ملقب بہ درفش کاویانی،   سوالات عبد الکریم،
لطائف غیبی،   نامۂ غالب   اور تیغ تیز
جلد اول: اس میں قاضی صاحب کے حواشی شامل نہیں   ۲۹۵ صفحے

جلد دوم: مختلف آرا متعلقہ قاطع برہان وغیرہ۔ لیکن یہ جلد چھپ نہیں سکی ہے۔

۱۸۱۔(ا) درفش کاویانی مرزا اسد اللہ خان غالب مطبع اکمل المطابع، دہلی ۱۲۸۲ھ
دسمبر ۱۸۶۵ء

قاطع برہان کہ پیش ازیں در مطبع اودھ اخبار لکھنو طبع شدہ بود،
بہ توجہ حضرت مولف بعد اضافہ مطالب دیگر و یافتن خطاب
"درفش کاویانی" بہ اہتمام میر فخر الدین انطباع پذیرفت۔ ۱۵۴ صفحے

(۲) درفش کاویانی مرزا اسد اللہ خان غالب مطبع اکمل المطابع، دہلی ۱۸۸۱
۱۵۴ صفحے

(۳) ایضاً ایضاً ایضاً ۱۸۸۲
۱۵۳ صفحے

۱۸۲۔ درفش کاویانی مرزا اسد اللہ خان غالب مجلس یادگار غالب، لاہور فروری ۱۹۶۹
مرتب: پروفیسر ڈاکٹر محمد باقر ۲۹۴ صفحے
مع پیش گفتار از پروفیسر حمید احمد خاں

۱۸۳۔ محرق قاطع برہان مولوی سید سعادت علی دہلوی مطبع احمدی، اموجان، شاہدرہ محرم ۱۲۸۰ھ
مطبع حیدری، دلہای ۱۸۶۳ء

بجواب قاطع برہان۔ مؤلفہ ۱۲۸۰ھ ۹۶ صفحے

۱۸۴۔ دافع ہذیان مولوی نجف علی خاں جھجھری مطبع اکمل المطابع، دہلی ۱۸۶۴
بجواب محرق قاطع برہان ۲۸ صفحے

محرق قاطع کا رد لکھنے کے لیے غالب نے لوگوں کو تحریک کی نجف علی واحد شخص ہے جو اس کام پر آمادہ ہو سکا (بقول قاضی عبدالودود)

۱۸۵۔(۱)رسالہ سوالات عبدالکریم مرزا اسد اللہ خان غالب مطبع کا نام درج نہیں ۱۲۸۱ھ

(اردو) بجواب محرق قاطع برہان غالباً اکمل المطابع دہلی ۱۸۶۴ء

عبدالکریم فرضی نام سے سترہ سوالوں پر مشتمل یہ بے نام رسالہ خود غالب

نے ۱۲۸۱ھ میں لکھا تھا۔

۱۸۶۴ء

اپنے ایک خط میں انہوں نے اسے "سوالات عبدالکریم" کہا ہے۔

(۲)رسالہ سوالات عبدالکریم مرزا غالب

(اردو) رسالہ معاصر پٹنہ حصہ ۳(۱۹۵۲ء) میں بغیر تمہید و حواشی کے چھپا۔

۱۸۶۔ ایضاً مرزا غالب پنجاب یونیورسٹی، لاہور ۱۹۶۹

مرتب: سید وزیر الحسن عابدی

۱۸۷۔رسالہ لطائف غیبی بہ اہتمام میر فخر الدین اکمل المطابع، دہلی ۹۔ربیع الثانی ۱۲۸۱ھ

(اردو) ء ۲۱/اکتوبر ۱۸۶۴

بجواب محرق قاطع برہان (دیباچے کے علاوہ بیس لطیفے)

یہ بھی سیف الحق میاں داد خاں سیاح کے نام سے خود غالب نے لکھا ہے

کُل ۴۴ صفحے بہ شمول قطعات تاریخ جوہر، عزیز، رضوان وغیرہ

۱۸۸۔رسالہ لطائف غیبی مرزا غالب پنجاب یونیورسٹی، لاہور ۱۹۶۹

(میاں داد خاں سیاح کے نام سے)

مرتب: سید وزیر الحسن عابدی

۱۸۹۔لطائف غیبی ڈاکٹر سید معین الرحمان الوقار پبلکیشنز، لاہور ۱۹۹۵

۱۱۶ صفحے

۱۹۰۔ ساطع برہان | مرزا رحیم بیگ میرٹھی | مطبع ہاشمی، میرٹھ | ۱۲۸۲ھ

قاطع برہان کے رد میں ۱۲۷۹ھ میں لکھا۔ | ۱۸۶۵ء

۱۸۶۳ء | ۱۷۴ صفحے

۱۹۱۔ نامہ غالب | مرزا اسد اللہ خان غالب | مطبع احمدی اموجان، دلہای | ربیع الاول ۱۲۸۲ھ

(اردو) | بجواب ساطع برہان | ۱۶ صفحے | اگست ۱۸۶۵ء

یہ ۱۰، ۱۷/ اکتوبر ۱۸۶۵ء کے اودھ اخبار میں بھی چھپا۔

بعد میں عود ہندی میں شامل کیا گیا۔

۱۹۳۴ء میں رسالہ ہندوستانی الہ آباد میں شایع ہوا۔

۱۹۲۔ موید برہان | آقا احمد علی احمد | مطبع مظہر العجایب، کلکتہ | ۱۲۸۲ھ

اصفہانی ثم جہانگیر نگری | ۱۸۶۵ء

برہان قاطع کی تائید میں، تالیف ۱۲۸۰ھ | ۴۲۸ صفحے

۱۹۳۔ قطعہ در گزارش سپاس یاد آوری | مرزا غالب | مطبع اکمل المطابع، دہلی | ۱۲۸۲ھ

بہ عالی خدمت جناب مولوی آغا احمد علی صاحب جہانگیر نگری | ۱۸۶۶ء

۳۱ شعر فارسی | ایک ورق

یہ انڈیا آفس لائبریری میں محفوظ ہے۔

بعد میں سبد چیں میں شامل کر لیا گیا۔

۱۹۴۔ قطعہ در جواب قطعہ غالب | عبد الصمد فدا سلہٹی

۱۹۵۔ قاطع القاطع | مولوی امین الدین امین دہلوی | مطبع مصطفائی، دہلی | ۱۲۸۳ھ

بجواب قاطع برہان | ۲۶۸ صفحے | ۱۸۶۶ء

۱۲۸۱ھ میں یہ رسالہ مکمل ہوا

۱۸۶۴ء

۱۹۶۔ تیغ تیز　مرزا اسد اللہ خان غالب　مطبع اکمل المطابع، دہلی　۱۸۶۷

(اردو)　بجواب موید برہان۔　۳۳ صفحے علاوہ غلط نامہ

۱۸۶۶ء میں شروع ہو کر ۱۸ مارچ ۱۸۶۷ء تک

زیر تسوید تھا۔ تاریخ ہوی: یکے تیغ تیز

غالب نے محض چند اعتراضوں کے جواب دیے ہیں اور وہ بھی غیر تسلّی بخش۔

کتاب میں سترہ فصلوں کے بعد ادبی استفتاہے جس میں سولہ سوالات ہیں۔

ان کے جواب نواب مصطفاخاں شیفتہ نے دیے ہیں۔ الطاف حسین حالؔی،

مولوی سعادت علی اور نیر ورخشاں نے ان جوابوں کی تصدیق و تائید کی تھی۔

مولوی مہیش پرشاد نے اس رسالے کی جو نقل تیار کروای تھی، وہ

کتب خانۂ انجمن ترقی اردو ہند میں موجود تھی۔

۱۹۷۔ تیغ تیز　مرزا غالب　پنجاب یونیورسٹی، لاہور　۱۹۶۹

مرتب: سید وزیر الحسن عابدی

۱۹۸۔ ہنگامہ دل آشوب　مرتب: سید محمد باقر علی باقر آروی و　مطبع سنت پرشاد،　۷ ذی الحجہ ۱۲۸۳ھ

خواجہ سید فخر الدین حسین سخن دہلوی　ضلع شاہ آباد، آرہ　۱۱ اپریل ۱۸۶۷ء

مشمولات:

قطعہ در گزارش سپاس یاد آوری بہ عالی خدمت جناب مولوی آغا احمد علی

صاحب جہانگیر نگری بہ زبان فارسی۔ از غالب　۳۱ شعر

قطعہ در جواب قطعہ غالب کہ مولوی آغا احمد علی بہ نام عبد الصمد فدا

سلہٹی شایع کردند۔　۴۶ شعر

قطعہ سید محمد باقر علی باقر آروی بجواب قطعۂ فدا۔ بہ زبان فارسی
قطعہ خواجہ سید فخر الدین حسین سخن بہ جواب قطعۂ فدا ۳۷ شعر
آخری تین قطعے ایک ہی زمین میں ہیں۔

۱۹۹۔ تیغ تیز تر۔ (منظوم) عبدالصمد فدا سلہٹی مطبع نبوی، کلکتہ ۱۸۶۷
۔ تیغ تیز کے رد میں
مشمولات: ہنگامۂ دل آشوب (حصہ اول مرتبہ باقر و سخن)، اور
قطعہ دیگر از فدا بجواب باقر و سخن

۲۰۰۔ افادات غالب سید وزیر الحسن عابدی مجلس یادگار غالب، لاہور ۱۹۶۹
لطائف غیبی، سوالات عبدالکریم اور تیغ تیز کا مجموعہ
مع دیباچہ مرتب ۱۷۴ صفحے

۲۰۱۔ ہنگامۂ دل آشوب (حصہ دوم) مرتب: محمد امیر امیر لکھنوی مطبع سنت پرشاد، آرہ، ضلع شاہ آباد ۵ جمادی الاول ۱۲۸۴ھ
۵/ ستمبر ۱۸۶۷ء
مشمولات:
قطعہ جواہر سنگھ جوہر لکھنوی بہ حمایت آغا احمد علی۔ فارسی

قطعہ در جواب قطعۂ جوہر	از باقر	فارسی	
قطعہ در جواب قطعۂ فدا	از باقر	فارسی	
قطعہ در جواب قطعۂ جوہر	از سخن	فارسی	۱۹ شعر
قطعہ در جواب قطعۂ فدا	از سخن		۵۹ شعر
قطعۂ دیگر	از فدا		

مضمون آغا علی شمس لکھنوی مشتمل بر ائمۂ اضافات بر غالب و چند
اشعار غالب
یہ مضمون ۲۵/ جون ۱۸۶۷ء کے اودھ اخبار میں چھپا تھا۔

جواب شمس　　از سخن　　در نثر اردو

جواب شمس　　از باقر　　در نثر فارسی

قطعہ در حمایت غالب　　از امیر لکھنوی

یہ قطعہ اودھ اخبار میں چھپا تھا۔

۲۰۲۔ شمشیر تیز تر　　آقا احمد علی احمد اصفہانی　　مطبع نبوی یعنی مطبع مولوی غلام نبی خاں، کلکتہ
۱۸۶۷　　بجواب تیغ تیز　　۱۸۶۸ء سر ورق پر۔ لیکن قطعہ تاریخ میں ۱۲۸۶ھ
۱۸۷۰ء　　۱۲۲ صفحے

۲۰۳۔ ہنگامۂ دل آشوب　　مرتب: شمس لکھنوی

(ہر دو حصص)　　اودھ اخبار لکھنو میں چھپے۔

۲۰۴۔ ہنگامۂ دل آشوب　　سید عطا حسین　　۱۹۳۶

۲۰۵۔ ہنگامۂ دل آشوب　　مرتب: سید قدرت نقوی　　انجمن ترقی اردو　　۱۹۶۹
پاکستان، کراچی

(یہ پہلے رسالہ اردو کراچی میں مکمل شایع ہو چکا ہے۔)

حرفے چند از جمیل الدین عالی　　مقدمہ از سید قدرت نقوی

پیش لفظ از بابائے اردو مولوی عبدالحق　　دیباچہ از سید عطا حسین

ہنگامہ دل آشوب۔ حصہ اول،　　حصہ دوم

اشاریے وغیرہ　　تا ص ۱۹۱

۲۰۶۔ نقد قاطع برہان مع ضمایم　　پروفیسر نذیر احمد　　غالب انسٹی ٹیوٹ، نئی دہلی　　۱۹۸۵

پیش گفتار　　الف تا و،

نقد قاطع برہان،　　ا۔۲۰۸

ضمایم　　۲۰۹۔

دساتیر پر ایک نظر ـ۲۱۱

برہان قاطع ـ۲۴۵

غالب اور مؤلف برہان میں اتحادِ نظر ـ۲۷۱

غالب اور ذال فارسی ـ۲۹۷

تصحیفات ولغات فارسی ـ۳۳۳

اشاریے ـ۳۹۸تا۴۲۲

۱۷۔ کشمیری

۲۰۷۔ کاشرِ دیواں   غلام نبی ناظر   غالب انسٹی ٹیوٹ، نئی دہلی   ۱۹۸۸
منظوم ترجمہ دیوان غالب بہ زبان کشمیری
ایک صفحے پر منظوم ترجمہ، دوسرے پر اصل اردو غزل
بیشتر ترجمے غالب ہی کی بحروں میں ۳۸۸ صفحے

۱۸۔ مرہٹی

۲۰۸۔ مرہٹی زبان میں کلام غالب کا پہلا ترجمہ ۱۹۵۰ء کے قریب شایع ہوا تھا۔
اس کے بارے میں تفصیلات معلوم نہیں ہو سکیں۔

۲۰۹۔ دیوان غالب — ترجمہ بہ زبان مرہٹی — دہلی — ۱۹۹۶
۱۱۶ صفحے

۲۱۰۔ شاعر اعظم غالب (مرہٹی) — شری ودیادھر گوکھلے — تلک مہاراشٹر ودیا پیٹھ، پونا — ۱۹۷۱

۲۱۱۔ شرح دیوان غالب — سیتھو مادھو راو پاگڑی — پاپولر بک ڈپو، بمبئی — ۱۹۶۸

۱۹۔ ملیالم

۲۱۲۔ غالب زندہ ہے (ترجمہ بہ زبان ملیالم) — ڈاکٹر آمنہ خاتون — مہارانی کالج، بنگلور — مارچ ۱۹۸۱
۹۹ صفحے
غالب کے سوانح، فن اور ان کی تصانیف کا تعارف
غالب کی نظم ونثر کے انتخابات

۲۰۔ ہندی

۲۱۳۔ آسان غالب | غالب اکیڈیمی، نئی دہلی | ۱۹۹۴

غالب کے اسان اشعار پر مبنی عام آدمی کے لیے۔

۲۱۴۔ انتخاب خطوط غالب | ڈاکٹر خلیق انجم | انجمن ترقی اردو، ہند نئی دہلی | ۱۹۹۶

(دیوناگری خط میں) ۹۸ صفحے

ہر صفحے کے نیچے مشکل لفظوں کے ہندی میں معنی لکھے ہیں۔

۲۱۵۔ خطوط غالب | مترجم: ڈاکٹر قیصر جہاں | غیر مطبوعہ

۲۱۶۔ دیوان غالب۔ ہندی انواد | پرتھوی چند | پائیر فائن آرٹ پریس دلی | ۱۹۶۹

بھومیکا از پرتھوی چند تا ص ۷

ترجمہ دیوان غالب ص ۱ تا ۲۴۸

۲۱۷۔ دیوان غالب۔ | تیج پال رستوگی | رنگ بھوم کاریالیہ، دہلی | جون ۱۹۶۵

دیونا گری خط میں

۲۱۸۔ دیوان غالب۔ | امرناتھ | اسٹار پاکٹ بکس، دلی | ۱۹۸۱

(ہندی) ۱۵۲ صفحے

۲۱۹۔ دیوان غالب | ہند پاکٹ بکس، دتی | ۱۹۶۸

(ہندی) ۱۷۳ صفحے

۲۲۰۔ دیوان غالب۔ | انیس صدیقی | اس اے پبلکیشنز، دتی | ۱۹۹۴

ناگری خط میں وثاقب صدیقی

صحت تلفظ کا اہتمام کیا گیا ہے | انجمن ترقی اردو ہند دہلی

مشکل الفاظ کے معنی ہندی میں دے ئے ہیں | ۲۵۶ صفحے

۲۲۱۔ دیوان غالب علی سردار جعفری۔ ہندوستانی بک ٹرسٹ، بمبئی ۱۹۵۸
کلام اردو کے ساتھ دیوناگری خط میں بھی
ہندی ترجمہ از مغنی صاحب
مشکل الفاظ کی ہندی فرہنگ جس کی تیاری میں پریم سروپ شرما
نے مدد کی۔

۲۲۲۔ دیوان غالب محمود احمد ہنر ہر پرکاش پریس، الہ آباد

۲۲۳۔ دیوان غالب نور نبی عباسی و مغنی امروہوی نراین دت سہگل اینڈ سنز دہلی

۲۲۴۔ (۱) دیوان غالب نور نبی عباسی غالب انسٹی ٹیوٹ، دہلی اکتوبر ۱۹۸۴ پہلی بار
معنی اور ضروری تشریح کے ساتھ ۲۵۶ صفحے

(۲) ایضاً ایضاً غالب انسٹی ٹیوٹ، نئی دہلی ۱۹۹۴ دوسری بار
عزیز پرنٹنگ پریس، دہلی
پرستاونا۔ محمد شفیع قریشی ایک صفحہ
بھومیکا۔ نور نبی عباسی دو صفحے
دیوان غالب ص ۱ تا ۲۵۶
ہر صفحے کے حاشیے پر مشکل لفظوں کے ہندی میں معنی

۲۲۵۔ دیوان غالب وشوناتھ غالب اکیڈمی، نئی دہلی ۱۹۶۹

۲۲۶۔ دیوان غالب علی سردار جعفری ہندوستانی بک ٹرسٹ، بمبئی جولائی ۱۹۵۸
کی ہندی فرہنگ

۲۲۷۔ ذکر غالب مالک رام
(ہندی ترجمہ)

۲۲۸۔ سرل غالب۔ غالب اکیڈیمی، نئی دہلی ۱۹۶۹

دیوناگری خط میں ۶۳ صفحے

غالب کے نہایت آسان دو سو بائیس شعر، اور

غالب کی ایک تصویر

۲۲۹۔ شرح دیوان غالب پر تھوی چند لکشمی بک سٹور، نئی دہلی

۔ ہندی سلیس اور سادہ زبان میں

۲۳۰۔ غالب۔ مصور نورالدین ازاد، بمبئ غالب انسٹی ٹیوٹ، نئی دہلی ۱۹۶۹

ہندی ایڈیشن رنگین تصاویر: رام کمار شرما

لائن تصاویر: فیض مجدد

۲۳۱۔ غالب پرکاش پنڈت راج پال اینڈ سنز، دہلی

۲۳۲۔ غالب جوالادت شرما ہری داس اینڈ کمپنی، متھرا

اس کتاب پر سوویت عالم اے پی براننیکوف نے بھی تبصرہ کیا ہے۔

۲۳۳۔ غالب دیا شنکر گنجور لال باغ، لکھنو

۲۳۴۔ غالب رام ناتھ سُمن بھارتیہ گیان پیٹھ، بنارس

غالب کا شجرۂ نسب، غالب کے حالات، کلام پر تبصرہ

دیوان غالب کا انتخاب اور بعض شعروں کی تشریح

غالب کے ایک سو چھیالیس شاگردوں کا ذکر اور بعض کا کلام

۲۳۵۔ غالب لیکھ رام آریہ بک ڈپو، نئی دلی ۱۹۷۴

مع بھومیکا از فراق گورکھپوری

غالب کون ہے؟ ص ا۔۸۸، میرا کلام ص۸۹۔۱۴۱

بلبلیں سن کر مرے نالے غزلخواں ہوگئیں ص ۱۴۳۔ ۳۱۳

غالب کا ہے انداز بیاں اور ص ۳۵۱۔ ۴۲۸

ولی پوشیدہ اور کافر کھلا ص ۴۲۹۔ ۵۶۸

شاعر تو وہ اچھا ہے پہ بدنام بہت ہے ص ۵۶۹۔ ۶۸۰

آہ کو چاہیے اک عمر اثر ہوتے تک ص ۶۸۱۔ ۷۵۰

پرشسٹ ص ۷۵۱۔ ۷۹۱

۲۳۶۔ غالب اگر پانڈے بیچن شرما اگر

(شرح دیوان غالب) اس میں لفظوں کے معنی ہندی میں لکھے ہیں۔

۲۳۷۔ غالب۔ ایک پریچے علی جواد زیدی

۲۳۸۔ غالب بے نقاب ہنسراج رہبر دہلی ۱۹۷۰

(ہندی)

۲۳۹۔ غالب چِتر اَولی مولانا خیر بہوروی غالب اکیڈیمی بنارس ۱۹۶۰

مرقع غالب کا ہندی ایڈیشن ۳۴ صفحے

۲۴۰۔ غالب۔ نور نبی عباسی و [illegible] پبلیس، دلی ۱۹۶۹

ویکتتو اور کریتتو ڈاکٹر نور الحسن نقوی

پہلا حصہ: جیونی ص ۱۷

دوسرا حصہ: آلوچنا ص ۱۱۵

چینکا۔ چنی ہوں غزلیں ص ۱۸۵۔ ۲۲۴

۲۴۱۔ غالب کی شاعری برج بہاری لال سریواستوا ماتر بھاشا مندر [illegible]

۲۴۲۔ غالب کی کویتا بیڈھب بنارسی [illegible]

ہندی میں کلام غالب کی شرح

بقول مولانا خیر بہوروی "بڑی بیڈھب"

۲۴۳۔ غالب کی کویتا　کرشن دیو پرشاد گور　بنارس　1957

۲۴۴۔ غالب کی کہانی　بلجیت سنگھ مطیر　دہلی　1969

اسی کی زبانی (ہندی)

۲۴۵۔ غالب کے پتر　شری رام شرما و رام نواس شرما　ہندوستانی اکیڈیمی، الہ آباد　1958

پہلا بھاگ: بھومیکا　ص ا۔ ۱۰

پتر　ص ا۔ ۵۷۲ علاوہ اشاریہ وغیرہ

دوسرا بھاگ: پتر　ص ا۔ ۵۰۴

حاشیہ پر مشکل لفظوں کے معنی ہندی میں

۲۴۶۔ غالب کے پتر　عرش ملسیانی　پرکاشن وبھاگ، بھارت سرکار، دلی　1972

بھومیکا از عرش　ص ۳۔ ۱۰

پتر　ص ا۔ ۱۶۲

شبدارتھ　ص ۱۶۵۔ ۲۰۲

۲۴۷۔ غالب کے چنے ہوئے شعر　گھریلو لائبریری یوجنا　سال وغیرہ ندارد

بک کلب، دلی　۱۶ صفحے

بہت چھوٹے سائز پر۔ ہر صفحے پر ایک شعر

آخری صفحے پر چند جملوں میں غالب کا تعارف

۲۴۸۔ غالب گورو　ڈاکٹر حکم چند نیر　کاشی ہندو وشوودیالیہ، بنارس　دسمبر 1969

۲۲۸ صفحے　(غلطی سے ۱۸۶۹ چھپ گیا ہے)

شتابدی سماروہ سمیتی

مرزا غالب، اپنی بات　از　ڈاکٹر ایچ سی نیر

سندیش

مرزا غالب کا جیون پریچے　　از　رام آسرا راز

مرزا غالب کا کاویہ　　از　ڈاکٹر دیوراج

غالب گورو (غزلیں)۔　　مرزا غالب اور بنارس از ڈاکٹر ایچ سی نیر

چراغ دیر　　از　غالب مترجم ڈاکٹر ایچ سی نیر

مرزا غالب کے پتر　　از　ڈاکٹر ایچ سی نیر

غالب گورو (پتر)، شبدارتھ　　از　ڈاکٹر ایچ سی نیر

۲۴۹۔ ہوگا کوئی ایسا　　ڈاکٹر محمود الٰہی　　غالب سنٹرل کمیٹی گورکھپور یکم فروری ۱۹۶۹

بھی کہ غالب کو نہ جانے

۔۔۔غالب کا تعارف اور نمونہ کلام　　۷ صفحے

۲۵۰۔ فرہنگ غالب　　علی سردار جعفری　　ہندوستانی بک ٹرسٹ، بمبئی　　۱۹۵۸

دیوان غالب کے ساتھ یہ ہندی فرہنگ پریم سروپ شرما کے تعاون سے تیار کی گئی تھی۔ پھر اسے ۸۱ صفحوں کی جداگانہ کتاب کی حیثیت دیدی گئی۔

دوسرا حصہ

کتابوں میں غالب

(کتاب کے تعارف کے نیچے اس میں شامل غالب
سے متعلق مضمون یا اقتباس کا عنوان لکھا گیا ہے۔)

(الف)

اردو میں

صفحہ

1۔	سوانحات اور شخصی مطالعے	279
2۔	تذکرے، تاریخیں وغیرہ	288
3۔	انشائیے ڈرامے وغیرہ	303
4۔	خطوط و انشا	306
5۔	دواوین اور منظومات	308
6۔	متفرقات	312

۱۔ سوانحات اور شخصی مطالعہ

۱۔ آپ بیتی نمبر — مرتب: صابردت — ملٹی پرنٹ، بمبئی — مارچ ۱۹۸۰
(فن اور شخصیت بمبئی)

مرزا اسداللہ خاں غالب ص ۱۸ تا ۲۶

۲۔ آئینہ ابوالکلام آزاد — عتیق صدیقی — انجمن ترقی اردو، ہند، نئی دہلی — ۱۹۷۶

مرزا غالب کا غیر مطبوعہ کلام

۳۔ احتشام حسین — ڈاکٹر فداء المصطفا فدوی — شمس فائن آرٹس، ناگپور — دسمبر ۱۹۸۵

مطالعہ غالب اور احتشام حسین ص ۱۵۲ تا ۱۵۷

۴۔ اعظم الحکما حکیم — پروفیسر محمد انصاراللہ — مشمولہ فکر و تحقیق نئی دہلی — جون ۱۹۹۷
محمد احسن اللہ خاں

غالب کی پنج آہنگ ص ۴۳ تا ۴۷

غالب اور مہر نیمروز ص ۵۲ تا ۵۸

غالب اور ظفر کی شیعت ص ۶۲ تا ۶۵

۵۔ اردو تحقیق اور مالک رام — شاہد اعظمی — دہلی — ۱۹۷۵

شروع کے سات مضامین (۱۲۵ صفحے) میں غالب سے متعلق مالک رام کے کاموں کا جائزہ

۶۔ اعمالنامہ — سر رضا علی — خدا بخش اورینٹل پبلک لائبریری، پٹنہ — ۱۹۹۲

مومن غالب کی نظر میں ص ۴۴۰

۷۔ اقبال اور بعض دوسرے شعرا — خواجہ منظور حسین — بنیاد ملی کتب، اسلام آباد — ۱۹۷۷

اقبال اور غالب کا موازنہ

۸۔ اقبال اور عظمت آدم   قدیر امتیاز   شالیمار پبلیکیشنز حیدر آباد، دکن   ۱۹۷۶
غالب اور عظمت ادم
۹۔ اکبر الہ آبادی   ڈاکٹر خواجہ محمد زکریا   سنگ میل پبلیکیشنز، لاہور   ۱۹۸۶
تحقیق و تنقیدی مطالعہ   غالب اور اکبر کے خطوط   ص ۷۶، ۳۹۹، ۳۱۴
۱۰۔ امام بخش صہبائی   ڈاکٹر خواجہ محمد حامد   بزم غالب، کامٹی   دسمبر ۱۹۸۲
صہبائی اور غالب ص ۸۲ تا ۹۳
انتخاب دواوین شعرا اور غالب ص ۱۹۰ تا ۱۹۲
صہبائی کی شاعری اور غالب کا کلام ص ۲۰۵ تا ۲۱۴، ۲۲۰ تا ۲۲۲ و مابعد
مثنوی دمغ الباطل ص ۲۵۴ تا ۲۵۵
۱۱۔ امام بخش صہبائی تھانیسری   ان ڈی آہوجہ   انٹر نیشنل اسٹڈی سنٹر، چنڈی گڑھ   ۱۹۸۴
صہبائی اور غالب   ص ۴۰ تا ۴۵
۱۲۔ امیر اللہ تسلیم   ڈاکٹر فضل امام   اسرار کریمی پریس، الہ آباد   ۱۹۷۴
مومن و غالب کا تغزل ص ۶۵ تا ۶۹
کلیات غالب کی کتابت تسلیم نے کی اور تاریخ بھی کہی ص ۲۰۳ تا ۲۰۴
قاطع برہان کا قطعہ تاریخ ص ۲۰۴
غالب کی غزل کی تضمین ص ۲۰۸ تا ۲۰۹
۱۳۔ بہادر شاہ ظفر[1]   امیر احمد علوی   سر فراز قومی پریس، لکھنو   نومبر ۱۹۵۵
(ظفر کی) غالب سے شاگردی ص ۱۲۲ تا ۱۲۴
۱۴۔ بہادر شاہ ظفر اور ان کا عہد   سید رئیس احمد جعفری   کتاب منزل لاہور   ۱۹۵۷
مرزا غالب   ص ۳۹۴ تا ۴۱۰

---
[1] ظفر سے متعلق ڈاکٹر اسلم پرویز وغیرہ کی کتابوں میں بھی غالب سے ان کے تلمذ کا ذکر موجود

۱۵۔ بہترین غزلگو قاضی غلام امیر امیؔر بدایونی الناظر پریس، لکھنو جون ۱۹۴۱

میرزا غالب کی اردو شاعری ص ۱۷ تا ۳۱

۱۶۔ بیان میرٹھی ڈاکٹر محمد شرف الدین ساحل فاطمی ارٹ پرنٹرس، ناگپور ۱۹۸۰

غزلگوی۔ غالب اور بیان کی ص ۴۵ تا ۵۱

تیرہ غزلوں کی شرح لکھی ص ۵۲

تضمین بر غزل غالب ص ۲۲۲

غالب ذوق کی زمین میں سہرا ص ۲۳۱ تا ۲۳۲

۱۷۔ پروفیسر ال احمد سرور ڈاکٹر خلیق انجم مکتبہ جامعہ لمیٹڈ، نئی دہلی دسمبر ۱۹۹۲

غالب اور پروفیسر ال احمد سرور از تاکلہ انجم ص ۷۷ تا ۸۲

۱۸۔ تذکرہ شعراے اردو سید احمد دہلوی دی آرٹ پریس پٹنہ ۱۹۸۴

غالب اسداللہ بیگ مرتب: عطا کاکوی ص ۲۵ تا ۲۶، ۴۳

۱۹۔ تذکرہ غوثیہ شاہ گل حسن قادری سلطان بک ڈپو حیدر آباد، دکن ۱۹۴۶

(نوترمیم)

مرزا نوشہ سے ملاقات ص ۱۰۰ تا ۱۰۲

مرزا نوشہ کے انتقال کے خبر ص ۳۵۵ تا ۳۵۶

۲۰۔ جگر کی غزلیہ شاعری اشفاق علی خاں مجلس ادب و ثقافت، علی گڑھ ۱۹۶۳

غالب و اقبال کی ہم طرحی و ہم خیالی ص ۷۳

غالب و اقبال کے رنگ کے اشعار جگر کے مستقل اشعار نہیں ص ۱۰۱

۲۱۔ حسرت موہانی ڈاکٹر قمر الاری ادبستان، گورکھپور ۱۹۷۳

حسرت کی شاعری ص

دیوان غالب اردو مع شرح ص ۸۵ تا ۳۹۳

۲۲۔ حضرت صوفی منیری کے نثری کارنامہ | ڈاکٹر محمد طیب ابدالی | اسرار کریمی پریس، الہ آباد | ۱۹۷۷
غالب اور صوفی منیری ص ۴۱ تا ۵۱

۲۳۔ حیات جاوید | الطاف حسین حالی | ترقی اردو بورڈ، نئی دہلی | ۱۹۷۹
تقریظ آئین اکبری نونوشتہ غالب ص ۲۷ تا ۳۷

۲۴۔ حیات دبیر | سید افضل حسین ثابت لکھنوی | غلام عباس تاجر، لاہور | ۱۹۱۳
مصافحہ مرزا غالب و مرزا دبیر

۲۵۔ ذوق۔ سوانح اور انتقاد | ڈاکٹر تنویر احمد علوی | مجلس ترقی ادب، لاہور | ۱۹۶۳
غالب مومن ذوق ص ۲۱۱ تا ۲۱۳

۲۶۔ راحت روح | سید شاہ فرزند علی صوفی منیری مرتب ڈاکٹر محمد طیب ابدالی | اسرار کریمی پریس الہ آباد
سبب تالیف و قطعات تاریخ انتقال غالب دہلوی ص ۲۵ تا ۲۷

۲۷۔ رازدان حیات۔ حسرت موہانی | اسلم ہندی | لیتھو برقی پریس، کانپور | ۱۹۷۵
غالب اور حسرت ص ۶۷ تا ۷۵
(حسرت کی) شرح دیوان غالب ص ۱۱۳ تا ۱۱۴

۲۸۔ رشید احمد صدیقی آثار و اقدار | اصغر عباس | شعبہ اردو، علی گڑھ مسلم یونیورسٹی، علی گڑھ | ۱۹۸۴
غالب کی شخصیت اور شاعری از ڈاکٹر وارث کرمانی ص ۳۳۶ تا ۳۴۲

۲۹۔ رنج میرٹھی | ڈاکٹر مقصود حسن | لبرٹی آرٹ پریس، نئی دہلی | ۱۹۹۱
غالب کی شاگردی ص ۵ تا ۶
مکتوبات غالب بہ نام سیلچند ص ۱۳۲

۳۰۔ سعادت یار خاں رنگین ڈاکٹر صابر علی خاں انجمن ترقی اردو، پاکستان، ۱۹۵۶
کراچی

غالب کی شاعری ص ۸۰ تا ۸۲

۳۱۔ سید مسعود حسن رضوی ادیب پروفیسر نذیر احمد غالب انسٹی ٹیوٹ نئی دہلی

سید مسعود حسن رضوی ادیب۔ غالبیات میں حصہ

از ڈاکٹر کمال احمد صدیقی ص ۸۵ تا ۱۰۲

پروفیسر ادیب بہ حیثیت محقق۔ متفرقات غالب

از ڈاکٹر آصفہ زمانی ص ۱۶۶ تا ۱۶۸

۳۲۔ شوکت تھانوی ڈاکٹر سید مرتضٰی زیدی مغربی پاکستان اردو اکیڈمی، لاہور ۱۹۸۸

غالب کے ڈرامے ص ۱۹۲ تا ۱۹۵

۳۳۔ صغیر بلگرامی۔ ڈاکٹر ظفر اوگانوی اقدار کتاب گھر، کلکتہ ۱۹۷۶

حیات اور کارنامے

غالب سے تعلقات اور خط و کتابت

۳۴۔ صہبائی۔ ایک مختصر تعارف ڈاکٹر محمد انصار اللہ لیتھو کلر پرنٹرس، علی گڑھ ۱۹۸۶

مدرسہ دہلی میں ص ۶۳ تا ۶۶

ایک معرکہ ص ۱۶۶ تا ۱۷۵

گلستان سخن ص ۱۷۷ تا ۱۸۶

(انتخاب دواوین اور ترجمہ حدائق البلاغت میں غالب کا کوئی شعر نہیں)

۳۵۔ علامہ اقبال کی فارسی غزل محمد منور ایوان اردو، کراچی ــــ

اقبال اور مرزا غالب

۳۶۔ فانی بدایونی ساحل احمد اردو رائٹرس گلڈ، الہ آباد ۱۹۸۳

فانی اور غالب از رشید احمد صدیقی

۳۷۔ فراق کی شاعری ڈاکٹر افغان اللہ خاں نصرت پبلشرز، لکھنو دسمبر ۱۹۸۸

غالب اور فراق

۳۸۔ فضل حق خیر آبادی اور حکیم محمود احمد برکاتی برکات اکیڈیمی، کراچی مئی ۱۹۸۷

سن ستاون

غالب کے مراسم ص ۲۲ تا ۲۳

غالب سے روابط ص ۱۲۵ تا ۱۲۶

۳۹۔ قاضی عبدالودود پروفیسر نذیر احمد غالب انسٹی ٹیوٹ، نئی دہلی

متون کی تصحیح و تنقید۔ غالب سے متعلق

از پروفیسر نذیر احمد ص ۲۱۹ تا ۲۳۱

۴۰۔ کالیداس گپتا رضا ظفر ادیب جیوپیٹر پبلشرز، بمبئی جنوری ۱۹۸۲

تبصرے: دعاے صباح ص ۱۴۶

متعلقات غالب ص ۱۴۹

انتخاب آتش و غالب ص ۱۶۰

۴۱۔ ماسٹر رامچندر صدیق الرحمان قدوائی شعبہ اردو، دہلی یونیورسٹی، دہلی اگست ۱۹۶۱

غالب کی خطوط نویسی ص ۱۴۱ تا ۱۴۴

۴۲۔ محمد حسین آزاد قاضی عبدالودود ادارہ تحقیقات اردو، پٹنہ ۱۹۸۴

بہ حیثیت محقق

مثنوی باد مخالف وغیرہ ص ۳۹ تا ۴۰

غالب تخلص ص ۵۹ تا ۶۰

۴۳۔ محمد علی جوہر　ڈاکٹر جیدہ ریاض　شمی فائن آرٹس، ناگپور　۱۹۸۸

جوہر اور غالب　ص ۱۵۳ تا ۱۶۳

یادگار غالب اور مولانا جوہر　ص ۱۶۴ تا ۱۶۶

غالب اور جوہر　ص ۳۱۵ تا ۳۱۶

۴۴۔ مطالعہ حضرت غمگین　یونس خالدی　انجمن ترقی اردو، ہند، علی گڑھ　۱۹۶۳

حضرت غمگین اور مرزا غالب ص ۵۴ تا ۷۰

۴۵۔ معتمد الدولہ آغا میر　ڈاکٹر انصار اللہ　غالب انسٹی ٹیوٹ، نئی دہلی　۱۹۸۸

غالب مرزا اسد اللہ خاں ص ۶۵ تا ۷۴

۴۶۔ مقامات اقبال　ڈاکٹر سید محمد عبدار　مطبع پیسہ اخبار، لاہور　۱۹۷۰ پہلی بار

غالب پیشرو اقبال

۴۷۔ مولانا امتیاز علی عرشی　پروفیسر نذیر احمد　غالب انسٹی ٹیوٹ، نئی دہلی

بیاض غالب کا تحقیقی جائزہ　از پروفیسر گیان چند جین ص ۳۵ تا ۹۴

متنی تنقید اور دیوان غالب نسخہ عرشی از ڈاکٹر اسلم پرویز ص ۱۴۹ تا ۱۵۶

دیوان غالب اردو نسخہ عرشی　از ڈاکٹر کمال احمد صدیقی ص ۱۵۷ تا ۱۸۲

۴۸۔ مومن خاں مومن۔　پروفیسر نذیر احمد　غالب انسٹی ٹیوٹ، نئی دہلی

حیات و شاعری

غالب اور مومن از ڈاکٹر اسلم پرویز ص ۱۱۶ تا ۱۲۹

۴۹۔ مہدی افادی　ڈاکٹر فیروز احمد　مکتبہ جامعہ لمیٹڈ، نئی دہلی　۱۹۸۵

اردو خطوط نویسی اور غالب　ص ۱۷۳ تا ۱۷۴

مہدی اور غالب　ص ۲۳۴ تا ۲۳۵

۴۹۔ میاں داد خاں سیاح ڈاکٹر ظہیر الدین مدنی اعجاز پرنٹنگ پریس حیدر آباد
سیاح اور غالب کے معاملات وغیرہ
۵۰۔ میرزا کلب حسین خان بہادر نادر ڈاکٹر معزز قیصر نظامی پریس، لکھنو ۱۹۸۳
غالب اور ہمعصر شعرا ص ۵۲ تا ۵۳
غالب کی تقریظ حاشیہ صفحہ ۱۶۹ تا ۱۷۱
تذکرہ نادر میں غالب ص ۲۷۳ تا ۲۷۵
غالب نے تاریخ کہی ص ۲۳۳
۵۱۔ نازش ادب کالی داس گپتا رضا ڈاکٹر تاراچرن رستوگی اسباق پبلکیشنز، پونا دسمبر ۱۹۸۸
غالبیات اور رضا ص ۱۰۰ تا ۱۱۹
ایک ماہر غالبیات کے بڑھتے قدم ص ۱۲۰ تا ۱۴۵
۵۲۔ ناسخ۔ تجزیہ و تقدیر سید شبیہ الحسن نونہروی اردو پبلشرز، لکھنو فروری ۱۹۷۵
غالب اور ناسخ ص ۱۷۳ تا ۱۹۰
۵۳۔ نساخ ڈاکٹر محمد صدر الحق انجمن ترقی اردو پاکستان، کراچی ۷۹۔۱۹۷۷
غالب سے روابط ص ۴۳، ۱۵۸ تا ۱۵۹ وغیرہ
۵۴۔ نظامی بدایونی اور ڈاکٹر شمس بدایونی نامی آفسٹ پرنٹرس، دہلی ۱۹۹۵
نظامی پریس کی ادبی خدمات
دیوان غالب (بدایونی ایڈیشن) ص
نکات غالب
۵۵۔ نظیر اکبر آبادی علی احمد فاطمی نصرت پبلشرز لکھنو ۱۹۸۳
نظیر اور، غالب ص ۶۵ تا ۸۲
۵۶۔ نقد ابو الکلام ڈاکٹر رضی الدین احمد سری وینکٹیشور یونیورسٹی، تروپتی ۱۹۶۸
مولانا کے انانیتی ادب کا مرزا غالب وغیرہ کے انانیتی ادب سے تقابلی مطالعہ
۵۷۔ نقد میر نقد میر ڈاکٹر سید محمد عبداللہ نقوش پریس، لاہور ۱۹۵۸
غالب معتقد میر ص ۲۳۲ تا ۲۷۲
میر و غالب کی چند ہم طرح غزلیں ص ۲۷۳ تا ۲۸۸

۵۸۔ نقش آزاد ش | غلام رسول مہر | ہندوستانی ایڈیشن | ۱۹۵۸
آخر میں غالب سے متعلق ابوالکلام آزاد کی بعض تحریری

۵۹۔ نقش حالی | ڈاکٹر شجاعت علی سندیلوی

حصہ دوم

حالی اور غالب

۶۰۔ نیاز فتحپوری | ڈاکٹر امیر عارفی | انجمن ترقی اردو، ہند، دہلی | اپریل ۱۹۷۷

مومن و غالب ص ۱۷۵ تا ۱۷۶، ۱۸۰ تا ۱۸۲

غالب کی شاعری ص ۱۸۹ تا ۱۹۲

مشکلات غالب ص ۱۹۳ تا ۱۹۷

۶۱۔ واجد علی شاہ کی | کوکب قدر سجاد علی میرزا | ترقی اردو بیورو، نئی دہلی | ۱۹۹۵
ادبی اور ثقافتی خدمات

خطوط غالب کا اثر | ص ۵۲۶ تا ۵۲۷ وغیرہ

۶۲۔ یادگار ایوب قادری | مرتبین شمس الدین احمد حنفی | ادارہ دانش و حکمت، کراچی ۱۹۹۶
وثناء الحق صدیقی

غالب اور عصر غالب پر تبصرہ | ص ۳۲۸ تا ۳۳۱

۲۔ تذکرے، تاریخیں وغیرہ

۶۳۔ آب حیات شمس العلما محمد حسین آزاد نولکشور گیس پرنٹنگ پریس، لاہور ۱۹۰۷
نجم الدولہ وبیر الملک مرزا اسد اللہ خان غالب
حالت اور غزلیں ص ۴۸۱ تا ۵۱۵

۶۴۔ آب حیات کا تنقیدی مطالعہ یسد مسعود حسن رضوی ادیب کتاب نگر، لکھنو ۱۹۵۳
ذوق اور غالب ص ۵۹ تا ۶۹

۶۵۔ ارباب اردو اسمار فعت حسین اردو محل پبلشرز، لکھنو ۱۹۵۳
غالب واسد، مرزا اسد اللہ خاں ص ۲۲۳ تا ۲۲۴

۶۶۔ اردو ادب کی تاریخ نسیم قریشی فرینڈس بک ہاؤس، علی گڑھ ۱۹۶۷
غالب (شاعر) ص ۱۸ﻻ، غالب (نثر نگار) ص ۱۴۲

۶۷۔ اردو رباعیات ڈاکٹر سلام سندیلوی نسیم بک ڈپو، لکھنو ۱۹۶۳
غالب اور ذوق کا زمانہ ص ۳۱۶ تا ۳۳۴

۶۸۔ اردو شاعری پر ایک نظر کلیم الدین احمد عظیم پبلشنگ ہاؤس، پٹنہ ۱۹۶۴
ذوق، غالب اور مومن ص ۱۶۱ تا ۲۱۶

۶۹۔ اردو شاعری میں لاادریت ڈاکٹر سلام سندیلوی امام باڑہ، گورکھپور ۱۹۸۸
غالب (اسد اللہ خاں) ص ۱۴۱ تا ۱۴۷

---

[1] اس قبیل کی ہر نصابی کتاب مثلاً صغیر احمد جان کی تنویر ادب، شجاعت علی سندیلوی کی تعارف تاریخ اردو، سید محمد عقیل رضوی کی مختصور تاریخ ادب اردو، اور امیر حسن نورانی کی جدید تاریخ ادب۔ اردو میں غالب کا بہ حیثیت شاعر اور نثر نگار ذکر موجود ہے۔

۷۰۔اردو غزل　ڈاکٹر یوسف حسین خاں　انجمن ترقی اردو، ہند، علی گڑھ　دسمبر ۱۹۵۷

اس کتاب میں غالب کا ذکر ڈیڑھ سو سے زاید صفحوں میں آیا ہے۔

غالب کی غزلگوئی ص ۵۳ تا ۵۶، ۱۷۷ تا ۱۸۳

غالب کے قصیدے ص ۵۷

غالب کے یہاں غم وغیرہ ص ۱۲۹ تا ۱۴۰

غالب کی جدت ادا (بعض غزلیں مطلع سے مقطع تک دو، تین بار) ص ۱۶۱ تا ۲۸۸

غالب کی غزل میں مقابلے کے مضامین ص ۳۰۰ تا ۳۰۹

گناہ کے مضامین ص ۳۲۱ تا ۳۲۷

انتخاب غزلیات غالب ص ۴۹۸ تا ۵۱۷

۷۱۔اردو کی ادبی تاریخ　پروفیسر عبدالقادر سروری　اعلا پریس، دہلی　جولائی ۱۹۷۵

غالب ۔ ص ۲۵۷ تا ۲۶۱

۷۲۔اردو کے ادبی معرکے　سید امیر حسن نورانی　نسیم بک ڈپو، لکھنو　مئی ۱۹۶۹

ذوق وغالب ص ۸۹ تا ۱۰۲

۷۳۔اردو کے ادبی معرکے　ڈاکٹر محمد یعقوب۔ عامر　دہلی　۱۹۸۲

انشاے غالب تک

۷۴۔اردو کے حروف تہجی　ڈاکٹر محمد انصاراللہ　ادارہ المخدوم، نتلور، کڑپہ　۱۹۷۲

نو دریافت نسخہ بھوپال (دیوان غالب) ص ۶، ۱۱ تا ۱۲

غالب کی تحریر واملا ص ۲۷ تا ۳۰، ۴۴

۷۵۔اردو کے مشہور　سر شیخ عبدالقادر　۱۹۴۹

انشاپرداز اور شاعر

مرزا غالب بہ حیثیت شاعر

۷۶۔اردو میں صوفیانہ شاعری   ڈاکٹر محمد طیب ابدالی   اسرار کریمی پریس، الہ آباد   ۱۹۸۴

مرزا اسداللہ خان غالب   ص ۱۸۳ تا ۱۸۵

۷۷۔[1] اردو میں قصیدہ نگاری   ڈاکٹر ابو محمد سحر   الواعظ صفدر پریس، لکھنو   ۱۹۵۸

غالب کی قصیدہ نگاری ص ۸۶ تا ۹۰

۷۸۔ارمغان گوکل   گوکل پرشاد رسا   مطبع مطلع نور منشی بہاری لال، کانپور

یہ کتاب ڈاکٹر فرمان فتحپوری کی ترتیب کے مطابق سہ ماہی اردو کراچی

جلد ۵۱ نمبر ۱   ۱۹۷۵ء میں شایع ہوئی ہے

غالب نجم الدولہ، دبیر الملک نواب مرزا اسداللہ خاں عرف مرزا نوشہ

۷۹۔افسانۂ لکھنو   اغا حسجو شرف لکھنوی   نشاط پبلکیشنز، دہلی   ۱۹۸۵

مرتب: سید محمود نقوی

مرزا نوشاہ (غالب دہلوی)   ص ۱۰۰ تا ۱۰۱

۸۰۔انتخاب یادگار   امیر احمد امیر مینائی   تاج المطابع   ۱۴ ذی الحجہ ۱۲۹۷

۱۸۷۹

اسداللہ خان غالب عرف مرزا نوشہ:

حالات ص ۲۴۰ تا ۲۴۱

کلام ص ۲۴۱ تا ۲۶۳

۸۱۔اویماق مغل   محمد عبدالقادر عرف   مطبع روز بازار، امرتسر   ۱۳۱۹ھ

مرزا محمد آغا جان   ۱۹۰۲ء

---

[1] قصیدہ نگاری کے موضوع سے متعلق ام ہانی اشرف، جلال الدین جعفری اور محمود الٰہی وغیرہ کی کتابوں میں بھی غالب کی قصیدہ گوئی سے بحث موجود ہے۔

۸۲۔ باغی ہندوستان　مولانا فضل حق خیرابادی　مکتبہ قادریہ، لاہور　۱۲۹۸ھ
مترجم: عبدالشاہد خاں شروانی　۱۹۷۸ء
مولانا خیر آبادی کے غالب سے تعلقات ص ۱۲۹ تا ۱۳۲ وغیرہ
۸۳۔ بدایوں کے چند ادباو شعرا　مبشر علی صدیقی　کوہ نور بک ڈپو، دہلی　اپریل ۱۹۷۶
دیوان غالب کے بدایونی ایڈیشن　ص ۹۳
ڈاکٹر سید محمود کا مقدمہ دیوان غالب ص ۱۰۱
۸۴۔ بزم خیال　صفدر مرزاپوری　صدیق بک ڈپو، لکھنو　۱۹۰۶
مرزا غالب کے لطیفے ص ۵۵، ۸۲، تا ۸۶، ۱۴۷
۸۵۔ بنگال میں اردو زبان وادب　شانتی رنجن بھٹاچاریہ　نصرت پبلشرز، لکھنو　۱۹۰۶
بنگال میں غالب کے شاگرد، معتقدین اور مخالفین
۸۶۔ بہارستان ناز　فصیح الدین رنج　مجلس ترقی ادب، لاہور　مارچ ۱۹۶۵
۸۷۔ پاکستان میں اردو تحقیق　ڈاکٹر معین الدین عقیل　انجمن ترقی اردو پاکستان، کراچی　۱۹۸۷
غالب کے اردو کلام کی تصحیح　ص ۵۹ تا ۶۲، ۷۴
غالب کے نثری متون　ص ۶۴
غالب، ان کے معاصرین اور تلامذہ　ص ۸۹ تا ۹۸
غالب کے متون　ص ۱۱۶ تا ۱۱۹
۸۸۔ تاریخ ادب اردو　رام بابو سکسینہ　مطبع منشی تیج کمار، لکھنو　۱۵۰۹
مترجم مرزا محمد عسکری
حصہ نظم: غالب (مرزا اسد اللہ خاں) ص ۳۲۱ تا ۳۴۳

حصہ نثر: غالب بہ حیثیت نثار ص ۲۸ تا ۳۳

یادگار غالب ص ۵۴

۸۹۔ تاریخ ادب اردو عظیم الحق جنیدی ایجوکیشنل بک ہاوس علی گڑھ

مرتب محمد انصار اللہ

حصہ نظم: غالب (اسد اللہ خاں) ص ۸۵ تا ۸۷

حصہ نثر: مرزا غالب کی نثر نگاری ص ۱۸۲ تا ۱۸۳

۹۰۔ (ا) تاریخ ادبیات مسلمانان گروپ کیپٹن سید فیاض محمود پنجاب یونیورسٹی لاہور ۱۹۷۱

پاکستان و ہند

(اردو ادب جلد سوم) مرزا اسد اللہ خان غالب

از پروفیسر موسیٰ خاں کلیم ص ۲۴۳ تا ۲۷۴

تلامذۂ غالب

از ڈاکٹر ناظر حسن زیدی ص ۲۸۴ تا ۲۸۸

(ب) ایضاً

(اردو ادب جلد پنجم) سید فیاض محمود پنجاب یونیورسٹی لاہور

۱۹۴۷ کے بعد بھارت میں اردو۔ غالب سے متعلق کتابیں

از ڈاکٹر ابو اللیث صدیقی ص ۲۸۷ تا ۳۱۷

۹۱۔ (الف) تاریخ ادبیات ہندوی و گارساں رتاسی پیرس ۱۸۷۰ طبع دوم

ہندوستانی۔ جلد اول غالب کے حالات اور کلام ص ۴۷ و غیرہ

(ب) ایضاً۔ جلد دوم

نواب اسد اللہ خاں اسد و غالب ص ۱۲۰ تا ۱۲۵

۹۲۔ تاریخ جدولیہ | منشی خادم علی فاروقی سندیلوی | مطبع مدرسہ، آگرہ | ۷۲۔۱۲۷۰

نقشہ شعرائے فارسی نامی اجمالاً

نمبر ۳۷ اسد اللہ خاں غالب ص ۱۳۸

۹۳۔ تذکرہ اہل عہلی | سر سید احمد خان بہادر | انجمن ترقی اردو، پاکستان، کراچی | ۱۹۵۵

(باب چہارم آثار الصنادید) مرتب قاضی احمد میاں اختر

حالات مع سو سے زاید اشعار اور نمونہ نثر فارسی ص ۱۰۴ تا ۱۱۷

رقعہ شیفتہ بہ نام غالب ص ۱۵۷ تا ۱۵۹

۹۴۔ تذکرہ شعرا | حسرت موہانی | نامی پریس، لکھنو | ۱۹۷۲

مرتب ڈاکٹر احمد لاری

غالب (مرزا اسد اللہ خاں) ص ۱۲۱ تا ۱۳۹

۹۵۔ تذکرہ شعرا | شاد عظیم آبادی | مشمولہ معاصر | (حصہ ۲۰) پٹنہ

غالب (دہلوی) ص ۱۱۹ تا ۱۲۳

۹۶۔ تذکرہ فرح بخش | نواب یار محمد خاں شوکت | مطبع نظامی، کانپور | ۱۲۸۸

تاریخ وفات غالب ص ۶۸ | ۱۸۷۱

۹۷۔ تعارف مرثیہ | ڈاکٹر شجاعت علی سندیلوی | ادارہ انیس اردو، الہ آباد

غالب مرزا اسد الہ خاں ص

۹۸۔ تبنیہ صغیر بلگرامی | بہ دار مرزا آزاد | مطبع محمدی، پٹنہ | ۱۲۹۶

غالب کا ذکر ص ۸۲ تا ۸۳

ص ۱۱۴ تا ۱۱۷ وغیرہ

۹۹۔ ٹمل ناڈو کے صاحب تصنیف علما علیم صبا نودی ٹمل ناڈو اردو پبلکیشنز، مدراس مارچ ۱۹۹۶

مولوی محمد حبیب اللہ ذکا مدراسی اور غالب ص ۱۰۴ تا ۱۰۶

غالب کی زمینوں میں غزل کہنے والے ص ۱۱۸

۱۰۰۔ دبیر اور شمس آباد محمد صادق سرفراز قومی پریس، لکھنو ۱۹۸۹

غالب سے استفسار اور غالب کا جواب ص ۲۵ تا ۲۷، ۳۴

غالب کی نپی تلی بات ص ۴۱ تا ۴۳

۱۰۱۔ جلوۂ خضر سید فرزند احمد صغیر بلگرامی مطبع انوار الانوار، آرہ ۱۳۰۲ / ۱۸۸۴

جلد اول۔ جلوۂ پنجم

غالب علیہ الرحمہ ص ۲۱۸ تا ۲۲۸

غالب سے ملاقات ص ۲۳۵ تا ۲۴۰

آٹھویں کمیٹی کا دہلی میں آغاز

غالب کے حالات ص

۱۰۲۔ چراغ دہلی مرزا حیرت دہلوی اردو اکادمی، دہلی مارچ ۱۹۸۷

میرزا نوشہ (غالب) ص ۲۹ تا ۳۶

۱۰۳۔ چراغ سخن یگانہ چنگیزی مطبع منشی نو لکشور، لکھنو دسمبر ۱۹۲۱

غالب کے حوالے ص

۱۰۴۔ چند ممتاز شعرا سید صفی مرتضیٰ نسیم بک ڈپو، لکھنو ۱۹۷۷

غزلگو شعرا۔ مرزا غالب وغیرہ

۱۰۵۔ چند نئے اور پرانے شاعر ڈاکٹر سید محمد عبداللہ لاہور ۱۹۶۵

دیوان غالب کا ایک نادر قلمی نسخہ

۱۰۶۔ خزینۃ العلوم فی درگا پرشاد نادر مطبع مفید عام لاہور ۱۹۷۹

متعلقات المنظوم غالب (دہلوی) ص

۱۰۷۔ خندۂ گل عبدالباری آسی الدنی نگار مشین پریس، لکھنؤ ۱۹۲۹

غالب کے متبع ص ۹ تا ۱۰

۱۰۸۔ خوش معرکہ زیبا سعادت خاں ناصر مجلس ترقی ادب لاہور مارچ ۱۹۷۲

صاحب رائے صایب مرزا نوشاہ اسد اللہ خاں، تخلص غالب

حالات اور بتیس شعر ص ۱۹۰ تا ۱۹۴

۱۰۹۔ داستان تاریخ اردو حامد حسن قادری

غالب کے حالات وغیرہ

۱۱۰۔ دلی کا دبستان شاعری ڈاکٹر نورالحسن ہاشمی سرفراز پریس، لکھنؤ ۱۹۶۵

غالب (مرزا اسد اللہ خاں) ص ۲۴۱ تا ۲۴۹

۱۱۱۔ (الف) دہلی کا ایک یادگار مرزا فرحت اللہ بیگ ایجوکیشنل بک ہاؤس علی گڑھ

آخری مشاعرہ

یہ کتاب بعد میں "دہلی کی آخری شمع" کے نام سے چھپی

(ب) دہلی کی آخری شمع مرزا فرحت اللہ بیگ نیو کمرشیل آرٹ پریس کلکتہ

غالب کی رہائش گاہ، حلیہ اور

کلام ص ۲۵ تا ۲۸، ۱۲۵ تا ۱۲۶

۱۱۲۔ رہنمائے سیر دہلی خواجہ حسن نظامی دہلی دوسری بار

غالب کی قبر ص ۴۱ تا ۴۲

۱۱۳۔ ریاست ٹونک اور اردو شاعری مختار شمیم نسیم بک ڈپو لکھنو ۱۹۷۷

دوسرا باب۔ ٹونک کا تہذیبی اور علمی ماحول

غالب کے ٹونک سے تعلق کی تفصیلات

۱۱۴۔ ریاض الفردوس محمد حسین خاں شیخ مبارک علی اپیرل ۱۹۶۸

مرتب: مرتضا حسین فاضل ترجر کتب، لاہور

غالب اسداللہ ص ۱۱۵

۱۱۵۔ زبان ریختہ ڈپٹی عبدالغفور خاں نساخ لیتھو کلر پرنٹرس، علی گڑھ ۱۹۷۷

مرتب ڈاکٹر محمد انصاراللہ

دفتر بے مثال میں غالب کا خط ص ۲۱ تا ۲۲

۱۱۶۔ سخن شعرا ڈپٹی عبدالغفور خاں نساح مطبع منشی نو لکشور، لکھنو رمضان ۱۲۹۱ / اکتوبر ۱۸۷۴

غالب تخلص (حالات اور ۱۴۷ شعر) ص ۳۴۲ تا ۳۴۹

۱۱۷۔ سخنوران گجرات سید ظہیرالدین مدنی ترقی اردو بیورو، نئی دہلی ۱۹۸۱

سیاح ص ۱۶۰ تا ۱۶۴

وفا اور غالب ص ۲۲۲ تا ۲۲۴

فدا اور غالب ص ۲۲۴ تا ۲۲۶

۱۱۸۔ سراپا سخن سید محسن علی محسن موسوی مطبع منشی نو لکشور، لکھنو ذیقعدہ ۱۳۱۵ / اپریل ۱۸۹۸

مرزا اسداللہ خاں عرف مرزا نوشہ غالب

۱۱۹۔ سرود غیبی المسمی بہ سید محمد علی جویا مراد آبادی مطبع منشی نو لکشور، لکھنو ۱۲۹۲ / ۱۸۷۵
خیابان تواریخ

تاریخ انتقال نواب مرزا اسد اللہ خاں غالب و نواب مصطفا خاں شیفتہ
و مظفر خاں گرم و مرزا رجب علی بیگ سرور ص ۲۱
صنعت فالی میں تاریخ وفات غالب ص ۸۲

۱۲۰۔ سرور یاض یا　شیخ محمد ریاض الدین امجد　نومبر ۱۹۶۲
سیر دہلی　مرتب ڈاکٹر مختار الدین احمد
غالب سے ملاقات ص ۳۱ تا ۳۶، ۵۶

۱۲۱۔ سیر المصنفین　محمد یحیی تنہا　عالمگیر الکٹرک پریس، لاہور　۱۹۴۸
جلد اول
مرزا اسد اللہ خاں غالب　ص ۲۶۰ تا ۲۷۱

۱۲۲۔ شخصیات و مباحث　ڈاکٹر نظیر حسین زیدی　مکتبہ مسعود، کراچی　۱۹۸۳
اردوے معلا　ص ۱۲۶ تا ۱۴۱
عود ہندی　ص ۱۴۲ تا ۱۵۷

۱۲۳۔ شعر الہند　مولانا عبد السلام ندوی　مطبع معارف، اعظم گڑھ
جلد اول
اساتذۂ دہلی (بہ شمول مرزا غالب) ص ۲۴۱ تا ۲۶۸

۱۲۴۔ شمیم سخن　عبد الحی صفا بدایونی　مطبع امداد الہند، مراد آباد
جلد اول　غالب واسد۔ حالات اور ایک سو ساٹھ شعر ص ۵۵ تا ۶۳

۱۲۵۔ شہر آشوب　ڈاکٹر امیر عارفی　کلکتہ افسٹ پریس، دہلی　۱۹۹۴
مرزا اسد اللہ خان غالب ص ۱۹۳ تا ۱۹۵

۱۲۶۔ شہر چاہر گراں　احسان آوارہ　ندائے حق پریس، لکھنو　۱۹۹۱
غالب اور مانده　ص ۱۴ تا ۱۵، ص ۱۸ تا ۱۹

۱۲۷۔ طبقات شعراے ہند منشی کریم الدین مطبع رفاہ عام، دہلی ۱۸۴۸
غالب تخلص اسد اللہ خاں مشہور مرزا نوشہ
(حالات اور تیرہ شعر) ص ۳۷۷ تا ۳۷۸
دہلی کالج میں ص ۴۱۴

۱۲۸۔ فیض صغیر صغیر بلگرامی
مرزا غالب کا ایک خط بنام میر ولایت علی

۱۲۹۔ قاموس الشاہیر مولانا نظامی بدایونی نظامی پریس، بدایوں ۱۹۲۶
غالب (مرزا اسد اللہ خاں) ص ۱۰۹

۱۳۰۔ قصیدہ کا فن اور قصیدہ نگاری ڈاکٹر ایم کمال الدین دربھنگہ ہاوس دربھنگہ ۱۹۸۸
ذوق مومن اور غالب کا عہد ص ۲۲۰ تا ۲۳۴

۱۳۱۔ (الف) قطعہ منتخب عبد الغفور خاں نساخ مطبع منشی نولکشور، لکھنو جمادی الاول ۱۲۹۱ / جولائی ۱۸۷۴
غالب تخلص (چار قطعے) ص ۹۹

(ب) ایضاً عبد الغفور خاں نساخ انجمن ترقی اردو، پاکستان کراچی، ۱۹۶۹
مرتب ڈاکٹر محمد انصار اللہ
غالب تخلص (مرزا اسد اللہ خاں)

۱۳۲۔ قومی تعمیر کی دستاویز ڈاکٹر عبد الاحد وحدت انسانیت فاؤنڈیشن، بنگلور ۱۹۸۵
غالب اور سن ستاون ص ۱۴۹ تا ۱۵۰

۱۳۳۔ کاروان رفتہ ڈاکٹر اسعد بدایونی لیتھو کلر پرنٹرس، دلی گڑھ ۱۹۹۱
شاگرد غالب۔ سخاوت حسین مدہوش ص ۱۰۵ تا ۱۱۱

۱۳۴۔ کاشف الحقایق نواب امداد امام اثر کار و نیشن پریس، لکھنو
جلد دوم قطعات غالب ص ۲۷۱ تا ۲۷۵

۱۳۵۔ کلکتہ کے قدیم اردو مطابع سید مقیت الحسن عثمانیہ بک ڈپو کلکتہ ۱۹۸۰
اور ان کی مطبوعات
غالب کے سفر کلکتہ کا حال ص ۱۸ تا ۱۹

۱۳۶۔ کنز تواریخ شاہ غلام یحییٰ عظیم آبادی خدابخش اورینٹل پبلک لائبریری، پٹنہ ۱۹۸۲
قطعات تاریخ وفات مرزا نوشہ غالب ص ۳۱ تا ۳۲

۱۳۷۔ گلدستہ نازنیناں مفتی کریم الدین مطبع رفاہ عام عام دہلی جولائی ۱۸۴۵
انتخاب اشعار دیوان نواب اسد الہ خان بہادر (ایک سوچھ شعر)
ص ۲۱۵ تا ۲۱۶

۱۳۸۔ گلِ رعنا حکیم سید عبد الحیٔ معارف پریس، اعظم گڑھ ۱۳۴۳
۱۹۲۴
مرزا اسد اللہ خاں غالب ص ۳۰۸ تا ۳۲۱

۱۳۹۔ گلزار سخن جگن ناتھ پرشاد فیض مطبع منشی نولکشور، لکھنو ذی الحجہ ۱۳۲۷
دسمبر ۱۹۰۸
غالب تخلص ص ۲۹۷ تا ۳۰۱
میر و غالب ص ۳۴۷ تا ۳۴۹

۱۴۰۔ گلستان بیخزاں قطب الدین باطن مطبع منشی نولکشور، لکھنو جمادی الاول ۱۲۹۲
جون ۱۸۷۵
غالب واسد تخلص اسد اللہ خاں نام (حالات اور چودہ شعر) ص ۱۷۱ تا ۱۷۳
غالب شاگرد نظیر ص ۲۶۰

۱۴۱۔ (الف) گلستان سخن مرزا قادر بخش صابر مطبع منشی نولکشور، لکھنو جمادی الاول ۱۲۹۹
غالب تخلص مرزا اسد اللہ خاں ص ۴۷ تا ۳۷۸ اپریل ۱۸۸۲

(ب) گلستان سخن مرزا قادر بخش صابر مجلس ترقی ادب، لاہور جون ۱۹۶۶
جلد دوم مرتب خلیل الرحمان ذاودی
غالب تخلص۔ (حالات، تینتیس شعر اردو، اور اننالیس شعر فارسی)
ص ۲۴۸ تا ۲۵۶

۱۴۲۔ لطایف الشعرا مفتی انتظام اللہ شہابی فاروقی پریس، دہلی
غالب کے لطیفے ص ۲۳، ۲۴، ۹۹، ۱۰۱ وغیرہ

۱۴۳۔ لکھنو کا دبستان شاعری ڈاکٹر ابواللیث صدیقی غضنفر اکیڈیمی پاکستان، کراچی ۱۹۸۷
ثاقب پیرو میر و غالب ص ۸۳۰ تا ۸۳۳

۱۴۴۔ مجموعۂ سخن پنڈت شیو نراین وغیرہ مطبع منشی نولکشور، لکھنو مئی ۱۸۹۴
غالب (مرزا) ص ۹۴ اکیسویں بار

۱۴۵۔ مراۃ الاشباہ حکیم محمد احسن اللہ خاں بہادر مطبع مرتضوی، دہلی ۱۸۶۸
(اردو ترجمہ) مترجم محمد ارتضا خاں مہتمم مطبع

جناب مرزا اسد اللہ خاں غالب ص ۶۷ تا ۶۸

۱۴۶۔ مراۃ الشعر محمد یحییٰ تنہا عالمگیر الکٹرک پریس، لاہور ۱۹۴۵
جلد اول

غالب (مرزا ۹ ص ۴۲۱ تا ۴۳۳

۱۴۷۔ مراۃ خیالی۔ درگاپرشاد نادر دہلوی اکمل المطابع، دہلی ۱۸۸۳
چمن انداز

تاریخ وفات غالب (بہ سلسلۂ ذکر بنو)
غزل آغا علی شمس در جواب غزل غالب (بہ سلسلہ ذکر زہرہ) ص ۹۷ تا ۹۸
قطب الدین باطن کے تذکرے پر اعتراض

۱۴۸۔ مرحوم دہلی کالج ڈاکٹر مولوی عبدالحق انجمن ترقی اردو ہند دہلی ۱۹۴۵

کالج کی ملازمت کے لیے غالب کا نام ص ۱۵۲ تا ۱۵۳

۱۴۹۔ مرقع ادب صفدر مرزاپوری صدیق بک ڈپو، لکھنو ۱۹۲۷

غالب کے پانچ خط ص ۱۷ تا ۲۵

۱۵۰۔ مشرقی بنگال میں اردو پروفیسر سید اقبال عظیم ڈھاکہ اگست ۱۹۵۴

حیات غالب ص ۱۱ تا ۲۱

۱۵۱۔ مغل اور اردو نواب نصیر حسین خان خیال عصر جدید پریس کلکتہ ۱۹۳۳

مرزا غالب کا ایک شعر ص ۱۴۶

شاہ نصیر، ذوق اور غالب کا دور ص ۱۵۷

۱۵۲۔ منتخب سوانح اور خاکے سید نجم الدین نقوی انوار بک ڈپو، لکھنو ۱۹۷۷

مرزا غالب کی ابتدائی زندگی از شیخ محمد اکرام ص ۱۵۹ تا ۱۶۷

۱۵۳۔ نسخہ دلکشا جنجے جی متر ارمان غیر مطبوعہ

غالب نواب اسد اللہ خان بہادر المخاطب بہ مرزا نوشہ۔ دس شعر

اس تخلص نام اسد اللہ خان غالب مشہور مرزا نوشہ۔ چار شعر

۱۵۴۔ واقعات دارالحکومت دہلی بشیر الدین احمد دہلوی شمس مشین پریس، آگرہ ۱۹۱۹

حصہ دوم

مرزا اسد اللہ خان غالب کا مزار ص ۱۵۴ تا ۱۷۳

۱۵۵۔ وسیلہ شرف و ذریعہ عزت سید شاہ فرزند علی صوفی منیری [illegible] ۱۹۲۰

مرتب ڈاکٹر طیب ابدالی

مرزا اسد اللہ خاں غالب ص ۶۱، ۷۴، وغیرہ

۱۵۶۔ وہ صورتیں الٰہی	مالک رام	مکتبہ جامعہ لمیٹڈ، نئی دہلی	۱۹۷۷

غالب، یگانہ چنگیزی اور

غلام رسول مہر وغیرہ

۱۵۷۔ ہفت آسماں	آغا احمد علی احمد	طہران	۱۹۶۵

ہنری بلاخمن کا انگریزی مقدمہ

اسداللہ خان غالب اور ان کی مثنوی سے بحث

۱۵۸۔ یادگار شعرا	ڈاکٹر اسپرنگر	ہندوستانی اکیڈیمی، الہ آباد	۱۹۴۳

مترجم طفیل احمد

اسد تخلص اسداللہ خاں عرف مرزا نوشہ ص ۲۲

غالب اسداللہ خاں عرف مرزا نوشہ ص ۱۲۶

۳۔ انشائیے، ڈرامے وغیرہ

۱۵۹۔ اردو ادب میں طنز و مزاح　غلام احمد فرقت کاکوروی

غالب اینڈ گوئٹے از حاجی لق لق

غالب جدید شعرا کی محفل میں۔ از کھیالال کپور

۱۶۰۔ اردو کا بہترین انشائی ادب　ڈاکٹر وحید قریشی　میری لائبریری، لاہور　۱۹۶۴

غالب کے ناخن از مظفر علی سید ص ۵۵۳ تا ۵۶۱

۱۶۱۔ اسکالر۔ پیراڈی نمبر　احمد جمال پاشا　سرسید ہال مسلم یونیورسٹی، علی گڑھ　۱۹۵۸

نذر غالب (نظم)

۱۶۲۔ الہامی انٹرویو　نریش کمار شاد　اسٹار پبلکیشنز، دہلی　۱۹۷۷

اسد اللہ خاں غالب، مومن خاں مومن، ذوق اور بہادر شاہ ظفر

وغیرہ سے انٹرویو

ضمناً خود شاعر کی زبان سے اس کے بعض شعروں کی تشریح

۱۶۳۔ برق ہستم　شوکت تھانوی　نسیم بک ڈپو لکھنو　اکتوبر ۱۹۵۱

۱۶۴۔ پتیوں پر چھڑکاؤ　احمد جمال پاشا　پاشا اورینٹل ریسرچ انسٹی ٹیوٹ، سیوان　۱۹۸۶

غالب اینڈ کمپنی پرائیویٹ لمیٹڈ　ص ۱۶۱ تا ۱۶۷

۱۶۵۔ تماشائے اہل ہنر　سید رشید الحسن　ادارہ ادبیات اردو حیدر آباد دکن　۱۹۶۲

غالب شخصیت اور فن (ڈرامہ)

۱۶۶۔ تمثیلی مشاعرہ　پنڈت برجموہن (دتاتریہ کیفی)　انجمن ارباب ذوق، الہ آباد

عالم بالا کے مشاعرے میں ذوق، مومن اور غالب بھی شریک ہوئے۔

۱۶۷۔ تمناپنچ تمنامظفرپوری بک امپوریم پٹنہ مارچ ۱۹۸۴

ہندی کاپرسدھ کوی گالب

غالب کی یاد میں

۱۶۸۔ خبطی شوکت تھانوی لارک پبلشرز کراچی

غالبیات

۱۶۹۔دُھنویں کے آنچل ابراہیم یوسف نسیم بک ڈپو، لکھنو ۱۹۷۶

مغلوب غالب(یک بابی ڈرامہ)

۱۷۰۔ڈاکٹراقبال سے معذرت کے ساتھ نوری حیدرا اینڈ سنز،حیدرآباددکن ۱۹۷۸

نوری کے کلام کا مجموعہ۔غالب اوردوسرے شاعروں کے رنگ میں

۱۷۱۔رقص تماشای وجاہت علی سندیلوی نصرت منزل،سندیلہ ۱۹۸۰

۱۷۲۔سنگ وخشت کھیالال کپور

غالب جدید شعرا کی محفل میں(مزاحیہ طنزیہ فیچر)

۱۷۳۔شکاری عورتیں سعادت حسن منٹو اسٹارپبلکیشنز،نئی دہلی ۱۹۸۰

مرزاغالب کی حشمت خاں کے گھردعوت

۱۷۴۔محشرستان خیال صغیر بلگرامی مطبع نورالانوار، آرہ ۱۲۹۶

میدان تصور میں، غالب کے خیمے میں مشاعرہ اور پھر جلسہ ۱۸۷۹

۱۷۵۔مشاعرۂ عالم ارواح مرتضٰی حسین موسوی نسیم بک ڈپو لکھنو ۱۹۵۵

مومن وغالب سے آزاد کی ملاقات ص ۴۳ تا ۷۹

۱۷۶۔نظرے خوش گذرے بیگم انیس قدوای مکتبہ جامعہ لمیٹڈ، نئی دہلی ۱۹۷۶

غالب۔ایک فیچر، حکیم مون خاں مومن

مرزاغالب۔گپ شپ،غالب اپنے آئینے میں

۱۷۷۔ ہوا کے دوش پر　غلام ربانی تاباں　مکتبہ جامعہ لمیٹڈ نئی دہلی　۱۹۷۵
مرزا اسد اللہ خاں غالب (فیچر)

خطوط۔ وانشا

۱۷۸۔ انشاے اردو　ڈاکٹر مولوی ضیاء الدین احمد خاں　شعبۂ اردو، دہلی یونیورسٹی، دہلی　۱۹۷۲

مقدمہ انشاے اردو از ڈاکٹر خواجہ احمد فاروقی الف۔ ح

مقدمہ: بیان ماہیت علم انشا اور اس کے موضوع اور غایت میں، اور وہ چیزیں کہ متعلق حصول مقصود سے ہیں، اور اس میں کی فصلیں ہیں۔

باب پہلا: ماہیت زبان اردو اور اس کے متعلقات میں، اور وہ مشتمل ہے دو مقالوں پر

باب دوسرا: طریقِ تحاریر (= عدالت) میں اور اس میں کئی مقالے ہیں۔

۱۷۹۔ انشاے اردو　ڈاکٹر ضیاء الدین احمد خاں　مطبع فیض احمدی، دہلی　۱۸۶۶

حصہ دوم

اس میں غالب کی تحریریں (= گیارہ خط) "انتخاب غالب" کے عنوان سے شامل۔

۱۸۰۔ انشاے بیخبر　خواجہ غلام غوث بیخبر　مرتضا پریس، آگرہ　۱۹۴۰

مرتب انتظام اللہ شہابی

خطوط بیخبر بنام مرزا غالب = دو خط

۱۸۱۔ انشاے سبد گل　صغیر بلگرامی　مطبع نور الانوار، آرہ　۱۲۸۹

صفیر کے نام غالب دہلوی کے خط اور ان کا جواب

۱۸۲۔ انشاے نور چشم　نواب یار محمد خاں شوکت　مطبع نظامی، کانپور　۱۲۸۹

(اردو)

مکتوب غالب بنام محمد عباس رفعت

۱۸۳۔ فغان بیخبر خواجہ غلام غوث بیخبر نامور پریس، الہ آباد ۱۳۰۹
خطوط بیخبر بنام مرزا غالب۔ نوخط ۱۸۹۱

۱۸۴۔ مجموعہ مکتوبات آزاد آغا محمد طاہر آزاد بک ڈپو، دہلی
مکتوبات حالی بنام آزاد۔ غالب کے آخری دور کی غزلیں ص ۲۴۸

۱۸۵۔ مکتوبات آزاد مرغوب ایجنسی، لاہور دوسری بار
دیباچہ نوشتہ سید جالب دہلوی:
غالب کا رہن سہن ص ۹ تا ۱۰
کلو کلیان ملازم غالب ص ۱۰ تا ۱۲

۱۸۶۔ مکتوبات جوش ملسیانی کالی داس گپتا رضا ومل پبلیکیشنز، بمبئی ۱۹۷۶
شرح دیوان غالب ص ۶۲ تا ۶۳
جشن غالب کا مشاعرہ ص ۱۵۰ تا ۱۵۱

۱۸۷۔ مکتوبات حالی مرتب خواجہ سجاد حسین حالی پریس پانی پت ۱۹۲۵
حصہ اول حالی مرزا غالب کی خدمت میں ص ۴ تا ۵

۱۸۸۔ منتخب ادبی خطوط مرتب ڈاکٹر مغیث الدین فریدی ایجوکیشنل بک ہاوس علی گڑھ ۱۹۷۸
غالب کی خطوط نگاری

۱۸۹۔ نمونۂ منثورات مولانا احسن مارہروی مقتدرہ قومی زبان، اسلام آباد ۱۹۸۶
یادگار غالب از مولانا حالی (اقتباس) ص ۲۱۲ تا ۲۱۳
تقریظ نوشتہ مرزا غالب ص ۴۹۹ تا ۵۰۲
سارٹی فکٹ نوشتہ مرزا غالب ص ۵۰۳
خط مرزا غالب ص ۵۲۷ تا ۵۳۰

۵۔ دواوین اور منظومات

۱۹۰۔ اردو شاعری | مرتب ڈاکٹر محمد انصار اللہ | شعبہ اردو، علی گڑھ مسلم یونیورسٹی، علی گڑھ | ۱۹۷۰
(برائے بی اے آنرز)
غالب کی پانچ غزلیں
حالی کا مرثیۂ غالب

۱۹۱۔ اشعار ذوق | عبدالمنان بیدل | رام نراین لعل بکسیلر، الہ آباد | ۱۹۴۸ تیسری بار
غالب و ذوق ص ۲۱ تا ۲۸

۱۹۲۔ انتخاب زریں | سید راس مسعود | نظامی پریس، بدایوں | ۱۹۲۶
غالب (اسد اللہ خاں) ص ۸۵ تا ۱۰۴

۱۹۳۔ انتخاب غزلیات ذوق | ڈاکٹر سر شاہ سلیمان | نظامی پریس، بدایوں | ۱۹۲۶
تمہید کے بعد تیرہ صفحوں پر موازنۂ ذوق و غالب

۱۹۴۔ انتخاب قصاید اردو[1] | ڈاکٹر ابو محمد سحر | نسیم بک ڈپو لکھنو | ۱۹۸۹
مرزا غالب کے قصیدے: ؎ ہاں مہ نو سنیں ہم اس کا نام
اور: ؎ دہر جز جلوۂ یکتائی معشوق نہیں

۱۹۵۔ انتخاب کلام ظفر | خواجہ تہور حسین | اعتقاد پبلشنگ ہاوس دہلی | ۱۹۷۷
مقدمے میں: عہد ظفر کی شاعری اور
اساتذۂ ظفر کا ذکر

---

[1] اردو قصیدوں کے انتخاب تنویر احمد علوی اور حیات لکھنوی وغیرہ نے بھی مرتب کیے ہیں اور ان میں بھی غالب کے قصیدے شامل ہیں۔

۱۹۶۔ ترانہ	مرزا واجد حسین یاس و یگانہ چنگیزی	اردو بک اسٹال، لاہور
بیشتر رباعیات غالب سے متعلق

۱۹۷۔ جدید ادبی جائزے	ڈاکٹر آصفہ زمانی	صدیق بک ڈپو، لکھنو	۱۹۷۵ء
حصہ نظم

میرزا اسد اللہ خان غالب ص ۱۱۷ تا ۱۲۸

۱۹۸۔ حدیث قدسی	بہ اہتمام بدیع الزماں	مطبع مصطفائی، کانپور	۱۲۸۱ھ
خمسہ مرزا نوشہ صاحب غالب تخلص

مرحبا سید مکی مدنی العربی

۱۹۹۔ حساباے غزل قدسی	بہ اہتمام محمد حسین خاں تحسین	مطب مصطفائی دہلی	۱۲۷۱ھ
یا چمن مدنی بنی

خمسہ مرزا نوشہ صاحب غالب تخلص

۲۰۰۔ دفتر بے مثال	ڈپٹی عبدالغفور خان نساخ	مطبع منشی نولکشور، لکھنو	رمضان ۱۲۹۱ھ
(دیوان)	اکتوبر ۱۸۷۴ء

غالب دہلوی کا خط دفتر بے مثال کی رسید میں

۲۰۱۔ دیوان ذوق	مرتب: محمد حسین ازاد	علمی پرنٹنگ ورکس، دہلی	۱۳۵۱ھ
مشاعرے ص ۱۲۴ تا ۱۲۵، ۱۳۷، ۱۷۳، ۱۷۶	۱۹۳۳ء

غالب دہلوی کا خط دفتر بے مثال کی رسید میں

غالب حضور (بادشاہ) میں کیوں پہنچے ص ۱۳۷

غالب و ذوق کے سہرا ں کا قصہ ص ۲۵۷

غالب کا قطعہ: گزارش احوال واقعی ص ۲۵۹

۲۰۲۔ دیوان غریب	ڈپٹی کلب حسین خاں نادر	مطبع دمشان فتح گڈھ	۱۲۸۴
فروری ۱۸۶۸
تقریظ نوشتہ مرزا غالب

تضمین بر غزل غالب از نادر

قطعہ تاریخ دیوان غریب از غالب

۲۰۳۔ ریاض نادریہ　کلب حسین خاں نادر　مطبع دلکشا، فتح گڑھ　۱۲۸۳ھ / ۱۸۶۶ء

تقریظ نوشتہ مرزا غالب دہلوی

۲۰۴۔ شعاع مہر　حاتم علی بیگ مہر　آگرہ　۱۸۶۰

غالب کی لکھی وی تقریظ

۲۰۵۔ کلیات چکبست　کالیداس گپتا رضا　ساکار پبلشرز، بمبئی　جنوری ۱۹۸۱

تقلید غالب و آتش　ص ۵۱ تا ۶۴

غالب اور چکبست　ص ۸۴ تا ۸۵

۲۰۶۔ کلیات نواب یوسف　مرتبہ۔ ذکیہ جیلانی　لیتھو کلر پرنٹرس، علی گڑھ　۱۹۸۵
علی خاں ناظم

غالب اور نواب ناظم ص ۲۸ تا ۳۰

شاگردی غالب ص ۳۹ تا ۴۸

کیا کلام ناظم عطیۂ غالب ہے؟ ص ۶۸ تا ۸۳

۲۰۷۔ کلیات ہوش　نیاز احمد خاں ہوش بریلوی　مطبع گلشن فیض، لکھنو　پہلی بار

قطعہ تاریخ الطباع دستنبوے مصنفہ اسد اللہ خاں غالب

قطعہ تاریخ وفات جناب نواب مرزا اسد اللہ خان غالب دہلوی

۲۰۸۔ گلشن راگ　مطبع آفتاب ہند، آگرہ

حصہ سوم و حصہ چہارم

دونوں حصوں میں غالب کی غزل بھی شامل

۲۰۹۔ منتخبات دواوین شعراہند　ڈپٹی عبدالغفور خاں نساخ　کالج پریس کلکتہ　۱۹۶۴

مرزا غالب کے قصیدے

۲۱۰۔ نشترِ سخن	احسان اللہ عباسی	میتھوڈسٹ پبلشنگ ہاؤس، لکھنو	۱۹۱۴
غالب کے بھی نشتروں کا انتخاب اور ان سے متعلق رائے

۲۱۱۔ نصاب زبان اردو	ڈپٹی عبدالغفور خاں نساخ	کالج پریس، کلکتہ	۱۸۶۳
حصہ دوم (حصہ نظم)
غالب کے قصیدے

۲۱۲۔ نگارستان سخن	ظہیر دہلوی وغیرہ	مطبع احمدی، شاہدرہ، دلہای	۲۷/ صفر ۱۲۷۹
انتخاب دیوان ہر سہ شعرا یعنی ذوق، غالب اور مومن

۶۔ متفرقات

۲۱۳۔ آثار و افکار ڈاکٹر عبدالخالق ان دنوں پبلکیشنز، پٹنہ ۱۹۸۰
غالب کی مکتوب نگاری

۲۱۴۔ آواز اور آدمی مغنی تبسم
کلام غالب میں اسالیب کی آویزش، غالب کی شاعری بازیچۂ اصوات
غالب کا آہنگ شعر اور بحروں کا استعمال

۲۱۵۔ آئینے کے سامنے مبشر علی صدیقی
دیوان غالب کے بدایونی ایڈیشن

۲۱۶۔ اثر کے تنقیدی مضامین نواب جعفر علی خاں اثر لکھنوی نظامی پریس، بدایوں بار دوم
غالب کے بعض اشعار کے مطالب ۱۵۔۲۰

۲۱۷۔ ادب اور ادیب ڈاکٹر سید اعجاز حسین ادارۂ انیس اردو، الہ آباد ۱۹۶۰
غالب اپنے زمانے میں ۱۳۷۔۱۵۵

۲۱۸۔ ادب اور تحریک ڈاکٹر عبدالمغنی
غالب کی ذہنی کشمکش

۲۱۹۔ ادب اور تنقید اسلوب احمد انصاری سنگم پبلشرز، الہ آباد ۱۹۶۸
کلام غالب کا ایک رخ ۱۳۸۔۱۷۴

۲۲۰۔ ادب اور زندگی مجنوں گورکھپوری اردو گھر، علی گڑھ ۱۹۶۵
دیوان غالب اور اردو غزل ۳۱۸۔۳۲۲

۲۲۱۔ادب اور سماج سید احتشام حسین قادری پریس، بمبئی اکتوبر ۱۹۴۸

غالب کی بت شکنی ۱۱۶۔۱۳۰

۲۲۲۔ادب اور شعور ممتاز حسین ایجوکیشنل پریس، کراچی نومبر ۱۹۶۴

غالب ایک تہذیبی قوت ۳۸۱۔۳۸۶

۲۲۳۔ادب اور نظریہ پروفیسر ال احمد سرور سرفراز قومی پریس، لکھنو ۱۹۵۴

اردو غزل میرے غالب تک ۹۔۲۴

غالب کا ذہنی ارتقا ۹۲۔۱۱۷

یہ دوسرا مضمون اردو ادب علی گڑھ میں جولائی ۱۹۵۲ء میں چھپا تھا۔

۲۲۴۔ادب کا مطالعہ اطہر پرویز اردو گھر، علی گڑھ جولائی ۱۹۶۶ تیسری بار

ادبی نمونوں کے تحت غالب کی ایک غزل ۔۱۶۷

۲۲۵۔ادب کا مقصد ڈاکٹر نورالحسن ہاشمی سرفراز قومی پریس، لکھنو ۱۹۵۶

غالب کی قدر۔ماضی حال اور مستقبل میں ۹۹۔۱۲۴

۲۲۶۔ادب کلچر اور مسایل جمیل جالبی رائل بک کمپنی، کراچی ۱۹۸۶

مرتب: خاور جمیل

خطوط غالب ۱۱۶۔۱۲۴. خطوط غالب کی اہمیت ۱۲۵۔۱۳۲

۲۲۷۔ادب گزیدہ معین اعجاز ماڈرن پبلشنگ ہاوس نئی دہلی ۱۹۸۵

مرزا، غالب (طنزیہ مزاحیہ)

۲۲۸۔ادب نما خوشحال زیدی بزم خضر راہ، دہلی ۱۹۷۹

غالب

۲۲۹۔ادب و نظر　افتخار احمد فخر　ناشر جمیل احمد اصغر، دھولیہ　۱۹۸۰

غالب کی وقت پسندی اور فارسیت،

غالب کے کلام میں رشک و حسد کا عنصر

غالب کے کلام میں شوخی اور طنز و ظرافت،

خصوصیات کلام غالب

۲۳۰۔ادبی اقدار　دور آفریدی　نیشنل پرنٹنگ پریس، رامپور　۱۹۷۳

دیوان غالب بخط غالب۔ چند شبہات ص ۳۸ تا ۴۸

۲۳۱۔ادبی تاثرات　ڈاکٹر شجاعت علی سندیلوی　لکھنو

غالب اور ذوق کا معرکہ

۲۳۲۔ادبی تحقیق　رشید حسن خاں　ایجوکیشنل بک ہاوس، علی گڑھ　۱۹۷۸

۔مسایل اور تجزیہ

دیوان غالب صدی ایڈیشن مرتبہ مالک رام کا جایزہ

۲۳۳۔ادبی تنقید　ڈاکٹر محمد حسن　سرفراز قومی پریس، لکھنو　۱۹۵۴

غالب کا تصور غم ص ۲۳۵ تا ۲۴۴

۲۳۴۔ادبی جھلکیاں　صالحہ عابد حسین　ادارہ انیس اردو، الہ آباد　۱۹۵۹

حالی اور غالب

ہوی مدت کہ غالب مر گیا پر یاد آتا ہے

۲۳۵۔ادبی مقالے　کاظم علی خاں　نامی پریس، لکھنو　دسمبر ۱۹۸۳

حسرت موہانی اور غالبیات

غالب اور مرزا رجب علی بیگ سرور

۲۳۶۔ادبی نگارشات　معین الدین حسن کاکوروی　مرکز ادب، لکھنو　۱۹۸۵

کلام غالب میں ندرت

۲۳۷۔ادیبوں کے لطیفے　کے ال نارنگ ساقی　حلقہ ارباب ذوق، نئی دہلی　جون ۱۹۹۲

غالب کے لطیفے

۲۳۸۔اردو ادب۔　ڈاکٹر سید عبداللہ　مکتبہ خیابان ادب، لاہور　۱۹۶۸

۱۸۵۷ سے ۱۹۶۶ تک

پہلا باب ۱۸۵۷ء سے ۱۹۱۴ء تک

۲۳۹۔اردو ادب۔　خدا بخش اورینٹل پبلک لائبریری، پٹنہ　۱۹۹۳

رسالہ ہندوستانی الہ آباد سے انتخاب

غالب کی اصلاح ایک مثنوی لواء الحمد پر از مہیش پرشاد ص ۲۱۴ تا ۲۲۴

عود ہندی کی ترتیب از مہیش پرشاد ص ۲۲۵ تا ۲۵۲

۲۴۰۔اردو تنقید کی تاریخ　ڈاکٹر مسیح الزماں　الہ آباد

غالب　ص

۲۴۱۔اردو تنقید میں خودداری　ڈاکٹر سلام سندیلوی　انجمن ترقی اردو ہند، نئی دہلی ۱۹۷۹

مضامین: غالب، مومن، حالی

۲۴۲۔اردو سایل ۱۹۹۲ء میں　خدا بخش اورینٹل پبلک لائبریری، پٹنہ

خوفزدہ غالب اور عصری صورت حال از ڈاکٹر وحید قریشی ص ۲۸۵ تا ۲۸۷

۲۴۳۔اردو رسایل　خدا بخش اورینٹل پبلک لائبریری پٹنہ　۱۹۹۵

۱۹۹۴ء میں (جولائی تا دسمبر)

دیوان غالب نسخہ آصفیہ مطبوعہ ۱۸۶۱ء از اکبر حیدری کاشمیری

ص ۳۲۱ تا ۳۲۵

غالب کے تین نئے خط از ڈاکٹر معین الرحمان ص ۳۲۶ تا ۳۲۸

مجنوں صاحب کے ہاں (غالب سے متعلق)۔ ایف ۔ڈی ۔ ویو

ص ۳۲۹ تا ۳۳۳

۲۴۴۔اردو شاعری میں ڈاکٹر ظل حسنین ناولستان الہ آباد ۱۹۷۸

مسایل زمانہ خمریات غالب

۲۴۵۔اردو شاعری کی روایات شارق میرٹھی شیو پریس، میرٹھ ۱۹۵۶

غالب کی شخصیت ص ۴۳تا۴۸

۲۴۶۔اردو غزل کا استعاراتی نظام مظفر شہ میری معراج پبلکیشنز، تروپتی ۱۹۹۴

غالب تک

۲۴۷۔اردو غزل کے پچاس سال ڈاکٹر عبدالادر خاں خلیل مکتبہ کلیاں لکھنو ۱۹۶۲

اردو غزل تا غالب

۲۴۸۔اردو کے کلاسیکی شعرا مرتب: ایم حبیب خاں سود لیتھو پریس، دہلی دسمبر ۱۹۶۲

۔جلد دوم

غالب کی عظمت از آل احمد سرور ۱۵۔۳۱

غالبیات ۱۹۱۔۱۹۴

۲۴۹۔اردو میں طنز و مزاح ڈاکٹر وزیر آغا

۔حصہ نثر خطوط غالب ۴۰۳۔۴۱۸

۲۵۰۔اردو نثر کے اسالیب ڈاکٹر عبدالخالق بک امپوریم، پٹنہ ۱۹۸۴

غالب کے نثری اسلوب کا جایزہ

۲۵۱۔اردو نثر کے سرچشمے امیر حسن نورانی

غالب کینامور شاگرد۔ مردان علی خاں رعنا اور ان کی نثر نگاری

مرزا غالب اور منشی نولکشور

۲۵۲۔اردو نظم پر تنقیدی نظر　　لاہور　　۱۹۶۶

غالب اپنی شخصیت کے آئینے میں ازال احمد سرور　　۲۵۵۔۲۶۲

۲۵۳۔ارمغانِ ادب　　اخلاق حسین عارف

مرزا غالب کا فن

۲۵۴۔ارمغان الفت　　مرتب ڈاکٹر سید عابد حسین　　اکتوبر ۱۹۶۴

(نذر ڈاکٹر خواجہ غلام السیدین)

دعاے صباح (مضمون) از مالک رام

دعاے صباح (مثنوی کا مکمل متن)

۲۵۵۔ارمغان مالک　　مرتب: ڈاکٹر گوپی چند نارنگ　　جمال پریس، دلّی　　۱۹۷۱

پہلی جلد: مسلک انسانیت کا سالک۔ غالب از ڈاکٹر سید عابد حسین ۱۸۷۔۲۰۲

غالب کی تخیلی فکر از پروفیسر یوسف حسین خاں ۲۷۵۔۲۸۸

دوسری جلد: غالب اور اقبال از پروفیسر اسلوب احمد انصاری ۴۳۱۔۴۵۶

غالب کی ایک غزل کا جائزہ　　: جب تک دہان زخم نہ پیدا کرے کوئی

از شمس الرحمان فاروقی　　۷۱۷۔۷۳۲

۲۵۶۔اس کو غزل کہتے ہیں　　سعادت نظیر　　حیدر آباد پبلک اسکول حیدر آباد، دکن　　۱۹۷۲

غالب کا فکری آہنگ

۲۵۷۔اسلوب و معنی　　ڈاکٹر اعجاز علی ارشد　　پاٹلی پتر لیتھو پریس، پٹنہ　　۱۹۸۹

۲۵۸۔اشارات　　ن۔ بخاری　　پاک یونین اسٹور پبلشرز، میرپور خاص، سندھ　　۱۹۶۷

غالب کی شاعری کا سیاسی و سماجی پس منظر

یادگار غالب کی روشنی میں حالی کا فن تنقید و سوانح نگاری

یادگار غالب کی افادیت

۲۵۹۔اضافی تنقید	کرامت علی کرامت	اردو رائٹرس گلڈ، الہ آباد	۱۹۷۷

غالب کا کلام جدید میزان پر

۲۶۰۔اعتبار نظر	پروفیسر سید احتشام حسین	کتاب پبلشرز، لکھنو	۱۹۶۵

غالب کی بت شکنی

۲۶۱۔افکار ادب	صفیہ پروین

غالب اور خمریات ، غالب پرستی

غالب کی خطوط نویسی

۲۶۲۔العصر لکھنو	خدا بخش اورینٹل پبلک لائبریری، پٹنہ	۱۹۸۰

پیارے لال شاکر کے ماہنامہ العصر (۱۹۱۳ء تا ۱۹۱۷ء) کا انتخاب

مرزا غالب کی ایک غزل ے حسن غمزے کی کشاکش۔الخ

از ضیا عباس بدایونی	ص ۲۲۹ تا ۲۳۴

مزار غالب	از ایڈیٹر	ص ۲۳۵

مزار غالب (نظم) از محمد عبدالخالق خلیق دہلوی ص ۲۳۶ تا ۲۳۷

شبیہ غالب (نظم) از رشید احمد ارشد تھانوی ص ۲۳۸ تا ۲۳۹

موتیوں کی لڑی۔ تخمیس غزل غالب ے مرے دام تمنا میں۔الخ

از مانی جائسی ص ۲۴۰ تا ۲۴۱

۲۶۳۔امتزاج	ڈاکٹر مناظر عاشق ہرگانوی	مکتبہ کوہسار، بھاگلپور	۱۹۸۳

غالب اور کلکتہ۔ خطوط کے آئینے میں ص ۴۴ تا ۴۷

۲۶۴۔انتقادیات	نیاز فتحپوری	ادارہ نگار، لکھنو

غالب کی فارسی گوی پر تبصرہ

۲۶۵۔اندازے فراق گورکھپوری ادارہ انیس اردو، الہ آباد ۱۹۵۹

غالب پھر اس دنیا میں ص ۸۱ تا ۹۶

۲۶۶۔انسان اور آدمی محمد حسن عسکری علی گڑھ بک ڈپو، علی گڑھ ۱۹۷۶

انسان اور آدمی، میر اور نئی غزل وغیرہ مضامین میں غالب اور

میر کی ذہنیت کے فرق کو ظاہر کیا ہے۔

۲۶۷۔انشائیات ڈاکٹر سید عابد حسین مکتبہ جامعہ لمیٹڈ، نئی دہلی ۱۹۷۶

مسلک انسانیت کا سالک۔ غالب

۲۶۸۔انشائے ماجد عبدالماجد دریابادی نیسم بک ڈپو، لکھنو ۱۹۶۲

حصہ اول غالب کا فلسفہ

غالب کا ایک فرنگی شاگرد

۲۶۹۔اور کچھ بیاں اپنا داود اشرف شگوفہ پبلکیشنز حیدر آباد، دکن ۱۹۸۰

غالب کا حسن طلب اور حسن اعراض

۲۷۰۔بازدید مخمور سعیدی موڈرن پبلشنگ ہاوس، نئی دہلی دسمبر ۱۹۸۹

۱۸۵۷ کی کہانی مرزا غالب کی زبانی

۲۷۱۔بازیافت ڈاکٹر خالد علوی ایجوکیشنل پبلشنگ ہاوس، دہلی

غالب کا سال پیدائش

۲۷۲۔بتخانہ شکستم من امیر حسنین جلیسی ادبی معیار پبلیکیشنز، کراچی ۱۹۸۳

اردو شاعری میں غالب کا مقام

۲۷۳۔بحث و نظر ڈاکٹر سید محمد عبداللہ مکتبہ اردو، لاہور

غالب کی غزل

۲۷۴۔بزم سخنوراں سید مجتبیٰ حسن جونپوری نسیم بک ڈپو، لکھنو ۱۹۴۵

انتخاب غزلیات غالب ۲۹۔۴۲

۲۷۵۔ بہترین ادب ۱۹۵۳ مکتبہ اردو لاہور

غالب کا غم از افتاب احمد خاں

۲۷۶۔ بھوپال ادب کے آئینے میں ڈاکٹر محمد نعمان شعبہ اردو، سیفیہ کالج، بھوپال ۱۹۹۴

دیوان غالب کی ایک نادر شرح مطالب الغالب اور

سہا مجددی ص ۱۲۷۔ ۱۳۴

۲۷۷۔ پہچان اور پرکھ پروفیسر ال احمد سرور مکتبہ جامعہ لمیٹڈ، نئی دہلی

غالب (کی شاعری)

۲۷۸۔ تاریخ و تنقید حامد حسن قادری

غالب، مومن، ذوق

۲۷۹۔ تحریر و تحلیل ساغر مہدی

غالب اور ستم ہائے روزگار

وفات غالب پر پہلا سیاہ حاشیہ

۲۸۰۔ تحریر و تنقید ڈاکٹر طیب انصاری پرویز بک ایجنسی حیدر آباد، دکن ۱۹۶۸

غالب (دہوی)

۲۸۱۔ تحریک جہاد بطور موضوع سخن خوجہ منظور حسین لاہور ۱۹۷۸

کتاب کا بیشتر حصہ غالب کے حوالے سے

۲۸۲۔ تحقیقات ڈاکٹر عندلیب شادانی جلیل اکیڈیمی، بریلی

ایران کی امرد پرستی کا اثر اردو شاعری پر۔ غالب کے عہد تک

۲۸۳۔ تحقیقات حیدری پروفیسر اکبر حیدری کاشمیری

خطوط غالب تحقیق کے آئینے میں

۲۸۴۔ تحقیق اور تنقید ڈاکٹر جاوید نہال اریب پبلکیشنز، کلکتہ دسمبر ۱۹۸۳

غالب کا کلکتہ سے رشتہ ص۱۱۹ تا ۱۲۸

۲۸۵۔ تحقیق کی روشنی میں ڈاکٹر عندلیب شادانی شیخ غلام علی اینڈ سنز، لاہور ۱۹۶۳

مطبع عالیہ، لاہور

مرزا غالب اور دوسرے غالب ۱۰۷۔ ۱۲۳

۲۸۶۔ تحقیق و تنقید (جدید) ڈاکٹر اختر اورینوی کتابستان، الہ آباد ۱۹۵۱

غالب کا فن شاعری اور اس کا نفسیاتی پس منظر

۲۸۷۔ تحقیق و تنقید ڈاکٹر فرمان فتحپوری ماڈرن پبلشرز، کراچی ۱۹۶۳

غالب کے کلام میں استفہام ص۱۷ تا ۳۱

۲۸۸۔ تحقیقی تصورات پروفیسر عبدالحق شعبہ اردو، دہلی یونیورسٹی، دہلی ۱۹۹۵

پنج آہنگ کا قدیم ترین قلمی نسخہ از ڈاکٹر سید محمد حنیف نقوی ص ۷۷ تا ۱۰۲

عہد غالب کی نثر میں حقیقت پسندی از پروفیسر قمر رئیس ص ۱۳۲ تا ۱۴۳

۲۸۹۔ تحقیقی مضامین مالک رام مکتبہ جامعہ لمیٹڈ نئی دہلی دسمبر ۱۹۸۴

غالب کے فارسی قصیدے (کچھ نیا کلام)

قادر نامہ کا مصنف غالب کا ایک نیا خط

نادر خطوط غالب ، تنبو

غالب اور صہبائی مولوی فضل حق خیر ابادی

ذوق کا مذہب

۲۹۰۔ تحقیقی مطالعے سید عطاء الرحمان عطا کاکوی شاد بک ڈپو، پٹنہ تمبر ۱۹۶۵

حصہ اول

نگارستان سخن ، غالب کے اردو دیوان کی اشاعتیں

۲۹۱۔ تحقیقی و تاثراتی مضامین ڈاکٹر محمد محفوظ الحسن تاج پریس، گیا ۱۹۸۹

غالب کا نسب نامہ ص ۸ تا ۱۶

۲۹۲۔ تخلیقی تنقید کراچی ۱۹۶۸

حیوان طریقت غالب از ڈاکٹر احسن فاروقی

۲۹۳۔ تصریحات واشارات پروفیسر شاہ مقبول احمد کلکتہ ۱۹۸۶

غالب کے دو شعر

۲۹۴۔ تعبیر تشریح تنقید ڈاکٹر مسیح الزماں مکتبہ خیاباں، لاہور

غالب کے خطوط

۲۹۵۔ تفہیم و تعبیر نظیر صدیقی کاروان ادب، ملتان صدر ۱۹۸۳

غالب کی فنکارانہ ہمہ گیری ۱۱۔۵۲

غالب کے رد کردہ اشعار ۵۳۔۷۰

کلام غالب کے نکتہ چیں ۷۱۔۸۹

۲۹۶۔ تلاش معیار ڈاکٹر عبد الروف مکتبہ رحیمی، کلکتہ ۱۹۷۸

بیان غالب کا ایک پہلو

غالب اور سر سید احمد خاں (تقریظ آئین اکبری)

۲۹۷۔ تلاش و تاثر عبد القوی دسنوی نسیم بک ڈپو، لکھنو ۱۹۷۶

قادر نامہ غالب، نسخہ حمیدیہ یا نسخہ بھوپال

گل رعنا سے نسخہ بھوپال ثانی تک

۲۹۸۔ تلاش و تحقیق کاظم علی خاں نظامی پریس، لکھنو ۱۹۸۹

حدایق انظار پر غالب کا دیباچہ ۱۶۴۔۱۸۰

ناسخ و غالب ۱۸۶۔۱۸۷، ۲۱۴، ۲۱۵، ۲۲۱۔۲۲۷ وغیرہ

۲۹۹۔ تلاش و تعارف　ڈاکٹر حنیف نقوی　نصرت پبلشرز، لکھنو　۱۹۸۷

ریاض نادریہ پر غالب کی تقریظ

حاتم علی مہر اور غالب ۱۳۳۔۱۳۶، ۱۷۷۔۱۷۸ اور غیرہ

۲۹۳۔ تلاش و تعبیر　ڈاکٹر منظر اعظمی　۱۹۸۲

غالب کا تصور عشق و محبوب، غالب کے کلام میں امید و یاس

۳۰۰۔ تلاش و تعبیر　ڈاکٹر منظر اعظمی　۱۹۸۲

غالب کا تصور عشق و محبوب

غالب کے کلام میں امید و یاس

۳۰۱۔ تلاش و توازن　ڈاکٹر قمر رئیس　۱۹۶۸

مکاتیب غالب میں طنز و ظرافت

۳۰۲۔ تناسب　ڈاکٹر مناظر عاشق ہرگانوی　موڈرن پبلشنگ ہاوس، نئی دہلی　۱۹۹۰

غالب اور عوارض۔ خطوط کے آئینے میں ۱۰۷۔۱۱۲

۳۰۳۔ تنقیدات عبدالحق　بابائے اردو ڈاکٹر عبدالحق　خواجہ پرنٹنگ پریس، دہلی　جولائی ۱۹۵۶

شرح دیوان غالب مولفۂ عبدالباری آسی پر تبصرہ　۷۷۔۸۱

۳۰۴۔ تنقید اور احتساب　ڈاکٹر وزیر آغا　مکتبہ جدید پریس لاہور　۱۹۶۸

غالب کی شخصیت ۱۰۵۔۱۲۰

۳۰۵۔ تنقید اور عصری آگہی　سید محمد عقیل

غالب کے تنقیدی نظریات

۳۰۶۔ تنقید اور عملی تنقید　سید احتشام حسین　آزاد کتاب گھر، دہلی　۱۹۵۲

غالب کا تفکر ۶۷۔۱۰۸　یونین پرنٹنگ پریس، دہلی

۳۰۷۔ تنقید اور مجلسی تنقید　ڈاکٹر وزیر آغا　۱۹۸۲

غالب ایک جدید شاعر

۳۰۸۔ تنقید جدید ڈاکٹر اختر اورینوی شاد بک ڈپو، پٹنہ 1951

عصر غالب اور غالب کے قبل ومابعد کے میلانات ۱۶۵۔۱۸۰

غالب کا فن شاعری اور اس کا نفسیاتی پس منظر ۱۰۴۔۱۶۴

۳۰۹۔ تنقید سے تحقیق تک ڈاکٹر عنوان چشتی دہلی 1974

غالب اور چند فنی مسایل

۳۱۰۔ تنقید کے لیے خاکے ڈاکٹر سلیم حامد رضوی دہلی پرنٹنگ پریس، دہلی ستمبر 1959

غالب غزل گو ص ۱۴۱ تا ۴۴

غالب قصیدہ گو ص ۱۲۳ تا ۱۲۴

۳۱۱۔ تنقید نامہ پروفیسر عنوان چشتی مکتبہ جامعہ لمیٹڈ، نئی دہلی

مرزا غالب۔ اصلاح سخن

مرزا غالب (ریڈیائی تقریر)

۳۱۲۔ تنقید و تجزیہ ڈاکٹر ابو محمد سحر کتابستان، الہ آباد 1961

غالب اور فلسفہ ص ۱۰۰ تا ۱۴۰

۳۱۳۔ تنقید و تحریک ڈاکٹر احمد سجاد گہوارۂ ادب، رانچی 1979

غالب کا پُرکار تخیل

۳۱۴۔ تنقید و تحلیل سید شبیہ الحسن نونہروی سرفراز قومی پریس لکھنو 1958

غالب اور اندیشہ ہائے دور و دراز ص ۳۳ تا ۵۷

۳۱۵۔ تنقید و تخلیق اسلوب احمد انصاری ادارہ انیس اردو، الہ آباد 1965

کلام غالب کا ایک رخ ۱۳۳۔۱۷۷

یہ مضمون اردو ادب علی گڑھ (جون ۱۹۵۶ء) میں "غالب کی شاعری کے چند بنیادی عناصر" کے عنوان سے چھپا تھا۔

۳۱۶۔ تنقید و تشخیص ارشد کاکوی پٹنہ ۱۹۷۰

غالب کے دو شعر

۳۱۷۔ تنقیدی ادب مرتب: سردار مسیح گل نذر سنز، لاہور ۱۹۵۹

خصوصیات کلام غالب ۲۰۶۔۲۲۱

غالب کی عظمت از عبادت بریلوی ۲۲۲۔۲۳۹

غالب اپنی شخصیت کے آئینے میں از آل احمد سرور ۲۴۶۔۲۵۴

مکاتیب غالب از حمید احمد خاں ۳۳۱۔۳۴۲

سرور صاحب کا یہ مضمون ادب لطیف لاہور (جولائی ۱۹۵۵) میں چھپ چکا تھا۔

۳۱۸۔ تنقیدی اشارے پروفیسر ال احمد سرور لکھنو ۱۹۴۲

خطوط میں شخصیت۔ غالب ۶۱۔۸۳

۳۱۹۔ تنقیدی تجربے ڈاکٹر عبادت بریلوی اردو دنیا، کراچی مارچ ۱۹۵۹

انٹر نیشنل پریس، کراچی

غالب اور غم دوراں ۲۸۴۔۳۰۷

۳۲۰۔ تنقیدی تجزیے ملک اسماعیل حسن خاں شاہجہاں پور زیر طبع

غالب کے اردو قصاید

۳۲۱۔ تنقیدی تناظر ڈاکٹر قمر رئیس ایجوکیشنل بک ہاوس، علی گڑھ ۱۹۷۸

غالب اور جدید کلاسیکی غزل

۳۲۲۔ تنقیدی شہ پارے شمس بریلوی اورئنٹل بک ڈپو، بریلی ۱۹۳۹

یادگار غالب اور اس کے اسلوب پر تنقید ۱۰۔۱۱

۳۲۳۔ تنقیدی شناش باقر مہدی خیابان پبلیکیشنز، بمبئی ۱۹۔۹

غالب۔ خوف پر قابو پانے کی ایک کوشش

۳۲۴۔ تنقیدی مضامین عابد علی عابد

غالب اور بیدل

۳۲۵۔ تنقیدی مطالعے　سید عطاء الرحمان عطا کاکوی　شاد بک ڈپو، پٹنہ　۱۹۵۷

حسرت پر غالب کا اثر

۳۲۶۔ تنقیدی مقالات　ڈاکٹر سید محی الدین قادری زور　مکتبہ ابراہیمیہ حیدر آباد، دکن　دوسری بار

(روح تنقید کا دوسرا حصہ)

غالب کی شاعری کی تنقید۔ ۲۳، اردو شاعری اور مرزا غالب ۷۱۔۸۱

مرزا غالب کی ذہنی نشوونما ۸۲۔۱۰۴

رشک اور مرزا غالب کی شاعری ۱۰۵۔۱۲۰

۳۲۷۔ تنقیدیں　اویس احمد ادیب

اردو خطوط نویسی میں غالب کا پیشرو۔ غلام غوث بیخبر

۳۲۸۔ تنقیدیں　ڈاکٹر خورشید الاسلام　سرفراز قومی پریس، لکھنو　اکتوبر ۱۹۵۷

غالب کا محبوب ابتدائی دور میں　۲۳۷۔۲۸۷

۳۲۹۔ تنقیدیں نقوش　ڈاکٹر عبدالقیوم　انٹرنیشنل پریس، کراچی　۱۹۶۳

اردو نثر میں خطوط غالب کی اہمیت　۱۵۰۔۱۵۵

۳۳۰۔ تہذیب و تخلیق　سجاد باقر رضوی　لاہور　۱۹۶۶

غالب اور جدید ذہن

۳۳۱۔ تیشہ و شیشہ　ڈاکٹر محمد محفوظ الحسن　تاج پریس، گیا　۱۹۸۵

غالب۔ شاعر تصوف ۴۰۔۵۶

۳۳۲۔ جادۂ اعتدال　عبدالمغنی　کتاب منزل، پٹنہ　۱۹۷۲

عظمت غالب کی حقیقی بنیاد　از　ڈاکٹر محمد محفوظ الحسن　۱۔۲۹

۳۳۳۔ جائزے انور سیوانی ادارہ فروغ اردو، لکھنو ۱۹۶۵
غالب

۳۳۴۔ جدید اردو نثر ۱۹۶۶
خطوط میں شخصیت۔ غالب از آل احمد سرور ۹۷۔۱۰۶

۳۳۵۔ جنوب کا شعر وادب علیم صبانویدی تمل ناڈو اردو پبلکیشنز مدراس جون ۱۹۹۳
مرتب: ڈاکٹر محمد علی اثر
غالب کا ایک ہمعصر لطیف آرکاٹی ۵۰۔۶۷

۳۳۶۔ جوے کوثر ڈاکٹر انعام الحق کوثر بابر سٹیشنری مارٹ پبلشرز، کوئٹہ دسمبر ۱۹۷۶
گوئٹے اور غالب ص ۱۶۰ تا ۱۷۰
مرزا غالب کے مقطعے ص ۱۸۲ تا ۱۹۱
غالب کا ایک شعر کعبہ کس منہ سے جاو گے غالب ص ۱۹۲ تا ۱۹۴
غالب دل گداختہ ص ۱۹۵ تا ۲۰۷

۳۳۷۔ چراغ رہگذر خواجہ احمد فاروقی دہلی ۱۹۷۴
معرکہ غالب وحامیان قتیل
غالب کا مقدمہ پنشن

۳۳۸۔ چراغ سخن منشی واجد حسین یاس یگانہ چنگیزی مطبع گلشن ابراہیم لکھنو مارچ ۱۹۱۵
ضمناً غالب پر اعتراضات، غالب کے لطیفے
اور غالب کی بدمذاقیاں ص ۱۶ تا ۲۵

۳۳۹۔ چند فارسی شعرا ڈاکٹر غلام مصطفا خاں المصطفا اکیڈیمی حیدر آباد سندھ ۱۹۸۹
غالب (دہوی)

۳۴۰۔ چند مضامین امرناتھ بچل نیشنل پریس، الہ آباد ۱۹۵۶

غالب کا فلفہ از عبدالماجد دریابادی ص ۱۱۰ تا ۱۲۰

۳۱۴۔ چند نیے اور پرانے شاعر ڈاکٹر سید محمد عبداللہ لاہور ۱۹۶۵

دیوان غالب کا ایک نادر قلمی نسخہ۔ جو پنجاب یونیورسٹی لاہور میں ہے

یہ مضمون پہلے ماہ نو کراچی جولائی ۱۹۵۴ء میں چھپا تھا

۳۴۲۔ چھان بین نواب جعفر علی خاں اثر سرفراز قومی پریس، لکھنو ۱۹۵۰

غالب کے بعض اشعار کے مطالب ص ۲۴۳ تا ۲۵۷

۳۴۳۔ چہرہ پس چہرہ ابن فرید تاج آفسٹ پریس الہ آباد ۱۹۸۰

غالب کی شاعری میں شخصیتی کشمکش ص ۴۰ تا ۵۹

۳۴۴۔ حاشیے فراق گورکھپوری کتابستان الہ آباد

غالب پھر اس دنیا میں

۳۴۵۔ حاصل مطالعہ سید الطاف علی بریلوی ایجوکیشنل پرنٹنگ پریس، کراچی ۱۹۶۷

تجزیہ کلام غالب ص ۲۲۸ تا ۲۳۲

۳۴۶۔ حدایق الاخلاق سید غلام مصطفا ذہین مکتبہ ابراہیمیہ، حیدرآباد دکن تیسری بار

حضرت غالب

۳۴۷۔ حدایق انظار خواجہ بدرالدین خاں اکمل المطابع، دہلی ۱۲۸۲ھ

عرف خواجہ امان ۱۸۶۵۔۶۶ء

دیباچہ نوشتہ مرزا غالب

۳۴۸۔ حرف ادب ڈاکٹر شجاعت علی سندیلوی ادارہ فروغ اردو، لکھنو ۱۹۷۸

عالم ارواح کا گنہگار غالب

۳۴۹۔ حرف برہنہ پروفیسر عنوان چشتی مکتبہ جامعہ لمیٹڈ، نئی دہلی ۱۹۸۹
صغیر النسا بیگم کی ''غزلیات غالب کا عوضی'' تجزیہ'' پر تبصرہ

۳۵۰۔ حروف کی اوازیں سید شمیم رجز ادارہ تصنیف تالیف اسلامیہ، کراچی ۱۹۸۶
اور ان کے اثرات

اشعار غالب۔ ۱۹۰۔۲۰۱، غالب ۲۴۹۔۲۵۱

۳۵۱۔ حسن خیال صفدر مرزاپوری لاہور
مرزا غالب کے لطیفے
صفیر بلگرامی کے کلام پر مرزا صاحب کی اصلاحیں

۳۵۲۔ حقایق ڈاکٹر گیان چند جین الہ آباد ۱۹۷۸
غالب کا صحیفۂ منسوخ

۳۵۳۔ حقایق و بصایر شمس بدایونی بریلی الکٹرک پریس، بریلی ۱۹۸۶
غالب کے سہسوانی شاگرد۔ ۱۲۶۔۱۴۲
خمسۂ انصار حسین زلالی بر غزل غالب
ے نافہ دماغ آہو دشت تتار ہے ۲۱۱۔۲۱۵

۳۵۴۔ حل غوامض حافظ سید محمد عبداللہ بلگرامی مطبع احمدی کانپور دسمبر ۱۸۸۵ دوسری بار
غالب کے ان قصیدوں کی شرح
ے صبح دم دروازۂ خاور کھلا
اور ے ہاں مہہ نو سنیں ہم اس کا نام

۳۵۵۔ خاش و خماش حبیب اللہ ذکا حیدر آبادی مطبع اخبار آصفی، حیدر آباد، دکن ۱۳۰۲
بہ اہتمام سید محمد سلطان عاقل دہلوی
ذکا کی نظم و نثر کا مجموعہ جس میں کچھ خط بنام غالب

تیسرے حصے میں غالب کی نظم و نثر سے متعلق رائیں،
اور کتاب پر غالب کی لکھی ہوئی تقریظ

۳۵۶۔ خطبات گارسان گارسان دتاسی انجمن ترقی اردو ہند، اورنگ آباد ۱۹۳۵
(اردو ترجمہ)

غالب کی ایک غزل ص ۴۷۵
غالب کے قصیدے کی تخمیس ص ۶۱۷
غالب کی وفات ص ۸۱۲ وغیرہ

۳۵۷۔ دست فکر ڈاکٹر شکیل الرحمان شاہین بک اسٹال، سرینگر ۱۹۷۸
مکاتیب غالب

۳۵۸۔ دکنی کی مخصوص شعری اصناف ڈاکٹر حبیب نثار اردو ریسرچ سنٹر حیدر آباد، دکن جنوری ۱۹۹۵
غالب کے کلام میں موسیقی کے نقوش ص ۱۲۲ تا ۱۲۶

۳۵۹۔ دید و دریافت شمس بدایونی روشن پبلکیشنز بدایوں اگست ۱۹۸۱
غالب بدایوں میں ص ۲۲ تا ۶۴

۳۶۰۔ دیدۂ بینا کوثر چاندپوری الواعظ صفدر پریس، لکھنو نومبر ۱۹۶۴
غالب کا فلسفہ زندگی

۳۶۱۔ ذکر و فکر ڈاکٹر گیان چند نیشنل آرٹ پرنٹرس ۱۹۸۰
غالب کا ابتدائی کلام ص ۱۰۱ تا ۱۰۴
غالب کی انفرادیت ص ۱۰۵۔۱۰۸
غالب کا محبوب ص ۱۰۹ تا ۱۱۲
غالب شناسی از ظ انصاری۔ ص ۴۱۱ تا ۴۱۲
فسانہ غالب از مالک رام ص ۴۵۱ تا ۴۵۴
متعلقات غالب از کالیداس گپتا رضا پر تبصرہ ص ۳۷۹ تا ۳۸۱

۳۶۲۔ ذکر و مطالعہ محمد ذکی الحق لیبل لیتھو پریس پٹنہ مئی ۱۹۵۹
غالب کی اردو شاعری ص ۱۷۳ تا ۱۸۴

۳۶۳۔ ذوق ادب اور شعور　سید احتشام حسین　سرفراز قومی پریس، لکھنو　۱۹۵۵
غالب کے غیر مطبوعہ خطوط ص ۱۲۹ تا ۱۴۱

۳۶۴۔ ذوق و جستجو　ڈاکٹر خواجہ احمد فاروقی　دہلی　۱۹۶۷
غالب کا سکہ

۳۶۵۔ رشید احمد صدیقی　مرتب: پروفیسر نعیم احمد　شعبہ اردو مسلم یونیورسٹی، علی گڑھ　۱۹۹۵
کے تنقیدی مضامین
فانی اور غالب

۳۶۶۔ روایت کی اہمیت　ڈاکٹر عبادت بریلوی　انجمن پریس، کراچی　۱۹۵۲
غالب کی عشقیہ شاعری　ص ۹۷ تا ۱۶۴

۳۶۷۔ زاویے　یاور علیگ　کتاب گھر، لکھنو　۱۹۷۸
خطوط غالب اردو نثر کے آئینے میں
اردو نثر میں طنز و ظرافت کی روایت

۳۶۸۔ زیر غور　ڈاکٹر ذکاء الدین شایاں　لیتھو کلر پرنٹرس علی گڑھ　۱۹۸۸
غالب کی شاعری میں رنگ و روشنی کی تصویریں　ص ۴۵ تا ۷۲
غالب کا تخیل ص ۷۳ تا ۸۲
غالب کی غزلیہ شاعری میں شہر دلّی کا سماجی پس منظر ص ۸۳ تا ۱۰۱

۳۶۹۔ سخنوران غزل　معین الدین حسن کاکوروی
غالب کی مشکل پسندی

۳۷۰۔ سہو و سراغ　کالیداس گپتا رضا　ادارہ فن اور شخصیت، بمبئی　جنوری ۱۹۹۰
مرتب: صابر دت
غالبیات: درفش کاویانی، متعلقات غالب۔
تلاش غالب، ذکر غالب ۱۹۴۔ ۲۱۴

۳۷۱۔ شخصیات و مباحث ڈاکٹر نظیر حسنین زیدی کراچی ۱۹۸۳

اردوے معلا ، عودہندی

۳۷۲۔ شخصیت، تنقید و تمثیل نگاری ڈاکٹر فرمان فتحپوری خواجہ پریس دہلی ۱۹۷۲

غالب کے کلام میں استفہام ۱۷۔۱۳

۳۷۳۔ شراب کہنہ رشید نعمانی

غالب ص

۳۷۴۔ شعر، غیر شعر اور نثر شمس الرحمان فاروقی الہ آباد ۱۹۷۳

بہ سلسلۂ غالب ۲۷۴۔۳۳۳

۳۷۵۔ شعر و ادب سید اختر علی تلہری سرفراز قومی پریس، لکھنو ۱۹۵۹

موازنہ مومن و غالب پر ایک نظر

یہ دراصل نگار لکھنو کے "مومن نمبر" پر تبصرہ ہے

۳۷۶۔ شعر و شاعر سعادت نظیر مینار بک ڈپو حیدر آباد، دکن ۱۹۷۹

غالب کا فکری آہنگ

۳۷۷۔ عروضی اور فنی مسایل عنوان چشتی

غالب اور مسایل فن

دیوان غالب کا عروضی تجزیہ

۳۷۸۔ عطر آگہی شجاعت علی سندیلوی لکھنو

غالب اور احساس غم

مرزا غالب منفرد نثر نگار

۳۷۹۔ عطر مجموعہ حصہ اول سید غلام حسنین قدر بلگرامی مطبع منشی نولکشور، لکھنو ۱۹۸۳
یعنی شرح حصہ اول مجموعہ سخن چوتھی بار
غالب کا قطعہ ''عرضی بہ گزارش حال پُر ملال'' کی شرح

۳۸۰۔ علم بیان محمد سجاد مرزا بیگ دو آبہ پریس لاہور
غالب کے کلام سے بھی مثالیں دی گئی ہیں

۳۸۱۔ غالب اور دوسرے مضامین سید نظیر حسنین زیدی مسعود اکادمی، کراچی اگست ۱۹۶۳

۳۸۲۔ غالب سے اقبال تک ایم حبیب خاں انجمن ترقی اردو، ہند، نئی دہلی ۱۹۷۷
غالب کی عظمت از ال احمد سرور
غالبیات مرتبہ/مرتب

۳۸۳۔ غزل۔ فن اور فنکار پروفیسر ثریا حسین شعبہ اردو، مسلم یونیورسٹی، علی گڑھ ۱۹۸۶
غالب کی شاعری میں روایت اور اجتہاد
از پروفیسر وارث کرمانی ۱۴۶۔۱۵۶

۳۸۴۔ فکر گستاخ سید زوار حسین نقوی سرفراز قومی پریس، لکھنو فروری ۱۹۶۷
غالب غزل سرا ۳۴۔۵۶

۳۸۵۔ فکر و آگہی ڈاکٹر انجمن آرا انجم ایجوکیشنل بک ہاوس، علی گڑھ ۱۹۹۲
غالبؔ کی ایک رباعی اور زیادت حروف یعنی خزم
دکھ جی کے پسند ہو گیا ہے غالب ۶۷۔۸۸
غالب اور حدیث غم ۸۴۔۸۸

۳۸۶۔ فکر و خیال انور سدید مکتبہ اردو زبان سرگودھا
غالب کی مشکل پسندی، غالب کا ذوق جمال
غالب کا شعور مرگ

۳۸۷۔ فکر و فن　ڈاکٹر خلیل الرحمان اعظمی　آزاد کتاب گھر، دہلی　۱۹۵۶

غالب اور عصر جدید　۱۹۔۴۴

حالی

۳۸۸۔ فکری ادب　سید مدبّر علی زیدی　مسکین بک ڈپو، جیپور　۱۹۷۸

غالب بہ حیثیت مفکر

۳۸۹۔ فکری زاویے　ظہیر احمد صدیقی　دہلی　۱۹۷۲

غالب اور نفسیاتی کشمکش

۳۹۰۔ فن اور تنقید　ڈاکٹر قمر رئیس

غالب کے خطوں میں ظرافت

۳۹۱۔ فن اور فنکار　سید احمد قادری　مکتبہ غوثیہ گیا　۱۹۸۶

۳۹۲۔ فن تاریخ گوی　غلام حسن سرئی منہاس　نقوش پبلشرز لاہور　۱۹۸۹

غالب کی تاریخ گوی

۳۹۳۔ فن تنقید اور تنقیدیں　مرتب: عبد الرزاق　نوید بک ڈپو، لاہور　۱۹۵۵

غالب کے جدید تذکروں پر ایک نظر از سید عبد اللہ ۱۰۶۔۱۳۲

۳۹۴۔ قدر و نظر　ڈاکٹر اختر اورینوی　سرفراز قومی پریس لکھنو　۱۹۵۵

اردو شاعری اور غالب۔ ایک مطالعہ ۲۷۰۔۲۷۹

۳۹۵۔ کارنامہ سروری　آغا مرزا بیگ سرور جنگ　مطبع مسلم یونیورسٹی علی گڑھ

غالب کا لطیفہ　حاشیہ صفحہ　۳۷

۳۹۶۔ کسوٹی　ڈاکٹر اختر اورینوی　رام نراین لال، الہ آباد　۱۹۶۳

غالب کی فنکاری　۱۹۵ تا ۲۱۸

عصر غالب اور غالب کے قبل و مابعد کے میلانات

۳۹۷۔ کلاسیکی ادب ڈاکٹر خواجہ احمد فاروقی یونین پرنٹنگ پریس، دہلی جولائی ۱۹۵۳

غالب کی عظمت ۶۷۔۷۶

غالب اور آزردہ ۷۷۔۸۶

۳۹۸۔ کلاسیکی ادب کا تحقیقی مطالعہ ڈاکٹر وحید قریشی مکتبہ ادب جدید، لاہور ۱۹۶۶

یادگار غالب

۳۹۹۔ کلاسیکی اردو شاعری کی تنقید طارق سعید ایجوکیشنل بک ہاوس علی گڑھ ۱۹۹۱

مرزا کے کلام پر ریویو از حالی

محاسن کلام غالب از بجنوری

غالب کی شخصیت اور شاعری از رشید احمد صدیقی

غالب اور مطالعہ غالب از عبادت بریلوی

جہان غالب از کوثر چاندپوری

غالب اور آہنگ غالب از یوسف حسین

۴۰۰۔ (الف) لسانی مقالات سید قدرت نقوی مقتدرہ قومی زبان اسلام آباد جون ۱۹۸۸

حصہ اول

غالب اور ذال معجم ص ۱۱۱ تا ۱۴۸

(ب) ایضاً حصہ دوم سید قدرت نقوی مقتدرہ قومی زبان اسلام آباد اگست ۱۹۸۸

غالب اور مسئلۂ تذکیر و تانیث ص ۲۷۳ تا ۲۸۸

۴۰۱۔ مباحث ڈاکٹر سید محمد عبداللہ

غالب کا نظریۂ فن

مرزا غالب کا حاسۂ انتقاد

۴۰۲۔ مباحث و مسایل ضیا احمد بدایونی

"غالب" پر ناقدانہ نظر

۴۰۳۔ مباحث و مسایل پروفیسر نجم الہدیٰ اعجاز پرنٹنگ پریس حیدر آباد فروری ۱۹۸۳

غالب کا فن ۷ تا ۲۳

۴۰۴۔ ثبت قدریں ڈاکٹر حنیف فوق دبستان مشرق، ڈھاکہ ۱۹۶۸

غالب (غالب کے کلام کا تجزیہ) ص ۱۴۴ تا ۱۵۶

۴۰۵۔ مجاز کا المیہ اور سلامت اللہ خاں

دوسرے مضامین غالب کی حقیقت پسندی

۴۰۶۔ مجموعۂ سخن مرتبین: پنڈت شیو نراین مطبع منشی نولکشور، لکھنو جولائی ۱۸۸۶

حصہ اول مولوی محمد حکیم الدین اور منشی غلام حسنین قدر

غالب کا قطعہ "عرضی بہ گزارش حال پُر ملال"

ع اے جہاندار آفتاب آثار

اس میں کل پچیس شعر ص ۴۹ تا ۵۰

باب غین معجمہ۔ غالب تخلص ص ۹۴ تا ۹۵

۴۰۷۔ مسرت سے بصیرت تک پروفیسر آل احمد سرور مکتبہ جامعہ لمیٹڈ، نئی دہلی ۱۹۷۴

غالب اور جدید ذہن ۸۵۔۱۰۰

غالب کی شاعری کی معنویت ۱۰۱۔۱۲۶

غالب کی عظمت ۱۲۷۔۱۴۴

پورے غالب ۱۴۵۔۱۶۰

پہلا مضمون علی گڑھ میگزین غالب نمبر ۱۹۶۹ میں اور

تیسرا مضمون فکر و نظر علی گڑھ غالب نمبر ۱۹۶۹ میں چھپا تھا۔

۴۰۸۔ مشاطۂ سخن صفدر مرزاپوری صدیق بک ڈپو، لکھنو ۱۹۱۸

حصہ اول مرزا غالب کی اصلاحیں

۴۰۹۔ مضامین ابوالکلام　ابوالکلام آزاد
جلد دوم　مرزا غالب مرحوم کا غیر مطبوعہ کلام

۴۱۰۔ مضامین سجاد ظہیر　سجاد ظہیر　اتر پردیش اردو اکیڈیمی، لکھنو　۱۹۷۹
عظیم ترقی پسند شاعر غالب

۴۱۱۔ مضامین نو　خلیل الرحمان اعظمی　ایجوکیشنل بک ہاوس، علی گڑھ　۱۹۷۷
کچھ خطوط غالب کے بارے میں

۴۱۲۔ مضامین ہفت رنگ　آفتاب اختر
غالب اور قفل ابجد، غالب کے اردوے قصیدے

۴۱۳۔ مضمون نگاری　اخلاق دہلوی　کتب خانہ انجمن ترقی اردو، دہلی　۱۹۵۷
امام بخش صہبائی۔ غالب کے دوست

۴۱۴۔ مطالعات زمانی　ڈاکٹر آصفہ زمانی　لکھنو　۱۹۹۲
سجاد ظہیر اور ذکر غالب۔ ۱۶۷۔۱۷۶

۴۱۵۔ مطالعۂ ادب　محمد معین الدین خاں و شاہ شکیل احمد　دی ازاد پریس، پٹنہ　۱۹۶۲
غالب بہ حیثیت شاعر از حالی　۴۰۔۴۸
غالب کی غزلیں اور قطعے بھی۔

۴۱۶۔ مطالعہ اور جائزے　راجیندر ناتھ شیدا　خواجہ برقی پریس، دہلی　مارچ ۱۹۵۵
غالب کا شعور۔ ایک مطالعہ۔ ۲۰۔۳۵

۴۱۷۔ مطالعہ و مشاہدہ　ڈاکٹر سلام سندیلوی　نسیم بک ڈپو، لکھنو　۱۹۱۰
غالب عود ہندی کے آئینے میں

۴۱۸۔ مطالعے　نریش کمار شاد　دہلی
مرزا غالب مشرقی پنجاب میں
مرزا غالب سے انٹرویو

۴۱۹۔ معنی کی تلاش　وہاب اشرفی　تعلیمی مرکز، پٹنہ　۱۹۷۸

اردو نثر کی روایت اور غالب کی انشا پردازی

۴۲۰۔ معیار ادب　ڈاکٹر محمد شرف الدین ساحل　انتخاب پبلشنگ ہاوس، ناگپور　۱۹۹۴

غالب کا ذہنی سفر　ص ۵۸۔۶۶

غالب کی عظمت　ص ۶۷۔۷۸

غالب کی مکتوب نگاری　ص ۱۴۷۔۱۵۴

۴۲۱۔ ماہنامہ معیار پٹنہ　خدا بخش اورینٹل پبلک لائبریری، پٹنہ　۱۹۸۱

کا مکمل فائل

غالب کے شعر / مصرعے کا استعمال　ص ۳

امتیاز علی عرشی نوابان رامپور کے نام غالب کے خط

جمع کر رہے ہیں　ص ۵، ۸، ۱۳۸

میرزا غالب کے غیر مطبوعہ خطوط　ص ۱۵

غزل میرزا غالب (کہوں یا نہ کہوں) ماخوذ از دیوان معروف　ص ۹۵

میرزا غالب سے متعلق احسن الاخبار بمبئی کا اقتباس　ص ۹۵، ۹۶

غالب و اقبال　ص ۱۰۲۔۱۰۳

غالب کے اردو کلام کی چند خصوصیات　ص ۱۰۳، ۱۰۴

غالب کا تصور حسن و عشق　ص ۱۳۳

غالب کے غیر مطبوعہ اشعار　ص ۱۴۳

غالب و ذوق کی قبروں کے کتبے　ص ۱۵۶، ۱۵۷، ۱۸۶، ۲۵۹، ۲۶۰

غالب کی شخصیت اور اردو ادب میں اس کا مرتبہ　ص ۲۶۰

پنج آہنگ ص ۳۲۱، ۳۲۳، غالب کے دو لطیفے　ص ۳۲۳

سراپا سخن اور غالب ص ۳۲۴، تذکرہ سرور اور غالب ص ۳۲۵

اردو کے بہترین شاعر۔ انیس، میر اور غالب ص ۳۵۷

غالب سے متعلق بعض کتابیں ص ۳۸۴

غالب سے قدسی سے جو شعر منسوب کیا ہے وہ کس کا ہے ص ۳۸۴

۴۲۲۔ معیار و میزان ڈاکٹر مسیح الزماں

غالب کے خطوط

۴۲۳۔ مغلوں کے ملک الشعرا پروفیسر نبی ہادی شبستاں، شاہ گنج، الہ آباد ۱۹۷۸

مرزا غالب

۴۲۴۔ مقالات شیرانی حافظ محمود خاں شیرانی مجلس ترقی ادب، لاہور جولائی ۱۹۶۹

جلد سوم مرتب مظہر محمود خاں شیرانی

مرزا غالب کا کلام اردو و فارسی ۳۰۷ تا ۳۱۶

یہ رسالہ غالب امرتسر (جون ۱۹۱۹ء) میں چھپا تھا

۴۲۵۔ مقالات گارساں گارساں دتاسی انجمن ترقی اردو، ہند، دہلی ۱۹۴۳

اردو ترجمہ۔ حصہ اول

غالب کی قصیدہ گوئی۔ ۳۴۵

۴۲۶۔ مقالات ماجد عبدالماجد دریابادی

الگزنڈر ہیڈرلی آزاد تلمیذ غالب

۴۲۷۔ مقالات ونثریات کاظم علی خاں نظامی پریس، لکھنو ۱۹۹۳

غالب شناسی اور مولانا حسرت موہانی ۲۲۹۔۲۴۵

غالب اور محمد حسین ازاد ۲۴۶۔۲۷۶

مکاتیبِ غالب مرتبہ مولانا عرشی۔ ایک جایزہ ۲۷۷۔۳۰۷

خطوط غالب کی اہمیت وافادیت ۳۰۸۔۳۳۸

۴۲۸۔ مقام محمود عبدالمالک آروی جمال برقی پریس، دہلی

غالب کی اخلاقی کمزوریاں ص ۹۵ تا ۱۱۱

یہ مضمون پہلے نگار لکھنو مارچ ۱۹۳۹ء میں چھپا تھا

۴۲۹۔ مقدمات عبدالحق باباے اردو مولوی عبدالحق لاہور ۱۹۶۴

مرتب: ڈاکٹر عبادت بریلوی

غالب کا ذکر ص ۴۵۲ تا ۴۵۳

۴۳۰۔ منتخبات اخبار اردو ڈاکٹر معین الدین عقیل مقتدرہ قومی زبان اسلام آباد اپریل ۱۹۸۸

غالبیات کے بارہ برس از ڈاکٹر سید معین الرحمان ص ۲۳۵ تا ۲۴۰

۴۳۱۔ موازنے شرقی خالدی

موازنۂ غالب و مومن

موازنۂ غالب وذوق

مرزا غالب

۴۳۲۔ مولوی نذیر احمد کے لکچروں کا مرتب مولوی بشیر الدین احمد مفید عام اسٹیم پریس اگرہ ۱۹۱۸
مجموعہ۔ جلد دوم طبع دوم

غالب وذوق کے سہرے ص ۴۹ تا ۵۰

۴۳۳۔ میخانۂ تغزل سید شاہ عطاء الرحمان کاکوی عظیم الشان بک ڈپو، پٹنہ ۱۹۷۹

حصہ اول غالب (مرزا)، مومن (حکیم)

۴۳۴۔ میر امن سے ابوالکلام تک ڈاکٹر سید محمد عبداللہ مکتبہ علم و فن، لاہور ۱۹۶۶

غالب کے خطوط

۴۳۵۔ میر امن سے عبدالحق تک ڈاکٹر سید محمد عبداللہ چمن بک ڈپو، نئی دہلی ۱۹۷۷

مرزا غالب کی اردو نثر

یادگار غالب اور دوسری سوانح عمریاں

۴۳۶۔ میں، ہم اور ادب ابن فرید ایجوکیشنل بک ہاؤس، علی گڑھ ۱۹۷۷

غدر کے گرد و پیش شعرائے دلّی

غالب کی شاعری میں تسکینِ ضمیر

۴۳۷۔ نثر، نظر اور شعر ڈاکٹر منظر عباس نقوی ایجوکیشنل بک ہاوس، علی گڑھ ۱۹۷۸

خطوط غالب کا اسلوبیاتی مطالعہ

غالب کے شعری اسلوب کا ایک پہلو

۴۳۸۔ نخلستان ادب۔ صد سالہ نمبر گورنمنٹ اس ای کالج بھاولپور ۱۹۸۶

خطوط غالب ادب کا سرمایہ از محمد اشرف ۱۸۴۔۱۸۸

ذکر غالب کے پری وش کا از منور عثمانی ۲۱۶۔۲۲۱

۴۳۹۔ نذر حمید احمد خاں سید فیاض محمود مجلس ترقی ادب، لاہور دسمبر ۱۹۸۵

مرزا غالب از احمد ندیم قاسمی ص ۲۲۳تا ۲۷۳

۴۴۰۔ نذر ذاکر مالک رام دہلی ۱۹۶۷

ڈاکٹر ذاکر حسین خاں)

گل رعنا۔ غالب کا گمشدہ انتخاب از مالک رام

۴۴۱۔ نذر زیدی مالک رام مجلس نذر زیدی، نئی دہلی ۱۹۸۰
(کرنل بشیر حسین زیدی)
بیدل اور غالب از ڈاکٹر وحید اختر

۴۴۲۔ نذر سجاد عبدالقوی دسنوی سیفیہ کالج، بھوپال ۱۹۷۴
خطوط غالب از عبدالقوی دسنوی ص ۳۲۹ تا ۴۰۰

۴۴۳۔ نذر عابد مرتب: مالک رام
(سید عابد حسین)
قاطع برہان کا پہلا مسودہ از امتیاز علی عرشی

۴۴۴۔ نذر عرشی مالک رام و مختار الدین جمال پرنٹنگ پریس، دہلی دسمبر ۱۹۶۵
(امتیاز علی خاں عرشی)
غالب دو زبان شاعر از ڈاکٹر سید عبداللہ ص ۲۲۱ تا ۲۴۰

۴۴۵۔ نذر مقبول خیر بہوروی نامی پریس لکھنو فروری ۱۹۷۰
(مقبول احمد لاری)
غالب اور یوپی از مالک رام
غالب کے عہد کا کلکتہ از ڈاکٹر شانتی رنجن بھٹاچاریہ
ظہوری اور غالب از حسن عسکری پلکھنوی

۴۴۶۔ نظر نظر کے چراغ رفیعہ شبنم عابدی حسن پبلکیشنز ہاوس، نئی دہلی ۱۹۸۰
غالب اور گاندھی۔ ایک تقابلی مطالعہ

۴۴۷۔ نشان منزل پروفیسر جگن ناتھ آزاد ماڈرن پبلشنگ ہاوس، نئی دہلی جون ۱۹۸۲
غالب اور اقبال ۲۳۰۔ ۲۳۴

۴۴۸۔ نشتر یاس حصہ اول مرزا واجد حسین یاس عظیم آبادی نورالمطابع لکھنو اپریل ۱۹۱۴
غالب استادانہ حیثیت نہیں رکھتے۔ صفحہ ک، س وغیرہ
۴۴۹۔ نصاب نظم ونثر مجلس ادارت اردو نصاب جامعہ میسور، میسور ۱۹۸۰
خطوط غالب (مرزا غالب)
ملک الشعرا خاقانی ہند شیخ ابراہیم ذوق
۴۵۰۔ نظم منتخب محمد یوسف جعفری رنجور و کلکتہ ۱۹۰۹
مولوی سید سجاد علی
غالب کا حال اور کلام
۴۵۱۔ نفس مطلب سید محمد حسنین جمال پرنٹنگ پریس، دہلی ۱۹۸۴
تحریر، نثر اور نثر غالب۔ ایک جایزہ ۶۶۔ ۷۵
۴۵۲۔ نفسیاتی زاویے محمد محسن کتاب منزل، پٹنہ ۱۹۸۴
غالب کی شاعری میں استہلاک ذات کا تصور
۴۵۳۔ نقد حرف پروفیسر ممتاز حسین مکتبہ جامعہ لمیٹڈ، نئی دہلی ۱۹۸۶
غالب ایک آفاقی شاعر۔ فارسی نظم ونثر کے حوالے سے
مرزا یاس ویگانہ کی شاعری
۴۵۴۔ نقد حیات ممتاز حسین الہ آباد پبلشنگ ہاوس، الہ آباد
اردو شاعری کا مزاج اور غالب کی شکست کا تجزیہ ۱۲۹۔ ۱۵۷
۴۵۵۔ نقد ریزے مظفر حنفی بزم خضر راہ، دہلی ۱۹۷۸
غالب اور نئے شاعر
۴۵۶۔ نقد شعر قاضی عبید الرحمان ہاشمی
غالب کا السیاتی شعور، غالب کا لون تخیل

۴۵۷۔ نقد و نظر　　حامد حسن قادری　　شاہ اینڈ کمپنی پبلشرز، آگرہ　　۱۹۴۲
اگرہ اخبار برقی پریس، آگرہ

غالب کی شرحیں ص ۱۱۔۴۶

مزاحیہ شرح غالب پر ایک نظر ص ۴۷۔۵۵

کلام غالب تضمینیں (تضمین نگاروں کی تضمینوں کا جایزہ) ص ۵۶ تا ۱۰۴

عروضی غلطیاں ص ۱۰۵۔۱۷۷

۴۵۸۔ نقد و نگاہ　　ڈاکٹر عبدالمنان　　نشاط بک ڈپو، کلکتہ　　۱۹۸۵

میر اور غالب، غالب کی عظمت

۴۵۹۔ نقش اقبال　　اسلوب احمد انصاری　　مکتبہ جامعہ لمیٹڈ، نئی دہلی　　۱۹۷۹

غالب اور اقبال

۴۶۰۔ نقش ہائے رنگ رنگ　　رشید احمد صدیقی　　کاروان ادب، ملتان　　۱۹۷۷
(مجموعۂ مضامین)　　مرتب پروفیسر نظیر صدیقی

غالب کی خوش بیانی

۴۶۱۔ نقطۂ نظر　　عبدالمغنی　　کتاب منزل پٹنہ　　۱۹۶۵

موازنۂ اقبال و غالب

۴۶۲۔ نقوش و افکار　　ظہیر ناشاد　　مہ جبیں کتاب گھر　　۱۹۷۹

غالب کی انفرادیت

۴۶۳۔ نکات مجنوں　　مجنوں گورکھپوری

دیوان غالب اور اردو غزل

۴۶۴۔ نکتۂ راز　　شان الحق حقی　　۱۹۷۲

شرح نکات غالب، غالب کے استعارات کا بھید

۴۶۵۔ نگارشات ادیب　سید مسعود حسن رضوی ادیب

غالب کے دو تعزیت نامے اور چنا جان

مرزا غالب تب اور اب

مرزا غالب کی ایک ہنگامہ خیز مثنوی

۴۶۶۔ نگارشات نو　مبشر علی صدیقی　کوہ نور بک ڈپو، نئی دہلی　۱۹۷۶

غالب اور اردو خطوط نویسی ص ۲۰ تا ۲۴

۴۶۷۔ نگاہ اور نقطے　پروفیسر سلیم اختر　جدید ناشرین، لاہور　۱۹۶۸

منٹو خطوط کے آئینے میں (غالب اور منٹو کے خطوط کا تقابلی تجزیہ)

مرد عاشق کی مثال۔ غالب　غالب کی نرگسیت

۴۶۸۔ نوائے سروش　لکھنو　۱۹۶۹

غالب کی مشکل پسندی　از　شمس الرحمان فاروقی

۴۶۹۔ نوکلاسکیت اور رومانیت　از　اُم ہانی اشرف

۔اور دوسرے مضامین　غالب کے اردو قصیدے

۴۷۰۔ نئی تحریریں　حلقہ ارباب ذوق، لاہور

غالب اور بیدل

۴۷۱۔ نئی تنقید　جمیل جالبی　رائل بک کمپنی، کراچی　۱۹۸۵

مرتب خاور جمیل

طرز غالب ص ۲۱۰ تا ۲۳۴

۴۷۲۔ نئی قدریں　ممتاز حسین　استقلال پریس، لاہور　۱۹۵۴

غالب کا نظریۂ شعر ص ۴۵ تا ۲۳۴

۴۷۳۔ نئی نظم اور پورا آدمی سلیم ادبی اکادمی، کراچی ۱۹۶۲

غالب اور نیا آدمی ص ۱۱۴ تا ۱۱۹

۴۷۴۔ نئے اور پرانے چراغ پروفیسر ال احمد سرور اگرہ اخبار برقی پریس اگرہ دسمبر ۱۹۴۶

غالب ص ۱۴۰ تا ۱۷۲

یہ مضمون پہلے سہ ماہی اردو دہلی (اپریل ۱۹۴۱) میں چھپا تھا

۴۷۵۔ نئے مقالات ڈاکٹر وزیر آغا لاہور ۱۹۷۲

غالب ص ۱۴۰ تا ۱۷۲

یہ مضمون پہلے سہ ماہی اردو دہلی (اپریل ۱۹۴۱) میں چھپا تھا

۴۷۶۔ ولی سے اقبال تک ڈاکٹر سید محمد عبداللہ مکتبہ جدید لاہور ۱۹۵۸

غالب کی غزل ص ۲۱۲ تا ۲۲۴

مرزا غالب کا حاسۂ انتقاد ص ۲۲۵ تا ۲۳۷

۴۷۷۔ ہمارے نثر نگار سید صفی مرتضیٰ الواعظ صفدر پریس، لکھنو جون ۱۹۶۵

مرزا غالب دہلوی (کی نثر) ص ۱۸ تا ۲۶

۴۷۸۔ ہوا کے دوش پر غلام ربانی تاباں مکتبہ جامعہ لمیٹڈ، نئی دہلی ۱۹۷۴

تیسرا حصہ۔ فیچر: غالب اور حالی کے خاکے

۴۷۹۔ یادنامہ خواجہ احمد فاروقی ۱۹۸۹

مرزا نوشہ تھا اور شہر برات

۴۸۰۔ یادگار نامہ ڈاکٹر نذیر احمد غالب انسٹی ٹیوٹ، نئی دہلی ۱۹۹۵

فخر الدین علی احمد

بگا بیگم از مالک رام

غالب۔ استفہام کی شاعری از پروفیسر اسلوب احمد انصاری

۴۸۱۔ غالب کی خوش بیانی پروفیسر رشید احمد صدیقی مملوکہ ڈاکٹر ظفر کمال

۱۹۶۹ء میں یوم غالب کے موقع پر ریڈیو سے نشر ہوا

(ب)

دوسری زبانوں میں

1- اطالوی	349
2- انگریزی	350
3- بلوچی	353
4- بنگلہ	353
5- جرمن	353
6- روسی	354
7- عربی	355
8- فارسی	355
9- فرانسیسی	363
10- مرہٹی	363
11- ہندی	364
12- زبان یوکرین	364

ا۔ اطالوی

ا۔ Antologia Della Poesia Urdu ڈاکٹر سولیرنو شہر میلان ۱۹۶۳

اس میں غالب کا ذکر ہے۔

۲۔ انگریزی

۲۔ اردو لینگویج اینڈ لٹریچر کریٹیکل پرسپکٹیو	گوپی چند نارنگ	اسٹرلنگ پرائیویٹ لمیٹڈ، نئی دہلی	۱۹۹۱

غالب کا تعارف

۳۔ اسیز۔ انڈین اینڈ اسلامک	صلاح الدین خدا بخش	لندن	۱۹۱۲

غالب کی تحسین

۴۔ اقبال دی پوئٹ اینڈ ہز میسج	ڈاکٹر سچد انند سنہا	رام نراین پبلشرز، الہ آباد	۹۴۷

غالب، حالی اور اقبال کا موازنہ

۵۔ انسائیکلو پیڈیا آف اسلام۔	اسٹرلنگ پبلشرز پرائیویٹ لمیٹڈ، جالندھر شہر	۱۹۶۹

غالب۔ اٹرنل فلیم از یوزانی، اور

غالب کی حیات اور کارناموں کے پہلو از کے ان سود

۶۔ اے ہسٹری آف انڈین لٹریچر جلد ہشتم	سسر کمار داس	ساہتیہ اکیڈیمی، نئی دہلی	۱۹۹۱

غالب مرزا اسد اللہ خاں	ص ۹۴تا۹۹، ۱۲۸تا۱۳۱
غالب کا سفر کلکتہ	ص ۹۵تا۹۶
غالب کی غزلیں	ص ۹۶تا۹۸
غالب کے خطوط	ص ۱۰۵تا۱۰۶
غالب کے سوانحات	ص ۲۶۳تا۲۶۴

۷۔اے ہسٹری آف اُردو لٹریچر　ڈاکٹر محمد صادق　آکسفورڈ یونیورسٹی پریس، لندن　۱۹۶۴

غالب (اسد اللہ خاں) ص ۶۴ و مابعد

ص ۱۷۶ تا ۲۰۹

۸۔ جمس آف اردو پوئٹری　ضمیر حسن کاظمی　جاوید گروپ آف پبلکیشنز، الہ آباد

شہنشاہ غزل مرزا غالب۔ تعارف اور اشعار

(کلام کو رومن خط میں لکھ کر انگریزی میں تشریح کی ہے۔)

۹۔ دی انڈین مُسلمس　پروفیسر محمد مجیب　لندن　۱۹۶۷

اشعار غالب کے انگریزی تراجم

۱۰۔ دی گریٹ ریبلین　اشوک مہتا　کلکتہ　۱۹۴۷

غالب کا ذکر اور چند اشعار

۱۱۔ دی اسکول آف　سر شیخ عبد القادر

اردو لٹریچر

غالب کا حال اور کلام　۴۵۳ صفحے

۱۲۔ رامپور انتھالوجی　جے اے چیپ مین　نگار بک ایجنسی، رامپور

کلام غالب کا انگریزی ترجمہ

۱۳۔ ریبلین ایٹین ففٹی سیون　پی سی جوشی　دہلی　۱۹۵۷

غالب اور غدر ۱۸۵۷ از ڈاکٹر محمد اشرف

۱۴۔ فیمس اردو پوئٹس اینڈ رائٹرس　سر شیخ عبد القادر　نیو بک سوسائٹی، لاہور　۱۹۴۷

نثر اردو کا "ماسٹر" غالب　ص ۱۷

غالب بہ حیثیت شاعر　ص ۷۰

۱۵۔ گروتھ آف انڈو پرشین لٹریچر　ان ڈی آہوجہ

غالب (تعارف)

۱۶۔ گلپنگس   پنڈت منوہر لال زتسی

دیوان غالب مع شرح نظامی (بدایوں) مطبوعہ   ۱۹۲۰ پر تبصرہ

یہ تبصرہ پہلے روزنامہ لیڈر الہ آباد میں   جون ۱۹۲۰ء کو چھپا تھا

۱۷۔ ماسٹر پیسز اف اردو لٹریچر   ڈاکٹر کے سی کانڈا   اسٹرلنگ پبلشرز پرائیویٹ لمیٹڈ، نئی دہلی   ۱۹۹۳

غالب کی رباعیات

۱۸۔ ہسٹری آف اردو لٹریچر   رام بابو سکسینہ   رام نراین لال پبلشرز، الہ آباد   ۱۹۴۰

غالب (اسد اللہ خاں)   ص ۲۶۳ تا ۲۶۵

۱۹۔ ہسٹری آف اردو لٹریچر   ڈاکٹر گراہم بیلی

غالب کا ذکر

۲۰۔ ہینڈ بک اف اردو لٹریچر   موہن سنگھ دیوانہ   لاہور

غالب ص ۱۲۲ تا ۱۲۵

۳۔ بلوچی

۲۱۔ مخمسات زیب — سردار گل محمد خاں زیب مگسی — قلمی

غالب کی بعض غزلوں پر خمسے

۴۔ بنگلہ

۲۲۔ مہا تھیر جاتک — شری پرمانکور آنرتھی

دہلی اور غالب کا ذکر

۲۳۔ غدر ۱۸۵۷ — مترجم نامعلوم — کلکتہ

انگریزی سے بنگلہ ترجمہ

غالب کا ذکر اور بعض شعروں کا ترجمہ

۵۔ جرمن

۲۴۔ مرزا غالب کا فن — ڈاکٹر ایساندرو بوسانی — ۱۹۵۸

ایک جرمن مجلّہ کے شمارہ نمبر ۳۴ میں شامل — ۲۸ صفحے

٦۔ روسی

۲۵۔اردو ادب　　این گلیبوف والیکسی سخاچوف

اس میں غالب کا ذکر

۲۶۔جدید ہندوستانی ادب کا مختصر خاکہ　　ای پی برنینکوف　　۱۹۳۳

اس میں غالب اور اس کی شاعری کا عمومی تعارف

۲۷۔جدید ہندوستانی نثر کے نمونے　　اے پی برانینکوف　　۱۹۳۳

۲۸۔مشرقی منتخبات　　ماسکو　　۱۹۲۴

(رسالہ مشرقی المناخ) پہلا شمارہ

غالب کی چھ غزلوں کا روسی نثر میں ترجمہ از ایم کلیاگینا کوندراتی یوا

اس میں اصل سے زیادہ سے زیادہ قریب رہنے کی کوشش کی گئی ہے۔

۲۹۔مشرقی منتخبات　　ماسکو　　۱۹۵۷

(رسالہ مشرقی المناخ) دوسرا شمارہ

غالب کی شاعری کا ہندوستانی مزاج اور نوعیت

۳۰۔ہندوستان کا ادب　　ای اس رابینوچ　　۱۹۷۰

غالب کی شاعری کا ہندوستانی مزاج اور نوعیت

۷۔ عربی

۳۱۔ کلام غالب کا تعارف اور ترجمہ   عبدالرحمان طاہر سورتی   ۶۶۔۱۹۶۵

۸۔ فارسی

۳۲۔ ارمغان ایران   مرتب: ڈاکٹر وحید قریشی   مجلس ترقی ادب، لاہور   اکتوبر ۱۹۷۱

ادبیات فارسی سے متعلق مجلہ صحیفہ میں شائع شدہ مختلف اہل قلم سے

سات مضامین

ان میں سے چار غالب کی زندگی اور ان کے فکر و فن سے متعلق

ص ۶۱ تا ۱۹۱

۳۳۔ اقبال لاہوری   دکتر محمد ریاض   مرکز تحقیقات فارسی ایران و   ۱۹۷۶

و دیگر شعرائے فارسی گوئے   پاکستان، اسلام آباد

نظر اقبال در مورد تتبع از غالب و بیدل ص ۱۲۶ تا ۱۲۵

غالب دہلوی میرزا اسد اللہ بیگ خاں ص ۱۲۷ تا ۱۳۲

۳۴۔ انشائے آنند رام   آنند رام مخلص   مطبع شمس الاسلام دہلی   ۱۸۵۲

حاشیے پر غالب کی "پنج آہنگ" کا آہنگ پنجم

۳۵۔ بازگشت   ڈاکٹر نذیر احمد جامی   مکتبہ جامعہ لمیٹڈ، نئی دہلی   [illegible]

غالب کی فارسی غزل گوئی   ص ۲ تا ۱۱

دستنبو پر ایک نظر   ص ۱۹ تا ۱۱۰

۳۶۔ بررسی تطبیقی بیدل و غالب زبیر احمد قمر ۱۹۷۰
(بہ زبان اردو)

۳۷۔ بزم سخن سید علی حسن خاں سلیم مطبع مفید عام، آگرہ ۱۲۹۸
غالب مرزا نوشہ اسد اللہ خاں

۳۸۔ بہار بیخبراں احمد حسین سحر علمی مجلس، دہلی ۱۹۶۹
مرتب: ڈاکٹر نعیم احمد
مرزا نوشہ اسد اللہ خاں اسد تخلص ص ۳۱ تا ۳۸

۳۹۔ بیست و پنج قطعہ ادبی غالب محمد وارث کرمانی دہلی ۱۹۷۷

۴۰۔ (الف) تاریخ ادبیات مسلمانان پاکستان و ہند گروپ کپتان: پنجاب یونیورسٹی، لاہور
فارسی ادب۔ جلد دوم سید فیاض محمود
برہان قاطع اور متعلق رسالے ص ۸۵۰ تا ۸۵۲

(ب) ایضاً۔ فارسی ادب۔ جلد سوم
شعرائے فارسی ماسوائے غالب از ڈاکٹر عبدالمغنی ص ۳۷ تا ۸۱
میرزا اسد اللہ خاں غالب از مولانا غلام رسول مہر ص ۸۲ تا ۱۱۲
تنقیدی شعور کا ارتقا از ڈاکٹر عبدالمغنی ص ۱۱۳ تا ۱۲۵
انشا از ڈاکٹر نظیر حسنین زیدی ص ۲۳۶ تا ۲۶۲

۴۱۔ تحقیقی مطالعے ڈاکٹر نذیر احمد سرفراز قومی پریس، لکھنو ۱۹۵۴

۴۲۔ تحلیل و تجزیہ شعر فارسی اقبال دکتر میاں عبد الشکور احسن اقبال اکادمی لاہور ۱۹۷۷
اقبال و غالب کا تقابل

۴۳۔ تحول شعر فارسی غالب دہلوی وارث کرمانی علی گڑھ ۱۹۷۲

۴۴۔ تذکرہ سرور　اعظم الدولہ میر محمد خاں سرور　ادبی پرنٹنگ پریس بمبئی　مارچ ۱۹۶۱
(عمدۂ منتخبہ)　مرتب: پروفیسر خواجہ احمد فاروقی
اسد، اسد اللہ خاں عرف میرزا نوشہ
تعارف اور پینتالیس شعر ص ۱۱۶ تا ۱۲۰

۴۵۔ تذکرہ نادر　کلب حسین خاں نادر　سرفراز قومی پریس، لکھنو　۱۹۵۷
مرتب: پروفیسر سید مسعود حسن رضوی ادیب
اسد و غالب　ص ۲۵ تا ۲۶
غالب و اسد　ص ۱۱۶

۴۶۔ ترجمہ ہاے متون فارسی　اختر راہی　مرکز تحقیقات ایران و پاکستان، اسلام آباد　۱۹۸۶
بہ زبانہاے پاکستان
دستنبو　ص ۱۷۹، مہر نیمروز　ص ۱۹۰
پنج آہنگ　ص ۲۳۵، باغ دودر　ص ۲۴۱
ابر گہر بار　ص ۲۸۳، کلیات غالب　ص ۳۰۸ تا ۳۰۹

۴۷۔ جوے کوثر　ڈاکٹر انعام الحق کوثر　بابر اسٹیشنری مارٹ پبلشرز، کوئٹہ　دسمبر ۱۹۷۶
فغانی اور غالب　ص ۱۲۹ تا ۱۵۹
غالب و ناطق　ص ۱۷۱ تا

۴۸۔ دایرۃ المعارف فارسی　غلام حسین مصاحب　۱۳۵۶ھ
جلد دوم　۷۷-۱۹۷۶ء
غالب (دہلوی) ص ۱۷۹۹

۴۹۔ دیوان باقر　شاہ باقر علی بگای　شمس الاسلام پریس، حیدر آباد　۱۳۵۵
مرتب: حافظ سید عطا حسین
مقدمہ دیوان از مرتب
اس میں باقر اور غالب کے روابط کی تفصیل

۵۰۔ دیوان خادم | مرتب: نجم الدین | مطبع قادریہ، کلکتہ | ۱۳۰۲
(منشی محمدی بردوانی)

دیباچے میں خادم کے غالب سے روابط کا بیان
خادم کا کہا ہوا وفات غالب کا قطعہ تاریخ

۵۱۔ رقعات بنی پرشاد | دارالسلطنت گوکل چند محلہ چوڑی گردان | ۱۸۵۲
حاشیہ پر پنج آہنگ کے ستائیس خط اس عنوان سے:
"رقعات بینظیر مرزا نوشہ مخلص بہ غالب"

۵۲۔ روز روشن | محمد مظفر حسین صبا | مطبع شاہجہانی، بھوپال | ۱۲۹۷ھ / ۱۸۸۰ء
غالب (تعارف اور نمونہ کلام)

۵۳۔ ریاض الافکار | وزیر علی عبرتی عظیم آبادی | تالیف ۱۲۶۸ھ / ۱۸۵۲ء | غیر مطبوعہ

اسد اللہ خاں غالب (حالات و کلام)

۵۴۔ ریاض الفردوس | محمد حسین خاں شاہجہاں پوری | مطبع منشی نولکشور، لکھنو | ۱۲۸۴
حصہ فارسی

غالب مرزا اسد اللہ خاں معروف بہ مرزا نوشہ
حالات اور ایک شعر اردو، سات شعر فارسی

۵۵۔ سخنوران چشمدیدہ | ترکی علی شاہ ترکی | مطبع شمس الاسلام، حیدر آباد دکن | ۱۳۳۲ھ / ۱۹۱۴ء
احوال غالب (مرزا اسد اللہ خاں)

۵۶۔ سرزمین ہند | ڈاکٹر علی اصغر حکمت | تہران | ۱۳۳۷ / 1959
مرزا غالب دہلوی ص ۳۵۸

۵۷۔ شعر العجم جلد پنجم　مولانا شبلی نعمانی　شیخ مبارک علی، لاہور　۱۹۳۴

مرزا غالب میں اجتہاد اور جدت کا مادہ　ص ۱۹

۵۸۔ شعر فارسی در ہندوپاکستان　مظفر حسین شمیم　انتشارات اقبال، تہران　۱۳۴۹

مرزا غالب و انتخاب کلام غالب ص ۱۳۴ تا ۱۴۳　۱۹۷۰۔۷۱

۵۹۔ شمع انجمن　نواب محمد صدیق حسن خاں　مطبع شاہجہانی، بھوپال　۱۲۹۳ھ

غالب خطاب نجم الدولہ دبیر الملک　۱۸۷۶ء

حالات، ایک سو باون شعر اور چار رباعی ص ۳۴۷ تا ۳۵۵

۶۰۔ صبح گلشن　سید علی حسن خان بہادر　مطبع شاہجہانی بھوپال　۱۲۹۵ھ

غالب (احوال و نمونہ کلام)　۱۸۷۸ء

۶۱۔ طور کلیم　ابوالخیر سید نور الحسن خاں　مطبع مفید عام، اگرہ　۱۲۹۸ھ

غالب مرزا نوشہ اسد اللہ خاں　۱۸۸۱ء

(احوال اور تینتالیس شعر) ص ۷۲ تا ۷۵

۶۲۔ عیار الشعرا　خوب چند ذکا　غیر مطبوعہ

مرزا اسد اللہ خاں عرف مرزا نوشہ المتخلص بہ غالب۔

(حالات اور دس شعر)

۶۳۔ فرح بخش　یار محمد خاں شوکت　کانپور　۱۲۸۸

غالب دہلوی　ص ۶۹

۶۴۔ فرہنگ نویسی فارسی در　دکتر شہریار نقوی　ادارہ کل نگارش وزارت فرہنگ　۱۳۴۱

ہندوپاکستان　۔ مقالہ برائے پی ایچ ڈی　۱۹۶۲۔۶۳

درباب دوم: نامۂ غالب　ص ۱۲۱ تا ۱۲۳

درفش کاویانی و قاطع برہان　ص ۱۳۱ تا ۱۳۵

تیغ تیز ص۱۴۱تا۱۴۲

درباب پنجم: قادر نامۂ غالب ص۲۰۵

۶۵۔ فہرست کتابہاے فارسی سید عارف نوشاہی مرکز تحقیقات فارسی ایران ۱۹۸۶
چاپ سنگی وکمیاب، کتابخانۂ گنج بخش وپاکستان اسلام آباد
۔ جلد یکم

برہان قاطع ص۲۹۲، قاطع برہان ص۳۰۶
پنج آہنگ ص۵۲۰، نامہ ہاے فارسی غالب ص۵۴۶
دمغ الباطل ص۶۳۱، کلیات غالب فارسی ص۸۰۱
ترجمہ غزلیات غالب ص۸۰۲

۶۶۔ قادر نامہ غالب مطبع رزاقی، کانپور اپریل۱۹۱۶
مع فارسی نامہ کلاں

۶۷۔ گلشن بیخار نواب مصطفا خاں شیفتہ مطبع لیتھو گرافک، دہلی اخبار ۱۲۵۳ طبع اول
۱۸۳۷

اسد وغالب اسد اللہ خاں المشتہر بہ مرزا نوشہ (احوال واشعرا)
تقریظ گلشن بیخار نوشتۂ غالب

(ب) ایضاً نواب شیفتہ مطبع نو لکشور، لکھنو ۱۸۷۴
احوال وکلام غالب ص۱۳۹تا۱۴۳
تقریظ نوشتۂ غالب ص۲۵۶تا۲۵۹

۶۸۔ گلشن ہمیشہ بہار ڈپٹی عبدالعلیم نصر اللہ خاں خویشگی انجمن ترقی اردو پاکستان کراچی ۱۹۶۷
مرتب: ڈاکٹر اسلم فرخی
غالب مرزا نوشہ اسد اللہ خاں ص۲۳۶تا۲۳۷

۶۹۔(الف) گنج خوبی جلد سوم ڈاکٹر ذبیح اللہ صفا ۱۳۴۰
غالب و انتخابات کلام غالب ص ۲۳۰ تا ۲۳۳ ۶۲۔۱۹۶۱

۷۰۔ مثنوی دعاے مشمولہ وظایف الابرار اثنا عشری پریس، لکھنو ۲۵ر شوال ۱۳۲۴
صباح از غالب ۱۹۰۶

(ب) ایضاً مشمولہ رسالہ شرح دعاے صباح موسوم بہ صفدر پریس، لکھنو ۱۳۶۸
معراج اصلاح المعروف بہ نور کا تڑکا ۱۹۴۸
مرتب: مولانا سید آغا مہدی

(ج) ایضاً مشمولہ نظامی جنتری براے ۱۹۵۰ نظامی پریس، للکھنو ۱۹۵۰
مرتب: عارف

۷۱۔ مخزن شعرا قاضی نورالدین خاں فایق انجمن ترقی اردو، اورنگ آباد ۱۹۳۳
تقریظ مخزن شعرا نوشتہ مرزا غالب ص ۱۱۹ تا ۱۲۰

۷۲۔ مطالعہ ادبیات فارسی دکتر وحید قریشی دانشکدہ خاورشناسی، لاہور ۱۹۹۲
بررسی شرح غزلیات و کلام عرشی و مکتوبات سعیدیہ و
تذکرہ شاہ دولھا دریای

۷۳۔ مقالات عابدی امیر حسن عابدی ادارہ تحقیقات عربی و فارسی، پٹنہ ۱۴۱۱
مرتب: ڈاکٹر اطہر شیر
غالب اور سبک ہندی ص ۸۰ تا ۱۲۹

۷۴۔ مقدمہ جوہر معظم ڈاکٹر انعام الحق کوثر بلوچی اکیڈیمی، کوئٹہ
ناطق مکرانی کے روابط دہلوی کے ساتھ

۷۵۔ نقش پارسی براحجار ہند　علی اصغر حکمت　کتاب فروش ابن سینا، تہران ۱۳۳۷

۱۹۵۸۔۵۹

آرامگاہ اسداللہ خان غالب (مع تصویر) ص ۱۲۶

۷۶۔ نور دیدہ　ابوالفضل محمد عباس رفعت　قلمی

رقعہ اول در تذکرہ بعض شعرا۔

نجم الدولہ دبیر الملک مرزا اسداللہ خان بہادر غالب

۹۔ فرانسیسی

۷۷۔ ہسٹوریز ڈی لالٹریچر ہندونیت ہندوستانی   گارسن دی تاسی
غالب کا احوال ص ۳۶۴

۱۰۔ مرہٹی

۷۸۔ اردو کے ادیب شری پادجوشی   ۱۹۵۶
غالب وذوق اور مومن

۱۱۔ ہندی

۷۹۔ استاد ذوقؔ اور ان کا کاویہ　　جوالادت شرما　　ہری داس اینڈ کمپنی متھرا　　۱۹۲۴

بتیس صفحوں میں ذوقؔ کے حالات، پھر کلام اور
آخر میں مشکل لفظوں کی فرہنگ　　۱۲۰ صفحے

۱۲۔ زبان یوکرین

۸۰۔ گنگوتری　　مصنف قاضی عزیز الدین

پیش لفظ اے پی بارانکوف۔ اس میں غالبؔ کا ذکر

اشاریے

صفحہ

1۔ اشخاص	366
2۔ کتب، رسایل، مضامین	404
3۔ ادارے، مطبع وغیرہ	441
4۔ مقامات	463
5۔ زبان، خط اور اقوام	465
6۔ متفرقات	468

اشخاص

آتش، خواجہ حیدر علی۔ ۶۲۔ ۲۳۶۔ ۳۱۰

آدم، حضرت۔ ۲۸۰

آذر زوبی۔ ۱۶۷

آرام اکبر آبادی۔ ۷۱

آروی عبدالمالک۔ ۵۸، ۳۴۰

آرلیس۔ ۱۵۸

آزاد ابوالکلام، مولانا۔ ۱۶۔ ۶۷۔ ۹۹۔ ۲۱۹۔ ۲۸۶۔ ۲۸۷۔ ۳۳۷

آزاد الگزنڈر ہیڈرلی۔ ۳۳۹

آزاد جگن ناتھ، پروفیسر۔ ۱۰۳۔ ۳۴۲

آزاد سردار مرزا۔ ۲۹۳

آزاد محمد حسین شمس العلما۔ ۸۔ ۱۱۸۔ ۱۵۶۔ ۱۹۶۔ ۱۹۸۔ ۲۸۸۔ ۳۰۷۔ ۳۰۹۔ ۳۴۰

آزاد محمد صدیق۔ ۲۲۵

آزاد نورالدین۔ ۱۶۵۔ ۲۷۲

آزر۔ ۵۹

آزردہ صدرالدین، مفتی۔ ۹۶۔ ۳۴۹۔ ۳۳۵

آسی عبدالباری الدنی، مولانا۔ ۵۸۵۔ ۸۰۔ ۱۴۵۔ ۱۴۶۔ ۱۵۳۔ ۱۹۵۔ ۳۲۳

آصفہ زمانی، ڈاکٹر۔ ۲۸۳۔ ۳۰۹۔ ۳۳۷

آغا اس آئی۔ ۸۹

آفاق حسین آفاق دہلوی۔ ۱۸۵۔ ۱۸۶

آفتاب احمد خاں ڈاکٹر۔ ۵۲۔ ۶۳۔ ۱۱۰۔ ۳۲۰

آفتاب اختر۔ ۱۰۶۔ ۳۳۷

آمنہ خاتون ڈاکٹر۔ ۵۲۔ ۲۱۵۔ ۲۳۱۔ ۲۶۹

آنر تھی شری پرمانکور۔ ۳۵۳

آہوجہ ان ڈی۔ ۲۸۰۔ ۳۵۱

ابدالی محمد طیب ڈاکٹر۔ ۲۸۲۔ ۲۹۰۔ ۳۰۱

ابرار کرتپوری۔ ۲۶

ابراہیم محمد حنیف پیرزادہ۔ ۱۱۵

ابراہیم یوسف۔ ۳۰۴

ابن فرید۔ ۳۲۸۔ ۳۴۱

ابوالعاصم سید۔ ۱۹۴

ابوالفضل۔ ۲۰

ابوسعید ایوب۔ ۲۲۷

اپادھیائے بی اس ڈاکٹر۔ ۲۱۸

اثر احمد امام نواب۔ ۲۹۹

اثر جعفر علی خاں نواب، لکھنوی۔ ۵۰۔ ۵۱۔

۹۶۔۱۶۱۔۳۱۲۔۳۲۸
اثر محمد علی ڈاکٹر ۳۲۷
احتشام حسین سید، پروفیسر ۳۲۔ ۳۴۔ ۴۶۔ ۱۰۴ تا ۱۰۶۔ ۱۰۹۔ ۱۱۸۔ ۲۷۹۔ ۳۱۳۔ ۳۱۸۔ ۳۲۳۔ ۳۳۱
احسان آوارہ۔ ۲۹۷
احسان بن دانش۔ ۱۵۱
احسان عبدالرحمان، حافظ۔ ۱۸
احسن اللہ خاں بہادر، حکیم ۲۴۹۔ ۳۰۰
احسن شاہ علی، سید، مولوی، مارہروی۔ ۱۸۰۔ ۱۸۳۔ ۱۸۶۔ ۳۰۷
احسن علی خاں صاحبزادہ۔ ۱۶۱
احمد بخش خاں، نواب۔ ۱۵
احمد ذاکر۔ ۲۶
احمد رضا۔ ۲۳
احمد سجاد، ڈاکٹر۔ ۳۲۴
احمد سید، دہلوی۔ ۲۸۱
احمد آقا احمد علی اصفہانی ثم جہانگیر نگری۔ ۷۴۔ ۲۶۳۔ ۲۶۴۔ ۲۶۶۔ ۳۰۲
احمد علی، پروفیسر۔ ۲۱۰۔ ۲۱۵۔ ۲۱۸۔ ۲۲۲
احمر لاری، ڈاکٹر۔ ۱۹۴۔ ۲۹۳
اختر احمد میاں، قاضی۔ ۲۹۳
اختر الیاس، خواجہ۔ ۱۲۹
اختر انصاری، اکبر آبادی۔ ۲۴۷
اختر اورینوی، ڈاکٹر۔ ۲۷۔ ۴۱۔ ۱۰۸۔ ۱۱۰۔ ۳۲۱۔ ۳۲۴۔ ۳۳۴
اختر حسن۔ ۱۰۳۔ ۱۹۹
اختر راہی۔ ۳۵۷
اختر عبدالغفار خواجہ۔ ۷۴
اختر علی تلہری، سید۔ ۳۳۲
اختر (رک واجد علی شاہ)۔ ۲۴۹
اخگر ذوالفقار۔ ۲۴۵
اخلاق۔ ۹۱۔ ۱۸۸
اخلاق دہلوی۔ ۳۳۷
ادیب، اویس احمد۔ ۳۲۶
ادیب دہلوی۔ ۱۷۔ ۱۷۲
ادیب مرزا۔ ۱۷۲
ادیب مسعود حسن، سید، پروفیسر (رک رضوی) ۵۹۔ ۷۷۔ ۳۴۵
ارسطو جاہ۔ ۷۹
ارشد اعجاز علی، ڈاکٹر۔ ۳۱۷
ارشد رشید احمد تھانوی۔ ۳۱۸
ارشد کاکوی۔ ۳۲۵
ارمان جنمے جی متر۔ ۳۰۱

اسیر نگر، ڈاکٹر۔ ۳۰۲
اسد علی انوری فرید آبادی، سید۔ ۴۷
اسد مرزا۔ ۸۴
اسرار احمد۔ ۱۶۳
اسعد بدایونی، ڈاکٹر۔ ۲۹۸
اسلام۔ م۔ ع۔ ۱۲۶
اسلم پرویز۔ ۲۸۰۔ ۲۸۵
اسلم ہندی۔ ۲۸۲
اسما رفعت حسین۔ ۲۸۸
اسماعیل حسن خاں، ملک۔ ۲۷۔ ۳۲۵
اسماعیل میرٹھی۔ ۷۱
اسیر عابد۔ ۲۳۰
اشرف علی خاں، ڈاکٹر۔ ۱۹۲
اشرف کے ایم۔ ۱۱۲
اشفاق علی خاں۔ ۲۸۱
اشک پریمپال۔ ۸۱۔ ۱۶۳
اصغر عباس۔ ۲۸۲
اصغر علی شیخ۔ ۲۵۰
اصغر غلام جیلانی۔ ۲۶
اطہر پرویز۔ ۳۱۳
اطہر شیر، ڈاکٹر۔ ۳۶۱
اظہار الحق ملک۔ ۹۷
اظہر افسر مرزا۔ ۸۶
اعتماد اعتماد الدین احمد خاں مرزا۔ ۶۵
اعجاز احمد۔ ۲۲۱
اعجاز حسین سید، پروفیسر۔ ۱۰۳۔ ۱۰۹۔ ۳۱۲
اعجاز سیمابی۔ ۵۴
اعظم اعزالدین احمد خاں مرزا۔ ۶۵
اعظمی خلیل الرحمان، ڈاکٹر۔ ۱۰۱۔ ۱۱۰۔ ۳۳۴۔ ۳۳۷
اعظمی فخر الاسلام۔ ۳۹
افتخار احمد خاں نواب۔ ۱۶۸
افصح وحید، سیدہ۔ ۱۸۹
افضل بیگ مرزا۔ ۱۵۔ ۵۵
افضل علی میر (رک میرن صاحب) ۱۸۵
افغان اللہ خاں ڈاکٹر۔ ۲۸۴
افغانی میرزا عبد الغفار۔ ۱۲۶
اقبال احمد، سید۔ ۱۹۳
اقبال عظیم، سید، پروفیسر۔ ۳۰۱
اقبال لاہوری، علامہ، ڈاکٹر۔ ۲۳۔ ۴۸۔ ۵۵۔ ۶۲۔ ۶۷ تا ۶۹۔ ۱۰۳۔ ۱۲۵۔ ۱۷۰۔ ۲۷۹۔ ۲۸۱۔ ۲۸۳۔ ۲۸۵۔ ۳۳۸
اقبال مسعود۔ ۱۰۴
اکبر الہ آبادی۔ ۲۸۰

اکبر حیدری کاشمیری، پروفیسر۔ ۳۱۵۔ ۳۲۰
اکبر علی خاں (رک عرشی زادہ)۔ ۸۴۔ ۱۲۱۔
۱۹۹۔ ۲۰۱
اکرام اس ایم۔ ۱۹۲
اگرپانڈے بیچن شرما۔ ۲۷۳
الطاف علی سید بریلوی۔ ۱۳۵۔ ۲۱۸۔۳
امان خواجہ (رک بدرالدین خاں)
امجد سید، مولوی۔ ۱۴۳
امراو بیگم۔ ۱۴۔ ۹۸
امرناتھ (رک بیجل)۔ ۲۷۰
امن میر۔ ۳۴۲
اموجان۔ ۱۱۵
ام ہانی اشرف۔ ۲۹۰۔ ۳۴۵
امید علی عباس بھوپالی۔ ۵۶
امیر بدایونی، قاضی غلام امیر۔ ۲۸۱
امیر حسنین جلیسی۔ ۳۱۹
امیر لکھنوی، محمد امیر۔ ۲۶۵۔ ۲۶۶
امیر مینائی، امیر احمد۔ ۵۴۔ ۲۹۰
امین مولوی امین الدین دہلوی۔ ۲۶۳
انجم انجمن آرا، ڈاکٹر۔ ۳۳۳
انجم جمیل احمد۔ ۴۰
انجم خلیق، ڈاکٹر۔ ۶۸۔ ۱۰۶۔ ۱۷۸۔ ۱۷۹۔
۱۸۳۔ ۱۹۲۔ ۲۵۵۔ ۲۷۰۔ ۲۸۱
اندرادیوی دھن راجگیر۔ ۱۹۹
اندرجیت لال۔ ۲۱۱
انشا، انشاءاللہ خاں۔ ۱۹۲۔ ۲۹۰
انصاری اسلوب احمد، پروفیسر۔ ۴۰۔ ۵۵۔
۱۰۶۔ ۲۱۸۔ ۳۱۲۔ ۳۱۷۔ ۳۲۴۔ ۳۴۴۔
۳۴۶
انصاری اختر۔ ۲۱۱
انصاری اقبال۔ ۹۹
انصاری بابو عبدالحکیم ناگپوری۔ ۱۵۷
انصاری طیب، ڈاکٹر۔ ۳۲۰
انصاری فاروق۔ ۹۲
انصاری محمد رفیع۔ ۱۹۲
انصاری محمد ضیاءالدین، ڈاکٹر۔ ۶۴
انصاری مشرف۔ ۱۴۰۔ ۱۸۳
انصاری نورالحسن (=ان اچ) ڈاکٹر، ۲۱۸
انصاری ولی الحق۔ ۲۵
انصاری یوسف جمال، پروفیسر۔ ۱۳۷
انعام، انعام اللہ خاں۔ ۸۴
انور دہلوی۔ ۷۱
انور سدید، ڈاکٹر۔ ۸۸۔ ۳۳۳
انور سیوانی۔ ۳۲۷

انیس احمد۔ ۲۷۰

انیس میر ببر علی۔ ۶۸۔ ۸۲۔ ۳۳۹

انی ماری شو میل۔ ۲۱۸۔ ۲۱۱۔ ۲۳۴

اوصاف احمد۔ ۱۰۶

اویسی سلیمان۔ ۲۷

ایڈرین رچ۔ ۲۲۱

ایش کمار۔ ۲۲۲

اسمباءاے۔ ۱۶۹

بابائے اردو (رک عبدالحق)۔ ۱۲۲

باجوہ نبی احمد چودھری۔ ۶۵۔ ۱۹۶

باطن قطب الدین۔ ۲۹۹۔ ۳۰۰

باقر بگای (= آروی) سید شاہ باقر علی۔ ۶۶۔ ۲۶۴ تا ۲۶۶۔ ۳۵۷

باقر سید حسن۔ ۱۳۸

باقر مہدی۔ ۱۰۱۔ ۳۲۵

بجنوری، عبدالرحمان، ڈاکٹر۔ ۴۳۔ ۴۴۔ ۷۰۔ ۱۰۸۔ ۱۱۹۔ ۱۲۶۔ ۱۶۱۔ ۳۳۵

بحر الہ آبادی۔ ۱۲۶

بخاری یوسف دہلوی، سید۔ ۱۱۲۔ ۱۴۱۔ ۱۴۲

بختاور بلال۔ ۶۹

بدرالدین خاں خواجہ (رک امان)۔ ۱۷۶۔ ۳۲۸

بدیع الزماں۔ ۳۰۹

براننیکوف۔ ۲۷۲۔ ۳۵۴۔ ۳۶۴

براوننگ۔ ۹۹

برج رتن۔ ۲۷

برکاتی محمد احمد حکیم، مولانا۔ ۱۱۲۔ ۲۸۴

برکاتی منظور الحسن۔ ۹۶

برنی محمد ظہیر، ڈاکٹر۔ ۹۳

برنی مظفر حسین، سید۔ ۵۲

برہان، محمد حسین تبریزی، مولوی۔ ۲۵۹۔ ۲۶۰

بشیر احمد منشی۔ ۱۸۴

بشیر الدین احمد دہلوی۔ ۳۰۱۔ ۳۴۰

بگا بیگم۔ ۳۴۶

بلاخمن ہنری۔ ۳۰۲

بلای رابرٹ۔ ۲۲۱

بلخی رفیع الدین سید۔ ۱۴۵

بلگرامی مرتضا حسین، سید (رک مرتضا)۔ ۹۰

بلگرامی وصی احمد، سید۔ ۱۳

بندو پادھیاے تارا شنکر۔ ۲۲۶

بنۃ۔ ۳۰۰

بوسانی (رک یوزانی) اے بینڈر۔ ۲۱۰

۲۱۸۔۲۳۹۔۳۵۰۔۳۵۳
بہادر شاہ (رک ظفر)۔۲۴۹۔۳۰۹
بہاءالحق۔۵۱
بھٹا چاریہ شانتی رنجن، ڈاکٹر۔ ۷۵۔ ۲۹۱۔
۳۴۲
بھٹی مشتاق احمد۔۱۹۵
بیان ویزدانی محمد مرتضا میرٹھی ۔۶۳۔
۱۴۸۔۲۸۱
بیتاب جگیشور ناتھ ورما بریلوی۔۹۹
بیتاب رامپوری۔۷۱
بیجل (رک امر ناتھ)۔۳۳۰
بیخبر غلام غوث خواجہ ۔ ۱۷۶۔ ۳۰۶۔
۳۰۷۔۳۲۶
بیخود، سید وحید الدین دہلوی۔۱۴۵۔ ۱۵۳۔
۱۵۸۔۱۵۹
بیخود موہانی، سید محمد احمد، مولانا۔۵۸۔۶۰۔
۱۴۸۔۱۵۸۔
بیدار عابد رضا، ڈاکٹر۔۷۹ تا ۸۱۔۱۰۰
بیدل عبدالقادر مرزا۔ ۲۳۔ ۳۵۔ ۱۳۸۔
۲۱۸۔۲۳۶۔۳۱۵۔۳۴۲۔۳۵۵
بیدل عبدالمنان، پروفیسر۔۱۳۸۔۳۰۸
بیدی راجندر سنگھ۔ ۸۴
بیڈھب بنارسی۔ ۲۷۳
بی رام کرشنا راو۔۲۳۰
بیصبر بالمکند۔۷۰۔۷۱
بیگ ایم آر اے۔۲۱۷
بیگم حسرت موہانی۔۱۵۰
بیلی گریہم، پروفیسر۔۲۱۷۔۳۵۲
بیوزانی (رک بوسانی) پروفیسر
پادھیائے پسپتو مکھ۔۲۲۸
پادھیائے ست گنگو۔۲۲۷۔۲۲۸
پارس صادق بیگ مرزا۔۸۷
پاشا احمد جمال۔۸۶۔۸۷۔۳۰۳
پاگڑی سیتھو مادھوراو۔۲۶۹
پراگ نراین۔۲۵۸
پرتھوی چندر ۔ ۹۔ ۱۰۔ ۳۵۔ ۱۶۹۔ ۱۸۱۔
۲۷۰۔۲۷۲
پرشین رائٹرس آف انڈیا۔۲۱۵
پرکاش پنڈت۔ ۲۷۲
پروین مسیح مس۔۱۸۹
پریگارینا نالیہ ڈاکٹر۔۲۳۸
پریم چند، منشی۔ ۱۴۳
پلکھنوی حسن عسکری۔۱۱۱
پولا تواشرف بانو۔۲۳۶۔۲۳۷

تاباں شجاع الدین احمد خاں، مرزا۔ ۶۵
تاباں غلام ربانی۔ ۳۰۵۔ ۳۴۶
تاراچند۔ ۲۳۸
تبسم غلام مصطفا صوفی۔ ۱۵۲۔ ۲۴۸
تجسس اعجازی۔ ۵۸
تحسین۔ ۷۱
تحسین محمد حسین خاں۔ ۳۰۹
تراب علی خاں، میر، نواب۔ ۱۰۸
ترکی، ترکی علی شاہ۔ ۳۵۸
ترمذی اکبر علی، سید (=اس اے آئی) ۱۱۲۔
۲۰۱۔ ۲۲۰۔ ۲۲۱۔ ۲۵۷
ترمذی محمد ظفر، سید۔ ۲۴
تسلیم امیر اللہ۔ ۲۸۰
تصدق حسین شیخ۔ ۱۱۲
تصور تسلیم احمد۔ ۸۸
تصویر فاطمہ۔ ۲۶
تفتہ ہرگوپال، منشی۔ ۶۴۔ ۷۵۔ ۱۷۶۔
۲۰۶۔ ۲۵۴
تفسیر النعیم۔ ۱۸۸
تمنا مظفر پوری۔ ۳۰۴
تمنائی سلیم۔ ۸۷
تنہا محمد یحیٰی۔ ۲۹۷۔ ۳۰۰
توسل حسین، سید۔ ۱۷۹
تہور حسین خواجہ۔ ۳۰۸
ثابت افضل حسین سید لکھنوی۔ ۲۸۲
ثاقب شہاب الدین احمد خاں، مرزا۔ ۶۵۔
۷۱
ثاقب و طرزی ہاپوڑی، دلاور علی، مولانا۔
۶۶۔ ۷۱
ثاقب لکھنوی۔ ۳۰۰
ثانی امین الدین احمد خاں۔ ۶۵
ثریا حسین، پروفیسر۔ ۳۲۳
ثمینہ شوکت۔ ۱۱۲
جافر مَسَن، ڈاکٹر۔ ۶۸
جالب دہلوی، سید۔ ۳۰۷
جالبی جمیل، ڈاکٹر۔ ۳۱۳۔ ۳۴۵
جان مارک (رک یان مارک)۔ ۲۱۸
جاوید نہال ڈاکٹر۔ ۳۲۱
جعفر حسین مرزا۔ ۹۷۔ ۲۴۸
جعفر رضا ڈاکٹر۔ ۱۵۸
جعفری جلال الدین۔ ۲۹۰
جعفری رئیس احمد، سید۔ ۲۸۰
جعفری عبدالواسع۔ ۱۷۷
جعفری علی سردار۔ ۶۴۔ ۱۲۹۔ ۱۳۰۔ ۱۶۹۔

۲۱۳۔۲۳۹۔۲۷۱۔۲۷۵

جعفری علی صفدر، سید، پروفیسر۔۵۰

جعفری سید محمد۔۸۳

جگر مراد آبادی۔۲۸۱

جلال اسیر۔۳۵۔۳۸

جمالی عبدالرزاق۔۴۷

جمشید اکبر رضا۔۱۲۰

جمیل احمد اصغر۔۳۱۶

جمیل الدین بغدادی، سید۔۵۴

جنوں عبدالجلیل میر قاضی۔۲۵۴۔۲۵۵

جنیدی عظیم الحق۔۲۹۲

جواں بخت، شاہزادہ۔۶۸

جوتھیکا تلاپترا۔۲۲۶

جوش شنکر پرشاد۔۶۵

جوش ملسیانی لبھو رام۔۱۴۹

جوش ملیح آبادی۔۸۶

جوشی پی سی۔۳۵۱

جوشی شری ماد۔۳۶۳

جوہر بنارسی۔۱۰۳

جوہر جواہر سنگھ لکھنوی، منشی۔۱۷۰۔۲۶۲۔ ۲۶۵

جوہر مولانا محمد علی۔۲۸۵

جویا مراد آبادی، محمد علی سید۔۲۹۶

جیلانی ذکیہ۔۳۱۰

جیلانی کامران۔۳۲

جیمس ایچ کزنس۔۱۶۵

چٹوپادھیائے شکتی۔۲۲۷

جشتی عنوان، پروفیسر۔۳۲۴۔۳۲۹۔۳۳۲

جشتی یوسف سلیم، پروفیسر۔۱۵۶

چغتائی عبداللہ ڈاکٹر۔۲۵۲

چغتائی محمد عبدالرحمان۔۱۰۰۔۱۲۴تا۱۲۶

چکبست برج نراین، پنڈت۔۶۲۔۳۱۰

چکوال طارق محمود، خواجہ۔۲۱۶

چلو نشف۔۲۳۸۔۲۳۹

چناجان۔۳۴۵

چنگیزی، یاس ویگانہ مرزا ابوالمعانی (رک یاس)۔ ۶۱ تا ۶۳۔ ۲۹۴۔ ۳۰۲۔ ۳۰۹۔ ۳۲۷

چیپ مین جے اے۔۳۵۱

حافظ شیرازی۔۶۸

حاکمی اسماعیل، دکتر۔۱۸۹۔۲۵۱

حالی الطاف حسین پانی پتی خواجہ۔۱۹ تا ۲۳۔ ۷۱۔ ۷۶۔ ۸۲۔ ۱۲۶۔ ۱۶۱۔ ۱۷۰۔ ۲۴۳۔ ۲۶۴۔ ۲۸۲۔ ۲۸۷۔ ۳۰۷۔ ۳۰۸۔ ۳۱۴۔

۳۱۵_۳۳۵_۳۳۷_۳۴۶
حامد سید_۱۰۶
حامد اے اس ملتانی_۱۴۲
حامد حسین، سید_۱۰۰
حامد علی خاں مولانا_۱۱۷
حامد علی خاں، نواب_۱۴
حامد علی شاہ، سید، ڈاکٹر_۳۲
حامدہ مسعود_۴۵
حامدی کاشمیری، پروفیسر ۳۳_۶۲
حایری محمد حسن دکتر_۱۸۹_۲۴۵_۲۵۱
حبیب الرحمان_۴۰
حبیب النسا بیگم، ڈاکٹر_۳۱
حبیب خاں ایم_۶۸_۱۷۳_۳۱۶_۳۳۳
حبیب نثار، ڈاکٹر_۳۳۰
حبیبہ سعید_۱۸۸
حزیں شیخ علی_۲۰
حسرت فضل الحسن موہانی، مولانا ۱۴۵_
۱۴۹_۱۵۰_۱۶۱_۲۰۲_۲۸۱_۲۸۲_۲۹۳_
۳۱۴_۳۲۶_۳۴۰
حسرتی (رک شیفتہ)
حسنات اے سید_۱۹۳
حسن اختر ملک ڈاکٹر_۱۱_۱۲

حسن امام ڈاکٹر_۱۹۴
حسن باقر، سید_۱۳۴
حسن عسکری پلکھنوی_۱۰۹_۳۴۲
حسن مثنیٰ ندوی_۲۰۴
حسین مرزا نواب_۱۱۸
حسینی ایم اے_۲۱۵
حُسینی علی عباس میاں_۸۶_۹۹
حشمت خاں_۳۰۴
حضرت جی رضا محمد_۱۰۰
حضرت محل بیگم_۲۰۰
حفیظ بنارسی_۱۰۳
حفیظ ہوشیارپوری_۱۹۵
حقیر نبی بخش منشی_اے_۹۰_۱۸۵_۱۸۶_
حقی شان الحق_۸۹_۳۴۴
حکمت علی اصغر، ڈاکٹر_۳۵۸_۳۶۲
حمید اے_۱۹
حمید احمد خاں، پروفیسر_۹۱_۹۶تا۹۸_۱۱۰_
۱۲۰_۲۶۱_۳۲۵
حمید الدین احمد مارہروی_۳۶
حمیدہ ریاض، ڈاکٹر_۲۱۵
حمیدہ سلطان احمد_۶۵_۹۸_۱۰۳
حنا انیس_۹۲_۱۸۹

حنیف فوق ڈاکٹر۔۳۳۶
حیات لکھنوی۔۳۰۸
حیدر حسن آغا۔۹۶۔۲۵۵
حیرت مرزا دہلوی۔۲۹۴
خدام بردوانی محمدی، منشی۔۶۶۔۳۵۸
خالد بزمی۔۱۹
خالد شریف۔۱۲۸
خالد شفیق۔۱۹
خالد محمود۔۱۰۴
خالدی شرقی۔۳۴۰
خالدی یونس۔۲۸۵
خاندان لوہارو۔۸
خاور جمیل۔۳۱۳۔۳۴۵
خاور محمد رفیق۔۱۹۹۔۲۱۷۔۲۵۰
خٹک زرینہ۔۱۸۸
خسرو امیر، خواجہ۔۶۷
خسرو علی احمد۔۳۲۳
خضر سلطان مرزا، شاہزادہ۔۶۸
خطیبی حسین، دکتر۔۲۴۸
خلیق ٹونکی سلطان القلم۔۱۶۵
خلیق، خلیق ابراہیم۔۸۵
خلیق محمد عبدالخالق دہلوی۔۳۱۸
خلیل دوست علی، میر۔۲۵۷
خلیل عبدالاحد خاں، ڈاکٹر۔۱۵۴۔۳۱۶
خورشید الاسلام، ڈاکٹر۔۳۵۔۳۸۔۱۹۳۔
۲۱۱۔۲۱۴۔۳۲۶
خورشید حسن۔۱۹
خورشید عالم۔۱۹۱
خورشید زہرا۔۱۲۷
خویشگی ڈپٹی عبدالعلیم نصراللہ خاں۔۳۶۰
خیال امروہوی۔۶۹
خیال نصیر حسین خاں، نواب۳۰۱
خیالی (رک شاداں)
خیام (رک عمر خیام)۔۱۰۹
خیبر بھوروی، مولانا۔۱۱۲۔۱۵۷۔۱۶۹۔
۱۷۳۔۲۷۳۔۳۴۲
دارا طفیل، پروفیسر۔۱۵۱۔
داسوانی وشوامتر، پروفیسر۔۱۶۸
دامن استاد۔۲۳۰
داود اشرف۔۳۱۹
داود ہیر۔۲۱۸
داود کمال۔۲۱۷
داودی خلیل الرحمان۔۲۱۔۱۸۷۔۱۹۱۔۳۰۰
دبیر مرزا۔۲۸۲

درد نذر علی کاکوروی، میر۔ ۲۰۲

درد ہیرا سنگھ۔ ۲۴۶

دریابادی عبدالماجد، مولانا۔ ۸۰۔ ۳۱۹۔ ۳۲۸۔ ۳۹۹

دسرتھی۔ ۱۳۱

دسنوی عبدالقوی، پروفیسر۔ ۴۶۔ ۶۱۔ ۷۴۔ ۸۱۔ ۹۴۔ ۱۰۰۔ ۱۳۵۔ ۳۲۲۔ ۳۴۲

دگ نریندر ناتھ، ڈاکٹر۔ ۱۰۲

دلاور فگار۔ ۲۵

دلشاد کلانچوی، پروفیسر۔ ۲۴۰

دور آفریدی۔ ۳۱۴

دیا نراین نگم، منشی۔ ۲۱

دیوانہ موہن سنگھ۔ ۳۵۲

دیوراج ڈاکٹر۔ ۱۱۱۔ ۲۷۵

ڈارون۔ ۸۶

ڈایرکٹر پبلک انسٹرکشن، پنجاب۔ ۲۰۱

ذاکر حسین خاں، ڈاکٹر۔ ۹۹۔ ۱۲۶۔ ۲۱۷۔ ۲۳۸۔ ۲۴۳۔ ۲۴۷۔ ۲۶۰۔ ۳۴۱

ذکا خوب چند۔ ۱۱۳۔ ۳۵۹

ذکا محمد حبیب اللہ مدراسی، مولوی۔ ۱۸۔ ۵۵۔ ۶۸۔ ۷۱۔ ۲۵۵۔ ۲۹۴۔ ۳۲۹

ذوالفقار علی بہادر، نواب۔ ۷۴

ذوالفقار غلام حسین، ڈاکٹر۔ ۴۴۔ ۴۶

ذوق شیخ محمد ابراہیم۔ ۱۸۔ ۵۲۔ ۶۸۔ ۷۳۔ ۲۳۶۔ ۲۴۹۔ ۲۸۲۔ ۲۸۸۔ ۲۸۹۔ ۲۹۸۔ ۳۰۱۔ ۳۰۳۔ ۳۰۸۔ ۳۰۹۔ ۳۱۱۔ ۳۲۰۔ ۳۲۱۔ ۳۴۳۔ ۳۶۳

ذہین غلام مصطفا، سید۔ ۳۲۸

رابینو چ ای اس۔ ۳۵۴

راز رام آسرا، ڈاکٹر ۱۰۴۔ ۱۱۱۔ ۲۷۵

راز غلام حسین گجراتی۔ ۸۳

رازی آقائی۔ ۲۴۲۔ ۲۴۸۔ ۲۵۷

راس مسعود، سید۔ ۳۰۸

راشد محمد عبدالرزاق۔ ۱۴۳۔ ۱۸۴

راشدی حسام الدین پیر، سید۔ ۶۶

راضی جانی بہاری لال۔ ۷۱

راغب اصغر حسین مرادآبادی، سید۔ ۲۶

راقم قمرالدین دہلوی، خواجہ۔ ۹۷۔ ۹۸۔ ۱۰۷۔ ۱۴۵

رالف رسل۔ ۲۱۴۔ ۲۱۷۔ ۲۱۸

رائے محمد حنیف۔ ۱۶۶

راو دھیریندر راجا۔ ۲۲۶

راہی عبدالمجید، سید۔ ۶۹

راہی نثار۔ ۱۰۴

رحمان، اس اے، جسٹس، ڈاکٹر۔ ۲۷
رحمان بیروی محمد جانوف۔ ۲۳۵
رحمانی عشرت۔ ۹۰
رحمت اللہ۔ ۲۱۷
رحیم بیگ مرزا میر ٹھی چ ۱۷۶۔ ۲۶۳
رخسانہ نگہت۔ ۱۲۷
رسا گوکل پرشاد۔ ۲۹۰
رسا محمد اسماعیل ہمدانی، سید۔ ۱۸۶
رستوگی تیج پال ڈاکٹر۔ ۲۔ ۲۷۰۔ ۲۸۶
رسوا احمد حسن بجنوری، مولوی۔ ۶۶
رشکی محمد علی جہانگیر آبادی، نواب۔ ۱۷
رشید احمد۔ ۲۳
رشید ایم اے (= محمد عبد لراشید)۔ ۴۰
رشید الحسن سید۔ ۳۰۳
رشید حسن خاں۔ ۳۹۔ ۱۸۵۔ ۱۹۸۔ ۳۱۴
رشید عین (= رک عبدالرشید)۔ ۲۳۰
رضا علی، سر۔ ۲۷۹
رضا کالیداس گپتا۔ ۸۔ ۱۴۔ ۲۳۔ ۵۴۔ ۵۵۔ ۶۲۔ ۷۰۔ ۷۹۔ ۱۱۴۔ ۱۱۶۔ ۱۲۳۔ ۱۸۳۔ ۲۵۱۔ ۲۵۴۔ ۲۸۶۔ ۳۰۷۔ ۳۱۰۔ ۳۳۱
رضوان۔ ۲۶۲
رضوی اطہر۔ ۲۶
رضوی حیدر عباس، سید۔ ۸۲
رضوی سجاد باقر، سید۔ ۱۰۵۔ ۱۸۹۔ ۳۲۶
رضوی سلیمان عباس، سید۔ ۱۰۳
رضوی سلیم حامد، ڈاکٹر۔ ۳۲۴
رضوی صمد حسین سید۔ ۱۰۲
رضوی عقیل احمد سید۔ ۲۸۸
رضوی علی مظہر۔ ۵۵
رضوی مجاہد حسین۔ ۱۰۵
رضوی مسعود حسن، سید، پروفیسر (رک ادیب)۔ ۹۷۔ ۱۰۲۔ ۱۲۶۔ ۱۴۸۔ ۱۵۵۔ ۲۵۶۔ ۲۵۷۔ ۲۸۲۔ ۲۸۸۔ ۳۵۷
رضوی نیر مسعود (رک نیر)۔ ۱۴۶
رضی الدین۔ ۲۶
رضی الدین احمد، ڈاکٹر۔ ۲۸۶
رضیہ سجاد ظہیر۔ ۱۳
رعد محمد رحمت اللہ۔ ۱۹
رعنا مردان علی خاں۔ ۱۷۶۔ ۳۱۶
رغیب حسین، سید ڈاکٹر۔ ۱۰
رفعت ابوالفضل محمد عباس۔ ۳۶۲
رفعت مبارز الدین، سید۔ ۱۸
رفعت محمد عباس۔ ۳۰۶
رفیع رووف۔ ۷۵

رفیعہ سلطانہ، ڈاکٹر۔ ۸۴
رفیق بیگ مرزا۔ ۹۸۔ ۱۰۷
رفیق خاور۔ ۱۹۶۔ ۲۱۲
رفیق زکریا ڈاکٹر۔ ۱۲۷۔ ۱۶۵۔ ۲۱۳
رمیش بہاری لال۔ ۲۲۱
رنج فصیح الدین میرٹھی (رک طبیب)۔ ۷۱۔ ۲۹۱
رنجور محمد یوسف جعفری۔ ۳۴۳
روشینہ ریاض۔ ۱۹۰
ریاض۔ ۴۵
ریاض الدین اس۔ ۱۲۷
ریاض خیرابادی۔ ۷۵
زاہد شمیم۔ ۱۹۸
زاہد علی۔ ۴۴
زبیری وزیر الحسن، سید۔ ۶۰
زتشی منوہر لال پنڈت۔ ۳۵۲
زکی۔ ۷۱
زلالی انصار حسین۔ ۳۲۹
زور محی الدین قادری، سید، ڈاکٹر۔ ۱۲۔ ۱۳۔ ۱۰۰۔ ۳۲۶
زہرہ۔ ۳۰۰
زیبا علی حسنین رودولوی، سید۔ ۱۴۵
زیدی احسن، سید۔ ۱۴۷
زیدی افتخار حسین، سید۔ ۱۵۳
زیدی بشیر حسین، سید، کرنل۔ ۱۳۹۔ ۱۸۰۔ ۳۴۲
زیدی خوشحال۔ ۳۱۳
زیدی شمع۔ ۷۷۔ ۸۵
زیدی علی جواد (=اے جے) سید۔ ۲۱۵۔ ۲۱۸۔ ۲۷۳۔
زیدی فیاض۔ ۱۳۹
زیدی مدبر علی سید۔ ۳۳۴
زیدی مرتضیٰ سید، ڈاکٹر۔ ۲۱۳
زیدی ناظر حسن، ڈاکٹر۔ ۱۸۹۔ ۲۹۲
زیدی نظیر حسنین، سید، ڈاکٹر۔ ۱۵۳۔ ۲۹۷۔ ۳۳۲۔ ۳۳۳۔ ۳۵۶
زین العابدین امام۔ ۲۵۱
ساجد علی اسدی جیپوری، ابوالخیر۔ ۲۶
ساجدہ پروین۔ ۹۱۔ ۱۸۸
ساحر رگھو نندن سنگھ، بھوی۔ ۲۹
ساحل احمد۔ ۳۳۔ ۷۷۔ ۲۱۶
ساحل شرف الدین، ڈاکٹر۔ ۴۳۔ ۵۲۔ ۱۵۷۔ ۲۸۱۔ ۳۳۸
سادت اتقی۔ ۲۲۱

سارسوتی سرن۔ ۲۲۰

ساغر مہدی۔ ۳۲۰

ساقی کے ال نارنگ۔ ۳۱۵

سالک۔ ۱۷۔ ۱۱۳۔ ۱۷۰

سالک عبدالمجید بٹالوی۔ ۱۶

سالک علیم الدین۔ ۱۰

ساون کمار تاک۔ ۸۵

سایل سراج الدین احمد خاں مرزا۔ ۶۵

ستمگر۔ ۸۴

سجاد سید ڈاکٹر۔ ۱۰۷۔ ۱۳۵

سجاد حسین خواجہ۔ ۳۰۷

سجاد ظہیر سید۔ ۲۱۸۔ ۲۳۸۔ ۳۳۷

سجاد علی سید مولوی۔ ۳۴۳

سجاد مرزا، سید نواب۔ ۱۶۔ ۱۷۱

سجن کور۔ ۱۹۳

سحر ابو محمد، ڈاکٹر۔ ۵۴۔ ۷۰۔ ۲۹۰۔ ۳۰۸۔
۳۲۴

سحر احمد حسین۔ ۳۵۶

سحر انصاری۔ ۶۲۔ ۶۶

سحر مہیندر سنگھ بیدی، کنور۔ ۱۰۴

سخاچوف اے، ڈاکٹر۔ ۲۱۸۔ ۳۵۴

سخن فخر الدین حسین دہلوی، سید۔ ۲۶۴ تا ۲۶۶

سخنور خوشی محمد۔ ۱۹۹

سراج الاسلام سراج۔ ۲۲۹

سراج الدین احمد مولوی۔ ۱۳۵۔ ۱۳۶۔ ۲۵۶

سرخوش شیر علی خاں۔ ۱۵۷۔ ۱۷۱

سرخوش شیر محمد۔ ۱۷۲

سرسید احمد خاں۔ ۷۷۔ ۲۳۶۔ ۲۹۳۔ ۳۲۲

سرفراز حسین، میر۔ ۱۷۶

سروج لیش۔ ۹

سرور آل احمد، پروفیسر۔ ۹۲۔ ۹۸۔ ۱۰۱۔
۱۰۶۔ ۱۰۸ تا ۱۱۰۔ ۱۲۱۔ ۱۷۳۔ ۱۷۴۔ ۱۸۵۔
۲۳۹۔ ۲۸۱۔ ۳۱۳۔ ۳۱۶۔ ۳۱۷۔ ۳۲۰۔
۳۲۵۔ ۳۲۷۔ ۳۳۳۔ ۳۳۶۔ ۳۴۶

سرور رجب علی بیگ، مرزا۔ ۱۴۶۔ ۱۷۷۔
۲۳۶۔ ۲۹۷۔ ۳۱۴

سرور عبدالغفور مارہروی، چودھری۔ ۶۸۔
۱۷۵۔ ۱۷۶

سَرْوَر میر محمد خاں اعظم الدولہ۔ ۶۰۔ ۳۵۷

سَرْوَر جنگ آغا مرزا بیگ۔ ۳۳۴

سَروَرِ کائنات صلعم۔ ۱۶

سَروری تحسین ڈاکٹر۔ ۱۰۸۔ ۱۱۳۔ ۱۳۵۔
۲۵۰

سَروری عبدالقادر، پروفیسر ۱۲۸۔ ۱۴۶۔ ۲۸۹

سریواستو برج بہاری لال۔ ۲۷۳
سبیر کمار داس۔ ۳۵۰
سعادت علی دہلوی سید مولوی۔ ۲۶۱۔ ۲۶۴
سعادت نظیر۔ ۳۱۷۔ ۳۳۲
سعید احمد اکبر آبادی، مولانا۔ ۱۰۱
سعید احمد خاں مولانا۔ ۲۰۳
سعید الدین احمد قاضی۔ ۱۴۵۔ ۱۶۰۔ ۱۶۱
سعید م۔ ن، ڈاکٹر۔ ۴۲
سکینہ رام بابو۔ ۲۹۱۔ ۳۵۲
سکندر آغا، سید۔ ۱۵۳۔ ۱۵۴
سلامت اللہ خاں۔ ۳۳۶
سلام سندیلوی، ڈاکٹر عبدالسلام ۔ ۴۱۔ ۲۸۸۔ ۳۱۵۔ ۳۳۷
سلمان باقر آغا۔ ۱۴۵
سلیم۔ ۹۹
سلیم احمد۔ ۵۹۔ ۳۴۶
سلیم اختر، ڈاکٹر۔ ۳۵۔ ۳۴۵
سلیم تمنائی۔ ۸۸
سلیم جعفر۔ ۹۹
سلیم علی حسن خاں، سید۔ ۳۵۶
سلیمان اطہر جاوید، ڈاکٹر۔ ۷۱
سلیمان سر شاہ، ڈاکٹر۔ ۳۰۸
سلیمان قدر مرزا، شاہزادہ۔ ۱۰
سمن رام ناتھ۔ ۲۷۲
سنہا سچدانند، ڈاکٹر۔ ۳۵۰
سول شنڈلر۔ ۲۱۱
سولیر نو، ڈاکٹر۔ ۳۴۹
سہا ممتاز احمد مجددی۔ ۵۸۔ ۷۴۔ ۱۶۰۔ ۳۲۰
سہیل بخاری ڈاکٹر۔ ۵۳
سیاح میاں داد خاں سیف الحق۔ ۵۵۔ ۷۱۔ ۲۶۲۔ ۲۸۶۔ ۲۹۶
سیال اس ام شفیق۔ ۱۴۹
سیال بر جندر۔ ۱۶۸
سیال محمد حیات خاں۔ ۹۸
سیٹھ کیسری داس۔ ۱۷۶
سیٹھی پر شوتم سنگھ۔ ۱۰۳
سید احمد۔ ۱۰۶
سیف سلطانپوری۔ ۹
سیلچند۔ ۲۸۲
سیماب اکبر آبادی۔ ۱۴۷
شاد عظیم آبادی۔ ۲۹۳
شاد نرلیش مر۔ ۲۶۔ ۳۵۔ ۳۶۔ ۱۴۴۔ ۱۵۰۔ ۱۶۴۔ ۳۰۳۔ ۳۲۳۔ ۳۳۷

شاداں اولاد حسین بلگرامی، مولانا۔ ۱۵۲۔
۲۵۸۔۱۵۸
شاداں حسین علی خاں، مرزا (رک
خیالی)۔۶۵۔۷۱
شادانی عندلیب،ڈاکٹر۔۳۲۰۔۳۲۱
شاداں لکھنوی۔۱۵۸
شارق محمد مشتاق میرٹھی۔۳۲۔۳۱۶
شاکر پیارے لال۔۳۱۸
شاکر عبدالرزاق، مولوی۔۱۷۶
شاکرہ بیگم۔۱۹۱
شاہان تیموریہ۔۶۸
شاہ، بیگم۔۲۲۹
شاہ اس ایم اے، مسز۔۶
شاہرخ مرزا، شاہزادہ۔۶۸
شاہ عالم مارہروی۔۹۰۔۱۷۶
شاہد اعظمی۔۲۷۹
شاہد محمد ایوب،ڈاکٹر۔۶۶
شاہدہ شاہین۔۱۸۸
شاہدی عبدالستار۔۴۳
شایان ذکاءالدین،ڈاکٹر۔۳۳۱
شباب مسعود حسن۔۲۴۰
شبلی نعمانی، مولانا۔۳۵۹
شبنم رومانی۔۳۸
شبیہہ رومانی۔۳۸
شبیہہ الحسن نونہروی، سید۔۲۸۶۔۳۲۴
شجاع مرزا۔۲۰۲
شجاعت علی سندیلوی، ڈاکٹر۔۱۰۶۔۲۸۷۔
۲۸۸۔۲۹۳۔۳۱۴۔۳۲۸۔۳۳۲
شرف آغا جو۔۲۰۹
شرقی محمد حسن لکھنوی، سید۔۷۲
شرما پریم سروپ۔۲۷۱۔۲۷۵
شرما پی ال۔۲۳
شرما جوالادت۔۲۷۲۔۳۶۴
شرما رام کمار۔۱۶۵۔۲۷۲
شرما رام نواس۔۲۷۴
شرما شری رام۔۲۷۴
شروانی عبدالشاہد خاں۔۲۹۱
شروانی مقتدا خاں۔۱۷۷
شکیب ضیاءالدین احمد۔۶۸۔۷۵
شکیل احمد، شاہ۔۳۳۷
شکیل الرحمان ڈاکٹر۔۳۲۔۳۴۔۳۳۰
شکیلہ شاہجہاں۔۱۸۸
شمس آغا علی لکھنوی۔۲۶۵۔۲۶۶۔۳۰۰
شمس الدین احمد حنفی۔۲۸۷

شمس الدین احمد خاں، نواب۔ ۱۷

شمس شمس الدین اکبر آبادی، منشی۔ ۲۰۲

شمس بدایونی، ڈاکٹر۔ ۲۸۶۔ ۳۲۹۔ ۳۳۰

شمس بریلوی۔ ۱۴۴۔ ۳۲۵

شمس بمن گرامی۔ ۱۶

شمس محمد حسین علوی کاکوروی۔ ۱۸۵

شمیم اختر۔ ۱۸۸

شمیم انہونوی۔ ۱۴۲

شمیم جہاں۔ ۱۲۸

شمیم حنفی، ڈاکٹر۔ ۱۸

شمیم رجز، سید۔ ۳۲۹

شمیم مظفر حسین۔ ۳۵۹

شوق عبدالرحمان۔ ۱۸۵

شوکت بخارای۔ ۳۵۔ ۳۸

شوکت ابوادریس حافظ احمد حسن میرٹھی۔ ۱۴۸

شوکت تھانوی۔ ۸۶ تا ۸۸۔ ۹۰۔ ۳۰۳۔ ۳۰۴

شوکت سبزواری، سید، ڈاکٹر۔ ۴۰۔ ۴۲۔ ۱۰۶۔ ۱۱۲۔ ۱۴۵۔ ۲۳۹

شوکت یار محمد خاں، نواب۔ ۵۴۔ ۲۹۴۔ ۳۰۶۔ ۳۵۹

شہاب الدین رحمت اللہ۔ ۱۶۸۔ ۱۶۹۔ ۲۲۲

شہاب الدین مصطفا، سید۔ ۱۴۶

شہابی انتظام اللہ، مفتی۔ ۶۔ ۲۷۔ ۳۰۰۔ ۳۰۶

شہریار اخلاق محمد خاں کنور۔ ۲۰۳

شہید صفی پوری۔ ۳۲

شیدا ار اجیندر ناتھ۔ ۹۶۔ ۳۳۷

شیدا محمد عبداللہ ڈاکٹر۔ ۱۹۳

شیرانی محمود خاں حافظ۔ ۸۱۔ ۱۲۱۔ ۲۰۲۔ ۳۳۹

شیرانی مظہر محمود خاں۔ ۳۳۹

شیفتہ محمد مصطفا خاں، نواب (رک حسرتی)۔ ۲۳۔ ۶۰۔ ۷۱۔ ۱۷۶۔ ۲۰۶۔ ۲۴۹۔ ۲۶۴۔ ۲۹۳۔ ۲۹۷۔ ۳۶۰

شیو نرائن پنڈت۔ ۳۰۰۔ ۳۲۶

شیو نرائن منشی۔ ۱۱۵۔ ۲۵۴

صابر ایوب۔ ۱۸۳

صابر دت۔ ۲۷۹۔ ۳۳۱

صابر علی خاں، نالہ۔ ۲۸۳

صابر قادر بخش نورکانی، مرزا۔ ۲۹۹۔ ۳۰۰

صابر گیلانی۔ ۱۹

صابرہ بانو۔ ۱۸۹

صابری سید محمد مصطفا علی۔ ۳۰۔۳۱
صاحب عالم مارہروی۔ ۹۰۔۱۷۶
صاد قین۔ ۱۲۱۔۱۶۶
صارم الازہری عبدالصمد۔ ۶۱
صالحہ عابد حسین۔ ۳۱۴
صباخالد رشید، ڈاکٹر۔ ۱۱۲
صبا محمد امیر اکبر آبادی، خواجہ۔ ۲۴۔۲۵
صبا محمد مظفر حسین۔ ۳۵۸
صباح الدین عبدالرحمان، سید۔ ۶۰
صبوحی۔ ۲۳
صبیحہ انور۔ ۱۹۳
صبیحہ وجاہت۔ ۱۹۳
صدیق حسن خاں نواب (رک محمد صدیق)۔ ۶۱
صدیقہ ارمان۔ ۵۱
صدیق اختر (عبدالجبار)۔ ۵۷
صدیقی ابواللیث، ڈاکٹر۔ ۲۹۲۔۳۰۰
صدیقی افتخار احمد، ڈاکٹر۔ ۱۸۸
صدیقی افتخار بیگم۔ ۸
صدیقی ثاقب۔ ۲۷۰
صدیقی ثناءالحق۔ ۲۸۷
صدیقی جوہر۔ ۱۰۹
صدیقی حنیف۔ ۳۰
صدیقی رشید احمد، پروفیسر۔ ۱۷۔۴۱۔۷۱۔ ۸۷۔ ۹۷۔ ۱۱۰۔ ۲۸۴۔ ۳۳۵۔ ۳۴۴۔ ۳۴۶
صدیقی روش۔ ۱۰۰
صدیقی ریاض۔ ۸۵۔۸۶
صدیقی ساجد۔ ۶
صدیقی سعادت علی، ڈاکٹر۔ ۱۰۔۱۰۵
صدیقی سلطان۔ ۱۰۲
صدیقی شاہد۔ ۹۷
صدیقی ظہیر احمد، پروفیسر۔ ۱۱۱۔۲۰۱۔۲۳۴
صدیقی عبدالستار، ڈاکٹر۔ ۹۸۔ ۱۷۳۔۱۸۴
صدیقی عتیق احمد پروفیسر۔ ۴۵
صدیقی علاءالدین، پروفیسر۔ ۹۱
صدیقی کمال احمد، ڈاکٹر۔ ۵۲۔ ۷۹۔ ۱۰۶۔ ۲۸۳۔۲۸۵
صدیقی مبشر علی۔ ۲۹۱۔ ۳۱۲۔۳۴۵
صدیقی محمد عتیق۔ ۶۷۔۲۷۹
صدیقی نظیر، پروفیسر۔ ۳۲۲۔۳۴۴
صغیر احمد جان۔ ۲۸۸
صغیر النسا بیگم۔ ۴۲۔۳۲۹
صغیر خاں۔ ۶

صفا عبدالحیٔ بدایونی ـ ۲۹۷
صفا ذبیح اللہ، دکتر ـ ۳۶۱
صفدر حسین ـ ۱۲۸
صفدر مرزاپوری ـ ۲۹۱ ـ ۳۰۱ ـ ۳۲۹ ـ ۳۳۶
صفیر بلگرامی مولوی (رک فرزند احمد) ۶۹ تا ۷۱ ـ ۹۶ ـ ۱۷۶ ـ ۱۸۶ ـ ۲۹۴ ـ ۲۹۸ ـ ۳۰۴ ـ ۳۰۶ ـ ۳۲۹
صفی مرتضا سید ـ ۲۹۴ ـ ۳۴۶
صفیہ پروین ـ ۳۱۸
صفیۃ النسا ـ ۱۸۹
صلاح الدین خدابخش ـ ۲۱۹ ـ ۳۵۰
صوفی شاہ فرزند علی منیری، سید ـ ۷۱ ـ ۱۸۶ ـ ۲۸۲ ـ ۳۰۱
صوفیہ سعداللہ ـ ۲۲۱
صہبائی امام بخش ـ ۲۸۰ ـ ۳۲۱ ـ ۳۲۷
ضمیر حسن دہلوی، سید ـ ۷۵
ضیا احمد بدایونی ـ ۱۰۲ ـ ۳۳۶
ضیاء الدین احمد خاں، مولوی، ڈاکٹر ـ ۱۸۴ ـ ۳۰۶
ضیاء الدین احمد خاں، نواب (رک نیر درخشاں) ـ ۲۰۶ ـ ۲۴۹
ضیا عباس بدایونی ـ ۳۱۸
طارق عبدالرحمان شیخ ـ ۱۵۷
طالب رزاقی ـ ۵۶
طالب سعید الدین احمد خاں مرزا ـ ۶۵ ـ ۷۱
طالب محمد عباس ـ ۱۴۲
طالب نندلال کول کاشمیری ـ ۲۹
طاہر آغا (رک محمد طاہر) ـ ۱۹۹ ـ ۱۵۶ ـ ۱۵۹ ـ ۳۰۵
طاہر ایم سید ـ ۱۶۸
طاہر تونسوی، ڈاکٹر ـ ۷۷ ـ ۱۲۸
طباطبائی (رک نظم) ـ ۱۴۵ ـ ۱۵۲ ـ ۱۵۳ ـ ۱۶۱
طبیب (رک رنج)
طپاں احمد بیگ، مرزا ـ ۲۵۶ ـ ۲۵۷
طرزی باپوڑی (رک ثاقب) ـ ۷۱
طفیل احمد ـ ۳۰۲
ظ ـ انصاری ـ ۲۶ ـ ۳۹ ـ ۹۰ ـ ۱۰۷ ـ ۱۰۹ ـ ۱۸۹ ـ ۱۹۹ ـ ۲۰۰ ـ ۲۳۸ ـ ۲۳۹ ـ ۲۵۰ ـ ۳۳۰
ظفر ادیب، تحسین ـ ۷۱ ـ ۷۳ ـ ۲۱۴
ظفر الحسن مرزا ـ ۹۳ ـ ۱۰۵ ـ ۲۰۳
ظفر اوگانوی، ڈاکٹر ـ ۷۰ ـ ۱۹۳ ـ ۲۱۳
ظفر (رک بہادر شاہ) ـ ۶۱ ـ ۷۱ ـ ۲۴۹ ـ

۲۵۷۔۲۸۰۔۳۰۳
ظفر بیگ مرزا۔۱۵۲
ظفر محمد شیخ۔۱۷۳
ظل حسنین، ڈاکٹر۔۳۱۶
ظہور الاسلام، سید۔۱۰۴
ظہوری۔۱۹۔۵۱
ظہیر الدین۔۱۷۶
ظہیر الدین مدنی، سید۔۲۸۶۔۲۵۶
ظہیر ظہیر الحق سہاروی۔۲۷
ظہیر ظہیر الدین دہلوی۔۷۳۔۳۱۱
ظہیر ناشاد۔۳۴۴
عابد پیشاوری شیام لال کالڑا۔۱۱۱
عابد حسین، سید، ڈاکٹر۔۱۲۔۲۳۹۔۳۱۷۔
۳۱۵۔۳۴۲
عابد عابد علی سید۔۳۲۵
عابدہ احمد، بیگم۔۲۲۳
عابدہ رشید جہاں۔۱۸۸
عابدہ شاہ۔۲۱۶
عابدی امیر حسن (اے ایچ) پروفیسر۔۲۱۵۔۳۶۱
عابدی رفیعہ شبنم۔۳۴۲
عابدی ناصر۔۵
عابدی وزیر الحسن سید۔۴۹۔۱۳۶۔۱۹۸۔

۲۰۰۔۲۴۵تا۲۴۷۔۲۵۳۔۲۶۲۔۲۶۴۔
۲۶۵
عارف۔۳۶۱
عارف اخلاق حسین۔۴۵۔۴۶۔۴۷۔۵۶۔۱۱۰۔
۱۵۴۔۳۱۷
عارف بٹالوی، ڈاکٹر۔۵۵۔۸۸۔۱۵۸
عارف زین العابدین خاں مرزا۔۱۵۔۶۵۔
۷۱۔۱۳۴۔۲۴۹۔۲۵۱
عارف شاہ گیلانی سید، ڈاکٹر۔۳۵۔۲۱۴۔
۲۴۸
عارفہ پروین۔۲۱۹
عارفی امیر، ڈاکٹر۔۲۸۷۔۲۹۷
عاشق۔۷۱
عاشق علی سید۔۹۹
عاصمہ اعجاز۔۹۳
عاصی شریف احمد کرنالی، پروفیسر۔۱۴۸۔
۱۵۴
عاقل محمد سلطان، سید، دہلوی۔۳۲۹
عالم خوند میری۔۱۰۱
عالی جمیل الدین۔۳۷۔۴۲۔۱۳۷۔۲۰۱۔
۲۶۶
عالی جمیل الدین احمد خاں مرزا، نواب۔۶۵

عبادت بریلوی، ڈاکٹر۔ ۳۶۔ ۳۷۔ ۴۰۔ ۴۱۔ ۶۰۔ ۸۶۔ ۹۷۔ ۱۱۰۔ ۱۲۶۔ ۱۲۷۔ ۱۸۳۔۱۸۸۔۳۲۵۔۳۳۱۔۳۳۵۔۳۴۰

عباس بیگ مرزا۔۱۵۔۵۵۔۲۵۱

عباس، سید، مفتی۔۱۷۶

عباسی احسان اللہ۔۳۱۱

عباسی جمیلہ۔ ۱۹۲

عباسی حفیظ۔۶

عباسی شگفتہ پروین۔۱۸۹

عباسی عبدالرحمان چریاکوٹی۔۳۶

عباسی منظور احسن، پروفیسر۔۱۵۹

عباسی نوربی۔۱۷۔۲۷۳

عبدالاحد، ڈاکٹر۔۲۹۸

عبدالجلیل، ڈاکٹر۔۱۰۳

عبدالجمیل قاضی۔۱۷۶

عبدالحق پروفیسر۔۳۲۱

عبدالحق (رک بابائے اردو)۶۶۔۸۱۔۸۶۔ ۹۸۔۱۰۸۔۲۶۶۔۳۰۱۔۳۲۳۔۳۴۰

عبدالحکیم خلیفہ، ڈاکٹر۔۵۸۔۱۴۳۔۱۴۴

عبدالحئی سید، حکیم۔۲۹۹

عبدالخالق، ڈاکٹر۔۳۱۲۔۳۱۶

عبدالدائم، سید، مولانا۔۸

عبدالرحمان طاہر سورتی۔۳۵۵

عبدالرزاق۔۳۳۴

عبدالرشید (رک رشید)

عبدالرشید، سید۔ ۲۰۳

عبدالرووف ڈاکٹر۔ ۳۲۲

عبدالستار قاضی۔ ۸۴

عبدالسلام ندوی، مولانا۔۵۸۔۲۹۷

عبدالشکور احسن، ڈاکٹر۔ ۱۰۵۔ ۲۵۵۔ ۲۵۸۔۳۵۶

عبدالصمد (رک بہ مزو)۔۱۷۔ ۳۲۔ ۱۱۲

عبدالغفور، سید۔ ۱۱۴

عبدالغنی آغا دہلوی۔ ۲۰۳

عبدالغنی ڈاکٹر۔ ۳۱۲

عبدالقادر خان بہادر، سر، شیخ۔۱۲۵۔۲۱۹۔ ۳۵۱

عبدالقیوم مرزا۔ ۳۲۵۔۳۲۶

عبدالکریم۔ ۲۶۲۔۲۶۵

عبداللہ انور بیگ۔ ۲۲۲

عبداللہ جان مخمور، [illegible] (۔ [illegible] مخمور)۔۲۳۶۔۲۳

عبداللہ حافظ۔ ۲۵۲

عبداللہ، سید، ڈاکٹر (رک محمد عبداللہ)

۱۰۹۔ ۱۸۸۔ ۱۸۹۔ ۱۹۸۔ ۳۱۵۔ ۳۴۲
عبداللطیف۔ ۱۸۵۔ ۱۸۶
عبداللطیف قریشی، سید، ڈاکٹر۔ ۶۰۔ ۹۹۔
۱۲۳۔ ۱۹۶۔ ۲۱۳
عبدالمغنی، ڈاکٹر۔ ۱۰۲۔ ۳۲۶۔ ۳۴۴۔
۳۵۶
عبدالمنان، ڈاکٹر۔ ۳۴۴
عبدالمنان خاں۔ ۱۹۲
عبدالودود، قاضی۔ ۳۱۔ ۴۶۔ ۵۵۔ ۹۲۔
۹۶۔ ۹۸۔ ۱۰۲۔ ۱۰۸۔ ۱۱۰۔ ۱۱۲۔ ۲۱۸۔
۲۲۰۔ ۲۴۷۔ ۲۵۵۔ ۲۵۶۔ ۲۶۰۔ ۲۶۱۔
۲۸۴
عبدل سید علی۔ ۱۵۴
عبرتی وزیر علی عظیم آبادی۔ ۳۵۸
عتیق احمد۔ ۱۰۴
عثمانی شریف احمد پیر جی۔ ۱۴
عثمانی منور۔ ۳۴۱
عدنی افتخار احمد۔ ۵۹
عذرا عادل رشید۔ ۹۰
عرش ملسیانی۔ ۵۰۔ ۷۱۔ ۱۰۳۔ ۲۷۴
عرشی امتیاز علی خاں، مولانا۔ ۵۱۔ ۹۶۔ ۹۷۔
۱۰۸۔ ۱۲۴۔ ۱۳۸۔ ۱۳۹۔ ۱۴۷۔ ۱۶۱۔ ۱۶۳۔
۱۸۰۔ ۱۸۱۔ ۲۴۷۔ ۲۵۷۔ ۲۶۰۔ ۲۸۵۔
۳۳۸۔ ۳۴۰۔ ۳۴۲
عرشی زادہ (رک اکبر علی خاں)۔ ۱۷۔ ۱۲۴
عرفی۔ ۵۱۔ ۱۴۶
عروج عبدالرووف، سید۔ ۶۲
عزیزالدین، قاضی۔ ۳۶۴
عزیزالدین مولوی۔ ۱۷۶
عزیز صفی پوری (رک ولایت)۔ ۱۰۲۔ ۲۶۲
عزیز یوسف علی خاں، مرزا۔ ۷۱۔ ۱۷۶۔ ۱۸۱
عزیز یار جنگ عزیز۔ ۷۲
عسکری (رک محمد حسن عسکری)۔ ۶۰
عشرت امرت لال، ڈاکٹر۔ ۱۰۳۔ ۱۰۴
عشرت عبدالرووف لکھنوی، خواجہ۔ ۷۲
عطاءالرحمان عطا کاکوی، شاہ، پروفیسر۔ ۲۶۔
۹۷۔ ۲۴۸۔ ۲۸۱۔ ۳۲۱۔ ۳۲۶۔ ۳۴۱
عطا حسین سید، حافظ۔ ۲۶۶۔ ۳۵۷
عقیل احمد، ڈاکٹر۔ ۱۱۱
علامی علاء الدین خاں مرزا، نواب۔ ۶۵۔
۷۱۔ ۱۷۶
علوی امیر احمد۔ ۱۳۹۔ ۲۸۰
علوی بشیر احمد کاکوروی۔ ۱۱۔ ۱۴۰
علوی تنویر احمد، ڈاکٹر۔ ۹۶۔ ۱۹۱

۱۹۵۔۲۸۲۔۳۰۸
علوی خالد، ڈاکٹر۔۳۱۹
علوی ظہیر الدین، سید۔۱۳۸
علوی عبدالرشید۔۱۵۰
علوی وارث۔۱۰۱
علی بہادر خاں، حافظ۔۱۴۱
علی حسن خان بہادر، سید۔۳۵۹
علی حضرت۔۲۵۱
علی رضا سید۔۲۵۲
علی مراد خاں۔۶۳
علیم صبا نویدی۔۲۹۴۔۳۲۷
علیم مسرور بنارسی۔۱۰۴
علی نواب علی بہادر ثانی۔۴۷
علیف (رک غضنفر)۔۲۳۹
عمر حیات خاں غوری۔۱۰۴
عمر خیام (رک خیام)۔۲۳۷
عمیق حنفی۔۱۰۱
عنایت اللہ ملک (رک محمد عنایت اللہ)۔ ۱۲۸
عین رشید (رک رشید)۔۲۲۷
غالب بٹالوی۔۱۵۸
غالب ثانی (رک مرزا)۔۱۵۳
غضنفر علیف (رک علیف)۔۲۳۸
غضنفر، غضنفر علی سید۔۱۵۰
غفوروف بی اکادمیشین۔۲۱۸۔۲۳۸۔۲۳۹
غلام السیدین خواجہ، ڈاکٹر۔۳۱۷
غلام باباخاں میر۔۵۵
غلام بسم اللہ منشی۔۱۷۶
غلام علی شیخ۔۱۷۵
غلام مصطفیٰ خاں ڈاکٹر۔۱۹۴۔۳۲۷
غلام نجف خان بہادر، حکیم۔۲۵۳
غلام نبی خاں، مولوی۔۲۶۷
غلام یحییٰ شاہ عظیم آبادی۔۲۹۹
غمگین۔۱۱۱۔۱۸۵۔۲۵۷
غنی کاشمیری۔۳۸۔۴۰
غوث علی شاہ قلندر پانی پتی۔۵۴
غوث محمد خاں۔۱۹۲
فاروقی ابوالحسنات بیدل سہارنپوری، حکیم۔ ۱۳
فاروقی احسن، ڈاکٹر۔۳۲۲
فاروقی اسامہ۔۲۰۰۔۲۳۸
فاروقی خادم علی سندیلوی، منشی۔۲۹۳
فاروقی خواجہ احمد، پروفیسر۔۲۲۔۳۹۔۹۱۔ ۹۶۔۹۸۔۱۰۵۔۱۰۹۔۱۱۴۔۱۹۴۔۱۹۵۔

۲۰۲۔ ۲۱۱۔ ۲۳۸۔ ۲۵۷۔ ۳۰۶۔ ۳۲۷۔
۳۳۱۔ ۳۳۵۔ ۳۴۶۔ ۳۵۷
فاروقی شمس الرحمان۔ ۴۲۔ ۱۰۱۔ ۱۳۸۔
۱۴۷۔ ۳۱۷۔ ۳۴۲۔ ۳۴۵
فاروقی عبدالمغنی۔ ۱۹۴
فاروقی محبوب الرحمان۔ ۱۶۸
فاروقی نثار احمد، پروفیسر۔ ۵۔ ۴۹۔ ۱۰۹۔ ۱۱۹
فاضل عبدالرشید، سید، ڈاکٹر۔ ۲۰۱
فاضل مرتضا حسین لکھنوی، سید۔ ۱۱۳۔
۱۲۸۔ ۱۴۱۔ ۱۴۲۔ ۱۷۲۔ ۱۷۳۔ ۱۷۸۔ ۱۹۹۔
۲۴۴۔ ۲۵۰۔ ۲۹۶
فاطمی علی احمد۔ ۲۷۲
فانی شوکت علی خاں بدایونی۔ ۷۱۔ ۲۸۴۔
۳۳۰
فایق نورالدین خاں قاضی۔ ۳۶۱
فتح الملک بہادر مرزا، شاہزادہ (رک
فخرو)۔ ۲۵۷
فخر افتخار احمد۔ ۳۱۴
فخر الدین علی احمد۔ ۳۴۶
فخر الدین میر۔ ۲۵۰۔ ۲۶۱۔ ۲۶۲
فخرو مرزا (رک فتح الملک)۔ ۶۹
فدا عبدالصمد سلہٹی۔ ۲۶۴۔ ۲۶۵۔ ۲۹۶

فدوی فداء المصطفا، ڈاکٹر۔ ۲۷۹
فراز۔ ۷۱
فراق گورکھپوری۔ ۱۰۲۔ ۱۰۳۔ ۲۳۹۔
۲۷۲۔ ۲۸۴۔ ۳۱۹۔ ۳۲۸
فرجار محمد علی۔ ۲۴۲
فرحت اللہ بیگ مرزا۔ ۲۹۵
فرحت حسین سید۔ ۱۹۲
فرخ جلالی۔ ۱۲۸
فرخندہ شاہ مرزا۔ ۶۸
فرخی اسلم، ڈاکٹر۔ ۹۔ ۳۶۰
فرزند آزر (رک غالب)۔ ۶۴
فرزند احمد، مولوی (رک صفیر)۔ ۱۸۱
فرقانی۔ ۶۳
فرقت غلام احمد کاکوروی۔ ۸۶۔ ۱۵۹
فرمان فتح پوری، ڈاکٹر۔ ۵۰۔ ۶۳۔ ۷۸۔
۲۹۰۔ ۳۲۱۔ ۳۳۲
فرہاد۔ ۲۳۳
فرید احمد بدایونی مولوی۔ ۷۱
فریدہ بیگم۔ ۱۹۴
فریدی مغیث الدین، ڈاکٹر۔ ۱۳۸۔ ۱۹۱۔
۳۰۷
فضل امام، ڈاکٹر۔ ۲۸۰

فضل حق خیر آبادی، مولانا۔ ۵۴۔ ۲۴۹۔ ۲۹۱۔ ۳۲۱
فغانی۔ ۳۵۷
فلر میجر۔ ۲۰۱
فلک ہیرالال دہلوی۔ ۲۶
فوجدار محمد خاں، میاں۔ ۱۱۹
فہمیدہ عبدالحسین۔ ۴۳
فیاض حسین جامعی۔ ۱۵۴
فیاض عالم شاہ۔ ۱۲۹
فیاض محمود، سید، گروپ کیپٹن۔ ۵۱۔ ۷۷۔ ۲۱۳۔ ۲۹۲۔ ۳۴۱۔ ۳۵۶
فیروز احمد، ڈاکٹر۔ ۲۸۵
فیض جگناتھ پرشاد۔ ۲۹۹
فیض فیض احمد۔ ۶۲۔ ۶۳۔ ۲۰۳۔ ۲۱۷۔ ۲۲۳
فیض مجدد۔ ۱۶۵۔ ۲۷۲
فیضی۔ ۶۷
قاتل مقبول حسین اکبر آبادی۔ ۲۰۲
قادری احمد، سید۔ ۳۳۴
قادری احمد اللہ سید، پدم شری لسان الملک مولانا۔ ۲۶
قادری حامد حسن۔ ۱۳۹۔ ۲۴۷۔ ۲۹۵۔ ۳۲۰۔ ۳۴۴
قادری گل حسن شاہ۔ ۲۸۱
قادری محمد ایوب ڈاکٹر۔ ۷۷۔ ۲۰۲
قاسم ابوالقاسم خاں مرزا۔ ۲۵۶۔ ۲۵۷
قاسم حسن مرزا۔ ۲۰۳
قاسمی احمد ندیم۔ ۲۳۰۔ ۳۴۱
قتیل۔ ۱۷۔ ۴۲۔ ۷۴۔ ۹۸۔ ۱۰۰۔ ۱۳۶۔ ۳۲۷
قدر حیدر حسن دہلوی آغا۔ ۱۵۸
قدر غلام حسنین بلگرامی سید۔ ۷۱۔ ۹۰۔ ۱۷۱۔ ۳۳۳۔ ۳۳۶
قدرت شجاعت علی نقوی سید۔ ۵۹
قدسی۔ ۵۵۔ ۳۰۹۔ ۳۳۹
قدوائی ابرار الرحمان۔ ۸۳
قدوائی بیگم انیس۔ ۳۰۴
قدوائی جلیل۔ ۱۴۲
قدوائی صدیق الرحمان۔ ۲۸۴
قدوسی اشرف۔ ۸۷
قدیر امتیاز۔ ۲۱۰
قرۃ العین حیدر۔ ۲۱۳
قربان ی اے بیگ ن۔ ۱۳
قریشی اشتیاق حسین۔ ۹۰
قریشی صالحہ بیگم۔ ۴۷

قریشی کامل دہلوی، پروفیسر۔ ۱۴۷
قریشی محمد شفیع۔۱۱۷۔۱۴۷۔۲۷۱
قریشی معین الدین، سید۔ ۱۹۶
قریشی نسیم۔ ۲۸۸
قریشی وحید، ڈاکٹر۔ ۲۷۔ ۱۱۰۔ ۱۲۱۔ ۱۹۲۔
۳۰۳۔۳۱۵۔۳۳۵۔۳۵۵۔۳۶۱
قلق غلام مولا میر ٹھی۔ ۱۷۷
قمرالنسا شیخ۔ ۱۸۸
قمر رئیس، ڈاکٹر۔ ۱۹۲۔ ۲۳۵۔ ۳۲۱۔
۳۲۳۔۳۲۵۔۳۳۴
قمر زبیر احمد۔ ۳۵۶
قیس۔ ۲۳۳
قیصر ابن حسن، سید۔ ۹۴
قیصر جہاں ڈاکٹر۔ ۲۷۰
قیصر خدا بخش مرزا، شاہزادہ۔ ۶۹
کابلی، خاں، غازی۔ ۱۱۳
کاظم علی خاں، ڈاکٹر۔ ۱۴۔ ۴۵۔ ۱۹۳۔
۳۱۴۔۳۲۲۔۳۴۰
کاظمی ضمیر حسن۔ ۳۵۱
کالیگن وی۔ ۳۵۴
کامل باقر علی خاں مرزا۔ ۶۵۔ ۹۸
کانڈا کے سی، ڈاکٹر۔ ۳۵۲
کاوش ابو محمد ہنسوی، سید۔ ۱۶۳
کبیر۔ ۶۴۔ ۷۲
کبیر احمد جائسی، ڈاکٹر۔ ۳۵۵
کپور کھیالال۔ ۲۸۹۔ ۳۰۴
کرار حسین پروفیسر۔ ۷۷۔ ۸۳۔ ۲۲۵۔
۲۲۶۔۲۲۹۔۲۳۰۔۲۴۱
کرامت سید شاہ کرامت حسین ہمدانی
بہادری۔ ۱۸۶۔ ۳۱۸۔
کرامت، کرامت علی۔ ۳۱۹
کریم الدین منشی۔ ۲۹۸۔ ۲۹۹
کشتہ ایم ڈی۔ ۱۵۴
کشفی ابوالخیر پروفیسر۔ ۱۸
کلب علی خاں نواب۔ ۶۔ ۱۳۹۔ ۱۶۹۔ ۱۸۰۔
۲۴۹
کلدیپ آر کے۔ ۲۲۰
کلو داروغہ۔ ۱۵۔ ۵۴۔ ۳۰۷
کلیا گینا کوندراتی ئیوا، ایم۔ ۳۵۴
کلیان۔ ۳۰۷
کلیم۔ ۹۹
کلیم الدین احمد۔ ۲۸۸
کلیم سہسرامی، ڈاکٹر۔ ۷۴
کلیم محمد موسیٰ خاں، ڈاکٹر۔ ۴۴۔ ۲۹۲

کمال الدین ایم ڈاکٹر۔ ۲۹۸
کوثر انعام الحق ڈاکٹر۔ ۳۲۷۔ ۳۵۷۔ ۳۶۱۔
کوثر چاندپوری۔ ۵۷۔ ۱۱۲۔ ۳۳۰۔ ۳۳۵
کوکب قدر سجاد علی میرزا، ڈاکٹر ۔ ۹۴۔ ۲۸۷
کول جیالال کشمیری۔ ۲۱۹
کیجری وال ڈاکٹر اوم پرکاش۔ ۱۶۸
کیفی اعظمی۔ ۸۵
کیفی برجموہن دتاتریہ، پنڈت۔ ۹۶۔ ۳۰۳
کیفی حنیف بریلوی۔ ۱۰۰
کیول سنگھ۔ ۲۳۸۔ ۲۳۹
گارساں دتاسی ۔ ۲۹۲۔ ۳۳۰۔ ۳۳۹۔ ۳۶۳
گاندھی۔ ۳۴۱
گپتا سادھن داس۔ ۲۲۸
گپتا کالیداس (رک رضا)
گرم مظفر خاں۔ ۲۹۶
گلزار احمد راجا۔ ۱۷
گلزار دہلوی۔ ۱۵۴
گل محمد خاں زیب مگسی سردار۔ ۳۵۳
گلیبوف (رک نکولائی) ۔ ۲۳۸۔ ۲۳۹۔ ۳۵۴
گنجور دیا شنکر۔ ۲۷۲
گوربچہ رشید احمد ڈاکٹر۔ ۴۰
گور کرشن دیو پرشاد۔ ۲۷۴
گوریکر نظام الدین اس،ڈاکٹر۔ ۶۷
گوکھلے شری وِدیادھر۔ ۲۶۹
گوئٹے۔ ۳۰۳۔ ۳۲۷
گیان چند جین پروفیسر ۔ ۴۲۔ ۵۱۔ ۵۵۔ ۷۰۔ ۱۰۰تا ۱۰۲۔ ۱۱۱۔ ۱۴۶۔ ۲۸۵۔ ۳۲۹۔ ۳۳۰
لاری مقبول احمد۔ ۳۴۲
لاڑ سجاد احمد۔ ۹۴
لاکھن پال پی ال۔ ۲۱۶۔ ۲۲۰۔ ۲۴۱
لطیف آرکاٹی۔ ۳۲۷
لطیف الرحمان سید۔ ۲۵۔ ۶۸
لطیف الزماں خاں۔ ۱۷۔ ۵۱۔ ۲۰۱
لطیف اللہ۔ ۱۶
لطیفی دانیال۔ ۲۱۷
لغت نویس ہندوستانی۔ ۱۶۳۔ ۲۶۱
لق لق حاجی۔ ۳۰۳
لکھنوی۔ ا۔ ز۔ ۹۹
لیکھ رام۔ ۲۷۲
مالک رام۔ ۹۔ ۱۱۔ ۱۷۔ ۲۳۔ ۴۹۔ ۶۴۔ ۶۵۔

۷۰۔ ۹۶۔ ۹۷۔ ۱۰۲۔ ۱۰۳۔ ۱۰۸۔ ۱۱۰۔ ۱۱۲۔
۱۱۵تا۱۱۷۔ ۱۲۹۔ ۱۳۵۔ ۱۴۸۔ ۱۶۴۔ ۱۶۹۔
۱۷۳۔ ۱۷۴۔ ۱۹۵۔ ۱۹۹۔ ۲۰۰۔ ۲۱۹۔
۲۳۹۔ ۲۴۳۔ ۲۴۷۔ ۲۵۵۔ ۲۷۱۔ ۲۷۹۔
۳۰۲۔ ۳۱۴۔ ۳۱۷۔ ۳۲۱۔ ۳۳۰۔ ۳۴۱۔
۳۴۲۔ ۳۴۶
مانی جائسی۔ ۳۱۸
مایل ممتاز الدین احمد خاں مرزا۔ ۶۵
مبارک علی شیخ۔ ۱۷۱۔ ۱۷۲۔ ۱۷۷
متین الرحمان سید۔ ۱۹۴
مجروح محمد موسیٰ۔ ۱۹۴
مجروح میر مہدی۔ ۴۹۔ ۶۹۔ ۷۱۔ ۱۷۰۔
۱۷۲۔ ۱۷۶۔ ۱۸۵۔ ۲۴۳۔ ۲۴۴
مجنوں گورکھپوری پروفیسر۔ ۳۸۔ ۳۹۔
۳۱۲۔ ۳۱۵۔ ۳۴۴
مجتبیٰ حسن، سید جونپوری۔ ۳۱۹
مجومدار، سونتہ۔ ۲۲۸
محبوب الٰہی۔ ۱۴۳
محبوب محمد جعفر، ڈاکٹر۔ ۲۴۲
محروم تلوک چند۔ ۱۰۳
محسن بن شبیر، مولوی۔ ۲۲
محسن محسن علی سید (رک موسوی)۔ ۲۹۶
محشر اعظمی۔ ۱۶
محشر صلاح الدین احمد خاں مرزا۔ ۶۵
محمد (رسول اللہ صلعم)۔ ۳۱
محمد احمد دہلوی، مولانا۔ ۶
محمد ارتضا خاں۔ ۳۰۰
محمد اسحاق امرتسری۔ ۱۵۱
محمد اسمائیل پانی پتی، مولوی۔ ۲۰۰
محمد اسماعیل خاں، نواب۔ ۱۶۸
محمد اشرف ڈاکٹر۔ ۱۰۷۔ ۳۴۱۔ ۳۵۱
محمد اکرام شیخ ڈاکٹر۔ ۸۔ ۱۰۔ ۱۱۔ ۳۰۔ ۵۱۔
۵۳۔ ۱۱۰۔ ۱۲۲۔ ۱۲۳۔ ۱۲۶۔ ۱۳۶۔ ۳۰۱
محمد اعظم لکھنوی۔ ۲۵۹
محمد امیر حیدر خاں مہاراجکمار۔ ۲۰۰
محمد انصار اللہ، ڈاکٹر۔ ۹۲۔ ۱۷۳۔ ۱۹۱۔ ۲۷۹۔
۲۸۳۔ ۲۸۵۔ ۲۸۹۔ ۲۹۲۔ ۲۹۶۔ ۲۹۸۔
۳۰۸
محمد انوار الحق، مفتی۔ ۱۱۹۔ ۱۲۰
محمد ایوب ڈاکٹر۔ ۱۹۲
محمد باقر، ڈاکٹر۔ ۱۳۵۔ ۲۶۱
محمد باقر آغا۔ ۱۰۰۔ ۱۴۵۔ ۱۹۶تا۱۹۸
محمد بشیر بھرتپوری مرزا۔ ۵
محمد حامد خواجہ پروفیسر۔ ۱۱۲۔ ۲۸۰

محمد حسن۔۱۷۱
محمد حسن ڈاکٹر۔۸۴۔۸۸۔۹۶۔۱۰۰۔۱۰۲۔
۱۰۶۔۱۹۳۔۳۱۴
محمد حسن عسکری (رک عسکری)۔۳۱۹
محمد حسن میرٹھی، حکیم۔۷
محمد حسنین، سید۔۳۴۳
محمد حسین خاں شاہجہانپوری۔۲۹۶۔۳۵۸
محمد حکیم الدین۔۳۳۶
محمد خاں۔۳۵۱
محمد خان بہادر، سید۔۱۱۴
محمد ذاکر، ڈاکٹر۔۲۱۲
محمد روشن خاں حاجی۔۱۱۵
محمد ریاض، دکتر۔۳۵۵
محمد ریاض الدین امجد شیخ۔۲۹۷
محمد زاہد، ڈاکٹر۔۹۳
محمد زکریا خواجہ ڈاکٹر۔۲۸۰
محمد زکی الحق۔۳۳۰
محمد سجاد بیگ مرزا۔۳۴۳
محمد شکیل احمد۔۱۰۷
محمد صادق۔۲۹۴
محمد صادق ڈاکٹر۔۳۵۱
محمد صادق شاہ مارہروی۔۲۰۳
محمد صدر الحق ڈاکٹر۔۲۸۶
محمد صدیق حسن خاں نواب (رک صدیق
حسن)۔۳۵۹
محمد طاہر آغا (رک طاہر)۔۱۱۸۔۳۰۷
محمد طفیل۔۱۲۱۔۱۲۲
محمد عاشق، میجر۔۸۵
محمد عباس میر، مفتی۔۱۱۳
محمد عبدالاحد۔۱۷۰
محمد عبدالرحمان۔۱۱۵
محمد عبدالرشید۔۴۰
محمد عبدالغفار قاضی۔۴۳
محمد عبدالقادر عرف مرزا محمد آغا جان۔۲۹۰
محمد عبداللہ سید (رک عبداللہ) ڈاکٹر۔۴۸۔
۱۹۳۔۲۸۶۔۲۹۴۔۳۱۹۔۳۲۸۔۳۳۵۔
۳۴۱۔۳۴۶
محمد عبداللہ بلگرامی، سید حافظ۔۳۲۹
محمد عبداللطیف خاں۔۸۳
محمد عتیق۔۹۶
محمد عرفان۔۳۵
محمد عزیز حسن علیگ مرادآبادی۔۲۹۔۱۰۲
محمد عسکری مرزا۔۳۴۔۴۲۔۱۸۲۔۲۹۱
محمد عقیل سید، ڈاکٹر۔۱۰۳۔۳۲۳

محمد علی خاں۔ ۲۵۵
محمد عنایت اللہ ملک (رک عنایت اللہ)۔ ۱۴۴
محمد فیروز دہلوی۔ ۱۹۱
محمد کریم اللہ حافظ۔ ۲۰۴
محمد مجیب، پروفیسر۔ ۱۰۰۔ ۱۰۱۔ ۱۴۱۔ ۲۱۴۔ ۲۱۶۔ ۲۱۷۔ ۲۱۹۔ ۲۳۹۔ ۲۴۸۔ ۳۵۱
محمد محسن۔ ۳۴۳
محمد محفوظ الحسن ڈاکٹر۔ ۳۲۲۔ ۳۲۶
محمد مرزا خاں۔ ۲۴۷
محمد مسعود احمد۔ ۱۰۸
محمد مسلم۔ ۵۷
محمد مسلم شبنم۔ ۱۰۷
محمد مشتاق خاں ڈاکٹر۔ ۱۹۴
محمد مظہر عالم۔ ۱۹۳
محمد معین الدین خاں۔ ۷ ۳۴
محمد معین سید، ڈاکٹر۔ ۲۶۹
محمد ممتاز علی خاں۔ ۱۷۵ تا ۱۷۷
محمد منور۔ ۲۸۳
محمد مہدی سید۔ ۸۷
محمد نعمان ڈاکٹر۔ ۳۲۰
محمد نعیم چودھری۔ ۲۱۶
محمد ہاشم۔ ۱۲۵
محمد یعقوب عامر ڈاکٹر۔ ۲۸۹
محمد یعقوب مرزا ڈاکٹر۔ ۱۹۲۔ ۲۲۱
محمد یسین ڈاکٹر۔ ۱۰۱
محمد یونس سلیم۔ ۲۷۔ ۱۱۷۔ ۱۶۴
محمود ابو الکمال علامہ وجہوی۔ ۴۵
محمود الحسن ڈاکٹر۔ ۱۰۴
محمود الرحمان ڈاکٹر۔ ۱۳۵
محمود الہی ڈاکٹر۔ ۱۹۔ ۱۰۵۔ ۱۰۶۔ ۱۲۰۔ ۱۸۳۔ ۱۹۴۔ ۲۷۵۔ ۲۹۰
محمود علی خاں۔ ۱۴۲
محمود سید غازیپوری، ڈاکٹر۔ ۷۔ ۱۲۲۔ ۱۵۱۔ ۲۹۱
محمود قاسم محمود، سید۔ ۹۴
محمود محمود حسین نہٹوروی، منشی۔ ۲۵۔ ۷۱
محو غلام حسن خاں مرزا۔ ۶۵
مختار الدین احمد، ڈاکٹر۔ ۴۶۔ ۹۶ تا ۹۸۔ ۱۰۹۔ ۱۱۰۔ ۱۱۳۔ ۱۸۴۔ ۱۸۷۔ ۲۹۷۔ ۳۴۲
مختار شمیم۔ ۲۹۶
مختار زمن۔ ۲۰۳
مختار مسعود۔ ۸۹
مخلص آنند رام۔ ۳۵۵

مخمور محمد محمود رضوی، سید، اکبر آبادی۔
۱۵۳
مخمور سعیدی۔۳۱۹
مداری لال منشی۔ ۱۳۴
مدن موہن۔۸۵
مدہوش سخاوت حسین۔۲۹۸
مرتضا حسین۔۱۰۹
مرتضا حسین بلگرامی، سید۔۱۶۔۹۰
مرزا عزیز بیگ مرزا سہارنپوری (رک
غالب ثانی)۔۱۵۲
مسرور غلام حسین خاں مرزا۔۶۵
مسعود حسن خاں ڈاکٹر۔۱۰۱۔۱۴۰
مسلم الحریری بنارسی۔۱۰۳۔۲۰۰
مسلم ضیائی۔۱۰۸۔۱۲۰۔۲۴۵
مسیح الزماں، ڈاکٹر۔ ۳۰۱۔ ۳۱۵۔ ۳۲۲۔
۳۳۹
مسیح گل، سردار۔۳۲۵
مشتاق۔۷۱
مشفق خواجہ۔۶۹۔ ۲۰۳
مصاحب، غلام حسین۔۳۵۷
مصر اا س ڈی۔۲۱۶
مطلبی سید مطلبی فرید آبادی۔۶۵
مطیر بلجیت سنگھ۔ ۳۴۔ ۴۲۔ ۷۲۔ ۲۱۳۔ ۲۷۴
مظفر حنفی۔۳۴۳
مظفر شہ میری۔۳۱۶
مظفر علی سید۔۱۲۹۔۱۶۶۔ ۳۰۳
مظہر حسین منشی۔۲۵۱
مظہر علی خاں ڈاکٹر۔۲۱۷
معجز اعجاز احمد سہسوانی، سید۔ حکیم۔۷۲
معراج دھولپوری قاضی۔ ۲۰۳
معراج، معراج رسول وارثی، سید، لکھنوی۔
۲۵
معروف الٰہی بخش خاں، نواب۔ ۱۵۔ ۶۵
۷۷
معزز قیصر، ڈاکٹر۔ ۲۸۴
معظم الدین، ڈاکٹر۔ ۱۹۳
معین الدین حسن کاکوروی۔ ۳۱۲۔۳۳۱
معین الدین خواجہ۔۸۵۔ ۱۹
معین الدین عقیل ڈاکٹر۔ ۴۷۔ ۷۷۔ ۲۹۱۔
۳۴۰
معین الرحمان سید، ڈاکٹر۔ ۱۰۔ ۲۲۔ ۳۳۔
۴۸۔ ۶۹۔ ۷۱۔ ۹۱۔ ۹۳۔ ۹۸۔ ۱۱۰۔ ۱۲۹۔
۱۸۸۔۱۸۹۔۱۹۴۔۱۹۸۔ ۲۶۲۔۳۱۵۔۳۴۰
معین اعجاز۔ ۳۱۳

مغل سلاطین۔۲۴۹
مغنی امروہوی۔۲۷۱
مغنی تبسم، ڈاکٹر۔۳۱۲
مفیض احمد چودھری، ڈاکٹر۔۲۲۶
مقبول احمد شاہ، پروفیسر۔۳۲۲
مقبول حسن، سید ماحد پوری۔۹۹
مقصود حسن، ڈاکٹر۔۲۸۲
مقیت الحسن، سید۔۲۹۹
ملک راج آنند۔۲۳۹
ملک زادہ منظور احمد، ڈاکٹر۔۱۹۳
ملکہ معظمہ (رک وکٹوریہ)۔۲۵۴
ملینا ہبش انووا، ڈاکٹر۔۲۱۸
ممتاز حسین پروفیسر۔۳۷۔۳۸۔۱۴۰۔
۲۳۹۔۳۱۳۔۳۴۳۔۳۴۵
منظر اعظمی ڈاکٹر۔۳۲۳
منٹو سعادت حسن۔۸۴۔۳۰۴۔۳۴۵
منجو قمر ید اللہی۔۸۸۔۸۹۔۹۲
منظور حسین خواجہ۔۲۷۹۔۳۲۰
منہاس غلام حسن کسری۔۳۳۴
منیر، محمد منیر لکھنوی، مولوی۔۱۴۸۔۱۷۱
موج سید محمد میرزا نواب۔۱۰
مودی سہراب۔۸۷

موسوی محسن (رک محسن علی)
موسوی مرتضا حسین۔۳۰۴
مومن محمد مومن خاں، حکیم۔۲۔۷۲۔۷۳۔
۲۷۹۔۲۸۰۔۲۸۲۔۲۸۷۔۲۸۸۔۲۹۹۔
۳۰۳۔۳۰۴۔۳۱۱۔۳۱۵۔۳۲۰۔۳۳۲۔
۳۴۱۔۳۶۳
موہن سکھ دیو۔۸۵
مہاجر، محمد عمر۔۸۳۔۱۹۵
مہتا اشوک۔۳۵۱
مہدی آغا، سید۔۱۹۶۔۳۶۱
مہدی اس اے علیگ۔۲۴
مہدی افادی۔۲۸۵
مہدی حسن، سید بلگرامی۔۱۲
مہر حاتم علی بیگ۔۱۷۶۔۲۵۴۔۳۱۰۔
۳۲۳
مہر غلام رسول جالندھری۔۱۵۔۱۶۔۶۷۔
۹۶۔۹۸۔۹۹۔۱۰۵۔۱۰۹۔۱۱۰۔۱۱۲۔۱۲۴۔
۱۲۵۔۱۳۴۔۱۵۰۔۱۶۲۔۱۶۴۔۱۷۴۔
۱۷۵۔۲۴۳تا۲۴۵۔۲۸۷۔۳۰۲۔۳۵۶
مہیش پرشاد، مولوی۔۱۳۔۶۴۔۹۹۔۱۷۳۔
۱۷۴۔۲۶۴۔۳۱۵
میر، محمد تقی۔۱۸۔۳۶۔۴۰۔۴۸۔۵۸۔

۶۴ـ۱۰۹ـ۱۳۸ـ۲۸۶ـ۳۱۳ـ۳۱۹ـ۳۳۹
میرن صاحب (رک افضل علی)ـ۶۶ـ۱۸۶
میکش اکبر آبادیـ۹۷ـ۱۰۱ـ۲۳۹
مینوشـ۲۲۹
نـ بخاریـ۳۱۷
نـ حسنین بیگمـ۱۹۴
نادر درگا پرشاد دہلویـ۴۹ـ ۵۰ـ ۲۹۵ـ
۳۰۰
نادر کلب حسین خاں، میرزا، ڈپٹیـ۱۷۶ـ
۳۰۹ـ۳۱۰ـ۳۵۷
نادم سیتاپوریـ۲۵ـ۵۰ـ۵۳ـ۸۰ـ۱۱۱
نارنگ گوپی چند، پروفیسر ـ ۱۰۸ـ ۳۱۷ـ
۳۵۰
نازـ۲۱۴
نازش پرتاپگڈھیـ۱۰۳
ناسخ امام بخش، شیخـ ۲۳ـ۳۵ـ۲۴۹ـ۲۵۶ـ
۲۸۶ـ۳۲۲
ناصر انعام اللہ خاںـ۱۴۷
ناصر الدین احمد خاں عرف خسرو مرزا
یسوی، الحاجـ۸
ناصر سعادت خاںـ۲۹۵
ناصر علیـ۳۵
ناصر، ناصر الدینـ۵۰
ناطق ابوالحسن سید گلاوٹھی، مولانا ۱۵۷
ناطق ابوالعلا حکیمـ۱۰۰ـ۲۵۷
ناطق گل محمد خاں مکرانیـ۶۶ـ۳۵۷
ناطق لکھنویـ۱۵۸
ناظر غلام نبیـ۲۶۸
ناظم (رک یوسف علی خاں)ـ۷۱ـ ۱۱۰ـ
۳۱۰
ناظمہ بیگم پروینـ۹۸
ناگی انیسـ۱۳ـ۱۵
نامی پروفیسر ـ ۱۵۸
نامی یعقوب بیگ مرزاـ۱۹۸
ناہید اخترـ۱۸۹
نائلہ انجمـ ۹۲
نبی ہادی پروفیسر ـ ۳۳۹
نتالیہ پریگارینا، ڈاکٹر ـ ۲۰۰ـ ۲۳۱
نجف علی خاں جھجری، مولوی ـ ۲۶۱
نجم الدینـ ۳۵۸
نجم الہدیٰ پروفیسر ـ ۳۳۶
نجمہ نیازـ ۱۸۹
نجیب جمال، ڈاکٹر ـ ۹ـ
ندوی عبدالسلام ۱۰۱ تا ۱۵۱

ندوی محمد حسین حسان۔ ۹
ندیم خاں۔ ۶۹
ندیم مہر الہی۔ ۱۶۔ ۵۱
نذیر احمد، پرنسپل۔ ۱۶۴
نذیر احمد، ڈاکٹر۔ ۵۱۔ ۵۲۔ ۷۹۔ ۱۰۶۔
۲۰۳۔ ۲۲۰۔ ۲۲۴۔ ۲۶۶۔ ۲۸۳ تا ۲۸۵۔
۳۴۶۔ ۳۵۶
نذیر احمد مولوی۔ ۳۴۰
نذیر بنارسی۔ ۱۰۳
نذیر علی شاہ، سید۔ ۴۸
نذیر محمد خاں۔ ۸۵
نساخ عبدالغفور خاں۔ ۱۷۶۔ ۲۹۶۔ ۲۹۸۔
۳۰۹ تا ۳۱۱
نشاط۔ ۷۱
نشاط ہادی۔ ۱۹۲
نشتر ابو نعیم عبدالحکیم خاں جالندھری،
مولانا۔ ۱۵۲
نصیر احمد خاں ڈاکٹر۔ ۱۹۲
نصیر الدین۔ ۱۹۴
نصیر الدین حیدر بادشاہ۔ ۲۴۹
نصیر الدین میاں کالے صاحب۔ ۲۴۹
نصیر، شاہ نصیر الدین۔ ۳۰۱

نظامی، حسن دہلوی، خواجہ۔ ۱۹۸۔ ۲۹۵
نظامی نظام الدین حسین بدایونی، مولانا۔ ۶۔
۷۔ ۹۹۔ ۱۰۰۔ ۱۲۲۔ ۱۵۰ تا ۱۵۲۔ ۲۹۸
نظم حیدر علی، سید (رک طباطبائی) ۵۸۔
۱۴۳۔ ۱۵۴۔ ۱۵۵۔
نظمی مہدی۔ ۱۴
نظیر اکبر آبادی۔ ۲۳۶۔ ۲۸۶۔ ۲۹۹
نظیر، خان اصغر حسین لدھیانوی۔ ۱۳۷
نظیری۔ ۱۹۔ ۵۲۔ ۱۳۸
نعمانی رشید۔ ۳۳۲
نعیم احمد پروفیسر۔ ۳۳۱۔ ۳۵۶
نقوی اختر عباس، سید۔ ۱۳۹
نقوی زوار حسین، سید۔ ۳۳۳
نقوی شہریار، دکتر۔ ۲۵۹
نقوی غلام اکبر سید، ڈاکٹر۔ ۱۹۴۔ ۲۴۸
نقوی قدرت اللہ، سید۔ ۱۴۔ ۸۱۔ ۹۸۔
۱۰۲۔ ۱۰۹۔ ۱۳۷۔ ۲۶۶۔ ۳۳۵
نقوی محمد حنیف سید، ڈاکٹر۔ ۹۔ ۱۴۔ ۱۱۲۔
۲۰۰۔ ۲۵۴۔ ۲۵۶۔ ۳۲۱۔ ۳۲۳
نقوی محمد سیادت، ڈاکٹر۔ ۱۰۸
نقوی محمود، سید۔ ۲۹۰
نقوی منظر عباس، ڈاکٹر۔ ۳۴۱

نقوی نجم الدین سید۔۳۰۱
نقوی نورالحسن ڈاکٹر۔ ۱۱۷۔ ۱۱۸۔ ۲۱۷۔ ۲۷۳
نکولائی گلیبوف (رک گلیبوف)۔۲۳۹
نگم دیانزاین۔۹۸ تا ۱۰۰
نند کشور وکرم۔۳۸
نورالحسن خاں ابوالخیر، سید۔۳۵۹
نوابان رامپور۔۳۳۸
نورالدین احمد لکھنوی، منشی۔ ۱۱۴۔ ۲۵۳
نورانی امیر حسن سید ۔ ۱۷۔ ۱۲۲۔ ۱۷۷۔ ۱۹۶۔ ۲۴۳۔ ۲۸۸۔ ۲۸۹۔ ۳۱۶
نوری۔ ۳۰۴
نوری جمال الدین مولوی۔۱۵۵
نوری نوراللہ محمد۔ ۱۴۴
نوشاہی عارف سید۔ ۳۶۰
نوشاہی گوہر، ڈاکٹر۔۱۱۔ ۴۴۔ ۱۱۸۔ ۱۱۹
نوشہ مرزا (غالب)۔ ۲۸۱۔ ۲۹۰۔ ۲۹۴۔ ۲۹۵۔ ۳۰۹۔ ۳۴۶۔ ۳۵۸ تا ۳۶۰
نولکشور منشی۔ ۱۴۔ ۳۱۶
نیاز جالندھری۔ ۱۰۸
نیاز فتحپوری علامہ ۔ ۴۲۔ ۵۸۔ ۷۳۔ ۱۵۹۔ ۱۶۰۔ ۲۴۸۔ ۳۱۸
نیازی خان امروہوی۔ ۲۷
نیازی فیاض۔ ٦
نیازی محمود۔ ۱٦۳
نیر احمد شفیع، سید فرید آبادی۔ ٦۵
نیر حکم چند، ڈاکٹر۔ ۱۱۱۔ ۱۸۳۔ ۲۷۴۔ ۲۷۵
نیر سلطانہ۔ ۱۸۹
نیر مسعود، پروفیسر (رک رضوی)۔ ۳۸
نیر محمد شفیع الدین۔ ۱۷۔ ۱۲۹
نیر ورخشاں مرزا (رک ضیاء الدین)۔ ٦۵۔ ۷۱۔ ۱۱۴۔ ۱۱۵۔ ۱٦٦۔ ۲۰۱۔ ۲۴۲۔ ۲۴۳۔ ۲٦۴
نیوگی پریت کمار۔ ۲۲٦
واجد سحری۔ ۲۵
واجد علی شاہ (رک اختر)۔ ۲۴۹
واجد محمد عبدالواجد۔ ۱٦۲
وارث کرمانی، ڈاکٹر ۔ ۱۰۱۔ ۲۱۲۔ ۲۲۲۔ ۲۸۲۔ ۳۳۳۔ ۳۵٦
واصف مولا بخش۔ ۱۴۸
والہ، عبدالعلی حیدر آبادی، مولوی۔ ۱٦۲
والی آسی۔ ٦
واقف۔ ۱۳٦
وجاہت علی سندیلوی۔ ۹۰۔ ۱۰۰۔ ۱۴۴۔

۱۶۱۔ ۳۰۴
وحشت رضا علی کلکتوی، خان بہادر۔ ۲۵۔ ۶۰
وحید اختر، ڈاکٹر۔ ۱۰۱۔ ۳۴۲
ورما پران کے۔ ۲۱۶
وزیر آغا، ڈاکٹر۔ ۳۱۔ ۳۱۶۔ ۳۲۳۔ ۳۴۶
وشوناتھ۔ ۲۷۱
وفا۔ ۲۹۶
وقار رومانی۔ ۱۰۶
وقار عظیم۔ ۸۶۔ ۱۹۱
وکٹوریہ (رک ملکہ معظمہ)۔ ۲۵۴
ولایت علی میر۔ ۲۹۷
ولایت، ولایت علی خاں صفی پوری (رک
عزیز)۔ ۱۱۲
ولی۔ ۷
ولی اللہ میر۔ ۹۹
وہاب اشرفی ڈاکٹر۔ ۱۹۴۔ ۳۳۸
وہاب حیدر۔ ۱۶۷
ہاجر رگھوناتھ سنگھ دہلوی۔ ۶۹
ہاشم رضا، سید۔ ۸۳
ہاشم عظیم آبادی۔ ۲۴۔ ۸۴
ہاشم ملیح آبادی۔ ۱۷۹
ہاشموف الیاس، ڈاکٹر۔ ۲۳۸
ہاشمی سید ہاشمی فرید آبادی۔ ۶۵۔ ۱۰۸
ہاشمی عبید الرحمان قاضی۔ ۳۴۳
ہاشمی عطاء اللہ شاہ۔ ۸۵
ہاشمی قمر اعظم۔ ۱۱۰
ہاشمی محمد مرتضا۔ ۱۹۲
ہاشمی محمود۔ ۱۰۱
ہاشمی نور الحسن، ڈاکٹر۔ ۱۰۵۔ ۱۴۰۔ ۲۲۴۔
۲۹۵۔ ۳۱۳
ہبش منوامادام۔ ۲۳۷
ہدایت اللہ ایم۔ ۲۶
ہدایت النبی سید۔ ۱۸۵
ہدایت، رضا قلی خاں۔ ۲۶۰
ہرگانوی مناظر عاشق، ڈاکٹر۔ ۱۱۲۔ ۳۱۸۔
۳۲۳
ہرمزد (رک عبد الصمد)۔ ۳۱۔ ۹۸
ہروجی کٹاوکا، پروفیسر۔ ۲۳۲
ہمایوں کبیر۔ ۸۶
ہنر محمود احمد۔ ۲۷۱
ہنس راج رہبر۔ ۵۸۔ ۲۷۳
ہوس تقی علی خاں مرزا۔ ۷۲
ہوش نیاز احمد خاں بریلوی۔ ۳۱۰
یاس و یگانہ، مرزا واجد حسین (رک چنگیزی)

۵۸تا۶۰۔۲۹۵۔۳۴۳
یان مارک پروفیسر (رک جان مارک)۔
۲۳۷
یاور علیگ۔۳۳۱
یسوئی خسرو مرزا (رک ناصرالدین)۔۸
یعقوب مرزا ڈاکٹر۔۳۶
ین غن مرزا۔۲۳۵
یوسف جھنجھنوی۔۹۳
یوسف حسین خاں، ڈاکٹر۔۳۶۔۶۷۔۱۰۹۔
۱۱۹۔ ۲۰۳۔ ۲۱۸۔ ۲۲۰۔ ۲۲۳۔ ۲۸۹۔
۳۱۷۔۳۳۵
یوسف خاں میرزا۔۱۴۔۲۴۹
یوسف علی خاں، نواب (رک ناظم)۔۵۔
۱۱۹۔۱۶۹۔۱۸۰
یوسف منیرالدین۔۲۲۶
یوسف ہندی (غالب)۔۲۲

۲۔ کتب، رسایل، مضامین

آب حیات۔ ۲۸۸

آب حیات کا تنقیدی مطالعہ۔ ۲۸۸

آب حیات میں ترجمۂ غالب۔ ۸۔ ۱۵

آپ بیتی نمبر۔ ۵۔ ۲۷۹

آتش غالب۔ ۲۲۶

آثار الصنادید۔ ۲۹۳

آثار غالب (رک ارمغان غالب و غالب نامہ)۔ ۸۔ ۵۳۔ ۱۲۲۔ ۲۵۶

آثار غالب (رک مآثر غالب)

آثار و افکار۔ ۳۱۲

آج کل ماہنامہ۔ ۹۶۔ ۱۰۸

آسان غالب۔ ۲۷۰

آشتی نامہ۔ ۱۳۶۔ ۱۳۷

آواز اور آدمی۔ ۳۱۲

آواز غالب۔ ۳۵

آہنگ دوم۔ ۵۲۔ ۲۰۱۔ ۲۵۳۔ ۲۵۴

آہنگ پنجم۔ ۱۹۵۔ ۲۵۲ تا ۲۵۴۔ ۳۵۵

آہنگ غالب۔ ۱۴۳

آئین اکبری۔ تقریظ۔ ۲۸۲۔ ۳۲۲

آئینۂ ابوالکلام آزاد۔ ۲۷۹

آئین پیچ ہائے بانک۔ ۲۰۵

آئین خانہ (رک نقش ہائے رنگ رنگ)۔ ۱۴۲

آئینۂ غالب۔ ۹۶۔ ۱۴۱

آئینۂ معنی۔ ۱۹۵

آئینے کے سامنے۔ ۳۱۲

آیات غالب۔ ۴۸

ابر گہر بار مثنوی۔ ۵۶۔ ۱۰۸۔ ۱۰۹۔ ۱۹۹۔ ۲۰۱۔ ۲۴۳۔ ۲۴۷۔ ۲۵۰۔ ۳۵۷

ابر گہر بار کا اردو ترجمہ۔ ۴۲

اثر کے تنقیدی مضامین۔ ۳۱۲

احتشام حسین۔ ۱۷۹

احسن الاخبار بمبئی۔ ۳۳۸

احوال غالب۔ ۸۱۔ ۹۷۔ ۹۸

احوال و آثار میرزا اسد اللہ خاں غالب۔ ۲۴۲

احوال و نقد غالب۔ ۹۸

ادب اور ادیب۔ ۳۱۲

ادب اور تحریک۔ ۳۱۲
ادب اور تنقید۔ ۳۱۲
ادب اور زندگی۔ ۳۱۲
ادب اور سماج۔ ۳۱۳
ادب اور شعور۔ ۳۱۳
ادب اور نظریہ۔ ۳۱۳
ادب کا مطالعہ۔ ۳۱۳
ادب کا مقصد۔ ۳۱۳
ادب کلچر اور مسایل۔ ۳۱۳
ادب گزیدہ۔ ۳۱۳
ادب لطیف لاہور۔ ۳۲۵
ادب نما۔ ۳۱۳
ادب و نظر۔ ۳۱۴
ادبی اقدار۔ ۳۱۴
ادبی تاثرات۔ ۳۱۴
ادبی تحقیق۔ ۳۱۴
ادبی تنقید۔ ۳۱۴
ادبی جھلکیاں۔ ۳۱۴
ادبی خطوط غالب۔ ۱۸۲
ادبی مقالے۔ ۳۱۴
ادبی نگارشات۔ ۳۱۴
ادیبوں کے لطیفے۔ ۳۱۵
ارباب اردو۔ ۲۸۸
اردو، اورنگ آباد۔ ۴۳
اردو، دہلی۔ ۳۴۶
اردو، کراچی۔ ۱۹۹۔ ۲۴۵۔ ۲۵۰۔ ۲۶۶۔ ۲۹۰
اردو ادب (روسی)۔ ۳۵۴
اردو ادب (علی گڑھ)۔ ۶۴۔ ۳۱۳۔ ۳۲۴
اردو ادب ۱۸۵۷ سے ۱۹۶۶ تک۔ ۳۱۵
اردو ادب کی تاریخ۔ ۲۸۸
اردو ادب۔ ہندوستانی سے انتخاب۔ ۳۱۵
اردو ان پوسٹ انڈ پنڈنس انڈیا۔ ۲۱۵
اردو ادب میں طنز و مزاح۔ ۳۰۳
اردو تحقیق اور مالک رام۔ ۲۷۹
اردو تنقید میں خودداری۔ ۳۱۵
اردو تنقید کی تاریخ۔ ۳۱۵
اردو رباعیات۔ ۲۸۸
اردو رسایل ۱۹۹۲ میں۔ ۳۱۵
اردو رسایل ۱۹۹۴ میں۔ ۳۱۵
اردو رسایل کے غالب نمبر۔ ۱۸۸
اردو زبان کے ظہور کا حال۔ ۲۰۵
اردو شاعری۔ ۲۰۸
اردو شاعری پر ایک نظر۔ ۲۸۸

اردو شاعری میں لاادریت۔ ۲۸۸
اردو شاعری میں مسایل زمانہ۔ ۳۱۶
اردو شاعری کی روایات۔ ۳۱۶
اردو غزل۔ ۲۸۹
اردو غزلس آف غالب۔ ۲۲۳
اردو غزل کا استعاراتی نظام۔ ۳۱۶
اردو غزل کے پچاس سال۔ ۳۱۶
اردو غزل میں تخلیقی عمل کا مطالعہ۔ ۱۹۲
اردو قصہ۔ ۲۰۵
اردو کا بہترین انشائی ادب۔ ۳۰۳
اردو کی ادبی تاریخ۔ ۲۸۹
اردو کے ادبی معرکے۔ ۲۸۹
اردو کے ادبی معرکے انشا سے غالب تک۔ ۲۸۹
اردو کے ادیب (مراٹھی)۔ ۳۶۳
اردو کے حروف تہجی۔ ۲۸۹
اردو کے کلاسیکی شعرا۔ ۳۱۶
اردو کے مشہور انشاپرداز اور شاعر۔ ۲۸۹
اردو لینگویج اینڈ لٹریچر۔ ۳۵۰
اردو میں صوفیانہ شاعری۔ ۲۹۰
اردو میں طنز و مزاح۔ ۳۱۶
اردو میں قصیدہ نگاری۔ ۲۹۰
اردو نثر کی ترقی میں غالب کا حصہ۔ ۱۹۲
اردو نثر کے اسالیب۔ ۳۱۶
اردو نثر کے سرچشمے۔ ۳۱۶
اردو نظم پر تنقیدی نظر۔ ۳۱۶
اردوے معلا (رسالہ)۔ ۲۰۲۔ ۲۰۸
اردوے معلا، دہلی۔ ۴۹۔ ۱۹۸۔ ۲۰۲
اردوے معلا (غالب)۔ ۷۔ ۱۱۴۔ ۱۷۰تا۱۷۳۔ ۲۳۶۔ ۲۹۷۔ ۳۳۲
اردوے معلا مکمل۔ ۱۷۱۔ ۱۷۲
ارمغان ادب۔ ۳۱۶
ارمغان الفت۔ ۳۱۶
ارمغان ایران۔ ۳۵۵
ارمغان غالب۔ ۵۴۔ ۱۲۳۔ ۱۴۳
ارمغان گوکل۔ ۲۹۰
ارمغان مالک۔ ۳۱۷
اس ام اکرام بطور غالب شناس۔ ۱۸۸
استاد ذوق اور ان کا کاویہ۔ ۳۶۴
اسد اللہ خان غالب مُرد۔ ۲۳
اسرار غالب۔ ۹۸
اسکالر پیراڈی نمبر۔ ۳۰۳
اس کو غزل کہتے ہیں۔ ۳۱۷
اسلوب و معنی۔ ۳۱۷

ایسٹرن انڈین اینڈ اسلامک۔ ۳۵۰
اشارات۔ ۳۱۷
اشاریہ خطوط غالب۔ ۹۱۔ ۱۸۸
اشاریہ غالب۔ ۹۱
اشاریہ کلام غالب۔ ۹۱
اشعار ذوق۔ ۳۰۸
اشعار غالب۔ ۱۳۸
اشک ور شک غالب۔ ۱۳۸
اصلاحات غالب۔ ۱۴۳
اصہار الغالب۔ ۸۔ ۸۱
اضافی تنقید۔ ۳۱۸
اطراف غالب۔ ۴۸
اعتبار نظر۔ ۳۱۸
اعظم الحکما حکیم محمد احسن اللہ خاں۔ ۲۷۹
اعلان ملکہ وکٹوریہ۔ ۱۹۷
اعمالنامہ۔ ۲۷۹
اغلاط غالب۔ ۵۷
افادات غالب۔ ۲۶۵
افسانہ لکھنو۔ ۲۹۰
افکار ادب۔ ۳۱۸
افکار غالب۔ ۱۴۳۔ ۱۴۴
افکار مجلہ۔ ۱۹۵
افکار نو۔ ۹۲
اقبال اور بعض دوسرے شعرا۔ ۲۷۹
اقبال اور عظمت ادم۔ ۲۸۰
اقبال اور غالب۔ ۶۲۔ ۳۴۴
اقبال اور غالب کا تقابلی مطالعہ۔ ۱۸۸۔
۳۱۷۔ ۳۳۸۔ ۳۴۲
اقبال دی پوئٹ اینڈ ہز مسیج۔ ۳۵۰
اقبال لاہوری و دیگر شعراے فارسی گوے۔
۳۵۵
اکبر الہ آبادی تحقیقی و تنقیدی مطالعہ۔ ۲۸۰
العصر لکھنو۔ ۳۱۸
الہامات غالب۔ ۱۴۴۔ ۲۴۸
الہامی انٹرویو۔ ۳۰۳
الہلال۔ ۶۷
امام بخش صہبای۔ ۲۸۰
امام بخش صہبای تھانیسری۔ ۲۸۰
امتزاج۔ ۳۱۸
امیر اللہ تسلیم۔ ۲۸۰
انتخاب آتش و غالب۔ ۶۲۔ ۲۸۴
انتخاب اردو کلیات غالب۔ ۱۳۸
انتخاب خطوط غالب۔ ۱۸۳۔ ۲۷۰
انتخاب دواوین شعرا۔ ۲۸۰۔ ۲۸۳

انتخاب دیوان غالب۔ ۳۳۔ ۹۹۔ ۱۳۸۔ ۲۹۹

انتخاب دیوان غالب فارسی۔ ۲۱۹۔ ۲۴۷

انتخاب رقعات غالب۔ ۱۸۳

انتخاب رقعات واشعار غالب۔ ۱۸۳۔ ۱۸۵

انتخاب زریں۔ ۳۰۸

انتخاب غالب۔ ۱۳۸۔ ۱۳۹۔ ۱۸۴۔ ۱۸۵۔ ۲۴۷۔ ۳۰۶

انتخاب غزلیات ذوق۔ ۳۰۸

انتخاب غزلیات غالب۔ ۳۱۹

انتخاب قصاید اردو۔ ۳۰۸

انتخاب کلام ارد (غالب)۔ ۴۲۔ ۱۳۶۔ ۱۳۹

انتخاب کلام ظفر۔ ۳۰۸

انتخاب کلام فارسی (غالب)۔ ۴۲۔ ۱۳۶۔ ۱۳۹۔ ۲۴۸۔ ۳۵۹۔ ۳۶۱

انتخاب کلام غالب۔ ۸۰۔ ۱۱۱۔ ۱۴۰

انتخاب وشرح دیوان غالب۔ ۱۴۴

انتخاب یادگار۔ ۲۹۰

انتقادیات۔ ۳۱۸

انٹر پریٹیشنز فروم غالب۔ ۲۱۹

انٹر نیشنل غالب سیمنار۔ ۲۱۸

انداز بیاں اور۔ ۲۴

انداز بیان غالب۔ ۱۲۹

انداز غالب۔ ۱۴۴

اندازے۔ ۳۱۹

انڈین خیام۔ ۲۱۷

انسان اور آدمی۔ ۳۱۹

انسائیکلوپیڈیا اف اسلام۔ ۳۵۰

انشائیات۔ ۳۱۹

انشائے آنند رام۔ ۳۵۵

انشائے اردو۔ ۱۸۴۔ ۳۰۶

انشائے بیخبر۔ ۳۰۶

انشائے سبد گل۔ ۶۹۔ ۳۰۶

انشائے غالب۔ ۱۸۴۔ ۱۸۵

انشائے ماجد۔ ۳۱۹

انشا سے غالب تک اردو کے ادبی معرکے۔ ۱۹۲

انشائے نور چشم۔ ۳۰۶

انکڈوٹس فروم دی لائف آف غالب۔ ۲۱۱

انیسوی صدی کے افکار کی روشنی میں غالب۔ ۱۹۲

اودھ اخبار۔ ۲۶۳۔ ۲۶۵۔ ۲۶۶

اودھ پنچ۔ ۱۵۸

اوراق معانی۔ ۱۹۵

اور کچھ بیاں اپنا۔۳۱۹
اورینٹل کالج میگزین۔۱۹۸۔۲۴۶۔۲۵۰
اویلویشن اف غالبس پرشین پوئٹری۔۲۱۲
اویماق مغل۔۲۹۰
ایسپکٹس اف غالب۔۲۱۱
اینٹولوجیا ڈِلا پوئسیا اردو۔۳۴۹
اے شارٹ بایوگرافی آف مرزا غالب۔۲۱۱
اے ہسٹری آف اردو لٹریچر۔۳۵۱
اے ہسٹری آف انڈین لٹریچر۔۳۵۰
باد مخالف مثنوی۔ ۱۳۶۔ ۱۳۷۔ ۲۰۱۔
۲۵۷۔۲۸۴
بازدید۔۳۱۹
بازگشت۔۳۵۵
بازیافت۔۳۱۹
بازیافت غالب۔۹۸
باغ دودر۔۱۹۵۔۲۰۰۔۳۵۷
باغی ہندوستان۔۲۹۱
باقیات غالب۔۱۴۴
باندہ اور غالب۔۷۴
بتخانہ شکستم من۔۳۱۹
بچوں کے غالب۔۸
بچوں کے مرزا غالب۔۹

بحث و نظر۔۳۱۹
بدایوں کے چند ادبا و شعرا۔۲۹۱
بررسی تطبیق بیدل و غالب۔۳۵۶
برق تبسم۔۳۰۳
برہان قاطع۔ ۵۵۔ ۹۷۔ ۲۵۹۔ ۲۶۰۔
۲۶۳۔۲۶۷۔۔۳۶۰
برہان قاطع اور متعلق رسالے۔۳۵۶
بزم خیال۔۲۹۱
بزم سخن۔۳۵۶
بزم سخنوراں۔۳۱۹
بزم غالب۔ ۲۴۔۶۲
بنگال میں اردو زبان و ادب۔۲۹۱
بنگال میں غالب شناسی۔۷۴
بوستان خرد۔۱۴۵
بہادر شاہ ظفر۔۲۸۰
بہادر شاہ ظفر اور ان کا عہد۔۲۸۰
بہارستان ناز۔۲۹۱
بہار عجزاں۔۳۵۶
بہترین ادب۔۳۲۰
بہترین غزلگو۔۲۸۱
بھوپال ادب کے آئینے میں۔۳۲۰
بھوپال اور غالب۔۶۱۔۷۴۔۸۱

بیاد غالب۔ ۲۴
بیاد غالب و فیض۔ ۶۲
بیاض جمیل۔ ۵۴
بیاض رفعت۔ ۵۴
بیاض غالب (رک دیوان غالب نسخہ امروہہ)۔ ۹۔ ۷۷۔ ۱۲۱۔ ۱۲۲
بیاض غالب کا ایک تحقیقی جائزہ۔ ۵۱۔ ۷۹۔ ۲۸۹
بیان غالب۔ ۱۰۰
بیان میرٹھی۔ ۲۸۱
بیان میرٹھی اور غالب۔ ۶۳
بیان نموداری شان نبوت و ولایت ۷۹۔ ۸۳۔ ۲۵۰
بیدل اور غالب۔ ۳۴۲۔ ۳۴۳۔ ۳۴۵
بیست و پنج قطعہ ادبی غالب۔ ۳۵۶
پاکستان میں اردو تحقیق۔ ۲۹۱
پتیوں پر چھڑکاو۔ ۳۰۳
پرشین رائٹرس اف انڈیا۔ ۲۱۵
پرشین غزلس آف غالب۔ ۲۲۰
پرشین لٹرس آف غالب۔ ۲۲۰
پنج آہنگ۔ ۵۲۔ ۱۹۵۔ ۲۰۱۔ ۲۳۶۔ ۲۳۷۔ ۲۵۲ تا ۲۵۴۔ ۲۷۹۔ ۳۲۱۔ ۳۳۸۔ ۳۵۵۔ ۳۵۷۔ ۳۵۸۔ ۳۶۰
پنج آہنگ کا قدیم ترین نسخہ۔ ۲۵۴
پنج آہنگ میں مکاتیب غالب۔ ۲۵۴
پروفیسر ال احمد سرور۔ ۲۸۱
پوئمس آف غالب۔ ۲۲۱
پہچان اور پرکھ۔ ۳۲۰
پیامبر مغفرت (رک مخزن نعتِ مقبول)۔ ۲۴
پیغمبران سخن۔ ۶۴
پیکر تصویر۔ ۲۴
پیکر غالب۔ ۸۳
تاریخ ادب اردو۔ ۲۹۱۔ ۲۹۲
تاریخ ادبیات مسلمانان پاکستان و ہند۔ ۲۹۲۔ ۳۵۶
تاریخ ادبیات ہندوی و ہندوستانی۔ ۲۹۲
تاریخ جدولیہ۔ ۲۹۳
تاریخ و تنقید۔ ۳۲۰
تبرکات غالب۔ ۲۰۳
تجزیہ کلام غالب۔ ۱۴۵۔ ۳۲۸
تحریر و تحلیل۔ ۳۲۰
تحریر و تنقید۔ ۳۲۰
تحریک، دہلی۔ ۱۹۵

تحریک جہاد بطور موضوع سخن۔ ۳۲۰

تحفہ ماہنامہ۔ ۱۸۴

تحقیقات۔ ۳۲۰

تحقیقات حیدری۔ ۳۲۰

تحقیق اور تنقید۔ ۳۲۱

تحقیق غالب۔ ۴۸

تحقیق کی روشنی میں۔ ۳۲۱

تحقیق نامہ باغ و دور۔ ۲۰۰

تحقیق و تنقید۔ ۳۲۱

تحقیق و تنقید جدید۔ ۳۲۱

تحقیق تصورات۔ ۳۲۱

تحقیقی مضامین۔ ۳۲۱

تحقیقی مطالعے۔ ۳۲۱۔ ۳۵۶

تحقیقی و تاثراتی مضامین۔ ۳۲۲

تحلیل و تجزیہ شعر فارسی اقبال۔ ۳۵۶

تحول شعر فارسی غالب دہلوی۔ ۳۵۶

تخلیقی تنقید۔ ۳۲۲

تذکرہ اہل دہلی۔ ۲۹۳

تذکرہ سرور۔ ۱۰۹۔ ۳۳۹۔ ۳۵۷

تذکرہ شعرا۔ ۲۹۳

تذکرہ شعرائے اردو۔ ۲۸۱

تذکرہ غالب و غالب پسند آم۔ ۸۳

تذکرہ غوثیہ۔ ۲۸۱

تذکرہ فرح بخش۔ ۲۹۳

تذکرہ نادر۔ ۲۸۶۔ ۳۵۷

تذکیر و تانیث رسالہ۔ ۱۷۶

ترانہ۔ ۳۰۹

ترجمان غالب۔ ۹۔ ۱۴۶

ترجمہ حدائق البلاغت۔ ۲۸۳

ترجمہ دستنبو۔ ۱۹۵

ترجمہ غزلیات غالب۔ ۱۹۶۔ ۳۶۰

ترجمہ کلام غالب (روسی)۔ ۲۳۸

ترجمہ ہائے متون فارسی بہ زبانہائے پاکستان۔ ۳۵۷

ترکیب بند غالب۔ ۱۹۹۔ ۲۴۴۔ ۲۴۶

تشریح مکاتیب غالب۔ ۲۵۷

تصریحات و اشارات۔ ۳۲۲

تصورات غالب۔ ۲۹

تصویر خیال۔ ۸۳

تصویر غالب کی۔ ۸۳۔ ۹۶۔ ۹۹۔ ۱۲۲۔ ۱۲۴۔ ۱۲۸۔ ۱۶۸۔ ۱۶۹۔ ۲۲۸

تضمین دیوان غالب۔ ۲۴۔ ۲۵۔ ۱۵۲۔ ۳۴۴

تضمین غزل غالب۔ ۲۸۰۔ ۲۸۱۔ ۳۰۹

تعارف تاریخ اردو۔ ۲۸۸
تعارف غالب۔ ۹
تعارف مرثیہ۔ ۲۹۳
تعبیر تشریح تنقید۔ ۳۲۲
تعبیر غالب۔ ۱۴۶
تفتہ اور غالب۔ ۶۴
تفسیر غالب۔ ۱۴۶
تفسیر کلام غالب (رک روح کلام غالب)۔ ۱۵۶
تفہیم غالب۔ ۶۶۔ ۶۷۔ ۱۴۷
تفہیم و تعبیر۔ ۳۲۲
تقریظ آئین اکبری۔ ۲۰۱
تقریظ غالب۔ ۱۷۵۔ ۱۷۷۔ ۱۷۸۔ ۲۴۲ تا ۲۴۴۔ ۲۵۰۔ ۲۵۱۔ ۲۸۶۔ ۳۰۷۔ ۳۰۹۔ ۳۱۰۔ ۳۳۰
تقریظ گلشن بے خار۔ ۳۶۰
تقویم غالب۔ ۹
تلاش غالب۔ ۴۹۔ ۳۳۱
تلاش معیار۔ ۳۲۲
تلاش و تاثر۔ ۳۲۲
تلاش و تحقیق۔ ۳۲۲
تلاش و تعارف۔ ۳۲۳
تلاش و تعبیر۔ ۳۲۳
تلاش و توازن۔ ۳۲۳
تلامذہ غالب۔ ۱۴۔ ۴۹۔ ۶۴۔ ۶۵۔ ۷۰۔ ۲۹۲
تلمیحات غالب۔ ۱۶۳
تماشا اور تماشائی۔ ۸۴
تماشائے اہل کرم۔ ۸۳
تماشائے اہل ہنر۔ ۳۰۳
تمثیلی مشاعرہ۔ ۳۰۳
تمنا پیچ۔ ۳۰۴
تمنا کا دوسرا قدم اور غالب۔ ۵۰
تناسب۔ ۳۲۳
تنبیہ صفیر بلگرامی۔ ۶۹۔ ۲۹۳
تنقیدات عبدالحق۔ ۳۲۳
تنقید اور احتساب۔ ۳۲۳
تنقید اور عصری آگہی۔ ۳۲۳
تنقید اور عملی تنقید۔ ۳۲۳
تنقید اور مجلسی تنقید۔ ۳۲۳
تنقید جدید۔ ۳۲۴
تنقید سے تحقیق تک۔ ۳۲۴
تنقید غالب کے سو سال۔ ۷۷
تنقید کے لیے خاکے۔ ۳۲۴

تنقید نامہ۔ ۳۲۴
تنقید و تجزیہ۔ ۳۲۴
تنقید و تحریک۔ ۳۲۴
تنقید و تحلیل۔ ۳۲۴
تنقید و تخلیق۔ ۳۲۴
تنقید و تشخیص۔ ۳۲۵
تنقیدی ادب۔ ۳۲۵
تنقیدی اشارے۔ ۳۲۵
تنقیدی تجربے۔ ۳۲۵
تنقیدی تجزیے۔ ۳۲۵
تنقیدی تناظر۔ ۳۲۵
تنقیدی شہ پارے۔ ۳۲۵
تنقیدی کشمکش۔ ۳۲۵
تنقیدی مضامین۔ ۳۲۵
تنقیدی مطالعے۔ ۳۲۶
تنقیدی مقالات۔ ۳۲۶
تنقیدی نقوش۔ ۳۲۶
تنقیدیں۔ ۳۲۶
تنویر ادب۔ ۲۸۸
توقیت غالب۔ ۱۰۲۔ ۱۲۳
توضیح المقال فی شرح محشر ستان خیال۔ ۶۹
توضیحی اشاریہ غالب نامہ۔ ۹۲
تہذیب و تخلیق۔ ۳۲۶
تیشہ و شیشہ۔ ۳۲۶
تیغ تیز۔ ۱۸۷۔ ۲۶۰۔ ۲۶۴تا۲۶۶۔ ۳۶۰
تیغ تیز تر۔ ۲۶۵
تیغ ہندی۔ ۶۳
ٹریڈیشن اینڈ ریشنلزم ان غالب۔ ۲۲۲
ٹمل ناڈو کے صاحب تصنیف علما۔ ۲۹۴
ٹن جمس فروم غالب۔ ۲۲۲۔ ۲۲۶
جادۂ اعتدال۔ ۳۲۶
جاگیر غالب۔ ۹۔ ۱۰
جامعہ، رسالہ۔ ۸۱
جان غالب۔ ۸۴۔ ۱۴۷۔ ۱۸۵
جایزۂ کلام غالب (رک جوہر آئینہ)۔ ۲۹
جایزے۔ ۳۲۷
جدید ادبی جایزے۔ ۳۰۹
جدید اردو شعرا پر غالب کا اثر۔ ۱۹۲
جدید اردو نثر۔ ۳۲۷
جدید تاریخ ادب اردو۔ ۲۸۸
جدید شرح دیوان غالب۔ ۱۴۷
جدید ہندوستانی ادب کا مختصر خاکہ (روسی)۔ ۳۵۴
جشن غالب۔ ۳۰۷

جگر کی غزلیہ شاعری۔۲۸۱
جلوۂ خضر۔۶۹۔۲۹۴
جلوۂ یار، میرٹھ۔۱۵۷
جمس آف اردو پوئٹری۔۳۵۱
جنوب کا شعر وادب۔۳۲۷
جوہر آئینہ (رک جایزہ کلام غالب)۔۲۹
جوہر آئینہ۔۱۴۸
جوے کوثر۔۳۲۷۔۳۵۷
جہان غالب۔۵۰۔۵۷۔۹۲۔۳۳۵
چچا غالب۔۹
چراغ دہلی۔۲۹۴
چراغ دیر، مثنوی۔ ۱۸۔ ۱۰۳۔ ۱۰۴۔ ۱۹۹تا۲۰۱۔۲۰۶
چراغ رہگذر۔۳۲۷
چراغ سخن۔۲۹۴۔۳۲۷
چند فارسی شعرا۔۳۲۷
چند مضامین۔۳۲۸
چند ممتاز شعرا۔۲۹۴
چند نئے اور پرانے شاعر۔۲۹۴۔۳۲۸
چہرہ بس چہرہ۔۳۲۸
چھان بین۔۳۲۸
چھیڑ غالب سے چلی جاے۔۸۴
حاشیے۔۳۲۸
حاصل مطالعہ۔۳۲۸
حافظ و غالب۔۶۵
حبسیۂ غالب۔۱۰
حدایق الاخلاق۔۳۲۸
حدایق النظار۔۱۷۶۔۳۲۸۔۳۲۲
حدیث قدسی۔۳۰۹
حرف ادب۔۳۲۸
حرف برہنہ۔۳۲۹
حروف کی آوازیں اور ان کے اثرات۔۳۲۹
حریت، روزنامہ۔۱۹۵
حسرت موہانی۔۲۸۱
حسن خیال۔۳۲۹
حضرت صوفی منیری کے نثری کارنامے۔۲۸۲
حضرت غالب اور ان کا کلام۔۲۰۲
حقایق۔۳۲۹
حقایق و بصایر۔۳۲۹
حق جاگیر غالب۔۱۰
حکیم فرزانہ۔۳۰۔۵۴
حل المطالب۔۶۳۔۱۴۸
حل غوامض۔۳۲۹

حل کلیاتِ اردو۔ ۱۴۸
حل کلیات غالب۔ ۱۴۸
حیات جاوید۔ ۲۸۲
حیات دبیر۔ ۲۸۲
حیات غالب۔ ۱۰۔ ۱۱۔ ۵۳۔ ۵۴۔ ۲۲۶
حیات غالب کا ایک باب۔ ۱۱
حیات وایجادات مرزا غالب (روسی)۔ ۲۳۶
حیات غالب کے سترہ سال۔ ۱۱
خاش وخماش۔ ۳۲۹
خاندان لوہارو کے شعرا۔ ۶۵
خبطی۔ ۳۰۴
خزینۃ العلوم فی متعلقات المنظوم۔ ۲۹۵
خطبات گارساں۔ ۳۳۰
خطوط بیخبر۔ ۳۰۵
خطوط غالب۔ ۹۹۔ ۱۷۴۔ ۱۷۵۔ ۱۷۸۔
۱۷۹۔ ۲۵۶۔ ۲۷۰۔ ۳۰۷۔ ۳۱۳۔ ۳۴۱۔
۳۴۲۔ ۳۵۰
خطوط غالب فنی تجزیہ۔ ۴۵
خطوط غالب کا اسلوب۔ ۱۹۲۔ ۳۳۸۔
۳۴۵
خطوط غالب کا تحقیقی مطالعہ۔ ۴۵۔ ۳۲۰
خطوط غالب کا تحقیقی اور تنقیدی مطالعہ۔ ۱۹۲
خطوط غالب کا تنقیدی مطالعہ۔ ۱۷۸۔
۳۱۶۔ ۳۲۲۔ ۳۳۱
خطوط غالب کے مختلف ایڈیشن۔ ۱۷۸
خمسہائے غزل قدسی۔ ۳۰۹
خندۂ گل۔ ۲۹۵
خمسہ غالب (رک مخمس غالب)۔ ۳۱۱
خوش مطالب۔ ۱۴۸
خوش معرکہ زیبا۔ ۲۹۵
خلاصہ دستنبو۔ ۱۹۸
خیابان غالب۔ ۵۰
داستان تاریخ اردو۔ ۲۹۵
دافع ہذیان۔ ۲۶۱
دایرۃ المعارف فارسی۔ ۳۵۷
دبستان غالب۔ ۵۰
دبیر اور شمس آباد۔ ۲۹۴
درس غالب۔ ۱۱۵
درفش کاویانی (رک قاطع برہان)۔ ۸۱۔
۲۳۷۔ ۲۶۰۔ ۲۶۱۔ ۳۳۱۔ ۳۵۹
دساتیر۔ ۵۲۔ ۲۶۷
دست فکر۔ ۳۳۰
دستنبو۔ ۵۲۔ ۵۸۔ ۱۹۵۔ ۱۹۷۔ ۱۹۸۔ ۲۱۱۔
۲۳۷۔ ۲۵۲۔ ۲۵۴۔ ۲۵۵۔ ۳۱۰۔ ۳۲۱۔

۳۵۵۔۳۵۷
دستنبور سالہ۔۲۰۲
دعاے صباح مثنوی۔۱۸۔۵۵۔۷۹۔۲۲۰۔
۲۴۳۔۲۵۱۔۲۸۴۔۳۱۷۔۳۶۱
دفتر بیتال۔۲۹۶۔۳۰۹
دکنی کی مخصوص شعری اصناف۔۳۳۰
دل کا دبستان شاعری۔۲۹۵
دمرزا اسداللہ خاں غالب۔۲۲۹
دمغ الباطل مثنوی۔۲۵۲۔۲۸۰۔۳۶۰
دو آہنگ۔۲۵
دود چراغ محفل۔۶۶۔۸۴
دہلی کا ایک یادگار آخری مشاعرہ۔۲۹۵
دہلی کی آخری شمع۔۲۹۵
دھنویں کے آنچل۔۳۰۴
دی انڈین مسلمس۔۳۵۱
دی پرابلمس آف اسٹائل اینڈ ٹکنیک ان
غالبس پوئمس۔۲۲۲
دیدار غالب۔۵۰
دی لائف اینڈ اوڈس آف غالب۔۲۲۲
دی ملاڈی آف این انجل۔۲۲۲
دید و دریافت۔۲۳۰
دیدۂ بینا۔۳۳۰
دی گریٹ ریبلین۔۳۵۱
دی نیو اسکول آف اردو لٹریچر۔۳۵۱
دیوان اول اردو۔ وحشت۔۲۵
دیوان باقر۔۳۵۷
دیوان تسکین۔۸۱
دیوان خادم۔۳۵۸
دیوان ذوق۔۳۰۹
دیوان ریاض۔۲۵
دیوان ریختہ غالب۔۵۸۔۱۱۵
دیوان غالب۔ ۷۰۔ ۸۰۔ ۹۹۔ ۱۰۰۔
۱۱۴تا۱۱۸۔ ۱۲۴تا۱۳۰۔ ۱۴۶۔ ۱۴۸۔ ۱۶۹۔
۲۴۷۔ ۲۶۸۔ ۲۷۲۔ ۲۷۵۔ ۲۸۵۔ ۲۹۱۔
۲۹۴۔۳۱۲۔۳۲۸۔۳۴۴
دیوان غالب۔ آثار نسخہ۔۲۴۵
دیوان غالب اردو۔۶۔۱۹۔۵۸۔۶۶۔۷۷۔۷۹۔
۹۷۔۱۴۳۔۱۴۸۔۱۶۶۔۲۳۵۔۳۲۱
دیوان غالب اردو مع شرح۔۱۴۹۔۱۵۰۔
۲۸۱
دیوان غالب اور غالب کی غزل۔۳۵
دیوان غالب بخط غالب (رک نسخۂ عرشی
زادہ)۔۱۲۱
دیوان غالب بدایونی ایڈیشن۔۱۲۸۔۱۳۸۔۲۸۶

دیوان غالب بنگلہ۔۲۲۶
دیوان غالب پاکٹ ایڈیشن۔ ۱۲۹۔ ۱۳۰۔ ۱۷۰
دیوان غالب پشتو۔۲۲۹
دیوان غالب پنجابی۔۲۳۰
دیوان غالب تاریخ وار۔۱۲۳
دیوان غالب ٹائپ میں۔۱۶۶
دیوان غالب جاپانی۔۲۳۲
دیوان غالب چیک۔۲۳۷
دیوان غالب ردیف ن۔۱۴۰
دیوان غالب ردیف ی۔۱۴۰۔۱۴۹
دیوان غالب سے متعلق قلمی نسخوں کا تنقیدی مطالعہ۔۱۹۲
دیوان غالب صدی ایڈیشن۔۱۱۶۔ ۱۲۷۔ ۳۱۴
دیوان غالب طاہر ایڈیشن۔۱۱۸۔۱۱۹۔۱۵۷
دیوان غالب عکسی۔۱۶۶
دیوان غالب (فارسی)۔۲۵۳۔۲۵۴
دیوان غالب فارسی مع ترجمہ۔۱۹۶
دیوان غالب کا عروضی تجزیہ۔۳۳۲
دیوان غالب کامل۔۱۲۳
دیوان غالب مرہٹی۔۲۶۹
دیوان غالب مصور۔۱۶۵تا۱۶۷
دیوان غالب مع شرح نظامی۔۱۵۱۔۳۵۲
دیوان غالب مع مضامین۔۱۲۶
دیوان غالب نسخہ آسی۔۱۲۰۔۱۲۲
دیوان غالب نسخہ آصفیہ۔۳۱۵
دیوان غالب نسخہ امروہہ (رک بیاض غالب)۔۴۹۔۵۱۔۵۴۔۷۹۔۱۲۱۔۳۱۴
دیوان غالب نسخہ انجمن۔۱۲۸
دیوان غالب نسخہ بھوپال ثانی(رک نسخہ امروہہ)۔۳۲۲
دیوان غالب نسخہ پنجاب یونیورسٹی۔۳۲۷
دیوان غالب نسخہ حامد علی خاں۔۱۱۷
دیوان غالب نسخہ حمیدیہ۔ ۴۳۔ ۵۴۔ ۷۴۔ ۱۱۷۔۱۱۹۔۱۲۰۔۱۲۵۔۱۳۷
دیوان غالب نسخہ شیرانی۔۸۱۔۱۲۰۔۱۲۱
دیوان غالب نسخہ عرشی۔ ۵۱۔ ۸۶۔ ۱۲۴۔ ۱۳۴۔۱۴۷۔۲۸۵
دیوان غالب نسخہ عرشی زادہ (رک بخط غالب)۔۵۱۔۱۲۱
دیوان غالب نسخہ قدوائی۔۱۴۲
دیوان غالب کی ہندی فرہنگ۔۲۷۱
دیوان غالب ہندی۔۲۷۰۔۲۷۱

دیوان غریب۔ ۳۰۹
دیوان معروف۔ ۳۳۹
دیوان ناظم۔ ۱۱۰
دیوان ہاجر دہلوی۔ ۶۹
ڈاکٹر اقبال سے معذرت کے ساتھ۔ ۳۰۴
ڈاکٹر سید عبداللہ بطور غالب شناس۔ ۱۸۹
ڈاکٹر فرمان فتحپوری بطور غالب شناس۔ ۱۸۹
ڈاکٹر وحید قریشی بطور غالب شناس۔ ۱۸۹
ڈانس آف اسپارکس۔ ۲۱۱
ڈسٹریکٹنگ ورڈس۔ ۲۱۲
ذکر غالب۔ ۱۱۔ ۱۲۔ ۷۰۔ ۱۷۲۔ ۳۳۱
ذکر غالب ذکر عبدالحق۔ ۶۶
ذکر و فکر۔ ۳۳۰
ذکر و مطالعہ۔ ۳۳۰
ذوق ادب اور شعور۔ ۳۳۱
ذوق اور ان کا کاویہ۔ ۳۶۴
ذوق و جستجو۔ ۳۳۱
ذوق سوانح اور انتقاد۔ ۲۸۲
راحت روح۔ ۲۸۲
رازدان حیات حسرت موہانی۔ ۲۸۲
رامپور انتھالوجی۔ ۳۵۱
رباعیات عمر خیام۔ ۲۳۹
رباعیات غالب۔ ۱۹۶
ربیلین اسٹین ففٹی سیون۔ ۳۵۱
رسالہ نقوش میں ذخیرہ غالبیات۔ ۹۲
رسالہ شرح دعاے صباح عرف نور کا تڑکا۔ ۱۹۶
رستخیز بیجا۔ ۱۹۷
رِسرچز ان دیوان غالب۔ ۲۳۲
رشحات صفیر۔ ۶۹
رشید احمد صدیقی آثار و اقدار۔ ۲۸۲
رشید احمد صدیقی کے تنقیدی مضامین۔ ۳۳۱
رقص تماشای۔ ۳۰۴
رقعات بنی پرشاد۔ ۳۵۸
رقعات غالب۔ ۱۸۵۔ ۲۰۱
رکارڈ ان کمموریشن آف غالب سنٹری۔ ۲۲۱
رموز غالب۔ ۵۱۔ ۱۵۱
رموز کلام غالب۔ ۱۵۱
رنج میرٹھی۔ ۲۸۲
رنگین غالب فریم۔ ۱۶۷
روایت کی اہمیت۔ ۳۳۱
روح المطالب۔ ۱۵۲

روح تنقید۔۳۲۶
روح غالب۔۱۲۔۱۰۰۔۱۵۲۔۲۴۸
روح کلام غالب۔۹۹
روح کلام غالب (رک تفسیر کلام غالب)۔
۱۵۲۔۱۵۳
روز روشن۔۳۵۸
روز مرہ اور محاورۂ غالب۔۸۱۔۱۶۳
روئداد مقدمہ غالب۔۶۶۔۹۸۔۱۰۸
رہنمائے سیر دہلی۔۲۹۵
رہنمائے طالب خلاصۂ مکاتیب غالب۔۴۵
ریاست ٹونک اور اردو شاعری۔۲۹۶
ریاض الافکار۔۴۹۔۳۵۸
ریاض الفردوس۔۲۵۸۔۲۹۶
ریاض نادریہ۔۳۰۱۔۳۲۳
ریختہ غالب۔۱۴۰
ریڈنگس فروم غالب۔۲۲۱
زاویے۔۳۳۱
زبان ریختہ۔۲۹۷
زمانہ (نظم کا)۔۹۸
زمانہ کی غالبیات۔۹۸
زیر غور۔۳۳۱
سازاودھی میں نغمہ غالب۔۲۲۴
ساطع برہان۔۱۷۶۔۲۶۳
سب رس حیدر آباد۔۲۰۰۔۲۳۸
سبد باغ دودر۔۲۴۶۔۲۴۷
سبد چیں۔۱۱۔۲۴۶۔۲۴۷۔۲۶۳
سخن شعرا۔۲۹۶
سخنورانِ چشمدیدہ۔۳۵۸
سخنوران غزل۔۳۳۱
سخنوران گجرات۔۲۹۶
سراپا سخن۔۲۹۶۔۳۳۹
سرزمین ہند۔۳۵۸
سرگذشت غالب۔۵۔۱۲۔۲۴۲
سرل غالب۔۲۷۲
سرمہ بینش مثنوی۔۲۰۱
سرود غالب۔۱۴۱۔۱۴۲
سرود غیبی المسمی بہ خیابانِ تواریخ۔۲۹۶
سرور یاض یا سیر دہلی۔۲۹۷
سرو دصنوبر۔۱۵۳
سعادت یار خاں رنگیں۔۲۸۳
سلکٹڈ ورسز آف مرزا غالب۔۲۲۱
سلکشنس فروم غالب۔۲۲۱
سلکشنس فروم غالب اینڈ اقبال۔۲۲۱
سلکشنس فروم غزلس آف غالب۔۲۲۱

سنگ و خشت۔ ۳۰۴
سنین فارسیہ کا حال۔ ۲۰۵
سوالات عبدالکریم۔ ۱۹۔ ۱۸۷۔ ۲۶۰۔ ۲۶۴۔۲۶۵
سولہ شعرا کے تراجم۔ ۲۰۶
سہرے غالب و ذوق کے۔ ۳۶۔ ۶۸۔ ۳۰۹۔۳۴۰
سوونیر یوم غالب۔ ۲۵
سہو و سراغ۔ ۳۳۱
سید مسعود حسن رضوی ادیب۔ ۲۸۳
سید وقار عظیم بطور غالب شناس۔ ۱۹۰
سیر المصنفین۔ ۲۹۷
سیر غالب۔ ۱۳
شارحین دیوان غالب کی شروح کا تقابلی مطالعہ۔ ۱۹۲
شارحین غالب کا تنقیدی مطالعہ۔ ۶۶۔۶۷
شاعر ماہنامہ۔ ۸۱۔ ۱۴۸
شاعر اعظم غالب۔ ۲۶۹
شاعر مشہور ہند۔ ۲۳۶
شبیہ غالب۔ ۳۱۸
شخصیات و مباحث۔ ۲۹۷۔ ۳۳۲
شخصیت تنقید و تمثیل نگاری۔ ۳۳۲
شراب کہنہ۔ ۳۳۲
شرح انتخاب غزلیات غالب۔ ۱۳۹
شرح دعاے صباح (رک نور کا تڑکا)
شرح دیوان غالب ردیف ن، ی۔ ۱۴۸
شرح دیوان اردوے غالب۔ ۱۴۴۔ ۱۴۴۔ ۱۵۴۔ ۱۵۵۔ ۱۵۷۔ ۱۶۲۔ ۲۸۲
شرح دیوان غالب۔ ۱۵۳۔ ۱۵۴۔ ۱۵۶۔ ۲۶۹۔ ۳۰۷
شرح دیوان غالب جدید۔ ۱۵۳۔ ۳۲۳
شرح دیوان غالب ہندی۔ ۲۷۲۔ ۲۷۳
شرح طباطبائی۔ ۱۵۲۔ ۱۵۳
شرح غالب۔ ۱۳۹
شرح کلام غالب۔ ۱۵۶۔ ۱۵۷
شرح غزلیات غالب۔ ۱۹۹۔ ۲۴۸
شرح نکات غالب۔ ۳۴۴
شرق سرخ، رسالہ۔ ۲۳۶
شش جہات غالب منظوم۔ ۱۹۶
شعاع مہر۔ ۳۱۰
شعر العجم۔ ۳۵۹
شعر الہند۔ ۲۹۷
شعر پہ شوشہ۔ ۱۶۷
شعر غیر شعر اور نثر۔ ۳۳۲

شعر فارسی در ہند و پاکستان۔ ۲۵۹
شعر و ادب۔ ۳۳۲
شعر و شاعر۔ ۳۳۲
شعور اور لاشعور کا شاعر غالب۔ ۳۵
شکاری عورتیں۔ ۳۰۴
شمشیر تیز تر۔ ۲۶۹
شمع انجمن۔ ۳۵۹
شمیم سخن۔ ۲۹۷
شوکت تھانوی۔ ۲۸۳
شہر آشوب۔ ۲۹۷
شہر بنارس مثنوی۔ ۶۷
شہر چارہ گراں۔ ۲۹۷
شہرت عامہ۔ ۵۱
شہرت غالب بہ گیتی۔ ۱۰۰
شہنشاہ سخن مرزا غالب۔ ۳۵
شیخ محمد اکرام حیات وادبی خدمات۔ ۱۹۳
شیدا۔ ۲۳۵
صبح امید ماہنامہ۔ ۶۲
صبح گلشن۔ ۳۵۹
صحیفہ غالب۔ ۱۵۷
صحیفہ لاہور۔ ۳۵۵
صفیر بلگرامی حیات اور کارنامے۔ ۲۸۳
صلائے عام ہے یاران نکتہ داں کے لیے۔ ۱۴
صہبائی ایک مختصر تعارف۔ ۲۸۳
طبقات شعرائے ہند۔ ۲۹۸
طرز غالب۔ ۳۵۔ ۳۴۵
طور کلیم۔ ۳۵۹
طوطیان ہند۔ ۶۷
ظہوری اور غالب۔ ۳۴۲۔ ۳۵۶
عالم بالا سے غالب کے خطوط۔ ۸۴
عثمانیہ مجلہ، حیدر آباد۔ ۱۳۸
عبدالرحمان بجنوری حیات و ادبی کارنامے۔ ۱۹۳
عرض ہنر۔ ۱۰۰
عرضی بہ گزارش حال پر ملال۔ ۳۳۲۔ ۳۳۵
عرفان غالب۔ ۱۰۱۔ ۱۰۲
عروضی اور فنی مسایل۔ ۳۳۲
عطر آگہی۔ ۳۳۲
عطر مجموعہ۔ ۳۳۳
عظمت غالب (رک غالب کی عظمت)۔ ۱۰۲
عظمت غالب، فکر و فن۔ ۱۰۲
عکس خطوط غالب۔ ۱۶۹

عکس غالب۔ ۱۸۵
علامہ اقبال کی فارسی غزل۔ ۲۸۳
علم بیان۔ ۳۴۳
علم و فن مجلہ، دہلی۔ ۸۰
علی گڑھ میگزین۔ ۹۷۔ ۱۰۹۔ ۱۸۴۔ ۲۵۶۔ ۳۳۶
عنقائے معانی۔ ۱۵۷
عود ہندی (رک مہر غالب)۔ ۷۔ ۴۹۔ ۱۷۵تا۱۷۸۔ ۲۳۶۔ ۲۳۷۔ ۲۶۳۔ ۲۹۷۔ ۳۱۵۔ ۳۳۲۔ ۳۳۷
عہد غالب کا تہذیبی اور تنقیدی مطالعہ۔ ۱۹۱
عیار الشعرا۔ ۳۵۹
عیار غالب۔ ۱۰۲۔ ۱۹۹
غالب، رسالہ۔ ۲۰۲۔ ۲۰۳۔ ۳۳۹
غالب۔ ۱۳۔ ۵۱۔ ۶۷۔ ۸۴۔ ۸۵۔ ۹۹۔ ۱۰۳۔ ۱۴۱۔ ۱۹۶۔ ۱۹۷۔ ۲۱۰۔ ۳۳۶
غالب (ہندی)۔ ۲۷۲
غالب آشفتہ سر۔ ۵۱
غالب آشفتہ نوا۔ ۵۲
غالب آگہی۔ ۱۴
غالب ابتدائی دور۔ ۳۵۔ ۳۸۔ ۱۹۳
غالب اپنے آئینے میں۔ ۵۷
غالب اٹرنل فلیم۔ ۲۱۴۔ ۳۵۰
غالب احوال و آثار۔ ۱۱۲
غالب اردو غزل۔ ۳۶
غالب اگر۔ ۲۷۳
غالب الاخبار۔ ۲۰۳
غالب البم۔ ۱۶۸
غالب انسان اور شاعر۔ ۸۵
غالب انسائیکلو پیڈیا (رک جہان غالب)۔ ۹۲
غالب ان کی شاعری اور فن۔ ۱۹۳
غالب اور آہنگ غالب۔ ۳۶۔ ۳۳۵
غالب اور آزردہ۔ ۳۳۵
غالب اور ابوالکلام۔ ۶۷۔ ۸۱
غالب اور اس کا عہد۔ ۷۷
غالب اور اس کی شاعری۔ ۳۶
غالب اور اقبال کی متحرک جمالیات۔ ۶۷
غالب اور اقبال کے کلام کا انتخاب۔ ۶۸
غالب اور انقلاب سن ستاون۔ ۱۹۷۔ ۱۹۸۔ ۲۹۸
غالب اور انقلاب ستاون کا تحقیقی جایزہ۔ ۱۸۸
غالب اور ان کے معترضین۔ ۶۸

غالب اور انیس۔ ۸۲
غالب اور انیس ایک تقابلی مطالعہ۔ ۶۸
غالب اور بغاوت۔ ۳۰
غالب اور بنگال۔ ۷۵
غالب اور تصوف۔ ۳۰۔ ۳۱۔ ۷۵
غالب اور حیدر آباد۔ ۷۵
غالب اور دوسرے مضامین۔ ۳۳۳۔
غالب اور زوال مجھم۔ ۱۰۶۔ ۱۰۸۔ ۳۳۵
غالب اور ذکا۔ ۶۸
غالب اور ذوق۔ ۳۱۴
غالب اور سرور۔ ۶۸
غالب اور شاہان تیموریہ۔ ۶۸
غالب اور صفیر بلگرامی۔ ۶۹
غالب اور صہبائی۔ ۳۲۱
غالب اور عصر غالب۔ ۷۷۔ ۲۸۷
غالب اور غدر۔ ۳۵۲
غالب اور فن تنقید۔ ۴۵۔ ۸۲
غالب اور گاندھی۔ ۳۴۲
غالب اور مجروح۔ ۶۹
غالب اور مجنوں۔ ۱۰۸
غالب اور مسئلہ تذکیر و تانیث۔ ۳۳۵
غالب اور مطالعہ غالب۔ ۳۶۔ ۳۷۔ ۳۳۵
غالب اور وحدت الوجود۔ ۳۱
غالب اور ہاجر۔ ۶۹
غالب اور یوپی۔ ۳۴۲
غالب اے کریٹیکل انٹروڈکشن۔ ۲۱۳
غالب اے کریٹکل اپیری سی ایشن اف ہز
لائف اینڈ اردو پوئٹری۔ ۲۱۳
غالب ایک پرچے۔ ۲۷۳
غالب ایک جائزہ۔ ۱۹۳
غالب ایک مطالعہ۔ ۳۷۔ ۳۸
غالب ایمی ننٹ اردو پوئٹ۔ ۲۱۴
غالب اینڈ ایٹین ففٹی سیون۔ ۲۱۳
غالب اینڈ گوئٹے۔ ۳۰۳
غالب اینڈ کمپنی پرائیویٹ لمیٹڈ۔ ۳۰۳
غالب اینڈ ہز پوئٹری۔ ۲۱۳
غالب بازدادنو۔ ۱۰۴
غالب برانہ مان۔ ۸۵
غالب ببلیوگرافی۔ ۹۲۔ ۹۳
غالب بہ حیثیت اردو شاعر اور مکتوب
نگار۔ ۱۰۴
غالب بہ حیثیت محقق۔ ۳۱
غالب بہ صد انداز۔ ۱۰۵
غالب بے نقاب۔ ۲۷۳

غالب پر بیدل کے اثرات۔۱۸۸
غالب پر چند تحریریں۔۱۰۵
غالب پر چند مقالے۔۵۲
غالب پر چند تحقیقی مطالعے۔۷۹
غالب پریشان۔۱۴
غالب پس منظر پیش منظر۔۷۷
غالب پنسلیں کارڈ کلنڈر وغیرہ۔۱۶۷
غالب پی ٹی کورس پر۔۸۵
غالب پیشن فلاور۔۲۱۶
غالب تاریخ کے آئینے میں۔۱۵
غالب تب اور اب۔۷۷
غالب تشریح و مطالعہ۔۳۸
غالب تصویر کا دوسرا رخ۔۵۸۔۸۱
غالب تقلید اور اجتہاد۔۳۸
غالب تھرماس۔۱۶۷
غالب ٹرانسلیشن آف ٹونٹی فائیو ورسز۔۲۱۶
غالب جتھوں ہر کوئی چنگا آکھے۔۲۳۰
غالب چتراولی۔۲۷۳
غالب چچا۔۸۶
غالب چہ ہر خوک ٹے وای بنہ۔۲۲۹
غالب حالات و انتخاب۔۱۴۰
غالب حالی اور اقبال کا موازنہ۔۳۵۰
غالب حقیقت کے آئینے میں۔۵۸
غالب حیات اور شاعری۔۳۸
غالب خستہ۔۸۶
غالب خستہ کے بغیر۔۸۶
غالب درون خانہ۔۱۵
غالب دہلوی اقبال لاہوری اور خیال امروہوی میری نظر میں۔۶۹
غالب دیاں غزلاں۔۲۴۰
غالب دی پوئٹ اینڈ ہز ایج۔۲۱۷
غالب دی مین دی ٹائمس۔۲۱۶
غالب دی مین اینڈ ہز ورس۔۲۱۶
غالب ڈائری۔۱۶۸
غالب ذاتی تاثرات کے آئینے میں۔۱۰۵
غالب راجستھانی میں۔۹۳
غالب رِوَر بریشنس۔۲۱۷
غالب رِویلیس ہم سلف۔۲۱۷
غالب زندہ ہے۔۵۲۔۲۶۹
غالب سب اچھا کہیں جسے۔۷۷۔۲۲۶۔ ۲۴۱
غالب سرائی۔۲۵
غالبس فلاسوفی آف بیوٹی۔۲۱۶
غالب سلکٹڈ پوئمس۔۲۱۰۔۲۱۵

غالب سلکٹڈ غزلس۔۲۱۶
غالب سنٹری سیلیبریشنز۔۲۱۴
غالب سے اقبال تک۔۳۳۳
غالب سے فراز تک۔۶۹
غالب سے متعلق کتابیں۔۲۹۲
غالب سے معذرت کے ساتھ۔۸۶
غالب سے ہمکلام۔۲۵
غالب سوانح اور انتقاد۔۱۵۔۱۶
غالب شاعر امروز و فردا۔۷۸
غالب شخص اور شاعر۔۳۸۔۳۹
غالب شخصیت و کردار۔۱۶
غالب شکن۔۵۹
غالب شکن اور نیاز۔۷۹
غالب شناس مالک رام۔۷۰
غالب شناسی۔ ۳۹۔ ۱۰۳۔ ۱۹۹۔ ۲۳۹۔
۳۳۰۔۳۴۰
غالب شناسی کے کرشمے۔۵۹
غالب صدی میگزین۔۱۰۵
غالب طغرا۔۱۶۸
غالب غالب۔۱۰۵
غالب غالب غالب۔۳۹
غالب فخر روزگار دلی۔۷۵
غالب فکر و فن۔۳۹۔۴۰۔۱۰۵
غالب فکر و فن کے آئینے میں۔۴۰
غالب کا ادبی شعور۔۱۹۳
غالب کا ایک مشتاق شاگرد بالمکند بیصبر۔۷۰
غالب کا اردو املا۔۱۷۸۔۲۸۹
غالب کا پیار۔۸۷
غالب کا ترجمہ، بنگلہ۔۲۲۶
غالب کا تنقیدی شعور۔۴۶
غالب کا خصوصی مطالعہ۔۴۰
غالب کا ذوق تماشا۔۳۱
غالب کا رابطۂ فرنگ۔۶۱
غالب کا سال پیدائش۔۱۰۲۔۳۱۹
غالب کا سائنسی شعور۔۳۲
غالب کا سکہ۔۱۸۔۱۱۲۔۳۳۱
غالب کا شعری فن۔۱۹۳
غالب کا صحیفہ منسوخ۔۱۰۱۔۳۲۹
غالب کا عظیم المرتبت شاگرد، صفیر بلگرامی۔
۷۰۔۱۹۳
غالب کا علمی سرمایہ۔۳۲
غالب کا غیر متداول کلام۔۱۹۳۔۲۷۹
غالب کا فن۔۴۰۔۴۱۔۳۳۶
غالب کا فلسفہ۔ ۹۹۔ ۱۰۸۔ ۳۱۹۔ ۳۲۴۔

۳۲۸۔۳۳۰
غالب کا فن اور اس کا نفسیاتی پس منظر۔۴۱
غالب کا فنکارانہ شعور۔۳۲
غالب کا لطیفہ۔۳۲۹۔۳۳۵
غالب کا مذہب۔۹۹۔۱۰۳۔۲۴۹
غالب کا مجسمہ۔۱۶۹
غالب کا مقدمہ پنشن۔۱۶۔۱۰۷۔۳۲۷
غالب کا منسوخ دیوان۔۱۲۰
غالب کا دیہ کا اودھی روپ۔۲۲۴
غالب کچھ جائزے۔۱۰۶
غالب کچھ مضامین۔۱۰۶
غالب کو برا کیوں کہو۔۲۵
غالب کولاج۔۱۶۸
غالب کون۔۵۹
غالب کون ہے۔۵۹۔۸۷
غالب کہ ہر کس آیا ساڈا ئیت۔۲۲۵
غالب کی آپ بیتی۔۵۔۴۹۔۲۱۷
غالب کی اردو اور فارسی شاعری کا تقابلی مطالعہ۔۱۹۳
غالب کی اصلاحیں۔۱۶۔۱۰۰۔۳۳۶
غالب کی امیجری۔۱۸۸۔۱۹۳
غالب کی باتیں۔۱۶
غالب کی بعض تصانیف کے بارے میں۔۷۹
غالب کی تاریخ گوئی۔۲۸۲۔۳۳۴
غالب کی تخلیقی تخئیل۔۳۲
غالب کی تنقید کا مطالعہ۔۱۹۳
غالب کی تہذیبی شخصیت۔۳۲
غالب کی جمالیات۔۳۲۔۳۴۔۳۷
غالب کی خوش بیانی۔۳۴۶
غالب کی دلی۔۷۵
غالب کی رباعی (رک رباعیات غالب)۔ ۲۵۳
غالب کی سو رباعیاں (روسی)۔۲۳۷
غالب کی رہگذر۔۲۵
غالب کی زمینوں میں پچیس سلام۔۲۶
غالب کی زندگی۔۱۷
غالب کی شاعری۔۲۷۲۔۲۷۸۔۳۳۰
غالب کی شاعری کا فکری آہنگ۔۱۹۳
غالب کی شاعری کا نفسیاتی مطالعہ۔۴۱
غالب کی شاعری میں استعارے کا نظام۔ ۱۹۴
غالب کی شاعری میں تشبیہات و استعارات۔۱۶۳

غالب کی شخصیت اور شاعری۔ ۴۱
غالب کی شناخت۔ ۵۵
غالب کی شوخیاں۔ ۵۔ ۸۷
غالب کی عظمت (رک عظمت غالب)۔
۷۹۔ ۸۰۔ ۱۰۹۔ ۳۲۵۔ ۳۲۶۔ ۳۳۳۔
۳۳۵۔ ۳۳۶۔ ۳۳۸۔ ۳۴۴
غالب کی غزل۔ ۳۱۹۔ ۳۴۶۔ ۳۵۰
غالب کی قصیدہ نگاری۔ ۲۸۹۔ ۲۹۰
غالب کی فارسی مثنوی چراغ دیر۔ ۲۰۴
غالب کی فارسی نظم ونثر (روسی)۔ ۲۳۷
غالب کی کویتا۔ ۲۷۳ تا ۲۷۵
غالب کی کہانی۔ ۱۷
غالب کی کہانی خود اس کی زبانی۔ ۶
غالب کی کہانی اسی کی زبانی۔ ۲۷۴
غالب کی مہر۔ ۱۰۹۔ ۱۱۸۔ ۱۶۸
غالب کی نادر تحریریں۔ ۲۵۵
غالب کی نثر۔ ۸۲۔ ۱۰۶۔ ۱۹۴۔ ۲۹۲
غالب کی واپسی۔ ۸۸
غالب کی ہندوستانیت۔ ۳۳
غالب کے اثرات شعرائے مابعد پر۔ ۱۸۸
غالب کے اردو خطوط کا تنقیدی مطالعہ۔ ۱۹۴
غالب کے اردو فارسی کلام کا
ترجمہ (جرمن)۔ ۲۳۴
غالب کے اردو مکاتیب۔ ۲۳۷
غالب کے استعارات۔ ۳۴۴
غالب کے اشعار فارسی کا مجموعہ۔ ۲۴۷
غالب کے بہترین پانچ شعر۔ ۱۴۱
غالب کے بہترین سو شعر۔ ۱۴۲
غالب کے پتر۔ ۲۷۴۔ ۲۷۵
غالب کے تخلیقی سرچشمے۔ ۳۳
غالب کے چند نقاد۔ ۷۱
غالب کے چنے ہوئے شعر۔ ۲۷۴
غالب کے خطوط کا سماجیاتی مطالعہ۔ ۱۹۴
غالب کے خطوط میں عصری حسیت۔ ۱۹۴
غالب کے ڈرامے۔ ۸۷۔ ۸۸۔ ۲۸۴
غالب کے رومان۔ ۸۸
غالب کے سات رنگ۔ ۳۔
غالب کے سو انداز۔ ۱۶۸
غالب کے سوا سو شعر۔ ۱۴۲
غالب سو شعر۔ ۱۴۲
غالب کے سو نشتر۔ ۱۴۳
غالب کے غیر مطبوعہ کلام کی مفصل اور
مکمل شرح۔ ۱۵۳
غالب کے فارسی کلام پر ناقدانہ نظر۔ ۲۴۸

غالب کے فارسی کلام پر ناقدانہ نظر کا جائزہ۔ ۱۸۹
غالب کے فارسی خطوط۔ ۲۵۵
غالب کے کلام میں الحاقی عناصر۔ ۸۰
غالب کے لطیفے۔ ۶۔ ۲۹۱۔ ۳۰۰۔ ۳۱۵۔
۳۲۷۔ ۳۲۹
غالب کے معنوی اساتذہ۔ ۷۱
غالب کے مقطعے۔ ۳۲۸
غالب کے مکاتیب کا نثری اسلوب۔
۱۹۴۔ ۳۱۲
غالب کے نثری متون۔ ۲۹۱
غالب کے نشتر۔ ۳۱۱
غالب کے نقاد۔ ۱۹۴
غالب کے نئے خطوط۔ ۸۸
غالب گورو۔ ۲۷۴۔ ۲۷۵
غالب لائف اینڈ ورکس۔ ۲۱۵
غالب لوز۔ ۲۱۵
غالب مدح وقدح کی روشنی میں۔ ۶۰
غالب مزاح کی زد میں۔ ۸۸
غالب معتقد میر۔ ۱۰۹
غالب میلہ اور عظیم الشان مشاعرہ۔ ۲۶
غالب نام آور۔ ۱۰۷
غالب نام آورم۔ ۵۴۔ ۱۰۸
غالب نامہ۔ ۸۔ ۳۰۔ ۵۱۔ ۵۳۔ ۱۲۲
غالب نامہ مجلہ، دہلی۔ ۹۲۔ ۹۳۔ ۲۰۳
غالب نامہ کا تجزیاتی مطالعہ۔ ۹۳
غالب نکتہ بیں۔ ۱۶
غالب نکتہ داں۔ ۱۶
غالب نما۔ ۷۔ ۵۳
غالب وذکا کی مراسلت۔ ۲۵۵
غالب ورسز۔ ۲۴۱
غالب وکتتو اور کریتتو۔ ۲۷۳
غالب ہز لائف اینڈ پرشین پوئٹری۔ ۲۱۴
غالب ہز لائف اینڈ تھاٹ۔ ۲۱۴
غالب ہز لائف اینڈ لٹرس۔ ۲۱۴
غالبیات۔ ۹۴
غالبیات اور ہم۔ ۷۰
غالبیات چند شخصی اور غیر شخصی
حوالے۔ ۵۴
غالبیات چند عنوانات۔ ۵۴
غالبیات ۱۹۶۹ میں۔ ۱۰۶
غالبیات کا تحقیقی وتنقیدی جائزہ۔ ۱۹۴
غالبیات کا تحقیقی اور توضیحی مطالعہ۔ ۳۳۔
۱۹۴
غالبیات کے چند مباحث۔ ۵۴

غالبیات نمبر، رسالہ کتاب۔ ۹۴
غالبیات نمبر، رسالہ کتاب۔ ۹۴
غالبیات نو۔۸۱
غالبی طغرا۔۱۶۸
غالبیہ۔۱۸
غدر اٹھارہ سو ستاون (بنگلہ)۔ ۳۵۳
غدر دہلی کے افسانے۔۱۹۸
غزل در توصیف طپاں و قاسم۔۲۵۵
غزلس آف غالب۔۲۱۷
غزل غالب اور حسرت۔۷۱
غزل فن اور فنکار۔ ۳۳۳
غزل قدسی۔ ۲۴۷
غزلیات غالب۔۱۹۵۔۲۱۷۔۲۴۸
غزلیات غالب کا انتخاب۔ ۲۲۷
غلبچی۔ ۶۰
غزلیات غالب کا عروضی تجزیہ۔ ۴۲۔۳۲۹
غمگین و غالب کے فارسی خطوط۔۱۹۵
غنیۃ الطالبین۔۱۲۱
غیاث اللغات۔۷۷
فاتحے۔۲۴۵
فارسی نامہ کلاں۔ ۳۶۰
فانی اور غالب۔۷۱۔۳۳۱
فانی بدایونی۔ ۲۸۴
فراق کی شاعری۔ ۲۸۱۳
فرح بخش۔۳۵۹
فرہنگ عود ہندی۔ ۱۶۳
فرہنگ غالب۔۳۱۔۴۵۔۱۱۹۔ ۱۲۲۔ ۱۲۳۔
۱۲۹۔۱۷۷۔۲۰۱۔۲۵۸۔۲۷۵
فرمان بیگم حضرت محل۔۱۹۷
فرہنگ انجمن آرائے ناصری۔ ۲۶۰
فرہنگ نویسی فارسی در ہند و پاکستان۔ ۳۵۹
فسانۂ غالب۔۱۷۔ ۳۳۰
فضل حق خیر آبادی اور سن ستاون۔ ۲۸۴
فغان بیخبر۔ ۳۰۷
فغان غالب۔ ۱۷
ففٹی آڈس آف غالب۔ ۲۱۲
فکر غالب۔ ۳۳۔۱۴۶
فکر گستاخ۔ ۳۳
فکر و آگہی۔ ۳۳۳
فکر و تحقیق، دہلی۔ ۲۷۹
فکر و خیال۔ ۳۳۳
فکر و فن۔ ۳۳۴
فکر، نظر علی گڑھ۔ ۳۳۶
فکری ادب۔ ۳۳۴

فکری زاویے۔ ۳۳۴
فلسفۂ کلام غالب۔ ۴۲
فلسفی غالب۔ ۴۳
فن اور تنقید۔ ۳۳۴
فن اور شخصیت بمبئی۔ ۲۷۹
فن اور فنکار۔ ۳۳۴
فن تاریخ گوی۔ ۳۳۴
فن تنقید اور تنقیدیں۔ ۳۳۴
فہرست کتابہائے فارسی چاپ سنگی۔ ۳۶۰
فہرست نمایش علی گڑھ۔ ۹۴
فیضان غالب۔ ۷۱
فیض صفیر۔ ۲۹۸
فینس اردو پوئٹس اینڈ رائٹرس۔ ۳۵۱
قادر نامہ۔ ۱۲۹۔ ۱۳۴۔ ۱۳۵
قادر نامۂ نامہ غالب۔ ۱۳۴۔ ۱۳۵۔ ۳۲۲۔ ۳۶۰
قادر نامے کا مصنف۔ ۳۲۱
قاضی عبدالودود۔ ۲۸۴
قاطع القاطع۔ ۲۶۳
قاطع برہان۔ ۱۲۔ ۶۸۔ ۸۲۔ ۱۴۶۔ ۲۳۶۔ ۲۶۰۔ ۲۶۱۔ ۲۶۳۔ ۲۸۰۔ ۳۵۹۔ ۳۶۰
قاطع برہان کا پہلا مسودہ۔ ۲۶۰۔ ۳۴۲
قاطع برہان و رسایل متعلقہ۔ ۸۱۔ ۲۶۰
قاموس المشاہیر۔ ۲۹۸
قتیل اور غالب۔ ۷۲
قدر و نظر۔ ۳۳۴
قصاید غالب۔ ۳۰۸۔ ۳۱۰۔ ۳۱۱۔ ۳۲۵۔ ۳۳۷۔ ۳۴۵
قصاید غالب فارسی۔ ۳۲۱
قصیدہ در تہنیت فتح ہندوستان۔ ۲۵۴۔ ۲۵۵
قصیدہ کا فن اور قصیدہ نگاری۔ ۲۹۸
قطعۂ امیر۔ ۲۶۶
قطعہ باقر۔ ۲۶۵
قطعہ جوہر۔ ۲۶۵
قطعہ سخن۔ ۲۶۵
قطعہ تعمیر مسجد و چاہ اجمیر۔ ۲۵۰
قطعات غالب۔ ۲۹۹۔ ۳۱۰
قطعہ غالب۔ ۶۹۔ ۲۶۳ تا ۲۶۵۔ ۳۰۹۔ ۳۳۳۔ ۳۳۶
قطعہ فدا۔ ۲۶۳ تا ۲۶۵
قطعہ منتخب۔ ۲۹۸
قطعہ وفات غالب۔ ۵۔ ۷۷۔ ۲۸۲۔ ۲۹۳۔ ۲۹۷۔ ۲۹۹۔ ۳۰۰۔ ۳۱۰۔ ۳۲۰۔

۳۵۸-۳۳۰
قند مکرر۔ ۱۹۹
قومی تعمیر کی دستاویز۔ ۲۹۸
کارنامہ سروری۔ ۳۳۴
کاروان رفتہ۔ ۲۹۸
کاس الکرام۔ ۱۹۹
کاشر دیوان۔ ۲۶۸
کاشف الحقایق۔ ۲۹۹
کالیداس گپتا رضا۔ ۲۸۴
کبیر و غالب کا تقابلی مطالعہ۔ ۷۲
کتاب اردوے معلا۔ ۱۶۹
کتاب (رسالہ) لاہور۔ ۹۹
کتبے غالب و ذوق کی قبر کے۔ ۳۳۸
کچھ غالب کے بارے میں۔ ۵۵
کسوٹی۔ ۳۳۴
کشور ہند، مثنوی۔ ۶۷
کلاسیکی ادب۔ ۳۳۵
کلاسیکی ادب کا تحقیقی مطالعہ۔ ۳۳۵
کلام عرشی۔ ۳۶۲
کلام غالب ردیف میم کی شرح۔ ۱۴۳
کلام غالب کے انتخاب۔ ۱۴۲
کلام غالب کا ترجمہ۔ ۲۳۱۔ ۳۵۵
کلام غالب کا فنی مطالعہ۔ ۱۹۴
کلام غالب کی تضمینیں۔ ۳۴۵
کلام غالب کے انگریزی ترجمے۔ ۳۵۱
کلام غالب میں فکری عناصر۔ ۱۸۹
کلکتہ کے قدیم اردو مطابع اور ان کی مطبوعات۔ ۲۹۹
کلیات چکبست۔ ۳۱۰
کلیات غالب اردو، نظم۔ ۱۳۷۔ ۲۸۰
کلیات نثر غالب فارسی۔ ۲۴۶۔ ۲۵۲۔ ۲۵۴
کلیات نظم غالب فارسی۔ ۱۹۹۔ ۲۴۲ تا ۲۴۵۔ ۲۴۷۔ ۲۵۰۔ ۳۵۷۔ ۳۶۰
کلیات نظم فارسی اسد اللہ خان غالب۔ ۱۹۴۔ ۲۴۸
کلیات نواب یوسف علی خاں ناظم۔ ۳۱۰
کلیات ہوش۔ ۳۱۰
کنز المطالب۔ ۱۵۷
کنز تواریخ۔ ۲۹۹
کوبیتا ماہنامہ غالب نمبر۔ ۲۲۷
کوبی گالب کا بیر آلوکے۔ ۲۲۷
کہانی میری زبانی میری۔ ۶
کہرے کا چاند۔ ۹۸
کینڈل اسموک۔ ۲۱۱

گالب ریکو بیتا۔ ۲۲۷
گالب یرگجل۔ ۲۲۷
گالب یرگجل تھے کے۔ ۲۲۷
گروتھ آف انڈو پرشین لٹریچر۔ ۳۵۱
گزٹ اُنیس سو سات۔ ۸
گفتارِ غالب۔ ۱۸۔ ۱۵۸
گفتۂ غالب۔ ۱۰۸
گلدستۂ نازنینان۔ ۲۹۹
گلِ رعنا (عبدالحیؒ)۔ ۲۹۹
گلِ رعنا (غالب)۔ ۱۸۔ ۴۹۔ ۵۵۔ ۱۲۱۔ ۱۳۶۔ ۱۳۷۔ ۳۲۲۔ ۳۴۱
گلزارِ سخن۔ ۲۹۹
گلزارِ سرور۔ ۱۷۷
گلستانِ بے خزاں۔ ۲۹۹۔ ۳۰۰
گلستانِ سخن۔ ۲۸۳۔ ۲۹۹۔ ۳۰۰
گلشنِ بے خار۔ ۱۴۷۔ ۳۶۰
گلشنِ راگ۔ ۳۱۰
گلشنِ ہمیشہ بہار۔ ۳۶۰
گلِ نغمہ۔ ۴۳
گلیتنگس۔ ۳۵۲
گنجِ خوبی۔ ۳۶۱
گنجینۂ تحقیق۔ ۱۵۸
گنجینۂ غالب۔ ۱۰۸
گنجینۂ مطالب۔ ۲۴۸
گنجینۂ معنی۔ ۱۵۸
گنگوتری۔ ۳۶۴
گیتا اور غالب۔ ۳۴
لائف آف غالب۔ ۲۱۹
لسان الملک، میرٹھ۔ ۱۴۸
لسانی مقالات۔ ۳۳۵
لطائف الشعرا۔ ۳۰۰
لطائفِ غالب۔ ۶۔ ۷
لطائفِ غیبی۔ ۱۲۔ ۱۸۷۔ ۲۶۰۔ ۲۶۲۔ ۲۶۵
لطائف و ظرائف (غالب کے)۔ ۷
لغاتِ غالب۔ ۱۶۴
لغاتِ فارسی۔ ۲۶۷
لغت نامہ دہخدا۔ ۲۵۹
لکھنؤ کا دبستانِ شاعری۔ ۳۰۰
لمعاتِ غالب۔ ۵۵
لواء الحمد مثنوی۔ ۳۱۵
لیڈر روزنامہ۔ ۳۵۲
مآثرِ غالب۔ ۴۶۔ ۲۵۵۔ ۲۵۶
ماہِ نو کراچی۔ ۸۹۔ ۳۲۸
ماسٹر پیسز آف اردو لٹریچر۔ ۳۵۲

ماسٹر رامچندر۔ ۲۸۴
مباحث۔ ۳۳۵
مباحث و مسایل۔ ۳۳۵
متاع غالب۔ ۲۴۸
متعلقات غالب۔ ۵۵۔ ۲۸۴۔ ۳۳۰۔ ۳۳۱
متفرقات غالب۔ ۲۵۶۔ ۲۵۷۔ ۲۸۳
مثبت قدریں۔ ۳۳۶
مثنویات غالب فارسی۔ ۱۹۶۔ ۲۰۰۔ ۲۵۰
مثنوی غالب من جانب ظفر۔ ۲۵۶
مثنوی خلیل در جواب مثنوی غالب۔ ۲۵۶
مثنوی مہر۔ ۱۷۶
مجاز کا المیہ اور دوسرے مضامین۔ ۳۳۶
مجلّہ سیفیہ۔ ۸۱۔ ۱۰۰۔ ۱۰۴
مجموعہ سخن۔ ۳۰۰۔ ۳۳۶
مجموعہ قصاید نادر۔ ۱۷۶
مجموعہ مضامین۔ ۱۱۱
مجموعہ مکتوبات آزاد۔ ۳۰۷
مجموعہ نثر غالب اردو۔ ۱۸۷
مجموعہ نیرنگ۔ ۱۲۰
محاسن الفاظ غالب۔ ۱۶۴
محاسن خطوط غالب۔ ۴۶
محاسن کلام غالب۔ ۴۳۔ ۴۴۔ ۱۰۸۔ ۳۳۵

محاورات غالب۔ ۱۶۴
محرق قاطع برہان۔ ۲۶۱۔ ۲۶۲
محشرستان خیال۔ ۶۹۔ ۳۰۴
محمد حسین آزاد بہ حیثیت محقق۔ ۲۸۴
محمد علی جوہر۔ ۲۸۵
مخاطبین غالب۔ ۷۲
مختصر تاریخ ادب اردو۔ ۲۸۸
مخزن شعرا۔ ۳۶۱
مخزن نعت مقبول (رک پیامبر مغفرت)۔ ۲۴
مخمسات زیب۔ ۳۵۳
مخمس غالب (رک خمسہ غالب) ۲۴۶۔ ۲۴۷
مدحت۔ ۲۶
مدحت خیر البشر۔ ۲۶
مرآۃ الاشباہ۔ ۳۰۰
مرآۃ الشعر۔ ۳۰۰
مرآۃ الغالب۔ ۱۵۸۔ ۱۵۹
مرآۃ خیالی، چمن انداز۔ ۳۰۰
مراد غالب۔ ۱۵۹
مرثیہ مرزا غالب۔ ۲۳۔ ۲۶۔ ۷۔ ۳۰۸
مرجا کالب۔ ۲۲۷

مرجاگالب یَر چیٹھی۔ ۲۲۷
مرجاگالب یر کو بیتا۔ ۲۲۷
مرحوم دہلی کالج۔ ۳۰۱
مرزاغالب۔ ۸۸۔ ۸۹۔ ۲۳۸
مرزاغالب (کتابیات)۔ ۹۵
مرزااسد اللہ خاں غالب۔ ۱۸۔ ۷۰۔ ۱۸۹۔
۲۰۰۔ ۲۱۹۔ ۲۲۰۔ ۲۳۸
مرزاغالب اور مغل جمالیات۔ ۳۴
مرزاغالب اور ہندی مغل جمالیات۔ ۳۴
مرزاغالب بایوگرافی۔ ۲۱۹
مرزاغالب بندر روڈ پر۔ ۸۹
مرزاغالب رایل پارک میں۔ ۸۹
مرزاغالب زندہ اور روشناس خلق۔ ۳۴
مرزاغالب کا داستانی مزاج۔ ۳۴
مرزاغالب کا روزنامچہ۔ ۱۹۸
مرزاغالب کا کلام اردو و فارسی۔ ۲۰۲
مرزاغالب کا فن (جرمن)۔ ۳۵۳
مرزا غالب کی زندگی اور شاعری۔ ۲۰۰۔
۲۳۸
مرزاغالب کی شاعری۔ ۴۴۔ ۲۸۱
مرزاغالب کی کرسی۔ ۱۶۸
مرزاغالب کے چند غیر مطبوعہ فارسی خطوط
غمگین کے نام۔ ۲۵۷
مرزاغالب کے لطیفے۔ ۶
مرزاغالب لندن میں۔ ۸۹
مرزاغالب مشرق کے شاعر اعظم۔ ۲۳۸
مرزانوشہ۔ ۹۰
مرقع ادب۔ ۳۰۱
مرقع چغتائی۔ ۱۰۰۔ ۱۶۵۔ ۱۶۶۔ ۱۶۸
مرقع شہاب۔ ۱۶۸۔ ۱۶۹
مرقع غالب۔ ۱۶۹۔ ۲۷۳
مرقع فیض۔ ۱۷۳
مرہٹی زبان میں کلام غالب کا پہلا
ترجمہ۔ ۲۶۹
مزاحیہ شرح دیوان غالب اردو۔ ۸۱۔ ۱۵۹۔
۳۴۴
مزار غالب۔ ۷۷۔ ۲۹۵۔ ۳۰۱۔ ۳۱۸۔
۳۳۸۔ ۳۶۲
مسرت سے بصیرت تک۔ ۳۳۶
مشاطۂ سخن۔ ۳۳۶
مشاعرہ عالم ارواح۔ ۳۰۴
مشاہدۂ غالب۔ ۳۴
مشرقی المناخ۔ ۳۵۴
مشرقی بنگال میں اردو۔ ۳۰۱

مشرقی منتخبات (روسی)۔ ۳۵۴

مشکلات غالب۔ ۱۵۹۔ ۱۶۰۔ ۲۸۷

مشکلات کلام غالب۔ ۶۶

مضامین ابوالکلام۔ ۳۳۷

مضامین سجاد ظہیر۔ ۳۳۷

مضامین نو۔ ۳۳۷

مضامین ہفت رنگ۔ ۳۳۷

مضمون شمس آغا علی۔ ۲۶۵

مطالب الغالب۔ ۴۷۔ ۱۶۰۔ ۳۲۰

مضمون نگاری۔ ۳۳۷

مضمون درباب تباہی شہر دہلی۔ ۱۹۷

مطالب غالب (رک ہدیہ سعیدیہ)۔ ۱۷۰۔ ۱۶۱

مطالعات زمانی۔ ۳۳۷

مطالعہ ادب۔ ۳۳۷

مطالعہ ادبیات فارسی۔ ۳۶۱

مطالعہ حضرت غمگین۔ ۲۸۵

مطالعہ خطوط غالب۔ ۴۶

مطالعہ غالب۔ ۴۴۔ ۱۶۱۔ ۳۴۶

مطالعہ غالب انیسویں صدی میں۔ ۱۸۹

مطالعہ و مشاہدہ۔ ۳۳۷

مطالعے۔ ۳۳۷

مطالعے اور جائزے۔ ۳۳۷

معاصر پٹنہ۔ ۲۶۲۔ ۲۹۳

معتمد الدولہ آغا میر۔ ۲۸۵

معرکہ غالب و حامیان قتیل۔ ۳۲۷

معنی کی تلاش۔ ۳۳۸

معیار ادب۔ ۳۳۸

معیار پٹنہ۔ ۳۳۸

معیار میرٹھ۔ ۱۵۹

معیار و میزان۔ ۳۳۹

مغل اور اردو۔ ۳۰۱

مغلوں کے ملک الشعرا۔ ۳۳۹

مفہوم غالب۔ ۱۶۱

مقالات بین الاقوامی غالب۔ سمینار۔ ۱۰۹

مقالات شیرانی۔ ۳۳۹

مقالات عابدی۔ ۳۶۱

مقالات گارساں۔ ۳۳۹

مقالات ماجد۔ ۳۳۹

مقالات و نشریات۔ ۳۴۰

مقامات اقبال۔ ۲۸۵

مقام غالب۔ ۱۸۔ ۲۶۔ ۴۴۔ ۶۱

مقام محمود۔ ۳۴۰

مقدمات عبدالحق۔ ۳۴۰

مقدمہ جوہر معظم۔ ۳۶۱

مکاتیب الغالب۔ ۱۸۰

مکاتیب غالب۔ ۳۲۵۔ ۳۳۰۔ ۳۴۰

مکاتیب غالب اردو۔ ۱۸۰۔ ۱۸۱۔ ۲۳۶

مکاتیب غالب فارسی۔ ۲۵۷

مکاتیب غالب اور اٹھارہ سو ستاون۔ ۴۷

مکاتیب غالب میں روح عصر۔ ۱۸۹

مکاتیب غمگین و غالب۔ ۱۸۵

مکاتبات باغ دودر۔ ۲۰۰

مکالمۂ غالب۔ ۹۰

مکتوبات آزاد۔ ۳۰۷

مکتوبات جوش ملسیانی۔ ۳۰۷

مکتوبات حالی۔ ۳۰۷

مکتوبات سعیدیہ۔ ۳۶۱

مکتوبات غالب۔ ۴۷۔ ۱۸۱۔ ۱۸۶۔ ۲۰۱۔ ۲۸۲

مکتوبات غالب و مجروح۔ ۱۸۵

مکتوبات نیاز۔ ۵۸

مکتوب یگانہ۔ ۵۸

مکمل شرح کلام غالب۔ ۱۵۳

مناجات امام زین العابدین۔ ۲۵۱

منتخبات اخبار اردو۔ ۳۴۰

منتخبات دواوین شعرائے ہند۔ ۳۱۰

منتخبات عود ہندی۔ ۱۸۶

منتخبات غالب۔ ۱۴۲

منتخبہ ادبی خطوط۔ ۳۰۷

منتخب سوانح اور خاکے۔ ۳۰۱

منتخبۂ غالب۔ ۱۴۲

موازنہ اقبال و غالب۔ ۲۷۹۔ ۳۴۴۔ ۳۵۶

موازنہ ذوق و غالب۔ ۵۲۔ ۳۰۸۔ ۳۴۰

موازنہ مومن و غالب۔ ۱۳۸۔ ۳۳۲۔ ۳۴۰

موازنہ ہوس و غالب۔ ۴۷

موازنہ میر و غالب۔ ۱۶۱

موازنے۔ ۳۴۰

موازنہ غالب حالی اقبال۔ ۳۵۰

مولانا امتیاز علی عرشی۔ ۲۸۵

مولانا غلام رسول مہر بطور غالب شناس۔ ۱۸۹

مولوی نذیر احمد کے لکچروں کا مجموعہ۔ ۳۴۰

مومن خاں مومن حیات و شاعری۔ ۲۸۵

مومن غالب کی نظر میں۔ ۲۷۹

مومن نمبر، نگار لکھنو۔ ۳۳۲

مومن و غالب۔ ۴۲۔ ۲۸۷

مونب و غالب کا تقابلی مطالعہ۔ ۱۸۹

مومن و غالب کے کلام کا انتخاب۔ ۷۲
موید برہان۔ ۲۶۳۔ ۲۶۴
مہا ستھیر جاتک۔ ۳۵۳
مہدی افادی۔ ۲۸۵
مہر غالب (رک عود ہندی)۔ ۱۷۵۔ ۱۷۶
مہر نیمروز۔ ۷۹۔ ۲۰۱۔ ۲۳۷۔ ۲۵۲۔
۲۵۷۔ ۲۵۸۔ ۲۷۹۔ ۳۵۷
مہر نیمروز، رسالہ۔ ۲۰۴
میاں داد خاں سیاح۔ ۲۸۶
میٹافزکس آف غالب ان ہز اردو پوئٹری۔ ۲۱۹
میخانہ آرزو سرانجام۔ ۱۰۸۔ ۱۲۱۔ ۲۴۲۔ ۲۴۵
میخانہ تغزل۔ ۳۴۱
میخانہ حرف۔ ۱۴۲
میرزا کلب حسین خاں بہادر نادر۔ ۲۸۶
میر امن سے ابوالکلام تک۔ ۳۴۱
میر امن سے عبدالحق تک۔ ۳۴۱
میر اور غالب۔ ۳۴۴
میر سے غالب تک۔ ۹۰
میر مہدی مجروح۔ ۱۹۱
میر و غالب کا تقابلی مطالعہ۔ ۱۸۹
میں ہم اور ادب۔ ۳۴۱
نادرات غالب۔ ۱۸۶
نادر خطوط غالب۔ ۱۸۶۔ ۳۲۱
نازش ادب کالیداس گپتا رضا۔ ۲۸۶
ناسخ تجزیہ و تقدیر۔ ۲۸۶
ناقدین غالب۔ ۱۹۴
نام آورم۔ ۵۵
نامۂ غالب۔ ۱۷۵۔ ۱۷۶۔ ۱۸۷۔ ۲۶۰۔ ۲۶۳
نامہ ہائے فارسی غالب۔ ۱۳۶۔ ۲۰۱۔ ۲۵۷۔
۳۵۹۔ ۳۶۰
نثر نظم اور شعر۔ ۳۴۱
نثر میں کوئی کتاب۔ ۲۰۶
نخلستان ادب۔ ۳۴۱
نذر حمید احمد خاں۔ ۳۴۱
نذر ذاکر۔ ۳۴۱
نذر زیدی۔ ۳۴۲
نذر سجاد۔ ۳۴۲
نذر عابد۔ ۳۴۲
نذر عرشی۔ ۳۴۲
نذر غالب۔ ۲۶۔ ۲۷
نذر مقبول۔ ۳۴۲
نساخ۔ ۲۸۶
نسخہ ارسطو جاہ۔ ۹۷
نسخہ بھوپال اور نسخہ بھوپال ثانی۔ ۸۱

نسخہ حمیدیہ (رک دیوان غالب) ۴۷۔
۱۴۴۔۲۱۵۔ ۲۲۳۔ ۳۲۲
نسخہ رامپور جدید، انتخاب غالب۔ ۱۳۹
نسخہ دلکشا۔ ۳۰۱
نسخہ شیرانی اور دوسرے مقالات۔ ۸۱
نسخہ قدوای۔ ۱۴۲
نشاط غالب۔ ۱۶۱
نشان منزل۔ ۳۴۲
نشتر سخن۔ ۳۱۱
نشتر یاس۔ ۳۴۳
نصاب زبان اردو۔ ۳۱۱
نصاب نظم و نثر۔ ۳۴۳
نظام اردو خطبات۔ ۴۱
نظامی بدایونی اور نظامی پریس کی ادبی
خدمات۔ ۲۸۶
نظامی جنتری۔ ۲۰۰۔ ۳۶۱
نظر نظر کے چراغ۔ ۳۴۲
نظرے خوش گذرے۔ ۳۰۴
نظم منتخب۔ ۳۴۳
نظیر اکبر آبادی۔ ۲۸۶
نفس مطلب۔ ۳۴۳
نفسیاتی زاویے۔ ۳۴۳
نقد ابو الکلام۔ ۲۸۶
نقد بررسی غزلیات فارسی مرزا اسد اللہ خاں
غالب دہلوی۔ ۱۸۹۔ ۲۵۱
نقد حرف۔ ۳۴۳
نقد حیات۔ ۳۴۳
نقد ریزے۔ ۳۴۳
نقد شعر۔ ۳۴۳
نقد غالب۔ ۱۰۹۔ ۱۱۰
نقد قاطع برہان مع ضمایم۔ ۲۶۶
نقد میر۔ ۲۸۶
نقد و نظر۔ ۲۸۶
نقد و نگاہ۔ ۳۴۴
نقش آخر۔ ۸۹
نقش آزاد۔ ۲۸۷
نقش اقبال۔ ۳۴۴
نقش پارسی بر احجار ہند۔ ۳۶۲
نقش جاوداں۔ ۲۷
نقش چغتائی، دیوان غالب۔ ۱۶۶
نقش حالی۔ ۲۸۷
نقش غالب۔ ۵۵۔ ۱۶۹
نقش ہائے رنگ رنگ ۔ ۱۱۰۔ ۱۴۲۔ ۲۰۱۔
۳۴۴

نقطۂ نظر۔ ۳۴۴
نقوش غالب۔ ۱۱۰۔۱۱۱
نقوش مجلہ۔ ۵۔۹۲۔۱۲۱
نقوش وافکار۔ ۳۴۴
نکات غالب۔ ۶۔۷۔۲۰۱۔۲۸۶۔۲۸۷
نکات غالب ورقعات غالب۔ ۲۰۱
نکات ورقعات غالب۔ ۱۸۷۔۲۰۱
نکات مجنوں۔ ۳۴۴
نکتہ راز۔ ۳۴۴
نگار پاکستان۔ ۱۶۰۔۱۷۹
نگار لکھنو۔ ۵۔۱۵۸۔۳۴۰
نگارستان سخن۔ ۷۳۔۳۱۱۔۳۲۱
نگارشات ماہنامہ۔ ۱۶۷
نگارشات ادیب۔ ۳۴۵
نگارشات غالب۔ ۴۷
نگارشات نو۔ ۳۴۵
نگار غالب۔ ۵۶
نگاہ اور نقطے۔ ۳۴۵
نل ودمن مثنوی۔ ۶۷
نمونہ مغلوبیت غالب۔ ۶۱۔۷۴
نمونہ منثورات۔ ۳۰۷
نوادر۔ ۷
نوادر غالب۔ ۱۸۷
نوادر یا مجموعہ لطایف وظرایف۔ ۷
نوائے سروش۔ ۱۶۲۔۳۴۵
نوائے ظفر۔ ۱۲۳
نوائے غالب۔ ۵۶۔۱۱۱
نوحے۔ ۲۴۱
نودریافت نسخہ بھوپال (رک بیاض غالب)۔ ۲۸۹
نورتن۔ ۹۰
نواب الٰہی بخش خاں معروف۔ ۱۹۱
نور کا تڑکا (رک دعاے صباح)۔ ۳۰۱
نور دیدہ۔ ۳۲۲
نوکلاسیکیت اور رومانیت۔ ۳۴۵
نہیں بہار کو فرصت۔ ۹۰
نیاز فتحپوری۔ ۲۸۷
نیاز، نگار اور غالب شناسی۔ ۷۳
نئی تحریریں۔ ۳۴۵
نئی تنقید۔ ۳۴۵
نئی قدریں۔ ۳۴۵
نئی نظم اور پورا آدمی۔ ۳۴۶
نئے اور پرانے چراغ۔ ۳۴۶
نئے مقالات۔ ۳۴۶
نے ناشنیدہ غالب۔ ۱۲۰

واجد علی شاہ کی ادبی اور ثقافتی خدمات۔ ۲۸۷
واقعات دارالحکومت دہلی۔ ۳۰۱
وثوق صراحت۔ ۱۶۲
وجدان تحقیق۔ ۱۶۲
ورکس آف غالب۔ ۲۱۵
وسیلہ شرف وذریعہ عزت۔ ۳۰۱
وظایف الابرار۔ ۳۶۱
وفات غالب کا سوواں سال۔ ۷۸
ولی سے اقبال تک۔ ۳۴۶
وبصور تیں الہی۔ ۳۰۲
وھسپرس آف دی اینجل۔ ۲۱۶
وھسپرس فروم غالب۔ ۲۱۶
وید مقدس۔ ۷۰
ہدیہ سعید (رک مطالب غالب)۔ ۱۶۰
ہسٹری آف اردو لٹریچر۔ ۳۵۲
ہسٹوریز دی لالٹریچر ہندونیت ہندوستانی۔ ۳۶۳
ہفت آسماں۔ ۳۰۲
ہفت رنگ غالب۔ ۲۵۱
ہماری شاعری۔ ۱۴۸
ہمارے نثر نگار۔ ۳۴۶
ہمطرح غالب شان غزل۔ ۲۷
ہمعصروں پر غالب کا اثر۔ ۴۳
ہندوستان کا ادب۔ ۳۵۴
ہندوستانی رسالہ۔ ۲۶۳۔ ۳۱۵
ہنڈرڈ جمس فروم غالب۔ ۲۱۷
ہنگامہ دل آشوب۔ ۲۶۴ تا ۲۶۶
ہندی فرہنگ۔ ۲۷۰۔ ۲۷۱۔ ۲۷۴۔ ۲۷۵
ہوا کے دوش پر۔ ۳۰۵۔ ۳۴۶
ہوگا کوئی ایسا بھی کہ غالب کو نہ جانے۔ ۲۷۵
ہینڈ بک آف اردو لٹریچر۔ ۳۵۲
یاد بود غالب۔ ۲۲
یاد غالب۔ ۱۹
یادگار ایوب قادری۔ ۲۸۷
یادگار شعرا۔ ۳۰۲
یادگار غالب۔ ۲۰ تا ۲۳۔ ۸۲۔ ۱۴۷۔ ۱۵۴۔ ۲۸۵۔ ۲۹۲۔ ۳۰۷۔ ۳۱۷۔ ۳۲۵۔ ۳۳۵۔ ۳۴۱
یادگار غالب ایک جایزہ۔ ۸۲
یادگار نامہ فخر الدین علی احمد۔ ۳۴۶
یادنامہ۔ ۳۴۶
یک جہتی اور غالب۔ ۵۶
یک چمن گل۔ ۲۷
یوسف ہندی قید فرنگ میں۔ ۲۲
یہ ترابیان غالب۔ ۹۰

۳۔ ادارے، مطبع وغیرہ

آتمارام اینڈ سنز، دہلی ۔ ۱۴۹ ۔ ۲۱۹

آرٹ پریس امرتسر ۔ ۱۳۰

آرمی پریس آگرہ ۔ ۶۰

آریہ بک ڈپو نئی دہلی ۔ ۲۷۲

آزاد بک ڈپو امرتسر ۔ ۱۶ ۔ ۱۴۵

آزاد بک ڈپو دہلی ۔ ۱۱۸ ۔ ۱۵۹ ۔ ۳۰۷

آزاد بک ڈپو، سرگودھا ۔ ۵۳

آزاد بک ڈپو لاہور ۔ ۱۵۶

آزاد کتاب گھر دہلی ۔ ۱۸ ۔ ۱۱۶ ۔ ۱۲۹ ۔ ۳۲۳ ۔ ۳۴۴

آزاد لائبریری علی گڑھ ۔ ۹۴

آکسفورڈ یونیورسٹی پریس، لندن ۔ ۳۵۱

آگرہ اخبار برقی پریس آگرہ ۔ ۳۴۴ ۔ ۳۴۶

آل انڈیا غالب سنٹرل کمیٹی دہلی ۔ ۲۱۴ ۔ ۲۱۸

آل انڈیا ہندی اردو سنگم راوڑ کیلا ۔ ۲۷

آل انڈیا ہندی اردو سنگم لکھنؤ ۔ ۲۵

آل پاکستان اسلامک ایجوکیشن کانگریس لاہور ۔ ۱۹۶

آنند اپبلشر لمیٹڈ، کلکتہ ۔ ۲۲۶

آئینہ ادب لاہور ۔ ۱۴ ۔ ۱۲۶

ابراہیم رحمت اللہ بمبئی ۔ ۱۶۷

ابوالعلائی الکٹرک پریس، دہلی ۔ ۱۳۵

اتحاد پریس سکھر ۔ ۱۵

اتر پردیش اردو اکیڈمی، لکھنؤ ۔ ۲۱ ۔ ۴۴ ۔ ۱۱۹ ۔ ۱۵۸ ۔ ۱۸۳ ۔ ۳۳۷

اثنا عشری پریس لکھنؤ ۔ ۳۵۹

احسان بک ڈپو، لکھنؤ ۔ ۵۳

احسن برادرس لاہور ۔ ۱۶۵

احمد برادرس کراچی ۔ ۲۶

ادارہ ادب و تنقید لاہور ۔ ۴۱ ۔ ۵۰

ادارۂ ادب سرینگر ۔ ۳۳ ۔ ۴۲

ادارہ ادبیات اردو حیدر آباد ۔ ۱۲ ۔ ۱۳ ۔ ۲۲ ۔ ۲۰۰ ۔ ۳۰۳

ادارہ اردو کراچی ۔ ۱۰۷

ادارہ اردوئے معلیٰ راوڑ کیلا ۔ ۲۷

ادارہ المخدوم نندور ۔ ۲۱۹

ادارہ انیس اردو الہ آباد ۔ ۲۹۳ ۔ ۳۱۲ ۔ ۳۱۴ ۔ ۳۱۹ ۔ ۳۲۴

ادارہ تحقیقات اردو پٹنہ ۔ ۲۵۶ ۔ ۲۶۰ ۔ ۲۶۴

ادارہ تحقیقات پاکستان، لاہور۔۱۳۶
ادارہ تحقیقات عربی و فارسی پٹنہ۔۳۵۹
ادارہ تصنیف و تالیف اسلامیہ کراچی۔۳۲۹
ادارہ جام جہاں نما۔۲۵۶
ادارہ حلیمہ سعدیہ عرفانیہ بھاولپور۔۴۸
ادارہ دانش و حکمت کراچی۔۲۸۷
ادارہ سلطان حسین اینڈ سنز کراچی۔۵۰
ادارہ شعر و ادب علی گڑھ۔۲۱۱
ادارہ علمیہ لاہور۔۶۱
ادارہ فروغ اردو، لاہور۔۳۴۔۸۷
ادارہ فروغ اردو لکھنو۔۱۰۔۳۲۔۴۶۔۵۳۔
۸۰۔۱۴۰۔۱۵۵۔۱۵۹۔۱۶۱۔۱۸۲۔۱۸۵۔
۱۹۶۔۳۲۷۔۳۲۸
ادارہ فن اور شخصیت بمبئی۔۳۳۱
ادارہ کل نگارش وزارت فرہنگ
ایران۔۳۵۹
ادارہ مطالعات غالب سرینگر۔۷۹
ادارہ معاشرتی بہبود ساہیوال۔۷۸
ادارہ نادرات غالب کراچی۔۱۸۶
ادارہ نگار پاکستان، کراچی۔۱۶۰
ادارہ نگار رامپور۔۱۸
ادارہ نگار لکھنو۔۲۴۸۔۳۱۸
ادارہ نگارش و مطبوعات کراچی۔۱۴۲
ادارہ نئی تحریریں پیشاور۔۴۴
ادارہ یادگار غالب رامپور۔۱۲۱
ادارہ یادگار غالب کراچی۔۶۲۔۶۶۔۷۰۔
۷۷۔۸۳۔۹۴۔۱۰۵۔۱۲۰۔۱۶۶۔۱۹۵۔
۲۰۳۔۲۲۵۔۲۲۶۔۲۲۹۔۲۴۱
ادبستان پٹنہ۔۱۶۳
ادبستان گورکھپور۔۲۸۱
ادبی اکادمی کراچی۔۳۴۶
ادبی پرنٹنگ پریس بمبئی۔۳۵۷
ادبی پریس لکھنو۔۷
ادبی ٹرسٹ بک ڈپو حیدرآباد۔۲۔۷۲۔۷۵
ادبی معیار پبلکیشنز کراچی۔۳۱۹
اردو اکیڈیمی دہلی۔۵۶۔۱۹۵۔۲۹۴
اردو اکیڈیمی سندھ کراچی۔۲۱۔۴۸۔۱۱۸۔
۱۴۰۔۱۸۳
اردو اکیڈیمی لاہور۔۲۲۲
اردو بک سٹال، لاہور۔۳۰۹
اردو بک ہاوس علی گڑھ۔۱۰۴
اردو پبلشرز لکھنو۔۲۸۶
اردو پریس علی گڑھ۔۴۹۔۱۴۹
اردو دنیا کراچی۔۳۲۵

اردو ڈائجسٹ پرنٹرز لاہور۔ ۴۰

اردو رائٹرس گلڈ الہ آباد۔ ۳۳۔ ۳۶۔ ۷۷۔ ۲۸۴۔ ۳۱۸

اردو ریسرچ سنٹر حیدر آباد۔ ۳۳۰

اردو کتاب گھر لاہور۔ ۱۵۴

اردو گھر دہلی۔ ۱۶۸

اردو گھر علی گڑھ۔ ۳۱۲۔ ۳۱۳

اردو لائبریری سنٹر بنگلور۔ ۳۱

اردو محل پبلشرز لکھنو۔ ۲۸۸

اردو مرکز کراچی۔ ۲۱

اردو مرکز لاہور۔ ۱۳۹۔ ۱۸۳۔ ۳۲۱

اردوئے معلا اکادمی لاہور۔ ۱۱۵

اریب پبلکیشنز کلکتہ۔ ۳۲۱

اس اے پبلکیشنز، دہلی۔ ۲۷۰

اساق پبلکیشنز پونا۔ ۲۸۶

استقلال پریس لاہور۔ ۱۵۰۔ ۳۴۵

اسٹار پبلکیشنز دہلی۔ ۳۔ ۳۶۔ ۸۹۔ ۱۲۵۔ ۲۷۰۔ ۳۰۳۔ ۳۰۴

اسٹرلنگ پبلشرز جالندھر۔ ۳۵۰

اسٹرلنگ پبلشرز دہلی۔ ۲۲۱۔ ۳۵۰۔ ۳۵۲

اسرار پبلکیشنز کراچی۔ ۸۵

اسرار کریمی پریس الہ آباد۔ ۲۴۔ ۱۲۶۔ ۱۶۹۔ ۲۸۰۔ ۲۸۲۔ ۲۹۰

اسلام الدین گوالیار۔ ۱۶۸

اسلامک فاونڈیشن ڈھاکہ۔ ۲۲۶

اشاعت العلوم پریس لکھنو۔ ۱۵۳

اشاعت القرآن دہلی۔ ۱۶۹

اشاعت خانہ رامپور۔ ۱۶۳

اظہار سنز پبلشرز لاہور۔ ۷۸

اعتقاد پبلشنگ پریس حیدر آباد۔ ۸۵۔ ۱۴۳۔ ۳۳۵

اعتقاد پبلشنگ ہاوس۔ ۱۵۶۔ ۳۰۸

اعجاز پرنٹنگ پریس حیدر آباد۔ ۸۴۔ ۱۴۳۔ ۲۸۶۔ ۳۳۶

اعظم اسٹیم پریس حیدر آباد۔ ۲۷

اعلا پرنٹنگ پریس دہلی۔ ۸۔ ۲۸۹

افضل المطابع کلکتہ۔ ۲۵۹

افضل برقی پریس حیدر آباد۔ ۱۲

اقبال اکیڈمی لاہور۔ ۳۱۔ ۱۸۴۔ ۳۵۶

اقدار کتاب گھر کلکتہ۔ ۲۸۳

اکرام حسین یعقوب اللہ پریس بنارس۔ ۱۰۳

اکمل المطابع دہلی۔ ۱۰۔ ۲۶۲۔ ۳۰۰۔ ۳۲۸

اکیڈیمی آف ایجوکیشنل ریسرچ کراچی۔ ۱۴۵
الائنز بک کارپوریشن کراچی۔ ۲۱۴
الہ آباد پبلشنگ ہاؤس الہ آباد۔ ۳۴۳
الہ آباد یونانی دواخانہ۔ ۳۶
الہ آباد یونیورسٹی۔ ۱۹۲
الحمد پبلکیشنز لاہور۔ ۱۲۸
الحمرا اکیڈیمی لاہور۔ ۱۰۲
الفلاح پبلکیشنز لاہور۔ ۸۸
الفیصل تاجران کتب لاہور۔ ۹۲۔ ۱۱۷۔ ۱۹۷۔ ۲۰۱
القمر انٹرپرائزز لاہور۔ ۱۶۔ ۱۰۲
الکتاب کراچی۔ ۵۔ ۱۵۰۔ ۱۹۵
الکٹرک ابوالعلائی پریس آگرہ۔ ۱۲۷
المصطفا اکیڈیمی حیدرآباد۔ ۳۲۷
الناظر بک ایجنسی لکھنو۔ ۳۶۔ ۱۲۵
الناظر پریس لکھنو۔ ۱۵۰۔ ۲۸۱
الواعظ صفدر پریس لکھنو۔ ۲۹۰۔ ۳۳۰۔ ۳۴۶
الوقار پبلکیشنز لاہور۔ ۱۷۔ ۹۸۔ ۱۱۰۔ ۲۶۲
الیاس ٹریڈرس حیدرآباد۔ ۱۳۰
امتحان اعلا قابلیت۔ ۱۳۹
امروز پرنٹنگ پریس ملتان۔ ۶۱
انتخاب پبلشنگ ہاؤس ناگپور۔ ۱۵۶۔ ۱۵۷۔ ۳۳۸
انتشارات اقبال تہران۔ ۳۵۹
انتظامی پریس حیدرآباد۔ ۱۵۰
انٹر ٹریڈ پبلکیشنز کلکتہ۔ ۲۲۰
انٹرنیشنل اسٹڈی سنٹر چنڈی گڈھ۔ ۲۸۰
انٹرنیشنل بکس دہلی۔ ۲۱۶
انٹرنیشنل پریس کراچی۔ ۳۲۵
انٹرنیشنل ساہتیہ (=ادبی) ٹرسٹ بمبئی۔ ۳۹
انجمن ارباب ذوق لائل پور۔ ۳۰۳
انجمن پریس کراچی۔ ۳۳۱
انجمن ترقی اردو اورنگ آباد۔ ۴۳۔ ۳۳۰
انجمن ترقی اردو بہار، پٹنہ۔ ۲۵۶
انجمن ترقی اردو بہار، پٹنہ۔ ۲۵۶
انجمن ترقی اردو پاکستان کراچی۔ ۲۔ ۳۲۔ ۳۷۔ ۴۰۔ ۴۲۔ ۵۲۔ ۱۰۷۔ ۱۳۷۔ ۱۷۹۔ ۲۰۱۔ ۱۲۳۔ ۲۴۷۔ ۲۵۰۔ ۲۶۶۔ ۲۸۳۔ ۲۸۶۔ ۲۹۱۔ ۲۹۳۔ ۲۹۸
انجمن ترقی اردو علی گڑھ۔ ۵۔ ۳۵۔ ۴۳۔ ۶۴۔ ۹۷۔ ۱۰۹۔ ۱۲۴۔ ۱۲۹۔ ۱۶۳۔ ۱۷۳۔ ۱۷۴۔ ۱۸۰۔ ۱۹۹۔ ۲۶۴۔ ۲۸۵۔ ۲۸۹
انجمن ترقی اردو، دہلی۔ ۳۲۔ ۳۵۔ ۳۶۔

۴۳۔ ۶۸۔ ۷۱۔ ۹۷۔ ۱۰۲۔ ۱۰۵۔ ۱۰۶۔
۱۲۴۔ ۱۲۸۔ ۱۳۸۔ ۱۴۰۔ ۱۶۸۔ ۱۸۳۔
۲۷۰۔ ۲۷۹۔ ۲۸۷۔ ۳۰۰۔ ۳۱۵۔
۳۳۳۔۳۳۹
ان دنوں پبلکیشنز پٹنہ۔ ۳۱۲
انڈیا آفس لائبریری۔ ۲۶۳
انڈین لینگویجز فورم حیدر آباد۔ ۱۹۹
انسٹی ٹیوٹ اورینٹل اسٹڈیز ماسکو۔ ۳۹۔
۲۳۹
ان سی ای آر ٹی نئی دہلی۔ ۲۱۹۔ ۲۲۲
انشا پریس لاہور۔ ۱۲۸۔ ۱۴۳
انصاف پریس لاڑکانہ۔ ۸۲
انقلاب اسٹیم پریس لاہور۔ ۵۷۔
انگریزی سرکار۔ ۲۰۳
انوار احمدی پریس الہ آباد۔ ۲۲۔ ۱۷۹
انوار المطابع لکھنو۔ ۱۴۰
انوار بک ڈپو لکھنو۔ ۱۵۵۔ ۱۶۱۔ ۱۷۹۔ ۱۸۵۔
۳۰۱
اودھ اخبار لکھنو۔ ۲۶۲۔ ۲۶۵
اورینٹل بک ڈپو بریلی۔ ۳۲۵
اورینٹل کالج لاہور۔ ۱۹۱۔ ۲۴۸
ایجوکیشنل بک ہاؤس علی گڑھ۔ ۳۸۔ ۳۹۔
۴۵۔ ۴۸۔ ۱۱۱۔ ۱۱۸۔ ۲۹۲۔ ۲۹۵۔ ۳۰۷۔
۳۱۴۔ ۳۲۵۔ ۳۳۳۔ ۳۳۵۔ ۳۳۷۔
۳۴۱
ایجوکیشنل پبلشنگ ہاؤس کلکتہ۔ ۳۱
ایجوکیشنل پرنٹنگ پریس کراچی۔ ۱۸۲۔
۳۱۳۔ ۳۲۸
ایسٹ انڈیا کمپنی۔ ۹
ایسٹ پبلشرز لمیٹڈ کراچی۔ ۱۶۷
ایشیا پبلشنگ ہاؤس دہلی۔ ۲۲۰
ایشیائی علوم کا روسی انسٹی ٹیوٹ ماسکو۔ ۱۸۹۔
۲۳۸
ایگل کمپنی ہند۔ ۱۶۷
ایم ایچ سعید کمپنی کراچی۔ ۱۴۴
ایم فرمان علی اینڈ سنز لاہور۔ ۴۵۔ ۱۵۰۔
۲۴۲۔ ۲۴۸
ایوان اردو کراچی۔ ۲۸۳
ایوان اشاعت لاہور۔ ۱۶۶
ایوان غالب (رک غالب انسٹی ٹیوٹ) دہلی
۔ ۲۱۸
بابر نیشنل آرٹ پبلشرز [illegible]۔ ۳۲۔
۳۵۷
بارگاہ ادب [illegible]۔ ۱۲

برکات اکیڈمی کراچی۔ ۲۸۴
برگ اکیڈمی باندہ۔ ۷۴
بریلی الکٹرک پریس بریلی۔ ۳۲۹
بزم احباب اسدی کراچی۔ ۲۴
بزم خضر راہ دہلی۔ ۳۱۳۔ ۳۴۳
بزم غالب کامٹی۔ ۲۸۰
بزم فنکار بمبئی۔ ۲۵
بک امپوریم پٹنہ۔ ۱۲۰۔ ۳۰۴۔ ۳۱۶
بک سروس دہلی۔ ۸۸
بک سنٹر علی گڑھ۔ ۱۷۔ ۹۰
بلوچی اکیڈمی کوئٹہ۔ ۳۶۵
بنارس ہندو یونیورسٹی۔ ۱۱۱۔ ۱۹۲
بنیاد ملّی کتب اسلام آباد۔ ۲۷۹
بودھی پریس کلکتہ۔ ۲۲۰
بورڈ آف اکزامنرس کلکتہ۔ ۱۷۰
بھارتی پبلکیشنز دہلی۔ ۵۷
بھارتیہ گیان پیٹھ بنارس۔ ۲۷۲
بھگوان سہائے مولا، دہلی۔ ۲۶
بھوپال بک ہاؤس بھوپال۔ ۸۲
بیکنز فیلڈ لندن۔ ۲۲۱
پاپولر بک ڈپو بمبئی۔ ۲۶۹
پاپولر پرکاشن بمبئی۔ ۲۱۳
پاٹلی پُتر لیتھو پریس پٹنہ۔ ۳۱۷
پاشا اورینٹل ریسرچ انسٹی ٹیوٹ سیوان۔ ۸۷۔ ۳۰۳
پاکستان امریکی ثقافتی مرکز کراچی۔ ۲۱۱
پاسکتان ٹائمس پریس لاہور۔ ۱۷۴
پاکستان رائٹرز کواپریٹیو سوسائٹی لاہور۔ ۶۰
پاکستان ریڈیو۔ ۸۷
پاک یونین اسٹور پبلشرز میرپور خاص۔ ۹۔ ۳۱۷
پائنیر فائن آرٹ پریس دہلی۔ ۲۷۰
پبلکیشنز ڈویژن حکومت ہند دہلی۔ ۹۶۔ ۱۰۵۔ ۱۰۸۔ ۲۷۴
پٹنہ یونیورسٹی۔ ۱۹۳۔ ۱۹۴
پردھان پرنٹرز بنگلور۔ ۲۱۵
پروگریسیو بکس لاہور۔ ۱۱۷
پرویز بک ایجنسی حیدرآباد۔ ۳۲۰
پریس پرنٹو لاہور۔ ۱۶۹
پنجاب آرکائیوز لاہور۔ ۱۱
پنجاب یونیورسٹی چنڈی گڑھ۔ ۲۲۳
پنجاب یونیورسٹی لاہور (رک دانشگاہ پنجاب)۔ ۵۱۔ ۸۱۔ ۱۰۵۔ ۱۱۷۔ ۱۳۵۔ ۱۷۴۔ ۱۷۵۔ ۱۸۸۔ ۱۸۹۔ ۱۹۲۔ ۱۹۳۔

۲۰۰۔ ۲۱۳۔ ۲۱۶۔ ۲۱۹۔ ۲۲۲۔ ۲۴۴۔
۲۴۶۔ ۲۴۷۔ ۲۵۳۔ ۲۵۵۔ ۲۵۸۔ ۲۶۲۔
۲۶۴۔ ۲۹۲۔ ۲۳۸۔ ۳۵۶
پیام وطن پریس دہلی۔ ۳۳
پی سی دواد ش شرینی علی گڑھ۔ ۱۸۳
تاج آرٹ پریس کراچی۔ ۱۳۱
تاج آفسٹ پریس الہ آباد۔ ۳۲۸
تاج اکیڈمی حیدر آباد۔ ۱۲۸
تاج المطابع رامپور۔ ۲۹۰
تاج اوفس بمبئی۔ ۸۔ ۵۷۔ ۱۲۲
تاج بک ڈپو لاہور۔ ۲۲۔ ۴۷۔ ۵۲۔ ۲۴۸
تاج پبلشرز دلی۔ ۷۵
تاج پریس گیا۔ ۳۲۲۔ ۳۲۶
تاج کمپنی لمیٹڈ لاہور۔ ۵۳۔ ۸۴۔ ۱۲۸۔
۱۴۷
تاجکستان اکیڈمی تاشقند۔ ۲۳۶
تخلیق کار پبلشرز دہلی۔ ۹۸۔ ۱۰۲
ترقی اردو بورڈ، دہلی۔ ۱۹۵۔ ۲۸۲۔ ۲۸۷۔
۲۹۶
ترقی اردو بیورو، دہلی۔ ۲۲۔ ۲۸۷۔ ۲۹۶
تعلیمی پریس لاہور۔ ۱۳۱۔ ۱۹۶
تعلیمی مرکز پٹنہ۔ ۳۳۸

تلک مہاراشٹر ودیاپیٹھ پونا۔ ۲۶۹
تنظیم پریس لکھنو۔ ۱۱۸
تنویر پریس لکھنو۔ ۱۵۷
تہران یونیورسٹی ایران۔ ۱۸۹۔ ۱۹۴۔ ۲۴۸۔
۲۵۱
تیج کمار بک ڈپو لکھنو۔ ۱۷۷
تمل ناڈو اردو پبلکیشنز مدراس۔ ۲۹۴۔
۳۲۷
جارج ایلن اینڈ ان ون لندن۔ ۲۱۴۔ ۲۱۷
جامعہ ملیہ اسلامیہ علی گڑھ۔ ۱۲۷
جامعہ میسور، میسور۔ ۳۴۳
جاوید گروپ آف پبلکیشنز الہ آباد۔ ۳۵۱
جدید اردو ٹائپ پریس لاہور۔ ۴۹
جدید بک ڈپو لاہور۔ ۱۴۸
جدید ناشرین لاہور۔ ۳۴۵
جلال انور شیر اکیڈمی لاہور۔ ۱۲۹
جلیسان ہم مشرب، حیدر آباد، سندھ۔ ۲۶
جلیل اکیڈمی بریلی۔ ۴۲۔ ۳۲۰
جمال پرنٹنگ پریس دہلی۔ ۲۹۔ ۱۶۳۔
۳۱۷۔ ۳۴۰۔ ۳۴۲۔ ۳۴۳
جمالیات لاہور۔ ۱۴
جموں کشمیر کلچرل اکیڈمی سرینگر۔ ۱۴۶۔ ۲۰۱

جموں کشمیر یونیورسٹی، جموں۔ ۱۸۹۔ ۱۹۳
جواہر لال نہرو یونیورسٹی دہلی۔ ۱۹۲
جوہر ہند پریس دہلی۔ ۱۳۰
جہانگیر ڈپو دہلی۔ ۱۱۔ ۱۳۰۔ ۱۹۷
جہانگیر بک کلب لاہور۔ ۱۶۵۔ ۱۶۶
جید برقی پریس، دہلی۔ ۲۔ ۷۔ ۱۳۰۔ ۱۶۶
جیو پیٹر پبلشرز بمبئی۔ ۲۸۴
چشتیہ پریس حیدر آباد۔ ۱۸۴
چمن بک ڈپو، نئی دہلی۔ ۳۴۱
چندر کانت پریس حیدر آباد۔ ۲۱۳
حالی پبلشنگ ہاوس دہلی۔ ۶۔ ۱۳۰
حالی پریس پانی پت۔ ۳۰۷
حامد برادرس لاہور۔ ۵۷
حجازی پریس لاہور۔ ۱۱۵
حسن پبلکیشنز بمبئی۔ ۳۴۲
حق برادرز لاہور۔ ۱۲۵۔ ۱۵۰
حکومت ہند، نئی دہلی۔ ۱۲۹۔ ۲۱۵
حلقہ ادب لاڑکانہ۔ ۸۶
حلقہ ارباب ذوق۔ دہلی۔ ۳۱۵
حلقہ ارباب ذوق لاہور۔ ۳۴۵
حلقہ مشائخ بک ڈپو دہلی۔ ۱۹۸
حلقہ نیاز و نگار کراچی۔ ۵۰
حمایت اسلام پریس لاہور۔ ۱۶۱
حیدر آباد پبلک اسکول حیدر آباد۔ ۳۱۷
حیدر اینڈ سنز حیدر آباد۔ ۳۰۴
خالد بک ڈپو لاہور۔ ۸۹
خان اکیڈیمی لاہور۔ ۶
خدا بخش اورئنٹل پبلک لائبریری، پٹنہ۔
۳۱۔ ۵۵۔ ۹۲۔ ۹۸۔ ۱۲۸۔ ۱۶۴۔ ۲۵۴۔
۲۷۹۔ ۲۹۹۔ ۳۱۵۔ ۳۱۸۔ ۳۳۸
خواجہ برقی پریس دہلی۔ ۱۳۔ ۳۲۳۔ ۳۳۲۔
۳۳۷
خیابان ادب لاہور۔ ۴
خیابان پبلکیشنز بمبئی۔ ۳۲۸
دار الاحباب لکھنو۔ ۵۸
دار الادب لاہور۔ ۳۵
دار الاشاعت اسلامیہ کلکتہ۔ ۳۰۔ ۱۵۱
دار التالیف ہند، لاہور۔ ۱۵۷
دار الحسنات سہارنپور۔ ۱۳
دار الکتاب کراچی۔ ۴۴
دانشکدہ کراچی۔ ۱۳۱
دانشکدہ ملتان۔ ۶۳
دانشگاہ پنجاب (رک پنجاب یونیورسٹی)
لاہور۔ ۱۳۶

دانشگاہ علی گڑھ (رک مسلم یونیورسٹی)۔ ۲۴۷

دانش محل لکھنو۔ ۳۳۔ ۱۳۲۔ ۱۶۱

دائرہ ادبیہ لکھنو۔ ۲۰

دبستان مشرق ڈھاکا۔ ۳۳۶

دربار اودھ۔ ۱۱۲

دربار بہادر شاہ۔ ۲۴۹

دربار رامپور۔ ۱۰۸۔ ۱۱۲۔ ۲۴۹

دربار مغلیہ۔ ۷۵۔ ۲۱۵

دربھنگہ ہاؤس دربھنگہ۔ ۲۹۸

دستک پبلکیشنز لاہور۔ ۶۹

دکن لا آرٹ پریس حیدر آباد۔ ۱۹۶

دلگداز پریس لکھنو۔ ۴۴

دوآبہ ہاؤس لاہور۔ ۱۴۳

دوآبہ پریس لاہور۔ ۳۳۲

دہلی پرنٹنگ ورکس دہلی۔ ۱۴۱۔ ۳۲۴

دہلی سوسائٹی۔ ۹۸

دہلی کالج۔ ۲۹۸۔ ۳۰۱

دہلی یونیورسٹی۔ ۴۱۔ ۱۹۱ تا ۱۹۴

دی آرٹ پریس پٹنہ۔ ۲۸۱

دی آزاد پریس پٹنہ۔ ۳۳۷

دی ایشیا سوسائٹی نیویارک۔ ۲۲۱

دین محمدی اسٹیم پریس لاہور۔ ۱۰۔ ۵۷۔ ۱۶۰۔ ۱۸۴۔ ۱۸۵

ڈائتوبنکا یونیورسٹی جاپان۔ ۲۳۲

ڈراما گلڈ کراچی۔ ۸۹

ڈی پلاٹو وا انسٹی ٹیوٹ اورینٹل اسٹڈیز ماسکو۔ ۲۲۷

ڈے پبلشنگ ہاؤس کلکتہ۔ ۲۲۷

ڈیسنٹ پریس کراچی۔ ۶۰

ذیشان اکیڈمی کراچی۔ ۶

راج آرٹ پریس دہلی۔ ۲۱۶

راجا رامکمار پریس لکھنو۔ ۱۲۲۔ ۱۳۲۔ ۱۷۷۔ ۲۴۳

راج پال اینڈ سنز دہلی۔ ۲۷۲

رادھا بھون لکھنو۔ ۱۸

رامپور انسٹی ٹیوٹ آف اورینٹل اسٹڈیز دہلی۔ ۷۹۔ ۸۰

رام نراین لال بکسیلرز الہ آباد۔ ۱۳۰۔ ۱۳۸۔ ۱۷۲۔ ۱۷۷۔ ۳۰۸۔ ۳۴۴۔ ۳۵۰۔ ۳۵۲

رانچی یونیورسٹی۔ ۱۹۲

رائٹرز اکیڈمی لاہور۔ ۳۶

رائٹرز ایمپوریم لمیٹڈ بمبئی۔ ۱۶۔ ۶۲۔ ۲۱۴

رائٹرز بیورو کراچی۔ ۲۵۰
رائٹرز ورکشاپ کلکتہ۔ ۲۱۶
رائے صاحب رام دیال اگروال الہ آباد۔ ۲۱
رایل بک کمپنی کراچی۔ ۳۱۳۔ ۳۴۵
رپن پرنٹنگ ورکس دہلی۔ ۱۶۵
رضالائبریری رامپور۔ ۱۱۵
رضویہ سوسائٹی کراچی۔ ۲۴
رفاہ عام اسٹیم پریس لاہور۔ ۱۷۲
رنگ بھوم کاریالیہ دہلی۔ ۲۷۰
روٹری پرنٹنگ ورکس لاہور۔ ۲۵۸
روشن پبلکیشنز بدایوں۔ ۳۳۰
رئیس المطابع کانپور۔ ۱۳۸
ریڈیو پاکستان۔ ۸۷
ساحل بکڈپو پورنیہ۔ ۱۵
ساکار پبلشرز بمبئی۔ ۱۴۔ ۲۴۔ ۵۴۔ ۶۲۔
۷۹۔ ۱۲۳۔ ۱۸۳۔ ۳۱۰
ساہتیہ اکیڈیمی نئی دہلی۔ ۲۱۴۔ ۳۵۰
ساہتیہ مجلس پرکاشن جھنجھنو۔ ۹۳
سٹار پبلکیشنز لاہور۔ ۱۳۱
سٹی پریس الہ آباد۔ ۱۷۳
سررشتہ تعلیم۔ ۱۱۵۔ ۱۱۸
سرسید بکڈپو علی گڑھ۔ ۱۳۸
سرفراز قومی پریس لکھنو۔ ۱۸۔ ۵۴۔ ۵۸۔
۷۲۔ ۹۴۔ ۱۵۵۔ ۱۵۹۔ ۱۶۱۔ ۲۸۰۔ ۲۹۴۔
۲۹۵۔ ۳۱۳۔ ۳۲۴۔ ۳۲۶۔ ۳۲۸۔
۳۳۱ تا ۳۳۴۔ ۳۵۶۔ ۳۵۷
سرگودھا اکادمی سرگودھا۔ ۲۶۔ ۱۱۱
سری وینکٹیشور یونیورسٹی تروپتی۔ ۱۹۴۔ ۲۸۶
سفینہ اکیڈیمی کراچی۔ ۲۶
سفینہ بک ایجنسی الہ آباد۔ ۳۶
سکینہ پبلشنگ ہاوس دہلی۔ ۳۷
سلطان بکڈپو حیدر آباد۔ ۲۸۱
سلطانہ پریس لاہور۔ ۱۴۴
سلوجہ پرکاشن دہلی۔ ۲۱۱
سلیمی برقی پریس الہ آباد۔ ۳۰۱
سنٹرل بک ڈپو دہلی۔ ۱۳۸
سندھ یونیورسٹی جامشورہ۔ ۱۹۴
سندھ یونیورسٹی حیدر آباد۔ ۱۸۸
سنگم پبلشرز الہ آباد۔ ۳۱۲
سنگ میل پبلکیشنز لاہور۔ ۲۷۔ ۵۳۔ ۱۱۹۔
۱۴۰۔ ۱۹۷۔ ۲۸۰
سود لیتھو پریس دہلی۔ ۱۱۶۔ ۳۱۶
سورج پبلشنگ بیورو، لاہور۔ ۸۸
سویرا آرٹ پریس لاہور۔ ۸۷۔ ۱۶۶
سید المطابع (رک مطبع سید الاخبار) دہلی۔ ۱۱۴

سیفیہ کالج بھوپال۔ ۱۰۴۔ ۱۳۵۔ ۱۹۴۔ ۳۴۲
سیمانت پرکاشن دہلی۔ ۲۹
شاد بکڈپو پٹنہ۔ ۳۲۱۔ ۳۲۴۔ ۳۲۶
شالیمار پبلکیشنز حیدرآباد۔ ۲۸۰
شاہ اینڈ کمپنی پبلشرز آگرہ۔ ۳۴۴
شاہی پریس لکھنو۔ ۱۵۹
شاہین بک اسٹال سرینگر۔ ۸۸۔ ۳۳۰
شبستان الہ آباد۔ ۳۳۹
شبلی نیشنل کالج اعظم گڑھ۔ ۳۹
شعبہ اردو دہلی یونیورسٹی۔ ۴۴۔ ۸۸۔ ۹۱۔ ۲۰۱۔ ۲۰۲۔ ۲۱۱۔ ۲۴۷۔ ۲۸۴۔ ۳۰۶۔ ۳۲۱
شعبۂ اردو، سیفیہ کالج، بھوپال۔ ۴۶۔ ۷۴۔ ۸۱۔ ۱۰۰۔ ۳۲۰
شعبہ اردو کراچی یونیورسٹی۔ ۴۳۔ ۷۳۔ ۲۰۲
شعبہ اردو گورکھپور یونیورسٹی۔ ۱۸۔ ۹۶۔ ۱۰۵
شعبہ اردو گورنمنٹ کالج لاہور۔ ۹۳
شعبہ اردو مسلم یونیورسٹی علی گڑھ۔ ۴۰۔ ۹۲۔ ۹۴۔ ۱۰۱۔ ۱۸۵۔ ۲۱۷۔ ۲۸۲۔ ۳۰۸۔ ۳۳۱۔ ۳۳۳
شعبہ اردو و فارسی لکھنو یونیورسٹی۔ ۱۰۶
شعبہ فارسی مسلم یونیورسٹی۔ ۲۲۲
شعبہ تالیف ڈراما گلڈ کراچی۔ ۸۹
شعبہ مشرق سائنسی اکیڈیمی روس۔ ۲۳۸
شگوفہ پبلکیشنز حیدرآباد۔ ۳۱۹
شمسی مشین پریس آگرہ۔ ۳۰۱
شمع ادب ملتان۔ ۶۹
شمی فائن آرٹس ناگپور۔ ۲۷۹۔ ۲۸۵
شہزاد بکڈپو دہلی۔ ۱۸
شیخ الٰہی بخش محمد جلال الدین لاہور۔ ۱۳۱۔ ۱۷۷
شیخ برکت علی اینڈ سنز لاہور۔ ۱۳۱۔ ۱۴۵
شیخ جان محمد اللہ بخش لاہور۔ ۱۳۱۔ ۱۶۳
شیخ ظفر محمد سنز لاہور۔ ۳۶۔ ۱۳۱۔ ۱۴۴۔ ۱۷۲
شیخ مبارک علی (زرک کریمی پریس) لاہور۔ ۱۴۔ ۱۵۔ ۱۳۱۔ ۱۴۱۔ ۱۴۵۔ ۱۵۲۔ ۱۲۰۔ ۱۷۱۔ ۱۷۲۔ ۱۹۲۔ ۱۹۸۔ ۲۴۳۔ ۲۵۸۔ ۲۹۲۔ ۳۵۹
شیخ غلام علی اینڈ سنز لاہور۔ ۱۲۔ ۱۲۶۔ ۱۳۱۔ ۱۶۲۔ ۱۷۴۔ ۱۷۵۔ ۳۲۱
شیفتہ گلشن علی گڑھ۔ ۲۴
شیو پریس میرٹھ۔ ۳۱۶
صدر محبس پریس لکھنو۔ ۱۳۲

صد سالہ جشن غالب کمیٹی غازیپور۔۵۶
صد سالہ یادگار غالب کمیٹی دہلی ۔ ۷۷۔
۱۱۶۔۲۱۴۔۲۵۵
صدیق بک ڈپو لکھنؤ۔۲۳۔ ۴۴۔ ۱۵۳۔۲۹۱۔
۳۰۱۔۳۰۹۔۳۳۶
صفدر پریس لکھنؤ۔۱۹۶
طالب بھون سرینگر۔۲۹
طلعت بک سنٹر کانپور۔۳۰
عارف پبلکیشنز لاہور۔۸۵
عالمگیر الکٹرک پریس لاہور۔ ۱۶۔ ۱۴۵۔
۱۶۰۔۲۹۷۔۳۰۰
عثمانیہ بک ڈپو کلکتہ۔۲۵۔۶۸۔۱۵۹۔۲۹۹
عثمانیہ یونیورسٹی حیدر آباد۔۱۴۴
عربین پریس لاہور۔۱۴
عزیز پرنٹنگ پریس دہلی۔۷۔۱۴۔۲۷۱
عزیزی پریس آگرہ۔۵
عشرت پبلشنگ ہاوس لاہور۔ ۲۲۔ ۱۴۰۔
۱۵۶
عصر جدید پریس کلکتہ۔۳۰۱
عصری مطبوعات کراچی۔۶۹
عصمت پبلکیشنز سرینگر۔۳۲
عظیم الشان بک ڈپو پٹنہ۔۲۶۔۳۴۱
عظیم پبلشنگ ہاوس پٹنہ۔۲۸۸
عظیم پرنٹنگ پریس لاہور۔۱۲۴۔۱۲۶۔۱۳۱
علمی پرنٹنگ پریس لاہور۔ ۱۲۴۔۱۲۶۔۱۳۱۔۱۴۱
علمی کتاب خانہ لاہور۔۳۰۔۔۴۰۔ ۱۵۱۔
۳۳۴
علمی مجلس دہلی۔ ۴۹۔ ۱۰۲۔ ۱۳۵۔ ۱۴۸۔
۳۵۶
علوی بک ڈپو بمبئی۔۳۹
علوی پریس بھوپال۔۱۳۵
علی گڑھ بک ڈپو علی گڑھ۔۳۱۹
علی گڑھ بک کمپنی علی گڑھ۔۱۸۰
علیم پرنٹرس ناگپور۔۶۳
علیمی پرنٹنگ ورکس دہلی۔۳۰۹
غالب اکیڈیمی بنارس۔۱۶۹۔ ۲۷۳
غالب اکیڈیمی کراچی۔۳۹
غالب اکیڈیمی دلی۔ ۲۹۔۳۶۔ ۴۵۔ ۵۵۔
۶۴۔۶۷۔۶۸۔۷۰۔۷۱۔۱۱۱۔۱۶۳۔۱۶۵۔
۲۱۱۔۲۱۴۔۲۱۶۔۲۲۰۔۲۵۶۔۲۷۰تا۲۷۲
غالب انسٹی ٹیوٹ دلی(رک ایوان غالب)
۸۔۵۲۔۶۵۔ ۷۱۔ ۷۹۔ ۹۲۔ ۱۰۸۔ ۱۰۹۔
۱۱۶۔ ۱۱۷۔ ۱۱۹۔ ۱۴۲۔ ۱۴۷۔ ۱۶۵۔ ۱۶۷۔
۱۷۸۔ ۱۷۹۔ ۱۹۷۔ ۲۰۰۔ ۲۰۳۔ ۲۲۰۔

۲۲۱۔ ۲۲۳۔ ۲۲۴۔ ۲۵۰۔ ۲۶۶۔ ۲۶۸۔
۲۷۱۔۲۷۲۔۲۸۳۔۲۸۵۔۳۴۶

غالب بک ڈپو لاہور۔۱۳۹

غالب سوسائٹی۔۱۷

غالب سوسائٹی اشاکھوم۔۲۴۱

غالب سنٹری کمیٹی گورکھپور۔۲۷۵

غالب صد سالہ تقریبات کمیٹی پٹنہ یونیورسٹی۔۱۱۰

غالب صد سالہ تقریبات کمیٹی رائچور۔۲۷

غالب صد سالہ جشن کمیٹی لکھنو۔۱۰۹

غالب صد سالہ جشن کمیٹی یوپی۔۱۰۳

غالب صدی تقریبات لکھنو یونیورسٹی۔۱۰۵

غالب لائبریری کراچی۔۱۶۷

غالب یادگار کمیٹی بمبئی۔۱۶۷

غضنفر اکیڈمی کراچی۔۷۷۔۳۰۰

غلام عباس تاجر لاہور۔۲۸۲

فاروقی پریس دہلی۔۱۳۴۔۱۵۱۔۳۰۰

فاطمی آرٹ پرنٹرس ناگپور۔۲۸۱

فائن آرٹ پریس دہلی۔۱۸

فائن پریس لکھنو۔۱۸۶

فخری پرنٹنگ پریس کراچی۔۴۴

فروغ ادب اکادمی گوجرانوالہ۔۱۵

فرید اینڈ کو دہلی۔۱۳۰

فرینڈس بک ہاوس علی گڑھ۔۲۸۸

فرینڈس کالونی لاہور۔۱۹۶

فہیم اکیڈیمی راجن پور۔۹۴

فیروز پرنٹنگ ورکس لاہور۔۱۳۱

فیروز سنز لاہور۔۳۰۔ ۳۵۔ ۸۹۔ ۱۲۳۔
۱۳۲۔۱۳۵۔۱۴۱۔۲۱۴۔۲۱۷

قابل بک ڈپو لاہور۔۱۴۰

قادری پریس بمبئی۔۳۱۳

قدرت اللہ کریمی پریس لاہور۔۱۶۰

قدوائی پبلکیشنز دہلی۔۸۳

قصر اردو دہلی۔۷۳۔۱۶۳

قومی دفاتر خانہ۔۱۱۲

قومی عجایب گھر کراچی۔۱۶۸

قومی کتب خانہ بریلی۔۴۲

قومی کونسل برائے فروغ اردو زبان۔۲۲۔
۱۹۵

کارخانہ علی قلی خاں تہران۔۲۶۰

کاروان ادب لاہور۔۷۹

کاروان ادب ملتان صدر۔۳۲۲۔۳۴۴

کاروان بک ہاوس لاہور۔۱۳۲

کارواں پریس لاہور۔ ۱۳۷
کارونیشن پریس لکھنو۔ ۲۹۹
کاشانۂ ادب لکھنو۔ ۱۸۶
کاشی ہندو وشوودیالیہ بنارس۔ ۲۷۴
کالج پریس کلکتہ۔ ۳۱۰۔ ۳۱۱
کانپور یونیورسٹی۔ ۱۹۳
کتاب لاہور۔ ۹۴۔ ۱۱۸
کتاب پبلشرز لکھنو۔ ۱۶۷۔ ۳۱۸
کتاب خانہ رامپور۔ ۱۳۹۔ ۲۵۶۔ ۲۵۸ تا ۲۶۰
کتابستان الہ آباد۔ ۱۵۸۔ ۳۲۱۔ ۳۲۴۔ ۳۲۸
کتابستان دہلی۔ ۸
کتاب فروش ابن سینا تہران۔ ۶۲
کتاب کار رامپور۔ ۸۴
کتاب گھر لکھنو۔ ۳۳۱
کتاب منزل پٹنہ۔ ۲۹۔ ۳۲۶۔ ۳۴۳۔ ۳۴۴
کتاب منزل لاہور۔ ۱۷۴۔ ۱۷۵۔ ۲۸۰
کتاب نگر لکھنو۔ ۴۵۔ ۱۱۸۔ ۱۴۶۔ ۱۵۵۔ ۲۵۷۔ ۲۸۸
کتابیات لاہور۔ ۵۔ ۴۹۔ ۱۶۴۔
کتب خانہ انجمن ترقی اردو، دہلی۔ ۱۶۴۔ ۳۳۷
کتب خانہ زوار تہران۔ ۲۵۹
کتب خانہ کلیمی راولپنڈی۔ ۱۹۹
کراچی پریس کراچی۔ ۲۲۲
کریمی پریس لاہور (رک شیخ مبارک علی)۔ ۲۲۔ ۱۵۹۔ ۱۶۰۔ ۱۷۸
کتب خانہ تاج اوفس بمبئی۔ ۸۔ ۵۳
کشاف پبلیکیشنز لاہور۔ ۳۲
کشمیر کتاب گھر لاہور۔ ۲۲۔ ۱۴۰
کشمیر یونیورسٹی سرینگر۔ ۱۹۳۔ ۱۹۴
کلچرل اکیڈیمی ڈھاکہ۔ ۴۷
کلر پرنٹنگ پریس دہلی۔ ۸۹
کلکتہ آفسٹ پریس دہلی۔ ۲۹۷
کوہ نور آرٹ پریس کلکتہ۔ ۱۲۹
کوہ نور بک ڈپو کلکتہ۔ ۱۲۹
کوہ نور بک ڈپو دہلی۔ ۲۹۱۔ ۳۴۵
کوہ نور پرنٹنگ پریس (رک نیو تاج اوفس) دہلی۔ ۴۹۔ ۶۸۔ ۱۲۱۔ ۱۴۲
گلزار محمدی اسٹیم پریس لاہور۔ ۱۲۵
گلزار ہند اسٹیم پریس لاہور۔ ۱۷۷
گلوب پبلشرز لاہور۔ ۴۰۔ ۴۸۔ ۶۵۔ ۱۵۲۔ ۲۴۸

گورکھپور یونیورسٹی۔۱۹۔۱۰۵۔۱۹۴
گورنمنٹ آف انڈیا پریس الہ آباد۔۹۶
گورنمنٹ ایس ای کالج بھاولپور۔۳۴۱
گورنمنٹ کالج فیصل آباد۔۱۸۸۔۱۸۹
گورنمنٹ کالج لاہور۔۶۵۔۱۸۸تا۱۹۰
گوشہ ادب لاہور۔۱۲۸۔۱۲۹
گولڈن بلاک ورکس کراچی۔۲۱۷
گہوارہ ادب رانچی۔۳۲۴
گھریلو لائبریری یوجنا بک کلب دلی۔۲۷۴
گیلانی الکٹرک پریس لاہور۔۱۴۳۔۱۵۷
لاجپت رائے اینڈ سنز دہلی۔۵۸
لارک پبلشرز کراچی۔۳۰۴
لاہور اکیڈیمی لاہور۔۱۷۲
لبرٹی آرٹ پریس دہلی۔۱۱۶۔۲۸۲
لطف اللہ اورینٹل ریسرچ انسٹی ٹیوٹ
حیدرآباد۔۲۶
لکشمی بک اسٹور، دہلی۔۲۷۲
لکشمی پرنٹنگ ورکس دہلی۔۱۶۹
لکھنو یونیورسٹی۔۱۹۲۔۱۹۳
لیبل آرٹ پریس دہلی۔۱۱۸
لیبل لیتھو پریس پٹنہ۔۲۶۔۱۱۰۔۳۳۰
لیتھو آرٹ پریس پٹنہ۔۱۲۰
لیتھو برقی پریس کانپور۔۲۸۲
لیتھو کلر پرنٹرس علی گڑھ ۲۸۳۔ ۲۹۶۔
۲۹۸۔۳۱۰۔۳۳۱
لیڈرز پریس بمبئی۔۳۹
ماتر بھاشا مندر الہ آباد۔۲۷۳
ماڈرن پبلشرز کراچی۔۳۲۱
ماڈرن پبلشنگ ہاوس دہلی۔ ۳۱۳۔ ۳۴۲
ماورا پبلشرز لاہور۔۱۲۸
مبارک بک ڈپو کراچی۔۱۵۵۔۱۸۲
مجلس ادب وثقافت علی گڑھ۔۲۸۱
مجلس اردو لاہور۔۱۹
مجلس ترقی ادب لاہور۔ ۲۱۔ ۱۲۰۔ ۱۲۱۔
۱۷۲۔ ۱۷۳۔ ۱۷۸۔ ۱۸۷۔ ۲۴۴۔ ۲۸۲۔
۲۹۱۔۲۹۵۔۳۰۰۔۳۳۹۔۳۴۱۔۳۵۵
مجلس نذر زیدی دہلی۔۳۴۲
مجلس یادگار غالب حیدرآباد۔۵۵۔۱۰۸
مجلس یادگار غالب لاہور۔ ۷۷۔ ۹۱۔ ۱۰۵۔
۱۱۷۔ ۱۳۵۔ ۱۷۴۔ ۱۹۹۔ ۲۱۳۔ ۲۴۴۔
۲۴۵۔۲۵۳۔۲۵۵۔۲۵۸۔۲۶۱۔۲۶۵
مجیدی پریس کانپور۔۱۳۱
محبس پریس، دہلی۔۱۳۴
محبوب المطابع پرنٹنگ پریس دہلی۔ ۱۵۸۔

۱۵۹۔ ۱۹۸
مدرسہ دہلی۔ ۲۸۰
مدھیہ پردیش اردو اکیڈیمی بھوپال۔ ۱۲۰
مدینہ پبلشنگ کمپنی کراچی۔ ۳۵۔ ۵۰۔ ۸۰۔ ۱۲۷۔ ۱۵۳
مرتضا پریس آگرہ۔ ۳۰۶
مرغوب ایجنسی پبلشرز لاہور۔ ۱۳۲۔ ۱۶۶۔ ۳۰۷
مرکز ادب لکھنو۔ ۳۱۴
مرکز تحقیقات فارسی ایران و پاکستان۔ ۳۴۲۔ ۳۵۵۔ ۳۵۷
مرکز تصنیف و تالیف نکودر۔ ۹۔ ۵۰۔ ۶۴
مرکنٹایل پریس لاہور۔ ۱۰۔ ۵۳۔ ۱۲۳۔ ۱۴۴
مسعود اکیڈیمی کراچی۔ ۱۵۔ ۳۳۳
مسکین بک ڈپو جیپور۔ ۳۴۴
مسلم ایجوکیشنل پریس علی گڑھ۔ ۱۳۸
مسلم پرنٹنگ پریس لاہور۔ ۱۵
مسلم پروگریسیو گروپ دہلی۔ ۲۱۷۔ ۲۴۸
مسلم گجرات پریس سورت۔ ۵۳
مسلم یونیورسٹی علی گڑھ (رک دانشگاہ)۔ ۱۸۰۔ ۱۹۱۔ ۱۹۳۔ ۱۹۴۔ ۲۴۸۔ ۳۰۳
مشتاق بک کارنر لاہور۔ ۶
مشورہ پریس کراچی۔ ۱۸۶
مصری لال پریس ہاتھرس۔ ۱۳۴
مطبع آفتاب برلن۔ ۱۲۶
مطبع آفتاب ہند آگرہ۔ ۳۱۰
مطبع احمدی کانپور۔ ۳۲۹
مطبع احمدی شاہدرہ۔ ۷۳۔ ۱۱۵۔ ۲۶۱۔ ۲۶۳۔ ۳۱۱
مطبع اخبار آصفی حیدر آباد۔ ۳۲۹
مطبع اردو گائیڈ کلکتہ۔ ۱۷۰
مطبع العلوم دہلی۔ ۱۳۴
مطبع اکمل المطابع دہلی۔ ۲۵۰۔ ۲۶۱۔ ۲۶۳۔ ۲۶۴
مطبع امداد الہند مراد آباد۔ ۲۹۷
مطبع اموجان دلہای۔ ۱۴۹
مطبع انوار احمدی الہ آباد۔ ۱۷۸۔ ۱۸۶
مطبع انوار الاسلام حیدر آباد۔ ۲۵۲
مطبع انوار المطابع لکھنو۔ ۱۵۰۔ ۱۵۵۔ ۱۷۱۔ ۱۸۲
مطبع انوار محمدی۔ ۱۴۲
مطبع انوری لکھنو۔ ۱۳۴
مطبع اودھ اخبار لکھنو۔ ۲۶۱

مطبع اورینٹل ورکس حیدر آباد۔ ۱۳۰
مطبع پیسہ اخبار لاہور۔ ۲۸۵
مطبع تیج کمار، منشی، لکھنو۔ ۱۳۲۔۲۹۱
مطبع جان جہاں دہلی۔ ۱۳۵
مطبع چشمہ فیض دہلی۔ ۱۳۰
مطبع حیدری دلہای۔ ۲۶۱
مطبع دارالسلام دہلی (رک مطبع صادق الاخبار)۔ ۱۱۴۔۱۱۵۔۲۴۲۔۲۴۵۔۲۵۳
مطبع دلکشا فتح گڑھ۔ ۳۰۹۔۳۱۰
مطبع رزاقی کانپور۔ ۳۶۲
مطبع رفاہ عام دہلی۔ ۲۹۸۔۲۹۹
مطبع روزبازار امرتسر۔ ۲۹۰
مطبع رئیس المطابع کانپور۔ ۱۵۰
مطبع ریاض ہند علی گڑھ۔ ۲۲
مطبع سراجی دہلی۔ ۲۰۱
مطبع سرکاری رامپور۔ ۱۸۰
مطبع سلطانی دہلی۔ ۱۳۴۔۱۳۵۔۲۵۰۔۲۵۳
مطبع سنت پرشاد آرہ۔ ۲۶۴۔۲۶۵
مطبع سید الاخبار (رک سید المطابع) دہلی۔ ۱۱۴
مطبع شاہجہانی بھوپال۔ ۳۵۸۔۳۵۹
مطبع شرکت کاویانی برلن۔ ۱۲۵۔۱۲۶
مطبع شمس الاسلام حیدر آباد۔ ۳۵۷۔۳۵۸
مطبع شمس المطابع دہلی۔ ۳۵۵
مطبع شوکت المطابع میرٹھ۔ ۱۴۸
مطبع شیونراین (رک مطبع مفید خلایق) آگرہ ۔۱۱۵
مطبع صادق الاخبار (رک مطبع دارالسلام) دہلی۔ ۱۱۴۔۲۴۱
مطبع صبح صادق سیتاپور۔ ۲۰۳
مطبع صدیقی بھوپال۔ ۶۱
مطبع عالیہ لاہور۔ ۹۱۔۳۲۱
مطبع فاروقی دہلی۔ ۱۳۰۔۱۷۰۔۱۷۱
مطبع فخر المطابع دہلی۔ ۲۵۲۔۲۵۷
مطبع فیض احمدی دہلی۔ ۱۸۴۔۳۰۶
مطبع فیض عام علی گڑھ۔ ۲۰
مطبع فیض محمدی لکھنو۔ ۱۳۴
مطبع قادریہ کلکتہ۔ ۳۵۸
مطبع قیمہ بمبئی۔ ۱۳۹۔۱۸۰
مطبع قیومی کانپور۔ ۱۳۱
مطبع کریمی لاہور۔ ۱۷۱۔۱۷۲۔۱۷۷
مطبع کوہ نور لاہور۔ ۱۵۲
مطبع گلاب سنگھ لاہور۔ ۱۲۵
مطبع گلشن ابراہیمی لکھنو۔ ۳۲۷

مطبع گلشن فیض۔۳۰۱

مطبع گیان پرکاش میرٹھ۔۱۳۳

مطبع لٹریری سوسائٹی روہیلکھنڈ۔ ۲۵۴۔
۲۵۵

مطبع لیتھوگرافک دہلی اخبار۔۳۶۲

مطبع مجتبائی کانپور۔۱۳۱

مطبع مجتبائی میرٹھ۔۱۷۵

مطبع مجیدی کانپور۔۱۴۸۔۱۷۱

مطبع محمدی پٹنہ۔ ۲۹۳

مطبع محمدی دہلی۔۲۴۷

مطبع مدرسہ آگرہ۔ ۲۹۳

مطبع مدرسۃ العلوم علی گڑھ۔۱۷۷

مطبع مرتضوی دہلی۔۳۰۰

مطبع مسلم یونیورسٹی علی گڑھ۔ ۴۳۔ ۱۶۰۔
۱۷۷۔۳۳۴

مطبع مصطفائی دہلی۔ ۲۶۳۔۳۰۹

مطبع مصطفائی کانپور۔۳۰۹

مطبع مطلع نور منشی بہاری لال کانپور۔۲۹۰

مطبع مظہر العجایب کلکتہ۔ ۲۶۳

مطبع معارف اعظم گڈھ۔۲۔۲۹۷۔۲۹۹

مطبع مفید الاسلام حیدر آباد۔۱۵۴

مطبع مفید خلایق (رک مطبع شیو نراین)
آگرہ۔۱۱۵۔۲۵۴

مطبع مفید عام آگرہ۔۱۷۱۔۱۷۷۔۳۵۹

مطبع مفید عام لاہور۔ ۱۳۲۔۲۹۵۔۳۵۶

مطبع منشی مداری لال۔۱۳۴

مطبع نارائنی دہلی۔۱۷۵

مطبع نیاراہی کراچی۔۱۳۵

مطبع نامی فخر نظامی حیدر آباد۔۱۶۲

مطبع نامی مجتبائی دہلی۔۱۷۰

مطبع نامی مظہر العلوم لکھنو۔۲۵۱

مطبع نبوی کلکتہ۔۲۶۵۔۲۶۶

مطبع نظامی کانپور (رک نظامی پریس) ۱۱۵تا
۱۱۸۔۱۳۴۔۱۶۵۔۲۹۳۔۳۰۶

مطبع نورالانوار آرہ۔ ۲۹۴۔۳۰۴۔۳۰۶

مطبع ہاشمی میرٹھ۔ ۲۶۳

مظفر پرنٹرز لاہور۔ ۱۵۲

معراج پبلکیشنز ترو پتی۔۳۱۶

معصوم پبلکیشنز سرینگر۔ ۳۴

مغربی پاکستان اردو اکیڈیمی لاہور۔ ۱۳۔۶۶۔
۸۱۔۲۸۳

مفید عام اسٹیم پریس آگرہ۔۱۱۹۔۳۴۰

مفید کتابخانہ بمبئی۔ ۱۴۲

مقبول اکیڈیمی لاہور۔۷۷

مقتدرہ قومی زبان اسلام آباد۔ ۱۱۔ ۹۵۔ ۳۰۷۔ ۳۳۵۔ ۳۴۰

مکتبہ آزاد پٹنہ۔ ۸۴

مکتبہ ابراہیمیہ مشین پریس حیدر آباد۔ ۱۲۔ ۲۲۸۔ ۳۲۶

مکتبہ ادب کراچی۔ ۴۷

مکتبہ ادب لاہور۔ ۱۴۔ ۵۱

مکتبہ ادب جدید لاہور ۷۔ ۳۳۵

مکتبہ ارباب قلم کراچی۔ ۳۸

مکتبہ اردو لاہور۔ ۳۱۹۔ ۳۲۰

مکتبہ اردو ادب لاہور۔ ۶۴

مکتبہ اردو زبان سرگودھا۔ ۸۸۔ ۳۳۳

مکتبہ الفاظ علی گڑھ۔ ۱۱۷۔ ۱۱۸

مکتبہ الفتح لاہور۔ ۵۰

مکتبہ المختار راولپنڈی۔ ۱۷

مکتبہ المشرق کراچی۔ ۶۰

مکتبہ پروین الہ آباد۔ ۱۲۶

مکتبہ پنجاب لاہور۔ ۶

مکتبہ پیام تعلیم۔ ۸

مکتبہ ترقی ادب امروہہ۔ ۱۵۶

مکتبہ جامعہ لمیٹڈ بمبئی۔ ۱۲۷

مکتبہ جامعہ ملیہ اسلامیہ علی گڑھ۔ ۱۲۵

مکتبہ جامعہ لمیٹڈ، نئی دہلی۔ ۸ تا ۱۱۔ ۲۱۔ ۴۲۔ ۵۱۔ ۶۵۔ ۶۸۔ ۷۰۔ ۷۲۔ ۹۰۔ ۱۳۰۔ ۱۴۱۔ ۱۶۹۔ ۱۸۵۔ ۲۱۱۔ ۲۴۷۔ ۲۵۵۔ ۲۸۰۔ ۲۸۵۔ ۳۰۲۔ ۳۰۴۔ ۳۰۵۔ ۳۱۹ تا ۳۲۱۔ ۳۲۴۔ ۳۲۷۔ ۳۲۹۔ ۳۳۶۔ ۳۳۹۔ ۳۴۳۔ ۳۴۴۔ ۳۴۶۔ ۳۵۵

مکتبہ جدید پریس لاہور۔ ۴۸۔ ۳۲۳۔ ۳۴۶

مکتبہ خاور لاہور۔ ۸۹

مکتبہ خیابان لاہور۔ ۳۲۲

مکتبہ خیابان ادب لاہور۔ ۴۴۔ ۴۷۔ ۳۱۵

مکتبہ دانیال کراچی۔ ۱۶۔ ۶۴۔ ۸۵

مکتبہ دین و ادب لکھنؤ۔ ۵۔ ۳۵۔ ۱۵۷

مکتبہ رحیمی کلکتہ۔ ۳۲۲

مکتبہ شاہراہ دہلی۔ ۶۷۔ ۸۶۔ ۱۶۶۔ ۲۵۵

مکتبہ شاہین پشاور۔ ۴۰

مکتبہ شعر و ادب لاہور۔ ۱۲۔ ۱۵۳

مکتبہ صبا حیدر آباد۔ ۱۵

مکتبہ عالیہ لاہور۔ ۱۰۔ ۴۴۔ ۱۲۷

مکتبہ علم و ادب لاہور۔ ۴۰

مکتبہ علم و فن لاہور۔ ۳۰۱

مکتبہ عالیہ لاہور۔ ۱۹۵

مکتبہ علوم و فنون لاہور۔ ۱۳۲

مکتبہ غوثیہ گیا۔ ۳۳۴
مکتبہ فیاض لاہور۔ ۱۱۷
مکتبہ قادریہ لاہور۔ ۲۹۱
مکتبہ قیومی کانپور۔ ۱۳۵
مکتبہ کارواں لاہور۔ ۹۔ ۱۳۷
مکتبہ کلیاں لکھنو۔ ۳۱۶
مکتبہ کوہسار بھاگلپور۔ ۳۱۸
مکتبہ گفتگو بمبئی۔ ۶۴
مکتبہ مسعود کراچی۔ ۲۹۷
مکتبہ معین الادب لاہور۔ ۱۴۳
مکتبہ میری لائبریری لاہور۔ ۱۲۷۔ ۱۳۹۔
۱۶۱۔ ۲۴۰۔ ۲۴۵۔ ۳۰۳
مکتبہ ندیم کراچی۔ ۱۴
مکتبہ نشاۃ ثانیہ حیدر آباد۔ ۱۴۶
مکتبہ نظامیہ بھوپال۔ ۱۴۲
مکتبہ نیا راہی کراچی۔ ۱۳۵
مگدھ یونیورسٹی بودھ گیا۔ ۱۹۳۔ ۱۹۴
ملتان آرٹس فورم ملتان۔ ۵۱
ملٹی بکس لاہور۔ ۱۸۳
ملٹی پرنٹ بمبئی۔ ۲۷۹
ملک سراج الدین اینڈ سنز لاہور۔ ۵۵
ملک نذیر احمد لاہور۔ ۴۷

منشی رام منوہر لال پبلشرس دہلی۔ ۲۲۰
موڈرن پبلشنگ ہاوس دہلی۔ ۳۱۹۔ ۳۲۳
مہارانی کالج بنگلور۔ ۲۶۹
مہارانی کالج میسور۔ ۸۸
مہالکشمی پریس دہلی۔ ۱۳۰
مہ جبیں کتاب گھر۔ ۳۴۴
میتھوڈسٹ پبلشنگ ہاوس لکھنو۔ ۳۱۱
مینار بک ڈپو حیدر آباد۔ ۳۳۲
میور پریس دہلی۔ ۱۳۰
ناظم برقی پریس رامپور۔ ۱۶۳۔ ۱۸۰
ناگپور یونیورسٹی۔ ۱۵۷۔ ۱۹۲
نامور پریس الہ آباد۔ ۳۰۷
نامی افسٹ پرنٹرس دہلی۔ ۲۸۶
نامی پریس دہلی۔ ۲۸۶
نامی پریس کانپور۔ ۱۸
نامی پریس لاہور۔ ۸۹
نامی پریس لکھنو۔ ۳۳۔ ۴۲۔ ۴۷۔ ۱۰۵۔ ۱۳۲۔
۲۹۳۔ ۳۱۴۔ ۳۴۲
نامی پریس میرٹھ۔ ۶
ناولستان الہ آباد۔ ۳۱۶
ندائے حق پریس لکھنو۔ ۲۹۷
نذر سنز لاہور۔ ۹۸۔ ۳۲۵

نذیر اینڈ سنز۔ ۱۳۸
نراین دت سہگل اینڈ سنز دہلی۔ ۲۷۱
نسیم بکڈپو لکھنو۔ ۳۶۔ ۴۱۔ ۴۶۔ ۵۴۔ ۵۷۔
۸۶۔ ۹۰۔ ۹۴۔ ۱۲۸۔ ۱۴۲۔ ۱۴۴۔ ۱۵۹۔
۲۸۸۔ ۲۸۹۔ ۲۹۴۔ ۲۹۶۔ ۳۰۳۔ ۳۰۴۔
۳۰۸۔ ۳۱۹۔ ۳۲۲۔ ۳۴۷
نشاط بکڈپو کلکتہ۔ ۳۷۴
نشاط پبلیکیشنز دہلی۔ ۲۹۰
نشر مرکز تہران۔ ۲۴۵
نشریات ادب اکیڈمی سہارنپور۔ ۱۵۳
نشریات عرفان تاجکستان۔ ۲۳۷
نصرت پبلشرز لکھنو۔ ۱۳۔ ۳۸۔ ۱۰۰۔
۱۴۰۔ ۲۸۴۔ ۲۸۶۔ ۲۹۱۔ ۳۲۳
نصرت منزل سندیلہ۔ ۳۰۴
نظامی پریس بدایوں۔ ۶۔ ۷۔ ۱۲۲۔ ۱۵۰ تا
۱۵۲۔ ۲۹۸۔ ۳۰۸۔ ۳۱۲
نظامی پریس فیض آباد۔ ۷۲
نظامی پریس لکھنو۔ ۳۸۔ ۱۵۳۔ ۱۵۸۔
۱۸۲۔ ۲۰۰۔ ۲۲۴۔ ۲۸۶۔ ۳۲۲۔ ۳۴۰
نقوش پبلشرز لاہور۔ ۲۸۷۔ ۳۳۴
نقوش پریس لاہور۔ ۴۴۔ ۱۲۱۔ ۱۲۲۔ ۲۸۶
نگار بک ایجنسی رامپور۔ ۳۵۱
نگارستان پریس لکھنو۔ ۱۰
نگارشات لاہور۔ ۶۷
نگار مشین پریس لکھنو۔ ۲۹۵
نگارشات دانشمندان امروہہ۔ ۱۶۷
نگاہ پبلیکیشنز حیدر آباد۔ ۸۸۔ ۸۹
نور المطابع لکھنو۔ ۳۴۳
نورتن آرٹ لیتھو پریس دہلی۔ ۱۹۸
نولکشور پریس کانپور۔ ۱۳۱۔ ۱۷۵۔ ۱۷۶۔
۲۵۲
نولکشور پریس لکھنو۔ ۱۳۲۔ ۱۵۳۔ ۱۷۵ تا
۱۷۷۔ ۱۹۹۔ ۲۴۳۔ ۲۵۱ تا ۲۵۳۔ ۲۵۸۔
۲۶۰۔ ۲۹۴۔ ۲۹۶۔ ۲۹۸ تا ۳۰۰۔ ۳۰۹۔
۳۳۳۔ ۳۳۶۔ ۳۵۸
نولکشور گیس پرنٹنگ پریس لاہور۔ ۲۸۸
نوید بک ڈپو لاہور۔ ۳۳۴
نیا ادارہ لاہور۔ ۱۲۹۔ ۱۶۶
نیر کتاب گھر دہلی۔ ۱۶
نیشنل آرٹ پرنٹرس۔ ۳۳۰
نیشنل آرکائیوز آف انڈیا، دہلی۔ ۲۲۰
نیشنل بک ٹرسٹ نئی دہلی۔ ۲۱۹
نیشنل بک ڈپو گجرات۔ ۸۳
نیشنل بک فاؤنڈیشن اسلام آباد۔ ۱۳۵

نیشنل پرنٹنگ پریس رامپور۔ ۳۱۴
نیشنل پریس الہ آباد۔ ۸۔ ۱۳۸۔ ۱۷۲۔ ۳۲۸
نیشنل فائن پرنٹنگ پریس حیدر آباد۔ ۱۴۶
نیو امپیریل بک ڈپو دہلی۔ ۲۳
نیو بک سوسائٹی لاہور۔ ۳۵۱
نیو تاج اوفس (رک کوہ نور پریس) دہلی۔
۳۳
نیو کمرشیل آرٹ پریس کلکتہ۔ ۲۹۵
نئی آواز، جامعہ نگر۔ ۸۷
نئی زندگی بکڈپو دہلی۔ ۱۵۴
وجے پاکٹ بکس دہلی۔ ۹۰
وحدت انسانیت فاونڈیشن بنگلور۔ ۲۹۸
وزارت اطلاعات حکومت پاکستان۔ ۸۵
وزیر ہند اسٹیم پریس امرتسر۔ ۱۴۵۔ ۱۸۵
وفاق پریس کراچی۔ ۲۲۵۔ ۲۲۹
وکاس پبلشنگ ہاوس نئی دہلی۔ ۲۱۱
ول پبلکیشنز بمبئی۔ ۷۔ ۵۴۔ ۵۵۔ ۷۰۔
۱۱۴۔ ۱۱۶۔ ۲۵۱۔ ۲۵۴۔ ۳۰۷
ویکنگ نئی دہلی۔ ۲۱۶
ہرپرکاش پریس الہ آباد۔ ۲۷۱
ہرہر پریس دہلی۔ ۲۷۳
ہری داس اینڈ کمپنی متھرا۔ ۲۷۲۔ ۳۶۴
ہز ماسٹرس وائس ہند۔ ۱۶۷
ہلالی اسٹیم پریس ساڈھواڑہ۔ ۱۳۵
ہمدرد فاؤنڈیشن کراچی۔ ۸
ہند پبلشرز لاہور۔ ۱۳۲
ہند پاکٹ بکس دہلی۔ ۲۷۰
ہندوستان پبلکیشنز غازی آباد۔ ۱۲
ہندوستان پریس رامپور۔ ۲۵۶
ہندوستانی آرٹ پریس کلکتہ۔ ۷۵
ہندوستانی اکیڈمی الہ آباد۔ ۱۷۳۔ ۱۷۴۔ ۲۷۴۔ ۳۰۲
ہندوستانی بک ٹرسٹ بمبئی۔ ۱۲۹۔ ۱۳۰۔
۲۷۱۔ ۲۷۵
یونانی دواخانہ الہ آباد۔ ۳۶
یونائٹڈ بینک لمیٹڈ کراچی۔ ۱۶۷
یونائٹڈ پبلشرز لاہور۔ ۱۶۱
یونین پرنٹنگ پریس دہلی۔ ۹۱۔ ۱۵۱۔ ۳۲۳۔
۳۳۵
یونیورسٹی اورینٹل کالج لاہور۔ ۱۸۸۔ ۱۸۹۔
۲۴۶
یونیورسٹی بک ایجنسی پیشاور۔ ۲۲۹
یونیورسٹی بک ہاوس لاہور۔ ۹۱
یونیورسل بکس لاہور۔ ۳۲۔ ۹۱

۴۔ زبان، خط اور اقوام

آریا۔ ۳۲

اردو خط۔ ۱۲۹

اردو زبان ۔ ۹۔ ۱۰۔ ۱۲۔ ۱۳۔ ۲۰۔ ۲۸۔ ۳۳۔ ۵۲۔ ۸۳۔ ۹۱۔ ۹۶۔ ۱۰۲۔ ۱۰۵۔ ۱۲۹۔ ۱۳۵۔ ۱۳۹۔ ۱۶۳۔ ۱۷۸۔ ۱۹۶۔ ۲۰۱۔ ۲۱۲۔ ۲۱۵۔ ۲۱۶۔ ۲۱۸ تا ۲۲۴۔ ۲۲۷ تا ۲۲۹۔ ۲۴۹۔ ۲۶۶۔ ۳۳۹

ازبک۔ ۲۳۵

اطالوی زبان۔ ۳۴۹

اطالوی مصنف۔ ۲۳۹

افغان۔ ۱۱۳

امریکی شاعر۔ ۲۲۱

انگریز۔ ۴۵۔ ۸۳۔ ۲۴۹

انگریزی تہذیب۔ ۴۹

انگریزی خط۔ ۱۲۲۔ ۱۳۳

انگریزی زبان۔ ۹۔ ۲۷۔ ۳۳۔ ۱۰۵۔ ۱۰۷۔ ۱۲۹۔ ۱۶۸۔ ۱۷۸۔ ۱۹۶۔ ۲۰۱۔ ۲۱۲۔ ۲۱۴ تا ۲۱۶۔ ۲۱۸ تا ۲۲۴۔ ۲۳۹۔ ۳۰۲۔ ۳۵۱۔ ۳۵۴

اودھی۔ ۲۲۴

بلوچی۔ ۲۲۵۔ ۳۵۳

بنارسی۔ ۱۱۶

بنگلہ خط۔ ۱۲۲۔ ۱۳۳

بنگلہ (= بنگالی) زبان ۔ ۷۴۔ ۱۲۹۔ ۲۲۶۔ ۳۵۳

بنگلہ شاعر۔ ۲۳۰

بہاری۔ ۱۱۶

پشتو۔ ۲۲۹

پنجابی زبان۔ ۲۱۹۔ ۲۳۰

پنجابی قوم۔ ۱۸

تاجک زبان۔ ۲۳۶۔ ۲۳۷

تاجک شاعر۔ ۲۳۶

ترکی۔ ۱۶۳

تمل۔ ۲۲۱

تیلگو۔ ۲۱۹۔ ۲۲۱

جاپانی۔ ۲۳۲

جرمن۔ ۲۳۴۔ ۳۵۳

چینی۔ ۲۳۷

دیوناگری خط۔ ۲۲۲۔ ۲۳۱

راجستھانی۔ ۹۳

روسی۔۲۳۵۔۲۳۸۔۲۳۹۔۳۵۴

روسی مصنف۔۲۳۹

رومن خط۔۲۱۶۔۳۵۱

سرائیکی۔۲۳۴

سندھی۔۲۳۹

سنسکرت۔۱۶۳

زبان سویڈن۔۲۳۸

صوفی۔۱۰۱

عربی۔۱۶۳۔۲۵۱

فارسی خط۔۲۱۷

فارسی زبان۔۵۔۱۲۔۱۳۔۱۸تا۲۰۔۲۸۔
۳۳۔۵۲۔۹۱۔۱۳۵۔۱۳۹۔۱۶۳۔۱۷۸۔
۱۹۶۔۲۰۱۔۲۱۲۔۲۱۵۔۲۱۸تا۲۲۰۔۲۲۲۔
۲۲۴۔۲۳۷تا۲۳۹۔۲۴۹۔۲۵۱۔۲۶۴۔
۲۶۶۔۳۴۰

فرانسیسی۔۳۶۳

فرنگی۔۳۱۹

کشمیری۔۲۶۸

کنڑ۔۲۷۔۲۱۵

گجراتی۔۲۱۹

مرہٹی۔۲۱۹۔۲۶۹۔۳۶۳

مغل۔۲۵۰

مغل تہذیب۔۳۰

ملیالم۔۲۱۵۔۲۶۹

ہندوستانی۔۲۳۸۔۳۵۴

ہندی خط۔۱۲۹

ہندی زبان۔۱۰۵۔۱۲۹۔۱۶۳۔۲۱۹۔۲۲۴۔
۳۶۴

زبان یوکرین۔۳۶۴

۵۔ مقامات

آگرہ۔۵۔۷۱۔۷۵۔۷۷۔۱۰۹۔۱۱۲

اجمیر۔۲۵۰

ازبکستان۔۲۳۵

اسٹاکہوم۔۲۳۸

اطالیہ۔۲۱۰

اکبر آباد (رک آگرہ)۔۷۷

الہ آباد۔۱۳۰

امام باڑہ گورکھپور۔۲۸۸

امرتسر۔۱۳۰۔۲۰۲

امروہہ۔۸۳۔۱۶۸

انڈیا۔۲۱۵۔۲۳۳

انگلستان۔۸۳۔۲۵۴

اودھ۔۱۱۲

ایران۔۲۴۲۔۲۴۹۔۳۲۰

باندہ۔۷۴۔۲۹۷

بدایوں۔۵۷۔۳۳۰

برصغیر۔۱۳۰

بمبئی۔۔۸۴۔۸۵۔۲۰۲

بنارس۔۱۰۳۔۱۱۱

بندر روڈ۔۸۹

بنگال۔۷۴۔۷۵

بنگلہ دیش۔۲۲۶

بہار۔۱۱۲

بھارت۔۲۸۹

بھوپال۔۷۴۔۸۰۔۸۱۔۱۰۴۔۱۱۹۔۱۲۳

پاکستان۔۹۵۔۲۳۳

پراگ۔۲۳۷

پنجاب۔۲۰۱

پیرس۔۲۳۴

تاجکستان۔۲۳۴

تاشقند۔۲۳۵

تہران۔۲۵۸۔۳۵۸

ٹونک۔۲۹۶

جاپان۔۲۳۲

جدید آغا پورہ۔ ۸۳

جن پتھ، نئی دہلی۔۱۸۱

جنت۔۱۶۔۳۱

جہانگیر آباد۔۲۰۶

جھنگ۔۲۴

چوبیس پرگنہ۔۲۲۶

چوڑی گردان۔۳۵۶
چھتہ راجا کاشی۔۲۰۲
حیدر آباد۔۷۵۔۱۳۰
دشت تتار۔۳۲۹
دلی، دہلی۔۱۶۔۶۳۔۷۱۔۷۵۔۷۷۔۸۱۔
۱۲۵۔ ۱۳۰۔ ۱۹۸۔ ۲۱۵۔ ۲۴۹۔ ۲۹۷۔
۳۳۱۔۳۴۱۔۳۵۳
دھولیہ۔۳۱۱
ڈیرہ اسماعیل خاں۔۲۰۳
رامپور۔۶۔۱۷۔۷۱۔۷۵۔۸۰۔۸۱۔۱۱۴۔
۱۱۹۔۱۳۹۔۱۶۹۔۱۸۱
رائل پارک۔۸۹
روس۔۲۳۶
روم۔۲۱۰۔۲۱۵
روہیلکھنڈ۔۷۷
ساہیوال (منٹگمری)۔۲۰۳
سرسید ہال۔۳۰۴
سکندر آباد۔۲۰۶
سندھ۔۸
سوویت یونین۔۲۱۸
سہسوان۔۳۲۹
شاہجہانپور۔۲۷
شاہدرہ۔۱۱۵
شبہ قارہ ہندوپاکستان۔۲۵۱
عالم ارواح۔عالم بالا۔۸۴۔۳۲۸
علی گڑھ۔۱۶۔۸۱۔۹۷۔۱۲۵۔۲۰۳
فرنگ۔۲۲۔۶۰
قبر ذوق کی۔۳۴۱
قلعہ معلا (دہلی)۔۶۸۔۶۹
کالپی۔۶۳
کانپور۔۱۳۱۔۱۵۰
کراچی۔۱۳۱۔۲۰۴
کعبہ۔۱۰۳
کلکتہ۔۱۵۔۲۷۔۷۱۔۱۳۶۔۲۱۵۔۲۲۰۔
۲۴۹۔۲۵۷۔۲۹۹۔۳۱۸۔۳۲۱۔۳۴۲۔
۳۵۰
گوالیار۔۱۶۸
لال باغ لکھنو۔۲۶۹
لاہور۔۵۔۱۳۱
لکھنو۔۷۱۔۱۳۱۔۲۴۹
لندن۔۸۹۔۲۱۹۔۳۵۰
لوہارو۔۲۳۔۵۱۔۲۰۶
ماڈل ٹاؤن لاہور۔۱۵۹
مارہرہ۔۷۷

ماسکو۔ ۲۳۵
محمود آباد۔ ۲۰۱
مدرسہ دہلی۔ ۲۸۳
مشرقی افریقہ۔ ۲۳۔ ۲۴
مشرقی پنجاب۔ ۳۶۔ ۳۲۳۔ ۳۳۷
ملتان۔ ۱۶۴
میدان تصور۔ ۲۹۵
میرپور خاص۔ ۸
میرٹھ۔ ۱۵۔ ۴۰۔ ۱۱۲۔ ۱۳۱۔ ۱۶۸۔ ۱۷۵
میلان۔ ۳۴۹
میونخ۔ ۲۳۴
ناگپور۔ ۱۵۷
نظام الدین مشرقی۔ ۹۷
نیویارک۔ ۲۱۹
ہند، ہندوستان۔ ۸۴۔ ۸۵۔ ۱۰۳۔ ۲۳۶۔
۲۴۲۔ ۲۴۹۔ ۲۵۶۔ ۲۸۷
ہوگلی۔ ۲۲۴
یوپی۔ ۱۳۲۔ ۲۳۱
یوسف بلڈنگ۔ ۲۲۲

۶۔ متفرقات

آرٹ۔ ۴۰

آم، انبہ۔ ۵۹۔ ۸۳۔ ۸۶

اپریل فول۔ ۵۴۔ ۵۸

امرد پرستی۔ ۳۲۰

انشا پردازی۔ ۳۳۵

بیسنی روٹی۔ ۱۱۴

پیراڈی۔ ۱۱۴

پیراڈی۔ ۸۶۔ ۸۷

تصویر۔ ۶۔ ۴۷۔ ۱۲۹۔ ۱۶۵ تا ۱۶۷۔ ۲۰۷۔ ۲۱۸۔ ۲۷۲

تنافر۔ ۱۸

حیوان ظریف۔ ۳۲۱

سہرا جواں بخت کا۔ ۶۸

سیاہ حاشیہ۔ ۳۲۰

شجرے۔ ۸

شیعت۔ ظفر کی۔ ۶۸۔ ۷۷۔ ۲۷۷۔ غالب کی ۲۷۹

صنعت فائی۔ ۲۹۵

طب قدیم۔ ۱۱۲

عصر جدید۔ ۳۳۲

علم انشا۔ ۳۰۴

علم عروض۔ ۴۲

علم نفسیات / نفسیاتی تجزیہ۔ ۸۔ ۴۰۔ ۱۰۱۔ ۱۰۲۔ ۱۰۷

غالب پر۔ اعتراضات۔ ۲۹۔ سکے کا الزام۔ ۱۷۔ ۱۱۲۔ قولنج کا دورہ۔ ۴

غالب سے انٹرویو۔ ۳۷

غالب کا۔ انداز بیان۔ ۵۔ ۳۱۔ ۳۹۔ ۵۶

۔ سال ولادت۔ ۱۲۔ ۱۳۔ ۱۵۔ ۱۰۲۔ ۱۱۱۔ ۳۰۰

۔ سفر باندہ۔ ۴۷۔ ۲۹۷

۔ سفر رامپور۔ ۱۷۔ ۷۱۔ ۷۵

۔ سفر کلکتہ۔ ۱۴۔ ۱۵۔ ۱۷۔ ۴۲۔ ۱۳۶۔ ۲۴۹۔ ۲۵۷۔ ۳۲۱

سفر لکھنو۔ ۲۴۹

سفر میرٹھ۔ ۱۵

سہرا۔ ۵۹۔ ۱۱۶۔ ۱۱۷۔ ۱۲۴۔ ۲۸۲

طریق اصلاح۔ ۱۵۔ ۹۶

مذہب۔ ۹۹۔ ۱۰۳۔ ۲۴۹

۔ مزار۔ ۷۴

نعتیہ کلام۔ ۱۰۲۔۱۰۴
غالب کی اسیری۔ ۴۔۱۳۔۱۴۔۴۶۔۱۰۹
۔ تحریر و املا۔ ۲۷۰
تصویر کاری۔ ۳۸۔۴۱۔۴۸۔۵۰
۔ راست گفتاری۔ ۳۳
۔ رہائش۔ ۲۹۴
مہر۔ ۱۰۹۔۱۱۸۔۱۶۸
غالب کے دستخط۔ ۱۱۸۔ عوارض۔ ۱۵۔
۱۰۳۔۱۱۲
غالب مشاعرہ۔ ۱۵۔۲۸۹
غالب میلہ۔ ۲۶
غدر دہلی۔ ۱۵۔۷۴۔۹۶۔۱۰۴۔۱۰۸۔۱۹۸۔
۲۱۵
کوزۂ قند۔ ۶۳
مذہب ذوق کا۔ ۳۲۱
موسیقی۔ ۲۳۰۔۳۳۰
نقل۔ ۱۸۵

مَیں عندلیبِ گلشنِ نا آفریدہ ہُوں